

R.2808

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

M. MAXIMVS
ER. CESAR
AVGVSTA
NVS.

FL. LVCIVS
DEXTER
PR. PRÆT.
ORIENT.

FLAVI LVCIDEX
TRIN.C.

OMNIMODEHIS
TORIAE

QVAE EXTAT FRG
MENTA CVMCHRO
NICO.M. MAXIMI
ET HELECAE
AC.S.BRAVLI
NIS

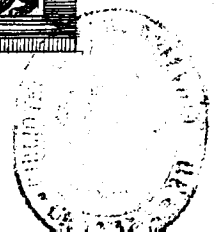
CÆSARAVGVSTANORVM
EPIS COPORVM
NOTIS RVERIFICARI
BÆTICI ILLUSTRATA
ANNO.M.DCXXVII

Est in part. apud Mathiam Clavigium.

DE LA LIBRERIA

DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.

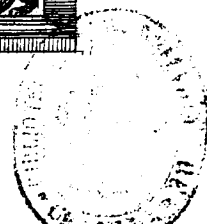
E. 6º C. 136 N. 12.

R.2808

DE LA LIBRERIA
DEL REAL COLEGIO MAYOR
Reunido de Santa Cruz, y
Santa Catalina.
E. 6º. C. 136 N. 12.

T A S S A .

YO Martin de Segura Olalquiaga es-
crivano de Camara del Rey nuestro
señor, de los que residen en su Con-
sejo, certifico, y doy fec, que avien-
dose visto por los señores del, un li-
bro intitulado Notas a Flavio Dextro, compues-
to por el Licenciado Rodrigo Caro, tassaron ca-
da pliego del dicho libro a quatro maravedis: el
qual tiene sesenta y dos pliegos, sin el principio,
ni tablas, que a los dichos quatro maravedis el
pliego, monta dozientos y quarenta y ocho ma-
ravedis, en que se à de vender en papel: y le dió
licencia para que al dicho precio se pueda vender
el dicho libro. Y mandaron, que esta tassa se pon-
ga al principio del, y no se pueda vender sin ella. Y
para que dello conste, di el presente en Madrid, a
veinte y dos de Diziembre de mil y seyscientos y
veinte y seys años.

Martin de Segura.

ERRA-

ERRATA.

IN Prefatione, Fol. 3. p. 2. *vetus pro vetera.* Fol. 4. p. 1. *obscura pro obscuro.*

In ipso Chronico, Fol. 7. p. 1. *aqud pro apud.* Fol. 10. *Angelorum pro Anglorum.* Pag. *fulsitur pro fulcitur.* Fol. 31. *Hyppolitus pro Hippolytus.* Fol. 48. *non pro non.* Fol. 114. *facientes pro facinus.* Fol. 116. *eum pro cum.* Fol. 125. *interrogatio prima deletur ex linea penultima.* Fol. 165. *dedicet pro dedisse.* Fol. 170. *esuris pro Esuris.* Ibi *Atlanticum pro Atlanticum.* Ibi *it pro id.* Fol. 233. *syclos pro cyclos.* Fol. 217. *plago pro plagio.*

Este libro intitulado *Fl. Lucij Dextri notæ*, con estas erratas correspondē con su original. En Madrid a ocho de Diciembre de mil y seyscientos y veinte y seys.

*El Licenciado Murcia:
de la Llana.*

Suma del privilegio.

Tiene privilegio y facultad de los señores del Real Consejo, por tiempo de diez años, el Licenciado Rodrigo Caro, para poder imprimir este libro intitulado *Fl. Lucij Dextri, notæ*, y para q̄ otro ninguno lo pueda imprimir, sino es quiē su poder vuiere. El qual fue dado en veinte y quatro dias del mes de Deziembre de mil y seyscientos y veinte y cinco años, ante don Sebastian de Contreras Secretario del Rey nuestro señor.

APPRO-

APPROBATVM OPVS A R. P.

IOÑANE DE PINEDA

E SOCIETATE IESV IN HISPALENSI

D. Hermenegildi Collegio.

Omissum mihi à per illustri D. D. Fráncisco de Monfalve, amplissimo Hispalensis Ecclesiæ Decano, & Generali S. V. Vicario Provisore, opus Omnimodæ Historiæ Flavij Lucij Dextri illustratū notis Ruderici Cari, vidi libeter, legi attente, versavi sedulo. Et sane quidem, cum varia hæcænus de Dextro per antiquo Scriptore, apud nostri sæculi viros cultiores videatur fuisse existimatio, benigna utique, & certa apud plerosque; incerta, atque adeo sinistra apud severiores nonnullos Aristarchos (utrisque in utranque partem de illo censentibus; & senem Hispanum, Historiæ, & eruditionis meritis ac pietate gravem, & de Hispaniæ potissimum sanctissimis Tutelaribus, invictissimis Martyribus, clarissimis alijs sive Principibus, sive Scriptoribus præclare meritū; iam dextrorsum, iam sinistrorsum agitantibus, & exagitantibus.) Nunc tandem singulari Numinis beneficio, felicibus auspicijs, V. C. Rudericus Carus, ut est ingenio politissimus, Baticæ nostræ lumen, & delicia; pro singulari suo studio, & observantia tum in alias mansuetiores Musas, tum maxime in omnis antiquitatis monumenta, rerumque omnis ævi memorabilium; atque memoriam, dextris faustisque pro Dextro vindicijs pugnans, omnem videtur à Dextro vim, & iniuriam propulsa; iusta sane honestissimi, & antiquissimi Scrip-

Scriptoris causæ, & probitatis tuitione suscepta. Ergo iam videre, & habere licet Dextrum honori suo, nitenti, & integritati restitutum; atquæ hanc illius Chronici partem ad optima, & probatissima exemplaria castigatum; dilata omnia, quæ difficilia videbantur; profligata, quæ ab impugnantibus pertinaciter obijciebantur; dexterrime repulsas ac disiectas calumnias, cum distortis interpretationibus; candida omnia, & sine gutta fellis; variantium, & aberrantium lectionum scabriciæ lævigata, ac deterfa; interim perfanatis vulneribus, & morbis difficilibus, quos ex diuturnitate oblivionis, & temporis, pene ad interitum contraxerat Dexter, ut iam se se redivivum offerat, ac lucè lætus aspiciat, gratulantibus omnibus bonis, nec non fidem illius probitati, & veritati facientibus multis lætissimis testibus, quos tam ex sacra, quam ex profana Historia in illius patrocinium. Carus noster producit, ut est etiã Juris callentissimus. Qui hunc Cari Dextrum, quovis licet pretio, compararit, sciat se vili potius rem pretiosam, quam caro emisse: quamvis enim (ut est in proverbio sacro) *Malum est, malum est, dicit omnis emptor* (de caritate conquestus) *cum recesserit, tunc gloriabitur.* Quare non dubium, quin è re Christiana, & litteraria fore existimem, si quod est ab omni doctrinæ sanæ, & formadi mores præiudicio ita lóge ac late alienum, ut cum ingenti utriusque emolumento sit coniunctissimum, facili, & benigna superiorum, quorum interest, facultate, luci, & prælo, ac publicæ utilitati commendetur. In nostræ Societatis Hispalensi D. Hermenegildi Collegio, die 6. Novembris 1625.

Ioannes de Pineda.

Licen-

LICENCIA.

EL Licenciado don Francisco de Monsalve Dean y Canonigo en la Santa Iglesia de Sevilla, Provisor y Vicario general en ella y su Arçobispado, Sede vacante; por la presente doy licencia, para que este libro se pueda imprimir, sin por ello incutrir en pena alguna. En Sevilla 8. de Noviembre de 1625.

Licenciado don Francisco de Monsalve.

Christoval de Miranda Notario.

R. P.

R. P. RUDERICI A
Figueroa, è Societate Iesu ope-
ris censura.

E mandato supremi Senatus Re-
gij mihi commissum librum
Omnimodæ Historiæ Flavij
Lucij Dextri illustratum notis
Rudericus Cari, summa cum vo-
luptate perlegi, in quo cum
nihil invenerim aut fidei, aut
bonis moribus adversum, inveni sane multa, quæ
Rudericus sapienter observat, doctè docet, & di-
lucide illuminat; quibus, & Hispaniæ gloriam ab
omni temporis iniuria vindicat, & faciem Omni-
modæ Historiæ fulgentissimam præfert. Est itaq;
quod universæ Hispaniæ aliquando tandem, ac
vehementer gratulemur de utroque filio Dextro,
& Ruderico, à quibus ita lucem accipit, ut an-
tiquam laudem paulo obsolescentem Dexter
redivivus repararet; & novam V. C. Rudericus
omnem æternitatem adipiscatur. Ita censeo. Dat.
in nostro Collegio Imperiali Mantuæ Carpetanæ,
16. die Decembris, anno 1625.

Rudericus Figueroa

AUCTORVM
TESTIMONIA
PRO DEXTRO, ET
MAXIMO.

D. Hieronymus in Prefatione libri de
Script. Eccles.

Hortaris, Dexter, ut Tranquillum se-
quutus, Ecclesiasticos Scriptores in
ordinem digeram. *Et paulo post:* itaq;
Dominum Iesum Christum precor, ut quod
Cicero tuus, qui in arce Romanæ stetit elo-
quentiæ, &c.

In Dextro.

Dexter Paciani, de quo supradixi, filius
clarus apud sæculum, & Christi fidei deditus,
fertur ad me Omnimodam Historiã texuis-
se, quam necdum legi.

Et lib. 2. Apologiæ advers. Rufinum.

Vnde etiam ante annos ferme decem, cū
Dexter amicus meus, qui Præfecturam admi-
nistravit Prætorij, me rogasset, ut auctorum
nostræ religionis indicem texerem.

M. Ma-

M. Maximus Episcopus Cæsaraugustanus in epistola ad Argebatum Episcopum.

Tunc ad relatum nostrum deduxit sanctitas tua, se velle habere continuationem Omnimodæ historiæ; quâ fecit Fl. Lucius Dexter.

Idem in chron. ann. 444.

Fl. Lucius Dexter, vir plane doctus, prudens, & pius.

Eutrandus in epistola ad Argimundum Episcopum Illiberitanum.

Nec minus iucundum est, quod mihi iubes, ut in Fuldenfis Monasterij Bibliotheca, (ubi nunc exul commoror) quærerem tibi Dextri chronicon, quod M. Maximus Cæsaraugustanus Episcopus rogatu Argebati Episcopi continuavit. Et infra chronicon, quod petis, in hac Bibliotheca reperi in vetusta membrana descriptum, &c.

Julianus in chronico.

Agit per literas Helipandus gratias S. Carolo Magno, fueruntque missi legati rursus ijdem, qui supra: & cum legatis mittit supellectilem multorum librorum: in ijs Concilia Tolerana chronica Dextri, ac Maximi fragmenta,

menta, Braulionis, Helece, Taionis, Luitprædi, & aliorum. Postea ego missi Fuldam.

Volaterranus in Anthropologia lib. 15.

Dexter Paciani Præfulis filius, vir clarus, & Christi fidei deditus, fertur Omnimodam historiam edidisse: patria Barcinonensis: Præfectus Prætorio Theodosij Principis, cui Hieronymus, qui hæc testatur, librum de Viris Illustribus dedicavit.

Baronius tom. 4. Ann. ann. 395. num. 42.

Sed & diximus Dextrum, Præfectum Prætorij, tempore Theodosij, eiusdem quoque argumenti lucubrationem elaborasse.

Pro M. Maximo D. Isidorus de Viris Illustribus cap. 46.

Maximus Cæsaraugustanæ sedis Episcopus multa versu, prosaque composuit. Scripsit, & historiolum de his, quæ temporibus Gothorû in Hispania acta sunt, historico, & composito sermone.

Luitprandus in chron. ann. 615.

M. Maximus Episcopus Cæsaraugustanus, scriptor

scriptor chronicorum, & Poeta eximius, vir
doctus, & pius Monachus Benedictinus.

Tribemius de Kir illustribus.

M. Monachus, & discipulus S. Benedicti, &
ab eo familiarissime dilectus: vit in divinis
Scripturis eruditus, & in sæcularibus literis
peritissimus: orator, & insignis Poeta: mo-
ribus, & conversatione præclarus: scripsit
post B. Gregorium Papam, superaddens ali-
qua heroico Carmine elegantissime curren-
te: claruitq; ad Imperium Heraclij, ad an-
num 613.

Lilius Giraldus de vitis Poetarum.

Fuit M. Maximus ex Monachis S. Benedi-
cti, qui heroico carmine Divi Præceptoris
vitam elegantissime condidit.

FRANCISCI

ANDINI BÆTICI PRESBYTERI
TOTIVS OPERIS.

PROGRAMMA.

Thesaurum reperire cui cupido
Fallax incidit, Herculi que avarus
Summano repetita vota fundis,
Flecti fata Deum ratus precando,
Et dives fieri cupis repente:
Exaudit Deus, en Deus benigne.
DEXTRO nam HERCVLE vera ponde-
Pandit Magna sinu Parens Ibera. (ra auri
Vin' statim cupidus videre? librum
Mirandū hunc cape, gēnæ ubi, & supellex
Auri divitis effluit beata.
Callaicum cape, quid moraris? aurum:
Auro sed melior tibi est Jacobus.
Argentum Osca truci igne comprobatur
Dat. Laurentius emicat plus illo.
Flammans est reliquis sacer pyropus,
Illi, ceu gladius cruentus hausit,
Palmas gemmifero ambiunt triumpho.
Vernant Pontifices: rere hos smaragdus,
Crystallos, onychas, topaziosque.
Seu splendent adamante confitentes,
Numenque omnia fausta comprecantes
Illustres animæ patrum piorum.
Fulget virgineus chorus tribacca
Ornatus rutilante margarita.

Dexter

I Dexter Barcinonis decus beatæ,
 Qui sole occiduo fatus, secures
 Infert ancipites domum in rubentis
 Auroræ, posuit pios labores.
 Sordebant latebris sed impiati
 Docti Iuppiter, & boni libelli.
 Nec qui vulnere confricaret, unum
 Confractos neque qui integraret artus,
 Ex tot cernere erat viris. Honorem
 Præclari Pácianidæ misertus
 Vnus, sed patriæ cluens amore,
 Vnus, sed medica manu salutem
 Carus restituit labore docto.
 Plaudat Barcinon, Hispalisque plaudat,
 Quod pernix Tagus ambit, & quod Anas
 Vasto gurgite sæpius renascens,
 Omnes lætifico choro strepentes.
 Plaudant oppida restitua priscis
 Gestis, nominibus, pijs patronis,
 Plaudat deposito severa vultu
 DEXTRO Hispania SIDERE, & renata:
 Dextro, quidquid habet, referre debet,
 QUIDQVID DeXter habet referre Caro.

*Literis illis numeralibus ultimi Carminis notatur annus
 1622. quo auctor hoc opus orsus est.*

I N

I N L A V D E M

RVDERICI CARI V. I. PERITI
 bonarum literarum doctissimi, ac veneran-
 dæ antiquitatis indagatoris diligentissi-
 mi, amici carissimi.

*Petri Amador de Lazcauo Excellentissimi Du-
 cis de Alcala Bibliothecarij, ac eius amantissi-
 mi filij, Marchionis de Tariffa, magnæ
 spei Principis, Magistri.*

H E N D E C A S Y L L A B O N .

Q Vis te non numeris canet Catulli;
 Dextrum cum videat suo nitore
 Per te restitui? tuisque curis
 Antiquâ faciē induat, trahasq;
 Iam iam nitidulum per ora gentis?
 Quem nunc excipient sinu, & fovebunt,
 Quem nunc plus oculis suis amabunt,
 Musarum, & Charitum beati alumni.
 Gaude; primigenus vocaris auctor,
 Cum iam præbueris facem futuris;
 O lux Hesperia, decusque nostræ,
 Quis te non amet undecumque doctum?
 Quis te non colat undecumque cultum?
 Ausit nemo loquax dicaculusque
 Ronchis te sequi, & inquinare morsu.
 Iam livor taceas, diuque vive:
 Liventi gravior tacere mors est.

* 2 ANTO.

A N T O N I I

MORENI, REGII APVD
Hispalim Cosmographi, ad Rudericum Ca-
rum Baticum, Divinarum, Humanarumq;
rerum Mysten sibi, & Musis
carissimum.

E P I G R A M M A.

Q Vis tibi, Care, novas tribuit Podalyrius her-
Quis dat Treijciæ garrula fila lyræ? (bas?
Quæ tibi adest, paucis innata potentia
chartis,

Mortalique latet vis tibi clausa manu?
Quippe novo vernans iuvenescit Hiberia vultu;
Eruta Lethæis, vivida surgit aquis.
Ederat atra lues Dextrum: sed fidere dextro,
Virbius ad proprios redditur ecce lares.
Scilicet innumerus, superata morte, resurgit
Hippolytus, redeuntque innumeræ Euridices.
Omnia sacratæ recoquuntur sæcula verbis,
Profilit è capulis hora sepulta suis.
Quam bene cælato liber hic radiaret in auro!
Quam bene gemmiferi fulgeret igne Tagi!
Cum vocet è bustis, claraque virere inventa
Imperet, exangues, quos tegit urna, viros.
Ergo quos luce æternas, æterna rependunt
Præmia, ne Caro sit Libitina nocens.

DE

D E F L A V I O

LVCIO DEXTRO ANNO-
tationibus illustrato à Roderico
Caro.

Ode Dicolos tetrastraphos.

EXurge, Dexter, numine dextero;
Percurre dextro per populos pede;
Et cum volatu assurge dextro,
Dextra dedit, cui cara pennas.
Flavum infer, infer, sideribus caput;
Flavesce aureis, nempe caput notis
Canum vel ævo, sic vetustum
Flavet æbur, rubet atque in auro.
Vernante dignum cinge caput rosa;
Stellante sereno cinge caput decens:
Istis tuum stellis, rosisque
Quando caput Rodericus ornat.
O Cara cunctis dextera sæculis
Cari, situ qua visa resurgere auro
Oblita fere iam priorum
Hesperia bona facta Patrum!
Mortale quidvis tempora terminant,
Metaq; tempus finit, & iam memot
Post currit ætas, ni priorum

Docta

Docta manus monumenta signet.
 Quin, & nota, heu! lædere non timet
 Iniuriose! nec metuit sacros
 Ausu profano ætas avara
 Rodere noxia blatta fastos!
 Præcavit ergo dextera Dexteri
 Tegantur usque in gloria nomina
 Ne gloriosorum virorum,
 Neve cadant veniente ab ævo.
 Sat ille Dexter, ni mala sæcula
 Doctæ inviderent tot bona paginæ:
 Iam iamque pene oblitam avebant
 Rodere, ni Rodericus obster.
 Situ iacebat, pulvereque obrutus,
 Nullique notus, nullus erat memor
 Lucentis, & flaventis astri,
 Sidus uti hoc nebula occupasset:
 Docto ista donec pollice pulverem
 Absterfit atrum, vivida lumina
 Montrâs, manus, seu antiqua ad au-
 Lumina, dum inibus repertis. (gès
 O cara eunctis dextera sæculis
 Cari, situ qua tersa resurgeret
 Videre sæculorum priorum
 Hæ sperit monumenta nati.
 O vine eunctis dextera sæculis,
 Dexteræ que eunctis vivere sæculis;

Doctæ

Luce-

Lucereque, & flavere ab ævo
 Luce pari monumenta donas.

L. I. S. I.

M. IOANNIS

XIMENII PRESBYTERI
 Baticæ, Excellentissimi Ducis Assidonæi
 à Concionibus.

*In M. Maximum à carissimo Roderico Caro Be-
 tico notis illustratum.*

TETRASTICHON

MAXIME, qui tanti mensuram no-
 minis imples, (ta, Duces.
 Et calamo revocas Tempora, Ges-
 Quas tibi pro tæto reddemus munere grates?
 Quas, nisi quod Carus te revocet calamo?

DE

DE NOBILI
SCRIPTORE OMNIMODÆ
HISTORIÆ.

NOBILIS HISPANI, ATQVE
*adeo Bæticæ, præclaris notis luci
dato.*

AMICVS HISPANICÆ.

ENcontraronse dos diestros,
Que con destreza, y perfetās
Reglas de tiempos, y tretas,
Se muestran grandes maestros.
Ninguno sale herido,
Porque el uno reparó
Al otro, a quien le sacó
A luz viendolo perdido.

Dextro y vos noble Rodrigo
Caro, y docto, fois los dos,
Que es cierto deverse a vos
El ser y lustre que digo.
Si fue desdicha notoria
Perder un Rodrigo a España,
Gracia y dicha, ciencia y maña
Es cobrarla en esta historia.

ILLVS-

ILLVSTRISSIMO,
AC REVERËDIS^{MO}.

DOMINO D. ALFONSO
PERESIO GOTHMANO EL
BVENO.

INDIARVM PATRIARCHÆ
ARCHIEPISCOPO
TYRIO.

PHILIPPI HISPANIARVM REGIS
CATHOLICI. P. F. AVG.

A CONSILIIS, MAIORI CAPELLANO,
AC ELEEMOSYNARIO.

INCLYTI ASSIDONIAE DVCIS F.
DVCIS FRATRI.

FRIDERICVS CARVS BÆTICVS D. D.

Ispicienti mihi, Princeps
Illustrissime, cui Meccœna
ti lucubratiunculas meas
in V. C. Fl. Lucium Dex-
trum (in quibus ne otiosi-
tererem, his diebus insu-
davi) consecrarem, statim tu specie quadam

**

maior

maior humana ante mentis oculos obversatus es Magnitudine, Splendore, Bonitate, Humanitate supra mortales conspicuus, ac sublimis. Nec me diu cunctantem, aut timentem illæ ipsæ animi tui, corporisque dotes compendio pellegerunt. Magnitudo scilicet tua ab antiquissimo, magnoque Gothmanorum genere, quo nullum aut maius, aut antiquius Hispania suspexit, utpote ab invictis Castellæ, & Legionis Regibus deductū, quod etiam Castellæ, & Legioni iam olim invictos Reges dedit. A magnis etiam avis, atavisque Afsidonix Ducibus, mascula serie (quod in alijs Præcerum domibus rarum) ad inclytum usque parentem tuum prognatis.

*Nam pater ipse suo superum iam signat honore,
Quin patri comitem sese Mavortius addit
Maximus Emanuel,*

Excellentissimus nempe frater tuus, Dux Afsidonix, cuius vere regias opes, ac magnificentiam Rex noster invictissimus Philippus, Pan alter tunc nemorum vestrorum cultor, hospitio, cōvivioq; vere regio exceptus, obtupescēte Principum, aulicorūq; cohorte, ipse etiam demiratus est. Cuius etiam bellicam
forti-

fortitudinem Angli Ecclesiæ Catholicæ perduelliones ingenti classe Gades nuper adorti expavescentes, Panico terrore fugerunt; totaque illa pyratice classis male disperijt:

*Quæ cunctis infesta fretis, scelerumq; ministra,
Orba gubernaculis, antennis saucia fractis,
Ludibrium pelagi vento iactatur, & unda.
Vastato tandem pœnas luitura profundo.*

An non etiam magna tua domus, à qua magnitudinem Proceres alij accipiunt, ac quasi surculi ab annosa arbore stirpes suas in altitudinem cœli attollunt? Magnitudinem splendor excipit, ipsa splendorem, nec unum sine altero aut magnum, aut splendidum. Præstat tamen utrumque à virtute deducere: quo genere quid unquam mirabilius sæcula tulerūt, quam illustrissima in domo Gothmanorum? Alfonso illum inclytum, à quo genus, nomenque refers, vel unum producā veteris virtutis, fideique rarum exemplar: qui ne violata fide, optimi Præsidis officium desereret, de summo Tartesiaco muro truculentam unici filij iugulationem, sereno vultu, addito etiam ad necem pugione, tranquillus, altus, & liber vidit: cum hostes ipsi, misera sublata
** 2 ciula-

eiulatione, oculos ab immanitate averfarentur. *Exiit patrem, ut Præfidem ageret, orbisque vivere, quam fidei publicæ deesse maluit.* Apagite Bruti, Torquati, Scauri, Fulvij, & vana Romana virtutis nomina. Maius hic aliquid, aut divinius micat.

Bonitatem tuo iure, id est, hæreditario, avitoq; accepisti. Nec tu unquam Bonus esse non potes, Gothmanus cum sis, & à quo Boni Gothmani Bonitatem corrivant. Ne autem in Bonorum domo Prudentiæ, Pietatisque pulvinaria desiderentur, Heroi illi Alfonso alterum cõiungamus: illustrissimum, nempe patrem tuum. Is siquidem maximo illi Agamemnoni Philippo secundo Vlyffes omniscius fuit, cuius abstrusa, penitissimãq; consilia belli, pacisque, tanquam Dodonæi Iovis responsa Rex ille prudentissimus observans, aureum suum sæculum effecit. Tertij quoque Philippi Augusta vox illa fuit, cum maximarum rerum cardo in ancipiti verteret, omniaque nutare viderentur: *Ite, inquit) Ducis Afsidonæi squallentia ossa consulite, indeque altiora prudentiæ consilia auscultate.* Pietatem illius, orthodoxæque religionis ardorem multa, quæ æternitati consecravit, opera deprædicant. Nec tamen ædem illam amplissi-

plissimam silentio præteribo, in qua monumentum ære perennius sibi, pueris pædagogium, ægris valetudinarium, Virgini aram, Deo Opt. Max. incruenta sacrificia dedit, dedicavitque. Ab hoc humanitatis uberrimo fonte Humanitas tibi congenita, innataque in omnem tuam clientellam se effundit; eadem enim illa rerum mirabilium opifex virtus maiores tuos gloriose provexit; quam non solum homines rationis participes, truces etiam Libyci leones senserunt. Nam cum atavus tuus, illum dico,

*Qui medio libyæ sub casside pertulit æstus
Terribilis Mauro, debellatorque*

Leonem ab atrocissimo angue caudæ voluminibus implicatum, peneque enectum in vasta Africæ solitudine conspicaretur, serpente, stricto gladio, iugulavit, & regia fortitudine regium illud animal liberum abire iussit. Quo facto immanis illa bellua, etiam humanitate devicta, sospitatoris sui vim beneficam sentiens quo potuit blandimento venerata est. Mauri quoque, licet barbari, & inhospitales, tantæ virtutis specimen demirati in cœlum sustulerunt. Mitto, Princeps Illustrissime

trissime, virtutes alias, mansuetudinem, modestiam, obviam comitatem, studium erga literas, literatosque, quæ si recensere vellem, vel dies me deficeret, & stylus, vel tua ipsa modestia, interpellato dicendi ardore, quasi adiecto sufflamine, remorabitur. Certe

Tu generis priscos contendis vincere honores.

Et à tuis, alienisq; supra reliquos tui ævi Principes vere amaris, vere suspiceris. Testis est Bætica omnis, quæ te alumnum suum, sæpe benignissimum parentem, addam etiam strenuum militem, experta est. Testis sum ego à te humanissime exceptus, coramque amice compellatus, absens etiam (quæ vera laus est) condecoratus. Quo nomine præstat in ævum gloriari.

Principibus placuisse viris non ultima laus est.

Ergo ad te Princeps Illustrissime, qui avita humanitate leonibus sospitatem præstas, serpentiumque eferos, ignitosque morsu extinguis, Leonem hunc senem Hispanum Q. B. F. Q. S. mitto: Equitem equiti, Episcopo Episcopi filium, Illustrissimo Principi Illustrissimum totius Orientis quondam Præfectum, ut post densissimas, quibus delituerat

tenc-

tenebras lucem purioris auræ sub auspicijs tuis videat, submittatq; tibi Romanos illos fasces, sacrosanctæ dignitatis tuæ splendorem veneratus, precaturus etiam supplex, ut ab sibilantium serpentium trifulcis linguis, implicatisque posticæ caudæ voluminibus, qua meus est, eripias: debeatque tibi hanc lucem, in quam longo post liminio Hispaniam suam revisurus, Dextro pede, denuo prodijt. *Vale.*

(:::)

PRÆ

PRÆFATIO.

L I M Non librum in manus, non stilum sumpseram, nec quid esset literarium otium serio sciebam. Tandem post exactum quadriennium, quo me censorio visitandi Archiepiscopatum Hispalensem munere districtum exolvi, laribus otioque restitutus dum libellis meis, quasi Fortunæ Reduci litarem, incidi forte in Fl. Lucij Dextri, & M. Maximi Episcopi Cæsaraugustani fragmenta nuper à Fr. Ioanne Calderonio Franciscano in lucem edita. Quæ quanto avidius legi, eo magis ab intimis præcordijs magnorum virorum iniquam sortem miseratus indolui. Qui postquam tot sæculis magno rerum Hispanicarum, ne dicam Ecclesiæ, dispendio, quasi in Democriti puteo, latuerint, nunc cum dias luminis auras inspiciunt, tam laceri, ac squallentes ab illis diuturnis ergastulis evaserint, ut si se circumspeciant, exosam hanc lucem habeant, & se in suas tenebras iterum retrudi ex postulent. Adeo enim eorum scripta mendis scatent, adeo supini, ac crassi errores
¶ omnes

PRÆFATIO.

omnes fere paginas invaserunt, ut apud plerofque fides tantorum virorum naufragium fecerit. Quo effectum est, ut indies thesaurum hunc bono totius Hispanie servatum, ac tandem dextro Hercule, inventum, indocti, quibus nihil pulcrum in pretio est, parvipendat, scioli proscribant, docti, quamquam in pretio, & admiratione habeant, eruginem, situmque acutis suis stilis saltim, detergere super se deat. Audio iam dudum primariae eruditionis viros horum auctorum illustrationem pollicitos, prope diemque lucidaturos; sed id per triginta, aut amplius annos, ex quibus Doctorum manu teruntur, non video; immo novo super inducto situ, o ignaviam! squalere, ac fordescere. Quare mirabar vehementer, ne equum dolerem, ac contabescerem continere me poteram, ita Hispanos viros de rebus patriæ, ac totius antiquitatis bene meritos fragmenta hæc in oblivionem dedisse, quasi Hispaniæ honorem, ac tot venerandæ antiquitatis monumenta parvipendant, ac pro nihilo ducant. Cum hæc diu mæstis cogitationibus involverem, accidit, ut Ioannes Bellerus Bibliopola Hispalensis fama, & probitate notissimus, epistolis à me peteret, ut Dextram erratis, quibus scatebat, repurgatum

Pari-

PRÆFATIO.

Parisios (ubi Bibliotheca vet. Patrum novissime cudebatur) typis mandandum transmitterem; non potui viri amicissimi iussa, quamvis imparem me non iudicarem, subiectu fugere. Quare hanc tantum mihi provinciam seposui, ut crassiora saltem errata, & quæ bonus arbiter corrigenda, inque ordinem redigenda curaret, levi, perfunctoriaque opere attingerem. Cum tam manum operi admovissem, id mihi accidit, quod domos mala materiatae, ac ruinosas fulcire volentibus evenire solet; ut dum tectum evolvitur, vel reparandus paries perfoditur, nisi pilas, aut tibicines substituas, soluta compage.

Tota perpetua ruant cum fundamento.

Ita etiam fides tantorum scriptorum, quæ veluti ruinosa domus, apud plerofque laborabat, ne tota simul corrueret, tibicines, ac pilas quasdam, ut supponerem, suo iure poscebat. Id est ut fragmenta, hæc ab invidia, & impostura suspitione liberarem, totque veritatis sponsores, fideique suæ iussores, vadeque offerrem, quos contemtes, ac suffragatores invenirem. Veritus Plaurinum Philolachetem insultantem.

¶ 2 Hic

P R A E F A T I O.

Hic iam adibus vitium additur, bona cum curantur male.

Id à me, ut neccerit, perfici non potuit, de coctis statim, rei literariæ sumptibus in exiguo peculio, nec ita festinanter, quin totus annus in lustrandis his auctoribus transcurrit. Quo tempore illud Parisinum opus, festinante prælo, absolutum est, nec opportune Dexter cæteris patribus inseri potuit. Sed ne labor à me infumptus, qualiscumque is sit, totus periret, amico Typographo, quidquid tumultuarie excogitaveram, tradidi, ut vel seorsim imprimeret, vel si mallet, libellum hunc unctum Ilerdam amandaret. Ille tamè, & doctorum amicorum schola luce dignum, (quæ sua humanitas est) adiudicarunt. Volebam, debebamque, ut instituto facerem factis, locis depravatis, ac perperam scriptis medicinam adferre, sed hæc in veterum exemplarium inopia, difficilis, planeq, impossibilis mihi est: præsertim in angusta ingenij, librorumq, utilium suppellectile. Tentabo tamen aliquando, suspiciunculæque meas tyronibus, quibus cum mihi res est, lubens proferam. (Neque enim his, quibus, ut ait Plautus, Caperat fons severitudine, scribimus) ut dum magni viri in hunc pulverem sudaturi descendunt,

P R A E F A T I O.

dunt, audaculis ego *ἄπο γυναικῶν* ludam, aliquosq, saltim intètos operi reddam. Qua in parte sicubi, fefellerò veniam me ab æquis iudicibus facile confido exoraturum, eo quod in tenebris, quod aiunt, micantes, & solis plerumque coniecturis res antiquitate oblitteratas investigâtes, labi atque errare humanum est. Altiora melioraque, qui quærunt, hi à Doctioribus, & iam rudere donatis, expectet mibi satis sit finxisse cupresum. Sed ne tyrones mei, quis Dexter, quis Maximus fuerit, & unde fragmenta hæc habeamus, penitus ignorent, eorum vitam, genus, scripta, qua potui diligentia à me concinnata ob oculos portnam, ut vel inde fidem tantorum auctorum in columem, & sartam rectam præstemus, discantque pluri æstimare, ac in prætio habere deinceps, qui hucusq, sugillarunt.

DE FL. LVCIO DEXTRO.

Flavius Lucius Dexter, vir clarissimus, natus est Barcinone in Hispania anno à partu Virginis 368, parente sanctissimo Paciano, qui postea eius urbis Episcopus literis, & sanctitate cluit, Valentiniano, & Valente iterum Coss. Eum genere nobilissimum

num fuisse patris sanctissimi dignitas praenomen Flavij, Dextrique cognome satis persuadent. Dextrorum liquidem familia olim Romae Consularis: Afranij Dextri Consulis designati meminit Plinius Junior lib. 5. epist. ad Valerianum; Domitius item Dexter bis Consul ultimum Consulatum gessit cum Valerio Messala Prisco anno A. V. C. 948. ea Sparte praesens Severo, votusque apud Onuphrij factos epigrammata testantur: Is etiam Praefectus urbis fuit, ipseque, & Casto Dextro rescripsisse Divum Pium testatur Vlpianus. l. 40. D. notatq; Joannes Maria Catanus ad Plinij Jun. ep. lib. 5. p. 326. Anno ab urbe condita 978. L. Turpilius Dexter Consulatum administravit, cum M. Marcio Rufo, ex lapide antiquo. Tibur. Grut. p. 49. Et Maximus Dexter sub Gallieno Imperatore, anno A. V. C. 1015. cum Numisio Albino. Panvinus, Holoader, alique commemorant. Subrium Dextrum Praetorianorum Tribunum Tacitus 1. histor. exhibet. Sed & prisca lapides, praeter commemoratos auctores, iuvant. Romae, & apud Grutterum p. 128. & apud Guterium de Tit. Manian.

SIVE.

SIVE. DEO. SIVE. DE A.

C. TERT. DEXTER.

EX VOTO POSUIT.

Est & Tiferni Ampii Dextri monumentum apud Grutterum p. 743. & C. Clodium Dexter equitis Rom. 392. Et licet in obscuris an Dexter illi ab Hispania, vel potius nostri ab Italia originem duxerint, in Hispania tamen Dexter cognomen antiquis monumentis celebratum invento. Lapis in Col. Ebor. a Iacobo Maenatio Vasconcello.

C. IVNIO. L. F. GAL. RVLLO

C. NORBANVS. L. F. IVNIVS.

DEXTER. HAEREDES.

Alter lapis Tarracone apud Ambros. Mor. in Hispan. antiquit. & Grutt. inscript. orbis pag. 444.

D. M. CAECILII. MATVRI, QVI. VIXIT.

ANNOS. XXXVI. M. VII. DIES. V.

AELIA. MATER. CAECILIVS. DEX-

TER. ET. ARTIMVS. FRATER. ET.

VALVP. VXOR. HAEREDES.

TESTAMENTO. FECERVNT.

P R A E F A T I O.

In ipsa etiam Barcinone, unde ortum Dexter habuit, eius forsitam progenitorem Dexterum virum clarissimum exhibebo, ibi in veteri lapide in domo Ioannis Mallæ.

NUMMIO. EMILIANO
 DEXTRO. V. C. PROPTER
 INSIGNIA. BENE. GESTI
 PROCONSULATVS. OMNES
 ASIA. CONCESSAM. BENE-
 FICIO. PRINCIPIS. STA-
 TVAM. CONSECRAVIT.

Sequiori Gothorum ætate Dexterum Diaconum reperio, qui pro Primo Agathési Episcopo 13. Concilio Tolet, subscripsit.

H. L. Dexterum in iuventute literis egregiâ operâ navasse, Ciceroniq; maxime additum fuisse ex D. Hieronymo, & M. Maximo elicio. Urbem tunc temporis Toletanam rexisse biennio, exque eius tabularijs multa historiae suæ monumenta hausisse, inferuisseq; ipse auctor tradit. Amplissimo honore promotus Orientis Praefecturam Praetorij administravit, in qua quinque Dioceses. Scilicet Oriens, Asia, Pontus, Aegyptus, Thracia. Ex his

P R A E F A T I O.

his sola Orientis provincia sub se continebat, Phœnicem, Syriam, Cyprum, Ciliciam, Palestinas duas. Phœnicem Libani, Euphratensem, salutarem Syriam, Osroenam, Mesopotamiam, Ciliciam secundam, Isauriam, Arabiam, Antiochiam. Præter quas aliæ triginta duæ provinciæ sibi parebât, Asia deinde apud se mille urbes complectebatur, uti apud Papinium invenias.

*Quantusque potentes
 Mille urbes Asiae sortito rexerit anno
 Imperium mulcente toga*

Curabat præterea Seleucenam classem Iunica. C. de Classicis lib. II. Quantam in hoc amplissimo munere rerum antiquarum notitiam vir studiosus, ac plane peritus, habere potuerit, tute lector benigne perspice. Prudentissimi apud antiquos sunt existimati, qui in longinquas regiones peregrinati erant. Inde prudentissimum Vlysem, ac rerum multarum scientissimum sæpe cõpellat Homerus

Multorum autem hominum vidit urbes, & mentem novit.

P R A E F A T I O.

Forſitá, & tunc cū hanc latiſſimam provin-
ciam Dexter adminiſtravit, cum Divo Hie-
ronymo Hieroſolymis de gente arctiſſimam
amicitiam contraxit, ſiquidem eius hortatu
ſcripſit librum de ſcript. Eccleſ. innuit ipſe
Divus. *Hortaris Dexter, ut Tranquillum ſequu-
tus Eccleſiaſticos ſcriptores in ordinem digeram.*
Et paulo poſt. *Itaque Dominum Jeſum Chriſtum
precor, ut quod Cicero tuus, qui in arce Romanæ
ſtetit eloquentiæ, non eſt facere dedignatus in
Bruto, oratorum Latinæ linguæ texens Catalo-
gum: id ego in Eccleſiæ illius ſcriptoribus enu-
merandis digne cohortatione tua impleam:* Mu-
tuo etiam Omnimodam hanc di-
candam D. Hieronymo inſtituerat, qua prop-
ter illum inter Eccleſiaſticos ſcriptores recē-
ſet. *Dexter Paciani, de quo ſupra dixi, filius cla-
rus apud ſeculum, & Chriſti fidei deditus fertur
ad me omnimodam hanc hitoriã texuiſſe, quam nec
dum legi.* Fatum iam inde huius hitoriæ fuit
à multis non legi, ſed D. Hieronymus iterum
de Dextro lib. 2. Apolog. adverſus Rufin. *Vn-
de etiam ante annos ferme decem cum Dexter ami-
cus meus, qui Præſecturam adminiſtravit Prato-
rij, me rogaveſſet, ut auctorum noſtræ religionis indi-
cem texerem, &c.* Sed licet prius hanc eandem
Omnimodam hitoriã Divo Hieronymo
gratiam

P R A E F A T I O.

gratiam relaturus Dexter dicaverat, eo iam
vita functo, Paulo Oroſio Hiſpano Presby-
tero, tunc literis, & fama notiſſimo, dicavit.
Doctrina, prudentia, Chriſtianaque pietate
notus orbi floruit. Tandem ad patriam Bar-
cinonem reverſus, publicorum munium per-
teſus ad ea ſtudia ſe convertit: *In quibus bo-
nam vitæ partem, ſi non cum laude citra pudorem
tamen, ut ille ipſe ait, tranſegerat.* Quo ten-
pore, hoc chronicō, quod Omnimodam hiſ-
toriam inſcripſit a principio mundi ad Chriſ-
ti nativitatem, & à Chriſti nativitate ad an-
num 440. continuavit, & incipiente iam de-
crepita ætate 10. Kalen. Jul. anno 444. Obijt,
cum vixiſſet annos plus minus 76. Hæc de
Dextro ex D. Hieronymo, & M. Maximo
aliundeque habemus.

DE M. MAXIMO.

MArcus Maximus Cæſarauguſtanus
Epicoſopus Chronicon Flavij Luci
Dextri viri clariſſimi orſus ab anno
430. ad uſque ſua tempora continua anno-
rum ſerie perduxit. De eo D. Iſidorus hæc
ait cap. 46. de vir. illuſt. *Maximus Cæſaraugus-
tanæ ſedis Epicoſopus multa verſu proſaque com-
poſuit.*

P R A E F A T I O.

posuit. Scripsit & brevisiilo historiolum, de his, que temporibus Gothorum in Hispanijs acta sunt, historico & composito sermone: sed & multa alia scribere dicitur, que necdum legi. Luitprandus in Chronico anno 615. M. Maximus Episcopus Cæsaraugustanus scriptor chronicorum, & Poeta Eximius vir doctus, & pius Monachus Benedictinus moritur sancte 6. Novemb. Trithemius de Vir. illust. Marcus, Monachus, & discipulus S. Benedicti, & ab eo familiarissime dilectus. Vir in divinis Scripturis eruditus, & in secularibus literis peritissimus, orator, & insignis Poeta, moribus, & conversatione præclarus, scripsit post B. Gregorium Papam, superaddens, aliqua heroico carmine elegantissime currente, claruitq; ad imperium Heraclij Augusti ad annum 613. Lilius item Giraldus in vitis Poetarum. Fuit, & M. Maximus ex Monachis S. Benedicti qui heroico carmine Divi præceptoris vitam elegantissime condidit. Ex quibus intelligas. Divo Benedicto in pueritia carum, Divoque Isidoro contemporaneum fuisse. In æde S. Mariæ de Columna cucullum exercuit. Abbas etiam sanctarum massarum Cæsaraugustæ, & eiusdem Ecclesiæ Archidiaconus fuit, quo tempore subscripsit Concilio 3. Toletano. Tandem illius Cæsaraugustanæ Ecclesiæ infulis

P R A E F A T I O.

fulis decoratus post simplicium. Sanctum Hermenegildum, cum esset ab hæretico patre vinculis mancipatus, indeque in exilium missus, Hispali, Cordubæ, Toleti, Vartlentix, & ultimo Tarracone comitatus consolatusque est, & in eius Principis martyrium epigrammate lusi. Postea caput, bonamque reliquiarum partem Cæsaraugustam venerabundus transferre curavit. Regis Leovigildi ultimis halitibus interfuit, seque eius lacrymarum, & pœnitentiæ testem exhibet cum patribus Concilij Barcinonensis anno 599. & Concilij Egarensis anno 614. sedit, subscripsitque. Præter chronicon, etiam alia multa in divinis literis scripsit, scilicet in D. Petri epistolam, & in Acta Apostolorum commentaria. Fine tandem beatissimo ad summam senectutem quievit, & in æde D. Mariæ de Columna sepultus est, ut testatur Helica Episcopus eiusdem sedis in chronico. Hicce verbis. *Omnes Episcopi iacent in sede Beata Mariæ de Columna dicta, in quibus Maximus vir sanctissimus, & eximia doctrinarum cognitione conspicuus.* Braulio etiam carmen sepulcrale composuit. *Maximus hic situs est, dictus cognomine Marcus Nobilis historicus, præco Poeta vigil, &c.*

Eius

Eius sanctitatem, operaque, commendant, Vassæus, Padilla Archid. Rondensis, Morales, Mariana, Bellarminus, Baronius, Emanuel Rudericus, & Antonius Yepes, Martinus Carrillus, Gaspar Escolanus, & alij.

DE DEXTRI, ET MAXIMI
FRAGMENTIS.

Quanti vero etiâ rudibus sæculis, cum Hispaniæ sub Arabum tyrannide miseram servirent servitutē, chronica hæc æstimata fuerint, illud imprimis manifestat: quod cum Mahumeti impij vatis sectatores trucifiritate, non solum pios, sed etiam libros omnes Catholicos odio Christianæ veritatis perderent, ac de medio tollerent: sacra tamen scripturæ, Divi Augustini de civitate Dei, Flavij Lucij Dextri, M. Maximi, ac pauci alij ab hoc vastissimo incendio incolumes evaserunt: clanculoque Ioannes Hispalensium Antistes in Arabicam linguam traductos, Christianis, qui propriâ amiserant, & in Arabum stridorem sensim transferant, solatio, doctrinæque futuros sanctissimus ac soletissimus Præsul exhibuit.

Cuius exemplo etiam alij aliarum plebium
Presby-

Presbyteri per Hispanias hos libros, aliosque traduxerunt. Testem tibi Helecam Cæsar Augustinum Episcopum produco. Præfuit is Ecclesiæ sue Era circiter 940. Is ita in fit. *Sacra Scripturæ Arabice sunt translata. A Presbyteris Catholicis habentur, & cum scholijs circumferuntur: præcipue novum Testamentum, Epistola S. Pauli, Epistola Iacobi Zebedæi Missa ad Hispanos ex dispersione Iudæos iam conversos. Epistola Petri, Ioannis, & Iudæ, quæ licet Missa sit ad omnes ex Iudaismo, præcipue tamen ad Hispanos ex duodecim tribubus collectos. Apocalypsis S. Ioannis, & liber de vitis Patrum, & Historia Latina Iuliani, Dextri, & M. Maxim, & aliorum, & chronicon Eusebij, & libri de civitate Dei S. Augustini, propterea, quod lingua Latina iam evanescebat. Hæc ille. Neque silentio prætermittam, quod cum Elipandus Episcopus Toletanus à Felice Vrgelitano deceptus in Arianorum, Nestorianorumque vesaniam lapsus Christû Filium Dei adoptivû temerario ore ausus esset asserere Era 863. aut circiter, petente Carolo Magno, curantibusque nobilissimis viris Gumefsio, & Lupo, Arabum Reges Concilio Toleti indicendo assensum præbuere: in quo prædicti Antistes Pallinodjâ recantarunt.*

uis, postquam illum erroris de adoptione Christi seruo poenituit. Feci quod iussisti, beatissime pater, an voto conatus responderit, tu videbis, qui iussisti: vale, & seruum tuum exulem exul Deo commendo.

Deinde Hispanica Dextri, ac Maximi exemplaria, siue illa Arabica, siue Latine scripta, diuturna barbarorum incurfione, omniumque Hispania decorum pertinaci fitage, ac ruina maiori ex parte perierunt. Nostri bellotententi pacis munera in curiosi aspernabantur: sed ad usque avorum memoriam unum, vel alterum exemplar perdurasse, tum Laurentij de Padilla Caroli Quinti historiographi testimonio, tum D. Alexij Menetij Archiepiscopi Braccarenfis asseveratione credimus, is se vidisse in Chirographo Archiepiscopi Toletani Bibliotheca Dextri, ac Maximi Codicem testatur. Quem tamen fato aliquo perisse dolemus. Audio etiam in Sabaudia civitate Vercellensi alterum ad servari, a nobis tamen nunquam visum. Alterum etiam mutilum, ac decurtatum vulgo circumfertur, e mentito Dextri titulo, cui merito viri docti fidem abrogante, qui si haec fragmenta viderent, & attente legissent, sententiam mutatu- ros sperarem, Codex tamen ille antiquissimus

simus Gothicis literis exaratus, qui tot annis in abditi Bibliothecae Fuldensis ad Vicomartiam in Germania delituit, ceterorum superstes, doctissimi Cardinalis Baronij sedulam inquisitionem fugit. At non citra numinis providentiam servatus, studio, & cura D. Augustini de Iesu Archiepiscopi Braccarenfis, Germanicam tunc sancti Augustini familiam visitantis, in eadem Bibliotheca Fuldensi repertus est, magna sui admiratione, ac pene incredibili latitia. Ab eo duo exemplaria publicae fide descripta ad Hispaniam attulit. Vnum Philippo II. Regi Catholico gratificaturus, tanquam inventum Thesaurum, obtulit. Alterum sibi retinuit. Post hunc, Thomas Torralba, Hieronymus Higuera Presbyteri ex Societate Iesu, Gaspar Alvarus Lozada alia exemplaria etiam fidei publicae fulcimentis vallata ab eodem Codice Gothico descripta extraxerunt: institutaque diligenti inquisitione fidem fecit D. Ludovicus Lassus Comes Annoverensis, & Illustrissimus D. Balthasarius Estunica equestri sancti Jacobi ordine, maximus legionis Commendatarius, legatus tunc apud Imperatorem Regis Catholici. Inde Ecclesia Casaraugustana, Hispalensis, Compostella-

P R A E F A T I O.

na, Dominus meus Petrus Castrius Archiepiscopus Hispalensis, Collegium Placentinum, Belmontense, plurimique viri doctissimi hauserant, deinde etiam alia, atque alia. Ex quibus mihi videre, ac legere contigit D. Petri Castrij Archiepiscopi exemplar, & S. Ecclesiae Hispalen. Ioannis Pinedæ viri doctissimi è Societate Iesu cum notulis in margine, in quibus lectionum varietas Codicis Verceletensis (ut illic perhibetur) notata est. Præterea quatuor alios Codices ab amicorum Bibliothecis conquisitos.

Post hos Fr. Ioannes Calderonius Franciscanus exemplar Cæsarugustanum, in faulta alite, typis mandandum curavit, vulgavit perviumque legendi aditum omnibus fecit, & quod vix prece enraci indispiscebamur, nunc vili prætio comparamus. Præter quod nihil illi debemus.

Nectibi, amice lector (ad tyrones meos loquor) scrupulum in iiciat, Codicem illum Fuldensem post densas tot annorum tenebras in lucem nuper prodijisse: id enim magnorum ingeniorum monumentis usu venire per multa retro sæcula experimento notum est, noscent etiam, qui futuri sunt. Ajax Sophocleus te monet: *Longum, & immensum*
tempus

P R A E F A T I O.

tempus, & occulta profert, & manifesta abscondit. Quintiliani siquidem oratorias institutiones ante sexcentos annos amissas, & in monasterio Constantiensi delitescentes Pogius Florentinus restituit. Divi Eulogij Martyris opera per annos 700. caligini, ac tineis, quasi tetro carceri mancipata D. Petrus Pontius Episcopus Placentinus vindicavit, Ambrosius Morales vitæ restituit. Gregorij nostri Bætica sanctissimi Præsulis scripta carie, situque multorum sæculorum squalentia Achilles Stadius Lusitanus excussit, deterfit, illustravit. Quid Idacios, Ioannem Biclarensem Abbatem, Victorem Tunnunensem, Sampyrum, Isidorum, Sebastianum, commemorem? At si quis pertinaci adhuc contentione obstrepat, audiat is, amabo; virum doctissimum, imprimisque antiquitatis studiosum Aldum Pium Romanum in præfatione ad Plinij Iunioris epistolas, tunc in Gallia repertas. *Cæpi, inquit, post multa, sperare mirum in modum fore atate nostra, ut plurimi ex bonis auctoribus, quos non extare credimus, inventiantur. Quam obrem si, ut videtur, à Plinij atate, usque ad hæc tempora, hoc epistolarum volumen servatum est; sit, ut facile credam, & F. Livium, & alios, quos tum vetustate, tum hominum negligentia,*

P R A E F A T I O.

rum vi aliqua, & incursione exterarum gentium perijsse credimus, alicubi tanquam in impio conclusos carcere squalidos delitere. Speremque exituros in lucem, idque temporibus nostris. Hæc non casu dicta, sed tanquam à cortina videntur.

Iam & illud disquirere oportet: num auctores hi stilo sui similes sint, aut eius ævi characteri respondeant, quod adstruere mei munus non est, sed tui iudicij, lector amantissime, licet in imo subfello sis. Confer cum eius ævi, aut paulo superioris auctoribus, Eusebio, Hieronymo, Prospero Aquitanico, & inde etiam sequioris Idacio, Abbate Biclarensi, Victore Tununensi, Isidoro, & alijs, nihilque similis, nisi te invidiæ flamma detorruit, fateare necesse est. Auctorum testificationem pro virili adiscam. Quos potui vidi, dispexi, contuli, totidemque testes in convulsæ veritatis produco. Nævos, præter eos, quos librariorum in curia, & temporis iniuria commissos animadvertam, plures tu oculatior invenies. Annorum non usq; quaq; exactam seriem, intercidentibus oblongam ætatem numeris, sæpe obviam habebis, quod Dextro, gravissimisque etiam literarum sacrarum auctoribus, commune. Hoc tamen

P R A E F A T I O.

tamen absque illius culpa accidisse puta, nec cæterorum, quæ vere dicta sunt, fidei ve detrimentum imputa, si quid minus probaveris, audi Vopiscum in Aureliano: *Nemo scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non est aliquid ementitus. In quo Livius, in quo Salustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique Trogus manifestis erroribus convincuntur.* Vide Pollewinum Bibliothecæ selectæ lib. 16. cap. 13. & 14. Extremum hoc te alloquor, serioque tandem admoneo: dum hos auctores accuratius legeris, relegeris, dum penitus inspexeris, & ad recti iudicij trutinam maturius pensitaveris, eo fidentius, ac securius in offenso pede percurres, exactamque diligentiam, rerum veritatem, suspicies, amplexaberis. *Vale.*

Ex

meæ vitæ partem transegi, si non cum laude, citra pudorem tamé. Porro e omnimodam historiam, quam ab orbe condito ad hæc nostra tempora produxeram, id est, ad annum 430. ad Consulatum d XIII. Theodosij Iunioris, & Sancto Presbytero Hieronymo, non ita locupletatam, e dicaveram. Sed quia ad eius defuncti manus pervenire non potuit, multis locis auctam, locupletatamque tibi homini Hispano f Laletano, & historiarum scriptori ornato, & mei tantissimo nuncupo. Vale.

a Id etiam D. Hieronymus lib. 2. Apolog. ad Ruffinũ. Vnde etiam ante annos ferme decem cum Dexter amicus meus, qui Præfecturam administravit Prætorij, me rogasset, ut auctorum nostræ religionis eundem texerem Ab eoque mutuatur Baronius, Spondanus, Morales, Padilla & recentiores.

b Bonam ætatis partem, id est, adolescentiam. M. Tullius de Senectute. Quod si ipsis voluptatibus bona ætas fruitur, lubentius primum parvulis fruitur rebus. Et apud Virgilium. Melior quoniam pars acta dici, Nonius Marcellus: Bonam ætatem dicimus adolescentiam, vel iuventutem. Immerito ergo à Maldonato quasi serus studiorum cultor inclamatur cuculli more.

c Toti illa pars usque ad Christi Domini Nativitatem deperijt. vidit tamé Laurentius de Padilla, nonnullaque prisce vetustatis historiae suæ inseruit monumenta. Hæc licet latebra, & decurtata, non sine numine ~~Deo~~, totius Hispanie servata est. Vox illa, omnimoda historia. Haud à Dextro primum co-ficta, aut concinnata: nam prior D. Hieronymus. hæc nomine Eusebij Chronicon nobilitaverat, cuius se affectam, non solum in annorum supputatione, sed stili brevitate profiteatur.

d Con.

d. Consentiant Onuphrius in fastis. Baronius in Annal. Spondanus in epitome. Diversi abeunt Prosper Aquitanicus in Chronico, qui hunc Theodosij Iunioris Consulatum ad annum 433. Holoander in Fastis, qui ad annum 432. rejciunt.

e Ipse D. Hieronymus in catal. Script. Eccles. in Dextro. Dexter Paciani, de quo supradixi, filius clarus apud sæculum, & Christi Fidei deditus fertur ad me omnimodam historiam texuisse, quam nec dum legi. Itaque transacto septennio, aut circiter, post D. Hieronymi finitæ mortalitatis excessum, cui prius dedicandum Dexter curaverat, auctam locupletatamque eandem historiam Paulo Orosio Presbytero tunc litteris, & fama notissimo novissime dedicavit. In quo, quid obiectare possint, qui isthæc fragmenta sugillant, non dispicio.

f Atque ipse in huiusce epistolæ inscriptione: S. Domino Paulo Orosio Presbytero Tarraconensi: alibi etiam sæpius Dexter ipse Tarraconensem facit, & Paulus Orosius de se ipso, lib. 7. c. 15. Extant adhuc per diversas provincias in magnarum urbium ruinis parvæ, & pauperes ædes signa miseriarum, & nominum indicia servant. Ex quibus nos quoque in Hispania Tarraconem nostram consolationem miseræ recentis ostendimus. Quo ergo pacto Laletanum vocat, cum Tarraconem in Cossætania, non in Laletania à Plinio Locetur? lib. 3. cap. 3. Regio (inquit) Cossætania, flumen Iucubi, Colonia Tarraconem Scipionum opus, sicut, & Carthago Pœnorum. Ad stipulatur Peolomæus, qui post Iberum Cossitaos collocat. Nummus quoque æreus ab Anto. August. producitur cum litteris COSSET. & aversa parte Nepruno. Dial. 7. Antiquit. accedunt prisce lapides, in quodam ita excisum. TARRACON. VRBS. COSSITANOR. invenias apud Hermolaum Barb. ad illum Plinij locum, lib. 3. cap. 3. Fuerunt certe valde finitimi populi. Martialis locorum illorum callentissimus lib. 1. Epig. 50.

At cum December canus, & bruma impotens
Aquilone rauco mugiet,
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.

A 2

Dextri

Dextri quoque *avo* interversi termini unam eandemque provinciam fecerant. Nam & provinciæ Tarraconensis fines sæpius mutatos ipse Plinius in limine illius capituli testatur, his verbis: Citerioris Hispaniæ, sicut complurium provinciarum aliquantum vetus forma mutata est. Immixtaque horum populorum iura luculentus auctor Ambrosius Morales in Tarraconis antiquitatibus asseverat. Potuit quoque Paulus Orosius ortum habere in Laletanis, civitatem in Cossitanis, ut in l. Romæ 33. D. ad municipal. & de incolis. l. 5. & 6. eo tit.

Alter

Anni.
Chrisf.

ALTERA PARS CHRONICI,
& omnimodæ Historiæ Flavij
Lucij Dextri.

5
Anni.
Romæ

I

MENTVLO, & Messala Con-
sulibus, ^a uno anno ante Augus-
ti, & Silvani Consulatum ^b
CHRISTVS nascitur: ^c tribus Pas-
toribus (qui fuerunt Sancti) primùm
ostenditur.

752.

^a Huic supputationi, quæ verissima est, calculum suum addidit eximia auctoritatis vir Aurelius Cassiodorus in Chronico, cui, ducta ratione, non parum favet Eusebius in histor. lib. I. c. 5. quam etiam sequuti sunt Marianus Schot. & Cuspinianus, Baronius, Spondanus, Gordonus, Holoander, Augustinus Torniellus. Nec nos novam hic disputationem texere, & ferram toties reciprocatam repetere tentamus. sed tantum à calumnia immunem Dextrum reddere nitimur, & tot clarissimis adstipulantibus viris, contestabilem facere. Quod egregie consequutus est V. C. Thomas Tamatus de Vargas in Dextri vindicijs: aduersus Maldonatum Dominicanum à fol. 15. quem vide.

^b Id est anno, qui Augusti. 13. & Silvani Consulatum antecessit.

^c Quòd fuerint Pastores, Luc. 2. liquet numerum, & sanctitatem ab alijs auctoribus discimus. Beda c. 8. de loc. Sanct. Porro ad Orientem in turre Ader, id est, Gregis, mille passibus à civitate Bethlem segregata est Ecclesia triù Pastorum divinæ nativitatis conscriptorum monumenta continens. Affertur etiam Iulianus Tolet. in Schedis ms. quas apud se habere testatur doctissimus vir Thomas Tama-

Anni. *ius in libro pro Dextro. Nunc, inquit, maxime florent Bletiffæ prope Salmanticâ tres Sancti Pastores translati ex turre Ader Hierosolymas, inde Bletiffam in Hispanijs.* Anni. Roma

2 Tres^d Soles apparuerunt in Hispanijs in unum collecti. 953.

Lucas Tudensis Episc. lib. 1. In Hispania, inquit, etiam hora natiuitatis Domini circa noctis medium quædam nubes adeo splenduit, ut meridiani caloris fervorem daret terris. Referunt etiam historia Regis Alfonsi lib. 2. cap. 107. D. Thomas 3. p. q. 46. art. 3. Inde Vassæus, Morales. Padilla, Ribadeneira, & alij, qui res Hispanicas scripsere. Romæ simile portentum Lepido, & Planco Coss. Div. lib. 47. & Plin. lib. 2. c. 31. narrant, multa Orosius lib. 6. c. 20. Baron. in Apparatu, nu. 14. ad Annal. tomo. 1.

Augustus Tiberium, ^e & Agrippam in filios adoptat.

e Eusebius in Chronico totidem verbis. Tranquillus in hoc Principe, Dio. lib. 55. in Consulatu Aelij Saturnini. Idacius noster in chron.

Iudas Gallilæus ^f Iudæos ad rebellandum in Romam cohortatur.

f Melior scriptura in Eusebij, & Idacij chronicis, ex quibus Dextrum emendavimus. Iudas (inquit Eusebius) Gallilæus ad rebellandum Iudæos, ne acquiescerent solvere tributa Romanis, cohortatur. Idacius lib. 1. Iudas Gallilæus ad rebellandum Iudæos cohortatur. Aperte rem narrat Iosephus antiquit. Iudaic. lib. 18. c. 1. & lib. 2. c. 7. de bello Iud. idem Euseb. in hist. lib. 1. c. 5. Casarem Bulengerum Diatribe 3. c. 17. Consule.

3 Herodes ^g universos in Bethlemitica regione pueros necat. 954.

g Marth.

Anni. *g Matthæi 2. quod etiam ethnicis notum. Macrobio Satur. Anni. Romæ*
 Chri. *nal. lib. 2. c. 4. referuntque Eusebius & Idacius in chron. At Baron. anno. 1. Christi, hæc gesta contendit.*

4 Herodes ^h morbo intercuti, & scatesⁱ vermibusⁱ perijt. 757.

h Eusebius hoc anno. Idacius, Beda, & contractus ad verbum. Ioseph. lib. 17. antiquit. c. 8. Gaulte. in chron.

i Eusebius lib. 1. c. 8. hist. Pudendorum putrefactione vermibus scaturiens.

Afinius ^l Pollio Consularis, & orator. 80. maior obiit.

l Eusebij, quem noster exprimit, chronica manuscripta variant, alij codices habent 80. alij 70. de hoc Afinio Pollione agunt Aul. Gell. lib. 7. c. 1. Sueton. in Claudio c. 41. Horat. lib. 2. ode. 1. Vigner. Bibliothec. histor. ann. 16. Gaulte. in chron.

9 Tiberius Cæsar ^m Dalmatas, Sarmataeque Romanis subijcit. 760.

m Sueton. in hoc Principe c. 9. Pannonicos Breucos, & Dalmatas subegit. Dio lib. 55. Paternulus, Eusebius, Idacius, & alij. Dio vult finitum fuisse hoc bellum Sulpitio, & Popæo Coss. anno ab Vrbe condita 762.

12 Christus ⁿ puer in medio Doctorum disputat. 763.

n Luca 1. Euseb. ann. 12.

14 Augustus ^o cum Tiberio filio cæsum hoc anno agit. 765.

o Hic census ultimo vite anno Augusti factus est. Tranquillus in hoc Principe, Eusebius, Idacius in chron.

Defectio

Anni.
Chriſt.
15Defectio Solis. P Et Augustus annis
76. moritur.P Dio lib. 55. Eusebius, Idacius, contractus, Bulengerus.
Diatriba 3. adversus Casanbonum, c. 91. Nicephorus lib. 1.
c. 17.Tiberius Iulius D. AVS. F. D. N.
CAES. GERM. FRATER. III.
IMP.*Hoc est, Tiberius Iulius Divi Augusti filius, Divi nepos, Cesar Augustus, Germanici frater, tertius Imperator.*
Q Suspecta mihi vox ea, Iulius, primo aspectu visa est, pro
eaque succenturiandam: Claudius, vel Livius: hæc enim eius
familie nobilissima nomina. Potuit certe illud ab adoptione
Augusti. Octaviani desumere, nam Augustus Iulius dictus.
Tabula capitolina.C. IVLIVS. DIVI. F. C. N. CAESAR.
OCTAVIANVS.Et lapis. D. POSTVMIAE. P. F. PAVLAE.
SACERDOTI. D. IVLII. AVGVSTI.Dio etiam lib. 45. Zonaras lib. 2. Egesippus lib. 1. Notant
Antonius Augustinus, Brissonius, Lipsius, Covarrubias, &
alij. Inde mater Tiberij dicta Iulia. Tacitus 1. ann. Livia in
familiam Iuliam nominisque Augustæ adsumebatur.
Nummi passim.

IVLIA. AVGVSTA. GENETRIX. ORBIS.

*Sed nec dum suspicio quiesceret, nisi me commodum tabulae
Capitolinae apud Panvinium docuissent. In eis ita scriptum.*
E. A.Anni.
Chriſt.
E. A. D. V. KAL. IVL. TI. IVLIVS. AVGVSTI. F. DIVI. N. CAESAR. Anni.
Romæ*Lapis etiam Augustæ Gemellæ, hodie Martus, in fontis cre-
pidine.*HERCVLI. INVICTO. TI. IVLIVS. AVGVSTI.
TI. F. DIVI. NEPOS. CAESAR. AVGVSTI.
PONTIFEX. MAXVMVS. DE.*Hinc etiam eius filius adoptivus Tiberius Iulius Cesar Germanicus, Pan vin. in fastis.*Et frater 3. Imp.) Quid sibi hæc volunt? an de Tiberij
fratre Druso hic aliquid? suspicabar ex scriptorem pro lubi-
to mutasse, scriptumque fuisse. TI. IVLIVS. D. AVGVSTI. F.
D. N. CAESAR. AVGVSTI. GERM. TRP. III. IMP. Hæc
enim formula usitator. Nisi Germanici fratrem velimus in-
telligi. Quod omnino absurdum, nam Tiberius non frater,
sed patruus naturalis Germanici fuit; imo Germanicum Au-
gustus Tiberio adoptandum tradidit. Suetonius expressè,
lib. 4. c. 4. Quarum virtutum fructum uberrimum tulit
(Germanicus) sic probatus & dilectus à suis, ut Augus-
tus diu cunctatus an sibi successorem destinaret, adop-
tandum Tiberio dederit. Sed sciendum est Drusum Tiberij
fratrem naturalem Germanici patrem, Germanicum post mor-
tem à Senatu honoris causa agnominatum. Sueton. lib. 5. c. 1.
Præterea Senatus inter alia complura marmoreum ar-
cum cum tropeis via Appia decrevit, & Germanici
cognomen ipsi posterisque eius. Itaque merito Germa-
nici frater dictus Tiberius ab scientissimo historico nostro,
qui penetralia historiæ calluerat.

19

Titus Livius r Historiographus Pata-
vij obiit. Et eodem anno Ovidius exul
in Ponto moritur.

770.

B r Ita

Anni. r. Ita Eusebius in chron. Petrus Crinitus lib. 3. de Poetis. Anni.
 Chriſt. c. 46. Gaulterus in chron. & alij. Romæ

23 Theatrum Pompeij^f flamma corri- 774.
 piente vaſtatur.

^f Tacitus lib. 3. annal. Pompei theatrum igne fortuito
 haustum est. Euseb. in chron. Gault. alij.

24 Drusus^t Cæſar veneno perijt. 775.

^t Tacitus 4. annal. De Druso igitur Seianus maturan-
 dum ratus diligit venenum, quo paulatim irrepente
 morbus ad ſimilaretur. Dio lib. 57. Euseb. & Idacius in
 chron.

28 Pontius Pilatus^u Procurator Iudææ 779.
 à Tiberio mittitur in Iudæam.

^u Ioseph. lib. 18. c. 7. antiquit. Euseb. in chron. Onufrius
 anno 27. Vignerius 28. Quare vero dicatur Procurator, &
 non Præſes, conſule Lipſium lib. 2. ann. Taciti, pag. 155. in
 excuſis à Plantino.

31 Chriſtus Dominus noſter^x Iudæorū 781.
 populis prædicat.

^x Matth. 13. Marc. 1. Luc. 3. Ioan. 1.

34 Chriſtus Salvator mūdi^y reus ad Pi- 785.
 latum agitur.

^y Matth. 27. Marc. 15. Luc. 23. Ioan. 18.

Chriſtus Dominus noſter^z in Cru-
 cem actus octavo Kalen. April. invidia
 Iudæorum crucifixus pro ſalute totius
 generis humani libenter mortem op-

petit.

Anni.
 Chriſt. petit. Solis defectio, & tenebra terras 9
 cooperiunt. Romæ

^z Ex Eccleſiæ in veterato uſu, & communi ſenſu D. Au-
 guſtinus lib. 4. de Trinit. c. 5. Sicut à maioribus traditum
 ſuſcipiens Eccleſiæ cuſtodit auctoritas. octavo Kalen.
 April. conceptus creditur, quo & paſſus. Ad id etiam
 Martyrolog. Romanum antiquum eo die: Annunciatio Do-
 minica, & crucifixio. Et in Martyrol. Rom. Eadem die
 commemoratio Sancti Latronis, qui in Cruce Chriſ-
 tum confeſſus eſt, & ab eo meruit audire: hodie mecum
 eris in Paradifſo. Et licet Ioannes Maldonatus Dominica-
 nus Dextri veritatem magno conamine attentat conuellere,
 tamen D. Thomas Tamaius amicus noſter maiori Doctorum,
 ſcriptorum phalange advocata, & ducto calculo illum decliſ-
 ſimè refellit. Vide ſis Muſſarum hunc myſten.

C. Oppius Centurio Hispanus^a cre-
 dit Chriſto in Cruce morienti.

^a Iulianus Petri Archipreſbyter S. Iuſtæ Toleti Mixta-
 rabum tempore in chron. quod ultra 460. ann. ſcripſit. Maxi-
 me Centurione Hispano, qui interfuit Paſſioni, poſcē-
 te, qui comitatus eſt Sanctum Iacobum, & vocatus eſt
 Torquatus Cornelius. In nomine, ac cognomine videtur
 diſſentire aliquantum à Dextro, non tamen in patria, quod
 intendimus.

Quæ de Sancta Petronilla hic habentur incuſſis à fr. Calde-
 ronio expungenda cenſuimus. Quid enim importunius, quam
 hic Petronillam florentem interponere? Scilicet in luclu in
 tempeſtam narrationem. Quod quidem nec in Dextri mētem,
 nec in cuiuſvis ſenſati hominis devenire aliquando potuiſſet.
 Maximeque id effecimus, quia in Archiepiſcopi Hiſpal. Pe-
 trij Caſtrij, Eccleſiæ Hiſpal. & Ioannis Pine dæ è Societate
 Ieſu codicibus omnino abſunt.

B 2 Vigefsi

Vigefima feptima die ^b Martij sub
Auroram Chriftus devicta morte, &
infernis locis mirabiliter fpoliatis, re-
divivus, & victor à mortuis refurgit.

^b *Matth. 28. Marc. 16. Luc. 24. Ioan. 20.*

Pilatus Chrifti mortem, & miracula
fcribere ftatuit Tiberio.

Herodes Antippas cum Herodiade
pellice incæfta tota Iudæa pulfus primū
ad Gallias, deinde in Hispania, ^c exulat,
& ibi infeliciter moritur.

^e *Iofephus de bello Iud. lib. 2. c. 8.* His adductus Hero-
des venit ad Caium, à quo ob avaritiam vehementer
increpitus ad Hispaniam fugit, fequutus eum quippe
fuerat accufator Agrippa. Cui etiam Tetrarchiã illius.
C. Cæfar adiecit. Atque ita quidem Herodes in Hispania
peregrinante etiam fecum uxore decessit.

Herodias vero faltans ^d fuper Sico-
rim flumen Ilerdæ glacie concretum
fubmerfa miserabiliter perijt.

^d *Nicephorus lib. 1. c. 19. & 20.* Eundum ei quodam
tempore brumali erat, & fluvius traijciendus, qui cum
glacie constrictus coagmentatusque efferet, pedes eum
transibat. Glacie autem rupta, idque non fine Dei nu-
mine, demergitur. Illa ftatim capite tenus, & inferiori-
bus corporis partibus lafciviens, molliusque femovens
faltat, non in terra, fed in undis. Caput vero fceleftum
frigore, & glacie concretū deinde etiam convulneratū,

Anni. & à reliquo corpore non ferro, fed glaciei cruftis refec- Anni.
Chrif. tum, in glacie ipfa saltationem lethalem exhibet, ex- Romæ
pectaculoque ei omnibus præbito, in memoriam ea,
quæ fecerat fpectantibus revocat. *In eam hiftoriam eft
etiam elegans Pimenta Lufitani epigramma.*

Bruma rigens frenavit aquas, fit pervius amnis.
Ingreditur fallax filia Regis iter:
Quod pro ponte gelu fuerat tabefcit Hiatu.
Suspendit tremulum furca gelata caput.
Abripuit flumen truncata cadavera: restant
Marmoreum fupra colla refecta gelu.
Lubrica faltattix inter convivia rivi,
Lubrica pro tumulo ftagna liquentis habet.
Et in alio epigrammate.

Rifit terra vago tumultatam flumine: & inft;
Eft aptum liquidis tam leve pondus aquis.

*Habent etiam eandem hiftoriam Metaphraftes, fermone de
S. Ioann. Carrill. in annal. lib. 2. ann. 39.*

C. Cornelius Centurio Caparnau-
nenfis dominus fervi, quem Dominus
fanavit, Pater etiam. C. Oppij Cen-
tutionis, ^e erat Hispanus mireflore in
Hispania.

^e *Heleca in fragmentis.* Nec minus celebratur memo-
ria S. Cai Oppij Cornelij Centurionis, qui fuit cen-
turio, cuius famulum ad Capharnaum Chriftus fufci-
citavit, poftea fociatus Apoftolis neci S. Stephani in-
terfuit. Petrum, & Paulum ad Hispanias venientes co-
mitatus eft. Tandem prædicans fcepciniensibus prope
Idam

Anni. Illam mortuus est. Prædicat in Hispania. Longè hic Annus
 Chris. alius à Cæturione Cohortis Italicæ, hoc Cornelio mul Roma
 to seniore, ille iunior.

Ultima die^f Iunij Sancti Dei Apostoli, triginta octo diebus plus minus ve post adventum Spiritus Sancti, conveniunt in Cœnaculo Sion (quæ domus erat Mariæ Ioannis, cognomento Marci) ac habito concilio, & Sortitione divina; provincias mundi prædicationis gratia inter se partiuntur: contigitque Sancto Iacobo Zebedæi filio^h Hispania: Ioâniⁱ Asia: Matthæo^l Aethyopia: Thomæ^m India: Philippo Scythia: ⁿ & Gallia: quo tempore Canones^o eduntur, & Apostolicæ constitutiones P componuntur, ad Sacramentorum, & totius Ecclesiæ œconomiam.

f Sortitio provinciarum hac die facta est. Sed Apostolorum divisio 25. die Iulij in Martyrologijs celebratur. Notant Beda, V suardus, & alij. Quamvis Iulianus Archipresb. hanc sortitionem ab Apostolis Christo Domino petitam, cum adhuc in vivis ageret intercedentibus Centurione, & Hispanis, qui illuc orationis causa ierant, affimet in chron. ann. 36.

g Quamquam autem hanc provinciarum partitionem anno 34. Dexter asserat, tamen divisionem Apostolorum consulto tacet. Nam licet Meliton Sardenfis Episcopus velit post Christi Ascensionem anno 2. Apostolos divisos esse, acta ipsa Apostolorum aperte prohibent c. 8. Sed nec Apollonij testi-

monium

Annus. monium aquod Eusebium lib. 5. c. 17. placet, dicentis: Christum Annus
 Chri f. Apostolis in dixisse discessionem ab Hierosolymis usque ad Romæ
 duodecimum annum. Quod etiam Marci, c. 16. refutari videtur. Itaque quid certi in hac restatuendum sit vix doctioribus invenitur. Et qui propiora veritati assequi volunt, ut doctissimus Baronius in Annal. & Spondanus in epit. coniecturis tantum rem agunt. Videndi sunt Rufinus circa initium expositionis symboli Apostolorum. Vricelius in hagiologio Molanus in notis ad V suardum 15. Iulij. Nos etiam alibi in hac arena.

h Isidorus de vita, & obitu patrum, c. 82. Petrus, inquit, Romam accepit, Andræas Achaiam, Iacobus Hispaniã. Plura deinde nos.

i Multi & indubitata fidei testes sunt. Origenes lib. 3. in Genesim. Euseb. hist. Eceles. lib. 3. c. 1. Gregorius Nazianzenus orat. in Arrian. Isidorus ubi supra, & alij.

l Origen. lib. 3. in Genesim, Socrates lib. 1. Iulian. Tolet. lib. 1. in Nahum, vers. 4.

m Gregor. Nazian. homil. ad Arrian. Isid. c. 82.

n Isidorus, ubi supra, de Gallia, de Schithia Nicephorus lib. 2. c. 39. Metaphraste 15. Nob. maneo tamen: ubi aliqui Galliam legunt, alij Gallatiã debere substitui contendunt. Et adhuc sub iudice lis est.

o For sitam symbolum Apostolorum insinuat, quod sine scripto quasi tessera fidei communi omnium sensu traditum est, ut ex eo, qui falso Christum annuntiarent, dignoscerentur. De eo scripsere Hieronymus. epist. 61. ad Panmac. Ambrosius epist. 61. ad Iulianum. Augustinus de fide & operibus c. 9.

p Quamvis ab Apostolis constitutiones ad Ecclesiæ moderationem compositæ sint. quas D. Clemens postea concinnavit, & scripto edidit, non tamen hoc anno tempore gestum, ut ex earum tenore perspiciunt. consule Belarm. descript. Eccles. in Clemente, & Turrianum ad eius constitutiones Apostolicas in præfatione.

Iacobus

FLAVII LVCII DEXTRI,

Chris.
Anni.

Iacobus 9 frater Domini primus Hierosolymitanorum Episcopus est.

Anni.
Romæ

q *Eusebius in chron. eo ipso anno, quo Christus Dominus in Cruce passus est. Chrisostomus homil. 87. in Ioannem. Isidorus c. 82. Idacius in chron.*

Sacra vero virgo^r consilio, luce doctrinæ, & mirabili vitæ exemplo Collegio præsidet Apostolico, nihilque grave gerunt illi, quod non eius consilio, ductuque gerant.

r *Ideo ab Ignatio vocatur Beatissima virgo nostræ religionis magistra. Epist. D. Ignat. quæ habetur. 1. tom. Bibliothec. SS. PP. & Ioannes de Puente in convenientia utriusque Monarchiæ lib. 2. c. 33. SS. exhibet.*

Apostoli Septem Apostolicos Diaconos^f ex Græcis omnes creant.

f *Act. Apostolor. cap. 6.*

Floret per idem tempus in Hispania, r C. Oppius. C. F. C. pater Centurio, qui morientem Christum prædicat Hierosolymis esse Filium Dei inter fragores Saxorum mutuo se se collidentium, obducto tenebris die: ex Gentilibusque à Christi morte primus hic Hispanus Centurio credit. Qui fuit civis Romanus, baptizatusque à Beato

ardor

Barna-

CHRONICI FRAGMENTVM.

9

Anni.
Chris.

Anni.
Romæ

Barnaba factus est tertius Mediolanensis Episcopus, vir quidem Apostolicus, qui Christi mortem, & eclypsim admirabilem primus omnium Hispanis genti suæ cum audientium stupore refert.

t *De S. Caio Mediolanensi Episcopo agitur in Martyrolog. Rom. 27. Sept. ubi multa similia reperiuntur narratis à Dextro. Nec me de terret illum Caium civem Romanum fuisse, & quòd hic Caius iste Hispanus perhibetur. Nam civitas etiam exteris sapissimè dabatur, ut obvium in Auctoribus fit, idque etiam Divo Paulo Apostolo contigit. Act. c. 22. Ut civi Tarsensis municipij in Cilicia, immo toti Hispaniæ uno impetu ius latij datum.*

35

Occiso lapidibus Stephano^u Protomartyre: magna persecutio Hierosolymis, & in confinij exoritur: plusquàm quindecim mille viri, (qui prædicantibus Apostolis in Christum credirant) fugantur: alij ad Asiam, nonnulli ad Europam veniunt.

786.

u *Actorum Apostolorum c. 8. & II.*

Ex his plusquam quingenti nave Cypro educti portum Carthaginensem Hispaniæ^x pertingunt: diversi per Hispanias mortem Christi resurrectioneq; denuntiât. Totamq; provinciâ undiq;

C

mirifi-

Anni:
Chris.

mirificis, & inauditis nuncijs complēt.
Ex his primi post à B. Iacobo eligun-
tur urbium Pontifices, & Pastores, du-
bium an omnes Iudæi fuerint.

Anni
Roma

x *Meminisse oportet illā pene innumerabilē multitudinem à S. Petro ceterisque Apostolis intra paucos dies ab Spiritus Sancti adventu ad fidem conversam, non solum sibi pro fuisse, nec otiosam, aut segnem Verbi Divini dispensatricem sedisse: immò statim per eos simul, ac dispersio facta est, passim etiam per omnes Gentilium populos profusus efundabatur divina dignatio: Ita loquitur Eusebius, lib. 2i hist. c. 3. Nec enim Lucas dispersos esse discipulos Iudæa, & Samaria tantum, sed Palestinæ fines egressos, usque ad Phœnicem, & Cyprum, & Antiochiam pervenisse testis est. Indeque magnis incrementis Dei Ecclesia feliciter dilatari, & propagari per totum orbem terrarum longelateque capta est. Auctores habeo D. Athanasium homil. de semente. Sed enim, inquit, ita dispersi, ut seminatores profecto frumenti effecti sint, ad panem super cælestem: universumque orbem peragrantes vivificæ Deitatis virtutes efficacique seminarēt. S. Gregorium Nicenum de S. Stephano agentem de eadem dispersione discipulorum. Hinc, inquit, in orbem terrarum discipuli currere cœperunt. Hoc omnes in partes sermonis divulgationis initium est. Alij alio gentium per orbem terrarum dispersi sunt, namque per mysteriorum doctrinam diabolum exturbantes, hæc ille. Licet enim Gentilibus ostium Evangelij reseratum non omnino fuisset, tamen & tunc contribulibus Iudæis, subique terrarum habitantibus, & postea cum à Divo Petro admisi sunt Gentiles, iisdem ipsos discipulos annunciasse declarat postea Lucas actorum 22. & 26. & alijs eius historie sacræ locis. Hinc factum est, ut hæc fidelium multi-
tudo*

Anni. *tado in Hispaniam venerit. Ananias Damascum peteret, La-* Anni.
Chris. *zarus, Maria, & Martha cū pedissequa, & Maximino Mas-* Romæ
siliā appellerent, ut habetur in actis Magdalene, & sciorū.

& apud Surium 22. Julij. Sigebert. in chron. anno 745. histo-
riam etiam Angelorum, quæ habetur in Bibliotheca Vatica-
na, ex Baronij fide. Iulianus etiam Archiepisc. in chron. ms.
ait. Iam diu ex anno 35. prædicatur gentibus Evange-
lium, cum linteum ostensum est. S. Petro, eo ipso anno,
vel paulo post Pauli conversionem. Multa ad hanc thesim
inculcat Maurus Castel. in hist. D. Iacob. lib. 1. c. 12. quæ vide.

Hic in impressis nescio quid de D. Mariæ vita, & pere-
grinatione ex Hispania ad ipsam comminiscitur, quod omni-
no sustulimus, ut fidei suspectæ, & quia non habetur in codi-
cibus Eccles. Hispal. Archiepisc. & Pinedæ.

Hispani, præcipue Iudæi, mittunt le-
gatos ad Apostolos, y ut quam primam
aliquis eorum veniret ad eos, qui de re-
bus recensitis de Christo eos verius, &
uberius doceret.

y *Audi his primum Evangelizatum Iudæis iuxta Domi-*
ni præceptum, nec dextrum historie sacræ aliquomodo con-
traire, imo mirum in modum conveire.

Tunc Apostoli præclaram disposi-
tionem gentis Hispanæ, cognitionem-
que habuerunt ex illi Gentilibus, & qui
venerant orationis causa ex Hispanijs,
Philippumque rogaverant, ut eorum
adventum nunciaret Christo, clarum-
que præsagium primitus inter Gentiles
Hispanis prædicandum esse.

Anni. z
 Chriſt. *Hæc ab Archivis ſua Eccleſiæ Toletanæ hauſſiſſe Iulia-
 nus ait. Multi, inquit, Gentiles, qui venerant Hieroſoly-
 mam orare ad ſanctum Templum erāt Hiſpani, qui vo-
 luerunt videre. & alloqui Ieſum. Etiam noſtræ gentis, hæc
 trallatitia fama eſt, ſæpeque audiviſſe memini Quignonium
 quendam Hiſpanum, audita Chriſti Domini mirabilium ope-
 rum fama, ad narrataque obſtupeſcentem, vendito agro, ſta-
 tim Hieroſolymam perrexiſſe viſendi Domini cauſa, viſoque
 mox revertiſſe, huiusceque rei instrumentum vetuſtiſſimum,
 in eius familiæ, quæ Procerum Regni eſt, Archivis diutiſſi-
 mè conſervatum. Ita vulgo noſtri comminiſcantur. Neque
 Hiſpanis novum, aut inſuetam miranda videre cupienti-
 bus in longinqua migrare huiusmodi ſtudio illectis, ut iam
 T. Livij curioſum illum admiratorem prætereamus à Plinio,
 & D. Hieronymo celebratum. Moneo tamen, hæc verba non
 reperiri in C. Vercel. ita me notula illæ C. Pinedæ docent. Sed
 nec ſubſtulimus, alijs codicibus omnibus, quos viderim, re-
 tinentibus.*

*Poſſet quis hic arguari, Gentiles hos, qui Chriſtum allo-
 qui, & videre cupiebant, Hiſpanos non fuiſſe, cū apud Ioan.
 c. 12. in Text. Evan. ita legatur, εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τῶν
 Ἰουδαίων καὶ τῶν ἑλλήνων, ἰgitur Græ-
 ci, nec Hiſpani? obiectū tamē hæc facile diluitur, cū το Græci
 in hoc Ioannis capite, alibi que ſæpiſſime in ſacra pagina, non
 regionis, ſed religionis appellatio ſit. Vnde etiam Apoſtolus:
 Non eſt diſtinctio Iudæi, & Græci: id eſt, Gentilis. Et ſic
 in noſtro textu vulgatus veritè Gentiles, quamquam in Græ-
 co Helenes reperit, cuius auctoritate ſatis tutum Dextrum
 reddimus. Fulſitque Doctorum auctoritate D. Auguſtini
 epiſt. 200. Dionyſij Carthuſiani, Cornelij à Lapide in epiſtol.
 Paul. ad Rom. cap. 2. Franciſci Ribera in Ioel. c. 3. nu. 13.*

Hispania^a prima provinciatum mū-
 di poſt Iudæam, Gallilæam, & Sama-

riam

Anni.
 Chriſt.

riam in partibus Occidentalibus, Chriſ-
 ti fidem amplexa eſt: cuiusque Gentili-
 tas ad fidem converſa fuit, veræ primi-
 tiæ cæterorum Gentilium.

a Tertull, ad verſus Iudæos in Apol. Maurorum, inquit,
 multi finis, Hiſpaniarum omnes termini, & Gailiarum
 diverſæ nationes. Ireneus cont. Hæreſes lib. 9. c. 7. Valde-
 ſius fuſe de dignit. Reg. Hiſp. c. 7. Padilla Cent. 1. c. 14. Puen-
 te lib. 2. c. 7. utriusque Monarch.

37

Nam & Iacobus^b Sanctus Apoſto-
 lus Zebedæi filius peragritis urbibus
 Hiſpaniæ, multisque erectis Eccleſijs,
 & Episcopos creatis ex advenis^c Petrū
 Braccaræ primum reliquit Episcopum:
 ac primum tēplum, vel^d oratorium B.
 Virgini ex eius iuſſu præſentiaque ſu-
 per columnam Cæſaraugustæ erexit:
 multa paſſim miracula patrat: virtute
 verò ſermonis feroces Hiſpanorum ani-
 mos ad ſuave Chriſti iugum adducit.
 Multi ibidem Iudæi convertuntur ex
 duodecim tribubus migrationis ex Ba-
 bylonia, quibus, & ibi tunc prædicavit.
 præcipue canonicam mittit illis epiſto-
 lā, e qua ſic incipit: Iacobus Dei, & Do-
 mini noſtri ſervus duodecim tribubus,
 quæ ſunt in diſperſione: quæ fuit prima

788.

Script

36

787.

Scriptura novi Testamento Apostolo
tanto digna.

b Ea omniium fere seculorum opinio, ac constans Hispani-
cæ Ecclesiæ traditio adeo nostris visceribus imitus adhæsit,
utpote quam maiores nostri ab ipsis nascentis Ecclesiæ in cu-
nabulis cum lacte doctrinæ simul in biberunt, ut (salva tamen
Ecclesiæ Catholicæ censura) eam non solum rationibus, aucto-
ritate, Sanctorum virorum placitis, ac scriptis, sed etiam ar-
mis tutari, ac defendere paratus quisque sit, pro eaque tan-
quam pro aris & focis depugnare. In hac arena ducem se no-
bis antesignanum Dexter exhibet, ac præit fortasse non pri-
mus, qui eam inconvulsæ veritatis traditionem tot locis, re-
bus, exemplis insinuat, explicat, firmat, ut nimius ijs potissi-
mus, qui se parum æquos nostris rebus iudices præstant, quan-
doque videatur. Certè nihil novum in hoc, aut inauditum no-
bis scripsit; sed tantum à maioribus acceptas, tanquam hæredi-
tario iure, opiniones suis scriptis in ævum permansuras man-
davit. Quid tamen sineque ille, neque alius quisquam calamo
perennassent? aut quæ alij scripserunt, ut pleraque, fatum no-
bis invidisset? Nonne, ut Irenæus inquit, oportebat ordi-
nè sequi traditionis, quam tradiderunt ijs, quibus
committebant Ecclesias? certè prior anima, quam litte-
ra. Prior sermo, quam liber. Prior sensus, quam stylus.
Ita tertullianus egregie pro traditione certaturus. Divi Iaco-
bi Hispanias peragrans impressa medullitus animis sanctis-
sima vestigia, tum etiam monumentis, Ecclesia Braccarensis,
Cæsaraugustana, Granatensis, sive ea sit Illiberitana, post tot
bellorum, ac gentium barbararum turbines retinent, ac conser-
vant. & cum Chrysostomo clamant: Est traditio? nihil quæ-
ras amplius: cum Hieronymo. Quod ab Apostolis tradidi-
tum, non scribitur in charta, & atramento. Nihil nobis
necesse est: ita credimus sicut tradiderunt nobis, qui
ab initio ipsi viderunt. Sed ne longius quam pro instituto
eva-

Anni.
Chrisf. evagetur, quod nostri muneris est, quæramus Dextro sponso-
res. Vltro se nobis offert concilij Braccarensis, multo ante pri-
mum, quod iam typis mandatum est, celebrati auctoritas. Cu-
ius acta antiquissimis litteris exarata nuper in Lusitania re-
perta sunt, ut testatur Sandovalius Episc. Pampilonensis ad
chron. Idacij. Celebratumque asserit sub Pancrarianso Bracca-
rensi ad annum 410. aut circiter. Testatur etiam Franciscus
Xodar Carmelitanus de adventu D. Iacobi, discursu 1. in eius
Concilij scriptis fere ad calcem scriptum est. De Patre no-
stro Apostolo huius regionis Petro Braccarenfi, quem
ad salvandas animas Iacobus Domini consanguineus
dimisit. D. etiam Hieronymus Dextro carissimus, & quasi
pro eo de pugnaturus, sub obscure tamen (nondum enim in di-
ctum erat huic veritati bellum) in Isaiam c. 34. versu 17. de
Apostolis eorumque orbis terrarum partitione allegorizans.
Dedit, inquit, eis sortes, eosque divisit, ut alius ad Indos,
alius ad Hispaniam, alius ad Illyricum, alius ad Græ-
ciam pergeret, & unusquisque in Evangelij sui provin-
cia requiesceret. Quis alius Apostolorum præter Iacobum
in Hispania requiescit? Audi etiam prædicantem Iudæis dis-
persis. Ipse in Catalogo in Iacobo. Iacobus, inquit, Zebedæi
filius duodecim Tribubus, quæ erant in dispersione, om-
nibus prædicavit Evangelium. Habes iam Hispaniæ sor-
tem, & sepulcrum. Id etiam S. Hippolytum Episcopum Por-
tuensem expressius scripsisse in historia de duodecim Apo-
stolis audio, sed quam mihi videre non contigit. Qui cum sit
Hieronymo, Dextroque antiquior, invictusque martyr, in vi-
ctam sui testimonij auctoritatem roborat, ac fulsit. Venan-
tium etiam Fortunatum, id quod astruimus, pro comperito ha-
buisse mihi persuasum est. Is igitur in epigrammate S. Iacobi.

Gentiles docet hic, Iudæos increpat idem
Frustrificansque Deo terminat orbe fidem.

Anni. *Quid enim aliud est fidem orbe terminare, nisi ab Orientem.* Anni.
 Chris. *te ad usque fines terræ, quæ Gallæcia est, pervenire? Sancti* Romæ

*Clifsimus etiam Anastasius Antiochenus in libro de Passio-
 nibus martyrum, quem Arabice scripsit de S. Iacobo agens,
 inquit. Idque postquam abiit in Occidentem in civita-
 tem Andiat, fecit apud eos miracula, quæ homines at-
 toniti stupebāt, ita quod convertit eos in cognitionem
 Filij Dei. Noster Isidorus aperto suffragio succurrit, de vi-
 ta & obitu Patr. in Iacobo, c. 72. Hispaniæ, & Occidenta-
 lium locorum populis Evalium prædicavit, & in Occa-
 su mundi lucem prædicationis in fudit. Ab eo etiam
 Hymnus in officio Gothico Toletano.*

Magni deinde filij tonitruui

Adepti fulgent prece matris inclytæ:

Vtrique vitæ culminis insignia.

Regens Ioannes Dextra solus Asiam,

Et læva frater positus Hispaniam,

*D. Iulianus Archiepiscopus Tolet. lib. contra Iudæos ad finē
 tomi 4. Blibi. h. & in Nahum 1. versu 4. de Apostolis agēs.
 Isti ergo, inquit, pedes Domini fuerunt, qui cum prædi-
 cando per universum mundum detulerunt. Petrus
 enim eum Romæ, Andræas Achajam, Ioannes Asiam,
 Philippus Galliam, Bartholomæus Parthiam, Simon
 Aegyptum, Iacobus Hispaniam, Thomas Indiam,
 Matthæus Aethiopiam, Iudas Thadeus rerulit Meso-
 potamiam, Iacobus Alpei, tetinuit Hierosolymam.
 Nec desunt eius & alia testimonia. Bedæ imprimis venera-
 bilis. Hic in collectaneis. Apostoli, inquit, Christi prædica-
 tores fidei, & Doctores gentium certis locis in mundo
 ad prædicandum sortes proprias acceperunt: Petrus nā
 que Romam accepit, Andræas Achajam, Iacobus His-
 paniam. V. Valfridus Strabo. in carmine de Sancto Iaco-
 bo,*

Anni. *bo, apud Henricum Canisium, lectionum Antiquarum de* Anni.
 Chris. *S. Iacobo Zebedei filij.* Romæ

Primitus Hispanas convertit dogmate gentes,
 Barbara divinis convertens agmina dictis:
 Qui priscos dudum ritus, & lurida fana
 Dæmonis horrendi decepta fraude colebant.

*Sanctus etiam Notkerus in Martyrol. 25. Iulij qui, etiam
 habetur in Canisio, lect. Antiqu. 6. Huius (Iacobi) Beati
 Apostoli sacratissima ossa ad Hispanias translata, &
 in ultimis earum finibus, videlicet contra mare Britā-
 nicum condita, celeberrima illarum gentium venera-
 tione excoluntur. Nec immerito, quia eius corporali
 præsentia, & doctrina, atque signorum efficacia ijdem
 populi ad Christi fidem conversi referuntur. Floruit S.
 Notkerus, ann. 850. & licet multi Turpinum Rhemensem
 fabulosum putant, nos tamen in hoc veridicum reputamus. Is
 in vita Caroli Magni, c. 2. Gloriosissimus itaque Christi
 Apostolus Iacobus cum alijs Apostolis, & Dominicis
 discipulis diversa cosmi climata adeuntibus, ut fertur,
 primitus in Gallicia prædicavit. Citat eum Baronius in
 not. ad Martyr. 25. Iulij. Pontifex Calixtus 2. lib. de S. Iaco-
 bo. Novè vero, inquit, in Gallæcia dum adhuc viveret
 Apostolus, elegisse dicitur: quorum septem, alijs duo-
 bus in Gallæcia remanentibus, cum eo Hierosolymam
 perrexerunt. Fuit Porro Calixtus studiosissimus S. Iacobi
 Compostellani, & de eius miraculis volumen confecit, quo-
 rum nonnulla recitat in suo Speculo Vincentius Bellovacen-
 sis, ita Baron. tom. 12. ann. 1121. num. 4. est etiam priscae anti-
 quitatis auctor Ioannes Beletius, qui Divinorum Off. ratio-
 nali, c. 140. ita ait. Huius corpus, (S. Iacobi) in Cōpostella,
 quæ Hispaniæ pars est, quiescit, missus enim est, ut His-
 panis Verbum Dei concionaretur.*

D

Diem

Anni: Diem etiam adventus eius in Hispanias celebri festo cōde-
 Chris. coratū Heleca Cæsaraugustanus affirmat in addit. Memoria,
 diesque festus ab ipsius in Hispaniam ingressu, S. Iaco-
 bi Zebedæi filij celebris habebatur. Annum etiam præ-
 terquam in Dextro apud Thomam Bosium de signis Ecclesiæ,
 tom. 1. lib. 4. c. 1. notatum invenias. Constatis, inquit, est fã-
 mæ Iacobum fratrem Ioannis in Hispania primū Chris-
 ti cultum docuisse anno trigésimo septimo. Quod ab
 probatæ fidei auctore hausisse non dubitamus.

Hanc indubitatam traditionem præter auctores commemo-
 ratos tenuerunt etiam Nicolaus de Lyra, S. Antonius, Frã-
 ciscus Georgius, Lucas Tudensis, Otto Frigensis, Gullielmus
 Durandus, Martinus Polonus, Thomas Cantipratensis Ambro-
 sius Morales, Garivaius, Ioannes Mariana, Petrus Ribadenei-
 ra, Ioannes Loaisa Archiepif. Tolet. Cassaneus, Ferdinandus
 Mendoga, & alij quos numerare super vacaneum esset.

In hoc etiam stadio feliciter decurrerunt ad palmam primæ
 nobilitatis, primæ eruditionis viri, qui iusta volumina immor-
 talitati consecrarunt Ioannes Velasus magnus Castellæ Co-
 mes Stabuli, Ioannes Bertrandus de Guevara Archiepisco-
 pus Compostelanus, F. F. anciscus Xodar Carmelitanus, Mau-
 rus Ferrerius, Ioannes Mariana & alij.

Concilium illud Braccarense antiquissimum. De Patre
 nostro Apostolo huius regionis Petro Braccarēsi, quem
 ad salvandas animas Iacobus Domini consanguineus
 dimisit, &c. Eadem habentur in Breviarijs Ecclesiæ Bracc.
 & alijs Galliciæ, & Lusitaniæ iam inde à primis illis tempo-
 ribus derivata: ad stipulanturque Martyrolog. Roman. 26.
 April. & ibi Ado, & Vsuardus, Thesaurus contion. tom. 2.
 Marineus Siculus lib. 5. de rebus Hispaniæ, Morales lib. 9.
 c. 3. Padilla Cent. 1. c. 16. Carrillo in Annalibus, Maurus Fer-
 reri in hist. D. Iacob. c. 17. & lib. 2. c. 10.

d Ecce alia adhuc impressa vestigia Divi Iacobi, quæ ab
 Apostolicis temporibus illius Ecclesiæ iura cōservant. Adro-
 que

Anni: que in animis Cæsaraugustanorū civium radices intimas ege-
 Chris. runt, ut Catholicus ibi non habeatur, qui de hac traditione
 dubitet. Ita Martinus Delrius Disquisit. Magic. q. 16. sect. 5.
 Sed non solum de devotione civium, sed etiam auctorum testifi-
 catione probatur. M. Maximus sapius in chron. In urbe
 Cæsaraugustana frequētissimè visitatur Ecclesia S. Ma-
 riæ primogenia à S. Iacobo cōdita. Iulianus in suo chron.
 anno 30. Venit Iacobus Cæsaraugustam, ubi illa nocte
 oranti apparuit, B. Virgo super columnam comitata
 Angelis, & civibus æthereis: iussitq; ibi ciuget in ho-
 norem suam Ecclesiam, & super columnam illam eri-
 geret altare. Pro quibus Calixtus 3. Summus Pontifex in
 diplomate loquens de ea Ecclesia inquit. Quæ de mandato
 B. Virginis fabricata est, Ad stipulantur Petrus Zenedus
 in collectaneis ad ius Canon. c. Beatus 22. q. 2. Beuterus lib. 1.
 c. 25. Plurima congerit Didacus Murillo 1. tom. fundat B. Ma-
 riæ de columna. Quem, si lubet Consule, præsertim à c. 8.
 e Ad stipulantur Gothicæ preccationis libri. & D. Isidorus
 de vita, & ob. pat. c. 72. Iacobus, inquit, filius Zebedæi fra-
 ter Ioannis, quartus in ordine duodecim tribubus, quæ
 sunt in dispersione gentium scripsit. Iulianus Petri. Qui
 (S. Iacobus) maioribus eorum, & progenitoribus lucem
 Evangelij infudit. Duodecim tribubus in Hispania cōf-
 titutis epistolam Canonicam scripsit. Idem Iulianus esse-
 rit: Sanctum Audentium Episcopum Toletanum in hanc epis-
 tolam commentaria edidisse, ibiq; affirmare prædictam epistolā
 Iacobi Zebedæi esse, quod ex commentarijs Serrani, Olympij,
 Melantij Episcoporum Toletanorum perspicuum erat. Alfon-
 sus etiam Rex in libro, quem Thesaurum nuncupat lingua
 vernacula. Heleca in adit. ad M. Maximū. Epistola Iacobi
 Zebedæi missa ad Hispanos ex dispersione Iudæos iam
 conversos. Huic à maioribus cōceptæ opinioni favent antiquæ
 huius Divi effigies cum libro, vel membranis ab altera manu
 appensis, quibus pars epistolæ scripta est: Cōfitemini alteru-
 trum peccata vestra. D 2 Mul-

Anni.
Chrif.

Multos^f etiam discipulos præcipuos saltim numero duodecim more Apostolico in Hispaniam secum portat, scilicet Episcopos Basilium, Pium & Athanasium, Maximum, Chryfogonum; Presbyteros Theodorum, Cæcilium Thesiphótem, Iscium, Calocerum: Lectores Torquatam Exorcistam, & Secundum; Indaletium, & Euphrasium ostiarios. Ex his Basilus, vel Basilæus succedit Petro Braccarenfi, Athanasius fuit primus Episcopus Cæfaraugustanus: Pius Hispanensis. Et alios S. Iacobus creavit Episcopos: alterum Basilium, ^h qui primus fuit Carthaginis Spartariæ præful, Eugenius Valentia, Agathodorus Tarraconensis, Elpidiusⁱ Toletanus: Etherius Barcinonensis: Capito Lucensis: Ephrem Asturicensis: Nestor Palentinus: Arcadius Iuliobrigensis, omnes hi ex profugis sunt, & in his omnibus^l urbibus, & in alijs Hispaniæ mira multis celeritate, Sanctus Iacobus prædicavit.

^f Aliquos ex his Pelagius Episcop. Oretensis compellat, Calocerum, Basilium, Pium, Chryfogonum, Theodorum, Maximum. Iulianus, & Felix in historia ms. à quibus Morales lib. 9.

c. 7. &

Anni.
Romæ

Anni. c. 7. & lib. 9. c. 13. Cæcilium, Thesiphontem, Iscium, Tor- Anni.
Chrif. quatum, secundum, Indaletium, Euphrasium. De novem alijs, Ba- Romæ
silio, Eugenio, Agathodoro, Elpidio, Aetherio, Capitone, Ephrem, Nestore, Arcadio, agunt Græci in Menologio 4. die Martij, & eo die in Martyrol. Romano omnes reperiuntur, tacito tamen dignitatum nomine, quod nonnullorum hic exprimitur. Explicat sane horum nomina, & dignitatum loca Martyrologium vetustissimum Lugdunense, cuius exemplar ante sexcentos annos scriptum in Floriacensi Bibliotheca foras dedit Ioanes Boscus in eadem Bibliotheca, fol. 304. xisto dextro, & latè differit Maurus Castella Ferrer, lib. 2. à capite 10. Sed leve mendum in eo Martyrologij loco detergi censeo, ibi enim apud Chersonesum passos scriptum invenias, pro quo Cherronesum succenturiandum videtur. Cum enim discipuli fuerint Divi Iacobi, & in Hispania prædicaverint, hic quoque coronam martyrii accepisse consentaneum rationi est. Chersonesum vero, sive Taurica sit, sive Aurea, sive Thracica, longe ab Hispania distans Geographi locant. Sed Cherronesus iuxta Zacintum, sive Saguntum fide illam memorabilem ab Strabone describitur, lib. 13. non procul Valentia, hodieque est Peñiscola, ut doctioribus placet. At ne eodicum fides vulneretur, eadem puta Cherronesum, & Chersonesum, cum Laconici hoc modo, illo Græci communiter enunciant: notat Olivarius ad Pomponium Melam.

^g De eo Sampirus Episcop. Asturicensis in historia Regis Alphonfi Tertij. In altari quoque, quod est super corpus B. Iacobi Apostoli, quod consecratum fuerat à septem discipulis eius, quorum nomina sunt hæc: Calocercus, Basilus, Pius, &c. Iulianus etiam Petri: Venientes vero cum illo (Iacobo) Basilus, Pius, &c.

^h Itaque sunt duo Basilij, alter Braccarenfis Episcopus, qui successit S. Petro Raterfi, alter vero Carthaginis Spartariæ, de quo hic. Meminit eius Iulianus Petri signanter in chronico: Basilus civis municipij Florentini Illiberitani Episco-

Anni. Episcopus Charthaginis Spartariæ, sepelit aliquos disci-
Anni. pulos S. Iacobi Martyres. Romæ
Chrif.

i De quo Iulianus Petri. Helpidius S. Iacobi discipulus primus Toletanorum Apostolus à S. Iacobo Toleti relictus ædificavit ædem sacram Toleti tertiam Mariæ Virgini adhuc viventi. Vide V. C. Thomam Tamaum de Vargas in Dextri Vindicijs.

l Id tonitruum filio necesse fuit, ut nomen sibi à Christo Domino inditum & mereretur, & expleret.

Postea Calocerus profectus in Italiam adhæsit Apollinari^m Ravennatum Episcopo, & ab illo factus est Presbyter. Successit Marciano, & factus est Episcopus centenarius maior, vicens tamen.

m Tabulæ Ravennates ex fide Casaris Baron. in notis ad Martyrol. 11. Martij. Eadem quæ noster tradunt Rubeus in histor. Ravenn. lib. 1. Suvius tom. 7. dicto die, meminit quoque Caloceri Sampirus, ubi supra.

Septem alij à B. Petroⁿ creati Episcopi ad Hispanias remittuntur.

n Quorum nomina iam explicuimus; quamvis enim erant Iacobi discipuli, tamen à Beato Petro Apostolorum Principe signanter ad Hispaniam missi sunt.

Iudæi Hispani^o maxime Carpetani, qui litteras Hierosolimorum Pontificum petentium ab ijs assensum in mor-

tem

Anni.
Chrif.

tem Christi missis litteris exhortantes: libentissime prædicationem S. Iacobi percipientes convertuntur.

Anni.
Romæ

o Qui D. Iacobi prædicationem in Hispania, aut dubitant, aut insciantur, imprimis obiectant ostium Evangelij nondum Gentilibus reseratum. Rursus Iudæos, tunc temporis in Hispania non esse potuisse, quibus ut contribulibus nomen Domini prius esset annuntiandum, ipsisque reppellentibus transgressionem ad gentes faciendam iuxta Dominicum præceptum. Nec dum etiam excisis Hierosolymis dispersionem Iudæorum à Tito factam. Itaque duo obijciunt, tempus & personam. De tempore supra ex parte fecimus satis. Id enim terminum non habuit præscriptum. Non enim in præcepto fuit, nisi ut prius Iudæi monerentur, quorum habitâ pertinacia, transgressio ad gentes fieret. Quod in uniuscuiusque Apostolorum, & discipulorum moderato arbitrio positum fuit. Nunc de persona agendum. Dexter apertissime Iudæos in Hispania ab antiquo iam dudum fuisse tradidit. Iulianus in principio synchronici & alibi sæpissime. Prior certe illis dixerat Geographorum Princeps Strabo lib. 15. Sane Sesostrim Aegyptium, & Thearconem Aethiopem, usque in Europam processisse. Nabucodrosorum autem, qui magis à Chaldæis probatur magis etiam quam Hercules, usque ad columnas pervenisse, quousque etiam Thearconem: illum tamen in pontum, Thraciamque exercitum duxisse. Iosephus etiam lib. 16. Antiquit. c. 11. & lib. 1. contra Apionem Alexandrinum. Horum, inquit, etiam hortorû. Megastenes in quarto rerum Indicarum volumine meminit, ubi ostendere conatur, quod hic Rex (Nabucodonosor) & rerum gestarum magnitudine Herculem à Tergo reliquerit. Subiugasse enim eum, & urbem Africæ primariam, & Hispaniam. Sed hæc tanquam fabulosa fluxæque

Anni. fluxæque fidei ab alijs auctoribus reijciuntur, quibus & si Anni.
 Chriſt. aſſentiamur, omnino tamen ante Hieroſolymorum everſio. Romæ
 nem Iudæos in Hiſpania fuiſſe evincemus. Nam anno 689.
 ab Vrbe condita plures Iudæos Pompeius ab Hieroſolymis tu-
 lit, inque provincias diſperſit, ut ex Cicerone in oratione pro
 Flaco & Strabone lib. 16. videre eſt. Multos etiam diverſis
 temporibus à Gabinio, Craſſo, & Caſſio Imperatoribus reſert
 Joſephus lib. 14. Antiquit. c. 8. 9. 10. & 11. & Plutarchus in
 Craſſo. Romæ etiam magna multitudo habitavit ſub Auguſto
 Caſare Octaviano; indeq; ad Hiſpanias, genti auri, & argenti
 cupide pervius tranſitus, in Apiani lib. 2. Hos Roma Tibe-
 rius expulit. Joſeph. 18. Antiquitat. Suetonius etiam in Ti-
 berio, c. 36. Iudæorum iuventutem per ſpeciem Sacra-
 menti in provincias graviſſis cæli diſtribuit. Quamque
 late hæc Iudeorum lues per provincias graſſaretur, queritur
 Rutilius Numatianus lib. 1. Itinerarij.

Atque utinam nunquam Iudæa ſubacta fuiſſet

Pompei bellis, Imperioque Titi.

Latiſ exciſſæ peſtis contagia ſerpunt,

Victoresque ſuos natio victa premit.

Prudentius quoque noſter elegantiffime in Apotheoſi contra
 Iudæos.

Quid mereare, Titus docuit, docuere rapinis

Pompeianæ acies, quibus extirpata per omnes

Terrarum, pelagique plagas tua membra feruntur.

Ex illis vagus huc, illuc fluitantibus errat

Iudæus, poſtquam patria de ſede revulſus.

Joſephus iterum lib. 14. c. 12. agens de Craſſo, & Iudæis ubi-
 que terrarum habitantibus. Quatuor, inquit, extant genera in
 Cyrenenſium urbe, cives, Agricola, inquilini, & quarti
 Iudæi, Hoc iam omnes in urbes irrepſit. Neq; eſt facile
 invenire

Anni. invenire locum in orbe habitabili, qui nationem illam Anni.
 Chriſt. non acceperit. Vides perſpicuum hominis Iudæi testimoniū. Romæ

An Hiſpania ubi aurum, ubi argentum, ubi cæli ſolique incre-
 dibilis præſtantia Iudæis cupidis tunc inacceſſa? Id ſi aram te-
 nens quis iuraret, crederet nemo. Itaque ante Titi diſperſio-
 nem, & Hieroſolymæ excidium Iudæi Hiſpanias in colebant,
 quibus Apoſtolus, priuſquam Gentilibus, prædicare potuiſſet.
 Pro Dextri ſententia ſunt viri eximiæ eruditionis, omni que
 litterarum genere præſtantes. Paulus Oroſius lib. 7. c. 6. Suet.
 in Claudio c. 25. Beda de ſexta ætate. Heleca Episcopus Caſa-
 raugustanus. Iulianus Petri. Marianus Schotus, lib. 2. Ioannes
 Mariana lib. 1. hiſt. c. 7. Icannes de Pineda vir eruditiffimus,
 qui Bernardi Aldretij dictis reſponder lib. 4. de rebus Salo-
 monis & doctiffime diluit adverſantium argumenta. Sponda-
 nus in epit. anno 5. nu. 1. Morales lib. 9. c. 6. Padilla Centur. 1.
 cap. 1.

P Hic trãſpoſitis dictionibus orationis ſenſus obnubilatur.
 Ac niſi locus hic luxatus ſit, (quod D. Tho. Tamaius ſuſpica-
 tur) libentius legerem. Iudæi Hiſpani, maxime Carpetani,
 qui litteras Hieroſolymorum Pontificum petetium
 ab eis aſſenſum in mortem Chriſti percipientes, miſſis
 litteris exhortantur, libentiſſime prædicatione Sancti
 Iacobi convertuntur. Noſtri hiſtorici hos Iudæos Carpe-
 tanos piaculo liberant. Iulianus Petri in adverſarijs. Alcocer
 in hiſt. Tolet. lib. 1. c. 11. Piſa lib. 1. c. 4. Prudentius Sandova-
 lius in hiſt. Regis Alfoſi Sexti, fol. 71. & alij quos conge-
 rit. Tamaius in Dextri vindicijs, fol. 46. & 47. qui collato
 pede rem cum Maldonato ſtrenue gerit. Has litteras ſe in
 Archivo Toletanæ Eccleſiæ reperiſſe Iulianus Petri in chro.
 aſſerit. Reperi, inquit, in eodem Archivo duas, tres ve
 epiſtolas in Hebræo, & in Arabico, & Latino, quarum
 una erat Iudæorum Hieroſolymorum ad Hebræos Hiſ-
 panos, præcipue Toletanos, & Zamoreſes, ut ſuffraga-
 rent in mortem Salvatoris.

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

B. Virgo Iacobo preces fundēti Cæsaraugustæ in columna q̄ apparet : in spiritu veniente quoque Ioanne Theologo.

B. Virgo in divulso comite Ioanne filio suo frequentissime loca sacra Passionis, & Resurrectionis filij invisit.

q̄ *Iulianus Petri.* Inde venit Cæsaraugustam Iacobus, ubi illa nocte orāti apparuit B. Virgo super columnam comitata Angelis, & civibus æthereis. *Idem Beuterus lib. 1. cap. 22. Zurita in Annal. lib. 1. c. 41. prim. parte. Vasseus annò 37. Morales lib. 9. c. 7. Venerius in summa. fol. 128. & alij plurimi.*

38

Saulus post conversionem pervenit Hierosolymam. 789.

r *Actorum 9.*

Pilatus de Christo ad Tiberium refert: ille ad Senatum.

Prima totius orbis ædes erecta B. Virgini Cæsaraugustana fuit.

Post præfules Tarraconensis, Hispanensis, Toletanus, & alij sacras ædes, vel oratoria Virgini dedicant.

f *Tertullian. in Apologetico. Eusebius in chron. Orosius lib. 7. c. 4. Gregor. Turonen. lib. 1. c. 24.*

Cornelius

Anni.
Romæ

Anni.
Chris.
40

CHRONICI FRAGMENTVM.

18

Cornelius Centurio Italicensis, Petro prædicante, repletur Spiritu Sancto prius: Hierosolymisque denuntiata solemnium Gentilium ad fidem Christi conversione, Cornelius vere baptizatus floret.

Anni.
Romæ
791.

t *Rem accuratissime narrat Divus Lucas in actis Apost. c. 10. ibique fuisse Cohortis Italicæ Centurionem scriptum est. Inde Italicensem affinitate nominis illecti quidam suspicantur. Dexter asserit. Alij ad dubitant. Nos veritati præiudicium asserre nolumus, & dum causa non liquet, à Dextro stamus.*

41

Impleta honorifice legatione sua, ac rebus Hispaniæ sanctissime compositis, relictaque Ecclesia Theodori curæ, quæ de columna dicitur, quam B. Virgo sua præsentia sospitaverat, beatat, & consecrat. (Vbi & præclaram imaginem suam reliquit.) Quæ cælestis ædes ex eo tempore fidelium devotione frequentatur: Iacobus cum lacrymis Hispanorum Hierosolymam revertitur.

792.

u *Beuterus lib. 1. c. 25. Padilla fuse Cent. 1. c. 8.*

x *Ergo in Hispania prædicans quatuor, & amplius annos commoratus est. Venit enim anno 37. revertitur anno 41.*

Adiens Iacobus Gallias invisit, ac Britannias, & ac Venetiarum oppida, ubi prædicat: ac Hierosolymam rever-

E 2

titur

titur de rebus gravissimis consulturus,
B. Virginem, & Petrum.

y *Heleca Cesaraugustanus Episcop. in additionibus.*

Iacobus interest profectio[n]i ad prædicandum nonnullorum Apostolorum, scilicet Matthæi, Thomæ, Andrææ, Philippi, Bartholomæi, Simonis, Iudæ, & etiam Mathiæ, qui Deo duce, profecti sunt hoc anno, cum eo simul etiã anno scripsisset is² Evangelium Hæbraice; anno vero 4. Iacobus epistolam.

z *Scilicet Matthæus. Consentit cum nostro Theophylactus in præfatione Evangeliorum. Octavo, inquit, anno ab ascensione Matthæus scripsit Evangelium. Marcus duodecimo. Lucas decimo quinto, Ioannes omnium postremus, trigésimo secundo.*

42

Hoc eadem anno, ut sui Apostolatus aliquod præberet specimen, Ioannes Theologus^a Comitante B. Virgine Ephesum^b proficiscitur, comite quoque B. Iacobo, qui & Ephesi ad tempus prædicat. Comitantur Virginem^c Lazarus, Martha, & Maria. Ibi etiam præsentia sua consolatur, B. Virgo Ignatiũ. Inde reverso Ioanne cum B. Virgine, quamdiu illa vixit, nunquam Ioannes deseruit.

793.

deseruit. Etiam revertitur S. Iacobus: qui prædicans acerrime Iudæis prius inter fuit hoc anno consecrationi ædis sacre Nazareth, in qua Virgo Deum concepit: præsentibus nonnullis Apostolorum, succisso capite ab Herode, recens Hierosolymam reversus nobile martyrium 25. die Martij gloriose per tulit.

a *S. Ioannes Evangelista meritissime Theologus dictus à S. Dionysio Areopagita in epistola ad eum missa. Suidas in Dionysio testatur, & historia Anonymi de translatione D. Iacobi, quæ habetur in Bliotheca Floriacensi.*

b *Id Patres Concilij Ephesini testantur in epistola ad Clerum Constantinopol. Quæ opinio haud facile ab Epiphano admittitur. Sed eam Heleca disertis fulcit verbis. Memoria diesque festus ab ipsius in Hispaniam ingressu S. Iacobi Zebedei filij habebatur: qui postquam Hispanias, adijt Ephesum: comitatus est sanctissimam Virginem una cum Ioanne fratre eius.*

c *Comitantur Virginem Lazarus, Martha, & Maria) Hæc verba non sunt in C. Arch. Hisp. at in Pinedæ, & alijs aliquibus reperiuntur. Ideo nihil mutamus. Quo ad rem: Græcis auctoribus ita placet, Cedreno, & Zonara in Leone Philosopho.*

d *Eusebius in chronico parum sibi constans martyrium Divi Iacobi Zebedei anno Christi 36. collocat. cum antea in historia anno 44. certiori calculo statuisset. Dexter vero 42. signat. nec tamen suffragatore desseritur. Eam siquidem opinionem sequitur Panvinus in chron. Ecclesiastico. Ioannes Mariana Hispaniæ hist. lib. 4. c. 2. Sed qui præsius cõputant, totos unde-*

Anni. undecim annos post Christi Domini mortem Iacobo maiori ad Romam
 Chriſt. iudicant. Hi ſunt Baron. in Annal. tom. I. anno. 44. Morales lib. 9. c. 7. Padilla Cent. 1. c. 12. Petrus Mantuanus, qui Marianam ſuggillat, unum etiam addit annum, totoſque duodecim Chriſto Domino ſuper vixiſſe contendit.

Discipuli S. Iacobi Dei monitu, Virginiſq; conſilio corpus Magiſtri Ioppe in navi deponetes^e Iriam Flaviam Galæciæ civitatem felici navigatione per venerunt. Altare ſuper ſacrum corpus^f erigunt, & more ſacro Baſilius, Athanaſius, Chryſogonus, Agathodorus, Elpidius (qui nuncio accepto & de corpore ſui parentis in Hiſpanias allato mox Iriam accurrunt) ſacrant, & Apoſtolo dicant.

43 Sepulto corpore ſacraſiſſimi magiſtri Torquatus, Theſiphon, Cæcilius, Iſcius, ſecundus, Indaletius, Euphraſius Romam petunt. 749.

^e *Julianus Petri in chron.* Iacobus decollatus allatus eſt Hieroſolymis Ioppem per quadraginta millia ab Apoſtolis, & diſcipulis, & multis fratribus, & depositus in domo Thabitæ, vel Dorcadis. *Et illico.* Intelligunt volū tatem eſſe Dei, ut irent in Hiſpaniā, ubi S. Iacobus prædicaverat, & eo referrent corpus glorioſum Apoſtoli. *Idem fere refertur in Historia Leonis 3. & Callixti 2. & in Breviarijs Eccleſiæ Compoſtellanæ. In historia translationis D. Ia-*

Anni. D. Iacobi ex Bliſiorheca Floriacenſi hæc referuntur: Conſi-
 Chriſt. lium ineunt, ut corpus Sanctiſſimi Iacobi ſecum ad Romam veherent, quatenus ipſi prædicationis officio ſolicitiuſ intenderent, Sancto reſplendente miraculis Apoſtolo, eferæ nationis hominum mentes ad baptiſmatis fidem ſuſcipiendam paulatim manſueſcerent. *Plura habentur in Ioanne Beletio de Divin. Offic. c. 140. Moral. lib. 9. c. 6. & 7. Padilla Cent. 1. c. 13. f Ibi lapis venerande antiquitatis, qui adhuc excavatis lit- teris perſeuerat ad hunc modum.*

Cum Sancto Iacobo fuit hæc ad lata columna,
 Araque ſcripta ſimul, quæ ſuper eſt poſita.
 Cuius diſcipuli ſacrarunt credimus ambas,
 Ac ex his aram conſtituere ſuam.

Eiſdem fere verbis Regis Alſonſi diploma nunc extat: ſuper corpore quoque benivoli Apoſtoli patet altarium ſacrum, in quo patet antiqua martyrum theca, quam à ſanctis patribus ſcimus conditam eſſe.

^g *Julianus Petri.* Venientes vero cum illo Epifcopi Baſilius, Pius, Gregorius, & alij altare conſecraverunt, & in illo loco tandem ſacraſiſſimum theſaurum depoſuerunt. *Conſule Sampyrum Aſturicenſem in chron. Era. 617. Garivaium lib. 9. c. 4. Padill. Cent. 1. c. 19.*

Et à B. Petro creati Pontifices^h ad meridianas Hiſpaniæ partes, ſcilicet ad Bæticam littoralem, prædicaturi revertuntur.

44 Calocerus diſcipulus S. Iacobi per Carpetaniam prædicat. 795.

S. Petrus

Anni.
Chrif.

S. Petrus primus Braccarenſis Epif-
copus, S. Iacobi diſcipulus Ratis oppido
non longe à Braccara Auguſta 6. Kal.
Maij conſtantiffime patitur.

h *Martyrol. Rom. 15. Mai. & eo die Beda, Vſuardus. Mo-
rales lib. 9. c. 13. Padill. Cent. 1. c. 17. Aldretius in Hispan.
antiquit. lib. 2. c. 12. & 13.*

Hierofolimitani Iudæi vehementer
inſenſi B. Lazaro, Magdalenæ, Marthæ,
Marcellæ, Maximino, Iosepho Abari-
mathiæ nobili Decurioni, & alijs pluri-
mis, navi ſine remigio, veliſque, ac ſine
gubernatore eos imponunt, & exulare
mandant: qui per vaſtum mare divini-
tus delati ad Maſſilienſem portum in
columes appelluntur.

i *Hæc Græcorum opinio fuit Cedreno, & Zonara teſtibus
in Leone Philoſopho, & eadem habet Romanum Breviarium
in D. Marthæ die Natali vide Baron. anno. 44. nu. 111. tom.
Innotulis illis, Codicis Ioannis de Pineda è Societate Ieſu,
quæ lectionum varietatem Codicis Vercellenſis animadver-
erunt, hæc ſcripta reperi. Ann. 45. S. Petrus Braccarenſis
Epifcopus. S. Iacobi diſcipulus Ratis oppido non lon-
ge a Braccara Auguſta. 6. Kal. Maij conſtantiffime pa-
titur: hæc periodus reperitur in Codice Vercell. anno.
45. poſt verbum illud prædicat. Quæ ut vero conſen-
tanea etiã textui adiecimus eo ann.*

Verenice

Anni.
Chrif.

Verenice^l Sancta mulier è Gallia
Romam venit. Ibiſque Divino Relicto
vultu miraculis clara migtat ad Domi-
num ann. 70. quam dicunt à Chriſto ſa-
natam è ſanguinis fluxu.

1 *De ſancta Verenice ſcripſere Methodius Epifcop. & auc-
tor incertus in libello de translatione Sudarij Domini in Ro-
mam, qui ad ſervatur in Bliotheca Vaticana. Affirmat Ba-
ron. in Annual. tom. 1. anno. 33. nu. 42. Iulianus Petri hæc de
Verenice habet in chron. ann. 86. Hoc tempore, ſicut Apoſ-
tolicis temporibus magnoin pretio erat Sudarium illud
ſacratiffimum, quod Clementi Roman. Pont. reliquit
pientiffima mulier Verenice (alijs corrupte vocant Ve-
ronicam) quæ neptis ex ſore ſalome Magni Herodis
nupſit viro nobili Amatori. Vixit aliquando in urbe
Cæſarea Paleſtinæ. Fuit autem illa mulier, quam
ex fluxu ſanguinis aliquando curavit Chriſtus. Quæ ma-
ximè Dextro concinunt. ad Bulengerum adverſus Caſau-
bonum. Diatribe 3. c. 109.*

50

Petrus ut Chriſti Vicarius Hispa-
nias adiit. ^m Imagines Antiochia dela-
tas ⁿ aſſert. Epenetum ^o ibi ſexi firmi in
Batica reliquit Epifcopum multis eum
comitantibus, M. Marcello Eugenio,
Apollinari Ravennate, (quem redeun-
tem ad Italiam conſequitur Calocerus)
Barnaba, Iudaque. Hinc ad Africam, P
& Aegyptum migtat. Manet in Hispa-
nia S. Quarrus. Qui obiit ann. 76.

F

in Iulianus

301

Anni. m *Julianus in chron. anno. 60. S. Petrus ad Hispanias se* Anni.
 Chriſt. contulit, & ut Paſtor univerſalis oves in viſit. Illas præ- Romæ
 ſentia ſua, doctrinaque nobilitat. Eandem opinionem te-
 nuit *Metaphraſtes*, & ab eo multi recentiores deſumpſere, *Li-*
pomanus, Suvius, Pineda, Morales, Padilla, & Petrus de Ri-
badeneira ſe vidiffe refert in Bliotheca Vaticana epiſtolam
D. Gregorij, quæ eſt 41. lib. 7. Regiſt. in qua ſcriptum invenit.
 Cum B. Petrus Apoſtolus Hiſpaniam ſe adiſſe ſignifi-
 cet. *Diſcutit acute Tamaius noſter, en la averiguacion de*
algunas memorias, cap. 1. ubi etiam plures citantur auctores.
 n *Eant nunc impij Iconoclaſtæ, & novatores, nuperumque*
in Eccleſia Catholica inventum temerario ore oblatrēt. Ex his
ſanctis, ac venerandis imaginibus, quedam in hunc uſque
diem Madriti ſervatur, magnaue illius populi frequentia co-
litur, ab immemorabili enim traditione habetur unam ex iſſ-
dem imaginibus eſſe, quas Divus Petrus Antiochia in Hiſpa-
niam detulit. Lupus de Vega facundiſſimus, ac diſertus vates
in Poematio S. Iſidori Agricole.

Diziendo que fue enviada
 De Antiochia, en que fundada
 San Pedro ſu filla tuuo,
 I que grande tiempo eſtuvo
 Con eſte nombre eſtimada.

Ioannes de la Puente lib. 2. c. 9. Monarch. Tamaius, fol. 88.
pro Dextro. Et de antiquo in Eccleſia Chatolica imaginum
ſacrarum uſu vide in ſeptima Synodo. Act. 4. lib. 3. & Bellar-
min. in controverſijs lib. 2. c. 10. Damascenum lib. 4. de orth.
fid. qui valde cum noſtro convenit hiſce verbis. Non ab re
Apoſtoli vivificam Crucem, & ſacras erexerant imagi-
nes, quæ cum ab initio naſcentis Eccleſiæ debita ſem-
per ab orthodoxis veneratione coluntur. Nihil illis à
ſanctis quatuor Concilijs derogatum eſt. Imo ab ipſis
naſcentis

Anni. *naſcentis Eccleſiæ primordijs ſacræ imagines in pretio habitæ, Anni.*
 Chriſt. *ſiquidem in Antiochena Synodo ab Apoſtoliſ congregata id Romæ*
Canone ſancitum eſt. Ne decipiantur ſalvati ob idola: ſed
pingant ex oppoſito divinam, humanamque manufac-
tam in per mixtam effigiem Dei veri, ac Salvatoris Do-
mini noſtri Ieſu Chriſti, ipſuſque ſervorum contra Ido-
la, & Iudæos: neque errent in idolis, nec ſimilis ſint Iu-
dæis. Quæ quia valde concinunt hiſ quæ à Dextro pro anti-
quo Eccleſiæ uſu ſtatuuntur, lubens exhibeo. Videndus eſt
etiam Baronius Annal. tom. 1, anno. 57. nu. 111.

o *Julianus anno 60. de S. Petro Apoſtolo: Firmij, vel Sex-*
ti Firmij Epenetum Episcopum reliquit. Ab eodem Me-
tapbraſte hoc idem etiam habetur, niſi quod in eo auctore, &
reliquis. qui ab eo hauſerunt, Firmium, non Sexifirmium ſcrip-
tum. Verius tamen in Dextro, & Iuliano, à quibus ille caſti-
gandus. Nullum enim in Hiſpania Sirmium, ſed Sexifirmium
in Batica. Plinius lib. 3. c. 1. Dein Menoba cum fluvio.
Sexifirmium cognomine Iulium. Eundem populum Pom-
ponius Mella Hexi vocat, alij Sex. Strabo lib. 3. Hexitanos.
Athenæus Sexitaniam. Morales vult eſſe Motril, quod pla-
cet, renuentibus Coco, & Pineto, qui Velezmalaga ſuſpi-
cantur.

p *Prædicaffe D. Petrum in Africa, & ibi Numidiæ Epiſ-*
copos ordinaffe tradit D. Cyprianus epiſtol. 45. D. Gregorius
epiſtola 75. Baronius anno 51. Metaphraſtes cum noſtro valde
convenit 29. die Iunij: Petrus cum Roma diſceſſiſſet in
Africam navigavit, & Carthaginenſem erexit Eccleſ-
ſiam, inde Alexandriam conceſiſt. Hinc etiam Nicepho-
rus lib. 2. c. 35. Petrus porro ad eundem modum per or-
bem habitabilem paſſim vadens Eccleſias ubique cōſ-
tituit.

L. Seneca^q Centurio verus Chriſtia-
 nus Senticæ^r occumbit.

Anni. q
 Chris. *Non solum Cordubæ Senecarum familia, sed etiam per totam Hispaniam clara, & illustris fuit. Id plura apud auctores monumenta testatum habent, præter quæ in oppido Villalva ab Hispali novem leucis in templo maiori lapidem vidi, & antiquitati consulens exscripsi. Elegantes hæc litteras habet.* Anni. Romæ

IVNONI. REGINAE. M. CALPURNIVS. M. F. GAL. SENECA. FABIVS. TVRPPIO. SENTINATIANS. PRIMVS. PILVS. LEGIONIS. PRIMAE. ADIVTRICIS. PROCURATOR. PROVINCIAE. LVSITANIAE. ET. VETTONIAE. PRAEFECTVS. CLASSIS. PRAETORIAE. RAVENNATIS. EX. ARGENTEI. LIBRIS. CENTVM. D. D.

SVCCONIA. C. FILIA. RVSTICA. VXOR. EPVLO. DATO. VTRIVSQ. SEXVS. DEDICAT.

L. Senecam martyrem non invenio. Forsitam alio nomine celebratur, aut nomen oblivione deletum est.

r Sentica Ptolemeo Vaccæorum nrbs est. Hodie Zamora, ut placet Henrico Cocos, & Floriano Campensî.

Athanasius primus Episcopus Cæsaraugustanus ^t tota Celtiberia prædicat: & se mirabilem ibi præstat. Ipseque, & Theodorus tota Carpetania prædi-

Anni. Chris.

prædicantes, & docentes discurrunt. Per hæc tempora S. Athanasius Episcopus Cæsaraugustanus Græcus natione, discipulus. S. Iacobi (ex his quos in Hispania habuit) mirifice per Celtiberiam prædicat: exemplo doctrinaque populos sibi commissos in timore Dei, & fide promovet.

Anni. Romæ

f De Athanasio, & Theodoro est mentio in epistola S. Leonis Romani Pontifici 4. Duo autem reliqui huius Apostoli comites Athanasius, & Theodorus in Hispania relictî iuxta magistri sui sepulchrum apud Compostellam tumulati iacent. Eadem habet Heleca Cæsaraugustanus in hymno sacro.

Laudo te nunc Athanasî facer,
 Teque præstanti Theodore cantu:
 Non minus nostris Epitecte Præsul:
 Dignus es Odis.

Memnit etiam Beuterus lib. 1. c. 251 Sampyrus in chron. Era 917. Padilla Cent. 1. c. 8. Maurus Castilla in Historia D. Iacobi lib. 2. c. 91.

52

S. Iscius Carteiæ ^t prope fretum prædicat: totamque oram maris interni percurrit: & Alone, ^u & Carteiæ alteri in mediterraneo mari non procul Carthagine Spartaria prædicat.

803

Tem-

Anni.
Chrisf.

Templum columnæ CæsarAugustæ
(ubi quidam credunt partem esse Do-
minicæ columnæ) fideles, & frequen-
ter undique visitant, & cum magna ve-
neratione colunt.

t *Carteia prope fretum Gaditanum, sive Herculeum, notissi-
ma apud antiquos urbs, cuius rudera in eo tractu, ubi Algezi-
ra dicitur Punico vocabulo, visuntur. Neque est Tarifa, prout
aliqui voluerunt. Multa de Carteia accuratissime scripsit Lu-
dovicus Nonius in sua Hispania c. II. Aldrete eximius His-
panicarum antiquitatum indagator lib. 3. c. 3. Originis lingue
Castellane, prope oppidum hodie Conil in Cætarijs ex Plinio,
& T. Livio cõiectat fuisse, ubi ruine, quas, lasaguas de Meca
appellant. Quid statuam, arbitrantibus, inque diversa trahen-
tibus doctissimis viris, non habeo. De Iscio, sive Hiscio, ut
alii Codices habent, sic 15. Maij in Martyrol. Roman. lamina
plumbea quoque in Illipulitano monte effossa anno 1595. de
eo hæc scripta habet.*

ANNO. SECUNDO. NERONIS.
IMPERII. MARTII. KAL. PASSVS.
FVIT. MARTYRIVM. IN. HOC. LO-
CO. ILLIPVLITANO. ELECTVS.
AD. HVNC. EFFECTVM. SANCTVS.
HISCIVS. APOSTOLI. IACOBI.
DISCIPVLVS. CVM. SVIS. DISCI-
PVLIS. TVRILLO. PANVCIO.
MARONIO. CENTVLIO. PER. ME-
DIVM. IGNEM. IN. QVO. VIVI.
AMBVSTI. FVERVNT.

u Alone

Anni. u Alone: Pomponio, & Ptolemæo Regni Valentie oppi- Anni.
Chrisf. dum, quod Clusius Alicante hodie esse vult. De Carteia pro- Romæ
pe Carthaginem Spartariam, ambigo. Est hodie oppidum Car-
taia, sed longe ab eo tractu disitum extra freti Gaditani fau-
ces non procul à Lepia.

Floret Céturio Malacitanus: * quem
S. Iacobus ibi tinxit.

x In C. Ioan. Pin. & Vercell. Centulius scriptum. Idem in
C. Archiepisc. Hispal. sed in C. Eccles. Hispal. Centurio est,
quam lectionem amplectimur. De S. Cornelio Centurione
optime suo more facundissimus vir Martinus de Roa è Socie-
tate Iesu in sua Malaca c. 9. Qui Dextrum illustrat, & egre-
gie tuetur.

S. Torquatus y domo Roma P. No-
nij Asprenatis z F. V. C. Acci, Malacæ, &
usque ad fauces freti prædicasse dicitur.

y De S. Torquato & socijs Martyrol. Rom. 15. Maij. Vin-
centius in Speculo lib. 8. c. 6. Thesaurus concionatorum to. 2.
Flos sanctorum Hisp. & Breviarium Tolet. ubi sacer hym-
nus. Padilla Cent. 1. c. 17.

z P. Nonij Asprenatis F. V. C. Emendavi P. Nonij Af-
prenatis V. C. F. Id est: Publij Nonij Asprenatis viri con-
sularis filius. Merito Dexter illis notis, præscorum more, fa-
miliam consularem notat. Fuit enim Asprenatum familia
consularis, & clarissima: nam Lucius Nonius Asprenas con-
sulatum gessit cum Caio Caligula anno ab urbe condita 792.
Christi 40. Dio. Hoc anno, & Tacit. lib. 1. Annal. alius etiam
L. Nonius Asprenas Consulatum administravit anno Christi
96. Cum M. Arricino Clemente. Torquatique nomine usos re-
fert Tranquillus in Augusto cap. 42. Plinius lib. 30. cap. 7.
Sanctus

Anni. *Sanctus noster Torquatus, ut Dextro placet, primi illius Con-* Anni.
 Chris. *sulis fuit filius.* Romæ

S. Martialis, ^a Lemovicensium Cadurcorum, & Tolosatium Apostolus Hispanias adiit, & prædicando fideles invilit.

^a *De eo in Martyrol. Rom. 30. Iunii, & hac die Beda, V suardus, & alij. Baronius innotis ad Martyrol. fuse. Iulianus quoque in chronico. Vbi Lucium Martialem vocat.*

Indaletius ^b Vrci, Illiberi, ^c Cathagine Spartaria, ^d & Eliocrotæ ^e prædicās in illis partibus celeberrimus habetur. Quem Clarus, & Olerus Diaconus comitantur. Qui Diaconus cum multis Clericis prope Carthaginem Spartariam, non procul à portu civitatis in mare crudeliter detruduntur.

^b *Indaletius aliorum septem socius celebratur 15. Maij. Vrci à Ptolemæo vocatur Vrcæ. In antiquis Plinij Codicibus Murci. Nomen retinere putat doctissimus Ferdinandus Pincianus, esseque nunc Murcia, quod Marcus Maximus etiam asserit.*

^c *Aliàs Eliberi, non tamen extat. Ruinæ non procul ab inclyta urbe Granata adhuc perseverant cum nomine, proximis montibus impertito: la Sierra de Elvira: est etiam in ea urbe porta, quæ nomen retinet, puerta de Elvira.*

^d *Hæc est de qua Silius Italicus:*

Dat

Anni. *Dat Carthago viros Teucro fundata vetusto.* Anni.
 Chris. *Hodie parum in flexo nomine Cartagena urbs olim à Gothis Romæ*
vastata, quæ quævis parentum memoria sedem Episcopalem re-
ceperavit, non tamen antiquum decorem, valde enim ab illa an-
tiqua magnitudine, & celeberrimi portus frequentatione de-
cidit.

^e *Restituo Eliocrotæ ex Anton. Itinerario: ibi. XX. M. P. à Carthagine Spartaria Eliocrotam collocat. Clusius Lorca esse hodie vult.*

Euphrasius Iliturgi ^e non procul Carthagine Spartaria, Hispaniæ populis, qui dicuntur Contestani, ad urbem Assotam, ^f totoque agro Carthaginensi prædicans ferventer discurrit.

^e *Pineda Franciscanus in Monarchia agens de M. Helvio a Gadibus redeunte putat: Iliturgim esse Vtrera. Sed illum toto cælo errare convincimus ex Morale in Hispaniæ antiquitatibus in eo libelo, quæ de Vtricula nostræ antiquitate ad Excellentissimum simul, & doctissimum Ducem de Aleala, scripsimus. Est enim Anduxar el viejo in conventu Cordubensi olim à Geographis descripta, ibiq; etiam saxa testantur.*

^f *Ptolemæo Asso in Bastetanis, Olsea Moletio in sua Geographia Ptolemæi. In eo tractu oppidulum est vulgo Val Assoto prope Libysoffum hodie Lezuza. Assotana reipublica est prisca Lapis apud Gruterum pag. 174.*

L. AEMILIVS. M. F. M. NEP. RECTVS. DOMO. ROMA. QVI. ET. NARN. ET. CICELLITANVS. ET. ASSOTANVS. ET. BASTETANVS.

ET. ARGIVVS, &c. PATRONVS. REIPVB. ASSOTANAE.

G

Thest.

Anni.
Chrisf.

Theſiphon in Bætica, ⁸ Vrbe Virgilia, ^h Baſtæ, ⁱ Oſcæ in aliſq; urbibus prima iacit religionis Chriſtianæ fundamenta.

Anni.
Romæ

g An in Bætica urbe : coniuñctim ſcribendum? certè in concilio Arelatenſi Voluſiano, & Aniano Coſſ. anno Chriſti 314. in ſubſcriptionibus lego, ex provincia Hiſpaniæ urbe Bætica Sabinus Preſbyter. Itaque Sabinus, qui illi Concilio inter fuit ex urbe Bate erat. Quæ Bætis quarto loco. Coloniæ dignitate Romanorum tempore perhibetur à Ioanne Pontano in Monarchiæ concordia lib. 3. c. 9. Nos laxiori calamo alibi de ea. De S. Theſiphonte Anonymus in Hiſtoria translationis S. Iacobi in Bibliotheca Floriacenſi hæc habet. Vnde factum eſt, ut prudentiſſimum, omnique militia ſpiritali inſtructum eligerent Ctheſiphontem ſanctiſſimū, quem ordinaverunt Epiſcopum adiunctis ſibi Coepiſcopis ſocijs, in hoc opere ſatis ſtrenuiſſimis,

Retenta illa lectione, Virgiliæ ſcribendam. Sed nihil mutato. De Virgilienſibus Plinius lib. 3. c. 1. Morales de rebus Hiſpaniæ optime meritis Varcile hodiè dici, ad Tagumque eſſe aſſeruat, ad ſtipulanturque veteres ibi inſcriptiones.

h Vnde Baſtitani populi, & Baſtetania provincia. Alij Bateſtaniam ſcribunt. Hodie Baça, non in celebris urbs.

i Fuit & in Bætica alia Oſca apud Ptolemæum, quæ hæc eſt. Gueſcarque hodiè vocatur. Plinius etiam in Baſtetania locat lib. 3. c. 3. & prope Illurconem.

57

Horum S. Iacobi diſcipulorum nonnulli ſub iudice Haloto, ¹ Neronis iudice (dum ad Conſilium Illiberi conveniunt) ^m flammis exuſti, ⁿ ſpoliatis ſuis

808

ſuo.

Anni.
Chrisf.

ſuorumque bonis omnibus generoſe morientes pro Chriſti fide coronati ſunt.

Anni.
Romæ

S. Athanaſius S. Iacobi diſcipulus, & comes, primus Epiſcopus Cæſarauguſtanus plenus dierum, & bonorum operum prope Cæſarauguſtâ in pace quieſcit. Prope magiſtrum ſepelitur, & colitur Kal. Nob.

l Iudice) Vltimo loco vacat. Halotū cum ſpiritu apud Tranquillum invenio. Fuit unus ex maleſcentiſſimis Neronis emiſſarijs, pincerna quoque, qui veneno Tiberium necavit. De quo Suetonius in Tiberio c. 44. Quidam, inquit, tradunt epulanti in arce cum Sacerdotibus, per Halotum Spadonem præguſtatore, &c. Et in Galba c. 15. De poſcente Senatu ſupplicium Haloti, & Tigellini ſolos ex omnibus Neronis emiſſarijs, vel maleſcentiſſimos in columas præſtitit. Atque inſuper Halotum procuratore ampliffima ornavit.

m Stabiliendæ forſitam ſuæ prædicationis cauſa convenire illuc deſtinaverunt, ſed martyrio intercepti ſunt. Martyrij locus hodiè populorum religione colitur.

n Quam pulcra poſt rot ſæculorum volumina veritas prædiſt in ſua lumina victrix! Anno 1591. eorum ſacri cineres offaque ſemiſtulata in ipsis martyriorum caris fornacibus, ac uſtrinis à Patricio Sacerdote tunc conſecta, cum plumbi tabulis literatis, quæ eorum nomina, martyriumque continent, ſumma Numinis providentia reperta ſunt, Domino Petro Caſtrio Archiepiſcopo Granatenſi Patrono heu! quondam meo, ſub Illipulitani montis clivo, non procul à Granata. Locus ille vulgo vallis paradifi dictus. Vidi ego ſacra illa

G 2

ſpellæa

Anni. spellea adhuc flammaram vestigijs nigricantia, priscamque Auni.
 Chriſt. antiquitatem redolentia, simulque sanctorum horum marty- Romæ
 rum lipsana vitreis thecis inclusa reverenter exosculatus
 sum. Inibi etiam reperti sunt libri plumbei literis Arabicis
 minutissime exarati ad doctrinam Christi, ut fertur, specta-
 tes. Liber etiam alter plumbeus ignotissimis Characteribus,
 & ut Apuleianis verbis utar, ignorabiliter literatus. Que
 omnia, diligentissima inquisitione prius in instituta, habitaq;
 suffraganeorum Episcoporum peculiari synodo, decreto suo
 stabilivit, probavit, populisque veneratione colenda exhi-
 buit D. Petrus Castrius anno 1600. in super templum in eo-
 dem clivo Illipulitano cum honestissimo Canonicorum Colle-
 gio, ac in venum literario ludo magno sumptu, sua pecunia eri-
 gendum curavit. Dicavitque anno 1610: Auxit, locupleta-
 vitque cum iam esset Archiepiscopus Hispalens. Eoque cor-
 pus suum ab Hispali, ubi decessit, transferendum, sepelien-
 dumque ultimo vitæ suæ elogio insit. Funerisque sui curato-
 res exequenda curarunt omnia hoc anno 1624: cum hæc scri-
 berem. Manibus illustrissimi senis, an Herois dicam? hæc
 data sunt, cuius memoriam lachrymabundus veneror, ipsa-
 que suo iure stipendiarias lachrymas reposeit, quibus mihi
 quotidie maior est, crescitque ad gemitum.

Multi in Hispania prima persecutio-
 ne Neronis, ° quæ hic ab anno 57. cœ-
 pit, Hispali, Illiturgi, in Lusitania, Tar-
 racone, Cæsaraugustæ, in Bætica, &
 Carpetania, bonis suis omnibus priva-
 ti atrociter puniuntur.

○ Prima Ecclesia persecutio facta est imperante Nerone
 anno Christi 66. sed hæc Romæ antea iam in provincijs cœ-
 perat, ut Tacitus innuit lib. 15. *Annal.* Represaque, inquit,
 impre-

Anni. impræfens exitiabilis superstitio rursus erumpebat. *His-* Anni.
 Chriſt. mo paganus, ac iuratus Christiani nominis hostis veram pie- Romæ
 tatem exitiabilem superstitionem infami nomine appellat. De
 persecutione Neronis scribit noster Orosius lib. 7. cap. 26. &
 27. Sed ut prima provinciarum in Occidente Hispania fidem
 Christi amplexa per omnes suos terminos dilatavit, ita etiam
 in martyrum uberrima segete Christo redenda, primas tulit.
 Hæc, ut & omnia quæ in Dextro, verissima, tum antiquis
 monumentis, tum auctorum fide, ipsi etiam Christianitatis
 Hispanicæ persecutores impijsimo Nerone palpum obtru-
 dentes memoria mandarunt. Lapis nunc clamat.

NERONI. CL. CAESARI. AVG.
 PONTIF. MAX. OB. PROVIN. LA-
 TRONIBVS. ET. HIS. QVI. NO-
 VAM. GENERI. HVMANO. S.V-
 PERSTITIONEM. INCVL CAR.
 PURGATAM.

Quod illustre testimonium Princeps Ecclesiastica Histo-
 ria Baronius in *Annal.* tom. 1. anno 69. num. 47. merito ex-
 collit hisce verbis. Potes ex his, lector, probe conijcere,
 fuisse Hispaniarum Ecclesiam (Nam in Hispania hæc
 inscriptio reperta est) his temporibus florentissimam:
 dum tanquam ingens quoddam ab impijs æstimatum
 est collatum à Nerone beneficium, quod Christianis
 eam provinciam expurgasset.

Eodem tempore cum convenissent
 in Cherronensi urbe prope Valentiam
 P in Hispania Concilij causa Sancti Pó-
 tifices, discipuli quoque S. Iacobi Apof-

Anni.
Christi.

FLAVII LVCII DEXTRI,

tolii, Basilii Carthaginis Spartariæ discipulus eius primus, Eugenius Valentinus, Pius Hispalensis, Agathodorus Tarraconensis, Elpidius Toletanus, Aetherius Barcinonensis, Capito Lucensis, Ephrem Asturicensis, Nestor Palentinus, Arcadius Iuliobrigensis, sub eodem Iudice bonis spoliati, necati sunt.

P *Monuimus iam Martirol. Roman. & Menol. Græcorum 4. Martij, ubi de his martyribus agitur, pro Cherroneso, Cherronesum habere, eundemque populum esse: doceor etiam à Diodoro Siculo fuisse in Hispania aliam Cherronesum lib. 6. Bibliotheca agens de Phœnicibus: Multis deinde opibus coactis extra colūnas Herculis Oceanum ingressi in Cherroneso Europæ littoris columnis propinquo condidere urbem, quam Gadiram dixerunt. Quod quia à diligentissimo Ortelio prætermissum, lubens moneo, quanquam non urbs, sed insula hæc sit ubi hodie Cadix.*

Augusto Tiberius, Tiberio Caius, 9
Caio Claudius, Claudio Nero successit.

Q *Reponendum est ita: Augusto Tiberius, Tiberio Caius, Caio Claudius, Claudio Nero. Ex Suetonio, Tacito, Eutropio, Zonara, & passim historiæ Augustæ scriptoribus.*

Terræmotus Romæ^r vehemens, &
solis secuta defectio.

R *Pridie Kalendas Maias Vipsanio, & Fonteio Consulibus, signanter Tacitus, lib. 14. Annal. Plinius lib. 2. c. 70. Meminit quoq; Suet. in Neron.*

-Vive-

Anni.
Romæ

Anni.
Christi.

CHRONICI FRAGMENTVM.

Vivebat S. Luparia Bætica^f filia Galliciensis alterius Lupariæ.

Anni.
Romæ

f *Duas Luparias pietate nobiles foeminas, etiam Iulianus Petri constituit, alteram in Gallæcia, alteram in Bætica, de Galliciensis: Claudia Luparia credit post aliqua miracula, & Apostoli devotissima fuit. Anonymus etiam in historia translationis D. Jacobi ex Bibliotheca Floriacensi: Degebat eo loci, in extremis videlicet Gallæciæ finibus, Gentilis, & nobilis matrona, quæ erat multæ familiæ, & amplissimi fundi possessor, & Domina, & superbo vocabatur nomine, nam Luparia vocabatur. De Luparia Bætica apud Iulianum lego: Fuit Claudia Luparia uxor Agathopi, & duo portus erant Claudiæ Lupariæ ad Accim in Bætica degentis. In eadem Bibliotheca Floriacensi ex vetustissimo Ecclesiæ Lugdunensis Martyrologio valde hæc firmantur: illie cum de sanctis Martyribus Thesiphonte, Torquato, & ceteris ad urbem Accim pergentibus hæc ait: Ad quod miraculum cæteri territi, & cuiusdam magnæ Senatrici Lupariæ, quæ divinitus inspirata, eos benigne suscipiens credidit. De Agathopo est, nisi fallor, Romæ in tabula marmorea monumentum, ubi scriptum. T. AELIVS AGATHOPVS. & lapis alter Barcinone.*

AGATHOPVS. LIB. L. PEDANIVS.
CLEMENS. IN. MEMORIAM. L.
PEDANI. EUPHRONIS, &c.

Est in agro nostro Vtriculano Castellum iam antiquitate ruinofum Lupariæ nomine insignitum, ad quod nostri illustrè ab Arabibus victoriam reportarunt ubi 17. vexilla recepta sunt, suis, fugatisque hostibus. Antonius Nebraensis de c. 2. lib. 2. c. 9.

Martia

Anni.
Chrisf.

Marcialis eppigrammate 7. & 8. ^r
martyres in Crucem actos vocat Lau-
reolos, ^u Teodolos, ^x Dædalos volan-
tes, & ^y Icaros.

Anni.
Roma

*t Variant Codices: nam impressi: Furculos, & Dædalos
volantes: Pinedæ: Aureolos, & Teodolos votantes, &
Icaros: Archiepiscopi Hispalensis. Aureolos, & Theodu-
los, Dædalos volantes, & Icaros. Vitiatam lectionem
Apolline coniectore indigere quis ambigat? à me tamen ve-
rissimior lectio statuta est. Epigrammata ipsa Martialis, quæ
sunt in Amphitheatro, subijciam.*

Pœna Laureoli.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Asidnam nimio pectore pavit avem;
Nuda Caledonio sic viscera prebuit urfo
Non falsa pendens in Cruce Laureolus.
Vivebant Laceri, membris stillantibus, artus,
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini iugulum foderat ense nocens.
Templa vel arcano demens spoliaverat auro:
Subdiderat sævas, vel tibi Roma faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ;
In quo quæ fuerat fabula, pœna fuit.

De Dædalo.

Dædale Lucano cum sic lacereris ab urfo,
Quam cuperes pennas nunc habuisse tuas.

At

Anni.
Chrisf.

*At ubi voces illæ: Theodolos, & Icaros? an mutila Epigram-
mata hæc? lubet suspicari. Nec novum hoc, aut insuetum in
melioris notæ auctoribus, multa enim citantur à Varrone, Festo,
Nonio, & Charisio, ex plauti comædijs, quæ nunc extant,
quæ tamen in eis nusquam comparent. Vide Taubmanum ad
Plauti commentaria.*

*u Fuit Laureolus latro sceleratissimus, eoque nomine in cru-
cem sublatus, & à feris vivus devoratus: quæ fabula ad vi-
rum aliquoties Romæ representata. De quo nos latius alibi.
x Teodolos.) An quod inanes Deos abnegarent, & se-
unius, veri, summique Dei servos interrogati profiterentur,
ob irrisionem Theoduli voce Græca Christiani dicti? minus
probo. Et sine spinitu hanc vocem scribendam duxi, & Teo-
dolos voce cõficta à Tæda, & olendo, quasi Teodolos quæ ad-
modum semaxij, vel semasij, & sarmætitij ab irrisoribus ethni-
cis pij Christiani ignominie causa notabatur: Quod ad stipitem
dimidij assis revincti sarmentis circumiectis amburerentur.
Adi si lubet Rhodigin. lib. 10. c. 9. lect. antiquar. Hodie etiam
suspectos in fide Catholica, chamuscados, vel quod rogamus
olent dicimus. Consimiles enim Ecclesie perduelliones à Quo-
storibus fidei flammis damnantur. Ita etiam illi ethnici Chris-
tianos Teodolos quasi tædam olentes probrose nuncupabant,
quia pro tædis cum dies deficeret, in nocturni luminis usum
Christianis ardentibus nimis crudeliter abutebantur. Id tes-
tatum Christianorum hostis, non tamen humanitatis expertus,
Cornelius Tacitus lib. 15. Annal. reliquit. Per euntibus,
inquit, addita sunt ludibria, ut ferarum tergis contecti
laniatu canum interirent, aut crucibus affixi, aut flam-
mandi: atque ubi dies defecisset, in usum nocturni lu-
minis urerentur. De tæda expresse Iuvenalis Sat. 1.*

Pone Tigellinum: Thæda lucebis in illa,
Qua stantes ardent, qui fixo gutture fumant.

H

Quod

Anni. *Quod etiam Seneca haud obscure epistola 14. significat: Ad ac*
 Chriſt. tum per medium hominem, qui per os emergat, stipi-
 pitem, & tunicam alimentis ignium illitam, & intextā.
Martyrologium Romanum 24. Iunij fere eadem: Romæ com
 memoratio Sanctorum plurimorum martyrum, qui
 sub Nerone Imperatore de urbis incendio per calum-
 niam accusati diverſo mōtis genere iuſſi ſunt ab ipſo
 ſæviſſime interfici: quorum alij ferarum tergis con-
 tacti laniatibus canum expoſiti ſunt, alij crucibus affi-
 xi, alijque incendio traditi, ut ubi dies defeciſſet, in
 uſum nocturni luminis deſervirent. Erant hi omnes
 Apoſtolorum diſcipuli, &c. *Vides Chriſtianos quaſi Tæ-*
das ſtipitibus infixos, & tunicis moleſtis indutos concre-
mari, additis igneis alimentis: ergo à Tæda, & olendo Tædo-
doli, ſive Teodoli ludibrio nuncupati? ſimiles quoque voces
conſingere eo ipſo ævo haud inuſitatum fuit. Plinium produco
teſtem lib. 2. epistoſta ad Maximum. De ijs, qui mercede con-
ducti opera recitantium oratorum, vel poetarum, etiam nolentes
laudabant, qui ob id Laudiceni, ac Sophoclei dicti ſunt.
Plinium audi: Convenitur à conductis, & redemptis in
 media baſilica, ubi tam palam ſportulæ, quam in tricli-
 nio dantur. Ex iudicio in iudicium pari mercede tran-
 ſitur. Inde iam non in urbane Sophoclei vocantur. Iſſ-
 dem impoſitum eſt: Laudiceni. Et tamen creſcit in-
 dies ſœditas utraque lingua notata. *Urbanitas hæc, vel*
potius ludibrium in Chriſtianos irrepiſit: ſic enim D. Cypria-
nus, Coprianus ab impijs audivit, copria enim ſcurram ſignifi-
cat. Lactantius Firmianus lib. 5. c. 2. Mutios etiam dictos,
quorum manus cremabantur Iulianus in chronico affirmat.
Nec novum hoc inventum, nam apud Plautum Moloficos,
Piſtorienſes, Turdetanos, Fiſcedulenſes invenias, ita etiam
apud Tranquillum, Claudius Tiberius Nero, Caldius Bibe-
riſu Merb dictus eſt.

Y Inter acerbiffima tormenta, quibus Chriſtiani morti ſimul

Anni. *& ludibrio addicebantur Dædali, vel Icarum volantium pœna*
 Chriſt. *addita: Pegmate id, aut Petauro, vel alio machinamento effec-*
 tum, quibus, ut velocioreſ volatus exprimerent, iaciebantur.
vel pennis inſertis, ut ſic Dædali viderentur, aut Icarum. De ijs
Claudianus.

Vel qui more avium ſeſe iaculantur in auras.

Cum vero id in Amphitheatro per actum ſit, mox ut miſeri
præcipites decidebant, à feris lacerabantur. Hinc Martialis:

Dædale Lucano cum ſic lacereris ab urſo,
 Quam cuperes pennas nunc habuiſſe tuas.

Exhibuit inter alia hoc ſpectaculi genus: ſceleratiſſimus Ne-
ro, de quo Tranquillus lib. 6. c. 12. Inter Pyrricarum argu-
gumenta taurus Paſſiphaen ligneo iuvençæ ſimulacro
abditam iniijt, ut multi ſpectantium crediderunt. Ica-
rus primo ſtatim conatu iuxta cubiculum eius decidit,
ipſumque cruore reſperſit. Vide Matheum Raderum ad
hoc Martialis Epigramma.

Regulus converſus in Gallæcia ſan-
 cte agit in luco.

Z Hunc vocari. *L. Venenium Elutianum Iulianus Petri in*
chron. Auctôr mihi eſt. Luparia, inquit, fœmina primaria:
quæ S. Iacobum audierat viventem, miſſit diſcipulos
eius ad L. Venenium Elutianum, qui tunc erat Cohor-
tis Tribuniſ, & aliquando Luci Auguſti degebat, is
erat huius regionis Princeps, & Patronus. Hæc tibi,
tirò, dicta tolle memor. ut cum in antiquis Hiſpaniæ Brevia-
rijs, vel martyrum, ſanctorumq; memorijs, alicuius Regis, vel
Reguli Romanorũ tẽpore in aliqua provincia, vel urbe legeris
memariã intelligas, Principes, & patronos ita appellatos: quia
eorum clientelam, & Patrocinium in ſe recipiebant, veluti

Anni. L. Venenius Elutianus, & alibi. C. Atilius Regulus: qui ho- Anni.
 Chriſt. nor etiam foeminis impertitus, ut videbimus in Nummia Va- Romæ
 ria Veſtimiorum patroa in Carpetania. De noſtro Regulo
 agunt antiqua Gallæciæ breviaria, & Vincentius, lib. 8. c. 7.
 Padilla Cent. 1. c. 13.

61 Nero^a matrem ſuam Agrippinam, 812.
 & ſororem patris necat.

^a Mense Martio, feſtis quinquatruorum. Tacitus lib. 14.
 Annal. Eusebius in chron. hoc anno. Idacius.

63 Barnabas in Cypro,^b & Iacobus mi- 814.
 nor^c Hieroſolymis occiſi.

^b De Barnabæ Martyrio nil ſe inveniſſe ingenue fatetur.
 Baronius ano 51. num. 54. Videtamen eundem in Martyrol. 815.
 Rom. 11. Iunij. Euseb. lib. 2. c. 1. Gaultier. in chron.

^c Egeſippus lib. 5. excidij Hieroſol. Eusebius in hiſt. lib. 2.
 c. 22. & in chron. Hoc anno. Hieronym. deſcript. Eccleſ. in
 Iacobo. Idacius in chron. lib. 1.

Ante mēſam Neronis fulmē^d cecidit.

Epenetus cum multum, diuque in
 Hiſpania laboraſſet, tandem ſine bea-
 to in urbe ſua quieuit. Dubium an
 martyr.

^d Tacit. 14. Annal. Eusebius in chrou. Idac. lib. 1.

L. Annæus Seneca Cordubensis Hiſ-
 panus, niſiſis ultro citroque ad S. Pau-
 lum literis, de Chriſtiana re bene ſen-
 tit. Factus Chriſtianus^e occultus eius
 eius

Anni. eius fuiſſe diſcipulus creditur, dulciter-
 Chriſt. que ſcribit ad Paulum in Hiſpania mo-
 rantem.

Anni.
 Romæ

^e Ita D. Hieronymus exiſtimat ex ultro citroque miſſis
 epistolis. Negat D. Auguſtinus Chriſtianum fuiſſe. Litera-
 rum commertium Seneca cum Paulo omnes docti fatentur, ex
 S. Lino in libro de Paſſ. Pauli, & D. Hieronym. in Catal. in
 Seneca D. Auguſtino epiſt. 53. ad Macedon. Martin. Anton.
 Delrio Prolegon. in Senecam lib. 2. Eipſio in Senec. vita c. 10.
 noſtri hiſtorici etiam paſſim tenent.

S. Paulus ad Hiſpanias veniens^f ſe-
 cum fert Philemonem Thimotheum
 alioſque diſcipulos. Lybiſoſæ & lami-
 niſque urbibus Provinciæ Arenatium
 prædicat. Philippum cognomento Phi-
 lotheum^h Probum, Xantippamq; eius
 uxoremⁱ ad fidem convertit. Presbyte-
 ros ibi relinquit.

^f Aperta Dextro ſuffragia præſtant tam Greci, quam La-
 tini melioris notæ. Patres Hyppollitus Martyr de 72. diſci-
 pulis. Athanaſius ad Dracontium. Hieronymus in Iſaiam II.
 & in Amos 5. Sophronius de Natæl Apoſtol. Cyrillus Cathe-
 cheſi 17. Epiphanius hæreſi. 27. Chryſoſtomus epiſtol. ad He-
 bræos, & homil. 7. de laudibus Pauli, & homil. 76. in Matth.
 Iſidorus de vita & obitu Parrum in Paulo Martyrol. Rom.
 11. Kal. April. Et quavis Gelaſtus Pontifex trertere hanc
 ſententiam videatur, & noſtris hiſtoricis multis in locis factis
 ſatis, Baronio quoque innoti ad Martyrol. ea die, & in An-
 nalibus tom. 1. anno 61. Eandem opinionem conceptis verbis
 tenet

Anni. *tenet Iulianus in chron. anno 63. Lucas Tudenſis lib. 1. multis* Anni.
 Chriſt. *etiam argumentis convincit Morales lib. 9. c. 11. Padill. Cent.* Romæ
 1. cap. 23.

g Libifoca) Libifoca etiam apud Ptholemæum. Vera ſcribendi ratio ex priſcis lapidibus Lybiſoſa eſt, & ita etiam in Plinio lib. 3. c. 1. Hodie vocatur Lezuza corrupto nomine, ita Petrus de Medina, & Morales aſſerunt. De provincia Arenatum eſt inſcriptio veteris lapidis apud Lipſum Panegir. Traian. & Moralem lib. 9. c. 55. At quia in Archiep. Hiſpal. & Ioan. Pined. Ccdicibus. Laminij urbibus ſcriptum invenni, ita reponendum cenſui. Tractus iſt hodie vocatur. Campo de Montiel, ut doctioribus placeat.

h Hunc locum illuſtrat egregia Heleca Cæſarauguſtani Epilcopi additio. Memoria celebris habetur in Gallia, & in Hiſpania S. Philippi, quem præmiſit S. Clemens ante Eugenium in Hiſpanias, & Gallias: venit Rothomagum cum Leone Epilcopo Rothomagēſi, poſtea vero Valconenſi, & Gervasio: prædicat in Gallia, & Cantabria Vaſconibus, & per Hiſpaniam. Dictus eſt cognomento Philotheus, qui provinciam Arenatum ſub Nerone ethniciſ in Hiſpania gubernavit. Michael Syncllus ſive auctor vite Dionyſij. Philippus cognomento Philotheus, quem Laminij in Hiſpania converterat S. Paulus, eiufque reditum Romani comitatus eſt, à S. Clemente Papa Legatus Sedis Apoſtolicæ mittitur in Hiſpaniam.

i Metephraſtes ab Accumenio, & Theodolo. Morales lib. 9. c. 11. qui pro multis tibi ſit. Padilla Cent. 1. c. 23. Nec Iulianus Petri oblitus eſt in chronico anno. 105. Sanctus Probus diſcipulus ſancti Pauli, maritus ſanctæ Xantippæ Laminitanæ comitatus Paulum: ex Hiſpania Romam venit, & comes ſancti Marcelli Eugenij venit iterum in Hiſpanias: inde venit Italiam: ſit Epilcopus Ravennas.

Hoc

Anni.
Chriſt.

Hoc anno martyr fit in Pace Auguſta urbe Hiſpaniæ ad ¹ Anam fluvium appoſita, ubi præclare.*

Anni.
Romæ

I Quis? non uno modo clauſula hæc corrupta, ac mutila videtur. Cenſueram cum ſequenti coniungendam. Vetant manuſcripti Codices. Nec de S. Probo loquitur, Xantippæ maritiſ, ro, is multo poſt martyrium paſſus. Verba item aliquid negotij faceſſunt. Nam Anam fluvium appoſitum urbi præclare ait. Imo urbi iſti fluvio appoſita. Hoc ab arte, & ex hominum ingenio, illud à natura fixum, & immutabile ſepius. Repetit iterum urbe, & urbi. In Cod. Pinede: ubi ſcriptum: tenebrae ſunt, quas aliquis Phæbus illuſtrabit, & conclamato loco medicinam ad feret. Nos manus noſtras continemus, ne maius inſtigatur vulnus. Tantum Tò appoſitum: in appoſita mutamus, & cum Cod. Pined. & ubi ſcripſimus, pro urbi.

S. Paulus ^m Narbonenſis Epilcopus, qui cum Paulo Apoſtolo venit in Hiſpaniam, ibidem prædicat.

m Hic eſt ille Sergius Paulus Proconſul, quem D. Paulus Apoſtolus baptizavit Act. 13. de quo agitur in Martyrol. Roma. 22. Martij meminitque Prudentius in Periſtephano hymno 4.

Surget & Paulo ſpecioſa Narbo.

Meminere etiam Gregor. Turon. lib. 1. c. 30. Petrus Cluniac, epil. 2. lib. 1. Gaulterius in chron.

C. Op-

Anni.
Chris.
66

C. Oppiusⁿ filius S. Centurionis (qui post multa tempora iam senio confectus carus fuit Imperatori Hadriano) in Hispania Christianus virtutis opinione claret.

n. *Lapis in Piceno apud Grutteram pag. 446. forsitam huic convenit.*

C. OPPIO. C. FILIO. VEL. SABINO.
IVLIO. NEPOTI. VIBIO. SOLEMNI. SEVERO.

C O S.

ADLECTO. A. SACRATISSIMO.
IMP. HADRIANO. AVG. INTER.
TRIBVNICIOS. PR. PEREGRIN.
CANDIDATO. AVG. LEG. PROV.
BAETICAE. CVRATORI. VIAE.
CLODIAE. ANNIAE. CASIAE. CLIMINAE. TRIVM. TRAIANARVM.
ET. AMERINAE. LEG. LEG. XI. CL.
P. F. LEG. AVG. PR. PR. PROVINC.
LVSITANIAE. PROCON. PROVINC.
BAETICAE. PATRONO.
COL. LEONAS. LIB.

Convenit tamen Martirologij monumentum 4. die oct. & ea que docte. De eo persequitur. Martinus de Roa in sua Malaca. c. 10. & c. 11. ubi Baronij, & aliorum opiniones diluit.

Sanctæ

Anni.
RomæAnni.
Chris.

Sanctæ fœminæ virgines Basilissa, & Anastasia^o Hispanæ ex urbe Setabi p. in Edetanis secutæ sunt sanctû Apostolum Paulum: cuius, & Petri corpora curantes q̄ à Nerone Cæsare huius rei gratia præclaram coronam obtinent.

S. Iacobi, cæterorumque eius discipulorum vitas scripsit Torquatus S. Discipulus Iacobi, post quos etiam palus est.

o *Eadem fere, qua Dexter in Martyrol. Rom. 15. April. fufus eadem die in Græcorum Menologio.*

p *Hodie Xativa de qua Ptolemæus, & Plinius lib. 3. c. 3. Silius quoque Italicus lib. 3.*

Sedentana cohors, quam Sâlo rigentibus undis,
Atque altrix celsa mittebat Setabis arce:
Setabis, & telas Arabum sprevisse superbas,
Et Pelusiaco filum componere lino.

q̄ *Post eorum exactum Romæ Martyrium. Ideo curandi verbo usus, quod ad cada verum curationem refertur. Sueton. in Nerone, Aquam simul & ligna conferri curando cada veri. Inde etiam funerum curatores, qui funus elocabant.*

S. Crispinus Episcopus^r Astigitanus
in Batica sub Halato patitur.

r *Martyrol. Rom. 19. Novem. V. suardus & alij ea die: eius res geste in hymno Breviarij Toletani continentur, meminit quoque Petrus in Catal. lib. 10. c. 48: hoc anno 1624. in Eccle-*

I

fia

Anni. *sia Hispalensi sub duplicis officio eius festum celebrare aus-* Anni.
 Chriſt. *picati sumus.* Romæ

Nec multo post Vticæ^f in Bætica
 Maximus D. Iacobi discipulus in His-
 pania cum socijs Casto, & Magno^r pa-
 titur.

*f Vticam in Bætica fuisse Apianus est auctor, Fuit etiã Se-
 des Episcopalis, & in Concilijs Hispaniæ lego Potentinum,
 & Leopardum eius Episcopos. Morales lib. 7. cap. 50. Qui
 quamvis in Bætica hanc urbem fuisse affirmet, quo tamen
 conventu non aperit: at inter Cordubam, & Castulonem fuis-
 se, ex antiquis itinerarijs Antonini Elicio, in quibus ita scrip-
 tum.*

Alio itinere à Corduba Castulonem.

Epora. M. P.

Vtia. M. P.

Castulonem. M. P.

*Vbi tamen Vtia scriptum Vticam alij Codices habent inxtaque
 Eporam, quæ Montoro nunc dicitur constituunt. Falliturque
 Ioann. Loaisa in notis ad Concilium 13. Toletanum, qui uti-
 tam Africanam putat, unde illi Episcopi ad Concilium illud
 Toletanum ventitarant.*

f De eis agitur 4. Septembris prætermisso ibi passionis loco.

In Hispania urbe Castulone^u ad flu-
 vium * Tagum * illam urbem præter
 fluentem in aditu Bæticiæ Sancti mar-
 tyres pro Christi nomine occisi * Mar-
 cus, & Hadria.

Castulo

Anni. *u Castulo Punicis bellis urbs notissima de qua Silius Ita-* Anni.
 Chriſt. *licus lib. 3.* Romæ

Fulget præcipuis Parnasia Castulo signis.

*Ab ea Imilce Annibalis uxor Livius lib. 24. Castulo, in-
 quit, urbs Hispaniæ nobilis, & valida adeo coniucta Poe-
 nis, ut uxor inde Hannibalis esset. Silius item.*

At contra Cyrræi sanguis Imilce

Castalij, cui materno de nomine dicta.

Castulo Phæbæi servant cognomina vatis.

*x Hanc urbem Castulonem ad pauperulas casas hodie re-
 ductam Caslona la vieja indigetamus, à qua procul Tagus
 fluvius, imo propior Bæti. Vnde vel alium Tagum constituā-
 mus necesse est, vel mendum in scriptura suspicemur: proque
 Tago Tygum, vel Tugium, ut alij Codices Plinij hobent, substi-
 tuamus, ibi enim saltus Tigensis, vel Tugiensis. Plinium au-
 di: Bæti in Tarraconensis provinciæ, non ut aliqui di-
 xere Mentefa oppido, sed Tygenfi ex ories saltu. Qui
 locus Castuloni proximior indeque nomen hausisse hunc flu-
 vium suspicamus, qui in nostro corrupte Tagus dicitur.*

y Beda in Martyrol. 23. Octobris, & Marieta lib. 2. c. 34.

Persius Volaterranus Poeta^z satyri-
 ricus annorum 29. moritur.

z Euseb. in chron. & Idacius.

Thermæ à Nerone ædificatæ^a ab illo
 Neronianæ dictæ.

a Eusebius, & Casiodorus in chron.

I 2

Nero

Nero Romæ Citharistâ agens^b omnes superat.

M. Annæus Lucanus excisa vena in balneo perijt.

^b Sueton. in Nerone, Euseb. in chron.

Helena Adiabenorum Regina Christiana^c floret Hierosolymis: prædicatione Apostolorum conversa: ex annalibus Hierosolymitanis.

^c Orosius cum nostro convenit lib. 7. c. 6. Ado in chronico. Iulianus anno 44. Hoc anno, inquit, baptizatur Helena Regina Adiabenorum, & Baccates (lege Izates) filius eius Rex prædicatione Pontificis Ananiæ Damascenorum, qui S. Paulum Baptizavit. Baronius in Annal. tom. I. anno 44. & Spondanus assentiuntur. Licet Iosephus suæ gentis studiosus ad iudaismum conversam cum Izate filio contendat, quem Iosephus Scaliger parum Catholicæ veritatis amator, sequitur, vidia varam.

S. Fronto Petragoricas petit^d frater Frontonis^e Consulis.

^d S. Fronto Pythagoricus. In C. Archiepisc. Petragoricus. In Ioannis Pinedæ: Petragoricas petit. Quam lectionem retinimus, ut pote vero consonam. Nam S. Fronto Petragoricis prædicavit. Martyrol. Rom. 25. Octob. & eadie Beda V suardus, Ado, & alij. Petrus in Catalog. lib. 9. c. 109.

^e Frontonis Consulis meminere Dio in Ner. & Hadriano. Capitolinus in Marco. Aulus Gellius lib. 2. Noct. Attic. dictus

Anni. dictus M. Cornelius Fronto Consulatum gessit cum Vlpio Traiano anno. V. C. 853. Christi 101. fuit & orator Clarissimus.

Florebat C. Cæsonius^f Maximus,

^f In C. Archiepisc. & Pinedæ. Mygestas. In omnibus satis confuse duæ clausulæ in unam reductæ. Divido, & sensum cuique restituo. (Florebat. C. Cæsonius Maximus) & illico seorsum subiungenda (Petrus Græce Megistos Martyr fit 2. Iulij.) Vides quam diversi sūt. C. Cæsonius, & Petrus, aut certe Megistos. Caius nempe Cæsonius Senecæ amicus, qui Consulatum gessit cum Petronio Turpiliano V. C. anno 813. Qui tamen quia dictus est C. Cæsonius Petrus. Libet suspicari, Tò Petrus, castigandum, & Pætus succenturiandum. Istius Consulis meminere Tacitus 15. Annalium, & Martialis. lib. 7. epig. 39. quod subijciam.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est,

Cuius adhuc vultum vivida cera tenet.

Hunc Nero damnavit, sed tu damnare Neronem

Aufus es, & profugi, non tua fata sequi.

Aequora per Syllæ magnus comes exulis istij;

Qui modo nollueras Consulis ire comes.

Si victura meis mandentur nomina Chartis,

Et fas est cineri me super esse meo,

Audiat hæc præsens, venturaque turba: fuisse

Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Petrus qui Græce Megistos g Martyr fit 2. Iulij.

^g Reposui: Martyr fit. Tres scilicet milites conversi sunt in ipso B. Apostoli Pauli martyrio Loginus, Acestus, Megistos. De quibus Martyrol. Rom. Tacitis nominibus 2. die Iulij, sed nomina producit V. suardus, Ado, & alij. Ad B. ron. innotis ad illam diem.

S. Pau.

Anni
Christi. S. Paulus scripsit epistolam ad Hebræos^h Hispanos conversos.

Anni
Romæ

h S. Paulus scripsit epistolam ad Hebræos Hispanos.) Hæc verba desiderantur in Codicibus Archiepisc. Hisp. & Ioannis Pinedæ. Nos retinimus ab impressis, & auctoritate Iuliani Petri, & aliorum qui adseverant. Ille in chron. agens de S. Paulo: Scribit ad Hispanos Hebræos præcipue epistolam. quæ eius ultima est, iam mortis passionisque vicinus, quam cum Timotheo misit. Figuerola Valentinus in summa contra Iudæos 1. parte. Padilla Cent. 1. c. 23.

L. Annæus Seneca Cordubensisⁱ vir Consularis, & in religionem Christianam egregie propensus, cui etiam secreto adhærebat, datis, & acceptis à Paulo literis celebrandus, iussu Neronis venarum in cisione perijt.

i Tacitus undecimum Neronis annum assignat. Eusebius in chronico Olimpiade. 211.

67 Hoc eodem anno S. Matthias^l perimitur. 818.

l Ab alijs non ita signanter.

Hoc eodem anno bellum Hierosolymitanum^m incipit.

m Rebellantibus Iudæis ob Cæstij Flori avaritiam. Eusebius in chronico. Helegesippus lib. 2. c. 10.

Amphi-

Anni
Christi.Anni
Romæ

Amphitrix (quæ Carpetanorum urbs est) nunc Fitaⁿ Sanctus liberatus^o Episcopus Illiberitanus feliciter moritur 13. Kal. Ianuarij.

n In C. Pinedæ. Sitia in impressis Fita: appellatur, quod magis placet, Sitia enim non in Carpetania, sed in Batica conventu Cordubensi. à Plinio locatur lib. 3. c. 1. At in Carpetania: Fita nunc aut Hita nomen retinet: quamvis Barrerius in Corographia velit esse Antonini Casata.

o De eo Martyrol. Rom. 20. Decembris, loci & dignitatis prætermisso nomine: exprimit Vsuardus loci Amphitrixæ (ut & noster) 20. Decemb. cum quo Molanus, & Equilinus lib. 11. cap. 1.

Hoc eodem anno Sancti Apostoli Petrus & Paulus ex longissimis peregrinationibus suis Romam^p redierunt.

p Hæretici nostri sæculi impiâ novitate, aut dubitant, aut inficiantur S. Petri adventum in Romanam urbem, hoc est suis Cimмериjs tenebris diem veritatis ab Ecclesia eripere conantur, & errorum suorum umbras obducere. Cum id non solum totius Ecclesiæ receptissima traditione admissum, sed frequentissimo Patrum testimonio confirmatum sit. Papiæ Apostolorum discipuli apud Euseb. hist. lib. 2. c. 15. ipsius Eusebij c. 14. Hieronym. in epist. ad Marcellam Irenei lib. 3. c. 3. Arnobij lib. 2. Cont. gent. Epiphaniij. Hæresi 27. Chrysostomi in Psal. 48. Pauli Orosij lib. 8. c. 6. Theodosij Imperatoris. Li. eunctos populos. C. de sum. Trin. & fid. Cathol. aliorumque quorum nomina longum esset recensere.

Floret

Floret memoria S. Petri Ratenfis 9
martyris primi Braccarenfis Epifcopi,
qui occifus eft anno 45. ad Ratem op-
pidum Braccarorum in regione Ophi-
rina: à nepotibus Ophir illuc appulfis
hoc nomen obtinente.

¶ *Andreas Refendius lib. 4. Antiquit. Lufit. Morales lib. 9. c. 8. Padilla Cent. 1. c. 16.*

¶ *Confulto non ab Ophir, fed ab eius nepotibus nomen avi referentibus, cognominatam autumat; Ophir fiquidem filius Iectam in Orientalem, non in Occidentalem plagam Colonias deduxit, fcriptura testante, Genefeos c. 10. Ophir, & Ebilà, & Iobab Filij Iectam. Et facta eft habitatio eorum de Meffa pergentibus, ufque Sephar montem Orientalè. Sed præter viri huius nomen, etiam regionis Ophir in fcriptura pagina occurrit. Reg. 3. c. 9. & Paralipomenon 2. c. 9. Vbi tamen terrarum hæc Ophir regio fua fuerit, variant rerum fcripturarum fcriptores. Iosephus Indiam tunc cognitam Orientalem vult eſſe. Eusebius ex Eupolemo infulam Maris Rubri. Marius Niger, & Gaspar Barceiros Auream Cherſoneſſum, vel eam oram, quæ Peguſijs, Malaca, & Sumatra circumferuntur. Robertus Stephanus Infulam Hispaniolam nori orbis, doctiſſimus Arias Montanus Perù, nominis etymo illectus. Ortelius Cephalam. ſive Sophalam. Itaque quot capita tot ſententia. Dexter ſciens, & prudens non Ophir ſcriptura, ſed Ophirinam hanc Luſitanie regionem, quæ Braccaris contermina eſt vocatam aſſeverat ab Ophir nepotibus, quod nullam cum ratione, aut hiftorica fide habet repugnantiam, imò ea pars Luſitanie hodie parum corrupto vocabulo Afeyra vulgo vocatur, teſtatur Azaurus Caſtella lib. 2. c. 10. hift. D. Jacobi. Sunt qui putent Ophir, & Tharſis ſacra ſcriptura loca, eandem eſſe ſeu gentem, ſeu regionem, illo nempe argumento docti,*

quoniam

Anni. quoniam cum lib. 3. Regum cap. 22. ſcriptum ſit. Rex Iofa- Anni.
Chrisf. phat fecerat naves, quæ navigarent in Ophir; in 2. tamen Romæ.

Paralipomenon c. 20. eadem hiftoria hiſce verbis reperitur: Iofaphat particeps fuit, ut facerent naves, quæ irent in Tharſis. Non igitur fluxo veritatis ipſius argumento innixam opinionem tuentur ac docent, Barradas lib. 5. concor. c. 11. favet Procopius, qui lib. 3. Reg. Solius meminit Tharſis, comprehendens ſub illa Ophir, quaſi unus eſſet locus, aut populus. Imitantur Agellius Pf. 47. ſenſiſſeque videtur Theodoretus, 3. Reg. c. 4. Villalpandus in Ezechiel tom. 2. Tribuens Ophir, quæ de Tharſis dicuntur. Malucnda lib. 3. c. 19. Beſius de ſignis Eccleſiæ lib. 20. c. 3. Quæ autem regio ſit Tharſis inter Doctores ſacros magna eſt diſceptatio, & fere Cimmerica caligo, quam Cimmericus homo (ita de ſe ipſo Ioannes Goropius Beccanus lib. 7. Hiſpanicorum) allata illuſtri face diſcecit. Retineamus inquit, Tharſis non aliam gentem fuiſſe, quam Tharteffum; cuius beatam rerum omnium copiam, tum veterum ſcriptorum teſtificatio, tum præſens rerum ſtatus ſatis declarant. Gloriatum ſane Goropius ſe primum illos obſcuræ ignorantie carceres audacter irrupiſſe, & ſcripturam, regionemque Beticam, quæ Tarteffus eſt, illuſtraſſe, ſingularique ornamento res eius promoviſſe: ſed ante eum idem dixerat, S. Anaſtaſius Synaita lib. 10. Exam. ſuper illud: Serpens erat callidior omnibus beſtijs: ſcribit: In tertio libro Regum invenimus naves Salomonis ſingulis annis venire ex Tharſis, quæ eſt Helſperia regionis Occidentalis, & ferre ad eum aurum, & eiufmodi animantia. Quam opinionem ſequitur Forerius ad Iſaiã c. 23. 10. Nec diſciplinet Eugubino de ſignis Eccleſiæ lib. 15. c. 18. Nec Ribera Iona. 1. quamvis autem Tharſis, ſive Ophir ad littoralem Beticæ partem ſecundum hanc opinionem pertinere videatur, tamen ad omnem Hiſpaniam Occidentalem ſpectare ex Strabone lib. 3. elicio: in ſit. Homerus porro multarum rerum præditus notitia, multa que canens occaſiones

Anni. Chrif. suggerit cogitandi se horum quidem non incium fuiſſe locorum, quod Tarteffum audivit eſſe ad extremum occaſum, ubi ut ipſe loquitur.

Anni. Romæ

Incidit Oceano lampas clariffima ſolis.
Frugiferæ noctem tellurique ingerit atram.

Favet Claudianus in Ruſinum, qui Tartefſiacus Tagi arenas appellat.

Non Tartefſiacis illum fatiaret arenis
Tempeſtas pretioſa Tagi.

Itaque non ſolum Beticam, ſed etiam Luſitaniam, quæ ſub ob-
eunte ſole ſita eſt, ad Tartefſi regionem, ſive Ophirinam per-
tinuiſſe putandum. Nec enim naves, quæ totam Hiſpanie oram
marinam circumluſtrantes legebant, aurum hinc inde, & mer-
ces pretioſiſſimas evecluræ uno tantum portu contentæ
ſolvebant. Noſtræ Indicæ naves hodie argumento ſint, quæ
immensitatem Oceani emetientes, & immenſas novi orbis lon-
ginquas regiones ſcrutate ſalum, ſolumque omne fama, & no-
minibus inditis compleverunt. Sed quia hoc argumentum à
multis ſerio diſcuſum video, præcipueque à R. P. Ioanne de
Pineda Hiſpalenſi è Societate Ieſu politionis Theologia, &
omnium diſciplinarum peritiſſimo, noſtræque Beticæ Cory-
pheo, nec mei muneris eſt in breviusculis hiſce notis omnia
perſequi, ideo ad illius in Salomone prævio librum 4. impen-
ſe doctum lectorem de lego, qui totus in hac arena egregie de-
pugnat: & noviffime D. Thomas Tamaius in Dextri Vindi-
cijs adfert Ludovicum Tribaldum libro de Regionibus
Tharſis, & Ophir hæctenus errâtibus Hiſpaniæ demum
ſerio vindicatis. Quem nondum vidimus, ſed à literatiſſimo,
& magno viro magna penitionis literaturæ myſteria indies
reſerata iuvat expectare.

Sancti

Anni.
Chriſt.
68

Sancti Principes Apoſtolorum Pe-
trus, & Paulus Romæ III. Kal. Iul. alter
in crucem actus eſt, alter enſe iugu-
latur.

Anni.
Romæ
819.

¶ Et hic unius anni prochroniſmus eſt. Nam patratum eſſe
martyrium. L. Fonteio Capitone, & C. Iulio Ruſſo Coſſ. Baro-
nius, & Spordanus evincunt, anno ſcilicet Chriſti 69. cum ab
anno præterito in carcere Mamertino detenti Apoſtoli fue-
runt. Eusebius etiam in chronico alterum annum addit, & an-
num 70. aſſignat. De martyrio Romæ exacto agunt tam Græ-
ci, quam Latini Patres Dionyſius Corynthius apud Euseb.
lib. 2. c. 25. Egeſippus de Excid. Hieroſoly. lib. 3. c. 2. Euseb.
in chron. anno 71. Theodoretus in epistol. ad Leonem Papam
Athanaſius in Apologia pro fuga. Tertull. de Præſcriptioni-
bus Lanctantius Divin. inſtitut. lib. 4. c. 21. Hieronym. de
vir. illuſt. in Petro. Maximus ſerm. 5. de Nati. Domini. Alij-
que in numeri.

¶ In impreſſis: Laterenſe iugulatur. Satis barbare. Emen-
davimus à C. Pinedæ, & Archiepiſ. Hiſpal. Eccleſ. & ab eo-
rum hymno. Atque Hegiſippo lib. 3. c. 2. de Excidio Hiero-
ſolym.

Per Crucem alter, alter enſe riuſphans.

69

IV. Idus Iunij^u Nero ſcleratiſſimus 820
ſe ſuis manibus occidit.

Petto in Sede Romana ſuccedit Pó-
tifex Linus.

¶ Dies exactiſſime notata in anno eſt anticipatio. Cum Ne-
ronis interitus. C. Siliio Italico, & Galerio Turpiliano Coſſ.
acciderit. anno Chriſti 70. ut ex Plinij epistola 7. ad Caniniū
Ruſſum

K 2

Anni. *Ruffum*, & *Suetonio* asseverat *Spondanus* in *Epitome*: hoc Anni.
 Chriſt. anno, convenit etiam *Euseb.* in *chron.* *Plinij* verba omnem Romæ
 amoveat dubitationem: is agens de *Silio Italico*. Illud etiam
 notabile: ultimus ex *Neronianis* Consularibus obiit,
 quo Consule *Nero* periit: Vide *Panvin.* in *festis*.

70

Servius Sulpicius Galba^x Romano-
 rum post Imperator, qui dicitur in His-
 pania cum Vitelio Christianos mul-
 tum cruciasset, à veteranis in Hispania
 commorantibus declaratur Imperator.

M. Silvius Otho, necato Galba, Ro-
 manorum fit Imperator.

Aulus Vitellius Germanicus impe-
 rat menses 8. diem unum.

x *Suetonius, Plutarchus, Tacitus, Dio, Euseb. Egesippus*
hæc & quæ fere per omnem paginam sequuntur late scripserunt,
ea, ne lectorem in apertissima historia incremur, Consulto
omittimus.

Heracle^y in Hispania prædicat S
 Aquila^z Pontifex missus ab Apосто-
 lo Paulo in Hispanias prædicationis
 causa.

y Plures in orbe terrarum urbes Heracleæ nomine insigni-
 tas notant *Geographi*, quas *Ortelius* in *Thesaurio* recenset.
 Næstra hæc ad radices montis *Calpes* sita: eo ipso loco, quo nunc
 est *Gibraltar* noscitur à *Strabone* lib. 3. Ad quadraginta
 inde stadia urbs *Calpe* vetusta, & memorabilis olim
 statio

Anni. statio navibus Hispanorum. Hanc ab Hercule quidam Anni.
 Chriſt. conditam aiunt. Inter quos est *Timosthenes*, qui eam Romæ
 antiquitus *Heraclæam* fuisse appellatam refert, ostendi-
 que adhuc magnum murorum circuitum, & navale.
Miror doctissimum Ortelium, qui cum plurimas *Heraclæas*
 recensisset, hanc obliuiscitur. Forte quia ultra *Læthem*.
 z De *Aquila Martyrol. Rom.* 8. *Iulij*, & ea die *Vsuardus*,
Beda, Ado, & alij, *Dorotheus* quoque in *Synopsi Heraclææ*
Præfectum Aquilam asseverat.

In Arabia felice civitate *Sessaniæ* a
Adrumenorum martyrium trium san-
 ctorum Regum. b *Magorum* *Gaspa-*
ris, Balthasaris, Melchioris, qui Chris-
 tum adorarunt.

Imperator Cæsar T. Flavius Vespasi-
 anus imperat annos 9. menses 6.

a *Sessanium* à *Plinio* lib. 6. c. 29. sub *Aegypto* habemus.
 Cum tamen *Adrumentorum* adiciat, hæret mihi aqua. Nisi
 quod *Marius Niger* *Adrumentum* *Sissam* appellat. Sed rur-
 sus disturbat *Arabia Felix*, in qua noster hanc urbem locat,
 ab ea enim longe distat *Adrumentum*, nec quid certi repo-
 nam habeo in re tot tenebris impedita.

b De tribus *Magis Christi* adoratoribus multa congestis
Baronius Annalium tom. 1. anno 1. cum quo iunge *Bulenge-*
rum adversus *Casaubonum* *Diatribæ* 3. c. 10. *Vsuardum* in
Martyrol. 6. *Januarij*.

Per hæc tempora delatus in *Asiam*.
 Sanctus *Ioannes* cognomento Theo-
 logus

Anni.
Chrif.

logus docebat Ephesi. Vnde scripsit ad Caium Hispanum ^c C. Centurionis Malacitani filium, fratrem Demetrii hospitalis viri, cuius pater post fit Episcopus Mediolanensis. Diotrophes vero impediēbat hospites ^d ad Hispanias peregrinationis causa deveniētes. At hic malus Episcopus propter eius scelera, & superbiam depositus est.

Anni.
Romæ

^c Vir ille est Corinthius, de quo Paulus ad Romanos: Salutatur vos Caius hospes meus. Et 1. Cor. 1. Neminem vestrum baptizavi, nisi Crispum, & Caium. Cui etiam S. Ioannes. epist. 3. misit. Senior Caio charissimo, quem ego diligo in veritate.

^d In ea epist. 3. S. Ioannes Caii studium hospitaliter peregrinos recipiendi commēdat: Charissime fideliter facis, quidquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos, qui testimonium reddiderunt charitate tuæ in conspectu Ecclesiæ. Diotrophem vero comminatur, ut cum qui malo animo tam egregium opus inter turbare moliebatur.

Peregrinatio ad loca sancta Hispaniæ ^e ex alijs locis orbis terrarum multis quidem, & diversis facta. Et Peregrinatio Damasci ad S. Ananiam passum sub Lucilio Basso Iudææ procuratore 25. Ianuar. Hispanis insuper, & regionibus celebris habetur, uti fuit ab ipsis Apostolicis temporibus, cum C. Cippius

Cen-

Anni.
RomæAnni.
Chrif.

Centurio peregrinos in Hispania sustentabat. Qui Caius domo Corinthius, genere vero Hispanus, ^f etiam D. Paulum inde redeuntem domo tectisque liberaliter excepit, invisitque Ioannem ab exilio post redeuntem in Hispanias ^g comitatur Ioannem, & Romam, usq; Ignatium, ^h inde venit Mediolanum, & Pōtifex ibi factus in dominio moritur.

^e Quæ temporum nostrorum mores, diversorumque Asiæ, Africa, & Europæ Principum tam ditionibus, quam religionibus dissidentium iura consideret, ac tam longi itineris labores, pericula, difficultatesque animo concipiat, is pro monstro fortasse ducet, peregrinationem hanc ad Hispaniæ loca sancta etiam ab externis nationibus, infantula adhuc Christiana Ecclesia, institutam. Sed is, velim, consideret, quam prisca Hispanorum (ne omnium gentium dicam) mores, ab illis aureis seculis degenerarint: in quibus Hispani nostri, etiam infidelitatis tenebris obfisi, omnium mortalium maxime hospitalēs censebantur. Diodorus Siculus lib. 3. Bibliotheca. Advenientes, inquit, externos benigne hospitio excipiunt, adeo ut quadam emulatione invicem pro illorum honore certent: quos vero advenæ sequuntur, hos laudant, amicosque Deorum esse putant. Nec tunc viarum pericula, pervius enim erat orbis Romanus, sub uno scilicet Principe, cui cuncta parebant.

Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usque Auroram, & Gangem;

Tutius tunc, ac securius per totum terrarum orbem, quam fortasse ab Hispanijs Romam, vel à Gallijs in Hispaniam nunc peregrinatur. Audi Prudentium.

Vivitur

Anni.
Chris.

Vivitur omnigerus in partibus, haud secus ac si
Cives congenitos concludat manibus unis
Urbs patria, atque omnes lare conciliemur auito.
Distantes regione plagæ, divisaque ponto
Littora conveniunt nunc per vadimonia ad unum,
Et commune forum. Nunc per genalia fulcra
Externi ad ius conubij: nam sanguine mixto
Textitur alternis ex gentibus una propago.

Anni.
Romæ

Alium etiam testem, nec minus veridicum: Hispanum Oro-
fixum tibi prodaco lib. 5. c. 2. Latitudo Orientis, inquit, &
Septentrionis copiositas, Meredionalis diffusio mag-
narum largissima tutissimaque sedes mei iuris, & no-
minis sunt. Quia ad Christianos, & Romanos, Roma-
nus & Christianus accedo. Accedat etiam Claudianus qui
forte etiam Hispanus est.

Huius pacificis debemus moribus omnes,
Quod veluti petrijs regionibus utitur hospes:
Quod sedem mutare licet, quod cernere Thulem:
Quod hibim⁹ paisim Rhodanū potamus Araxim:
Quod cuncti gens una sumus.

Rutilius rursarianus ad Romanos in itin.

Fecisti patriam diversis gentibus vnā,
Pro fait iniustis te dominante capi.
Dumque offers victis proprii confortia iuris,
Vrbem fecisti, quæ prius orbis erat.

Quod si hoc his vere dicere licuit, cum iam magna barba-
rum colluvies in Romanorum Imperium irrupisset, inque omnia
eius membra sedisset, quid dicerent de beatissimo illo, atque
plene pacatissimo seculo, de quo Sybillianum illud apud Vir-
gilium carmen.

Pacatum-

Anni.
Chris.

Pacatumque reget patrijs virtutibus orbem.
In Hispania precipue ab Augusto post bellum Cantabricum
ad Vandalos, & Gothos pax æterna. Florus lib. 4. cap. ultimo.
Hic finis Augusto bellicorum certaminum fuit, idem
reblandi finis Hispaniæ. Certa mox fides, & æterna
pax cum ipsorum ingenio in parte pacis promptiore.
Orosius item lib. 6. c. 21. æternam vocat hanc pacem: Tota
Hispania in æternam pacem cum quadam respiratione
lassitudinis reclinata, ac reposita quievit. Hinc Arææ
templa Paci æternæ consecrata. Multa Lipsius de hac Roma-
ni orbis pace inde Magnit. Roman. lib. 1. cap. 7. & lib. 4.
c. ultimo.

Anni.
Romæ

Reddi tibi pacatum orbem, cum hæc peregrinatio in mo-
ribus Christianorum, & usum esse cœpisset. Forsitan & an tunc
peregrinatio Christianorum ad loca sancta fuerit, requires. D.
Hieronymus pro multis tibi sit. In epistola ad Marcellam.
Longū est nunc ab ascensu Domini usque ad præsen-
tem diem per singulas ætates currere, qui Episcoporum,
qui martyrum, qui eloquentium in doctrina Ecclesias-
tica virorum venerint Hierosolimam, putantes se mi-
nus religionis, minus habere scientiæ, nec summam, ut
dicitur, manum accepisse virtutum nisi in illis Christū
adorassent locis. *Sed dices hoc de solis Hierosolymis testi-*
monium ferri. Ipse D. Hieronymus. in eadem epistola disertis
verbis respondet. Et Martyrum ubique sepulcra venera-
mur, & sanctam favillam oculis apponentes, si liceat
etiam ore contingimus. De locis sacris, nostræ Hispaniæ
addubitas. Iaudi Prudentium piissimum simul, & elegantissi-
imum Poetam nostrum in hymno de Hæmet, & Chæledonio.

Exteri necnon, & orbis

Huc colonus advenit,

Fama nam terras in omnes

Præcurrit pro ditrix

L

Hic

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI

Hic Patronos esse mundi,
Quos præcantes ambient.

Ipsè etiam alibi.

Illitas cruore sancto
Nunc arenas incolæ
Confrequentant observantes
Voce, votis, munere.

Julianus Petri in chronico, quod ms. apud me seruo (debeoque R.P. Joanni Pineda è Societ. Iesu. Qui pro sua in me benevolentia, & amicitia omnia Bibliothecæ suæ penetralia mihi aperuit) refert se à Calixto Summo Præsule Romæ concionante audiuisse. Quod S. Petrus, S. Clemés, & S. Timotheus, & quotquot inuiserunt Hispanias, S. Iacobi sepulchrum inuisissent.

Scio domum pro tota gente accipi. Sed hic de patria ac civitate intelligit. Nam affirmat domo Caium esse Corinthium, genus ab Hispanis habere. Nec tamen auctore destititur, nam domus etiam pro patria, ac civitate. Apud Virgil. Da propriam Tymbræ domum, da mania nobis. Suetonius de Vitellio. Cæterum P. Vitellius domo Nuceria, sive ille stirpis antiquæ, sive pulendis parentibus atque avis, eques certe Romanus. Notat Isaacus Casaub. ad Tranquil. lib. 7. p. 162.

Et hic critico cauterio opas, caret enim prorsus auctore S. Joannem Evangelistam in Hispanias venisse. Nisi locum submutasse illa verba in Hispanias: & ad Pauli reditum applicanda velimus, & repñamus. Etiam D. Paulum inde redeuntem ad Hispanias, & paula post: inuisitque Joannem ab exilio redeuntem, & comitatur Joannem, & Romam usque Ignatium. Sed nihil mirò. Tuum arbitrium spectro. & codicum antiquorum fidem appello.

Et Romam usque Ignatium. Iterum non dispari aberrat inepria supinus exscriptor: nullus tamen cognitus Iginus

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

42

Anni. ex Christianis, valde tamen Ignatius: atque ita reposuimus
Chris. Ignatium: ad stipulantibus Codicibus Archiep. & Pined.

Anni.
Romæ

71

Hierosolymæ excissæ: templum
antiquitate, religione, frequentiaque to-
tius orbis maximum, & augustissimum
sext. Idus Septembris exustum fuit.

822.

i. Iosephus oculatus testis de bel. Iud. lib. 7. c. 9. & 10. Eusebius in hist. lib. 3. c. 8. & 9. & in chron. anno 72. Egesippus lib. 5. c. 48. & 49.

S. Onesimus¹ S. Pauli discipulus ex urbe Patararum in Achaia cum sanctis virginibus Polyxena, & Saria discipulis Andræ Apostoli per Hispanias prædicat.

Julianus in chron. anno 109. Xantippe, & Polyxena eius soror virgo sanctissima, & eius socia Rebecca ite virgo: & sanctus Onesimus S. Pauli discipulus frequenter Laminio Toletum ventitat, & iterum, frequenter S. Onesimus Toleti prædicat, & per totam discurrit Carpetaniam, De S. Onesimo agitur in Martyrol. Rom. 16. Febr. & eo die Beda, V. suardus & alij. Passus est sub Traiano Imperatore, & Tertullo Urbis Præsfecto anno Christi 110. Baronius innotis ad Martyrolog & in Annal. 1. tom. anno 100.

Sanctus Hierotheus natione Hispanus, (quem à Paulo Conversum discipuli sui Dionysij gloria clarum fecit)

L 2

ad

Anni.
Clarif.

ad Hispanias se contulit. Prius Episcopus Atheniensis, post Segoviae in Arevacis Episcopus sanctitate mirandus habetur.

Anni.
Romae

m Tuentur etiam Graeci & nostri auctores Morales lib. 9. c. 12. Padilla Cent. 1. c. 22. Carrillus in Annal. Sunt etiam qui Astigitanum putent, quibus libenter antiquissima, & nobilissima civitatis honori prospiciens assentiret, si id aliquo auctoris testimonio, vel traditione antiqua fulcirent, interim tamen anceps & animi pendens sum.

n Testatur ipse Dionysius lib. 1. de Eccles. Hierarch. par. 1. c. 2. & de Divinis nominibus c. 3. & 7.

o Graeci 4. Octob. ea die Vsuardus, Molanus, & Galestinus.
p Non integrum nunc retinet per tot saeculorum volumina nobilis civitas, lanificij, pannique conficiendi arte, & divitijs pollens. Fuit etiam altera Segovia in Baetica non longe a Carmona prope flumen Silicense, quod nunc de las Algamitas: de qua Segovia Hirtius lib. 1. de Bel. Alex. Casius his rebus incensus movet Castra, & postero die Segoviam ad flumen Silicense venit. Quod lubens moneo, quia in Dextro plures urbes cognomines reperire est in diversis Hispaniae provincijs, ne parum attentos lectores transverfos agat.

M. Marcellus q M. Marcelli discipuli Petri cognomento Eugenij consanguineus, olim cum eodem Marcello Simonis Magi discipulus, non procul Roma patitur.

q Plures in nostro Marcelli: quorum hic primus martyrij lauream

Anni. lauream Romae tulit. De eo Martyrologium Rom. 7. Octob. Anni.
Christ. Romae SS. Marcelli, & Apuleij. Qui primo quidem Romae Anni.
Christ. Romae

Simoni Mago ad haerunt. Sed videntes mirabilia, quae per Apostolum Petrum Dominus operabatur, relicto Simone, Apostolicae doctrinae se tradiderunt, ac post passionem Apostolorum sub Aureliano Consulari coronam martyrij reportarunt, sepulti non longe ab urbe. Julianus in Chron. Fuit hic sanctus Marcellus discipulus S. Petri prius cum altero Marcello cognato suo, (qui post fuit martyr Romae) & Apuleio discipulo Simonis magi, & de domo Caesaris Neronis. Vides quam cum nostro concordent omnia.

Theodorus secundus r Caesaraugustanus Episcopus praedicans in Africana Pentapoli, cum Irenaeo Archidiacono suo, & Serapione, & Ammonio lectoribus martyr fit.

r Martyrol. Rom. 26. Martij: Caesaraugustanae tamen sedis ibi nulla mentio. Est apud M. Maximum in hymno, qui locum martyrij designat:

Laudote nunc Athanasi sacer,
Teque praestanti Theodore cantu,
Non minus nostris Epitete praesul
Dignus es odis.

Tertium, & primum videt ipse Iberus
Fortiter passum, sed enim secundum
Sacra per tractus libycos ferentem

Clara Cyrene.

f Haec a Suida Thebais libyca vocatur, estque Cyrena regionis Pars, cuius freques apud Sinecium mentio.

t Martyrol. Rom. eo die 26. Martij. Eadem Vsuardus.

Nec

Anni.
-Chris.

Nec multo post delatum eius corpus ad Hispaniam, ^u ut ipse Theodorus iusserat, prope sepulchrum Sancti Iacobi iacet.

^u *Breviaria antiqua Compostellanae Ecclesiae ita habent, & Morales lib.9.c.7.*

76

Paulus Sergius Hispali ^x Cordubæ, Barcinone, Cæsaraugustæ, Secuntia, & in pluribus alijs Hispaniæ urbibus prædicat, totamque provinciam peragrat.

^x *Eius memoriam celebrant Acta Apost. c.13. Philippus Bergomensis in Vita Pauli lib.8. Morales lib.9.c.11. Padilla Cent.1.c.23.*

M. Pelagius, & Aulus Altimus Patermus, cives Toletani S. Saturnini. ^z S. Petri discipuli prædicatione miraculifque (quæ præclara edidit) Toleti præmissis illustrati.

^y *Primus hic Constantiensium Episc. fuit de eo fit 23. Sept. Martyrol. Rom. adi. Baron. in notis.*

^z *Pampilonensis Ecclesiae Breviaria antiqua. Iulianus in chronico anno 105. Moral. lib.9.c.5. Padilla Cent.1.c.20.*

86

Per idem tempus S. Anacletus, ^a vel Cletus successerat Lino. Linus vero successerat in Sede Romana Petro.

Anni.
Romæ

827.

Qui

Anni. a *Qui Pontificiam historiam scribant, eo etiam ordine sus-*
Chris. *ficiunt. Optimeque, successerat, scriptum in nostro auctore: Romæ cum non hoc anno, sed 81. Vespasiano, & eius filio Tito Coss. Pontificatus infulis condecoratus fuerit.*

Vespasiano, Titus, ^h Tito vero Domitianus Imperator crudelissimus successit. Qui secundam contra Ecclesiam persecutionem movit.

^b *Ita historiae Augustæ scriptores uno consensu.*

Caparæ in Lusitania ^c Carilippus, & focij, ^d martyrium passi sunt.

^c *Antonino, & Ptolemæo, veteribusque eius ruinis nota, urbs. Nunc Las ventas de Caparra in Bætiæ colimitio, quamvis olim ea pars Lusitaniæ adindicata fuit.*

^d *Carilippus & focij) Martyrol. Rom. 28. April. & eod. die Beda, & V. suardus, nomine loci omisso.*

Domitianus quoddam templum ^e sine ne contignatione facit.

^e *Eusebius in chronico.*

Idem primus Imperatorum se Deum appellari facit.

^f *Suetonius, Dio, Eutropius, Orosius, Martialis lib.8.*

Edictum Domini, Deique nostri, Quo sublellit certiora nuntibus...

Et

Anni. *Et alibi: Poffe Deum rebus pariter Mufiq, vacare.* Anni.
 Chriſt. Scimus: Roma

Statius lib. Syl. En tibi eſt,
 Deus hunc iubet beatis
 Pro ſe Iupiter imperare terris.

*Sed an fuerit primus, dubito: nam antea Caligula ſe hoc crimi-
 ne impiaverat, Suet. lib. 7. c. 2.*

S. Iulianus diſcipulus S. Petri, & Mar-
 tiali charus^h Vicum transfertur. i

*g Hic Iulianus ſanctorum Luciani Bellovacenſis Epifcopi,
 & Maximi ſocius. De quibus agitur 8. Ian. in Martyrolog.
 Roman.*

*h Martialis Epigrammate 25. lib. 3. Iulianum quendam,
 non tamen ut amicum, in ceſſit.*

Si temperari balneum cupis fervens
 Fauſtine, quod vix Iulianus intraret,
 Rogo lavet, uti Rhetorem Sabineum,
 Nerionanās is refrigerat thermas.

i Hodie Santa Cruz de la çarça.

*Libri impreſſi nimis importune hic Narcifum Martyrem
 Gerundenſem exhibent, & iterum anno Chriſti 277. repetūt:
 ſed hæc, utpote ſuo loco, & tempore pulſa, & errantia, al o d
 mandavimus, ſcilicet quo ſanctus hic martyr coronam marty-
 rij tulit ſub Aureliano.*

C. Valerius Lentulus vir Conſularis,
 ut Domitiano placeret, egit Laureo-
 lumⁱ Chriſtianum.

i Laureolus Tragedia fuit (ut quidam ex Aylo Gelio
 opinan-

Anni. *opinantur, alijs contra nitentibus) Nævij Poetæ, in qua Lau-* Anni.
 Chriſt. *reolus latronum dux in crucem agebatur, & à feris lacera-* Romæ
tus populo ſpectante, devorabatur: quæ fabula aliquoties Ro-
mæ repræſentata fuit, ita ut qui Laureolum ageret ſons, non
ſicta, ſed vera cruce ad mortem torqueretur. Martialis in An-
phiteatro:

Nuda Caledonio ſic viſcera prebuit urſo
 Non falſa pendens in cruce Laureolus.

*Huius fabulæ meminerunt Suetonius in Caio c. 37. Iosephus
 antiquit. lib. 19 cap. 1. Tertullianus adverſus Valentinianos,
 c. 14. D. Hieronymus in epiſt. ad Sabinianum de Lentulo hu-
 ius fabulæ exhibitore. Hæc, inquit, ridicula tibi forte vi-
 deatur, qui comædis, & Lyricis ſcriptoribus, mimis, &
 Lentulis delectaris. Teſtis etiam eius ævi Iuvenalis Sa-
 tyr. 8.*

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit,
 Iudice me, dignus vera Cruce.

*Eo ſcilicet ſævitie in Chriſtianos ventum erat, ut non ſolum
 noxia capita, ſed innocentiffimi quique eo dumtaxat nomine,
 quod Chriſtiani eſſent, in hæc immaniſſima tormenta per lu-
 dum raperentur, Laureolumque, aut Dædalum, aut Hippoly-
 tum repræſentarent, non mimica, ſed vera Cruce. Quod magis
 admirari oportet, nam veteri Romanorum iure in ludis, &
 Theatris vetita erant reorum cruciamenta, ut ex Livio Dec.
 1. lib. 2. elicitur. Sed in vaſeſcente luxuria, & moribus in pe-
 ius quotidie lapſis omnia hæc iura violata ſunt, fruſtraque
 pro Chriſtianiſ advocabantur.*

Flavius Clemens^m vir Conſularis oc-
 ciditur pro fide 21. Novemb. familiaris
 Martiali. n

M m sub

Anni. m *Sub obscure tradit hoc Suetonius in Domitiano cap. 15.* Anni. *Roma*
 Chris. *Expresius Dio in eo Principe. Tum vero Fabium Cle-*
mentem Consulem, & si nepos eius erat, duxeratque
uxorem Flaviã Domitillam propinquam ipsius, morte
affecit, illato ambobus crimine aduersus, Cuius rei
causa multi, qui in mores Iudæorum transierant, dam-
nati sunt. Iudæos tunc Christianos Romani vocabant, ex eo
quod Christus, quem profitebantur, ab eã gente erat, quodque
primi etiam eius annuntiatores Iudæi. Quamvis autem huius-
ce martyris nomen in Martyrologijs non sit, martyrem tamen
fuisse affirmat Baronius in Annal. anno 98.
 B. *Forfitam is est, ad quem epigram. 93. lib. 10.*

Si prius Euganeas Clemens Heliconis in Oras.
 Pistaque pampineis videris arva iugis:

Contra Matheus Raderus. Sed nec iudicium suum ratione sub-
icit, aut testem producit.

Thraseas, ° Helvidius, Bareas, traditi
 sunt à quibusdam Christiani.

○ Thraseas, Helvidius, Bareas traditi sunt à quibusdã
 Christianis) *Levibus mendis, non leviter peccatum. Siquidem*
ablata, vel addita litera, vel mutata, historie veritas grave
accipit nocumentum. Ita scriptum in Codice etiam Pinedæ &
Achiepiscop. Hispalens. nisi quod in ambobus Thraseas vere
scribitur. Ego ab ipsius historie arcanis sic restituo. (Thra-
seas, Helvidius, Bareas traditi sunt à quibusdam Chris-
tiani.) Hi sunt Thraseas Pætus, Helvidius Priscus, Bareas
Soranus. Quorum honestissimi, atque ad virtutem compositi
mores nominis Christiani, digni ut censerentur, effecerunt. De
Thrasea, & Barea, Tacitus. 16. Annal. Trucidatis tot in
signibus viris, ad postremum Nero virtutem ipsam ex-
cindere conatur, interfecto Barea Sorano, & Thrasea
 Pæto.

Anni. Pæto. *Idem Tacitus 4. histor. de Helvidio Prisco. Helvidius* Anni.
 Chris. *Priscus regione Italiæ septima, Tarracinæ municipio,* Romæ
Cluvio patre, qui ordinem primipili duxisset, ingeniũ
illustre altioribus studijs iuvenis admodum dedit, non
ut plerique, ut nomine magnifico segne otium vela-
ret, sed quo firmior adversus fortuna reimpub. capeffe-
ret. Doctores sapientiæ sequutus est, qui sola bona quæ
honestæ, mala tantum quæ turpia, Potentiam nobilita-
tem, cæteraque extra animum: neque bonis, neque ma-
lis annumerant. Quæstorius adhuc à Pæto Thrasea ge-
ner dilectus emoribus socieri nihil æque, ac libertatem
hausit. Civis, Senator, maritus, gener, amicus cunctis
vitæ officijs æquabilis. Opum contemptor, recti pervi-
cax, constans adversus metum. Capitonis Cossutiani, qui
etiam Thraseæ suggillator erat, apud eundem Tacitum verba
apponam: Eiusdem, inquit, ille, animi est Popæam Divana
non credere, cuius in acta D. Augusti, D. Iulij non iura-
re, spernit religiones, &c. Vides viros in Christianos, sive
Christianis dignos mores incumbere? ideo Christiani putati, &
traditi. Apud Sueton. lib. 8. c. 9. Sanctissimos appellatos in
venias. Ignium Rusticum, quod Pæti Thraseæ, & Hel-
vidij laudes edidisset, appellassetque eos sanctissimos
viros, &c.

Florebat per idem tempus in Hispa-
 nia Cohors Celtiberorum, quæ nũc est
 Brigantij: hæc habet Suellos P iaculato-
 res, ex oppido nunc Suello. ¶ in Celti-
 beria corrupto quidem vocabulo de-
 sumpto ab ipsis Suellis iaculatoribus.

P iaculatorum Suelitanorum Cohortem non semel noster
 celebrat. Nec oblitus Martial. qui lib. 4. epig. 54. alias 51. Et
 M 3 certos

Anni. certos iaculo levi Suellos. *In quo loco aliqui contendunt* Anni.
 Chriſ. *legi oportere Sillaos, vel Suævos. Sed Mattheus Raderus in* Romæ
commentarijs ad Martial. Suellos cum veteribus Codicibus,
& Calderino legit, quæ lectio à nostro firmatur.

q *At Suellum oppidum, siue Suel in Bætica. Plinius me du-*
cit, ac docet lib. 3. c. 1. Mōs Calpe, dein littore interno op-
pidum Berbefula. Item Salduba. Oppidum Suel. Ma-
laca cum fluvio fæderatorum. Antonius in itinere à Ma-
laca Gades. Malaca. Suel. Cilniana. Pomponius Mela. lib. 2.
Ad principium Bæticiæ præter Carthaginem, quam
dux Pœnorum Afrubal cōdidit, nihil referendum est.
In illis oris ignobilia sunt oppida, & quorum mentio
tantum ad ordinem pertinet, Virgi in sinu, quem Vir-
gitanum vocant. Extra Abdera. Suel. Hexi. Menoba.
Malaca, &c. Hoc oppidum, Suel Molena, exteri vocant,
aliqui volunt esse Chipiona. Sed toto celo errant: à Doctio-
ribus: La Fuengirola: stabilitur. Ita Bernardus Aldrete de
orig. lig. Cast. lib. 1. c. 2. Martin. Roa in sua Malaca. Ibi prisca
illius sæculi lapsi clamant.

NEPTVNO. AVG. SACRVM.
 IVNIVS. PVTEOLANVS. VI. VIR.
 AVGVSTALIS. IN. MVNICIPIO.
 SVELITANO. D. D. PRIMVS. ET.
 PERPETVVS. OMNIBVS. HONO-
 RIBVS. QVOS. LIBERTINI. GE-
 RERE. POTVERVNT. HONORATVS.
 EPVLO. DATO. D. S. P. D. D.

Fuengirolenses nunc, siue Suellitani iaculandi peritia ex-
 cellunt, quasi à loci prisco Genio edocti. Quare ergo noster
 Celtiberos hos iaculatores, Suellumque in Celtiberia commi-
 niscitur?

Anni. niscitur? *Fuerunt certe Celtiberi iaculatores, fuit etiam Suel-* Anni.
 Chriſ. *lum in Celtiberia. Vel quod Cohors illa utrique nomen dede-* Romæ
rit ab inhabitatione: Vel quod reapse eiusdem nominis duo
oppida fuerint. Ab hoc sensu capio Martielem lib. 4. epig. 54.
vel 42. non à Suel Bæticiæ, ut ibi interpretes. Ipse Martialis
luculentis verbis Suellos Celtiberos facit, & inter illa patriæ
duriora nomina connumerat.

Nos Celtis genitos, & ex Iberis
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versu:
 Sævo Bilbilim optimam metallo:
 Quæ vincit Calybasque, Noricosque:
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto
 Armorum Salo temperator ambit.
 Tutelamque Chorosque Rixamarum,
 Et convivia festa Carduarum,
 Et textis Peteron rosis rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra Rigas,
 Et certos iaculo levi Suellos.
 Turgentique lacus Petusiæque,
 Et parvæ vada pura Betonissæ,
 Et sanctum Baradonis illicetum.

Nullum hic oppidum Bæticiæ, sed Celtiberiæ, ut cætera, quæ
 commemorat: duo igitur oppida constituamus necesse est, alte-
 rum in Bætica, alterum in Celtiberia; illa enim Celtiberorum
 Cohors Suellitana, hinc inde sæpius in volabat, potuitque
 utrique nomen suum indere. Vt ut sit, Suellum in Celtiberia
 ex Martiale habemus, & Dextro.

Apud Messanenſes celebris est me-
 moria Beatæ Virginis Mariæ: missa
 prius ab eadem dulci epistola,

Memini

Anni. certos iaculo levi Suellos. *In quo loco aliqui contendunt* Anni.
 Chrif. *legi oportere Sillaos, vel Suævos. Sed Mattheus Raderus in Romæ*
commentarijs ad Martial. Suellos cum veteribus Codicibus,
& Calderino legit, quæ lectio à nostro firmatur.

q *At Suellum oppidum, sive Suel in Bætica. Plinius me du-*
cit, ac docet lib. 3. c. 1. Mōs Calpe, dein littore interno op-
pidum Berbefula. Item Salduba. Oppidum Suel. Ma-
laca cum fluvio fæderatorum. Antonius in itinere à Ma-
laca Gades. Malaca. Suel. Cilniana. Pomponius Mela. lib. 2.
Ad principium Bæticiæ præter Carthaginem, quam
dux Pœnorum Afrubal cōdidit, nihil referendum est.
In illis oris ignobilia sunt oppida, & quorum mentio-
tantum ad ordinem pertinet, Virgi in sinu, quem Vir-
gitanum vocant. Extra Abdera. Suel. Hexi. Menoba.
Malaca, &c. Hoc oppidum, Suel Mōlena, exteri vocant,
aliqui volunt esse Chipiona. Sed toto calo errant: à Doctio-
ribus: La Fuengirola: stabilitur. Ita Bernardus Aldrete de
orig. lig. Cast. lib. 1. c. 2. Martin. Roa in sua Malaca. Ibi priscei
illius sæculi lapis clamat.

NEPTVNO. AVG. SACRVM.

IVNIVS. PVTEOLANVS. VI. VIR.
 AVGVSTALIS. IN. MVNICIPIO.
 SVELITANO. D. D. PRIMVS. ET.
 PERPETVVS. OMNIBVS. HONO-
 RIBVS. QVOS. LIBERTINI. GE-
 RERE. POTVERVNT. HONORATVS.
 EPVLO. DATO. D. S. P. D. D.

Fuengirolenses nunc, sive Suellitani iaculandi peritia ex-
 cellunt, quasi à loci prisco Genio edocti. Quare ergo noster
 Celtiberos hos iaculatores, Suellumque in Celtiberia commi-
 niscitur?

Anni. niscitur? Fuerunt certe Celtiberi iaculatores, fuit etiam Suel- Anni.
 Chrif. lum in Celtiberia. Vel quod Cohors illa utrique nomen dede- Romæ.
 rit ab inhabitatione: Vel quod reapse eiusdem nominis duo
 oppida fuerint. Ab hoc sensu capio Martielem lib. 4. epig. 54.
 vel 42. non à Suel Bæticiæ, ut ibi interpretes. Ipse Martialis
 luculentis verbis Suellos Celtiberos facit, & inter illa patriæ
 duriora nomina connumerat.

Nos Celtis genitos, & ex Iberis
 Nostræ nomina duriora terræ
 Grato non pudeat referre versu:
 Sævo Bilbilim optimam metallo:
 Quæ vincit Calybasque, Noricosque:
 Et ferro Plateam suo sonantem,
 Quam fluctu tenui, sed inquieto
 Armorum Salo temperator ambit.
 Tutelamque Chorosque Rixamarum,
 Et convivia festa Carduarum,
 Et textis Peteron rosas rubentem,
 Atque antiqua patrum theatra Rigas,
 Et certos iaculo levi Suellos.
 Turgentique lacus Petusiæque,
 Et parvæ vada pura Betonissæ,
 Et sanctum Baradonis illicetum.

Nullum hic oppidum Bæticiæ, sed Celtiberiæ, ut cætera, quæ
 commemorat: duo igitur oppida constituamus necesse est, alte-
 rum in Bæticiæ, alterum in Celtiberiæ; illa enim Celtiberorum
 Cohors Suellitana, hinc inde sæpius in volabat, potuitque
 utrique nomen suum indere. Vt ut sit, Suellum in Celtiberiæ
 ex Martiale habemus, & Dextro.

Apud Messanenenses celebris est me-
 moria Beatæ Virginis Mariæ: missa
 prius ab eadem dulci epistola.

Meminit

Anni. r Meminit Baronius tom. I. ann. 48. Petrus Canisius lib. 5. Anni.
 Garif. c. 1. de Deipara Virgine. Nos alibi in hoc stadio. Romæ

Castris Cæcilijs^f in Lusitania prædicat. S. Ionas^r discipulus S. Dionysij Areopagitæ, & ad Galliam post revertitur.

f Hodie Caceres, luxato vocabulo.

r Petrus in Catalogo lib. 8. c. 106. Martyrol. Rom. 22. Sept.

Apud Caracam^u in Carpetanis sancti martyres Acemilianus, & Geronius pro Christi fide martyrium constanter passi.

u Eadem quæ Arriaca apud Antoninum. Hodie Punico nomine Guadalajara de ea satis multa Barreros in Chorographia.

88

Maria Magdalena miraculis clara 839.
 mirifice divinis laudibus, contemplationique dedita in *gloriam* migrat.

x Maria Magdalena miraculis clara mirifice divinis laudibus contemplationique dedita in Galliam migrat. Ita in impressis, quod falsum omnino; nam idem ipse Dexter anno 48. cum Lazaro, Marta, & socijs navigio sine velo, & remige impositam Massilliam appullisse asseverat. Alij etiam antea anno 35. in prima illa dispersione discipulorum hoc contigisse aiunt, quod Baronius, & recentiores verius indicant: oportuit enim Lazarum cito pelli, ne impij
 iudæi

Anni. Indej suæ perfidiæ testem quotidie coram aspicerent. Maxime Anni.
 Chris. hoc anno 88. id contingere non potuit, excissa iam urbe Hiero- Romæ
 solyma, everso, concrematoque templo illo Augustissimo, & abductis in captivitatem superstitibus Iudeorum. Quo igitur pacto Magdalena nunc in Galliam migrat? repono ab eisdem literarum vestigijs (& mecum fortasse docti indicabunt) in gloriam migrat. veteres Glliam pro Gloriam breviabant. Vnde mendum ab imperito Galliam pro Glotiam exscribente. Alij Codices habent in Gallia migrat: quæ lectio substineri potest.

90

S. Mancius, y vel Manlius civis Romanus, Christi discipulus, primus Ebo- 841.
 rensium in Lusitania Pontifex, qui in Gallia prius prædicaverat, & post multos labores migrat martyr.

y Iulianus in chron. etiam Martinum nominat, potuitque tot habere cognomina more Romano, ille Auctor: S. Martinus primus Episcopus Eborensis, & Apostolus, discipulus Domini, civisque Romanus eo tempore repletus Spiritu Sancto miraculis fulget, sunt qui putent dictum hunc Memmium Mancium. De S. Mancio Martyrolog. Rom. 15. Maij. Thesau. concion. tom. 2. Vassæus anno 100. Molan. ad 12. Kal. Inn. fuse in Breviarijs antiquis Ecclesie Eborensis, & Burgenfis Moral. lib. 9. c. 30. Garibaius lib. 7. c. 14. Padill. Cent. 2. c. 2. Iacobus Vasconcellus in Eboræ lib. 3. Resendius lib. 4. antiquit. Lusit.

91

Vxamæ barchæ^r in Autrigonibus 242.
 Hispaniæ S. Trophimus Ovantius, & Astorgius Episcopus^a martyres in eadē Eccle-

Anni.
Chrisf.Ecclesiæ persecutione pro Christi fide
constantes cæsi sunt.Anni.
Romæ

Z *Alia est Vxama Vaccæorum, quæ etiam Argella dicta Ptolemeo. Hæc, de qua nunc Dexter, Vxamabarcha continuis literis enuncianda in Autrignonibus fuit. Quæ tamen hodie sit pro fusus ignoro.*

a *De S. Throphimo S. Pauli discipulo mentio fit in Actis Apostolicis c. 20. & 21. & ad Corint. 4. Sed Arelate passus refertur, ut primus illius Eccles. Epif. ex epist. Comprovinc. Episcop. apud B. Leonis opera. & Baron. ann. 450. num. 52. Eustorgius episcopus est Mediolanensis de quo in Martyrol. Rom. 18. Sept. de Ovantio maior caligo est.*

Glabrio^b Cōsul Romanus pro Chris-
ti confessione cæditur.

b *Acilius hic est Glabrio. Qui cum Vlpio Traiano Consulatū gessit anno V. C. 845. Christi 93. cuius illustrissimi martyris acta, ut etiam pleraque, interciderunt. Sed Dio historicus sub obscure in Domitiano rem narrat. Glabriōnem quoque, qui cum Vlpio Traiano magistratū gesserat, accusatū præter cætera superioris criminis (αθεοτυτος) & quod cum bestiis pugnasset, interfici iussit, cui præsertim propter invidiam infensus erat. Nam cum eum Consulē in Albanum vocasset, & ad iuvenalia, coegissetque immanem Leonem expugnare: Glabrio non solum à Leone læsus non est, sed etiam eum egregie confecit. Nec oblitus Iulianus Petri: Memoria sancta, celebrisque Atilij (lege Acilij) Glabriōnis viri Consularis anno 94. 1. Novemb. Fuit natus in Hispania urbe Mentesa in Oretanis. Vide Baroniam anno 94. 1. tom.*

Nereus, Achilleus,^c & Flavia Domi-
tilla

Anni.
Chrisf.Anni.
Romæ

tilla relegati crebris, S. Marcelli Eugenij post Toletanorum Pōtificis literis^d recreati, tandem pro fide cæsi ad martyrij Lauream evolant.

Tota Hispania celebris habetur memoria S. Iacobi Apostoli Zebedæi filij, primique illorum Pastoris, & egregij Doctoris.

c *De his in Martyrolog. Rom. 12. Maij. De Flavia Domitilla 7. eiusdem mensis, ubi multa Baronius notatū digna.*

d *Iulianus in chron. anno 104. S. Vitalis Toletanus Archipresbyter missus à S. Eugenio ad cōsolandum Christianos detentos in insula Pontia, &c.*

Ioannes Theologus, exultantibus totius orbis Ecclesijs, ab exilio revocatur
• omnes illius reditum missis literis gratulantur.

e *Dionysius Arcopagita epist. 10. Hanc exilij revocationem non nisi occiso Domitiano anno Christi 98. scribunt chronologi, vel Dion teste in Nerva. Nerva omnes, qui impietatis in Deos rei fuerant, absolvi voluit, & exules in patriam reduci. In nostro itaque 7. annorum pro chronismus est.*

Philippus cognomento Philotheus,^f (qui prius corpora SS. Martyrum Gervasij, & Protasij civium suorum Mediolanensium Mediolani sepelierat)

N conver-

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

conversusque in capo Laminitano a S. Paulo illum sequutus adhæsit Clementi, à quo legatus missus in Hispanias Toleti, Barcinone, Cæsaraugustæ, Hispali, Valentia, & in multis alijs urbibus prædicat.

f Philippus cognomento Philotheus.) *Michael Sincellus in vita S. Dionysij*: Porro S. Clemens per idem tempus Philippum quendam Hispanis Episcopum præferebat, eandemque potestatem, quam ipse Divinus Clemens à B. Petro acceperat, ipsi dederat dicens: profectus in Occidentales plagas Evangelium regni cælorum prædicato. *Iulianus in chron.* Philippus cognomento Philotheus, quem laminij in Hispania convertit, S. Paulus à S. Clemente Papa Legatus Sedis Apostolicæ mittitur in Hispaniam. Prædicat Toleti, &c. *Hæc etiam Garvirianus lib. 1. c. 29. Padilla Cent. 1. c. 20.*

S. Iulianus civis Toletanus & Toleti patitur 7. die Ianuarij. Fuit Episcopus.

g *Iulianus Petri Archipresbyt. in chron. anno 93.* Iulianus discipulus S. Clementis post Romani Pontificis in Hispania prædicatione S. Petri conversus constituitur Episcopus Carpetanorum. *De eo Martyrol. Rom. vetus, & novum, Maurolicus, Vsuwardus, Molanus, & alij 7. Ianuarij.*

Aulo Cornelio Palma ^b V. C. cive Toletano II. Viroque Christiano Toletum venit, ibique M. Marcellus Sedé
prima

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

50
Anni.
Romæ

Anni.
Chris.

primariam totius Hispaniæ, ⁱ ut in eius meditullio constituit. Metropoles à S. Iacobo cæptas melius disponit, Ecclesiamq; totius Hispaniæ luculenter promovet.

h Aulus Cornelio Palma. V. C. civi Toletano II. viroque Christiano.) *Sic ineptiunt impressi. At Codex Arch. Hisp. & Ioan. Pinedæ. Aul. Cornelius Palma V. C. cive Toletano. In Vercellensi. Ut est in margine illius Ioannis Pin. Codicis. Aulo Cornelio Palma cive Toletano, Duum viroque Christiano. Sentio, & repono cum Vercellensi: nec me movet aliquorum annorum anticipatio, id enim fit sæpissime numeris intercidentibus. Aulus Cornelius Palma vir Consularis, Duum virque Toletanus primum Consulatum gessit cum Caio Sosio Senecione anno Christi 101. secundum cum Calvissio Tullo anno 111. Præfectus etiam Syriæ Arabiam, vel eius partem in potestatem Populi Romani redegit, Dio id testatur: Per id tempus Palma Præfectus Syriæ cepit eam Arabiæ partem, quæ Petram attingit. De eo etiam Martialis lib. 22. Epigram. 9. ad Traianum.*

Palma regit nostros mitissime Cæsar, Iberos:
Et placido fruitur Pax peregrina iugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Missisti mores in loca nostra tuos.

Vbi *Matthæus Raderus*, qui primo addubitaverat, licet in merito: Nec dubitandum amplius de Palma Præfecto loqui à Traiano in Celtiberiam missò, quem Poeta & laudat, & Traiano pro tam clementi Præside gratias agit. *Demum Palmam nostrum occidit Hadrianus, ut Dio in eo Prince refert. Habuit filium Aulum Palmam Ponti Episcopus,*

N 2 copum,

Anni. *copum, cuius meminit anno 102. Mentio celebris in Hispania Auli Palmæ Episcopi Ponti, filij Auli Palmæ viri Consularis, quem occidi iussit Hadrianus. Est & mentio Palmæ. Apud Paulum Iuriconsultum, in l. Vranus, ff. de fideiuss. & mand.* Anni. *Romæ*

i Post M. Marcellum Romæ Martyrem de quo supra aliū. M. Marcellum Episcopum Toletanum illiusque consanguineum representat, cuius res gestas sedule disquirunt. Hunc primatus fundamenta altius iecisse asseverat. M. Marcellum, Eugenium, S. Dionysij discipulum nominat. Nostri historici cognomine tantum Eugenij agnoscunt. Alij civem Romanum, quod verum, alij Græcum Eugenij cognomine decepti faciunt. Discipulum S. Dionysij Areopagitæ testantur Beuterus lib. 1. c. 2. Vassæus anno 97. Alcocer lib. 1. c. 26. Padilla Cent. 1. cap. 27. Vellit tamen mihi aurem Breviarij Ecclesie Hildemensis historia, quæ diversos Marcellum, & Eugenium S. Dionysij discipulos constituit hisce verbis: Cum pluribus Coepiscopis, & Presbyteris, & Diaconibus Arelatensium, usque civitatem pervenit (Dionysius) comministros sibi traditos destinavit, videlicet B. Lucianum Bellovacensibus, Marcellum Bituricensibus, aliosque complures suis in locis. Eugenium vero Toletum committere studuit. Alteram occupat aurem Methodius in Dionysij martyrio: Socij, inquit, B. Dionysij fuerunt Saturninus, Marcellus, & Lucianus. Hi cum venissent, & una interfacerent, pervenerunt ad portum Arelatensis urbis. Tunc S. Dionysius, Marcello misso in Hispaniam, ut Christi Ecclesijs verbum vitæ proponeret, ipse Spiritus Sancti calore incensus, &c. Vides discrepantiam? Sed nec propterea à Dextri fide recedimus, quem tuetur doctissimus D. Thomas Tamaius de Vargas amicus noster Toleti, imo totius Hispaniæ ornamentum, qui quidem Musas eius ad pileum, & libertatem vocat.

M. Man-

Anni.
Chris.

M. Mancino I I. viro Barcinonensi¹
idem Philippus Barcinonem adiit. Ibi-
demque per aliquot menses manet.

Anni.
Romæ

1 Videntur clausule inverso ordine scriptæ. Et hæc debere scribi post illam in qua de Philippo agit immediate.

94

S. Clemens scribit^m Iuliano Episco- 845.
po Carpetano, & Iulio Abulensi.

m Is Iulianus est. de quo proxime dictum. Epistolam invenies 1. tom. concil. scriptam contendit Valdesius his de quibus in nostro refertur. De dignit Reg. Hisp. c. 6.

Amphitriæ, quæ nunc Fita, S. Gregorius Episcopus Complutensisⁿ 12. Kal. Ianuar.

n Nullum invenio Gregorium Complutensem: sed neq; in Martyrologijs 20. Decembris. Invenio tamen ea die in Vsuarado Liberatum Amphitree. Noster etiam anno 366. eundem Gregorium Toletanum facit translatumque eo anno Toletum, & inter Divos relatum, colique asserit 20. Decembris. Vnde mihi suspicio suboritur, eundem esse Gregorium, & Liberatum: siquidem in loco, & tempore conveniunt. Potuitque Gregorius Liberatus cognominari: sed neq; hæc à cortina dicta. Tu melius si quid habes, benigne lector, reponere.

Bilbilitani^o Christo crediderunt a se-
fectu paterno.

o In C. Archiepiscop. Hispalens. & Pinnede, Bilbilita, in impressis, Bilbilitani. Hæc Augusta illa Bilbilis M. Martialis patria. Nummis Imper. Tiberij ita appellata AV-

GVST A.

Anni. *GVSTA. BILBILIS. Et illius Poetæ carminibus sc.* Anni.
 Chris. *pissime.* Romæ

Municipes Augusta mihi, quos Bilbilis acri
 Monte creat, rapidis, quos falo cingit aquis.

C. Procorus ^P scripsit Evangelium, &
 res gestas Ioannis unius ex septem Dia-
 conis.

L. Magnus Iulianus civis Toletanus,
 & martyr in pretio habetur.

^P De actis Ioannis est Gelasij censura in c. sancta Romana
 15. distin. & forte is liber est, qui sub nomine circuitus Ioan-
 nis inter apocripa recensetur à S. Athanasio in Synopsi: adi
 Bellarmin. de script. Eccles. anno 100.

Octogessæ in Hispania [¶] S. Agatho-
 dem martyr viriliter passa.

[¶] Variant Auctores, quæ hodie sit: alij enim Mequinensa,
 aut Hitona, alij Scatron, oppida Regni Valentia esse
 volunt.

^r Nullam Agathodem invenio. Suspicio à Detro scriptum
 Agathoclie, de qua in Martyrol. Romano 17. Sept. cuius no-
 men ex c. l. in d. conflatum est, Sed suspicio tantum.

S. Theodosius ^f secundus Barcino-
 nensis Episcopus 6. Kal. Februar

^f Hiat omnino clausula hæc. Addendumque aliquid neces-
 sario patitur, vel obijt.

In Car

Anni.
 Chris.

In Carpetania Pydne, ^t vel Piotij S.
 Alexander martyr.

Anni.
 Romæ

^t Pydnam urbem in Macedonia, & in Rhodijs, Montem in
 Creta invenio. At de Hispanica hac altum silentium, nec de
 Piotio liquet.

Aquis Quintianis ^u in Gallæcia His-
 pania S. Christi martyres Iulianus, Da-
 tivus, Vincentius, ^x alij 27. socij eorum.

^u Agnoscitur à Ptolemæo. Aquæ caldes Moletio Sævoru
 in Gallæcia oppidum.

^x Agitur de eis 27. Ianuar. in Martyrol. Roman. Beda,
 V sward. sed tacita natalium sede.

S. Ovidius ^y civis Romanus Episco-
 pus Braccarensis succedit S. Basileo;
 hic vero S. Petro. Kal. Novemb.

^y Hoc ævo Ovidium civem Romanum à Valerio Martiali
 celebratum invenio. Epigram. 38. lib. 7. & Epig. 39.

Maximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est.
 Alibi: O nullis, Ovidi, tacende gentibus.

Sed de Episcopo Braccarensi solus mihi Iulianus in chronico
 occurrit. Braccaræ post S. Ovidium, S. Polycarpus Brac-
 carensis ad annum 130.

In Asia martiana ^z Hispania patium
 tur Aquila, & Priscilla.

^z Aquila, & Priscilla, de quibus in Actis Apostolicis
 c. 18. & Pauli ad Rom. c. 16. At Timoth. 2. c. 4. & alibi, passi
 sunt

Anni. *sunt in Asia minori, ut habet Martyrol. Rom. 8. Julij. quo die* Anni.
 Chris. *Beda, Vsuarius, Ado, & alij. Quibus faveat Eusebius lib. Romæ*
hist. 2. c. 17. Quo quidem tempore Aquila, & Priscilla
cum Iudæis Roma decedentes in Asiam navigaverant,
& ibi cum Apostolo fundamenta Ecclesiæ paulo ante
ibidem iacta constabilientes commorati sunt. Nec alios
eorundem nominum facile est invenire. Vbi etiam in Hispania
est Asia Martiana? mendum itaque inesse, & voculam
illam Hispaniæ addititiam puto, scriptumque à Dextro tan-
tum in Asia Martiana patiuntur Aquila, & Priscilla. In
Asia namque minori, ubi illi passi, Martiani, vel Martieni
populi sunt, habet Ortelius in Thesauro ex Eustathio, &
Herodoto. Cum igitur locum certum ab indubitata fidei aucto-
ribus teneamus, nec nomina tempusque dissentiant, tutius re-
mur his assentiri. Sed nihil muto, dum aut alij probant, aut me-
liora producant: malo enim imperitus haberi, quam temerarius
& audax.

^c Oppidum Acatucci^a in Bætica glo-
 riatur natali S. Iuliani martyris, quem
 passum diximus Aquis Quinctianis.

^a Ab Antonino prope Acci statuitur in Bæstetanis, nec
 tamen hodie extare compertum est.

100 Per hoc tempus, ut scribunt aliqui, 851.
 S. Marcus Marcellus^b civis Romanus
 cognomento Eugenius, Neroni Caris-
 simus S. Petri discipulus, ex familia do-
 moque Cæsaris^c prius Simonis Magi
 discipulus, M. Marcelli Præfecti filius
 peregrinationum S. Petri individuus
 comes

Anni.
 Chris.

comes Romæ floret: qui à S. Clemente
 Romano Pontifice sancto Dionysio
 Arcopagite in Gallias eunti comes da-
 tus. Post longas peregrinationes in Ita-
 lia, Gallia, Hispaniaque obitas legatus
 S. Clementis à Beato Dionysio Arelate
 Episcopus^d factus, ad Hispaniasque
 missus Toleti tandem constitit.

Anni.
 Romæ

^b Iulianus per omnia concinens. In chron. anno 100. S. M.
 Marcellus. M. Marcelli Præfecti filius cognomento Eu-
 genius V. C. à S. Dionysio Arcopagita Arelate in Gal-
 lia ordinatus Episcopus, ad Hispanias cum potestate
 legati mittitur. Toleti prædicat, ibi Sedem primariam
 totius Hispaniæ collocat, &c.

^c D. Thomas Tamaius totius Marcellorum familiæ nomen-
 claturam texit in prævio illo Dextro, quem foras dedit, ita
 luculenter, ut nil amplius desiderandum sit.

^d Arelate. Ita impressi. Sed reponendū Arelate. Quæ est
 Gallie Narbonensis urbs celebris. Hodie Arles. Fuisse hic Eu-
 genii Episcopali dignitate inauguratum asserit Villegas in Flo-
 re Sæct. in Eugenio. Sed unde hauserit, tacet. Iulianus expref-
 sit. S. Marcus Marcellus, Marcelli præfecti filius cogno-
 mento Eugenius. V. C. à S. Dionysio Arcopagita Arelate in Gallia Saturnino, & Episcopo Bellovacensi ad-
 iuvantibus, ordinatus Episcopus ad Hispanias cum po-
 testati legati mittitur.

S. Romul^e Traiani Cæsaris Præfectus
 patria Italicensis Hispanus in Hispaniâ
 ab eodē relegatus in Celtiberia patitur.

O S. M.

S. M. Marcellus Eugenius, qui Presbyter Paulum ad Hispanias venientem secutus est, iam Pontifex iterum Toleti prædicat.

e De S. Romulo, Martyr. Rom. 5. Sept. Dies ipse in quo hæc scribo, primus est, quo in Acta Hispalensis Ecclesiæ relatus sub duplici officio celebratur hoc anno 1624. De eo etiam Gaullerius in chron.

Ruffus Thebis^f reversus ad Hispanias Pontifex Sedet.

f *Julian. in chron.* S. Dionysius, & Ruffus veniunt ad Hispanias, & eas docent Evangelium. Is Ruffus est, de quo Paulus ad Rom. 16. agitur de eo 21. Sept. Thebarumque Episcopum fuisse consentit Dorothæus. Nostri id etiam fatentur, sed eundem ultimo Dertosa in Celtiberia (Quæ nunc Tortosa) constituisse Episcopumque eius urbis fuisse mordicus tenent, ex eius Ecclesiæ antiquis monumentis, ac tabulis. Heleca in fragmentis. Marieta lib. 5. c. 75. Morales lib. 9. c. 21. Padilla Cent. 1. c. 23.

Sirmij in Hispania^g S. martyres Mōtanus Presbyter, & Maxima^h clarissimi Christi martyres.

g *An pro Hispania Pannoniam succenturiabimus? nam Sirmium in Pannonia urbs clarissima. Sed etiam Sirmium in Hispania apud Metaphrastem inuenio. Ideoque nihil muto, licet dubius an sit corruptio in utroque, & Sexifirmium castigandum. Alibi nos in hac Sparta.*

h Martyr

Anni. h Martyrol. Roman. 26. Martij. Petrus in Catalogo lib. 3. Anni. Christ. c. 233. Beda, Vsuwardus, Vandelbertus, & alij. Romæ

Ad Castrum altumⁱ prope Tugiam^l prædicat Sanctus secundus Pontifex S. Iacobi discipulus, martyr ultimus sociorum.

i *Locus est fatus magni Hamilcaris memorabilis ex Livio. lib. 24. limitaneus Tarraconensis, & Bæticæ. Castralla à Beutero, hodie putatur.*

l *In C. Hispalens. Archiepisc. & Pined. Iugiam. Sed neutram inuenio.*

M. Marcellus excellens Poeta,^m & orator ad quem Persius inscripsit quartam Satyræ amicitijs Iuvenalis Persij, & Senecæ, Galli, Statijqueⁿ præclarus; miraculis crebris floret.

Toletani vehementer profecerunt doctrina S. M. Marcelli: ut Barcinone proficiunt Christiani gloria miraculorum; virtute doctrinæ; ac exemplis Theodosij Episcopi.

Maxima Toletanorum cum Barcinonensibus necessitudo contrahitur, ex quo civitatem illam ego Dexter biennio rexi, & in tabularijs eius urbis multa scitu digna reperijsse me fateor.

Anni. m Tertius hic est M. Marcellus. Frater scilicet M. Marcelli Eugenij. Dicitur etiam Victorius, & Vitalis. Ita Iulianus in chronico anno 13. Floret Victorius Marcellus, ad quem Statius scribit. Fuit hic S. Marcelli frater Vitalis dicitur: *Gerartius in Papinio ad hunc locum Veccij Marcelli filium vult fuisse. Sed quo argumento id asserat, non aperit.*
 n Amicitijs Iuvenalis Persij, & Senecæ Galli, Strattijque.) *Totam hanc lippitudinem parvo collyrio iuvo. Et sanitatem restituo.* Amicitijs, Persij, Senecæ, Galli, Strattijque præclarus miraculis fulget. *De Gallo aliquando ambigus fui. sed ipse Statius affulsit in carmine ad Marcellum nostrum.*

Quid tuus ante omnes tua cura potissima Gallus,
 Necnon noster amor, dubium morum ne probâdus,
 Ingenij ve bonis

Scripsit etiam ad hunc Plinius Iunior Epist. 20. lib. 8.

Celebris est Toleti memoria Marci Marcelli ° Romæ Præfecti, qui tempore Claudij Citerioris fuit in Hispania. Quæstor Quinquennalis, P & murum Carthaginis Spartariæ refecit.

o *En tibi quartum M. Marcellum exhibet, qui tamen tempore præcessit: fuit enim Eugenij, & Victorij, sive Vitalis pater, & ni me coniectura fallit, eum esse suspicor, de quo Tacitus 16. Annal. Trahebantur ut concij Vulcatius Tullinus, ac Marcellus Cornelius Senatores, & r. historiar. Quam gloriam ad Principatum attulit, nisi occisi Obultronij Sabini, & Cornelij Marcelli in Hispania. Vides Cornelium Marcellum in Hispania occisum? iunge etiam quæ sequuntur.*

P Eius

Anni. p Eius viri, operisque extat in ipsa Carthagine Spartaria Anni. Romæ
 Chris. adhuc insigne monumentum cum epigraphe. Quæ tamen non Quæsturam, sed Auguratum confirmat. Ex Cascale rerum antiquarum urbis eius scriptore. Et Ambrosio Morale in antiquit. Hispaniæ in Carthagine. Et Gruttero pag. 168. inscript. orb.

M. CORNELIVS. M. F. GAL.
 MARCELLVS. AVG. QVINQ.
 MVRVM. A. PORTA. TOPILLA.
 AD. TVRRIM. PROXIMAM.
 P. E. D. C. XLVI. ET. VLTRA.
 TVRRIM. PP. XI. DD.
 F. C. I. Q. P.

In Thoma Tamaij Dextri Vindicijs, fol. 17. ubi AV G. repositum, invenio. QVAEST. Et in linea ultima deest. C. & à Cascale hausisse affirmat, sed nos ita in eo, Morale, & Gruttero legimus, ut scripsimus.

Dionysius Areopagita dicat Eugenio Marcello & dicto propter ingenij excellentiam Timotheo libros de Divinis nominibus.

q *Concinit Iulianus noster: S. Dionysius scribit ad Eugenium Marcellum Episcopum Toletanum dictum etiam Timotheum, id est à Deo honoratum, librum de Divinis nominibus, & alia. Nec turbat in eo auctore legi, Timotheum hunc fuisse episcopum Ephesium, nam id à Carusiario exemplari haustum, tacentibus alijs antiquioris, proindeq: verioris notæ. Hic Tamaius magno sui ingenij acumine, stupen-*

Anni. *stupendaque auctorum notitia Dextrum ab invidia immanem* Anni.
 Chrisf. *prestat. Illum consule, neque amplius diffides.* Romæ

Flavia Domitilla † Sabina uxor Flavij Clementis Consulis pro fide occisa est.

Mirabiliter fides Christi per totas Hispanias dilatatur: crescit numerus fidelium, nec persecutionis gladius debilitat.

† *Cave hanc cum Flavia Domitilla virgine, & martyre confundas. Fuit Flavia Domitilla virgo Flavij Clementis Consulis ex sorore neptis, à Sancto Clemente Papa velamine consecrata, de qua plures scriptores tam ethnici, quam Christiani scripserunt, & nos aliquid supra. At hæc Flavia Domitilla Sabina cognominata, fuit uxor Flavij Clementis Consulis, Domitiani Imperatoris neptis. in insulam Pandatariam ob fidem Christianam relegata, & tandem martyrio coronata. Itaq; sunt due Flavie Domitille, altera virgo, altera mater familias, ambæ martyres.*

Olcadibus in Carpetania.) Nebriffensis, & recentiores volunt esse, quæ hodie Ocaña dicitur: sed hanc narrationem omnino ab hoc loco evulsimus, cum nec tempori consentanea sit, nec rebus. Præterea in notulis illis marginalibus Codicis Pined. deesse in Codice Vercellensi legi: maximeque hoc efeci, quia de Alexandro milite, & Antonina virgine idem ipse Dexter agit anno 285. quo, vel circiter passi sunt.

L. Sabinus Probus † conversus à Paulo in agro Laminitano Hispaniæ Ravennæ Pontifex decessit.

† *Agitur*

Anni. † *Agitur de Probo Ravennate 10. Nomb. in Martyrolog. Anni.*
 Chrisf. *Rom. de quo etiam Petrus in Catal. lib. 10. c. 45. Molanus in Romæ addit. ad V'suard.*

Claudia Paphe Candida † Romæ fit martyr.

L. Macedonica sub Præside Riccio cum alijs pluribus patitur.

† *Sub nomine Candidæ duntaxat celebratur à Beda, & Martyrol. Rom. 1. Decemb. de L. Macedonica nihil invenio.*

Xantippe, & Polixena * in Hispania mera fide Deum laudavere. M. Lupus, Philippus, Lucius maritus Candidæ Palmam martyrij consecutus est, omnes Pauli discipuli.

Q. Marcellam Xantippem M. Marcelli Romæ Præfecti filiam, M. Marcelli Eugenij Toletanorum Ponticis sororem (quam S. Paulus visis in eius fronteliteris aureis ad fidem Laminij cōvertit) redeuntem ex Italia ad Hispanias, morientem S. frater Marcellus sepulturæ mandavit.

† *Agunt de his Martyrol. Rom. & Græcorum Menol. 23. Sept. & ibi Apostolorum discipulæ perhibentur. Meminit etiā Metaphrastes in ser. S. Pet. & Paul. 29. Jun. apud Suriū to. 3. Moral. lib. 9. c. 11. ex Ecumen. & alijs Mariet. lib. 4. c. 59.*

Eius

Anni.
Chris. Eius mater Claudia Xantippe y civis
fuit, & de genere splendidissimo Athe-
nienfium, corpore fupra iuftam ftatur-
ram procero: in quã iocatur Martialis.

y Lib. 8. Epigram. 60. aliàs 57.

Summa Palatinipoteras æquare Colofsi
Si fieres brevior Claudia fequipedè.

*Domitij Calderini vera fententia in hunc Martialis locum à
Dextro communitur, reiecla. Matthæi Raderi anxia dubita-
tione, an Claudia ut brevis irrideret: qui tamen in Domitij
partes it, quod Claudia longior plerifque insolentiffime fe
propterea efferret, nimumque fibi placeat.*

S. Vincentius Epifcopus Mævian^z, vel
Mevitanian prope Vrcem Hispanian ur-
bem in confinio Baticæ, & Tarraco-
nenfis, petit Italiam, & à Capitolino
iudice reductus in Hispaniam, & Car-
thagine Spartaria tortus Meviam redu-
citur, & à C. Porphyrio fuffeffore Ca-
pitolini dilaceratus eft. Eius Epifcopa-
tus Mevitanenfis Affotum poftca eft
translatus: quæ Erotus paulo corrup-
tiori vocabulo nunc incepit nominari.

z: De Vincentio Epifcopo Mævitano cum in Hispania plu-
res Vincetij fuerint, alium apud Auctores, quos viderim, filē
tiam. De Mevitanian Plinius lib. 3. v. 3. Regio Mævitanian,
dein Deitanian, dein Contestanian.

Nunc

Anni.
Chris.

Nunc corpus S. Martyris, & Epifco-
pi iacet in oppido Deitano, vulgo To-
tana^a non procul Eluroca, inter Poffel-
lam, & Levinian nunc Lebrifa dicta.
Est XLIII. M. P. Carthagine.

Anni.
Romæ

a In Cod. Archiep. & Pinede Paulo aliter. Iacet in oppi-
do Deitano, vulgo Totaria non procul Eluroca, nunc
Labrila. Certe in eo ipfo tractu Totana, & Lebrilla populi
funt hodie appellati.

Mævania^b quædam infula eft in ma-
ri noftro prope Carthaginem Sparta-
riam, unde quidam exeuntes condide-
rant in Italia civitatem dictam Meva-
niam, & etiam prope infulam non lon-
ge difitam à Britannia.

b An de qua Columela lib. 3. c. 8. Armentis fublimibus
infgnis mævania eft: non eft promptum dicere, nec Codices
concordant. In aliquibus: Meccania.

Antonia Maximilla^c cõiux^d Aegææ
patrarum in Achaia Proconfulis à B.
Andræa cõverfa in antrum fe abdidit,
mortem poft mariti. Fuit hæc Novoco-
menfis Plinij iunioris confanguinea.^e
Nupfit. C. Fonteio Capitonij. f Poft Ni-
comediam delata s pro Chrifto fide 4.
Maij patitur.

P c Antima

Anni. c Antima Maxiatilla coniux Aegææ Patrorum in A- Anni.
Chrif. chaia Proconsulis, Post nupsit. C. Fontero, Capitorum- Roma

que Nicomediam delata.) *Hunc locum misere scædatum ex Plinio, Tacito, & Martyrol. Romano in suum pristinum decorem restitui, simulque illis Auctribus facem præfero. Nunc tibi per partes de promam. Antima, in C. Pinedæ. Antimi. Sed corruptius. Restitui: Antonia: ita à Plinio vocatur in epistola ad Traianum, pro Harpocrate Iatralipidæ: Item rōgo, des ius Quiritium libertis Antoniaæ Maximillæ ornatissimæ feminaæ, Heliaæ, & Antoniaæ Hermeridi, quod à te, petente patrona, peto. Ita etiam in Martyrol. Rom. vocatur. 4. Majj. ubi scriptum. Nicomædia natalis S. Antoniaæ martyris.*

d Coniux Aegææ Patrorum in Achaia Proconsulis.) *Corrige: Patrarum. Patre urbs Achaia Pausania, & Stephano testibus, hodie etiam Patre. Historiam à Breviarijs Romanis pete in die S. Andrææ Apostoli, ibi de eo. Post Patras Achaia profectus in ea urbe plurimis ad veritatem Evangelicam perductis Aegæam Proconsulem prædicationi Evangelicæ resistentem liberrime increpavit. Quæ à presbyteris Achaia desumpta sunt.*

e Non satis aperit Plinius in ea epistola, sed id rationi consentaneum viderur. Aperitque Iulianus in chron. In Italia, & Græcia laudatur Maximilla, in quam iocatur Martialis. Fuit uxor Aegææ Consulis cognataque Plinij, quæ sepelivit. S. Andræam. At in Martiale Maximilla vocatur, De ea lib. 2. Epig. 34. alijs 41.

Et tres sunt tibi Maximina dentes,
Sed plane piceique, buxeique, &c.

Detorsit fortasse aliquantulum Maximilla nomen, in Maximine, ut larvato tutius vocaretur.

f Nupsit. C. Fontero, Capitorumque Nicomediam delata.) *Restitui: nupsit Caio Fonteio Capitone. In Pro-*
consul.

Anni. consul. Asiæ fuit sub Tiberio. Tacitus. 4. Annual. At Fonte- Anni.
Chrif. ius Capito, qui Proconsul Asiam curaverat, absolvitur. Romæ

Idem Tacitus multa de eo Capitone 1. historiarum, & alibi. Plinij quoque ad eundem epistola est lib. 5. 8.

g In Martyrol. Rom. eo die. Nicomædia natalis S. Antoniaæ Martyris, quæ nimium torta, & varijs affecta cruciatibus, altero brachio tribus diebus suspensa, & in carcere biennio detenta, ad ultimum à Priscilliano Præsside in confessione Domini flammis exusta est. De ea etiam Beda, Vsuardus, & alij eo dic.

Staeteus Zotici, vel Getullici filius, ^h
Qui Zoticus Ephesi negotiorum cau- 201
morabatur: Mortuus Staeteus, à Joane.
Ad vitam revocatur: convertuntur Zo-
ticus, & Symphorosa cum filijs ad fidē,
qui reversi ad Italiam passi sunt.

h Staetus Zotici, vel Gentilici filius.) *Legere: Staeteus Zotici, vel Getullici filius. Ex Martyrol. Rom. 18. Julij, & ex plumbi lamina, quæ cum eorum sacris ossibus reperta Romæ est hysce literis. HIC. REQUIESCUNT. CORPORA. SANCTORVM. MARTYRVVM. SYMPHOROSAE. VIRI. SVI. ZOTICI. ET. FLIVORVM. EIVS. Agunt de his martyribus. Beda, Vsuardus, & Ado hac die. Mombrit. tom. 2. Baron. in Annal. anno Christi 138.*

101 Domitianus succedit Tito: i Huic 852.
Nerva Cocceius, Nerva succedit Tra-
ianus: qui Nerva decreto Senatus, curā
te Traiano filio, inter Deos¹ relatus est.

Anni. i. Itarecto ordine imperium Capessunt ex historia Augusti. Anni.
 Chris. t. e scriptoribus. Romæ

1 Eusebius in chron. alij.

104 Traianus de Dacis, & Scythis hoc anno triumphat. 855.

m Rectius quam in Eusebij Codicibus, in quibus triumphus hic ad annum Traiani 7. Reijciebatur. Referunt rem Casiodorus, Eutropius, Dio Nicaeus, prisca lapides apud Grutterum p. 246.

105 Anno sequenti idem, devicto Decabalo, Daciam facit provinciam. 856.

n Aurelius Victor, Eusebius, Eutropius, &c.

S. Ioannes scripserat ad Drusiam feminam Electam secundam epistolam: quæ velut Ecclesiæ illius civitatis paræ mira largitione, & charitate tunc florebat.

Vndumeni (quod oppidum nunc prope Valentiam Vnda dicitur.) S. Victorius, ut creditur, Episcopus Valentinus.

o Electam nominat Ioannes in ea epist. 2. Drusie suppresso nomine.

S. Quartus Apostolorum discipulus bis Hispaniam peragrat: semel post Iacobum materum relictus à Paulo, Beretæ, quæ

Anni.
 Chris.

quæ nunc Betyrus: alijs Batica, vel Gontiolum in Hispania dicitur: in Beronibus nunc miraculis claret.

Anni.
 Romæ

p De eo Martyrol. Rom. 3. Novemb. fuisse Beryti Episcopum tradit Dorotheus in Synopsi. Beritus vero, vel Brythus urbs Phœnicie dicta Iulia Felix. Ut Plinio alijsque scriptoribus notum. Fuisseque de ea Christianus Adricomius in miscellaneis locorum terræ sanctæ, fo. 185. Meminit. D. Paul. ad Ro. 16. & Gaulterius in chron.

q In Pinedæ Veriæ. Forstiam Dexter scripsit: Beretæ, quæ hodie Vera creditur. De reliquis caligo mihi est.

r Berones Hispaniæ Tarraconensis sunt populi, Ptolemæo, & Straboni, quos olim Tyrios vocatos aiunt.

Nathanael unus de septuaginta Domini discipulis requiescit in urbe Hispaniæ Treuga prope legionem septimam Geminam: alijs dicitur ad Trigundum oppidum prope Brigantium in Gallæcia iacere, nunc vero Turrestium ignobile.

f Docte locum hunc tuetur Tamaius. Nec quid addendum succurrit. Ad illum in Dextri vindicijs.

t. Ad stipulatur Antonini itinerarium. Turrigam. Proles mei vult Simlerus. Ex Ortelio.

Post aliquot annos ab adventu suo in Hispanias S. Eugenius M. Marcellus rem primatus Hispaniæ confert cum viris

Anni.
Chris.

viris sanctis, & primarijs Epitacio, ^u vel Epitecto CæsarAugustano, & Philotheo socio peregrinationis suæ, legato etiam S. Clementis Vitaliq;, Avitoq; ^x (qui profectus post ad insulas Fortunatas martyr fuit.) A. Cornelio Palma, & P. Turaco Duumviris Toletanis Catholicis viris, multisque alijs Carpetaniæ, & aliunde Episcopis convocatis.

^u De Epitacio agunt Martyrol. Rom. 23. Maij. Et V. suardus, qui & Epitectum etiam cum nostro in quodam Cod. ce inveniri affirmat scriptum. Alius est Epitacius, cuius meminit Julianus in chron. Tude, & aibi floret memoria S. Epitacii primi Tudenſis Episcopi, & martyris.

^x De eo Episcop. Cabilon. in Topographia. Canaria insula in Oceano Atlantico: huc delata est Christi fides: hic Avitus Martyr.

XIO

At multo post S. Dionysius Areopagita Hispanias ^y invisit ut legatus à. Beato Clemente totius Occidentis ordinatus.

861.

^y S. Dionysius Areopagita Hispanus invisit.) Corrige: Hispanias: Julianus quoque in chron. meminit.

Triginta circiter scriptores Chatholici contra blasphemias Porphyrij scripserunt.) Quid ais Dexter? Nōdū hoc ævo natus Porphyrius. Qui vix. sub Aureliano. Augusto anno 270. cognitus. Qui ergo cōtra eius blasphemias scriptores Catholici scribunt? sed in aperta historia deceptum tantum vi-

rum,

Anni.
Chris.

rum, etiam si quis aram tenens iuret, non credam. Plura sunt in his fragmentis huc illucque commota. Ideo enim merito fragmenta vocantur. Vt enim cum ædificium ruit, alia sublime tolluntur, alia deprimuntur, materies omnis frangitur, ac conquassatur, & partim velut in summa tempestate, nutat huc atque illuc commota: ita etiam quandoque in his fragmentis videas supera inferis, infera superis misceri, fracta, mutilaque plurima, & quæ pulchra erant, ac decora, sed à laceratione depravata. Itaque ad Aureliani ævum à mandavimus, in quo vere hæc gesta sunt, aut circiter: non enim uno tempore scripsere Methodius, Apollinaris, & Eusebius Porphyrij Antagonistæ, reliquique, quorum scripta interciderunt, veroque propius iudicamus, non defuisse viros doctissimos in Ecclesia, qui huic canis viventi, & oblatranti impia ora scriptis, & calamo obturarent, quorum nonnullos Hispania omni ævo æternorum ingeniorum mater communi fidelium parvè fidelis ipsa offerret.

Anni.
Romæ

S. Petrus Episcopus Braccarenſis, & martyr^z ad oppidum Ratem non procul à Braccara Augusta pro Christi fide anno Domini 45. martyrium illustre subierat, frequentissimis miraculis clarior habetur. Cui successit Basilus, & postea Ovidius civis Romanus.

^z Adde: Qui ad Oppidum, &c.

S. Firminus Pampilonensis ^a civis, & Episcopus, discipulus S. Saturnini S. Petri simul auditoris Ambiani sub Iuliano Præfide patitur: prius pter Hispanias

nias

Anni.
Chrif.

nias Toletum usque prædicans provin-
ciam longe, lateque pervasit.

Anni.
Roma

a De eo fit 25. Septembris in Martyrolog. Rom. & ea die Beda, Vsuardus, & alij, fustis Morales lib. 9. c. 15. in Martyrologio vero non sub Iuliano Præsidente, sed sub Ricciovaro traditur passus.

Hispani floret S. M. Bolanus Florentius civis Hispalensis, & Flavius Rutilius, ^b qui fugiens venit Cordubam Hispaniæ, & in Africa patitur.

b Tertul. inde Fug. temp. Martyrolog. Rom. 2. Augusti: Vsuardus in Appendice, litera R.

3 S. Vitalis primi Toletanorum Archipresbyteri ^c (ex his quos venisse scimus) qui cum Zenone, & Felicula venerant Toletum, Romamque ex Chersonesso, reversi mirificum certamen fuit, quod ad Ecclesias totius Occidentis scribitur.

c Agitur de eo in Martyrol. Rom. 14. Februar. & ea die Beda, Vsuard. & Vandelbert. Iulianus etiam meminit in chron. Missus Arelate comite Archipresbytero Vitali, &c. Lectio nostrorum codicum aliquantulum, immissa illa parenthesi, interturbata videtur. Lubens itaque legerem. (Sancti Vitalis primi Toletanorum Archipresbyteri, ex his qui cum Zenone, & Felicula venerant Toletum, Romamque, ex Chersonesso, reversi mirificum certamen fuit, quod ad Ecclesias totius Occidentis scribitur.)

Histo-

Anni. Historiam aperit Iulianus in chron. anno 100. loquens de M. Anni. Rome
Chrif. Marcello Eugenio Toletum veniente. Venit comite suo Archipresbytero Vitali, & fratre, cum Zenone, & Felicula. Comites etiam Martyrol. Rom. facit, ea die.

Marcellus, fratris S. M. Marcelli filius ^d, vir pius, charus est, sicut & patruus, Imperatori Hadriano, cui quondam Sylvam, ^e ut viro doctissimo, Papinius Statius dedicarat.

d EN quintum Marcellum, scilicet M. Marcelli Præfecti nepotem, Marci Marcelli, & Vitalis sobrinum patruellem. Miror doctissimum Tamaium hunc Marcellum, eundem cum Vitali confundere. Cum hic aperte patruum suum Marcum Marcellum conformet, aut forsitam eum non capio.

e Cui quondam Sylvani, ut viro doctissimo Papinius Satius dedicant.) Quam hic barbarum exscriptorem sopor altus habebat! Repone. Cui quondam Sylvam, ut viro doctissimo, Papinius dedicarat. Nec tamen quondam, in quondam muto, resistente eorum codicum fide. Aliter Tamaius: forte meliores nactus. Liber est Papinij Statij Sylvarum quartus cum epistola, quæ incipit: Inveni librum Marcelle charissime, quem pietati tuæ dicarem, &c. Et in fine. Hunc tamen librum tu Marcelle defendes. Sylva ita exorditur.

Læta bis Octonis accedit purpura fastis
Cæsaris insignemque aperit Germanicus annum.

In eo etiam Sylvarum libro elegantissimam epistolam animosus Poeta ipsi Marcello mittit.

Curre per Euboicos non segnis epistola compos,
Hac ingressa vias, qua nobilis Appia crescit.

Q

Illic

Anni.
Chrisf.

Illic egregium formaque, animisque videbis
Marcellum, & cello præsignem vertice nosces.

Omnia in epistola ea, cum ijs quæ à Dextro dicuntur, conveniunt.

S. Arcadius Vrsone^f in Bætica patitur 12. Ianuar.

f S. Arcadius Vrsone in Bætica patitur 12. Ianuar.) Levi mendo. Vrsone corrigendum. Hæc Vrsone nobilis Pompeiana fide urbs, Cæsaris Iulij expugnatione, claraque ab alijs Auctoribus, Plinio, Strabone, Antonino, & Apiano, nummisq; censetur hodie Ossuna, ductu illustrissimorum titulus. Munitissimamq; literarum Academia. Ad Ludovicum Non. in sua Hispa. c. 15. Matamorum de Academijs de S. Arcadio Vrsone nescitur etiam 12. Ianuarij in Martyrol. Rom. & ea die Beda. V suard. Vberius tamen S. Zeno Episcop. Veronensis, qui luculenta oratione eius acta percurrit serm. 4. eius etiam acta invenies apud Lypomanum tom. 2. Alius hic Arcadius ab eo, qui in Africa persecutione Vandalica passus. Ita, ne tyrones decipiantur, caveo.

112

S. M. Marcellus & Eugenius Toleti concilium ex Episcopis Carpetanis, & alijs de rebus fidei, & morum * congregat.

Ionas discipulus S. Dionysij Areopagitæ invisit S. M. Marcellum Eugeniū, Dionysij magistri sui condiscipulum.

g Hiat omnino periodus, necessarioque addendum: congregat, vel quid simile.

Astæ in Hispania Bætica: h Sancti
Chrisf.

Anni.
Romæ

62

Anni.
Chrisf.

Christi martyres Honorius, Euty-
chius, i Stephanus viri quidem Apostolici.

Anni.
Romæ

h Nunc: Xerez de la Frontera, aut prope in eius agro Astæ visuntur rudera nomenque ibi: la mesa de Asta, & in ipsa urbe via: la calle de Asta: plura de hac urbe eiusque antiquitate, & nobilitate vir cum primis doctus Martinus de Roa Societatis Iesu in libello de eius antiquitate Hispanico sermone, Ludovicus Nonius in sua Hispania c. 13.

1 Martyrol. Rom. 21. Novemb. Laurentius Padilla, Vaseus, Flos Sanctorum Hispaniæ, Thesaurus Concionatorum, & alij. Iulianus in chron. pro Eutichio Eusebium habet, sed mendo se fortasse in eo.

S. Eutychius S. Pauli discipulus, ipso prædicante, de fenestra præcipitatus, m ab eo in vitam revocatus, qui secutus est S. Ioannem Evangelistam, Telex^m passus in Vaccæ is in Hispania, completo martyrio, gloriosus migrat ad Dominum.

1 Alius est ab illo Honorij, & Stephani socio. De eo fit 11. Decembris in Martyrol. meminere etiam Beda, V suardus, & alij.

m Ab ipso prædicante de fenestra præcipitatus, at in vitam revocatus) Transposita vocula, impium resultat mendacium. Corrigo: S. Pauli discipulus, ipso prædicante, de fenestra præcipitatus, ab ipso in vitam revocatus. Qui sequutus est S. Ioannem, &c. Veritatem ab actis Apostolorum pete. ibi c. 20. Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychius super fenestram, cum mergeretur

Q 2 somno

Anni. somno gravi, disputante diu Paulo, ductus somno ceci-
 Chris. dit de tercio coenaculo deorsum, & sublatus est mor-
 tuus; ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super
 eum, & complexus dixit: nolite turbari, anima enim ip-
 sias in ipso est. Adduxerunt autem puerum viventem.
 n In C. Archiep. Hisp. & Pinedæ. Lædæ scriptum repe-
 rio. Duxi cum impressis, licet raro in eis verum, Tedæ, re-
 tinere auctoritate Antonini, qui Telam eo tractu collo-
 cat, unde & Concilium Telense. Sed quoad martyrij locum
 in Vaccæis, in ficias eunt Padilla, & Vasseus, qui Gadibus
 assignant.

Paternus domo Toletanus, ° civis
 Bilbilitanus, Romæ tamen M. Martia-
 lis familiaris, & charus floret.

o Paternum in Martiale inuenio, sed quem, ut avarum im-
 sectatur lib. 12. epig. 53. aliis 43.

Nummi cum tibi sint, opesque tantæ,
 Quantas civis habet Paterne rarus, &c.

Certe Plinio iuniori Paternus frequens est in epistolis, coævi-
 que omnes fuerunt.

Pantheon Romanum P templum de
 cælo tactum.

p Pantheum Romanum templum.) Lubens cum Euseb.
 legerè: Romæ: adi illū in chron. hoc ann. & Paul. Dia. lib. 10.

Tres Gallatiæ civitates terræ motu
 ¶ magno dirutæ.

q Idem Euseb. totidem verbis, & Diaconus.

Plinius

Anni.
Chris.

Plinius secundus Novocomensis r
 orator clarus habetur.

Anni.
Romæ

r Plinius secundus Neriocomensis.) Corripo. Novo-
 comensis.

S. Saturninus f Episcopus Tolosanus
 secundo Toletum inuisit.

f Iulianus eadem fere quæ Dexter. Anno 85. S. Saturni-
 nus cum venisset semel Toletum, hoc anno iterum re-
 dit, dum Sanctus Marcellus Hispanias visitaret.

Carthagine Spartaria S. Alexander t
 frater Ruffi primi Dertosanorum Epif-
 copi in Hispania Tarraconensi, filius
 Simonis Cyrenæsis, qui post Christum
 eius crucem baiulavit, patitur cum Cā-
 dido, & Sozimo socijs martyrium: in
 religione sequitur Simon filios, nec
 fraudatur debita mercede portatæ post
 Christum crucis, nam post multa bona
 opera Hierosolymis placide quiescit.

r Alexandrum, & Ruffum Simonis Cyrenæi filios in Man-
 ci c. 15. 21. legatis. Et apud Iulianum, Ruffum, non Alexan-
 drum. ille in chron. S. Dionysius Episcopus Augustanus,
 & Ruffus veniunt ad Hispanias, & eas docent Evange-
 lium longe lateque diutius prædicando. Iterum etiam
 Martyrol. Rom. 18. Decemb. Ruffum, & Sozimum coniungit,
 nec tamen Candidum.

Hispa-

Anni.
Chris.
115

FLAVII LVCII DEXTRI,

Hispali in Hispania Bætica Macarius, Iustus, & Rufinus martyres in eadem persecutione passi.

Anni.
Romæ
866.

u *At in Martyrolog. Romano, in quo de istis agitur 28. Febr. Romæ, non Hispali passos invenias. Sed an in eo parata correcliuncula, & Pro Romæ. Romulæ, legendum sit? Hispali colonia Romula dicta. Ibi ad Templum maximum magnus lapis cum statua, & epigraphe.*

M. RVRELIO. VERO. CAESARI.
IMP. CAESARIS. TIT I. AELII.
ADRIANI. AVG. PII. P.P. FILIO.
ANTONINO. COS. II. SCAPHARI.
II. QVI. ROMVLAE. NEGOTIANTVR. D.S.P.D.D.

Alius ibi etiam lapis marmoreus parentum nostrorum memoria repertus cum eleganti epigraphe, que quia Colonia Arcensium (que etiam nomen retinet, & Arcos de la Frontera vocatur, magnorum Ducum P. de Leon titulus) antiquum nomen, priscamque dignitatem retinet, neque aliunde habemus (deceptus est enim doctissimus Nebrissensis putans Arcobrigam) libenter exhibeo. Debeo enim illustrissimo Duci Ruderico Pontio, id est, Principum nostri sæculi prudentissimo Nestori, clientellæ antiqua iura, ipsisque Arcensibus civibus amicitie sacra: forsitam & ipsa inscriptio antiquitatis amatoribus negotium faceisset.

SEXTO.

CHRONICI FRAGMENTVM.

64
Anni.
Romæ

Anni.
Chris.

SE XTO. IVLIO. SEX. F. QVIR.
POSSESSORI. PRAEFECTO. COH.
III. GALLORVM. PRAEPOSITO.
NVMERI. SYRORVM. SAGITARIORVM.
ITEM. ALAE. PRIMAE. HISPANORVM.
CVRATORI. CIVITATIS. ROMVLENSIVM.
M. ARVENSIVM. TRIBVNO. XII. LEG.
FVLMINATR. CVRATORI. COLONIAE.
ARCENSIVM. ADIECTO. IN. DECVRIAS.
AB. OPTIMIS. MAXIMISQ; IMP. ANTONINO.
ET VERO. AVGG. ADIVTORI. ... ANTONI.
PRAEFECTO. ANNONAE. AD. OTIVM.
HISPANVM. RECENSENTVM. ITEM. SOLAMINA.
TRANSFERRENDA. ITEM. VECTVRAS. NAVICVLARIIS.
EXOLVENDAS. PROC. AVG. AD. RIPAM. BAETIS. SCAPHARII.
HISPALENSES. OB. INNOCENTIAMQ; EIVS. SINGVLAREM.

In Plinio etiam lib. 3. c. 3. Et à læva Hispali Colonia cognomine Romulensis. Nummi. COL. ROMVL. PERM. D. AVG. id ita coniectabam. Sed viderint doctiores.

Vrsione

Anni.
Chrif.

Vrsone^x in Bætica S. Leo martyr, y
& socij eius.

Anni
Romæ

x *Vtroque nomine effertur. Vrsao, & Vrso, & Orsona. Quæ etiam apud Plinium: Gemina Urbanorum, non Genua, ut in aliquibus corrupte. Habuit Colonia dignitatem. Nummi ab ea cum literis VRSONE. Postica parte Sphinx monstrum Thebanum, quod etiam Augusti sigillum, visiturque in Chien sum nummis. Vide Antonium Augustini. Dial. 5.*
y *In Martyrol. Rom. Leonis, Donati, Nicephori, & Abundantij, & aliorum novem sociorum. Martij fit.*

Traianus Armeniam,^z Assyriam, Mesopotamiamque facit provincias.

z *Dio in Traiano, Xiphilinus, Eutropius, Eusebius, Orosius.*

116 Terræmotus pene totam Antiochenam^a civitatem evertit.

867.

a *Idem Dio. Orosius. Eusebius.*

Iudæi qui in Libya^b erant, contra cōtribules dimicant.

b *Dio. Euseb. hist. lib. 4. c. 2. Nicephorus lib. 3. c. 22.*

S. M. Bolanus Florentius, filius Rustici Bolani^c Consularis Hispani, discipulus Sanctorum Apostolorum conversus in Tyle, nunc Chilac, apud Hispalim passus 27. Octob.

c S.

Anni. c S. Marcus Bolanus Florentius, Filius Rustici Bola-
Anni. Carif. ni Consularis.) *Vechij Bolani Cos. mentio est apud Tacit. 2. Romæ Historiarum, & in lapide.*

SILVANO: SANCTO.
L. VALLIVS. SOLON.
PORTICVM.
EX. VOTO. FECIT. DICAVIT.
KAL. APRIL. PISONE
ET. BOLANO. COSS.

Is fuit annus à Christo Nato. 112. de S. Florentio martyre præter Martyrol. Rom. ea die meminere Beda, Vsuardus, Ado, & recentiores 26. Octob. & eo die Breviaria Hispalensis. In Cyle nunc Silac.) In Archiepiscop. Hispal. C. & Pinedæ. Chilac. in Breviarijs Ecclesiæ Hispalensis. Ad Tyle castrum agri Hispal. capite plexus vij. Kal. Novemb. Est certe, aut parentum memoria fuit oppidum Chillas in agro Hispal. cuius Ecclesiam recens dirutam, cruce ibi ex ritu ad fixa, cum epigrammate signadã curavi cum diocesim Hispalensem v. strabem anno 1621. Oppido præter nomen, & ruine nihil super est nunc.

Epistolæ S. Ignatij ad B. Virginem^d celebres habentur.

d *Inscias eunt Baronius, & Spondanus eius epitomistes, Marialis Mestæus in præfatione ad suas in Ignatiij notas. Christophorus de Castro in historia Deiparæ cap. 23. Caterum pro Dextro stant D. Bernard. Sermon 7. in Ps. 90. D. Anton. 1. par. tit. 7. cap. 1. de Vespasianis. Sess. 11. de Ignatio. M. Michael Carnot. lib. de Vir. illustr. Dionysius Cart. in comment.*

R de

Anni. *de divin. nomin. sextus Senensis lib. 2. Bliotheca. Petrus Ca-* Anni.
 Chriſt. *nifius lib. 5. de B. V. c. 1. Ferreolus Loccius, Ioann. Bonifacius,* Romæ
lib. 1. hiſt. Virg. c. 18. Franciſcus Arias de imit. Virginis c. 20.

Rutilius ad Hispanias miſſus fit mar-
 tyr: e meminit eius Tertullianus præcla-
 ro quidem elogio.

e Rutilius ad Hispanias miſſus fit martyr.) *Ergo Ruti-*
lius non Rutilius ab eodem Tertull. fit de eo. 2. Aug.

120 Diocles agitator f Luſitanus ex oppi-
 do Laconimurgi prope Capparam 8 mi-
 rabilium agitationum opinione floret.

f *Romæ in campo Martio magnus, & elegans lapis.*

87 E

C. APVLEIVS. DIOCLES.
 AGITATOR. FACTIONIS.
 RVSATAE. HISPANVS. LV-
 SITANVS. ANN. XXXXII. M. VII.
 D. XXIII. AGITAVIT. IN. FA-
 CTIONE. ALB. ALCIBIO.
 AVIOLA. ET. CORELIO.
 PANSA. COSS, &c.

*Præſte etiam Fortunæ Primigeniæ ſtatuum dedicarunt. C.
 Apuleius Nymphidianus, & Nymphidia filij. C. Apuleij
 Dioclis. Grut. p. 76. inſcript. orb. Mirum eſt quam innumeras
 victorias in certaminibus reportavit. Lege apud Panvinium
 in de ludis circenſibus c. 10.*

h *Plin. lib. 3. cap. 1. Ptolem. etiam nominat in Vettonib.
 Hadria-*

Anni.
 Chriſt.
 122

Hadrianus Imperator Iudæos cap-
 tivos diſpergit: h idem multis publi-
 ca tributa laxans libertate donat. i

Anni.
 Romæ
 873.

h *Euseb. in chron. & Iosippus.*

i *Eusebius, Spartianus, Cedrenus, Xiphilinus, Nicephorus.*

123

Plutarchus Cheronnēſis, Agathobo-
 lus, i Sextus, & Onomarus Philoſophi
 doctrinæ celebritate clari iudicantur.

874.

Bellum atrox, & crudele contra Sau-
 romatas geſtum eſt.

124

In Libyam, quæ à Iudæis vaſtata erat,
 mittitur colonia.

875.

l *Euseb. in chron. (Onomaras.) Lege Oenamannus ab Eu-
 ſebio, & alijs. (In Libyam) Euseb. & Dio.*

125

Hadrianus Athenienſibus leges pe-
 tentibus m iura dedit.

876.

m *Xiphilinus, & Spartianus in Hadriano. Nicep. lib. 3.
 c. 24. Euseb. in chron.*

Hadriano Quadratus n diſcipulus
 Apoſtolorum, & Ariſtides Athenien-
 ſes libros obtulerūt pro religione Chri-
 ſtiana.

n *Euseb. Hiſt. lib. 4. c. 3. 8 & 9. Iuſtinus in Apolog. Hieronym.
 de vir. illuſt. Diaconus lib. 10. Miſcellæ hiſtoriæ.*

R 2 Serenus

Anni.
Chris.
130

Serenus Grannius °legatus vir doctus, & apprime nobilis, literas misit ad Hadrianum, ostendens indignum esse populi clamoribus Christianos feris obijci sine probatione criminis. Hadrianus his motus rescripsit: sine crimine reum non agi quempiam Christianum sola religionis obiecta criminatione.

Anni.
Romæ.
881.

o *Eusebius in chron. & in historia lib. 4. c. 8. & 9. Orosius, Diaconus lib. 10.*

Hoc anno S. Calocerus P. S. Iacobi discipulus, & Episcopus Ravennas q maior centenario miraculorum gloria clarus ad cælos migrat.

p *Tabule Ravennates S. Calocerum quinto loco sufficientes, & S. Apollinaris discipulum perhibent, Antonique Pij temporibus in pace quievissent. Rubens hist. Ravenn. lib. 1. Suerius tom. 7. Martyrol. Rom. 11. Feb. Itaque necessario additum centenario maiorem obiisse.*

q Ravennatis.) *Corrige: Ravennas, vel Ravennatum.*

S. M. Marcellus Eugenius Toletanorū Episcopus. S. Clementis legatus r ad Gallias profectus causa cōmunicandorū cum Dionysio gravium negotiorū Tolosæ prædicat, & eius urbis

Episc

67
Anni.
RomæAnni.
Chris.

Episcopus creditur, post necem S. Saturnini eius urbis Episcopi, & martyris. Inde profectus sciens martyrium S. Dionysij condiscipuli sui, id ille celebrat elegantissimo carmine: t & prope Lutetiam à satellitibus Traiani Hadriani, cui ipse charissimus fuit, pro fidei patrocinio iugulatur. u

r *Julian. anno 130. S. M. Marcellus legatus ad Dionysium pro maximis Ecclesiarum Hispaniæ negotijs, & c. Et alibi. Tolosæ, mortuo prius S. Saturnino, prædicat.*

f *Tamarius Episcopum Cabilonensem pro se allegat in suis ad Dextrum Vindicijs.*

t *Julian. ubi supra. De morte S. Dionysij certior fit, elegantissimum hymnum in eius laudem componit. Producit Tamarius. Sed longe ab eius sæculi elegantia, ac venustate, sequiorisque ætatis arbitramur.*

u *Eius res gestas sub Eugenij nomine celebrant Breviaria antiqua Toletana. V suardus, Ado, Martyrol. Rom. 15. Novemb. Flos. Sancto. Hispan. Petrus in Catal. lib. 10. cap. 62. Vasseus in chron. Marin. Siculus lib. 6. Thesaur. concion. tom. Garivains, Morales, Mariana, Villegas, Tamarius passim in Dextri Vindicijs.*

Jonas x Dionysij Arcopagitæ discipulus in Gallijs prædicat.

x *Martyrol. Rom. 22. Sept. Petrus in Catal. lib. 8. c. 106.*

Aulus Altimus Paternus y Toletanus civis, factus à Sancto Saturnino To-

satum

fatium Episcopo Elufatium Pontifex,
qui Eugenio Dionysioque charus fuit
in Gallia martyrium patitur.

Idem etiam Episcopus fuit Constan-
tensis, sed divagatus per Gallias Apof-
tolorum more prædicat Verbum Dei.

y *illum fuisse credo, de quo fit in Martyrol. Rom. 22. Sept. de quo etiam eo die V suardus, habeturque Constantiensis Epif copus, Iulianus cum nostro. S. Paterni Bilbilitani civis Toletani memoria floret, quem S. Saturninus Toleti convertit continentia, parsimonia, cæterisque virtutibus homine Christiano dignis mirifice præditus, à S. Saturnino factus Elufatium Episcopus prædicat per civitates Galliæ, & Germaniæ. Sub Hadriano Imperatore pro fidei confessione fortiter patitur.*

Aquis prope Toletum nimis Euge-
nio familiaris S. Pimenius y vir egregia
virtute, multaque pro Christo patitur.

y *In Martyrol. Rom. 24. Martij Epigmenius est Presby- ter. & eo die Pigenius etiam Presbyter, & ambo martyres, sed natales ibi tacentur quo ad locum.*

S. Honoratus natus, ^z Cancanæ, ^a ut
quidam volunt urbe Celtiberorum, ut
alij Cantabrorum, post discessionem S.
M. Marcelli Toletanorum Episcopi To-
leti prædicat, & ab eo secundus ha-
betur.

Anni. z *De eo Iulianus in chronico. S. Honoratus conchinensis* Anni.
Chrif. *Hispanus confessor succedit S. Marcello Eugenio.* Romæ

a. *Concana Ptolemæo urbs nota in Asturibus, de qua Silius, Italicus lib. 3. de bell. Pun.*

Cornipedis fusa satiaris Concane vena.

Orat. lib. 3. Carm. Ode. 4.

Et lætum equino sanguine Concanum.

Extat quædam epistola, ^b quæ circū-
fertur ad M. Marcellum Tolet. Præsu-
lem, quem vocat filium, & Timotheū,
id est, Deo honoratum. Nam alter Ti-
motheus, cum epistola hæc scripta est,
iam in vivis esse desierat.

b *Cuius epistola hæc fuerit, non aperit. S. Dionysij eam esse coniectamus à Timothei cognomine quo S. Dionysius Eugeni- um suis scriptis honorat, ut supra vidimus. Moneo præterea hanc narrationem, cum duabus sequentibus, huic loco me transcripsisse, cū in impressis, & Codicibus ms. ad annum. 220. locatas invenerim: quia omnino nec tempori, nec loco conveniebant, pulsasque, ac errantes iudicari. Et huic anno, vel circiter convenire. Quod etiam monitum invenio apud Tamaium.*

Titus cognomento Iustus ^c Episco-
pus factus, secutus est primo S. Paulum:
mox Eugeniū: prædicat in Carpetania,
ubi eius memoria magnitudoque mira-
culorum celebratur.

c *Ad quem S. Paulus scripsit epistolam, meminuit quoque de eo sæpissime. Atq; etiā S. Ignatius in epistola ad Philadelph.*

Anni. *Eusebius hist. lib. 3. c. 4. Hieronymus, & Isidorus de scripto-* Anni.
 Chriſt. *ribus Eccleſiaſticis, Dorotheus in ſynopſi, Martyrol. Rom. 4. Ia-* Romæ
nuar. Molanus de eo affirmat 94. annos vixiſſe, & in pace
quieviſſe.

Is Titus converterat ad fidem Pliniū
 Iunioſem, & ex Bithynia Pontoque re-
 deuntem in Creta inſula, ubi iuſſu Tra-
 iani Iovi templum erexerat, nec deſunt
 qui putent, ſeptima ſextilis ad Novoco-
 mium eſſe paſſum.

d *Julianus in chronico.* Celebris eſt memoria Plinij iu-
 nioſis, quem bona mens, qua in Chriſtianorum cauſa
 fuit, creditur in cauſa fuiſſe, ut à Tito Cretenſi Archie-
 piſcopo converſus ad fidem poſt aliquot annos Novo-
 comi cum alijs capitis obruncatione in perſecutione
 Hadriani martyrium paſſus fit.

Bithynia Pontoque redeuntem.) *Id ex vita Secundi do-*
cemur, & antiqua lapidis in ſcriptione Mediolani in aede. D.
Ambroſij. Notat Raderus ad lib. 6. Martialis. epig. 68.

134 *Salvius Iulianus* e perpetuum edidit 385.
 edictum.

e *Euseb. in chron. Diaconus.*

Hadrianus Imp. f Athenis Bibliothecā
 reliquit.

f *Spartianus, & Caſtodorus, Eusebius quoque in chron.*

Decem mille Martyres g in Ararath,
 magiſtro

Anni. magiſtro, & ſocio Hermolao h Archie- Anni.
 Chriſt. piſcopo Toletano. Romæ

g *Agitur de his in Martyrol. 22. Iunij. Meminere Petrus*
in Catalogo lib. 5. c. 137. Mombric. tom. 1. Græci in Menolo-
gio ea die. Ex quibus. Ararath reſtituimus in noſtro. Vide Ba-
ronium tom. 2. hoc anno.

h Magiſtro, & ſocio Hermovio Archiepiſcopo Tole-
 tano.) *In Cod. Arch. Hiſp. & Pinedæ Hermolito. In Iulia-*
no: Hermolao, quod verius puto. Is in chron. S. Hermolaus
milites Chriſtianos, quorum ille bonam partem prædi-
catione ſua in Hiſpania baptizaverat, relicto dioceſis
Aulo Pelagio Agrippa ſucceſſore Romam ſequitur, &
inde ad Armeniam, & in monte Ararath cum illis glo-
riofiſſimum martyrium ſubit. Idem etiam M. Maxim. in
chronico. Nicephorus lib. 7. c. 14. Hermolaum martyrem, &
Episcopum nominat, ſed ſedem tacet.

Metellini in Luſitania i S. Martyres
 Eusebius, Palatinus, l & alij novem pro
 Chriſti fide conſtanter paſſi.

i Metalini.) *corrigere: Metellini. Q. Metelli colonia, hæc eſt*
hodie Medellin.

l *Martyrol, Rom. 5. Maij. Beda, Vſuardus, & alij.*

135 Iudæi arma arripientes l Paleſtinam 386.
 de populati ſunt. Præſide provinciæ Ty-
 nio Ruſſo, Hadrianus miſſit exercitum.

l *Dio, Eusebius, Oroſius lib. 7. c. 13. Diacon. lib. 10.*

Favorinus, & Palemon m Rhetores
 inſignes cenſentur.

Anni. m *A Gell. Noct. Attic. lib. 1. c. 1. lib. 10. c. 12. & 15. 8. de* Anni.
 Chriſt. *Favorino. De Palemone, Suetonius, Dio, Euseb. Tamen Pole-* Romæ
monem vocat Diaconus.

136 Basilides Heresiarches, n à quo Gnoſ 887.
 tici, in Alexandria celebratur.

R *Irenæus lib. 1. c. 20. Tertull. de præscript. Euseb. histor.*
lib. 1. c. 8. Hieronym. in epitaphio Lucini Bativi. Nicephorus
lib. 4. c. 2.

138 Marcus Hierosolymis primus o ex 889.
 gentibus Episcopus creatur.

● *Euseb. lib. 4. c. 7. & in chron. Genebrardus in suo.*

Barcinone in Hispania S. Philetus
 Senator, & Leda P uxor eius, & filij eius,
 & alij quinquaginta quinque; martyres.

P *Martyrol. Rom. 27. Martij Philetus & Lydia cum filijs.*
De socijs altum silentium, natale etiam solum prætermittitur.

Oscæ in Bætica S. Theodorus, & Phi
 lippus 9 martyres.

Q *At in Martyrol. Rom. 15. Maij. Theodosius, & Pauser-*
lippus. Ita etiam in Menologio Græcorum.

S. Pelagius r constituitur à S. Hono-
 rato Toletanorum Episcopus, qui præ-
 est in Sede Toletana 26. annis, & ali-

quot

Anni. quot præterea mensibus, vir vere pius, Anni.
 Chriſt. & laudabilis. Romæ

r *Julian. anno 138. Vocat Aulum Pelagium, Agrippam, &*
Hermolao sufficit.

Amphilochij f in Gallæcia Hispaniæ.
 S. Marina, vel Margareta t virgo, & mar-
 tyr pro fide Christiana, & pudicitia
 passa.

f *Iustinus ad id lib. 43. Gallæciæ autem portio Amphi-*
lochi dicuntur. Dicta fuit ab Amphiloco Teueri comite, qui
hic diem ultimum clausit, Strabone teste. Ptolemæus eandem
populum cum Aquis calidis inter populos Celinos facit. Sæ-
vi postea per Hispaniam grassantes Vvarm: sec: nominarunt.
Indeque Orense hodie. Ludovicus Nonius, c. 53.

t *Julianus in chron. Marina prope Amphilochium ur-*
bem passa fuisse dicitur. De ea in Martyrol. Rom. 18. Julij
Flos Sanct. Hisp. Thesaur. concion. to. 2. morales lib. 10. c. 27.

Vvilgefortis, vel liberata u Catelli x
 Lusitanorum Reguli filia passa est Am-
 philochij.

u *Martyrolog. Rom. 20. Julij. Vbi Molanus in addit. ad*
Vsuard. Lusitanam, non Gallæcam facit. Julianus in chron. ad
ann. 130. Sub hoc tempus. S. Quiteria, Genivera, Mari-
na, Marciana virgo, Vvilge fortis, seu Liberata, & aliæ
quatuor virgines, & martyres, &c.

x *Catelli Lusitanorum Reguli.) Fallor, an à Iuliano*
corrigendus est locus hic? Et: Cai Atilij: succenturiandum: Is
ipse: Caius Atilius Regulus floret in Hispania, & in

S 2 Gallæcia

Anni. Gallæcia ad fluvium Græcum nunc dictum Vliam cum Anni.
 Chriſt. valida manu Pyratarum pugnat: Et ad annum 130. ubi ſu- Romæ
 pra de S. Quitéria, & Genivera: Filix C. Atilij (ſic lego) viri
 Conſularis, & Luſitaniæ Reguli.

In eadem Gallæcia. S. Euphemia y
 virgo, & martyr

y Morales fuſe de ea lib. 9. c. 27.

139 Hoc anno 6. id. Iul. Traianus Ha- 890.
 drianus z moritur, illique ſucceſſit in
 Imperio Antoninus Pius ab illo adop-
 tatus.

Aulus Victor Epifcopus Barcinonen-
 ſis præſidet annos triginta, & octo.

z Dio, & Spartianus in hoc Principe. Euseb. tamen in chron.
 addit unum annum.

Vliæ in Bætica a floret S. Quadra-
 tus b Epifcopus.

a Sic in nummis: V L L A. Non: Vlla: ut in Aulo Hirtio,
 hodie Monte mayor, ut Morali placet, lib. 9. c. 49. Orte-
 lio, & alijs.

b Nec cuius Sedis Epifcop. fuerit aperit: produnt, qui de eo
 ſcripſere. Agitur de eo in Rom. Martyrol. novo & veteri.

Sancti Chriſti Martyres. Facundus,
 & Primitivus, c ex Cæa urbe Gallæciæ d
 ad Cæam amné pro Chriſto ceſi ſunt.

c Sub

Anni. c Sub Antonino Pio Martyrium conſummaſſe noſter in- Anni.
 Chriſt. nuit. Cum quo Ioannes Marieta lib. 2. c. 1. Lucas vero Tuden- Romæ
 ſis, Egidius Zamorensis, Ambroſius Morales, & Padilla
 ſub Antoninis anno 168. Vaſſæus ſub Aurelio commodo.
 Marinæus Siculus ad Dacianum protrahit. Quid in tanta
 Auctorum diſcrepantia eligam, non eſt nunc inſtituti mei,
 ſed officij à Dextro ſtare.

d De Cæa urbe, que etiam eo nomine appellatur, agit Pru-
 dentius Sandovalius ad hiſt. Epifcoporum, fol. 8. Vbi etiam
 de flumine illam præte. fluente.

140 Antoninus Pius Imperator, e hoc an- 891.
 no Pater Patriæ Appellatus eſt.

e Id eſt Imperij ſui 2. Vt Capitolinus, & Eusebius volunt.

141 Hoc tempore florebat Romæ Gal- 892.
 lenus f Medicus Pergamenus.

f Euseb. in chron. anno 140. à quo Ado. Vincentius, & An-
 toninus in chronicis. Diaconus, & alijs.

143 Iuſtinus Philoſophus librum g pro 894.
 religione tradidit Antonino.

g Eusebius in chron. anno 142. & in hiſt. lib. 4. c. 8. 10. 11.
 Nicephorus lib. 4. c. 5. & 6. Diacon.

145 Valentinus hæreticus agnitus h du- 896.
 rat uſque ad Anicetum.

h Eusebius eodem anno. Irenæus lib. 34. Euseb. in hiſt. lib. 4.
 cap. 10. Nicephorus lib. 4. c. 3.

Concor-

Anni.
Chrisf.

Concordiæ in Lusitania, ⁱ quæ nunc
Besulci dicitur, sancti Christi martyres
Donatus, & focij^l eius etiam passi.

Anni.
Romæ

ⁱ *Apud Plinium legas. Concordienses, qui & Bocori
in Lusitania. lib. 5. c. 22.*

^l *Martyrol. Rom. 17. Martij, in quo ita: Concordiæ san-
ctorum martyrum Donati, secundini, & Romuli cum
alijs 86. eiusdem coronæ consortibus. Agit etiam de his
Vsuardus ea die, ex veteribus ms.*

149

Arrianus Philosophus, ^m Nicomediæ
fis, & Maximus Tyrius. ⁿ

900.

^m *Euseb. anno 148.*

ⁿ *Suidas in Maximo, & Euseb. eo anno.*

150

Appollonius Stoicus, ^o Chalcidius
natione, & Basilides Syropolytanus, p.
Philosophi illustres habentur, qui fue-
runt Cæsaris Præceptores.

901.

^o *Capitolinus, Cassiodorus, & Eusebius Chalcidicum. Alij
Chalcedonium, ut Eutropius, & Marianus, sed perperam.*

^p *Basilides Syropolytanus.) Corrige: Scythopolita-
nus. Ita monet Isaacus Casaubonus innotis ad Capitolinum,
fol. 117.*

156

Sub Aniceto Papa venit Romam, S.
Polycarpus, q qui doctrina sua, & exem-
plo vitæ mirabilis multos ab errori-
bus liberat.

907.

q Euseb.

Anni. q *Eusebius in chron. Suidas in Polycarpo. Nicephorus lib. 3.* Anni.
Chrisf. c. 30. ex S. Irenæo. Romæ

Blandæ^r in Hispania patiuntur. S.
martyres Bonofus, & Maximus. ^f

^r *Ptolemæus, & Mela de hac urbe. Quam Blanes hodie
vocari affirmant Beuterus, & Florianus.*

^f *In Hispal. Archiep. C. Magni. Sed cum impressis tene-
mus Auctoritate Martyrologij Romani 21. Augusti, quo die
Vsuardus.*

Carthagine Hispaniæ Modestus, &
Iulianus ^t florent.

^t *Martyrol. Rom. 12. Feb. ab antiquis exemplaribus.*

160

Domina Virgo ^u cum sororibus egre
gij Christi martyribus.

911.

^u *Aliàs Domnina, vel Domna de ea, & Sororibus Marty-
rol. Rom. 28. Decemb. Lipom. tom. 3. Surius tom. 6. Nicepho-
rus hist. lib. 7. c. 6.*

Pelagio Toletano Pontifici succe-
dit Patruinus, ^x vir fidelis: Præsides in
illa Sede annos 29.

^x *Alij Patruinum vocant. Iulianus Paternum. Paternus
Episcop. Tolet. ad annum Domini 156. vixit, qui mul-
tum laboravit in conversione gentium, & Iudæorum.*

162

Hoc anno Nonis Martijs Antoni-
nus Pius mortuus est, y succedunt illi

913.

duo.

Anni.
Chris.duo. M. Aurelius^z verus, & L. Aurelius,
Commodus Antoninus.Anni.
Romæy *Spartianus, Vopiscus, Cassiodorus, Eutropius, Eusebius hoc anno.*z Succedunt illi unus M. Antoninus, Alter Aurelius. L. Ceionius.) *In Archiepiscopi. C. & Pinedæ.* Vnus M. Antonius verus. Alter Lucius Ceionius Aurelius. *Ex fastis Cassiodori, & Cuspiniani reposuimus.* M. Aurelius Verus, & L. Aurelius, Commodus Antoninus. *Vide Aurelium Victorem, & Diaconum.*165 L. Cæsari Athenis sacrificanti^a ignis in cælo ab Oriente in Occidentem, nec sine miraculosa visione ferri visus est. 916.a *Eusebius, Idacius, Contractus, & alij.*166 Vologesus Rex Parthorum, ^b provincias vicinas de populatus est. 917.b *Eusebius Cassiodorus, Orosius lib. 7. c. 15. Victor.*167 Seleucia Syriæ urbs^c cum trecentis millibus hominum est capta. 918.c Seleucia Syriæ urbs cum triginta millibus.) *In Eusebio: cum trecentis millibus hominum. Et ita habent Codices Archiep. & Pined. ex quibus restituimus, & probat Casaubonus in notis ad Capitolinum, fol. 185. quamquam Iordanes numerum auget: Seleuciam urbem cum quadringentis millibus accepit pugnatorum.*

Apud

Anni.
Chris.
168Apud Pisas Peregrinus Philosophus^d rogo, quem ex lignis compositis extruxerat, vivum se super iniecit.Anni.
Romæ
919.d *Julianus in epistola de morte peregrini. Gellius lib. 12. c. 11. Euseb. in chron.*Masiæ in Hispania^e ad locum Doretensem, S. Polycrates, mirabilis vir conversione, & omnibus operibus suis.e Masiæ, vel Malsiæ. *De qua Stephanus Bisantius: Masiæ locus pertinens ad Tartesium. Gentile Masiæ. Plinius lib. 35. c. 14. agens de lateribus. Pitane in Asia, & in ulterioribus Hispaniæ civitatibus Masiæ, & Calento fiunt lateres, qui siccati non merguntur aqua. Festus quoque Avienus: ora marit.*Sunt Masiæ Regna Selbyfina.
Feracis agri, & divitis Tartesi.*Grandiores lateres Mazariæ nunc dicimus: forte ducto ab hac urbe vocabulo. De Policrate mirabili nihil legi, nisi is sit, de quo Nicephorus lib. 2. c. 44.*

169

Marcus hæreticus Hispanias petit: ^f Præmoniti vero Hispani à Petro epistola 2. & sæpius à Paulo, cum Carpetaniam adiit, Toletum pulsus: volensque Valentiam Lusitanorum corrumpere in ea provincia male tractatus nonnullas mulierculas corrupit: ab alijs vero irridetur.

920.

T

EX

Anni. f Ex Valentini hæreticorum pessimi schola discipulus, im- Anni.
 Chris. postor, ac magus, qui Calicem Eucharisticum rubicundum ap- Romæ
 parere faciebat. De eo Irenæus lib. 1. c. 8. & 9. Eusebius in his-
 toria lib. 4. c. 10. Tertullia. aduersus Valētū. & de præscrip-
 tion. Hieronymus in Hispanias venisse testatur epist. ad Theo-
 doram. Quod Marcus quidam de Basilidis Gnostici
 stirpe descendens primum ad Gallias venerit. Inde Py-
 reneum transiens Hispanias occuparit, & hoc studio
 habuerit, ut divitum domus, & in ipsis feminas ma-
 xime appeteret, &c.

Hoc ad annum 116. transcribendum monet. D. Thomas Ta-
 maius ad Dextrum, fol. 69. Sed nos nihil mutandum censemus,
 cum Valentinus Marci antecessor ad Anicetum Pontificem
 grassatus sit, qui Ecclesiæ præsedet anno Christi 166. agnitus-
 que fuerit primum anno 145. Itaque Marcus eius discipulus
 eo anno 116. Necdum fortasse natus, nec Gnosticorum pater
 is est, sed Basilides, & Carpocrates, Irenæus lib. 1. c. 24. Ni-
 cephorus lib. 4. c. 2.

Lucius Cæsar cum fratre Commo-
 do de Parthis triumphat. 8

g Capitolinus, Eutropius, Orosius, Eusebius.

170 Persecutione orta in Asia^h Polycar- 921
 pus, Pioniusque patiuntur.

h Persecutione orta in Asia Polycarpus, Pioniusq;)
 Eusebius in Chronico. Orosius lib. 7. cap. 15. à quibus reposui-
 mus: Pionius.

Plurimi in Gallia, Hispaniaque ob
 Christi nomen interfecti. i

i Euseb. in chron. & hist. lib. 5. c. 1. Orosius ubi supr.

Lues

Anni. Lues multas provincias invadit, & Anni.
 Chris. Romam etiam. Romæ
 171 922.

l Capitolinus, Victor, Eutropius, Eusebius, Orosius.

Romani contra Sarmatas, Dacos,
 Quados, Marcomanos pugnant. m

m Eusebius in chronico. & ceteri.

S. Soter Romanam regit Ecclesiamⁿ
 fatis afflictam.

n Euseb. in hist. lib. 5. in proemio, Niceph. lib. 3. c. 25.

172 Lucius Imperator prope cōcordiam 923
 apoplexia corripitur. o

o Capitolinus in eo. Eutrop. lib. 8. Euseb. in chron.

173 Afianus Sardicensis^p offert Antoni- 924
 no Apologeticum.

p Afianus Sarduenfis.) Sic impressi. Corrige: Sardensis,
 vel Sardicensis. Ab Euseb. lib. 4. histor. cap. 14. & 21. &
 lib. 5. cap. 24.

174 Apollinarius Hieropolytanus^q Epif- 925
 copus clarus habetur.

q Eusebius in chron.

Dionysius^r Corinthiorum Episco-
 copus, & Pynitus^r Cretensis.

T a r Idem

Anni. r Idem Euseb. in chron. Anni.
 Chris. r Pynetus.) Repone: Pynitus. Ex Euseb. in chron. & hist. Romæ
 lib. 4. c. 23. Hieronym. descript. Eccles.

175 Tanta per totum orbem inter necio 926.
 fuit ex grassante pestilentia, ut to-
 tus pene exercitus Romanus deletus
 fuerit.

f Eusebius in chron. Diacon. lib. 10.

Interamni Flavij^t in Hispania S. Pro-
 culus^u martyr.

t Interamni fluvij.) Sic in impressis, & ms. sed mendose:
 reposui: interamni Flavij: Asturum urbs est Ptolemæ, &
 ab Antonino in itinere à Braccara Aug. Asturicam colloca-
 tur. Morales vult hodie esse Fuente encalada. Coccius Pon-
 ferrada.

u De Proculo interamnensi 14. April. in Martyrol. Rom.
 sed ibi Episcopus perhibetur. Est etiam alius. S. Proculus mar-
 tyr. 14. Feb. non Episcop. Itemque Interamnensis: hos tamen
 Italos, non Hispanos esse suspicor, aut valde fallor, cum eorū
 acta in texta habeantur cum actis S. Valentini Episcopi Inter-
 amnensis. Veritatem in medio relinquo alijs discutiendam,
 nec enim iuravi in verba magistrī.

Orationibus Christianorum Anto-
 nino apud Quados pugnanti, inter-
 necionemque suorum timenti, data est
 pluvia, & victoria.

Anto-

Anni.
 Chris.
 180 Antoninus consortem Imperij facit
 filium Commodum. Anni.
 Romæ
 931.

x Tertullianus in Apologetico ad Scapulam. Euseb. in
 histor. lib. 5. c. 5. Orosius lib. 7. cap. 15. Capitolinus, & Dio,
 Paulus Diacon. & alij sexcenti ex recentioribus.

Vtricoli, quæ Bætis olim, y civitas est
 in Betica, prope Hispalim natus Lucius
 z floret Romæ ingenij laude præclari.

y Vtricoli, quæ Bætis olim, (civitas est in Bætica pro-
 pe Hispalim) natus Lucius. Floret Romæ ingenij lande
 præclari.) Liceat per te, benigne lector, homini Bætico aman-
 tissimam patriam quasi rediuiam, aut longo post liminio vi-
 sam, prisco sibi nomine restituto, obvijs ulnis amplexari, pro-
 eaque tibi pauca ex occasione dicere: provincia igitur Bætica,
 in qua Bætis urbs, Vtriculum, sive Vtricula sita est, Hispa-
 lis principis urbis vicinitate, veteri novoque nomine à Dex-
 tro tam accurate recensitis, veluti manus nos ducit, ut per ea-
 dem vestigia, illam Bætiam, sive Vtriculum, sive Vtriculam,
 (ut Máximo placet) eandem esse, quæ hodie parum luxato no-
 mine Vtrera vocatur, nisi morcsi, ac refractarij simus, arbi-
 tremur. Pleraque ad Hispalim, vel non Procul presite circum-
 quaque urbes, vel suum nomen parum inflexum conservant, ac
 retinent, vel ab auctoribus, qui ea in re egregiam operam na-
 varunt, quo indigetate fuerint, proditur. Exemplo tibi sint:
 Carmo, hodie Carmona. Vrsaona, Olfuna. Astigi, Ezija,
 Nebrissa, Lebrija. Arci, Arcos. Marcia, Marchena. Has
 omnes provincie situs, etymonque nominum, ac similitudo pris-
 ci quoque lapides, qui nomen retinent, easdem esse nos indu-
 cunt, ut credamus. Quod igitur omnibus fas, iusque est, cur in
 nostram, vel potius totius antiquitatis iniuriam vertamus, ut
 quæ in provincia Bætica prope Hispalim Vtricula olim fuit,
 Vtrera.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Anni. Vtrera hodie non sit? cum etiam Arabibus, qui totam Hispaniam flamma, ferro, ultimaque barbarie vastaverint, illud ipsum nomen ad nostrum usque ævum mordicus retentum sit, nec tot bellorum turbines obliterare, aut convellere potuerint. Fuit amicus quidam noster mansuetiorum Musarum literis excultus, qui putavit Plinium lib. 3. c. 1. cum oppida Hispalensis conventus recenseret, ea nempe, quæ ab utraque fluminis ripa locata erant, Bætiam urbem inter æsturia fluminis posuisse. Is ita Plinij verba deligebat: At inter æsturia Bætis oppidum. Inter punctioremque distinguebat. Et illico Nibrissam cognomine Veneriam quasi ab æstuarijs exclusit, id quo iure excogitaverit (cum Nibrissam hodie inter æstuarium Bætis eo ipso loco, quo semper fuit, vel cæci, & apud Cimmericos nati viderent) ipse dicat. Potuit illa Bætis, fateor, subverti, aut cadere, sed ubi lapides, aut ruinae? in eo Ataceni æstuarij vastissimo tractu, qui hodie La Marisma ab ipsa Hispali ultra Nibrissam protenditur palustri semper, voraginosoque solo, & vix tuguriorum hospitali, nulla rudera, nec urbis cæmenta, quamvis à me omnibus vestigijs inquisita, comparent. Nec oppidum hodie Palacios, sive Villafranca aliquid negotij facessit, recens enim, & avorum nostrorum memoria conditum, atque adeo incommodo solo, ut domos extructum i oppidani terram, ac lapides illuc aliunde convehant. Neque ibi umquam antiqui populi vestigia sunt, aut fuerunt. De nostra Bæte urbe apud Strabonem inculentum est testimonium lib. 3. cuius subijciam verba. Post has Hispali claret, ipsa quoque Romanorum colonia. Ac nunc quidem emporium ibi durat. Honore tamen, & recenti militum Cæsaris inhabitatione Bætis præcellit, quamvis non splendide habitata. Alia versio habet sic. Post haec vero, & Gaditanam, Hispali quidem insignis, & ipsa Romanorum Colonia: hoc autem tempore manet emporium. Cæterum HONORE, & deductis nuper in coloniã Cæsarianis militibus civitas Bætis excellit, tametsi non admodum splen-

Anni. splēdide cōdita. *Pancis verbis multa nostræ urbis ornamenta complectitur. Quæ ut singillatim discutiam, oratum te volo.* *A Bætis primum nomine auspicatus Græcanici. m cum Pelluce, & Isidoro arbitror, proindeque longa temporum serie à Græcis, qui in Bætica plurima oppida condidere, originem duxisse haud ab rē coniectamus, conditamque eo tempore.* *Anni. Romæ*

Cum quateret thyrso populos bellator Iberos
Bacchus, & attonitas Satyrus circumdaret aras,
Atque Mymallonidum resonaret Bætica bombis;
Dicitur hæc focijs placuisse potentia late
Arva suis: fixisse domos, murosque. Iuventus
Graia erat, & BAETIM patrio denomine Bætæ
(Pellis ea est arcens hyemes, ætusque furentes)
Auspicijs posuisse: Deus, fatumque monebat.
Condita tunc etiam Nibrissa à Nebride dicta,
Quam Satyri cinxere leves, nocturnaque Menas:
Gaudia quæque sonat Mæsenia condita Carmo.
Omnes sunt urbes Graiæ: nam Græcia voces
Agnovit iurata suas: testatur, & ipse
Bætis arundinifer, longa cum velte verendus
Cænicie, longisque fidem firmantibus annis.

Nos hæc impoematio de nostra Bæte ad Excellentissimum D. Ferdinandum Enriquim de Ribera doctissimum Ducem de Alcala & Bæticarum Musarū Apollinem aliquando lusimus.

Præterea etiam Hispali urbi Principi, ac omnibus sæculis clarissimæ honore præcellere eo ævo Strabo divite testimonio ait. Quod nostræ Bætis urbis singulare ornamentum in sua Cordubæ colophonium detorqueve nititur dictus, ac pius vir Martinus de Roa è Societate Iesu in eo libello, quem de Cordubæ Principatu eleganter scripsit: sed nullo alio, ut puto, fultus tibicine, nisi antiqui marmoris inscriptione apud eandem Cordubam, quæ hæc habet literas.

IMP.

Anni.
Chrisf.

FLAVII LVCII DEXTRI,
IMP. CAESAR. D. F. AVGVSTVS.
COS. XIII. TRIB. POTEST.
XXI. PONT. MAX. A. BAETE.
ET. IANO. AVGVSTO. AD
OCEANVM. LXXIII.

Anni.
Romæ

Nihil tamen aliud continet, quam à Bete flumine Cordubam præter fluente ad Oceanum dimensionem, ut cui vis irspicienti pervium, ac facile est. Vult ita Morales, & ab eo omnes Hispanici scriptores. Habet certe Corduba tot apud se præclarissima omni ævo ornamenta, ut urbs illa patricia nostra emendicare non habeat necesse: quare in amoliendo hoc marmore nihil laboramus. Quis autem, & qualis honor iste nostræ Betis fuerit, ut gratum ac iucundum nobis esset invenire, ita in tam obscura rerum, ac temporum caligine operosum inquirere, ac plane difficile. Labet tamen quasi in crepera luce attentius suspicari. Votorum hæc vis est.

Est apud me lapis marmoreus ulnæ, aut circiter altitudine, latitudine semis affabre perpolitus, literis digitalibus in fronte excisis, ex quibus primæ tres iniuria, fragmento divulso, perierunt. Has tamen satis conspicuas habet.

..... S A.
A V G.
G E N I.
M V N I C I P.

Hoc est: Cæsaris Augusti Genio Municipis. Expleta lacunula illa. Sculptæ præterea sunt ab utroque latere sideris celestis Chelæ, sive Scorpionis antea pars, quemadmodum ab Astronomis pingi, sive ad fingi solet. Aram hanc Augusti Cæsaris

CHRONICI FRAGMENTVM.

77

Anni. Chrisf. *Cæsar's Genio consecratam quis non videat? Natus fuerat Augustus 9. Kal. Octob. ut ex Suetonio, Dione, & alijs liquet, ex orientibus Chelis, sive Scorpionis antica parte. Itaque Municipis illi honesto Genij nomine novum Augusti numen templis, arisque, ac pulvinaribus honorare, & colere intendebant, adhibitis ædituis ac fluminibus: simulque genethliaci sivedere, sive signo, quo natus est ad ficto, iustum, fortem, prudentem, prædicabant, ut ad lib. I. Georgic. notavit Servius. Virgilij carmina hæc sunt.*

Anni.
Romæ

Qua locus Erigonem, inter Chelæque sequentes Panditur, ipse tibi iam brachia contrahit ardens Scorpius, & cæli iusta plus parte reliquit.

Vbi interpres ille: Ergo docet Augustum fortem propter libram, prudentem propter vicinam Virginem. Ad hæc etiam Manilius 4. Astronomicon,

*At cum autumnales cæperunt surgere Chelæ,
Felix æquato genitus sub pondere libræ,
Iudex extremæ sistet vitæque, necisque.
Imponet iugum terris, legesque rogabit.
Illum urbes, & regna tremant, nutuque regentur.*

Habes igitur aram, quæque sine dicata videatur. Scilicet ut Augusto veluti Deo Genio velato Cæsar's nomine, honor deferretur. Ab hoc itaque divino honore Strabonem in hoc loco capio, quasi honore isto aræ sibi ab Augusto cõcessæ Betis urbs Hispali præmineret. Honor nempe pro sacrificio ipso Aræ imposito. Ita Poetarum Princeps I. Aeneid.

*Simul Aenæam in regia ducit,
Tectâ simul Divum templis indicit honorem.
Eo etiam libro. Et quisquam numen iunonis adoret?
Præterea, aut supplex aris imponat honorem?*

V. Apud

Anni. *Apud Symmachum etiam undecimus honor, pro undecima* Anni.
Chr. if. *hostia. Plura exempla in Nonio Marcello invenies.* Romæ

Superest nunc, ac honor iste Augusto delatus communis ac reciprocus cum ea fuerit, ita ut inde præcellere, & eminere Hispali potuerit eius prærogatiua. Pomponius Mela inde sicut orbis, agens de Noega Asturum oppido ait: In Asturum litore Noega est oppidum, & tres Aræ, quas sextianas vocant, in peninsula sedent, illustrantque terras antea ignobiles Augusti nomine consecratæ. Isaacus Casaubonus in notis ad monumentum Ancyranum dissertis quidem verbis. Pleræque provinciarum pro magno beneficio postularunt sibi ius dari aræ ponendæ in aliqua suarum urbium, ubi communi nomine populi totius provinciæ honoris eius causa sacra facerent. Talis in Gallia Lugdunensi ara, ad quam sexaginta populos convenire solitos refert Strabo, Talis in altera Galliæ parte ara Narbonensis, & in alijs provincijs aliæ tum Augusto, tum Julio Cæsari positæ tanto quidem studio, ac adulatione, ut earum urbium incolæ, qui huiusmodi templa apud se haberent, nullo alio magis nomine superbirent, quàm quod essent istorum Νεοφύτων numinum æditui.

Vnum hoc pro multis testimonium sufficiat. Genio etiam Augusti hand insolens dedicatio fuit, siquidem præter hanc, quæ Bati concessa, Athenis etiam templum habuit Genij nomine consecratum. Suetonius me docet in eo Principe: Cuncti simul ædē Iovis Olympici Athenis antiquitus inchoatam perficere communi sumptu destinaverunt, Genioque eius dedicare.

Alteram etiam honoris excellentiam urbi nostræ contigit non solum à iure aræ illius ponendæ, sed etiã à millibus veteranis ab Cæsare Augusto in coloniam deductis. Vt expresse asserit Strabo. Quod orbe peccato, tēpliq; Iani clusibus liminibus emergere potuit, fuito iam bello Cantabrico anno ab V. C. 729. Augusto IX. & M. Junio Sillano Coss. liquet hoc ex Diono.

Eo.

Anni. *Eo nimirum tempore quo in Lusitania ab emeritis militibus* Anni.
Chr. if. *Emerita Augusta condita est, ac cognominata. Porro ut hi milites, relicto Marte, Bati nostræ, quemadmodum illi Emeritæ pro premio, ac pretio defunctæ militiæ sibi poscerent, multa potuerunt esse, quæ eorum animum allicerent. In vitare namque poterant cæli, solique præstantia: ager enim noster circumquaque letissimus, ex quo frugum, vini, olei, lignorum salisque copia pene mirabilis: ita ut Ceres, Liber, Pallas, ac Cybele secum certare videantur. Nec tamen Diæ maiorum gentium Medioximos Panem, Vertumnum, Salaciam, Pomonamque aspernantur. Imo vero sibi famulos, atque ad ministros conciliant; paritos enim ac divisos habent fines.*

Numina ne certent, bello neu regna fatiscant.

Ipsa urbs, veluti arbiter, aut sacer lapis in medio residens, lites discernit, suo quemque muneri assignans; ita ut arva ubi messes, vinetis aut olivetis, aut pinibus immixta nocumento non sint, sed sua cuique tellus determinata, ac distincta eo agriculturalium fructu, ut sæpissime experientia compertum sit, quæ uno duntaxat anno colliguntur, inque cellaria, & horrea conduntur, sineque foras exportarentur (quod plerumque, & semper fit) in quatuor, vel quinque annos civibus essent suffectura, nec propterea annona deficeret. Hanc multiplicem copiam, Franciscus Paciecus canonic. Hispal. in epig. ad Regem Philippum 2. commendat.

Accipe dona meis innata patentibus arvis
Clara Deum soboles, Austriadumque decus.
Quamvis flava Ceres det fruges. vina lyæus,
Detque oleum Pallas, lignaque det Cybele:
Plus tamen exhilarat me semper virginis Ara.
Quo Rex præsentis numine tutus eas.

Nos quoque in poematio

V 2 Ergo

Anni. Ergo armentorum, pecudum quoque, dives equorum, Anni.
 Chriſ. Fruge potens, olea facilis, ſæcunda lyæo, Romæ
 Altrix pomorum, atque falis, pinuque ſuperba
 Sola tuis opulenta bonis.

*Fuit etiam præſtantum virorum non infæcunda, ſiquidem ha-
 buit Lucium hunc de quo Dexter ingenij laude ea ætate Ro-
 mæ, id eſt tætius mundi Theatro florentem: Sabinum Presby-
 terum, qui Concilio Arelatenſi ſubſcripſit, Antiſtitem poſ-
 tea Hiſpalenſem: Gregorium Baticum Illiberitanæ ſedis præ-
 ſulem ſanctiſſimum, Stratonem, Rufinum, & Rufinianum fra-
 tres, Artemidorum, & ſævium invictos martyres, ſanctum
 Lucianum Presbyterum, Lucinium Baticum germanos fra-
 tres, Abigam cæcum D. Hieronymi literis, ſuiſque ipſorum
 meritis immortalitate donatos: nec tamen ætate noſtra oblita
 ſui Didacum Leontium Episcopum Columbrienſem, qui ſacro
 æcumenicoque Concilio Tridentino interfuit munere legatæ
 Pauli Pontificis fungens, & cum patribus ſubſcribens: Ludo-
 vicum Meſſiam Leopontium non infimi ſubſellij Iureconſul-
 tum, Franciſcum Parram ex Collegio Oveterſi Salmanticae,
 Theologiæ ſacræ antecęſſorem Canonicū Oxomenſem, & alios
 plures omnibus diſciplinis in ſtructos viros, quos longum eſ-
 ſet recenſere.*

z Natus Lucius.) M. Valerius Martialis Lucium quen-
 dam Hiſpanum in epigram. celebrat.

Luci gloria temporum noſtrorum:

*De Lucio etiam hac ætate florente Lylius Giralduſ de vitis
 Poet. Poſt hunc erat Lucius Poeta Hiſpanus, qui Ho-
 ratium Flaccum imitatus eſt Domitiano Cæſare, quem
 eundem eſſe, qui à Dextro laudatur, non dubito: de eo quoque
 agit Lucas Tudenſis in chronici præfatione de laudibus Hiſ-
 panie. Morales lib. 9. cap. 27. Eſt etiam priſcus lapis Tarraco-
 ne de Lucio civæ Aſturicenſi, domo tamen Batico: ſed nec
 hunc*

Anni. hunc Poetam exiſtimo, alium tamen illuſtrem virum noſtræ Anni.
 Chriſ. Bætiſ alumnum. Romæ

LVCIO. ANTEIO. FLAVINO.
 BAETICO. COS. CIVI. ASTV-
 RIC. LEG. VII. G. P. FEL. ANN.
 XLV. STIP. XXIII. ANTEIVS
 ANTIOCHVS. LIB. PATRONO.
 OPTIMO. BENEMERENTI. FECIT.
 SECVNDVM. VOLVNTATEM.
 S V A M.

Hoc tempore omnes Hiſpaniarum
 Eccleſiæ; ſicut etiam aliæ totius orbis
 terrarum, a paganis pacem mercatæ
 ſunt.

182 Antoninus Imperator pluſquã cen- 933.
 tum leones^a exhibuit.

a Capitolinus, Dio, Eutropius, Buſebius.

Smyrna urbs Aſiæ terræmotu cõcuſa
 ſa ruit: ^b ad cuius reparationem decen-
 nalis tributorum relaxatio data eſt.

Antoninus Imp. in Pannonia morbo
 deceſſit. Succeſſit illi Imperio Commo-
 dus filius.

b Smyrna urbs Aſiæ terremotu concuſa ruit.) *Repoſui
 Smyrna: adſtipulantibus Eufebio in chron. & Dione in M. An-
 tonino.*

Anni. *tonino.* Pecuniam, inquit, multis civitatibus largitus est. Anni. *Romæ*
 Chriſt. In quarum numero fuit Smyrna, quæ in genti terræmo
 tu quaſſata fuerat. Fateor tamen in *Aſia* duas etiam Syrnas
 eſſe, alteram *Curiæ*, Ionæ alteram.

185 Templum Serapidis in Alexandria 936.
 c celeberrimum incenſum eſt.

c Templum Serapidis.) *Dio Nicenſis, Eusebius in chron.*

Irenæus Episcopus^d Lugdunensis in-
 signis habetur.

d *Eusebius, Hieronymus.*

Flavio Brigæ^e in Hispania S. Victor
 martyr, & socij eius, f qui varia ex cru-
 cianta passi, necati sunt.

e *Ptolemæus in Aurigonibus collocat. Plinius ubi olim
 Amanum Portus. Hodie Bormeo Nebriffenſi & Morali, licet
 Tarafe, & Alijs Bilbao ſit.*

f *Plures martyres Victoris nomine nobilitantur in marty-
 rologijs, nec tamen loci natalium, aut p. ſionum tempus in
 eis notantur. Itaque quaſi in tenebris micantes hos eſſe, de qui-
 bus in Martyrol. Rom. 17. Octobris agitur, ſuſpicamur.*

Plurima Collegia g iuventutis per
 Hispanias ad clerum instituendæ: præ-
 fertim Cæſaraugustæ, Tarracone, Hiſ-
 pali, Carthagine, Toleti, Braccaræ Au-
 guſtæ, illiberi præcipuis in urbibus de-
 gentia, Præſulum diligentia eriguntur.

Es

Anni. g *Ea ipſa iuventutis collegia hoc tempore haberi cepta, pa-* Anni. *Romæ*
 Chriſt. *tres in Concilio 4. Tolet. Can. 23. inſtauranda mandarunt. Con-*
cilium etiam Lateranenſe Seſſ. 9. de Reformat. renovavitque
Concilium Trid. Seſſ. 23. c. 18. de Reformat.

Patruino, vel Paterno Toletano h
 Episcopo Turibius Toletanus Præſul
 ſufficitur homo doctus, & eruditus,
 qui multa incommoda ob fidei patro-
 cinium ab Ethnicis patitur. Qui natus
 Romæ ad Hispanias dicitur perveniſſe:
 ad quem S. Irenæus Episcopus Lugdu-
 nenſis literis eius provocatus, tanquam
 ad familiariffimum miſſit librūⁱ con-
 tra hæreſes.

h *Julian. in chron.* Turibius Pontifex Toletanus ſcrip-
 tor nobilis graviter pro defenſione fidei à Gentilibus
 patitur. *Eo etiam ordine in eius Eccleſie Chronologijs ſuffi-*
ciuntur.

i *Miſiſſe librum, non dedicaſſe innuit, nam in veteribus exē
 plaribus, quæ Billius, & Fevardentius illuſtrarunt, nec incuſ-
 ſis hoc extat.*

186 Thermæ ex ædificatæ ſunt Romæ 937.
 l iuſſu Commodi Imperatoris.

l *Casiodorus, & Contractus. Anno ipſius Imp. 5.*

190 Apollonius egregius Chriſti cultor, 941.
 m & Senator, Senatui Romano librum

pro

FLAVII LVCII DEXTRI,
 Anni. Chrif. 193 pro fidei defensione obtulit, & capite truncatur. Anni. Romæ 944.
 Commodus egregia ſpectacula populo Romano præbuit.

m *Eusebius in chron. & in historia lib. 5. c. 20. Nicephor. lib. 4. c. 26. & in Martyrol. Rom. fit de eo 18. April. Hieron. de ſcript Eccleſiaſt. Gaulterus, & alij.*

Commodus Imp. ſcleratus in domo Veſtalianiⁿ necatur.

n Commodus Imp. Scleratus in domo veſtaliani necatur.) *Varie hoc apud Auctores legitur. Capitolinus, & Lampridius: In Hortis Veſtaliani. Idatius tamen cum noſtro convenit, à quo non recedimus.*

Successit in Imp. Romano Helvius Pertinax^o menſes ſex: Pertinax obſecrantem Senatū, ut uxorem ſuam Auguſtam, filium Cæſarem appellaret, repulit dicens: ſatis eſſe quod ipſe nollens Imperium Romanum ſuſcepſiſſet, & regeret.

o *Anno 195. Conſulibus Falcone, & Erutio Claro, Dio, & Capitolinus, Herodianus.*

Pertinax occiditur in palatio^p ſcelere Iuliani Iuriſconſulti. Quem poſtea Severus

CHRONICI FRAGMENTVM.

81
 Anni. Romæ

Anni. Chrif.

Severus apud Milvium pontem interfecit.

p *Dio in Iuliano, Entropius, Victor, Euseb.*

Severus, qui & Pertinax^q ſucceſſit Iuliano Imperatori.

q *Dio, Entropius, Victor, Herodianus.*

197

Clemens Alexandrinus Presbyter, & Pantenus Stoicus^r Philoſophi in diſputatione pro fide noſtra fortiffimi cenſentur. 948.

r *Clemens Alexandrinus Presbyter Espanesius stoicus.) Reposui: Pantenus: vel Pantæus. Ex Eusebij melioris notæ Codicibus. In Hispalensi. C. idem Panatius.*

198

Polycrates, & Bachillus, f^f Aſiæ provinciæ Epifcopi clari cenſentur. 949.

f *Polycarpus, & Bacchylus.) Reposui Polycrates, & Bachillus. Ita Arnaldus Pontacus in Eusebium exemendatioribus Codicibus.*

199

Sub Victore Papa gravis de Paſchate^t quæſtio oritur. 950.

200

Iudæicum, vel Samariticum bellum reſumptum. 951.

t *Eusebius in chron. & hist. lib. 5. cap. 24.*

X Severus

Severus Imperator Parthos, & Adia-
benos^u superavit, Arabasque internos
pene ad internecionem delevit.

u *Herodian lib. 3. Dio, Eutropius, Eusebius.*

202

Severo Imperatore Romæ Septizo-
ni um, & x Thermæ extructæ. 953.

x Romæ Septizodium.) *Reposui: Septizonium. Ex noti-
tia Imperij. Publio Victore, Spartiano, Ammiano Marcelli-
no lib. 15. Videndusque est Anton, August. dial. 4. Bernardus
Gamucius in antiquit. Porro Septizonium erat illustre, ac
conspicuum altitudine ædificium septeno columnarum ordine
per ambitum substructum. Spartianus in Severo de Septizo-
nio, & Thermis: Opera publica eius extat Septizonium,
& Thermæ.*

204

Persecutio in Ecclesiam mota est, y
in qua Leonides, Originis pater glorio-
so martyrio coronatur. 955.

y *Tertullianus, Eusebius, & alij.*

Alexander^z ob confessionem fidei
celebratur.

z *Euseb. Hic videtur esse, qui post annos octo factus est
Episcop. Hierosolymitanus ex Episcopo Capadocia, ut colligi-
tur ex Nicephor. lib. 5. c. 9. Euseb. hist. lib. 6. c. 8.*

206

Clodio Albino, a qui se Cæsarem 957.
in Gallia fecerat, apud Lugdunum oc-
ciso, Severus bellum movet Britannis.

a Dio

Anni. a Dio in Severo, Eutropius, Herodianus lib. 3. Capito-
Chris. lius. Anni. Romæ

208

Carthagine in Hispania Geta, &
Plauciano Coss. b Gundenes Virgo pa-
titur 15. Kal. Quintilis. 959.

b *Qui fuit annus V. C. 956. Christi 204. Ergo incommodo
loco caput hoc locatum? sed nos religionem putamus quidquã
mutare, sufficit tempus martyrij nominatis Coss. signasse, licet
non eo tempore collocet. De S. Gundene agitur in Martyrol.
Rom. 18. Iulij; unde etiam mendum suspicor in Tò Quintilis.
Et scribendum: Sextilis. Adi Baronium in notis ad eam diem.*

Blitabri prope Segoviam c ad iuga
Carpetana in provincia Tarraconensi
S. Auditus martyr 1. Novembris.

c *Britabli prope Segovian.) Optime scriptum. In Livio
lib. 39. non æque Litabrum à C. Flaminio expugnatum, de eo
Morales in antiquit. Hisp. fol. 95. & in Epistola Montani ad
Theoribium Palentinum in qua etiam Britablum. De Audi-
to nihil legi.*

S. Andeolus d qui peragratis Gallijs,
& universa Carpetania, in Hispanijs
prædicat, ad urbem Nivariam e Carpe-
tanorum finibus coniunctam, & sub
Severo patitur.

Lucius Barcinonensis Episcopus præ-
est annis quatuor.

d *De eo fit in Martyrol. Rom. 1. Maij, ubi Beda, V swardus,*

X 2

Ado,

Anni. *Ado, & alij. Ibi tamen in Gallia, & territorio Vivariensi* Roma
 Chris. *festum notatur, non in Hispania. Sed certe non aperit Martyrologium an ibi passus fuerit, sed tantum de eo ibi agi, potuit-que pati in Hispania.*

e Inter Salmaticam, & Compluticam ab Antonino in Itin. locatur. Forisam hodie Nieva.

Quinctus, vel Quinctianus f. Episcopus Toletanus succedit Patruino, vel Paterno. & Præsides in sede annis duodecim.

f *Julianus de eo. In chron. anno 202. Quintus Episcopus Toletanus excellentis vir spiritus extitit, & defendit fortiter fidem Christi.*

g *Succedit Patruino.) Imo Asturio, qui Patruino iam susceptus est. Eoque etiam ordine in Chronologijs reperitur Loaise, & aliorum.*

In Hispania ab Apostolicis temporibus frequens imaginum sacrarum usus, & cultus. In quibus apud nos postrema fuit à passione S. Christophori Gigantis imago. h

h *Cave intelligas hoc anno 208. imaginem D. Christophori Gigantis cultam; cum ipse passus sit sub Decio Imp. loquitur enim Dexter per occasionem; cum enim de usu, & cultu imaginum sacrarum in Hispania, his temporibus de quibus agit, dicat, ultimam appingi; sive ad fingi suo ipsius Dextri tempore, colique asseverat à passione Domini, sive à Christophori martyrio.*

Secun-

Anni.
 Chris.

Secundus Astensisⁱ floret in Hispania, passus in Bætica prope flumen Tanagrum, alias vocatum Lethem.^l

Anni.
 Romæ

i *Habentur eius acta in actis S. Marci Episcopi Dertensis. Et in Martyrol. Rom. 29. Martij Petroque in Catalogo lib. 4. c. 12. & in Inalino in chronico.*

l *Prope flumen Tanagrum, alias vocatum Lethem.) Florianus Ocampius asserit hunc fluvium vocatum Lethem olim, quem nos hodie addita Arabica particula Guadalet hem nominamus, qui Astæ, sive Xerez de la Frontera vicinus fluit. Adduci potuit Florianus, ut id ita crederet illo Silij Italici carmine.*

Et Theron potator aquæ sub nomine Lethes.

Bernardus Aldretius bono reipublicæ literariæ natus putatur esse Christum, de quo Festus Avienus.

Hic Chrysus annis intrat altum Gurgitem. 816

Vide illum in orig. ling. Castell. lib. 3. c. 11.

Floret Tertullianus Afer^m filius Cætionis Proconsularis viri.

m *Eusebius in chron. Hieronym. de scriptor. Eccles. Lactantius, Paulinus, & alij sexcenti.*

211 *Origenes Alexandriæⁿ in studijs omnibus celebratur. 962.*

212 *Fulda Episcopus Barcinonensis ad annos 12. Sedet. 963.*

n *Hæc ab Eusebio tribuuntur anno 15. Severi Imp. repugnat Auct. hist. Ecclesiasticæ lib. 3. c. 3.*

Seve-

Severus Imperator moritur Eboraci

o in Britannia.

Anni
Romæ
964.

o *Eutropius & Eusebius, Victor, Diac. lib. II. licet. Aelius Lampridius dubiam hanc opinionem redat hisce verbis. Denique agentem eum cum paucis in Britannia, at alij volunt in Gallia in vico, cui Sicilia nomen est, non ex omnium sententia, sed latrocinaantium modo, occiderunt.*

214 Asclepiades Episcopus P Anthioche-
nus mire floret. 965.

217 Antoninus Thermas suo nomine
Romæ ædificat. 968.

p *Eusebius in chron. & in historia lib. 6. c. 8.*

218 Antoninus tam in usitatæ libidinis
q fuit, ut Iuliam novercam suam uxore
ducere decreverit. 969.

q *Plurima eius monstri scelera Dio, Eutropius, Herodianus, & alij historici commemorant.*

219 Antoninus occiditur ann. suæ ætatis
44. r prope Carras. 970.

r *Antoninus occiditur anno suæ ætatis 44.) Hæc Eusebius. Aliter Dio qui 39. Spartianus qui 43. signat.*

220 Macrinus f creatur Imperator. Impe-
rat anno uno. 971.

f *Dio in Macrino, Eutropius, Eusebius, Victor.*

Circen.

Anni.
Chris.

Circensibus Vulcanaliorum t Romæ
Amphitheatrum incensum.

Anni.
Romæ

t *Cyrensibus Vulcarariorum.) Reposui: Circensibus Vulcanaliorum. Vulcanalia fiebant mense Augusto 9. Kal. Sept. ex Plinio, & Columela, & expressius in lapide. Lipsius.*

222 Vincentius u Episcopus Toletanus. 973.
succedit Quinto, vel Quinctiano To-
letano pariter Antistiti.

u *In impressis nimis oscitanter una clausula in duas dissecta. Coniunxi, & sensum redintegravi. Julianus in chronico de Vincentio eadem fere, quæ Dexter. Vincentius Toletanus ad annos 245. ad huc S. Pontifex Antherus sub nomine Metropolitanus in provincia Toletana scribit. Fuit vir egregius, & pius, Meviæ vero moritur.*

Præest annis viginti tribus. Obijt x
Meviæ.

x *In C. Arch. Hisp. Meriæ. In Pinedæ Mericæ. Sed ab im-
presso non recessi, faretque Plinius, & Julianus.*

Hippone in Carpetania y S. Christi
martyres Cyriacus, & Iulita, z sub Im-
peratore Alexandro lauream conse-
quuntur.

y *Plures fuerunt Hippones in Hispania, forsitan à Cartha-
ginensibus conditæ. Hanc provinciæ Carpetaniæ ex Livio evin-
aimus lib. 39. qui illam prope Toletum locat.*

z *Lucius*

Anni. z Lucius Marinæus Siculus nostri opinionem sequi vide. Anni.
 Chriſ. tur, qui tamen impugnatur à Morale lib. 9. c. 29, Romæ

224 Antoninus occiditur Romæ^a in tu- 975.
 multu militari.

a Aurelius, Victor, & Eusebius. At Eutropius in Gallia
 occisum affirmat.

228 Ulpianus Iurifconsultus^b Assessor 979.
 Imperatoris Alexandri insignis eo tem-
 pore nimium floret.

b Spartianus, & Eusebius, Sext. Aurelius, librique Digest
 torum satis viri Consultissimi ingenium illustrant.

229 Romæ ex ædificatæ sunt Thermæ^c 980.
 dictæ Alexandrinæ.

c Herodianus lib. 4. Diac. lib. 9.

230 Geminus Presbyter Antiochenus, & 981.
 Hipolytus, & Beryllus Episcopus Ara-
 biæ Bostrenus^d clari scriptores cen-
 sentur.

d Episcopus Arabiæ Prostenus. Quatuor videntur vi-
 ri, sed tres tantum sunt. Geminus Presbyter Antiochenus,
 Hippolytus, & Beryllus Episcopus Bostrenus, nomen hoc Gẽ-
 rile, & Arabiæ civitatis. Euseb. in chron. & hist. lib. 2. c. 2.
 & Hieron. de script. Eccles. ab impressis satis barbære enun-
 ciantur.

In Lu-

Anni. In Lusitania urbe Salaria, e quæ urbs 85
 Chriſ. Imperatoria dicitur, celebrantur egre- Anni.
 gijs laudibus Gracillianus, & Felicissi- Romæ
 ma^f martyres.

234 Alexander Imperator egregie pius 985.
 in matrem Mammæam.

235 Origenes ex Alexandria ad Cæsa- 986.
 ream Palestinæ obiit.

237 Alexander Imperator occiditur Mo 988.
 guntiaci in tumultu militari.

238 Maximinus miles gregarius sine au- 989.
 ctoritate Senatus eligitur

239 Maximinus in Ecclesiam Catholi- 990.
 cam persecutionem movet.

240 Maximinus à Pupieno Aquileiæ in 991.
 Italia occiditur.

241 Gordianus eligitur Imperator, occi- 992.
 sis Pupieno, & Balbino Romæ.

243 Gordianus nimis adolescens Partho 994.
 rum acies exuperat.

244 Philippus Præfectus Prætorio Gor- 995.
 dianum prope Romam necat.

e Apud Ptolemæum, Plinium, & Antoninum Salacia ap-
 pellatur. Morales sepius Salariam nominat, ut noster. Ho-
 die Alcaçar do Sal, in Algarbiensi Regno, ut placet An-
 drææ Resendio.

f In Archiepiscop. Hisp. Codice: Gratidianus. Agitur de
 eis in Martyrol. Rom. 12. Augusti. Sed ibi Falaræ in Tuscis

X passos

Anni. passos affirmat Baronius in notis ad illam diem, & ex Falavi, Anni.
 Chriſt. ut in veteribus ms. reposuit: Faleriæ in Piceno. Et eorum cor- Roma.
 pora in Ecclesia Castellaneſi aſſervari teſtis eſt. Noſter in
 Luſitania Vrbe Salaria Imperatoriæ, ſatis perſpicue offerit.
 Nec lis componi in manifeſta diſcrepantia poteſt.

Multa in hac pagina conſulto præterij, quia obvia ſunt in
 auctoribus, præcipueque abud Eusebium, Diaconum, Victo-
 rem, Lampridium, Capitolinum, & Spartianum, quorum ne no-
 mina toties repeterem, ſemel hic notaſſe ſufficiat.

245. Pomponius Palmatus, vel Paulatus 8 996.
 Episcopus Toletanus Vincentio quo-
 que Toletano ſuccedit, vir eloquens, &
 pius: ſedet annis 36.

g Eo etiam ordine in Chronologijs Eccleſiæ illius recenſen-
 tur, meminit que Iulianus in chron.

246. Oſcæ in Veſcitania^h SS. Chriſti mar- 997.
 tyres Orentius, & Patientiaⁱ Patres S.
 martyris, & Archilevitæ Laurentij Ro-
 mæ paſſi, & S. Orientij confeſſoris Epif-
 copi Auxitani.

h Levi mendo: Veſcitania: repoſui. Ex Plinio lib. 3. c. 3.
 Oſca in Tarraconenſi multis nominibus celebranda, hodie.
 Gueſca. De ea Plutarachus in ſertorio, pluresque hiftorici, &
 Geographi, ſcripſitque hiftoriam ſatis diſuſam Franciſcus
 Diegus Ainſa.

i Martyrol. Rom. 1. Maij Floſ. Sanct. Hiſpaniæ Morales,
 alij quos refert Franciſcus Diegus Ainſa lib. 2. c. 1. hift. Oſ-
 cenſis: quamquam ibi non martyres, ſed confeſſores habentur.
 Auxita-

Anni. Auxitani.) In Martyrol. ea die Episcopi Auſcitani, & Aui.
 Chriſt. prædictus Auctor hiftoriæ Oſcenſis c. 2. lib. 2. Roma

248 S. Melchiades, ¹ qui poſtea fuit Ro- 999.
 manus Pontifex, in Hiſpania naſcitur.

1 S. Melchiades.) Iulianus: Milciades, qui poſtea fuit
 Papa naſcitur in Hiſpania, ſcilicet, patribus Africis apud
 Mantuanam Carpetanorum. Id etiam refert Maurolicus
 Abbas Meſſanenſis, & Diaconus in Vitis Pontificum Rom.
 in Milciade.

249 Regnantibus Philippis fuit Romæ 1000.
 millenarius^m annus, ob quam celebri-
 taté innumerabiles in Circo beſtiæ oc-
 ciſæ, & ludi Theatrales, tribus diebus
 ac noctibus, populo per vigilate, ⁿ cum
 magno apparatu, & hilaritate civium
 Romanorum exhibiti.

252 Philippus Senior Veronæ, Romæ ve- 1003.
 ro Junior occiſus eſt.

m Ex Varroniana ſupputatione publicis monumentis teſta-
 ta calculus recte habitus eſt. Oroſius lib. 7. c. 20. Capitolinus,
 Caſiodorus, Eusebius.

n Probe omnino, & ex ritu: nam illis tribus diebus, ac noc-
 tibus Romani perpetuo per vigilio continuatæ lætitiæ vaca-
 bant. Conſule Polytanium Miſcellanea 58. Oruphrium delu-
 dis Circenſibus, & Sec.

Decius in Pannonia inferiore Buda-
 liæ^o natus Imperat.

Anni. o. Certior lectio ex Pæanio Budalia. Inde Pannonia Budal- Anni.
 Chris. lia. Notat Elias Vinctus in Eutropium. Romæ

In odium Philipporum Christiano-
 rum Decius persecutionem movet. P

p Que à Valeriano continuata ab eo denominatur, ut lib. 3,
 notat Optatus Milevitanus.

Antonius post monachorū Patriar-
 cha ¶ in Aegypto nascitur.

q Euseb. in chron.

Hoc tempore Romæ Amphiteatrū^r
 flammis exustum est.

255 Romæ in Ecclesia Romana Fabia- 1006.
 no succedit Cornelius.

r Euseb. in chron. Diaconus.

Felix Presbyter^f Vallatæ urbicæ in
 Vaccæis scribit ad Cyprianum Car-
 thaginensem Episcopum in causa Ba-
 silidis Asturicēsis Episcopi, illumque de
 maximis accusat criminibus.

f Historiam hanc, silubet, pete à D. Cypriano epist. 68. Mo-
 rale lib. 9. c. 45. Baronio Anno. 255.

Toleti patitur Sancta Martiana^t fi-
 lia Catelli Reguli Lusitanix, sororque

octo

Anni. o. octo aliarum Virginum^u Aelio, & Li- Anni.
 Chris. centio Coss. Romæ

t De ea in Martyrol. Rom. 12. Iulij, & Breviarijs Toleta-
 nis ubi sacer hymnus, Morales lib. 10. c. 18.

u Quarum nomina hæc sunt: Genivera, Victoria, Eume-
 lia, Germana, sive Gemma. Basilia, Quiteria, Liberata,
 sive Vulgefortis. Marina, sed Iulianus in chron. ad ann. 130.
 passas asseverat.

In hoc tempore in urbe Vestinia in
 Carpetania prope Bellicā, quæ nūc Cu-
 minaria: Nummia Varia, * Veneris Sacer-
 dos, mulier præstantissima oppibus, &
 auctoritate floret.

x In hoc tempore in urbe Vestinia in Carpetania ...
 Nummia Varia Veneris Sacerdos mulier præstantissi-
 ma.) Nostri Codicis indubitata fides, deficiente auctore, qui
 de Nummia Varia meminerit, valde ab ænea tabula firmatur,
 quæ ab Antonio Augustino in eo tractu reperta est, produci-
 turque à Panvino in fastis, & Iano Grutero, pag. 443. ab Vr-
 sino, & Lipsio, alijs.

C. VETTIO. ATTICO. ET. C. ASINIO.
 PRAETEXTATO. COSS. PRID. IDVS.
 APRIL.

PELTVINI. VESTINIS. IN. CVRIA.
 AVG. ORDINEM. HABENTIBVS. T.
 AVIDIACO. RESTITVTO. ET. BLAE-
 SIO. NATALE. AEDD. Q.Q. SCRIB-
 VENDO. ADFVERVNT. QVOD. VNI-
 VERSI. VERBA. FECERVNT.

NVM-

Anni. NVMMIAM. VARIAM. C. F. SACER- Anni.
 Chrif. DOTE M. VENERIS. FELICIS. EA. Romæ

ADFECTIONE. ATQVE. PRONO.
 ANIMO. CIRCA. NOS. AGERE.
 COEPISSE. PRO. INSTITVTO. BE-
 NEVOLENTIAE. SVAE. SICVT.
 ET. PARENTES. EIVS. SEMPER.
 EGERVNT. VT. MERITO. DEBEAT.
 EX. CONSENSV. VNIVERSORVM.
 PATRONA. PRAEFECTVRAE. NOS-
 TRAE. FIERI. QVO. MAGIS. MAGIS-
 QVE. HOC. HONORE. QVI. EST.
 APVT. NOS. POTISSIMVS. TANTAE.
 CLARITATI. EIVS. OBLATO. DIG-
 NATIONE. DINIGNITATIS. EIVS.
 GLORIOSI. ET. IN. OMNIBVS. TV-
 TI. AC. DEFENSI. ESSE. POSSIMVS.
 Q. D. E. R. F. P. D. E. I. C.

PLACERE. VNIVERSIS. CONSCRIP-
 TIS. NVMMIAE. VARIAE. C. F. SA-
 CERDOTI. VENERIS. FELICIS. PRO.
 SPLENDORE. DIGNITATIS. SVAE.
 PATROCINIVM. PRAEFECTVRAE.
 NOSTRAE. OFFERRI. PETIQVE. AB.
 EIVS. CLARITATE. ET. EXIMIA.
 BENIGNITATE.

VT. HVNC. HONOREM. SIBI. A. NOBIS.
 OBLATVM. LIBENTI. ET. PRONO.
 ANIMO. SVSCIPERE. ET. SINGV-
 LOS. VNIVERSOS. QVE. NOS. REM-
 QVE. PVBLICAM. NOSTRAM. IN.
 CLIENTELAM. DOMVS. SVAE. RECI-
 PERE. DIGNETVR. ET. IN. QVIBVS-
 CVMQVE. RATIO. EXEGERIT. IN-
 TER.

Anni.
 Chrif.

TERCEDENTE. AVCTORITATE. DIG- Anni.
 NITATIS. SVAE. TVTOS. DEFEN- Romæ
 SOSQVE. PRAESTET. TABVLAMQVE.
 AENEAM. HVIVS. DECRETI. N. VER-
 BA. CONTINENTEM. OFFERRI. ET.
 PER. AVIDIACCVM. RESTITVTVM.
 ET. BLAESIVM. NATALEM. QQ.
 ITEM. NVMISENVM. CRESCENTEM. ET.
 FL. PRISCVM. PRIMORES. ORDINIS.
 N. VIROS. CENSVER.

Quam inscriptionem lubens omnem exhibeo, ut antiquitatis studiosi, quibusque lapides panes fiunt, dapilli hac voluptate pascantur, & ne Nummia Variæ feminæ præstantissimæ honori aliquid detrahamus.

Item hoc eodem tempore, licet alij sub Imp. Pio Aurelio mallint, in Hispania apud Turbulam urbem Bastetanorum, in populis Marfis. S. Victoria aufugiens Roma ad Hispanias (ubi prædia erant eius (ponfi) venit, postque tempus aliquod 23. Decemb. virginittatis lauream martyrij laude pro Christi fide passa egregie cumulat.

y Agnoscit Ptolemaus. & forte est Turba Livij. lib. 33.
 z Forstiam scriptum. Ex populis Marfis. Nam aliter sensus obnubilatur. De S. Victoriæ agitur in Martyrol. Rom. hac die 23 Decembris. sed ibi Romæ. non Turbula. martyrium consummasse scriptum. pro Dextro est Iulianus in chron. Sancta Victoria virgo natione Romana, quæ fugiens in Hispanias.

Anni. nias, ne Eugeuio, cui desposata fuerat, nuberet, ve-
 Anni. nitque ad civitatem Turbulonam in Batestanis, ibi-
 Chriſ. Romæ demque passa est. *Potuit tamen etiam Romæ celebrari ob na-
 talem, & originem temporalem, ut more Ecclesiastico con-
 ſuetum in Sanctorum solemnitatibus, iure quoq; fulcitur, capi-
 te pronunciandum de Ferijs. De Sancta Victoria agit præ-
 terea V suardus ea die, & est hymnus Sancti Aldhelmi lib. 2.
 de Virginibus.*

In Lusitania urbe Vectonum Valen-
 tia passi sunt. Sancti martyres Felix, For-
 tunatus, & Achileus^a à Sancto Irenæo
 missi ad prædicandum contra hæreti-
 cos Gnosticos 23. Aprilis.

^a *Aliter Martyrologium Romanum, in quo apud Gallias
 hæc gesta narrantur Morales lib. 10. c. 29. sed Petrus Anto-
 nius Beuterus cum nostro mordicus tenet, apudque Valentiam
 Hispaniæ coronam accepisse asserit. Adi Baron. in notis ad
 Martyrol. 23. Aprilis à quo Beda, V suardus, & Ado.*

Pæstilens morbus^b multas provin-
 cias orbis miserabiliter infecit, maxime
 vero Alexandriam, & Aegyptum, ex
 Dionisij^c Cyprianique de mortalitate
 iusto volumine.^d

^b *Eutropius in Gallo, & Volusiano, Euseb. in chron. Victor
 Orosius lib. 7. c. 21. Iornandes, Spondanus in epit. anno 255.*

^c *Alexandrini. Euseb. hist. lib. 7. c. 17.*

^d *Ad Demetrianum Proconsulem Africa.*

Lucius

Anni.
 Chriſ.
 256

Lucius Papa^e tenet regitque Eccle-
 siam Romanam.

89
 Anni.
 Romæ
 1007.

^e *Optime, & ex Chronologorum supputatione, vide Plati-
 nam, & Chiaconium.*

Gallus, & Volusianus profecti contra
 Aemilianum^f necantur.

^f *Eutropius ad hæc. Sub his Aemilianus in Messia res
 novas molitus est. Ad quem opprimendum cum ambo
 profecti essent, Interamni interfecti sunt. Aurelius Vic-
 tor, alij*

257 Valerianus in Rhetia^g ab exercitu fit
 Imperator. 1008.

^g *Eutropius, Eusebius in chron.*

259 Cyprianus primum Carthagine Rhe-
 tor, mox Presbyter, postremo Cartha-
 ginensis Episcopus martyrio^h conse-
 cratur. 1010.

^h *Duorum annorum prochronismus hic est: martyrium si-
 quidem. D. Cypriani patratum est, Basso, & Fusco Cess. anno
 Christi 261.*

Triginta circiter scriptores Catholici
 contra blasphemias Porphyrijⁱ Philoso-
 phi scripserunt. In his nonnulli His-
 pani.

Z i Petti-

Anni. i Pertinacissimo Christiani nominis hosti Methodius, Eu- Anni.
 Chris. sebius, & Appollinaris resistere non hoc tempore, sed postea Romæ
 doctissimis libris eius blasphemias refutantes. Quia tamen
 hoc tempore claruit, hic inferere maluimus, cum importunissi-
 me in impressis habeatur anno 110. & nunc vero propius iu-
 dicamus Hispanos Doctores viventi, & oblatranti huic cani
 insultasse, & suis scriptis improba eius ora obturasse. Qui ta-
 men hi fuerint, ignoramus.

260 Mota in Christianos persecutione IOIIL
 Valerianus à sapore Rege Persarum cap-
 tus miserabilem servit servitatem.

l Trebellius Pollio in Gallieno. Eutropius lib. 9. Euseb. in
 chron.

Vianæ in Gallæcia^m prope Tudem
 civitatem passi sunt Sancti martyres
 Theophilus, Saturninus, & Revocata^m
 virgo sub Iulio Minercio^o in perfec-
 tione Imperatoris Valeriani, quæ sep-
 tima est, & eademque, quæ sub Decio:
 Sexta vero sub Maximino Cæsare an-
 no à natali Domini 230. Septembris se-
 cunda.

m In Pinedæ. C. Variæ. Sed Vianam in Gallæcia etiam ho-
 die agnoscimus, asseritque Barreiros in Chorographia.

n Martyrol. Rom. 6. Feb. sed nec ibi martyrij locus exprimi-
 tur.

o In Cod. Arch. & Pin. Minercio. Forssitam scriptum Mi-
 nercio, aut Minucio.

P A

Anni. p At S. Augustinus lib. 18. de Civit. Dei. Octavam memo- Anni.
 Chris. rat. Hieronym. etiam de script. Eccles. in Cypriano. Et Orosius Romæ
 lib. 7. cap. 22. sed nec noster ratione, aut calculo destituitur.
 Nam, quasi adhuc ea, quam Decius excitarat, nondum quies-
 set, ex duabus continuata & viendi serie, unam eandemque fa-
 cit. Id non obscure significat illis verbis: Eademque quæ
 sub Decio: Nam sub uno leonis typo persecutionem Decij,
 & Valeriani Danieli ostensa est, ut scribit Optatus Milevi-
 tanus lib. 3.

263 In Sede Petri succedit Zephyrino q IOIIV
 Callixtus, Callixto autem Urbanus,
 Urbano Calpurnius Pontianus, Pontia-
 no Antheros, Anthero Fabianus, Fabia-
 no Cornelius, Cornelio Lucius, Lucio
 Stephanus, Stephano autem Sixtus,
 Sixto vero Sanctus Dionysius.

q Eo etiam ordine sufficiant Platina, Chiacchionius, Baro-
 ninus, Spondanus, & ceteri Ecclesiasticarum rerum scriptores;

Sub Sixto Papa patitur Romæ S. Lau-
 rentius r Oscensis Hispanus.

r Post triduum elapsum à Sixti martyrio clarissimus Ath-
 leta suum certamen obiit. Vt ipse Sixtus, cum ad martyrium
 reperetur, prædixerat: Post triduum me sequeris Sacer-
 dotem Levita. Sed parvam illam temporis intercapedinem,
 quasi adhuc Pontifex ipse Sixtus sederet, non reputat. Imme-
 rito, Carrillus hæc fragmenta exagitat, in Annal. I. ann. Chris-
 ti, ubi Sancti Laurentij martyrium prætermitti coarguit, sed
 frustra.

Z 2 Tolc-

Toleti sub Sixto Papæ legato Conci-
cilium ^f contractum est.

^f Hoc anno contractum esse intelligas. Concilium siquidem Toletanum, hoc coactum est sub Cornelio Papa, cuius legatus Sixtus, huic Concilio præfedit, initumq; est anno Christi 254. Plures scriptores in hanc sententiam pedibus iere. Petrus Beletius lib. de Divin. Offic. c. 145. S. Vincentius Ferrerius in Sermone S. Laurentij. Iacobus de Veagin. in aurea leg. c. 112. Garivaius lib. 7. c. 33. Germanus Schedelius in chronico. In Laurentio. Vasseus sub ann. 257. Yllescas lib. 1. c. 27. Marieta lib. 2. c. 2. Carrill. Annal. anno 254. Licet Ambrosius de Morales de adventu Sixti in Hispaniam subdubitet, & Martinus Carrillus. De S. Valerio c. 1. Sed tenet satis aperte Martinus Polonus in chronico lib. 4. fol. 175. Franciscus Diegus in Osce. si hist. lib. 2. c. 3.

S. Celerina ^t in Lusitania abneptis L. Pompeij Celerini, ^u quæ exceptis in portu Sinenfi ^x S. Torpetis ^y sub Nerone martyris sacris relliquijs fuit egregia Christi martyr.

^t An cuius memoria fuit in Africa, & celebrat Martyrol. Rom. 3. Februarij, meminitque S. Augustinus sermone 236. de tempore? Anceps sum.

^u Cognata fortassis, vel contribulis Pompeiæ Celerinæ, quæ fuit uxor Plinij iunioris.

^x Diu dubitavi de portu Sinenfi, & ubi gentium esset. Sed facem prætulit doctus Resendus, qui in Lusitania eundem agnoscit lib. 4. de eius antiquit. Non omittenda Sinis est, maritimum oppidum, & propter piscationem, non parum vicinæ regioni conducibile. Meminit quoq; Iul. Per.

^y Mar-

Anni. y Martyrol. Rom. 17. Maij. Pisis in Thuscia. S. Torpetis martyris, qui magnus in officio Neronis primum fuit, unusque ex his, de quibus Paulus Apostolus ab urbe Roma ad Philippenfes scribit. Iulianus in chronico optimi expositoris officio functus hæc de eo. Celeberrima per hoc tempus in agro Eborensi fuit memoria S. Torpetis magni æconomi Domus Neronis, qui passus Pissæ, & in Arnum fluvium coniectus est in Cymba rimosa cum cane, angue, & fele. Duce Angelo in mediterraneum veniens, tandem delatus in Oceanum ad portum Sinensem devedtus est. L. Celerina, foemina clara divinitus in somnis admonita: illud divinum Thefaurum excepit. &c. Hic S. martyr. Caius Silvius Torpes, filius. C. Silvij Patruelis. C. Silvij Othonis qui postea fuit Imperator, fratris. Hæc Iulianus.

265 Calydonio Braccarenfi, ad quem scribit Sanctus Cyprianus, ^z succedit Narcissus. 1016.

^z Cyprianus epistol. 20. lib. 3. sed tacita dignitate Braccarenfi.

Gallienus Imperator ^a corruptissimus extitit, quo Imperante, Germani Ravennam usque pervenerunt.

^a Trebellius Pollio in Claudio. Eutropius lib. 9. Euseb. in chron. Iornandes de Regnorum success.

Germani Vastatis Gallijs in Italiam iterum venerunt. ^b

^b Idem qui supra Auctores habent.

Anni.
Chrisf.

Tarracōne in Hispania Sācti Christi
martyres Eulogius eius urbis civis, Fru-
ctuosus ^e civis, & Episcopus, & Augu-
rius una pro Christi nomine martyrium
passi sunt.

c Tarracōne in Hispania. SS. Christi martyres Sancti
Eulogius.) *Sancti vocat. De his Martyribus fit 21. Ianuar. in
Martyrol. Rom. quo die Beda, V swardus, & alij. Est etiam sa-
cer hymnus in Aurelij Prudenti; Peristephano.*

Felix Tarraco Fructuose vestris
Attollit caput ignibus coruscum,
Lævitis geminis procul relucens.

*Nostri historici de martyrij tempore variant. Morales anno
259. Beuterus, & Icartius ad persecutionem Diocletiani re-
ferunt. Villegas veritati vicinior ad annum 262. cum Baro-
nio consentit. Videndi Morales lib. 9. c. 47. Padilla. Cent. 3.
cap. 14.*

In imperio Gallienum præcessit Va-
lerianus, ^d hūc Decius, Decium Philip-
pi pater, & filius primi Christiani Cæ-
sares: hi Gordianum; Gordianus Balbi-
num, Balbinus Maximinum, Maximi-
nus Alexandrum, hunc Macrinus, hunc
Caracalla, Caracallam Aurelius, Aure-
lium Severus, Severum in Imperio præ-
cessit Antoninus.

d *Eo etiam ordine suspectos ab omnibus Historicis invenias.*
Vxamæ

Anni.
Roma92
Anni.
RomæAnni.
Chrisf.

Vxamæ Barcæ in Autrignonibus His-
paniæ populis S. Fortunatus ^e insignis
Christi martyr, & 28. cum eo.

e *De Fortunato, & 28. eius socijs Martyrol. Rom. 26. Fe-
bruarij.*

Ambraciæ ^f in Lusitania. S. Epitectus,
vel Epitritus eiusdem civitatis civis, &
Pontifex, & martyr Christi.

f *Nondum comperi, quæ in Lusitania Ambracia sit. Nisi
sit Bracia non longe à Braccara, quæ tantillum eius nominis
adhuc retinet. Nec etiam Epitectum, vel Epitritum. In venio
tamen Epitacium, quem eundem arbitror, & que de eo in mar-
tyrolog. Roman. 23. Maij. Et in Flare Sanct. Hisp. simul cum
Basileo.*

Init sedem Ilerdensem S. Licerius ^g
vir sanctissimus, ad quem misit literas
Paulatus Episcopus Toletanus.

g *De S. Licerio Episcopo Ilerdensi agit Martyrol. Rom. 27.
Augusti, & Flos. Sanct. Hisp.*

S. Marinus, ^h Hispanus natione pati-
tur Cæsareæ Mauritanix.

i *Martyrol. Rom. 11. Martij. Petrus in Catalogo lib. 2. c. 191.
Beda etiam hac die.*

Carthagine in Hispania sub Gallie-
no, & Valeriano Imperatoribus Hera-

clius,

Anni.
Chris.

clius, & Sozimusⁱ insignes fiunt pro
Christo martyres.

Anni.
Romæ

i *Martyrolog. Rom. II. Martij. Petrus in Catalogo lib. 3.
c. 191. Beda etiam hae die.*

270

Flavio Brigæ¹ in Hispania sub Mar-
ciano Præside S. Iulianus adolescens
martyr: hæc civitas alijs dicitur Flavia.

1021.

1 *Nunc Bilbao. Sic Moletius, Nebriffensis, & Tarafa. Nec
audiendus Marieta, qui Nebriffensem Carpit putans nuperam
ac novitiam esse; cum Plinius lib. 4. c. 20. in Amanum portu
conditam affirmet.*

Carthagine in Hispania S. Hippoly-
tus^m eiusdem urbis Episcopus, quo cū
passi sunt alijs quoque martyres.

m *At Martyrol. Rom. in Carthagine Africa passos exhi-
bet 3. Febr. Multa de hinc noster ab Eusebio totidem verbis
mutatur, quæ ut obvia prætermittimus.*

Gallienus Imperator ignavus Medio-
lani occiditur.

Gallieno sufficitur in Imperio Ro-
mano Claudius.

Claudius Gothos,ⁿ Illyricum, &
Macedones de populates superat: ob
quod Clypeus aureus in Curia, & Capi-
tolio statua collocatur.

o Aure-

Anni. n *Aurelius Victor.* Extinctoque à suis Aureolo, recep
Chris. tis legionibus adversus aciem Alemanorum haud pro-
cul alacu. Benaco dimicans, tantam multitudinem fu-
dit, ut ægre pars dimidia super fuerit. *Idem Auctor de
statua in Capitolio.* Eares sic erat cunctis grata, ut non
Divi vocabulū modo, sed exauro statuam prope ipsius
Iovis simulacrum, atque in Curia imaginem auream
Proceres sacraverint.

Anni.
Romæ

273

Claudius non multo post morbo Fir-
mij decessit.

1024.

Q. Quinalus^o Claudij frater Impe-
tor appellatur à Senatu.

o *Q. Qumalus.) In Hispal. C. in alijs. Quinalius, sed ubiq;
corrupte, frater enim Claudij Quintillus dictus à Vopisco,
Aurelio Victore, Diacono passimque ab omnibus.*

Aurelianus Tetrico exercitum pro-
dente, Gallias recipit.

Tetrico exercitum prodente.) *Aurelius Vict.* Nam
Tetricus cum Faustini Præsidis dolo corruptis militi-
bus plerumque peteretur, Aureliani per literas præsi-
dium imploraverat, eique adventanti producta ad spe-
ciem acie, interpugnam se dedit. *Eadem Vopiscus, Iornan-
des, & alijs.*

276

Eusebius Laodicensis Episcopus in
signis habetur.

1027.

Aurelianus Romæ triumphantem
præcesserunt Tetricus, & Zenobia:

Aa

postea

Anni.
Chrisf.

postea Tetricus Corrector Lucaniæ fuit: Zenobia vero postea Romæ in maximo honore fuit apud Gentiles.

Anni.
Romæ

Flavius Vopiscus.) Princeps igitur totius orbis Aurelianus pacatis Oriente, Gallis, atque undique terris, Romaniter flexit, ut de Zenobia, & Tetrico, hoc est de Oriente, & Occidente, triumphum Romanis oculis exhiberet. *Paulus Diaconus lib. 10.* Zenobiam quoque occiso Odenato marito, qui Orientem tenebat, haud longe ab Antiochia magis prælij terrore, quam prælio cepit, ingressus Romam nobilem triumphum, quasi receptor Orientis Occidentisque egit, præcedencibus curram Tetrico, & Zenobia. *Idem Iornandes de Success. Regnor. & alij.*

277

Aurelianus Romæ Soli templum ædificat, & Romæ muros diuturnitate temporis collapsos in melius reparat. 1028.

Vopiscus in Aureliano.) Templum Solis magnificentissimum constituit. Muros urbis Romæ sic ampliavit, ut quinquaginta prope millia murorum eius ambitus teneant.

Gerundæ. P. S. Narcissus ¶ Episcopus Braccarensis martyr.

Aurelianus persecutionem in Christianos movet, nec multo post inter Cōstantinopolim, & Heraclæam occiditur.

Succedit illi in Imperio Tacitus, & post hunc Florianus.

Post

94

Anni.
Chrisf.

Post hos init Imperiū Probus, quod regit ann. 6. Anni. Romæ

p *Reposui Geurdæ. Quæ ad radices Pyrenæi hodie Girona.*
q *De eo, & Felice in Martyrol. Rom. 18. Martij. Vbi non Episcop. Braccarensis, sed Augustanus scribitur. Iulianus tamen in chron. utramque sedem illi tribuit, anno 266. S. Narcissus Braccarensis Episcop. Apostolus Augustæ Rhetiorum reversus in Hispaniam cum Archidiacono suo Felice, & socio martyrium Gerundæ, hoc tempore sub Aureliano Prætor, & Præfide pro Christo patitur. Ad Baronium in notis illa die.*

280

Anatolius Laodicens ¶ Episcopus, 1031.
Philosophusque plurimum laudatur.

In sana Manichæorum hæresis incōmune malum exorta.

Probus Gallijs, & Pannonijs vineas habere concessit.

r Anatolius Laoduenus.) *Laudicenus.*

285

Probus Sirmij^f in tumultu militari 1036.
comprehensus occiditur.

Carus Imperio Romano Senatus iussu præficitur.

f *Sirmii in Pannonia notissima urbs, de qua supra diximus cum de Sirmio, vel Sextifirmio ageremus.*

Olcadibus Hispaniæ Alexander, & Antonina^t virgo patitur.

Aa 2

t In im-

Anni. t In impressis horum martyrum historia ad annum 100. Anni.
 Chriſt. nimis Importune refertur. Quod omnino deleuimus, cum hic Romæ
 commode referatur. Nec tamen dubitandi occasio omnino sub-
 blata. Nam Constantinopoli passos afferit Martyrolog. Roman.
 3. Maij. Nicephorus lib. 7. c. 13. licet eorum nomina reticue-
 rit. Lipomanus tom. 7. Surius 3. Hanc dubitandi ansam sepiſ-
 ſime reliquiarum translationes efficiunt. Nec noster ideo in
 crimen vocandus. Ipse primum subdubitans retulit. Si tamen
 Dextri ea verba fuerunt, nec adulterina, quod valde suspicor.

Carmonia^u in Carpetania, quæ Car-
 mena dicitur, Iustina^x virgo, & mar-
 tyr fit: patitur vero ultima die Nob.

^u Carmoniam Apianus, vel Carmonam eo tractu nominat.
^x Martyrol. Rom. 30. Nob.

Varinus, & Armentarius^y Romani
 scripserunt, ad Paulatum Episcopum
 Toletanum de martyribus Chrysanto,
 & Daria.

^y Presbyteri ambo S. Stephani Papæ. De quibus in Græco-
 rum Menologio, & in actis SS. Chrysanti, & Daria, ibi ta-
 tamen Verinus, & Armenius dicuntur. At in actis SS. Rufi-
 næ, & secunde Verinus, & Armentarius.

Cyprianus Episcopus Carthaginen-
 sis^z opinione doctrinæ, & sanctitatis
 plurimum eo tempore apud Hispanos
 floret.

^z Hoc

Anni. z Hoc tempore iam gloriosi martyrij triumphum exegerat Anni.
 Chriſt. D. Cyprianus, io tamē triumphæ, adhuc Ecclesiæ milites accla- Romæ
 mabant, & eius non solum res gestas, sed scripta celebrabant.
 Quod eleganti hymno 13. Prudentius noster expressit.

Differit, eloquitur, tractat, docet, instruit, Prophetat;
 Nec Libyæ tantum populos regit, exitusq; in ortum
 Solis, & usque obitum. Gallos fovet, Imbuit Britannos,
 Præsidet Hesperia: Christum serit ultimis Iberis.
 Deniq; doctor humi est, idem quoq; martyr in superis
 Instituit hic homines, illic pia dona dat patronus.

Turigij, vel Tigrurini^a in Celtiberia
 Hispaniæ Sancti Christi martyres Fe-
 lix, & Regula, quorum sacræ relliquiæ
 religiosa populorum finitimorum fre-
 quentia coluntur.

Theodosius Barcinonensis Episco-
 pus clarus habetur.

S. Præcellius Romæ passus civis Hip-
 ponensis Hispanus mirifice clarus ha-
 betur gloria martyrij 25. Maij.

^a An Turissa Antonini? hareo.

Barcinone S. Severus^b eiusdem ur-
 bis Episcopus, & martyr.

^b De quo in Martyrol. Rom. 6. Novemb. Flos. Sanct. Hisp.
 Laurentius Padilla. Vasseus ad ann. 306. Nec assentior Mo-
 lano, qui hunc Severum unum asserit ex 70. Episcop. qui leges
 Gothicas compilarunt. Quod sequiore sæculo gestum.

Deio-

Anni.
Chrisf.Deiobrigæ in Hispania S. martyres
Lupus, & Saturninus.^cAnni.
Romæ^c *Martyrol. Rom. 14. Oct. & Beda eo die. Nomine natalium tacito.*Diocletianus Imperator cœpit levire in Ecclesiam.^d^b *Vides intermissum ordinem? nondum Diocletianus Imperium invaserat, quod post neces Cari, & filiorum patratum. Qui ergo Diocletianus Imperator erat, illis Imperatoribus superstitionibus? vel quomodo ab ipso in Christianos sævitum? sciendum tamē, vivente adhuc Carino, Diocletianum in Oriēte fasces Imperij arripuisse, ut ex historicis notum, animadvertitque Baronius Annal. 2. tom. hoc anno. Iamque persecutio suborivensim cœperat, licet dirissima huius persecutionis procella à Veturio magistro militum in Christianos ferecente excitata sit anno 301. At universalis anno 306. Ut ab Eusebio in chonico disco.*Pomponio Paulato, ^e vel Paviato
Episcopo Toletano Melantius vir sanctus, & egregius postea Christi confessor succedit.^e *Ita Iulianus in chronico Melantium Paulato sufficit. Sed in Chronologijs Loaisæ, & Padillæ in versus ordo est. Subscripsit hic Melantius Concilio Illiberitano.*286 Carus Imperator ^f occupatis aliquot
Parthorū urbibus Coele, & Thesiphō-

te

96

Anni.
Chrisf.te super Tygri fluvio Castra ponit; &
rem feliciter persequens fulmine percusus obijt.Anni.
Romæ^f *Eutropius Euseb. in chron. & alij.*Carinus Imperator prælio victus apud
Murgum & occiditur.^g *Vopiscus Murgum: Murtium alij indigetant. Alij Margum cum nostro.*290 In Campania Italiæ S. Vitalis ^h Hispanus, ex oppido Thermeda ⁱ in Carpetania pater Sanctorum martyrum Complutensium Iusti, & Pastoris, conversus ad fidem monitis S. Sebastiani cum alijs patitur. 1041:^h *De quo 2. Iulij. Eius acta cum S. Sebastiani coniuncta invenies apud Surium tom. 1. 20. Januar. & Baron. tom. 2. ann. 285.*ⁱ *Meminit Ptolemæus in hoc Carpetaniæ tractu.*In Octiolea Vozozavia. ^l S. martyres
Maxima, & Dadas. ^m^l *In Octiolea Vezozabia.) Nescio quid hæc voees mihi barbarum, ac peregrinum strident. Viriatam lectionem maleferiati ex scriptoris oscitantia quis ambigat? datis tamen criticorum inducijs, dum quid melius succurrit, meo periculo audendum aliquid est, & ex literarum vestigijs coniectandum. Itaque suspicabar scriptum. In Octaviolia versus Avia.*

Octa-

FLAVII LVCHII DEXTRI,

Anni. *Octaviole: urbs in Cantabria, & Arria flumen. Sed hæc tuo* Anni.
 Chriſt. *arbitrio, benigne lector, aut ſtent aut cadant, ego meis merci-* Romæ
bus magnum non pono pretium.
 m Maxima, & Dadas. *In Martyrol. Rom. 13. Aprilis.*
 Maximus, & Dadas *cum Quintiliano. Sed de Patria altum*
ſilentium.

Telcæ^m Hispaniæ urbe Sancti mar-
 tyres Eleutherius Perſa, Teodoſius, &
 Zoilus.

m *In Pind. C. Alia. Hiſp. Alcæ, neutram invenio, niſi pro*
Telcæ, Telæ ſuccenturiandum. De Tela alibi.

Romæ S. Martyrū Zenonis, & mille
 ducentorum duorum martyrum^o Hiſ-
 panorum ex Celtiberia glorioſe paſ-
 ſorum.

o Romæ Sanctorum martyrum Zenonis & mille du-
 centorum duorum) martyrum *vacat. In Martyrol. Rom.*
9. Julij. Decem millium ducentorum trium: tamen tace-
tur patria, & gens.

Sunagius P Episcopus Braccarenſis
 floret: interſuitque Illiberitano.

p Senagis Episcop. Braccar. *in Arch. C. & Pined. Suna-*
gius. In actis Concilij Illeberitani: Sunagius Epagrenſis,
Bigerrēſis, vel Bigerrēſis. At in Iuliani Chronico, Sinagius
Braccarenſis dicitur anno 306.

Cluniæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

97

Anni.
 Chriſt.

Cluniæ, q quæ olim Celtiberiæ finis
 fuit 355. martyres, & ſocio S. Saturnino.
 S, Caius Papa, & martyr: cui ſucceſ-
 ſit in ſede Marcellinus.

Anni.
 Romæ

q *Plutarcho, Suetonio, & Dione multiſq; titulis nota urbs.*
Hodie Cruña de el Conde. Quamvis in Archiep. & Pin.
Codic. inveniam Choriæ, pro Cluniæ.
 r *De quibus Martyrol. Rom. 16. Oct. ubi numerus augetur,*
& 365. numerantur, loco martyrij prætermiſſo, cum aliquis
divinaſet in perſecutione Vandalica coronatos. Quod Baro-
ronio non placet, & merito.

296

Compluti S. Chriſti martyres Iuſtus,
 & Paſtor^f filij S. Vitalis.

1047.

f *Martyrol. Rom. 16. Aug. Beda, Vſuardus, Ado. D. Eulo-*
gius in memorial. SS. Morales, Padilla, Villegas, & c. Eſt etiã
ſacer hymnus in Prudentij Periſtephano.

Sanguine Iuſti cui Paſtor hæret,
 Ferulum duplex geminumque donum
 Ferre Complutum gremio iuvabit,
 Membra duorum.

Carthagine in Hispania S. Caritina
 virgo, & martyr ſub Diocletiano VI.
 u & Crispino nobiliſſimis Cæſaribus
 Coſſ.

t *Martyrol. Rom. 5. Octob. & Græci in Menologio, plenius*
Metaphraſtes, quod retulit Lipomanus tom. 6. Surius 5.

Bb

u Sub

Anni. u Sub Diocletiano VI. & Crispino.) *Vitiatum suspi-* Anni.
 Chris. cor, & pro Crispino, Constantio. *Substitui oportere. Nam* Roma
 Diocletianus 6. suū Consulatiū cum Constantio gressit A.V.C.
 1048. qui est annus Christi 296. Optime igitur à nostro sup-
 putatum.

In sede Christi, & Petri Sixtum, Dio-
 nyfius, Dionysium Felix, Felicem Eu-
 tychianus, Eutychnum Caius, Caium
 Marcellinus Pontifex sequitur. ^x

263

^x In Sede Petri Romana.) *Hæc verba in periodi calce-*
frustra repetita obelo feriēda censui. De serie tamen ordineq;
succedendi consule Platinam, Ciaconium ceterosque Ecclesiast-
arum rerum scriptores, qui omnes nostro concinunt.

Heraclæ ^y in Hispania prope fre-
 tum Herculeum Sanctissimi Christi
 martyres Felix, & Ianuarius. ^z

^y Diximus supra de Heraclæa esse Gibraltar hodie, à Ge-
 bel, quod montem Arabice significat, & Taric, sive Tarif
 Arabum duce illuc primum ad vastandas Hispanias impulsio.

^z Heraclæa etiam triumphum martyrij consequutos habe-
 mus in Martyrol. Rom. 7. Ianuarij ex veteribus ms. & V suar
 do ea die.

299

Telæ ^a in Hispania prope Palētiā Vac-
 ceorū urbē prævalidam sanctissimi Eu-
 tychiani martyris insignis memoria. ^b

1050

^a Ab Antonino inter Austuricam, & Cæsaraugustam col-
 locatur. Hinc Telenfes Episcopi, & Cœcilium Telense. Apud
 D. Greg.

Anni. D. Gregorium epistola ad Hermanum Telensem Episco- Anni.
 Chris. pum: est etiam Iuppiter Telenus. Hodie vix ruina, & pas- Romæ
 eius ager.

^b Recte memoria: cum is passus fuerit prope Gades, ut Vaf-
 seo, & Laurentio de Padilla plavet, fit de eo 11. Nob. In Rom.
 mart. ad stipulantur Beda, V suard. Flos. Sanct. Hisp. Thesau.
 concion tom. 2.

Avitus ^c Barcinonensis Episcopus
 vir egregie doctus.

^c In C. Arch. & Pin. Auctus.

Melchiades ^d genere Afer in Hispania
 urbe Mantua Carpetanorum ortus
 floret Romæ gloria sanctitatis, & do-
 ctrinæ.

^d Ab aliquibus Miltiades, ab alijs Melchiades cum Dex-
 tro renuntiatur. Natum Mantuæ in Hispania asseverat Mau-
 rolicus Abbas Messanensis, & refert Ciaconius in vitis Pont.
 Rom. in Miltiade.

300

Agauni in Gallia ^e Sanctæ virgines
 martyres Fides, ^f & Sabina domo gen-
 teq; Hispanæ ex urbe civitatensi ^g sub
 Daciano passæ, Galliarum, & Hispania-
 rum crudelissimo Præside.

1051

^e Oppidum in Helvetijs. Hodie San. Maurits.

^f De S. Fide agitur 6. Oct. in Romano Martyrol. Flos. SS.
 Hisp. Vasseo. ann. 306. Valer. hist. lib. 3. c. 5. Pad. Cët. 4. c. 34.

Bb 2 g Ex

Anni. g Exurbæ civitatenſi.) *Lubens legere: Civilitanenſi.* Anni.
 Chriſt. Scio civilitanos in Luſitania ex Plinio. Non tamen civitatenſes. *Romæ*
ſes. Quamvis hodie ſit ſedes Episcopalis Civitatenſis, quæ
Ciudad Rodrigo vocatur, eſtque in antiquis Luſitaniæ li-
mitibus.

Vrenæ ^h patitur Valerius ⁱ Cæſarau-
 guſtanus 10. die menſis Ianuarij relin-
 quens poſteris conſtantiæ exemplum.

Mademarius Episcopus Barcinonēſis
 excellens.

^h Vrene patitur.) *Vreſſam invenio in Tarraconenſi. Nec*
tamen mutare auſim, cum hodie eo etiam tractu Vrena ſit il-
luſtriſſimorum Comitum titulus.

ⁱ Sub dubitant Morales, & Baronius in notis ab Martyrol.
 28. Ianuarij, quo die de S. Valerio agitur num duo Valerij
 cognomines eius urbis Episcopi fuerint, quorum prior sub Da-
 ciano Præſide paſſus ſit, alter Illiberitano Concilio cum patri-
 bus ſederit. Noſter ambigendi ſubſtulit locum. Dum ante Con-
 cilium illud, martyrij Palmam Valerio aſſignat. Morales ta-
 men lib. 10. c. 7. ad ſummam ſenectutem in exilio quieviſſe
 aſſerit in vico Anet prope flumen Cyngam, id Valerij nomi-
 ne eodem ductus. Meo tamen iudicio alter Valerius eſt, qui
 cum patribus Illeberitanis ſubſcribit, de eoque capiendus. Mo-
 rales, cum longe ab hoc ſæculo deceſſerit.

Hiſpali in Hiſpania Carpophorus,
 & Abundius ⁱ martyres ibidem nati, &
 educati, crudeliter pro Chriſto occiſi.

ⁱ Martyrologium Rom. 10. Decemb. Hiſpali paſſos noſtro-
 rum conſerſus eſt, & ea die Hiſpali ſub dupliciſ officio præ-
 diocēſi

Anni. diocēſi celebrantur. Hiſpalenſes indigetes aſſerunt Vaffæus Anni.
 Chriſt. ex Breviario Eborenſi. Petrus in Catalogo lib. 1. c. 33. Floſ. Romæ
 Sanct. Hiſp. Theſaur eoncion. tom. 2. Morales lib. 10. cap. 16.
 Padilla Cent. 4. cap. 27. Nec turbant, qui Spoleti iuxta aliquo-
 rum codicum ſcripturam paſſos contendunt: poſtuerunt ſiqui-
 dem literarum ſimilium preſſione decipi, Spoleti pro Hiſpa-
 li legentes. Nam etiam ſine ſpiritu olim ſcriptam. Spalis. &
 Spalitanus, & Spalenſis, uti frequens eſt in Conciliorum an-
 tiquorum codicibus, veteri quoque lapidenomen ſcæminæ ea-
 dem ratione exaratum. Marchenæ in illuſtriſſimorum Du-
 cum Palatio.

DIS. MANIBVS. SACR.

SPALIA. ANN. XXVI.

H. S. E. S. T. T. L.

Illiberi in Bætica ^m Concilium mul-
 torum Episcoporum cōtrahitur. Præſt
 Felix Episcopus Accitanus: cogitur iuf-
 ſu mandatoque Melantij ⁿ Toletani
 Pontificis, & Hiſpaniarum Episcopi
 primæ ſedis.

^m Longe à veritate aberravit Vaffæus, qui Illiberim ad
 Pyrenæos hoc Conciliū relegavit ann. 338. Longius qui ad To-
 loſſates reiecit. Eſt etiā tēporis diſcrepantia inter auctōres.
 Gaſſas Loaiſa, Morales, & Garivaius poſterius Cōcilio Ni-
 ceno faciunt, quod ſuit anno 324. congregatum: præſtus, &
 exactius rationem temporis expendit Ferdinandus Mendoca
 illius Concilij illuſtrat, hic anno 305. celebratum evincit. Id
 etiam Baronius validis argumentis conſeruat, & eum ſequu-
 tus Spondanus, anno. 305. in epitome. Noſter ad annum 300.
 reſtrin-

Anni. *restringit, quod ut verius amplector. Ceteri enim coniecturis* Auni.
 Chriſt. *rem agunt. Dexter illorum temporum vicinior propius Codic-* Romæ
um, ſive Auctorum eius Concilij fidem ſequutus. Eius ſententi-
tiam tuctur Martin Carrill. in Hiſt. S. Valerij c. 15.
 n. *Qui tamen non præſedit, ſed ſeptimo loco ſubſcripſit.*

Iſtonij^o in Hiſpania reperta ſunt cor-
 pora ſanctiſſimorum Cyriaci, & Iulitæ
 martyrum aliunde quondã illuc allata.

o *Celtiberorum urbs Ptolemæo. De Cyriaco, & Iulita dic-*
tum ſupra.

In Gallæcia provincia Hiſpaniæ re-
 pertum eſt corpus S. Marinæ, P vel Mar-
 garitæ virginis, & martyris ibidem
 paſſæ.

S. Iuſtus Viſenſis Epiſcopus Sancti-
 tate Clarus ad annos 320.

p *Meminit Morales lib. 10. c. 27. Padilla Cent. 4. c. 28. alij*
etiam alibi.

Prope Lingonas Conſtantius^o Cæ-
 ſar occidit uno prælio Germanorum
 ſexaginta millia, quos delevit.

q Prope Lingonas Conſtantine Cæſar occidit uno
 prælio Germanorum 60000.) *Repoſuimus: Conſtantine:*
rem narvant Eutropius. Oroſius, & Idacius. Diaconus, & alij.

Galerius Maximianus victus a Nar-
 ſeo

Anni. ſeo^r in prælio ante currum Imperato-
 Chriſt. ris Diocletiani purpuratus cucurrit. Anni.
 Romæ

r *Diaconus lib. 11.* Gallerius Maximianus primus ad-
 verſum Narſeum prælium inſecundum habuit inter
 Gallinicum Carræſque congreſſus, cum in conſulte ma-
 gis quam ignave dimicaſſet, ad modum enim parva
 manu cum copioſiſſimo hoſte commiſſit. Pulsus igitur,
 & ad Diocletianum profeſtus, cum ei in itinere oc-
 curriſſet, tanta inſolentia à Diocletiano fertur excep-
 tus, ut per aliquot millia paſſuum purpuratus tradatur
 ante vehiculum eius cucurriſſe.

301 Baturius^f Centurio Chriſtianos mi- 1052
 lites graviter perfequitur.

Felix Archidiaconus Toletanus, qui
 collegit digeſſitque Canones Concilij
 Illiberitani cum Sancto Oſio Cordu-
 benſi mire floret.

L. Valerius Hiſpanus Berofi fragmẽ
 ta in quinque partes digeſſit.

f *Hoc ad annũ 301. locat Eusebius, à quo noſter deſumpſit.*

Mellaria^t urbe Hiſpaniæ Beticæ S.
 Firmus^u martyr, qui acerbiffimis pla-
 gis affectus, Lampadibus exuſtus, ac tan-
 dem ſuccifo capite martyrimum conſum-
 mavit ſub præſide Hiſpaniæ M. Aure-
 lo^x viro Conſulari: cuius etiam corpus
 decur-

Anni.
Chris.

decursu temporis Romam deportatum
est: quod i. die Ianuarij maxime co-
litur.

Anni.
Roma

t *Due Mellariae sunt in Bætica altera ad Fretum Hercu-
leum, quæ hodie Vegeer de la Miel, de qua Plinius. Pompo-
rius Mella, & Antoninus. Altera est etiam Mellaria in
conventu Cordubensi, quæ dicta etiam Obulco, & municipi-
um Pontificense. Hodie Porcuna, non tamen noster ape-
rit, quæ hæc Mellaria sit. quæ propter de notiore, quæ est ad
fretum Herculeum, capiemus. Nisi pro altera argumentum
maius existat.*

u *Martyrol. Rom. i. Iunij, & ea die Græcorum Menolog.*

x *M. Aurelio vero Consulari.) Forsitam is est, qui sub
M. Aurelio Caro Augusto Hispaniam vice sacra governa-
vit, ut in Tarraconis prisco lapide. Adi Moralem lib. 9. c. 49.
quamvis ibi non Verus, sed Valentinianus appelletur. sed hoc
ab frequentibus apud Romanos adoptionibus sæpissime emer-
gere potuit, adoptati enim in nomen, & familiam adoptantis,
sacraque transibant,*

Iriæ Flavix^y in Gallæcia S. Susana^z
virgo, & martyr.

y *Hodie el Padron in Gallæcia prope Compostellam.*

z *Eandem cum Braccarer si arbitrari lubuit, de qua Vassæus
anno 306. Padilla Cent. 4. c. 19. sed alteram esse noster diser-
tis verbis ostendit, cum in territorio Braccarensi passam affir-
met ad annum 308. & sororem Victoris distinguat. Porro
eiusdem nominis foemina sequiori ætate fuit, cuius sepulcrum
in agro Hispalensi repertum non procul ab Hispali anno 1612.
cum epigraphæ.*

SVSA-

Anni.
Chris.

SVSANA. FAMVLA. DEI. VIXIT.
ANNIS. PL. M. XL. RECESSIT.
IN. PACE XIII. KAL. MAIAS.

Anni.
Romæ

ERA. D. LVIII.

*Cum lapide eruta simul Susanae Ossa indiçtivo funere D. Pe-
trus Castrius Archiepisc. Hispal. ut erat pietatis, & antiqui-
tatis eximius cultor intra oppidi Salteras templum tumulan-
da curavit. Cippus, ut antea super positus, cum translationis
monumento incisus denuo literis.*

Ad Ceam^a urbem Hispaniæ in Vac-
cæis S. Antonina martyr.

Per hoc tempus vehementer sævit
persecutio Diocletiani.

a *Ad Leam urbem Hispania.) In Martyrologio Romano
eadem die fit etiam de S. Antonina martyre, quæ in persecu-
tione Diocletiani, Cum Gentilium Deos irrisisset, post va-
rios cruciatus in vase, quodam inclusa in paludem ur-
bis Cææ demersa est. Itaque habes urbem Cæam, non Leam
Prout in nostris impressis mendose legitur. Non tamen as-
sentior doctissimo Baronio in notis ad hanc diem putanti,
Ceam urbem esse in insulâ maris Aegæi. Id mihi Plinius per-
sualet, qui in mari Aegæo insulam Cæam, non urbem descri-
bit, nec si esset, tacuisset. Codicis etiam Arch. Hispal. & Pi-
nedæ. Zeam habent scriptum, quod propius veritati accedit.
Cæam flumen in Vaccæis cum sibi cognomine urbe Cea,
hodie habemus, quæ proculdubio à Dextro, & Martyro-
logio Romano Antoninæ martyri assignantur. De Cæa urbe,
& flumine vide Moralem lib. 5. c. 40.*

Cc

Con-

Anni.
Chrif.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Conciliū Sueslanum^b in causa Marcellini Papæ, qui Romæ thurificaverat multis Episcopis præsentibus: nonnullis præsulibus ex Gallia, Germania, ac Hispania etiam habetur.

b Concilium Sueslanum.) *Sinvesanum.*

Iuliobrigæ^c in Hispania S. Lucia^d martyr, quæ à regione Campaniæ venit in Hispaniam, & à Riccio Varo comprehensa (quem ad fidem convertit) relicta ab eo, & ab alio iudice comprehensa cum alijs etiam socijs patitur pridie Non. Iulij.

c De qua Ptolemæus, & Plinius. Quæ tamen hodie sit sub iudice est. Clusius vult esse Logroño. Florianus Oliva, Henricus Cocus Aguilar del Campo.

d De qua in Martyrologio Romano ea die, & in Menologio Græcorum.

In hac acerbissima persecutione Eburæ^e in Carpetanis sanctissimi Christi martyres Felix, Luciolus, Fortunatus, Eusebius, f qui Præsides Hispaniæ Asclepiade crucifixi sunt.

e Hodie Talavera de la Reyna, ut Ioannes Mariana pluribus evincit argumentis lib. 4. cap. 13. & 14. licet eius Aristarchus frustra sugillet. Habet enim à Dextro, & Maximo,

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

102

Anni. Maximo, & lapidibus ibi effosis valida gravissimi ponderis præsidia. Anni. Romæ

f Idem qui in Martyrologio Rom. 3. Martij referuntur de quibus etiam Beda.

Iriæ Flaviæ in Hispania S. Cucufas
& martyr Christi.

g Miror in viro Barcinonensi Barcinonis suæ obliuionem, cum in tractatorum omnium sententia positum sit, Cucufatem Barcinone Martyrium consummasse. Hoc Martyrologium Rom. Beda, V suardus, Ado, & alij, omnibusque antiquior Prudentius in Peristephano hymno 4.

Barcinon claro Cucufate freta
Surget, & Paulo speciosa Narbo.

Etiam Morales cap. 2. lib. 10. At duos Cucufates esse suspicari placet ex duorum sacris lipsanis, altera, quæ prope Iriam Flaviam ad Compostellam, altera quæ apud S. Dionysium in Gallia Parisijs ad servantur. Testatur id Moral. lib. 10. c. 10. post hæc scripta duos Cucufates reperiri à Padilla didici Cent. 4. cap. 19. Idem tenet Carrill. in Annal. anno 304. qui Victorem Torquatam, Silvestrum Cucufatem, & Susanam Braccaræ passos affirmat. Itaque noster nec obliuiosus, aut fallax.

Augusto brigæ^h in Hispania eodem tempore Sancti Martyres pro Christo necati Abfalonius Heraclius, & Largus martyres. i

h Alia Pelendonum in Tarraconensi, alia Vettonum in Lusitania, aut Bætica confinio; illa nunc Aldea el muro, hæc

FLAVII LVCII DEXTRI,

Anni. el Villar del Pedroso, *sed quam velit, non assequor.* Anni.
Romæ
 Chriſ. i Hi sunt necati illis iugati pro Christo necati.) *Verba hæc toties iterata totam periodum conturbant, sensumque pervertunt, itaque illis confossis, expunctisque, cætera sicut serui restituuntur.*

Munobricæ^l in Celtiberia S. Demetrius martyr.

^l Munobricæ in Celtiberia.) *Suspicio Monobricæ legendum, sed nec propterea erratum in ea scriptura est obcommutabile harum literarum symbolum, Monobricam invenio in vetere lapide.*

T. AVLO. MONOBRICENSI. II.
VIRO. EQVO. PVBLICO. DON.
AB. IMP. CAES. AEL. HADR.
AVG. DIVI. NERVAE.
TRAIANI. F. &c.

Sunt etiam Mirobriga, & Merobriga, illa in Bætica, & Lusitania, hæc in Tarraconensi, quæ autem hodie sit Monobrica, ingenue fateatur Morales lib. 9. cap. 25. se nescire.

Carthagine Spartaria Philemon, & Dovinius^m martyres.

^m *In Martyrol. Rom. Philemon, & Dominus 21. Martij, & in Menologio Græcorum eo die, patria omissa.*

Eodem tempore Tude, vel Aquiscalidis oppido insigni Gallæciæ, quod fluvius

CHRONICI FRAGMENTVM.

103

Anni.
Chriſ.

fluvius Minuis præterfluit S. Ara martyr passa fuit, & gloriosi eius commilitones.

Anni.
Romæ

ⁿ *Cave intelligas, eandem esse Tudem, & Aquas calidas, duobus nominibus agnitam. Nam diversi populi censentur, ut ex Antonini itinerario liquet, hodie etiam diversas constituit civitatis, nam Tude, Tui dicitur. Aquæ calidæ Orense, Tudem quoque à Tyde diversam constituit Georgius Merula, illamque populorum minorum gentium asseverat, at noster idem oppidum intellexit, quod non obscure significat adhibito flumine Minio.*

301 Tarracone in Hispania coronæ SS. martyrum Domitij, Pelagixque, & Aquilæ, & Theodosii.^o

10524

^o *De quibus in Martyrol. Rom. 23. Martij addito Eparchio, omisso martyrij loco.*

Carthagine Hispaniæ S. Concessa^p martyr egregia.

^p *Eadem in Martyrolog. Roman. 8. April. quo die Bedæ, & alij.*

In civitate Soliensi in Bætica S. Marcellus, qui creditur, Hispanus Episcopus vir, egregie pius, & doctus.

^q *De Sancto Marcello Dienſi agitur in Martyrol. Rom. 9. April. meminit quoque Gregorius Turonensis de gloria Confessorum cap. 70. Soliensis vero civitas affinis fuit Dienſi, sive Idienſi in Bætica in conventu Cordubensi, ut ex veteri*

Anni. veteri hac inscriptione assertit Morales in Hispania an- Anni.
 Chris. tiquitat. Romæ

TRIFINIVM. II. VIR. SACILER-
 NVSI. IDIENSIS. SOLIENSIS.
 EX. SENTENTIA. IVLII. PRO-
 CVLI. IVD. IMP. CAESARE.
 IVVENTIANO. AVG.

In Concilio Illiberitano inter fuit quoque Eumantius Presbyter à Solia. Vnde mihi persuassum est. Illum Marcellum Diensem de quo Martyrol. Rom. & hunc Marcellum Soliensem, de quo Dexter, eundem esse Episcopum, sed cum quoque eandem ex duabus urbibus finitimis unitam.

Seori in Cantabria S. Centolla^r civis Toletana Consulis Lucij Ragonij Quintiani^f filia C. passa cum Helena vidua^t in persecutione Diocletiani.

Catanæ passa est sub huius patre Lucio Quintiano fortissima virgo Sanctæ Agatha.

^r De hac martyre agitur in Martyrolog. Rom. 13. Augusti. Locus martyrij assignatur in Brebiario Burgenfi Saria. Apud Julian. in chron. In Cantabris urbe Sero in tractu sedum, quod nunc Sedanum vulgo vocatur, celebris est memoria S. Helenæ viduæ, & Sanctæ Centollæ Toletanæ virg. & martyris filia L. Ragonij Quintiani viri Consularis, quæ anno circiter 300. fugiens patris avarissimi rabiem Toletum ad Cantabros se contulit, & cum Helena

Anni. lena vidua eadem persecutione passa est. In Valerio Ar- Anni.
 Chris. chipresbytero Murciensi Sierro dicitur martyrij locus: agunt Romæ
 quoque de S. Centolla Vasseus in chron. Flos. Sanct. Hispan. Thesaurus concion. tom. 2. Morales fufe lib. 10. cap. 17. Padi. Cent. 4. c. 24. Mariet. lib. 4. c. 10.
 f Consul L. Ragonis Quintiani filia. C.) Lucius Ragonius Quintianus Consulatum gessit anno 280. cum Annio Basso collega: fuit & alter Lucius Ragonius Quintianus Consul ultimo Alexandri Severi anno, ut fastorum scriptores notant, lapis apud Gruterum pag. 463.

L. RAGONIO. PAPIA. VRINATIO. TVSCENIO. QUINTIANO.
 L. RAGONI. VRINATI. LARGI. QUINTIANI. COS. FILIO. ARTEMIDORVS. LIBERTVS.

*Nota illa. C. in fine clara, vel clarissima significat, & forte scriptum fuit. C. F. id est, clara foemina: unde in Brevarijs, & apud Marietam Regis, vel Reguli filia perhibetur.
 t. Passa cum Helena vidua.) Et hic critico cauterio opus est, nam pars orationis hæc continuanda erat cum illa: Consul L. Ragonij Quintiani filia passa cum Helena vidua in persecutione Diocletiani: & mox seorsim: Catanæ passa est sub huius patre L. Quintiano fortissima virgo S. Agatha: itaque orationis membra male ab imperito exscriptore discerpta, atque implicata, in suum locum, faciemque restitui.*

Voluc^u prope Numantiam S. Victoria^x cum socijs.

^u Forte Veluca, quæ à Ptolemæo, & Antonino agnoscitur.
 Sunt

Anni. Sunt etiam apud Livium Volciani populi in Tarraconensi Anni.
 Chris. lib. 21. hodie si Floriani Cæpensi fides Villadolce, sive Vol- Romæ
 ce, circa fluminis Guerbe fontes.

x Præter Cordubensem Aciseli Germanam alia est etiam
 Liberata virginis soror in Breviarijs Ecclesiæ Seguntinæ, de
 qua etiam Morales lib. 10. c. 18. qui satis suspenso pede histo-
 riam refert.

Astæ in Hispania Bætica S. Secun-
 dus martyr colitur.

Oreti y in Hispania Tarraconensi S.
 Spiridion, z prius Episcopus Oretanus,
 qui pro Christi nomine egregie pug-
 navit.

y Hodie Calatrava, ut vult Clusius. Sed assentior Mora-
 li, qui nomen adhuc retinere, Oretio que vulgo vocari prope
 Almagrum asserit.

z. In impressis: S. Spiridion Episcopus Toletanus: In
 Cod. Arch. Hisp. & Pin. Episcopus Oretanus: quod repo-
 suimus, ut veritati consentaneum. Nec enim à Dextro hic Spi-
 ridion in albo Episcoporum Toletanorum refertur, imo Me-
 lantio, qui Illiberitano Concilio interfuit, Natalium, nullo alio
 intermissis, sufficit ad annum 310. Fuit etiam hoc tempore Spi-
 ridion Episcopus Cyprius, qui sub Maximino effosso oculo, &
 sinistro poplite succisso ad metalla damnatus est: idem postea
 Concilio Niceno interfuit. Cæsioborus lib. 1. Tripart. cap. 10.
 Suidas in voce Triphylus. An autem hic Spiridion Oreta-
 nus fuerit postea Trimetuntis Episcopus, ambigo: quisquis
 tamen ille fuerit Ordinis Prophetici à Rufino profertur lib.
 10. cap. 1. agens de Episcopis, qui Niceno Concilio interfuere:
 Ex eorum numero fuisse dicitur Spiridion Cyprius
 Episcopus vir unus ex Ordine Prophetarum: que sunt
 fere

Anni. fere verba Concilij Niceni lib. 2. Abbas Maurolicus 14. De Anni.
 Chris. cembris. Apud Cyprum natalis B. Spiridionis Trime- Romæ
 tuntis Episcopi qui unus fuit ex illis confessoribus,
 quos Maximinus dextris oculis effossis, & sinistro pol-
 lice succisso, ad metalla damnaverat. Hic cum Prophe-
 ticam duceret vitam etiam signorū gloria inclytus erat.
 Ordo certe Carmelitanus Spiridionem, veluti instituti sui, id
 est Prophetici alumnum celebrat, agitque de eo 14. Decemb.

Ilipulæ^a in Hispania S. Restitutus, ut
 creditur Presbyter, magister Castoris,
 & sociorum Cantabrorum lapidicida-
 rum: hic & Crispulus martyr, & Resti-
 tutus de quo dudum dixeramus, in-
 terfuerunt Concilio Illiberitano in
 Bætica.

a Dnas Geographi recensent alteram prope Illiberim, alte-
 ram quam minorem Plinius vocat, in conventu Hispalensi:
 de hac videtur Dexter sentire. Ideoque Restitutus, & Cris-
 pulus, ut diocesis Hispalensis indigetes, hoc anno in acta eius
 Ecclesiæ relati sunt, agiturque de eis in Martyrolog. Roman.
 10. Ianij commemoratque Padilla Cent. 4. c. 32. est etiam Ilipa
 cognomine magna. Et Ilipla, vel Elepla, cuius apud me num-
 mus per vetultus ab antica parte eques hastatus, à postica lite-
 ra. I L I P L A. sub spicis, hanc sedem fuisse Episcopalem
 multæ Episcoporum subscriptiones in Hispanicis Concilijs te-
 statur. Eius quoque Presbyter Restitutus subscripsit Illiberi-
 tano Concilio. Hodie Niebla vocatur Ducum illustrissimorū
 Comitumque titulus Gothmanorum.

Petavonij^b in Asturibus gloriosissi-

D d mi

Anni.
Chris.mi Christi martyres Saturninus, Felix,
Fortunatus ^e & alij focij martyres.Anni.
Roma

b Patavonij in Asturibus.) *Reposui Patavonij ex Ptole-
meo, & Antonino, hodie Vañeza, est etiam in Lusitania Pe-
taonio, aut Petavonio, Moral. lib. 12. cap. 50.*

c *Sunt plures qui sic appellantur martyres, nec dispicio qui
sint nostri.*

Urbe Heraclæa in Calpe Hispaniæ
S. Lucia martyr. ^d

d *Eam suspicor esse, quæ Riccium Varum, vel Ricciovarum
convertit, de qua in Martyrol. Roman. 6. Iulij, sed suspicor
tantum.*

Argenteolæ ^e in Asturibus S. Christi
martyres Saturninus, Theophilus, &
Revocata ^f pro Christo passi.

e *Agnoscit Ptolemæus Antonino est argentiolum. Hodie
Medules.*

f *De his agitur in Martyrol. Rom. 6. Februarij.*

In Orientali parte Hispaniæ urbe Pa-
lemo ^g S. Sotera virgo, ^h & martyr, quæ
more servorum acceptis in facie alapis
illustre martyrium in Domino comple-
vit: quam ad exemplum pudicitiae ad-
ducebat S. Monica digna Augustino
parens: ⁱ hæc venit in Hispaniam pere-
grinationis causa ^l anno Domini 304.

g Urbe

Anni.
Chris.

Urbe Palemo, quæ hodiæ est Palamos.) *In antiquis Anni.
Geographis hanc non invenio, bene tamen in Hispanicorum Romæ*

*Episcopatum metatione definitur ipsorum regundis à Rege
Vvamba ex cogitata invenitur illo ipso nomine Palamos in
Episcopatu Gerundensi. Morales in Vvamba lib. 12. c. 50. in
Codice Pinedæ & Arch. Hisp. (Quæ hodie est Palamos)
non reperitur scriptum, itaque ut addititium glossæ sus-
tulimus.*

h *In eius actis & Martyrol. Rom. Soteris dicitur. Vbi mar-
tyrij genus idem exprimitur 10. Februar. à Dextro sunt
Vsuardus, & Ado dicentes passam in Orientali civitate ta-
cito Hispaniæ nomine. Baronius contendit Romæ martyrium
consummasse ex exemplari. S. Cyciaci, & S. Ambrosij scriptis,
annumque passionis fuisse 304. prout hic adseritur.*

i *Quam ad exemplum pudicitiae ducebat sancta Mo-
nica digna Augustino parens.) Scilicet cum ad castitatem
S. Monica iuvenulas, aut quascumque foeminas animabat,
Divã hanc virginẽ Soteram tamquã purissimæ castitatis exẽ-
plar delineabat, & ob oculos ponebat. Nam aliter totã hanc pe-
riodum abijciendã, vel mediocriter in Annalibus Ecclesiasti-
cis eruditus censeret: siquidem S. Monica diem suum clausit
anno Christi 389. Soteris vero, sive Sotera anno 304. marty-
rij coronam iam meruerat, cuius exemplar etiam D. Ambro-
sius frequentius in concionibus adducebat, ut in Exortatione
ad virgines, & de Virginitate lib. 3.*

l *Hæc venit in Hispaniam peregrinationis causa.)
Erat enim Romana originne, ut ex Sancti Ambrosij scriptis
elicitur.*

Gothi per ^m Imperium grassantur:
qui multas à Constantinopolitanis ac-
ceperant consuetudines: & inter il-
las sexta Feria maioris Hebdomadæ

Dd a arca

Anni.
Chrif.area cymbala pulsare ligneis instru-
mentis.

m Goltiperi Imperium grassantur.) *En monstrum: sed
facili expiatione procurandum. Formæ itaque pristinae resti-
tuo: Gothi per Imperium grassantur. Varias Gothorum
irruptiones Deciorum tempore anno à Christo nato 253. Gal-
lieni 263. Constantini Magni 330. Egestippo lib. 5. Diacono
lib. 9. ex B. Isidoro in chron. Ruderico Ximeno lib. 2. Baro-
nio; Spandano, & alijs disco.*

Hoc anno Imperator Diocletianus
& Valerius Iovius Novies, ⁿ Maximia-
nus Valerius Herculus octies Consula-
tum inierunt.

Hoc eodem anno multi per Hispa-
niam passi sunt.

n Hoc anno Imp. Diocletianus Valerius Iovius sep-
ties, & novies Maximianus Valerius Herculus Con-
sulatum inierunt.) *Manifesto errore, numeris interversis.
Corrigo ex fastis. Diocletianus Valerius Iovius IX. Ma-
ximianus VIII. Consulatum inierunt. Annus hic est,
A. V. C. M. L. V. Christi. 304. Adi Panvinum, qui exacte
supputat.*

Antecedenti anno ^o Diocletianus
& maximianus Augusti celebri pompa
apparatuque Romæ triumphaverunt
præcedentibus eorum Rhedam Narsei
côiuge, sororib⁹, liberis, & omni præda,
qua Imperatores Parthos spoliaverant.

o Totidem

107

Anni. o Totidem Eusebius in chronic. Eutrop. lib. 9. fusius.
Chrif.Anni.
Romæ

Nec post multo idem Augusti 11.
Kal. Maij abdicant. P

p Novo exemplo. Sed id testantur Eutropius, Victor, Euse-
bius, Zonaras, & alij.

Durat nihilominus atrox Diocletia-
ni persecutio.

Patiuntur Gerundæ in Hispania SS.
martyres Felix, & Maximus. q

q De Felice Gerundensi alio à Diacono S. Narcissi comite
agit Martyrol. Rom. 1. August. quo die Beda, V suardas, &
alij; Prudentius quoque in Peristephano hymno 4.

Parva Felicis decus exhibebit
Artubus sacris locuples Gerunda.

*Meminerunt etiam Gregor. Taron. in lib. de gloria Martyr.
cap. 92. S. Eulogius in memoriali, est etiam hymnus in Bre-
viario antiquo Toletano. De Maximo tamen altum silentium,
nisi is sit qui Tarraconensis à Morale dicitur sub Philippis
passus; ad illum lib. 9. c. 43.*

Rodæ r in Hispania Celtiberia SS.
martyres Dionysius, & Ammonius. f

r Livio, & Stephano Roda in Tarraconesi, Ptolemæo: Rhodiopolis, & Rhodope hodie Rhoda prisco nomine retento.
f Martyrol. Rom. 14. Febr. sed ibi Alexandria non Rhodæ
passos invenias.

Iturisse

FLAVII LVCII DEXTRI,

Anni.
Chrif.

Ituriffæ^t in Vasconibus SS. martyres
Socrates, Dionysius, Victor, Zoticus,
Arcadius, Cæsarius, Severinus, ^u qui
sub Diocletiano varie torti, martyrium
compleverunt: quibus additi sunt Chri-
stophorus, Antonius, Theonas, qui va-
rie torquentur.

^t Ituriffæ.) Vasconum urbe Ptolemao, & Pomponio hodie
Sanguessa.

^u De Socrate, & Dionysio Martyrol, Rom. 19. April. de re-
liquis 20. eiusdem, tacito martyrij loco.

In Erenio Metellinensi^x in Lusita-
nia Theodorus admirabilis.

^x Vrbs est non incelebris eo tractu Ellerena. Sed an sit Ere-
nium ignoro. Habui suspiciunculam, nec mihi fraudi sit, illam
pro ferre: In eremo scriptum: & de Theodoro mirabili in
Eremo degente agere. Incertus tamen sum.

Carthagine Hispaniæ Felix Episco-
pus^y martyr, & socij illius.

^y De his Martyrol. Roman. 17. Iulij. Errore coarguit Baro-
nius eos, qui Carthagine Hispaniæ passos dixerunt. Morales
quoque lib. 10. cap. 29. qui quidem a nostro talionem recipiunt.

Toleti,^z & Hispali S. Felicis Diaco-
ni Toletani Hispali passi sub Daciano
Præside totius Hispaniæ crudelissimo.

^z Vtrobique de S. Felice 2. Maij.

Anni.
Romæ

Cæs.

CHRONICI FRAGMENTVM.

108

Anni.
Romæ

Cæsaraugustæ innumerabilis mul-
tudo martyrum, ^a omnis ætatis, con-
ditionis, & utriusque sexus passorum.

^a Eadem hiperbole in Martyrolog. Roman. 19. Novemb. &
Vsuardo. Hauserunt certe ab eodem fonte. Prudentius etiam
in Peristephano hym. 4.

Sola in occursum numerosiores
Martyrum turbas Domino parasti:
Sola prædives pietate multa

Luce frueris.

Vix parens orbis populosa Poeni,
Ipsa vix Roma in folio locata.

Te decus nostrum superare in isto

Munere digna est.

Omnibus portis sacer immolatus
Sanguis excludit genus invidorum

Dæmonum, & nigras pepulit tenebras:

Vibe piata.

^{D.} quoque Isidorus lib. 15. origin. de eadem civitate: Illustrior
est, inquit, Florens Sanctorum martyrum sepulturis.
Meminerunt Petrus in Catalogo lib. 10. cap. 17. Vassæus in
chron. Morales lib. 10. c. 6. Padilla Cent. 4. cap. 6. Carrillus
in hist. S. Valer. c. 6.

Ibidem S. Eucratis^b virginis, & mar-
tyris ex urbe Braccara Augusta: item
ibidem passim octodecim martyres.

^b Martyrolog. Roman. 18. Aprilis Prudentius in hymno.

Hic, & Eucrati, recubant tuarum

Ossa

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Ossa virtutum, quibus efferati
Spiritus mundi violenta virgo

De decorasti

Tu decem sanctos revehes, & octo,

Cæsar Augusta studiosa Christi,

Verticem flavis oleis revincta

Pacis honore.

Item ibidem S. Lambertus, c qui succisum caput manibus importans Angelo duce, sanctorum martyrum numero sociatus est.

c *Martyrol. Rom. ea die Vassæus in chron. Hispan. an. 306. Moral. lib. 10. cap. 6. Padilla Cent. 4. cap. 7. Marinus Carrill. de S. Valerio. cap. 7. Maurus Castelle lib. 2. cap. 23. Beuterus lib. 1. cap. 25.*

Toleti S. Leocadia d virgo, & martyr: colitur eodem anno, vel sequenti, quo passi sunt Compluti SS pueri Iustus, & Pastor post 16. menses, quæ iam flagellata in horrendum carcerem detrusa fuerat, audio S. Eulaliæ Emeritensis martyrio, in oratione signato pollice virgineo durissimo saxo carceris signo crucis, & ibidem relicto in hanc diem digitorum, & crucis signo, impollutum in oratione spiritum Deo reddidit.

d *Agunt de S. Leocadia Beda, V swardus, & Ado. Plura in Brevia.*

Anni
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

109

Anni. *Breviarijs Ecclesiæ Toletanæ, ubi sacer hymnus: omnium mira*
Chris. *est cum nostro consensio, maxime tamen Romani Martyrologij, in quo ita scriptum: Toleti in Hispania natalis S. Leocadiæ virginis, & martyris, quæ in persecutione Diocletiani Imperatoris à Præfecto Hispaniarum Daciano dira carceris custodia macerata, cum gravissimos Beatæ Eulaliæ, & reliquorū martyrum cruciatus audijisset, genibus in oratione positis, impollutum spiritū Christo reddidit. Agunt de hac Diva Petrus in Catal. lib. 1. c. 48. Marineus Siculus lib. 5. Hispan. Flos. Sanct. Hispan. Thesau. concion. tom. 2. Laurentius de Padilla. Vassæus, Morales Mariana, Garivius, & reliqui nostrarum rerum scriptores.*

Cum hæc scripta, & iam iam prælo mandaturus haberem, ab amico docto quedam schediasmata D. Petri Salazarij V. C. Canonici Toletani prisce antiquitatis, & verū Hispanicarum scriptoris consultissimi ad me transmissa sunt, in quibus Luitprandi Diaconi (sic ibi perhibetur) de Diva Leocadia testimonium satis exquisitum continetur: quod quia Carmelitane familiæ gratissimum erit, hisce meis notulis (ipsorum tamen periculo) attexere non gravabor. Sunt qui putent (quod & ego credo) Sanctam Leocadium Monacham fuisse Ordinis Carmelitarum: quem Monachi Carmelitani ad fidem Christi conversi in Hispaniam intulerunt, ex quibus fuit sanctus Elpidius primus Toletanus Præsul. à S. Iacobo institutus. Iosephus certe Antiochenus, qui ad annos Christi 130. floruit, si Possævino fides, in libro, quem Speculū perfectæ militiæ inscripsit, egregium de Carmelitano Ordine profert testimonium cap. 72. Perfectorum militum Christi coadiutores surrexerunt strenuissimi viri solitarij contemplationi dediti Sanctorum Prophetarum Eliæ, & Elisæi imitatores, qui de Monte Carmelo descendentes per Galliliæam, Samariam, & Palestinam fidem Christi constantissime sparserunt: illud in dubium vocari non debet, ante Divum Augustinum, eiusque Eremitarum

Ee sanctissimi

Anni. sanctissimum institutum Monachos plures, pluraque monasteria
 Christi in Hispania fuisse: sive in Palestina huc involavissent, sive
 ad eorum imitationem Hispanici viri religionis, ac pietatis
 amatores se composuissent, ut ex prisca Hispaniae concilia
 perspicuum. Cuius tamen instituti Monachi illi antiquissimi
 fuerint, ut rem liti obnoxiam, & in alieno foro versantem,
 viris doctissimis illarum familiarum discutendam mitto, &
 ad meam adornandam Spartam redeo.

Anni.
 Romæ

Sunt qui dicant nunc allatas ex Per-
 fide in urbem Hispaniae Bæticae Cordu-
 bam Patriciam appellatam, reliquias
 SS. Parmenæ, & sociorum eius, qui in
 Perfide passi sunt.

SS. Christi martyres Vincentius, Sa-
 bina, & Christeta eius fores, qui nati
 in Eborensi oppido Carpetaniae, Abu-
 læ passi gloriosissimo martyrij genere
 de hoste triumpharunt.

(Sunt qui dicant.) Qui hoc scripsere post Dextrum multis
 saeculis nati sunt Marinus Sicanus, Laurentius Padilla, Vaf-
 seus, Anton. Beuter, Alfonsus Venerius, unde glossema tex-
 tui insertum suspicari lubet. Refellit Morales lib. 10. cap. 29.
 Baronius in notis ad Martyrol. 22. Aprilis.

Mellaria urbe Hispaniae. En abiam in curiosi ex scripto-
 ris oscitantiam, qui non meminit se eandem serram reciproca-
 se pag. 41. lin. 2. Quare quæ hic in impressis sunt, substulimus.
 e Martyrol. Rom. 27. Octobris. Beda, V suardus, Acto, Vaf-
 seus. Moral. lib. 10. cap. 12. Padilla Cent. 4. c. 18.

Qui nati in Eborensi oppido in Carpetania. Pro Ioa-
 ne Mariana, qui id disertis verbis argumentisque adstruit
 cum

Anni. cum Bartholomæo Quebedio in epistolis, sed funem contentio-
 Christi sum ad se valide trahunt Andreas Resendius Quebedio res-
 pondens, & Iacobus Menetius in sua Eboræ.
 Romæ

Albæ prope Accim^f in Hispania Bæ-
 tica SS. Christi martyres Apollo, Isa-
 cius, Cratonque & eorum socius glo-
 riosus.

f Municipium Albense, idem & Vrgabonense, ex vetere
 lapide apud Moral. lib. 9. c. 35. hodie Arjona.

g Apollo, Isacius Craton.) Sub Diocletiano passos con-
 sentiant ipsorum acta, ac Menologium Græcorum, Romanum-
 que Martyrologium 21. April. ubi Crotas appellatur.

Braccaræ in Lusitania S. Sylvester^h
 pro Christo passus.

h Vasseus anno 306. Garivai. lib. 7. c. 44. Padilla Cent. 4.
 cap. 14.

Cordubæ in Bætica S. Secundinusⁱ
 martyr, & civis Cordubensis, qui sub
 Diogeniano Iudice per certaminum
 agitationes superata Iudicis sævitia, &
 multis cruciatibus fortiter toleratis Pal-
 mam martyrij reportavit.

i Martyrol. Rom. 21. Maij. V suardus ea die, Vasseus anno-
 306. Equilinus lib. 11. c. 145. Padilla Cent. 4. c. 45.

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Nertobrigæ in Celtiberia¹ SS. martyrum Sinesij, & Theopompi. ^m Nec defunt qui putent hos duarum civitatum Hispaniæ Episcopos fuisse: quamvis nõ declarent, quæ nam illæ fuerint.

^l Fuit alia Nertobriga in Beticæ finibus, cuius ruinae prope Frexenal restant. Nostra hæc Almuña vocatur hodie titulus Marchionum de Almuña, & Astapa.

^m Petrus in Catal. lib. 5. c. 33. tempusque cum nostro consentit, & Martyrol. Rom. 12. Maij.

Alexandriæ S. Catharina virgo, ⁿ & martyr sub maximino Augusto superatis 40. Philosophis præmissa Augusta Porphyrioque duce cum exercitu ^o patitur.

ⁿ Quare ergo eius historia sub Diocletiano recensetur? irrepit Scripturæ frequens errandi occasio Maximini pro Maximiani exscribentium; verum est tamen, sanctam Catharinam sub Galerio Maximino Aug. Qui stancescentem persecutionem denuo in Oriente excitavit, passam. Consule Baron. in notis 25. Novemb.

^o Præmissa Augusta Porphyrioque duce cum exercitu patitur.) Augustam Porphyriumque belli ducem ad fidem conversos, acta. D. Catherinæ habent, sed hæc verba nescio quem mihi scrupulum iniiciunt, quem rejicere nequeo, nec aliter me expedire.

In Territorio Braccarenfi S. Susana

virgo

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

111
Anni.
Romæ

Anni.
Chris.

virgo, P & martyr pro fide passa, soror S. Victoris martyris cathecumeni.

^P Vasseus anno 306. Garivai lib. 7. c. 44. Padilla Cent. 4. cap. 19. de Victore fratre celebris memoria est in Martyrolog. Roman. 12. April. aguntque de eo Breviarium Toletanum. Eiusdem nominis foemina sequiori atate fuit, de qua nos supra.

Pompilonæ S. Valerius Pompilonensis, Hispaniæ Episcopus, & martyr, quo cum passi sunt tres pueri comites coronæ.

Cluniæ in Hispania fortissimi Christi martyres Meletius Dux exercitus, ^q & alij. Ij diversis cruciatuum generibus Deum glorificaverunt, sanctæque illorum uxores Susana, Marciana, & Palladia, quæ cum pueris suis confractis cervicibus coronam adeptæ sunt.

^q Numerum Dexter non recenset. At est in Martyrolog. Rom. 24. Maij ubi 252. martyres perhibentur. Meminit, & Græcorum Menologium ea die.

^r De his, & filijs parvulis fit 24. Maij in Martyrolog. & Menologio ubi res gesta. illarum cum rebus Meletij ceterorumque coniunguntur.

Segissanone ^f in Hispania S. Papius ^t martyr verberibus cæsus, & in lebetem oleo ferventem, atque adipe liques-

Anni.
Chris.

FLAVII LVGII DEXTRI,

quiescente refertum coniectus, aliaque
ijs graviora perpeffus, decollatus est.

*Plures sunt in Hispania: adi Ortellium in Thesaurorum
Martyrol. Rom. 28. Iunij, & Menol. Græcorum.*

Civitate Myrtilē^m in Lusitania, ut ex
Martyrologio constat Eusebij Cæsariē-
sis, quod iussu Constantini Imperato-
ris ille composuit S. Briccius, ^x ut cre-
ditur Episcopus Eborensis, qui com-
prehensus à Marciano Lusitaniæ Præ-
sidente pro fidei confessione multa per-
peffus est, qui prædicavit etiam ad
Castulonem prope fluvium ^{*} Tagum,
^y qui illam urbem præterfluit: deinde
rediens Segissamonem Vaccæorum
urbem, ubi prædicaverat prius, & post
modum prædicavit, peragrataq; tota fer-
me Hispania Myrtilē^m reversus à præ-
tato iudice comprehenditur. Primo ei
os lapidibus contunditur, deinde in
equeo torquetur, post in carcerē conij-
citur: ac deinde suborto gravi per urbē
terræmotu, pariete corruente, Marcia-
nus deprimitur. Deinde S. Briccius à
Retro (quidam putant Episcopo Brac-
carensi) & ab Angelo exhilaratus à cus-

rodia

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

112

Anni.
Romæ

Anni.
Chris.

todia publica educitur, longeque ac la-
te per Bæticam, Lusitaniam, & Tarra-
conensem prædicans ad suam urbem
reversus septimo Idus Iulij plenus die-
rum, & sanctorum operum ad cælum
Victor emigravit: astantesque confir-
mant eius animam instar candidissi-
mæ columbæ pulcherrimis meritis lo-
cupletatam evolasse.

u Civitate Mertola, vel Mertile.) *Iulia Myrtilis dicta,*
& veteris latij munere decorata. Hodie Mertola ad Anani-
flumen in Lusitania. Tarafa, nescio quo Genio ductus, Vac-
nam nominat. Sed toto celo errat.

x S. Briccius.) *In actis sanctorum Abundij, & Carpopho-*
ri multa de S. Briccio referuntur. Meminere quoque Marty-
rolog. Rom. 9. Iulij, V suardus, Ado, Petrus in Catalogo lib. 6.
cap. 47.

y Qui prædicavit etiam ad Castulonem prope fluvium
Tagum.) *Iterum in eundem impingimus lapidem: vel enim*
aliam Castulonem ad Tagum conditam fuisse suspicemur, vel
alium Tagum, qui Castulonem præterfluat, corrivemus necesse
est, aut pro Tago Tygum scriptum fuisse, ut supra monuimus.
Tenebræ sunt quas aliquis Phoebus illustrabit, nequæ enim de
Dextri fide ambigimus, quem in Geographia exactissimum,
& diligentissimum ubique experimur.

Serpæ^z in Beticâ florent, SS. Marty-
res Proculus, & Hilarion, ^a quos etiam
Græci celebrant ob sanctitatis gloriâ:
qui sub Traiano Imperatore M. Aure-

lio

Anni.
Chrif.

FLAVII LVCII DEXTRI,
lio Maximo Præside pafsi sunt. Procu-
lus primo facibus in humeris, & ventre
aduritur. Deinde telis frequentibus vul-
neratus obijt: Hilarion vero post varios
cruciatus tandem capitis abciſſione
martyrium conſummavit.

z *Nomen adhuc retinet, ſed in Luſitania populis numera-
tur. Ibi lapis.*

D. M.
FABIA. PRISCA
SERPENSIS. C. R.
AN. XX. H. S. E.
S. T. T. L.

a *De his martyribus fit in Martyrologio Romano, & Gre-
corum Menologio 12. Julij. Qui cum ſub Imperatore Traiano
paſſi fuſſent, eorum memoriam ob populi devotionem vireſ-
cere, & in præſidio nunc eſſe refert.*

In Luſitania civitate Callenſi, quæ
prope Caſtra Lælia ſita eſt S. Evulgefor-
tis floret, pro fide, & puditia mortem
paſſa.

Vrgabone^b in Bætica ſub Præſide
Daciano Bonofus, & Maximinus^c mar-
tyres.

b *Municipium Albenſe Vrgabonenſe, de quo nos alibi.
Arjona eſt hodie.*

c *Martyrol. Rom. 21. Aug.*

Cartha.

Anni.
Rom.
Chrif.

CHRONICI FRAGMENTVM:

113
Anni.
Romæ

Carthagine Spartaria ſub Daciano
Præſide Hiſpaniæ, & Galliarum SS.
Chriſti virgines, & Martyres Baſſa, Pau-
la, & Agathonica, ^d quæ victrices dupli-
cem Lauream adeptæ ſunt.

d *Sanctæ Chriſti virgines ſponſæ, & martyres Beata
Paula Agathonica quæ.) Et hic vulnus inſuſcitum: ſed nec
immedicabile: ſanitatem ex Martyrolog. Rom. reſtituo. (Car-
thagine Spartaria ſub Daciano Præſide Hiſpaniæ, &
Galliarum ſanctæ Chriſti virgines, & martyres Baſſa,
Paula, & Agathonica, quæ victrices duplicem Lauream
adeptæ ſunt.) In C. Pin. & Arch. Hiſp. Paula Antonica-
que. Sed neque id diſturbat, ut à Martyrologio Romano
ſtemus.*

Titulciæ^e in Carpetania prope Ther-
medam^f civitatem SS. Chriſti marty-
res, & Monachi Philibertus, & Fabricia-
nus, & qui in confluente Fenarij flumi-
nis Tagonij monaſterium Deo Opti-
mo maximo, & B. Virgini dedicarunt.

e *Titulciæ.) Repono Titulciæ. Quæ ab Antonino prope
Complutum ſtatuitur in itinere ab Emerita Ceſaraugſtam hodie
Vaiona, ut Morali placet.*

f *Prope Thermodon civitatem.) At in C. Hiſp. Arch.
& Pinedæ Thermedam, à quo emendavimus.*

g *In Toletanæ Eccleſiæ tabulis eorum nomina conſervan-
tur, & Martyrol. Rom. 22. Aug. nec Iulianus oblivifcitur. Is
in chron. anno. 910. Florebat hoc tempore Fabricius Ab-
bas ſanctorum Fabriciani, & Philiberti martyrum in
Ff oppido*

Anni. oppido Titulcia nunc Baiona, & Concilio interfuit. Anni.
 Chriſt. Prudentius Sandovalius ad hiftoriam Episcoporum, fol. 109. Roma
 nuper Toleti refert epistolam fuiſſe repertam venerande anti-
 quitatis, in qua horum martyrum memoria continetur. Et
 apud Padillam Cent. 4. c. 31.

Carthagine Hispaniæ S. Candida^h
 virgo, & martyr, quæ plagis miserabili-
 ter dilacerata una cum Susana Sacer-
 dotis Idolorum filia, & Martha tandem
 martyrium tulit.

h. *Martyrol. Rom. 20. Sept. eisdem pene verbis. N si quod
 in Dextro Sacerdotum filia, pro Sacerdotis: scriptum. Sacerdo-
 ti nomen fuit Artemius.*

Reliquiæ S. Luciani Bellovacensisⁱ
 Episcopi Vicum tranſferuntur.

i. *De S. Luciano Bellovacensi agitur 8. Ian. in Martirologio
 Rom. fuit S. Iulianus ex discipulis S. Petri. Alius est etiam
 Lucianus Bellovacensis passus sub Diocletiano, cuius nomen,
 & martyrium reperies apud acta sanctorum Crispini, & Cris-
 piniani. Sed de reliquijs S. Luciani senioris martyris nunc
 agit. (nime coniectura fallit) tute lector virisimiliora dispice,
 cuius ne sint.*

A Iacobi prædicatione celebratur in
 Hispania festum Immaculatæ^l & Illi-
 batæ Conceptionis Deigenitricis MA-
 RIAE.

Anni. 1 Ergo Illibatæ Conceptionis arcanum omni ævo mysterium Anni.
 Chriſt. plausibiliter celebrandi Hispanica pietas primas sibi iure Romæ
 vendicat, ac reposcit. Nec nuperus, aut novitius hodiernæ de-
 votionis (ut sic dicam) æstus: sed additis ab adflante invidia
 igniculis præscus ille, ac congenitus ardor in insolitam flam-
 mam exarsit. s. siquidem Thesiphon. S. Iacobi discipulus, cuius
 sub Illipulitani montis clivo reliquiæ repertæ sunt, id stylo
 ferreo in plumbi lamina æviternum duratura reliquit hisce
 literis.

MARIAM. NON. TETIGIT. PRI-
 MVM. PECCATVM.

Item:

NEQVAQVAM. ANGELVS.
 VIRGINI. DICERET: AVE.
 GRATIA. PLENA: SI. IN. ORI-
 GINALI. PECCATO. CON-
 CEPTA. FVISSET.

*Trallatitia idem testimonium doctrina ad usque Cœlij Sedu-
 lij Presbyteri Hispani tempora corrivatum: Parthenicis si-
 quidem laudibus castissimam lynam accommodans mellita vo-
 ce hæc cecinit.*

Et veluti spinis mollis, rosa surgit acutis
 Nil, quod lædat habēs, matremq; obscurat honore:
 Sic Eæ de stirpe sacra veniente Maria,
 Virginis antiquæ facientes nova virgo piaret.

*Paulus Orosius Hispanus pietatis quoque plausibili tenore
 chorum ductans Eustochium invitat. In veritate comperi,
 & coram Deo novi, quod nulla mulier in partu peri-*

Ff 2 clitatur,

Anni. clitatur, super quam devote Mariæ gratia imploratur, Anni. Rome
 Chris. & Cōceptionis eius dies celebratur. *Id affirmat Mauriti⁹ Villaprobata serm. 16. Bernardinus Bystius serm. 8. Nonne etiam S. Isidorus Hispanus, Hispaniarumque, & sui seculi disertissimus Doctor? is in officijs, ac liturgijs Gothicis, quæ Concilio 4. Toletano comprobata sunt. Ita precatur: In Conceptionis festivo gaudio. Dignum, & iustum est, omnipotens pater, tibi in honorem Conceptionis gloriosæ Virginis Mariæ, &c. (Et paulo post.) Omnium Sanctorum, omnium Virginum, Martyrumque concio, siue terrestris Beatorum multitudo in hoc Conceptionis gloriosæ Virginis festo non cessant clamare, &c.*

Ad sui Præsulis, & Doctoris sonantem chelym parthenicarum laudum non pigrum psalterium Ille sonus se insinuat, & modulatissimæ cantilenæ vocem iucundam accommodat. Nullis quando nata est subiicit delictis, nec contraxit in utero sanctificata originale peccatum. Optimus vates, ac Cæsar Augustanus tympanotriba Heleca barbaræ Cæthæ stridorem solatus in sacrum profilit hymnum.

Conceptionis hunc diem
 Iacobus Hispanos docet,
 Et prædicat ceu ceteri,
 Quacunque labe liberam.

Hinc mos habet principium,
 Hunc celebrandi iugiter
 Populis Iberis diem,
 Qui durat usque hodie.

Vatum Hispanorum Ambrosium concentum beatissimus Dominicus Hispanus, & ipse avidis auribus incunde excepit, & statim primigenia labe non infectam amantissimam virginem, exerta voce, deprompsit. Cui plurimi ex candidissimæ familiarissimæ choro blandisonis citharis respondere. S. V. incētius Ferrerius,

Anni. Ferrerius, Iustinianus, Hugo de S. Caro, Taulerus, Ludovi- Anni. Romæ
 Chris. us Bertranius, Ambrosius Catharinus, Herbæus, Vignierius, alij licet suppressa voce, præ gaudio gestientibus. Quid sanctissimum Loiolam, Xavierium, Borgia, Salmeronem, quid totam Seraphici Francisci præsulantem familiam, Carmelitana, Augustinianam, quid denique puerorum, iuvenum, virorum, senum, iuvenularum, Virginum, Matronarum Choros, quid universas civitates, quid denique omnem Hispaniam commemorem? quæ templis, aris, per vigilijs, pompis, concionibus, libris, carminibus, elogijs, stematibus ubique celebrat, ubique plaudit.

Olyssipone in Lusitania^m SS. Christi martyres Verissimus, Maxima, & Iuliaⁿ eiusdem martyris sorores, & confortes martyrij.

m Melior scriptorum pars ab Vlysse conditam affirmat. Odyssæam Strabo, Odysseim Stephanus appellat. Solinus Vlyssiponem. Plinius vero, Varro, & præsci lapides Olyssiponem. Felicitas Iulia à Romanis cognominata est. Hodie parum inflexo nomine Lisbona nuncupatur, celeberrimumque est totius orbis emporium: de ea plures neotherici multa scripserunt. Ideo nobis in eius laudibus super sedendum.

n Eadem Martyrol. Rom. 1. Octob. V. suadent, Ado, Vassens, Flos. Sanct. His. Thesaur. concio. tom. 2. Morales lib. 10. c. 14. P. id. Cent. 4. c. 19. & alij.

Ibidem etiam celebres sunt Anastasius Presbyter, Placidus, & Genesis. °

° Anastasius Presbyter, Plaudus, & Genesis.) Martyrol. Rom. 11. Octob. ubi Placidum vere scriptum non Plaudum, ut in nostro invenias,

Securæ in confinio Bætici, p quæ Secura etiam Tader dicitur, S. Briena q socia S. Ferboniæ: quæ veniens ad Hispanias in Tarraconensi provinciaque passa, ibi celebrior habetur.

p Severæ i confinio Beticæ, quæ Secura etiam Tader dicitur.) *Secura hodie nomen retinet Segura.*

q *Julianus Petri in chronico.* Securæ, quæ Tader etiam dicitur à propinquitate fluminis perennis terminos inter labentis nomine S. Briena virgo sanctissima. *De Ferbonia eius socia Sibapoli in Syria passa agit Martyrolog. Rom. 25. Iunij.*

Apud Mundam civitatem Celtiberiæ r S. Felicianus Episcopus Malavianus, f & egregius Christi martyr.

r Apud Mundam civitatem Celtiberiæ.) *Codex Pin. Muridam habet. Reliqui cum impressis consentiunt. At vero Munda in Bætica, non in Celtiberia ab Historicis, & Geographicis collocatur, illa videlicet strage Pompeianorum in ancipiti, & cruento prælio memorabilis, de qua Hirtius, Cicero, Ptolemeus, Plinius. Quam hodie etiã nomen retinere, Mondamq; esse viginti à Malaca milliariibus Ambrosio Morali, Mariana, Ludovico Nonio placet. Licet alij Ronda la vieja velint inde non Procul: sed id verum non est, nã locus ipse ac rudera quæ montibus circũquaq; ad surgentibus, ubi Ronda la vieja est visuntur, Genio urbis Mundenfis nõ respondet: ubi tamen Monda est omnia his, quæ ab Auctoribus produntur, conveniunt. Et lapis templi Mundenfis foribus ad fixus clamat hifce literis.*

IVLIVS. NEMESIANVS. NO-
MENTANVS. VICE. M. AVRE-
LII. IMP. SACRA. BAETICAM.
GVBERNANS. PRAETORIVM.
IN. VRBE. MVNDA. QVO. PA-
TRES. ET. POPVLVS. OB. REMP.
RITE. ADMINISTRANDAM.
CONVENIANT. F:
MAND.

En habes in Bætica Mundam. Fuit tamen altera Munda in Celtiberia, vel T. Livio teste, qui lib. 40. hæc ait. L. Posthumus, & Ti. Sempronius Proprætore Comparaverunt, ita inter se, ut in Vaccæos per Lusitaniam iret Albinus in Celtiberiam, inde reverteretur si Gracchus sibi maius bellum esset, in ultima Celtiberiæ penetraret. Mundam cepit urbem primo aggressus nocte. Amicus noster Martinus de Roa in sua Malaca hæc in Bætica gesta esse vult, eo, quod Certima statim à Livio nominetur, quam Cartamam esse coniecit. Sed id illo Auctore repugnante, qui Celtiberiam, Celtibrosque sæpissime ibi compellat, nec unquam Beticam. Tum etiam quia iure Romano fines alterius provinciæ transilire vetitum, nec credibile est, in rebellis, & ferocissimi hostis provincia Gracchum Proprætorem ad ultima Bætici ora sine aliquo obvio hoste involasse. Rursus primum congressum ad Mundam factum Livius asserit, illico ad Certimam, post quas statim Alcem oppidum cepit cum Regulo Hispanorum Turio. Porro Alce inter Laminium, & Vicum Cuminarium in itinere ab Emerita CesarAugustam statuitur ab Antonino, quæ quidem oppida in Celtiberiæ medietate sunt, ubi bellum, & hostes. Itaque hanc Livij Mundam, quam Gracchus cepit eandem

Anni. *candem esse cum Munda Dextri in Celtiberia, aliamque à Bæ* Anni.
 Chriſt. *tica Munda aſſerimus cum Morale lib. 7. cap. 22. & Orte.* Roma

lio in Theſauro Geographico: neque id apud Auctores novum aut in ſuerum, ſiquidem Hiſpalis, Illiberis, Oſca, Hippo, Suel, Salduba, Segovia, Nertobriga, & alia ſexcenta ſunt in Celtiberia, quæ etiam in Bætica iſſdem nominibus reperiuntur. Hinc parata correctiuncula Martyrologio Romano, ubi cum de ſancto Feliciano Epifcopo agitur 20. Octobris Minda paſſum ſcriptum habet pro Munda. Nec movet Philippus Ferrarius in Topographia Martyrologij Mindam ad Saxoniam ſuperioris Germaniæ relegans, id enim nullius Auctoris teſtimonio ſola nominum ſimilitudine illectus aſſerit.

f. Epifcopus Malavitanus.) Credo Malacitanus reponendum: nullibi enim Malavitanus Epifcopus, licet fuerit Milevitanus Epifcopatus in ultima Numidia, propior tamen nobis Malaca eſt, magiſque lectioni depravatæ congruit Malacitanus quam Milevitanus.

*Bæte urbe^t in Hiſpania Bætica, quæ Bætis etiam Vtriculum dicitur SS. Chriſti martyres Straton, u qui inter duas arbores alligatus illiſque diſſolutis, pro Chriſti nomine diſcerptus ad cælos evolavit: ibidemque SS. Martyres, & cives, & fratres Rufinus, Rufiniani, Artemidorus, & Sævius. **

t Plura nos alibi de hac urbe, nec aliquid nunc ſub incudem recurrit.

u S. Chriſti martyr Oſtaton.) In Martyrolog. Roman. 9. Septembris S. Straton. Quæ vera lectio. Sunt enim ibi etiam alij tres Stratones, in Diogeneſque Laertio octo Philoſophi,

Anni. *ſophi, qui hoc Stratonis nomen prætulere. Alibi etiam alij* Anni.
 Chriſt. *quam plures. (Illiſque diſſolutus) emendavi: diſſolutis.* Roma

x Ibidem Sancti Martyres, & cives, & fratres Rufinus, Rufianus Artemidorus, & Sævius.) Martyrol. Rom. eo die 9. Septem. Item Sanctorum martyrum Ruffini, & Ruffiniani fratrum. Quam lectionem probo. De Artemidoro & Sævio in Monol. Artemidorus, & Severus. In hoc Codice Hiſpalenſi Sævius, ſævius dicitur.

Hiſpali^y prope Gallias in Hiſpaniæ montibus Pyrenæis SS. Martyres Theodorus, Oceanus, Apellius, Lucas, & Clemens.

y Hanc Hiſpalim invenio apud Plinium lib. 3. c. 3. ubi Spalenses, vel Iſpalenses ſane ſpiritu ſcriptum, quod in noſtra etiam Hiſpalis Concilijs aliſque monumentis videre eſt. Verum eſt tamen, quod de martyribus Theodoro, Oceano, & Ammonio Hiſpali in Bætica ſit, ſub officio duplici 4. Sept. ut de incolis, aut civibus eius diœceſis.

Tucci in Hiſpania Bætica, quæ & Tocina, z nunc dicitur SS. martyres Theodorus Oceanus, & Iulianus, a qui contractis pedibus in ignem coniecti glorioſe coronati ſunt.

z Tucci in Hiſpania Bætica, quæ Toſiria nunc dicitur.) In Archiep. & Pinède Codicibus Toſina legitur. Eſt altera, Tucci Turdulorum, quæ fuit Auguſta Gemella cognominata. hodie Martos, hæc vero Tucci ab Anconino etiam in Bætica collocatur in itinere fluminis Anæ ad Emeritam, inter

Gg Ilipam,

Anni. *Ilipam, & Italicam, quæ hodie creditur Tocina, siue Tociria,* Anni.
 Chrif. *utroque enim nomine in exemplaribus his nuperis scriptum* Romæ.
video. Nisi Tuccilla legendum sit ex vetere lapide longiuscu-
le ab oppido reperto.

IMP. CAESARI. GETAE. SEVE-
 RO. AVG. DIVI. SEPTIMII. SE-
 VERI. PII. PERTINACIS. AVG.
 ARABICI. ADIABENICI. PAR-
 THICI. MAXIMI. PACATORIS.
 ORBIS. FILIO. ET. M. AVRELI.
 ANTONINI. IMPERAT.
 FRATRI. RESPUBLICA.
 TVCCILLANORVM.
 D. D. D.

a *Est etiam socius alter in Martyrol. Rom. 4. Sept. ubi hæc*
leguntur. Item Sanctorum Martyrum Theodori, Oceani, Am-
miant, & Iuliani, qui sub Maximino Imperatore dissectis pe-
ribus in ignem coniecti martyrium consummarunt.

Tarracone in Hispania S. Magnus
 alias Maginus, ^b qui pluribus toleratis
 pro Christo cruciatibus gaudenti ani-
 mo ad gloriosam martyrij palmam
 evolavit.

b *Martyrol. Rom. 25. Aug. Maginum tantum vocat. Ho-*
die in hac urbe Maximinus, & Magi appellatur. Benerus.
lib. 1. cap. 24. Vassæus anno 239. Icartius c. 41. sed apud hos
scriptores sexta Ecclesiæ persecutione coronatum martyrio
reperi-

Anni. *veperimus, qui error ob Maximini, & Maximiani Imperato.* Anni.
 Chrif. *rum vicina nomina emergere potuit, ut alibi etiam mo-* Romæ
nuimus.

In urbe Cappara, vel Capera Lusita-
 niæ, Marcus, & eius socij. ^c

c *Martyrol. Roman. 3. Julij.*

In Hispania in portu Iuliobrigensi S.
 Ananias martyr, & socij, qui pluribus
 cruciatibus toleratis evicerunt.

Pamiæ in Hispania Tarraconensi in
 oppido Vaccæorum ad fluvium Arlan-
 conem passio S. Antonini martyris.

Emeritæ Augustæ ^d in Lusitania S. Lu-
 cretia ^e virgo, & martyr.

d *Hodie Merida. Olim Colonia Augusta Emerita ab Au-*
gusto Cesare veteranisque militibus, devicta Cantabria, con-
ditæ: Lusitania Metropolis, Naumachia, Circi, & Amphi-
theatri, turrium fortitudine, murorum ambitu, alijque illus-
tribus ædificijs, quorum super sunt rudera, memorabilis, &
cui vix alia Hispanicarum urbium componi potuisset; adeo ut
apud prisicos Hispanos Roma audierit Carmine illo etiam an-
niculis pueris decantato.

Merida, que en las Españas
 En un tiempo fuisse Roma.

Totius Hispaniæ Principatum tenuisse Auctor est Ausonius
 Gallus, qui inter claras totius orbis urbes ad numerat.

Anni.
Chris.

Iure mihi post has memorabere nomen Iberum
Emerita æquoreus, quam præter labitur amnis,
Submittit cui tota suas Hispania fasces.

In quo loco mirari subit Iosephi Scaligeri oscitantiam. Qui cum in veteri libro, ut ipse iugene faretur, Hispalim inuenisset, Emeritam substituit uugace quidem, & frivolo argumento: verba ipsius attenxam.

Mirum autem veterem librum non Emeritæ, sed Hispalis non præferre.

Clara mihi post has memorabere nomen Iberum
Hispalis

Sed falsum puto: nam non illam æquoreus præter labitur amnis, sed Emeritam: quare alibi dicit:

Emeritæque amnes, latæque fluenta Garumnæ.

Spectatum admissi risum teneatis amici? An nobilissimum Hispaniæ flumen Bætim ignorabas Scaliger? At Strabonem, Plinium, Avienum consuleres: vel si hi non essent ad manum (quod vix evedam) olidum quemlibet de ponte nautam, vel braccatum de trivio mercatorem, ex his, qui aurum & argentum evecturi Hispalim nostram quotidie ad navigant: qui omnes æquoreum esse.

Qui ferit Hesperiam post omnia flumina Bætim.

Hispalimque præterfluere te docerent. Strabonem audi lib. 3. Bæti quidem plurimi assunt incolæ, qui à mari ferme mille, ac ducentis stadijs usque ad Cordubam, & partem etiam ultra flumine navigatur adverso. Vicina ripis arva, & in ipso flumine parvæ insulæ diligentissime coluntur. Accedit spectandi amænitas tum villarum, tum arborum ordine confitarum, & agrorum exquisitiore cura laboratorum. Igitur usque ad Hispalim navigijs gravio-

Anni.
Romæ

Anni. gravioribus per stadia non multo magis quã quingenta Anni.
Chris. adverso navigatur amne. *An hoc aliquando de Ana Emeritam præterlabente dictum, ut ille æquoreus sit, neque ita Bætis? Imo magis æquoreus Bætis quam Anas, mi Scaliger, si quidem ipsius æquoris indolem, ac naturã præ se fert, nã in crescente Oceani æstu versus fontes citus agitur spiritu quodam ipsum eadem ratione, qua mare, impellente: ipsa verũ patens natura quotidie bis indicat. Sed testem oculatum produco Philostratum in Apollonij Thyænæi vita lib. 5. c. 2. Navigaverunt quoque fluvium Bætim, qui maxime Oceani naturam erga fluxũ, refluxũq; declarat. Excrescente enim pelago versus fontes, ex quibus oritur fluvius fertur spiritu quodam ipsum depellente. Hoc adeo verum est, ut latissimos, quos ab Hispali ad Oceanum usque campos excurrit, Lamarima incolæ vernacula voce indigent. Hinc Statius lib. 2. Silvar.*

Attollat refluos in Astrafontes
Grato nobilior Melite Bætis.

Sed hanc nostræ Hispalis iniuriam alij æriori calamo vindicabunt, interim sinamus Emeritam amplissimo illo honore utifrui: quam etiam elegantissimus Christianorum Poetarum Prudentius in carmine de Sancta Eulalia extollit.

Nunc locus Emerita est tumulo
Clara Colonia Vertoniæ,
Quam memorabilis amnis Anas.
Præterit, & viridante rapax
Gurgite, mænia pulcra alluit.

e Martyrol. Rom. 23. Novemb. V. Suardus & Vassus Flos. Sanctorum Hispan. Morales lib. 10. cap. 10. Padilla Cent. 4. cap. 14.

Ega

Anni:
Chrisf.

Ega tulit ex Oriente memoriam S. Catharinæ in Hispaniam.

Apud pacem Augustam ^f Anæ flumini appositam triumphus SS. martyrum Vincentij Orentij, & aliorum: quorū corpora ministerio Angelorum ad urbem Ebredunum constiterunt, Pontio Paulino Pontifice divinitus admonito.

^f Apud pacem Augustam.) *Levi mendo. Corrige Pacem Augustam. Hodie Badajoz.*

^g *Martyrol. Rom. 22. Ianua. Beda, V suardus, Ado, Padilla Cent. 4. cap. 18. (Pontio Paulino divinitus admonito.) inter turbatam orationem sentio. Quid enim nunc cum Pontio Paulino nōdum nato? Sed ita componere forsitan facile sit. (Triumphus Sanctōrum martyrum Vincentij, Orentij, & aliorum, quorum corpora ministerio Angelorum ad urbem Ebredunum constiterunt, Pontio Paulino Pontifice divinitus admonito.) Id enim successu temporis gestum est. Historiam pete à Vincentio lib. 12. cap. 38. Padilla Cent. 4. c. 18. in fine. Marieta lib. 2. c. 40.*

In Sede Petri Caio succedit Marcellinus, Marcellino Marcellus, Marcello Eusebius, Eusebio Melchiades, domo natalibusq; Hispanus, genere vero Afer Melchiadi vero S. Sylvester, sub quo, Augusto Constantino, felicitas, & Pax aurea ^h redijt Ecclesijs.

^h *Eusebius hist. Eccles. lib. 8. c. 29. & iterum lib. 10.*

Constan-

Anni:
Chrisf.
306.

Constantius Clorus Augustus de Hispanijs quam optime meritis post decimum sextum annum ⁱ Imperij in Britannia obiit.

ⁱ *Ita Eusebius. Eius se asseclam ubique Dexter profitetur. At Eutropius non nisi 13. annos in Imperio egisse contendit. Diaconus duodecim tribuit tantum lib. 11. Obijt in Britania Eboraci Principatus anno duodecimo. Quod, ut vero propius admittit Baron. tom. 1. Annal. ann. 306.*

Natalius Toletanus succedit sanctissimo confessori Melantio ^l, qui ut illa ferebant tempora, multa passus est pro Ecclesiæ Catholicæ contra Hæreticos, & Gentiles defensione.

^l *Morales Melantiunm tertium Toletanum Pontificem facit, alij secundum, ex his quorum memoria intercidit. Natalius in eius Ecclesiæ Chronologijs inter verso ordine Paulato susceptus reperitur.*

311.

Concilium Toleti contrahitur ^m in defensione Illiberitani.

1062.

^m *Eius acta non extant, quod sciam, licet multo plura quam typis mandata sint, in antiquis membranarum exarata se habere nō uno loco Baronius & Ioannes Loaisa testantur. Porro hoc Concilium sub Melchiade celebratum non temere suspicō; ex ipsius epistola Marino, Leontio; & Benedicto Episcopis Hispanis rescripta Kalend. Martij Volusiano, & Rufino consulis, qui tamen non hoc anno 311. Consulatum gesserunt, sed anno.*

Anni. anno 314. de hoc Concilio Morales quasi divinans agit, & Pa. Anni.
 Chris. dilla Cent. 4. c. 40. Romæ

S. Licerius Episcopus Carenfis, n vel
 Carinensis in Hispania Ilerdæ celebra-
 tur, quo translatus dicitur cum sede.

n De quo in tabulis Ecclesiæ Herdensis, & in Martyrolog.
 Rom. 27. Ang. Marieta lib. 5. c. 89.

Ab anno 306. successerat in Imperio
 gubernationeque Hispaniæ Cloro Cōs-
 tantij patri Constantinus filius cogno-
 mēto Magnus, ex Helena fœmina pri-
 maria Britanna.

o Ab anno 306. successit in Imperio Constantinus.)
 Eusebius historiæ Ecclesiasticæ lib. 8. c. 26. & 29. & in vita
 Constantini c. 11. 12. 15. 16. Socrates lib. 1. c. 1. Diacon. lib. 11.
 Eljhor. Miscellæ, licet ut ad notat Boronius Cæsaris nomen
 tantum, non Aug. tunc præsumpsit. Consule eum to. 3. Annal.
 hoc eodem anno.

Britanna.) Nicephorus lib. 7. cap. 18. Bythinam vult fuisse
 Helenam Constantini matrem: sed ex Panegyrico ipsi dicto ab
 oratore Gallicano Britanna disertis verbis pronuntiat, cui
 consentit Dexter.

312

Hoc anno de Victo Maxentio tyrā-
 no, p & ad Pontem Milvium in Tybri-
 demerso Constantinus Magnus mira-
 bili Crucis signo ad monitus gloriosis-
 sime triumphat, maximaque tranquil-

litas

1063.

Anni.
 Chris.

Anni.
 Romæ

litas Ecclesijs efulsit: nam templa diru-
 ta edictis Imperatorum, curante præ-
 fertim Helena matre, & Osio Cordu-
 bensi Episcopo Hispano per totum ter-
 rarum orbem præsertim in Hispania
 prima omnium restituuntur, ut provin-
 cia, quæ primum viderat radios limpi-
 dissimæ lucis Evangelicæ, prima quo-
 que beneficijs pacis, & fructibus gau-
 deret.

p Constantino, & Licinio Augustis iterum Consulibus, qui
 est annus Christi 311. narrat Zosimus lib. 2. Eusebius de vita
 Constant. lib. 2. & in histor. lib. 10. cap. 1. & 7. Diaconus
 lib. 11. (Et provincia.) Corrige: ut provincia.

316

Synodus Ancyrana 9 24. Canonum:
 & etiam synodus Neocæsariensis Ca-
 nonum vero 12. r eodem tempore ce-
 lebrantur.

1067.

q Sed anno 314. celebratam simul, & Neocæsariensem vo-
 lunt Baronius, & Spondanus eo anno.

r In Collectione Concilij huius 14. Canones nunc inve-
 niuntur.

317

Alexander f Episcopus Alexādrinus
 præest annis septem.

1068.

f Decimus octavus ab Eusebio numeratur in chronico. Is
 est, qui contra Arium egregie depugnavit, de quo Epiphanius

H h

heresi

Anni. heresi 59. Theodoretus hist. lib. I. c. 2. Socrates lib. I. cap. 3. Anni.
 Chris. Sozomenus lib. I. c. 14. Roma

L. Cæcilius^t Lactantius Firmianus
 Hispanus Crispi Cæsaris Constantini
 filij magister, pauper, & abiectus Ni-
 cææ moritur.

† Afrum alij contendunt.

324

Nicææ in Bithynia sancta, & univer-
 salis synodus^u contrahitur 318. Episco-
 porum contra Arium hæreticum: pro
 Sylvestro Osius^x Episcopus Corduben-
 sis egregius confessor: interfuerunt etiã
 Episcopi Hispani * Barcinonensis, y &
 Natalis Toletanus, & alij plurimi ex
 Bætica, & Tarraconensi provincijs.

u Contra Arium iam mortuum, ut vult Epiphanius hære-
 si 68. & 69. Socrates tamen fuisse præsentem asserit, lib. I.
 c. 14. quem sequuntur Theodoretus hist. trip. lib. 2. c. 5. Hiero-
 nymus. Rufinus, & alij frequentiori calculo.

x Aperte id ex Concilij ipsius lib. 2. ostenditur. Et ex actis
 Concilij Sardinensis. Nec ambigendi locus.

y Inter fuerunt etiam Episcopi Hispani Barcinonen-
 sis, & Natalis Toletanus. Quis Episcopus Barcinonensis?
 lacunulã auguror, & lubens explerem Prætextati nomine ex
 subscriptionibus Concilij Sardinensis, in quibus Prætextatus
 Episcopus Barcinonensis cum Osio Cordubensi. Aniano Castu-
 lonensi, Casto Cæsaraugustano, Domitiano Paxinliensi Floren-
 tino Emeritensi subscribit.

Natalis

Anni.
 Chris.

Natalis misit Constantino^z Nata-
 les martyrum, & tabulas.

Anni.
 Romæ

z Eusebij Episcopi Cæsariensis id sedula cura gestum in om-
 nibus fere Ecclesijs Epist. D. Hieron. ad Cromat. & Heliodo-
 rum nos docet. N stat Baron. in notis ad Martyrol. in Prolego-
 menis c. 5. qui omnino videndus de illius epistole fide.

Sub Natali Toletano Pontifice, &
 Præfide iussu Constantini Concilium
 Toleti contrahitur: Episcoporum anti-
 quæ sedes, quæ suos fines amiserant,
 receperunt.^a

a Antiquæ sedes, quæ suos fines amiserant, receperunt.)
 Concilij huius nondum penitus eversa vestigia in generali
 Regis Alfonsi historia lib. 10. c. 32. conservantur. In eo defi-
 nitibus diœcesum regundis actum est. Nec Iulianus eius obli-
 viscitur in chron. anno 319. Constantinus magnus ex de-
 creto Sylvestri Papæ sedium Episcopaliū terminos
 antiquos in Hispania, & alibi restituit. Rasis quoque Mau-
 rus huiusce Concilij meminit: hac ferme verborum senten-
 tia. Constantinus divisit Hispaniam sex Episcopis, qui
 religionem Christianam populis docerent. Vossius quin
 que tantum diœcesis assignat. In chronic. anno 338. Morales
 lib. 10. e. 32. Pædilla Cent. 4. c. 46. indeque omnes.

Arnobius^b Rhetor in Africa docens
 clarus habetur.

b D. Hierotym. in chron.

Hh 2 Mortuo

Anni.
Chris.
335

Mortuo Sylvestro succedit in Sede
Petri S. Marcus, ^c & anno sequenti suc-
cedit S. Marco Iulius. ^d

Anni.
Romæ
1086.

^c Prisci filius Nepotiano, & Facundo Coss. anno Christi 336.
Platina, & Ciaconius.

^d Habet pro se Auctorem lib. de Rom. Pant. qui eum Dex-
tro anno sequenti Iulium creatum asserit. Quod tamen stare
non potest. Nam Marcus à decimo sexto Ianuarij per octo tan-
tum menses Pontificatum gessit. Vt testatur Hieronym. in
chron. Vnde necesse est eo anno Iulium Marco suffectum
fuisse.

337

Hic annus luctuosus, & calamitosus
fuit Reipub. Christiane; nam 11. Kal.
Iun. ^e Imper. Constantinus Pius Felix
Augustus, verusque religionis vindex ^f
mortuus est Constantinopoli & tribus
eius filijs successoribus.

1088.

^e Feliciano, & Titiano Coss. Socrates lib. 1. c. ultimo. Ex
quo Dexter, nam Constantini mortem, 11. Kal. Iun. evenisse
affirmat. Idem Diaconus lib. 11.

^f Ambrosius in oratione fun. Theodosij Aug. Gregorius
epist. ad Mauric. Imp. quæ refertur in c. Sacerdotibus 11. q. 1.
Orosius, Eutropius, alijque de huius Principis pietate multa
referunt.

^g Imo in Nicomediæ viculo, aut sub urbio. Eusebius lib. 4.
de vit. Const. c. 61. Diaconu in hist. Miscella lib. 11. sed quod
inde aurea capsula elatum corpus Constantinopolim, ubi sepul-
tum, ideo ibi mortuum dicit. Euseb. lib. 4. c. 66. forsitanque ab
Aurelio Victore locu sepulture hausit, qui quidē mortis tacet.
Corpus, inquit, sepultu in Bizatio, Cōstātinopoli dicta.
Salman-

113

Anni.
RomæAnni.
Chris.

Salmantica^h in Vectiōibus S. Iu-
vencus ⁱ Presbyter moritur, qui iuxta
nonnullos interfuit Concilio Illiberi-
tano.

^h Ex Ptoleleo. Hodie Salamanca: arx Minervæ, orbis
Christiani eminentissimum Lycæum. Multa de hac florentissi-
ma urbe. Nonius in sua Hispan.

ⁱ S. Iuventus.) Leviter erratum: gravius in c. Sancta Ro-
mana 15. distinct. ubi legebatur: Item Vincentij nihilomi-
nus laboriosum opus non spernimus, sed miramur. Itaq;
restituendum Iuvenci: pro Vincentij. Ex Gelasio Burchar-
do, & Ibone. Notatque Antonius Augustinus eo capite. Iu-
venci meminere D. Hieronym. in Catal. script. & in chron.
anno 337. Morales lib. 10. c. 34. Baron. tom. 3. anno 337. Pa-
dilla Cent. 4. c. 45. Bellamunus de scrip. Eccles.

Ablavius ^l Præfectus Prætorio, &
multi alij sunt occisi.

^l Ablavius Præfectus Prætorio.) D. Hieronym. in chron.
ubi etiam perperam scriptum Abladius. Sed nec in Dextro
sincere Ablavius: itaque Ablavius rescribendum. Pila hic
fortune dictus ab Eunapio in vita Philoso. in Sopatro.

344

Multæ Orientis civitates horribili
terræmotu ^m conciderunt. 1095:

^m Hieronymus in chronico: Confederunt: sed perperam.
Orosius eadem lib. 7. cap. 29. Sanctus Ephræm in oratione de
terræmotu. Cum hæc scriberem anno 1624. sexto Idus Ma-
ias paulo ante lucis exortum succutientis terræ tremor ter-
ruit Hispalim, & Bætica magnam partem, nec tamen nocuit.

Titianus

Anni.
Chris.
347

Titianusⁿ vir eloquēs præfecturam
Prætorij tenens ad Gallias obiit.

n Tiberius Fabius Titianus Præfectus urbis fuit A.V.C.
1091. Lucio Turcio Aproniano successus 8. Kal. Novemb.
ut in factis. Meminit etiam Hieronymus in chronico.

350

Magna quidem hoc anno facta fuit
solis defectio.

Hieronymus in chronico.

352

Natali Pontifici Toletano successit
Olympius vir pius, & doctissimus, ° ad
quem aliquoties scripsit Gregorius Na
zianzenus. P

o Merito doctissimus à doctissimo Aurelio Augustino
laudatus Magno Preconio: Olympius Hispanus Episco
pus, vir Magnæ in Ecclesia, & in Christo gloriæ. Citatq;
eum in libro contra Iulianum c. 3. & 7. & lib. 2. c. 10. lib. 3.
c. 17. meminit Gennadius c. 24.

p Scilicet epist. 49. & 172. & inde alijs, licet ibi non Epif
copus, sed Præfectus nominetur, forsitan eo usus munere an
te Thraciæ Episcopatum.

Hic fuerat prius Thraciæ Episcopus:
relegatus in exilium venit in Hispanias,
& fuit electus à Toletanis loco Natalis:
qui editis libris mire contra hæreticos
sui temporis pugnat.

Anni.
Romæ
1098

Anni. q
Chris. De fide contra Manichæos. Idem Gennadius ubi supra. Anni.
Romæ
Cave tamen cum eo Olympio confundas, qui subscripsit Con
cilio Toletano, quod primum vocant sub Stiliconis Consula
tu. nam is qui inibi subscribit Olympius secundus est eius
nominis Toletanus Episcopus, ut etiam Dexter animadvertit.

S. Orosius, r Orosij Tarraconensis
patruus Romæ floret.

r Huius Orosij est etiam hodie Romæ insigne monumentum,
testatum reliquit historiæ Ecclesiasticæ Princeps Baronius in
notis ad Martyrol. Rom. 14. Augusti: Ad servantur (apud
S. Eusebium) veneranda corpora sanctorum Eusebij,
Orosij, atque Paulini, multæque aliorum martyrum re
liquiæ.

Barcinone S. Severus f religionis cau
sa ab Hæreticis Arrianis cum eam Se
dèm Sanctæ, pieque regeret, patitur.

f De S. Severo Episcopo Barcinonensi agit Martyrol. Rom.
6. Novemb. sed an sit hic, an de quo supra ad annum 306. me
rito dubitatur. Vassæus in chronico, Laurentius Padilla, Fl. f.
Sanctorum Hispaniæ, Theaurus concionatorum passum sub
Daciano Præside Diocletiani scribunt. Ioannes Melanus in
additionibus ad Vssardum asserit hunc Severum unum fuisse
ex his, qui leges Gothicas compilarunt, qui ab hæreticis Cata
laoniam obtinentibus, clavo capite confisso ob fidem Catholi
cam interemptus fuit. Sed temporis calculo desinitur, nam
is qui leges Gothorum compilarit, floruit ad annum. 633. nec
tamen martyr perhibetur. Itaque tres Severos Episcopos Bar
cinonenses necessario numeramus. Primus est qui ad an. 306.
sub Diocletiano passus. Secundus de quo hic Dexter, qui nō ab
Gentilibus, sed ab Arriane perfidæ ministris occisus. Tertius
legum.

Anni. *legum Gothicarum compilator, qui pacifice diem ultimū clau-*
 Chriſt. *ſit: de duobus Severis martyribus aperte Heleca in fragmen-*
tis: Hoc tempore duo Severi Barcinonenſes Episcopi
martyres cum gloria miraculorum, & ſignis clarere di-
cuntur. Senior ſub Diocletiano, alter ſub Constantino.

S. Vincētiſ, & Lātus^t nati patre Tu
 ribio Teletano cive, & matre Severa
 Aquenſi, vel Eborenſi prope Toletum
 in Carpetanis Gemelli^u memoria mi-
 rabiliū operum florent.

Martyrol. Rom. I. Sept. quo die etiam Toletanū Breviarū.
Julianus de his in chron. Santi martyres Vincentius, &
lātus nolentes ſacrificare Herculi Libyco, & alijs Hiſ-
pānis Dijs, vel potius Dæmonibus, Libiſſoſæ prope po-
pulos Arenatum illuſtre martyrium ſubierunt. Nati To-
leti patre Turibio Toletano, & Luna (an Luc^a?) matre
Aquenſi, vel Eborenſi in Carpetania patiuntur Kal.
Septemb.

u In Codicibus Archie. Hiſp. & Ioan. Pinedæ. Gemelli.
Suſpicor ſcriptum fuiſſe. Gemellæ. Vt locum, in quo florebat
ſignaret. Auguſtam Gemellam in Baſtetanis. Invenio etiam in
Concilij Iſberitani ſubſcriptionibus. Leo à Gemella. Poſſet
quis Gemellos, id eſt, uno partu editos intelligere. Sed reſiſ-
tit altior illa litera, qua notantur. Tu maturiori iudicio peſi-
tato, benignè lector.

353 . Iulio defuncto ſuccedit in Sede Pe- 1104.
 tri. S. Liberius. ^x

x Constantio Auguſto quinto, & Gallo Caſare Coſ. hoc
codem anno 352. Platina, Ciaconius.

Gratia-

Anni.
 Chriſt.

Gratianus v Episcopus Carthagi-
 nenſis Hiſpaniæ natus Bagæ prope Car-
 thaginem (quæ dicta Thiar eſt quon-
 dam) conſecrat Libyſſoſæ templum
 SS. Vincētij, & Lati martyrum ibidem
 paſſorum.

y Meminit Iulianus in chron. ann. 350.

x Thiar. ab Antonino, inter Illicem & Carthaginem collo-
catur.

Mantux Carpetanorum^a eſt in pre-
 tio Anaſtaſius Preſbyter, Placidus, Ge-
 neſius, & ſocij, qui poſtea ſub Iuliano
 paſſi ſunt pro Chriſti fide illuſtre ſimul
 ibidem martyrium.

a Alij Madrid, alij Villamanta hodie aſſeverant.

356 . Oſius ſcribit ad Constantium Au- 1107.
 guſtum^b literas liberās.

b D. Athanaſius in epiſt. ad ſolit. vit. agentes. Byron. to. 3.
anno. 355. num. 63. quamque liberæ fuerint epiſtola magni
illius viri, ab ipſo diſce, partem enim illarum, ut gemmam pre-
riofiffimam apponam. De ſine quæſo, & memineris mor-
talem eſſe: reformida diem iudicij: ſerva te in illum diē
purum: ne remiſceas Eccleſiaſticis, neque nobis in hoc
genere præcipe, ſed potius ea à nobis diſce. Tibi Deus
Imperium commiſſit, nobis quæ ſunt Eccleſiæ concre-
didit. Vbi nūc eſtis Oſij? ubi Eccleſiaſtica libertatis vindices?
qui tam libere Principum ſuperbos faſtus retundere audeatis.

Ii Olympio

Anni.
Chris.

FLAVII LVCCII DEXTRI,

Olympio viro celeberrimo, & sanctissimo, qui fidei causa multos, & incredibiles labores passus est (nam etiam Toleti exulaverat Episcopus) succedit in ea Sede Gregorius, vir sanctus, qui inter fuit Concilio Ariminensi, & valde contradixit Ursacio, & Valenti: exulat fidei causa Minoricæ: mittit ad illū gratulatorias literas Eusebius Vercellensis commorantem sibi signæ oppido in Carpetanis, quod Toletum dicitur via Complutensi 24. M. P. Ad quem frequentes etiam mittit literas Hilarius Episcopus Pictaviensis.

c De eo Iulianus in chronico anno 360. Olympio sanctissime defuncto succedit Gregorius vir egregij spiritus, ad quem scribit Eusebius confessor Episcopus Vercellensis. Hic Gregorius fortiter restitit Osio iam præsenio fatiscenti.

Mittit ad illum gratulatorias epistolas.) *Habentur in fragmentis D. Hilarij lib. 2. pag. 4. & 5. & apud Baronium tom. 3.*

Celebris habetur memoria S. Olympij apud Toletanos, qui anno 345. interfuit Concilio Cordubensi ^d in causa Athanasij, quo frequentes Episcopi confluerunt ex Hispania, Gallia, Italia, Germaniaque, inter alios præter Olympium,

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENTVM.

126

Anni.
Chris.

pium, ^c Costus Cæsar Augustanus, Marcellus Castulonensis, Florentius Emeritenensis. Prætextatus Barcinonensis, Idacius Eborensis, & alij numero centum. Qui omnes Athanasium absoluerunt.

d Concilij huius Cordubensis in causa Athanasij nullibi ab Auctoribus commemorati anxia disceptatio diutius incipitem tenuit, inque eam aliquando sententiam proflire compulerat, ut Sardicensi scriptum fuisse, reiiciendamque illam adulterinam voculam Cordubensi putaverim, cum ex similitudine literarum id frequentius emergat: atque ita Murillum in libro de la fundacion de nuestra Señora del Pilar de Zaragoza sentire video. Re tamen altius perpenſa, temere aliquid mutare religiosum fuit. Arcuit etiã Iuliani Petri auctoritas, qui idem Concilium Cordubense in Athanasij causa initum commemorat hisce verbis. Cordubæ, quæ civitas primaria est, Concilium habetur in defensionem Athanasij, cui ipse præfuit Osio. Cui interfuit Natalis Toletanus, Idacius Braccarenſis, Gratianus Carthaginis Spartariæ. Adeo datus Hispalensis, & alij multi Antistites. In hoc absolutus est à calumnijs S. Athanasius quãquam in hoc Auctore, perversis forte numeris, ad annum 350. situm invenio, quod omnino constare non potest: tamen ab eo pro nostro instituto habemus Cordubæ hoc Concilium in Athanasij causa celebratum. Sed & id quasi per nebulam elici videtur ex ipsius Osij epistolis ad Constantium Augustum, quæ habentur in D. Athanasij Epistola ad solit. vit. agent. & Baro. 10. 3. anno 354. nu. 63. ubi hoc scriptum: Ego neque Arianis asideo, neque suffragor, sed eorum hæresim anathemate damno: neque in Athanasium accusationibus subscribo, quem **ET NOS, ET ROMANA ECCLE-**

Anni.
Romæ

Anni. *SIA, ET VNIVERSA SYNODVS* innocen- Anni.
 Chriſt. tem pronuntiavit. Neq; enim diceret à ſe abſolutum Atha- Romæ
 naſium, niſi id peculiari ratione ad eum pertinuiſſet, neque in
 aliena iuriſdictione per ſe poterat.

Sed ut id veriſſimilius faciamus, ab ovo, ut dicitur, omnes
 Athanaſij abſolutiones poſt Concilium Nicenum recensende
 ſunt. Prima fuit cum exul in Gallia annos duos egiſſet, & men-
 ſes quatuor, ut teſtatur Theodoretus lib. 2. c. 2. Cum à Conſtan-
 tino Imperatore ad ſuam Eccleſiam abſolutus miſſus eſt: So-
 zomenus lib. 3. c. 2. Socrates lib. 2. c. 2. quod geſtum Verſo atq;
 Polemio Conſulibus anno Chriſti 338.

Iterum ab Eufebianis abſolutio Athanaſij in controverſiâ
 vocata, quod non fuiſſet ſecundum Canones, in dicta eſt à Iu-
 lio Romano Pontifice Synodus Romæ anno 340. ad quam ab
 Alexandria illico Athanaſius advolavit, tergiverſantibus
 Eufebianis. Eo anno Athanaſius ſymbolum fidei ſuæ, id eſt,
 Catholicæ, Romæ compoſuit.

Anno 341. Eufebiani in Conciliabulo Antiocheno Atha-
 naſium damnant.

Synodus Romana ſub Iulio abſolutum legitime in ſuam Ec-
 cleſiam Alexandrinam reſtituit.

Anno 342. ab Alexandria per vim à Gregorio heretico
 pulſus iterum Romam confugit, ubi iterum Concilium, à quo
 Iulianæ literæ Athanaſium abſolventes, Eufebianorumque
 inſidias detegentes emanarunt.

Anno 344. Concilium ſecundum Antiochenum ab Eufe-
 bianis congregatum, ex quo literæ ad Occidentales Episcopos,
 inſerta fidei incertæ formula, miſſæ: ab ipſis tamè Occidentali-
 bus Episcopis repulſæ ſunt reſpondentibus: ſc præter Nicenam
 fidem nihil amplius velle curioſus inquirere. Hæc habent So-
 crates lib. 2. c. 13. 15. 16. Sozomenus lib. 3. c. 9. & 11. fuſius
 Athanaſius de Synodis. Ex quo coniectamus ab Episcopis in
 Hiſpania coactum Concilium eo, vel ſequenti anno, in quo
 epiſtolæ illæ Orientalium Episcoporum Hiſpanis intimaren-

Anni. tur, & ab eis in unum congregatis ſuffragia pro more exqui- Anni.
 Chriſt. rentur: neque enim rei dignitati conſentaneum erat aliter Romæ
 fieri, nec commode uti ſcuiſque conſeſus ſeorſim haberi po-
 terat. Rurſus, & ad Uſum Cordubensem omnes convolaſſe
 patres, tamquam ad Synodorum Principem, vero propius mi-
 hi eſt. His accedit, quia olim fiebant Concilia particularia
 in ſingulis provincijs, & etiam Romæ: deinde res finitæ
 illis Concilijs particularibus iterum tractatabantur in
 Concilio generali, & tunc dabatur ultima, & diffinitiva
 ſententia. Ita Bellarminus de Concil. auctoritat. lib. 2. c. 19.
 qui mos valde ad noſtram tollendâ caliginem facem illuſtrem
 præfert. Eo enim anno 345. in dictum eſt à Iulio Romano Pon-
 tifice generale Concilium Sardicenſe, abſolutumque eſt anno
 347. In eoque œcumenico Concilio iterum Athanaſius abſo-
 lutus eſt. Hinc Iuliani error, ſive iſ ſcripturæ depravata in
 eo ſit, Concilium Cordubenſe ad annum 350. traſcipientis, cum
 abſonum eſſet, Athanaſium abſolutum ab œcumenico Conci-
 lio iterum à provinciali abſolvi: potiusque Dextro credendū,
 qui Cordubenſe Concilium ad annum 344. coactum aſſerit, id
 ſiquidem præceſſit illud generale Concilium Sardicenſe iuxta
 priſcum Eccleſiæ morem.

e Quare ergo Olympio viro ſanctiſſimo, & doctiſſimo ſua
 ſedes Toletana non aſſignatur, cum omnibus propria non ta-
 ceatur? conſultiſſime id, ut & cetera Dexter. Nimirum ea
 ratione, quia anno 343. nec dum Natalis Episcopus Toletanus
 deceſſerat, imo ad annum 352. vixit, à quo Olympius eius
 ſedis Præſul fuit, atque ita Iulianus Natalem Toletanum Cõ-
 cilio Cordubenſi interfuiſſe aſſerit. Cum igitur Olympius non
 eſſet tunc Toletanus Episcopus, ſed exularet in Hiſpania, ſe-
 des eius ſub ſilentio præteritur à Dextro, idque merito.

Senticæ^f in Hiſpania Baudelius, Iu-
 lia, & alij martyres, & qui in alijs perſe-
 cutionibus paſſi in Hiſpania coluntur.

f Ptole-

Anni. f. Ptolemæo Vaceorum urbs hodie Zamora, ut pluribus pla-
 Chriſ. cet, nec defunt, qui Numantiam vocitatam autument Zamora.
 ram, quibus minime assentiar, si illam populi Romani formi-
 dinem, intelligant, à Gneio Scipione vastatam.
 g De Baudelio Nemausi in Gallia passo agit Martyrolog.
 Rom. 20. Maij. Petrus in Catalogo lib. 5. c. 24. Gregor. Turon.
 de Gloria martyrum c. 78. de Julia non aperit an sit Cesaraug-
 gustana, Emeritensis, vel Vlisipponensis, fuerunt enim plures
 sub hoc nomine in Hispania.

360

Gregorius Toletanus Episcopus cõ-
 municat res suas cum B. Hilario Pic-
 taviensi Episcopo, & dum exulat ille, Au-
 dentius Archidiaconus, Toletanusque
 civis res Ecclesiasticas, Gregorio absen-
 te, mirabiliter administrat.

Osius centenario maior longe, san-
 cte, pieque decedit, ^h in suoque testa-
 mento profiteretur fidem Concilij Nice-
 ni, docetque nunquam sibi propositũ
 fuisse, vel latum, quod aiunt, unguem,
 ab eo discedere, nec minis, nec pollici-
 tationibus.

^h Prima pro venerabili Episcopo Osio propugnationis cas-
 tra duxit. S. Athanasius in epistol. ad solit. vitam agentes.
 Aegre, inquit, cum Ursatio, & Valente communicavit,
 sed tamen, ut contra Athanasium non subscriberet.
 Verum ne ita quidem illam rem pro levi habuit, mori-
 turus enim quasi in testamento suo eorum vim pro tes-
 tatus est. Et Arianã hæresim condemnavit, vetuitque
 eam

Anni. eam à quocumque probari, & recipi. Secunda tulit Au-
 Chriſ. gustinus in epistola Parmenij c. 4. Si tamen Osius ab His-
 panis damnatus, à Gallis est absolutus. Sic fieri potuisse
 in falsis criminationibus, ut Hispani decepti, & calli-
 da infidiarum fraude circumventi contra innocentem
 ferrent sententiã. Et postea pacifice in humilitate
 Christiana cederent sententiã collegarum, quibus illius
 innocentia comprobata est. Auctor (qui Isidorus saltim
 in hoc falso asseritur) tradit Osium hæresi persistentem ad
 Gregorij Illiberitani preces Deo fuffas repente ore verso de
 sede in terram illisum expirasse. Sed nec eius testificatio præ-
 ferenda est sanctissimis Ecclesiã patribus, qui eodem tempore
 vitæ, & obitus Osij fuere superstites; forsitanque ab scriptis
 Marcellini schismatici cænosis, ac turbidis hausit, aut Isidori
 post eius mortem ab homine hæretico operibus inferuntur est,
 nam & D. Hilarius de Synodo significat: Osium divino iu-
 dicio reservatum esse post dira hæreticorum tormenta,
 quibus tunc impar celsit, ut iudicio humano non igno-
 raretur, qualis ante vixisset. Nec parvã a Dextro veri-
 tas habet firmitatem, qui quasi ex composito fraudem Osio fa-
 ctam apud D. Isidorum, detegit. Nam Gregorius Illiberitanus
 nec dum infulis Episcopatus decoratus erat; & eo tempore,
 quo Osius mortuus est, Illiberitanam sedem tenebat Augusta-
 lis ad annum scilicet 360, aut circiter, quo tempore Gregorius
 laicus Præfecturam Prætorij Gallie administrabat. Post quã
 ad annum 380. ad sedem Illiberitanam assumptus est, ut ex
 hoc chronico liquet, Osio iam ab annis 20. aut plus de mortuo.
 Favet etiam Iulianus in chronico, qui anno 360. hæc ait. Facto
 Cõtholico testamento sancte, pieque decessit Osius
 Cordubæ: qui metu crudelissimorum verberum, quæ
 pertulit, communicavit cum Arianis. Non quod ipse
 vel eorum fidei assensum dederit, nec in condemnatio-
 nem sancti Pontificis Atanasij. Itaque immerito in aper-
 tam hæresis criminationem, & infelicem exitum vocatur
 hæreti-

Anni. hereticorum terror Osius, quem ab illis priscis seculis tuen-
 Chrif. tur D. Athanasius, D. Augustinus, D. Hilarius, Flavius Lu-
 cius Dexter, Iulianus Petri, & exo nostro Baronius, Sponda-
 nus, Ferdinandus Mendosa, Bernardus Aldretius, Padilla,
 Gordonus, & alij doctissimi, integerrimique iudicij viri. Hoc
 etiam anno, qui à Dextro assignatur obiisse Osum, coniectat
 & Baronius tom. 3. anno 357. num. 38.

Carthagine Spartaria, durante im-
 impijssima Iuliani persecutione Dona-
 tus martyr Hispanusⁱ ad quem scripsit
 Lactantius librum de Ira Dei sub iudi-
 ce Veranio^{*i} patitur.

ⁱ Extat inter eius opera liber de Ira Dei ad Donatum. Agi-
 turque de S. Donato martyre 1. Martij in Martyrolog. Rcm.
 miror tamen ibi persecutione V vandalica interemptum affi-
 mari, cum Victor, qui illam accuratissime delivavit, nihil de
 Donati martyrio scripserit, nec si tunc passus esset, ignorare
 potuerit. Vnde Dextro potius fidem accommodo, qui in Iuliani
 persecutione triumphum martyrij reportasse asserit.

ⁱ Necessaria addendum: patitur. Hiat enim oratio.

Tarracone in Hispania citeriori Cris-
 pulus martyr, & alij.

Crispulus martyr, & alij.) Suspicor eundem esse Cris-
 pulum, de quo agitur 10. Iunii, facit Padilla Cent. 4. c. 31.

Maxima Virgo^m Cauriensis ex opi-
 do Tanagri^m Romæ patitur.

¹⁰ Maximam Romæ passam lego, sed sub Diocletiano,
 aliam

Anni. aliam V lypsipponæ, & alibi plures, nullam tamen in hac Dio-
 Chrif. cletiani persecutione. Anni. Romæ

n Cauriensis ex oppido Tanagri.) Videtur secum
 pugnare, si enim ex oppido Tanagro, non utique Cau-
 riensis. Sed more Romano eadem virgo Maxima, & Ta-
 nagrensis, & Cauriensis potuit merito vocari. Quæ scilicet
 habuit ortum ex Tanagro oppido, vel vico Caurien- si civitati
 contributo. Hinc V lpianus in l. 30. D. ad Municip. & de in-
 colis. Qui ex vico est ortus eam patriam intelligitur
 habere, cui reipublicæ responderet. Duas potest quis habere
 patrias. Labeo & V lpianus dixerunt in l. 5. & 6. D. ad Muni-
 cip. Prior dixerat Cicero 2. de legibus sub initium. Ego me
 hercule, & illis, & omnibus duas esse censeo patrias:
 unam naturæ, alteram civitatis: alteram loci patriam: al-
 teram iuris. Pulchre Ausonius de Burdigala.

Vtque caput mundi Roma inclyta, sic capite isto
 Burdigala ancipiti confirmat vertice sedem.
 Hæc patria est; sed Roma supervenit omnes.
 Diligo Burdigalam. Roman colo. civis in illa.
 Consul in ambabus, cunæ hic, ibi sella curulis.

Lapis priscus Hispali in via serpentina.

Q. FABIVS. Q. F. QVIRINA.
 FABIANVS. ILLVRCONENSIS
 IDEM. PATRICIENSIS. AN.
 XXXIII. IVST. IN. SVIS. H. S. E.

S. T. L.

Quæ lubens moneo: nequis diversas in martyribus patrias, se-
 pe in Martyrologijs legens miretur. Id enim in uno, & eodem
 KK martyre

Anni. *martyre vere adferi poterit. Potest enim originem alibi ha-* Anni.
 Chris. *bere, alibi civitatem, alibi martyrium, alibi etiam humatum* Roma
corpus, in quibus omnibus locis de eo merito fit, indigesque
omnium illorum locorum simul iure nominari, colique potest.

Caracæ ° in Carpetanis Perseveran-
 da P virgo Deo devota.

o *Agnoscitur à Ptolemæo hoc eodem Carpetaniæ tractu.*
Antonini Arriaca putatur à Barreiros in Chorographia. Ho-
die Guadalajara punico nomine urbs nobilis.
 p *Martyrolog. Roman. 26. Iunij, & ea die V suardus, &*
recentiores.

Veroviscæ ¶ in Hispania S. Maria An-
 cilla † virgo.

q *Brigecium Ptolemæo. Hodie Bribiesca. Quamvis aliter*
visum sit Taraphæ. & Ortelio.
 r *Colitur, vel in pretio est: aut quid simile. Nam ipsa sub*
Hadriano Imp. diris verberibus afflicta, equlei extensione, &
angularum laceratione martyrium compleverat. Ita Marty-
rolog. Rom. 1. Novemb: Bedæ, V suardus, & alij ea die, &
Vincentius lib. 11. c. 86.

Capparæ in Vettonia † SS. martyres
 Felix, Fortunatusque † coluntur.

f *Caparæ in Beltonia.) Reposui Vettonia, ex antiquis la-*
pidibus.
 t *26. Februarij, suntque plures cognomines Martyr. Rom.*
V suardus, & alij.

Toleti

Anni.
 Chris.

Toleti floret Laude pietatis, & inge-
 nij Vincentius Cordubensis.

Anni.
 Romæ

364

Iovianus ^u Catholicus Imperator suf-
 ficitur Iuliano apostata.

1115.

^u Bobinius Catholicus Imp. sufficitur Iuliano apos-
 tata.) *Fæda nominis Augusti huius ignorantio, atque detor-*
sio ab imperito exscripta, & corrupta. Reposui: Iovianus, ab
historiæ Augustæ scriptor.

Synodus Illyricana ^x circiter eodem
 tempore coacta.

^x Synodus Illiciana circiter eodem tempore coacta
 est.) *Reposui illyricana, que sub hoc tempus celebrata. Ex*
Theodoreto lib. 4. c. 8. Sozomeno lib. 6. c. 12.

366

Gregorio succedit in sede Toletana
 prima Audentius ^y natus Toleti, oriun-
 dus Sifinia ^z oppido in Carpetanis To-
 leto 24. M. P. vir eximie sanctitatis, &
 laude acrioris ingenij, ac iudicij contra
 hæreticos omnes florens.

1117.

^y *Miror hoc à Vassæo igncratum, cum à S. Ildefonso Au-*
dentio Austurium susceptum legere potuerit. De vir. Ill.
c. 2. Asturius post Audentium in Toletana urbe sedis
metropolis provinciæ Carthaginis Pontifex successu
obvenit vir egregius, &c. Quoad Gregorij mortem, eodem
anno contigisse asserit Iulianus in chronico. Hoc anno 366.
10. Kal. Iul. Pontifex Toletanus Gregorius Toleti San-
cte moritur.

KK 2

z Natus

Anni. z Natus Toleti oriundus Hispania Siffonia oppido
 Chriſ. Carpetanis.) *Mira in cogitantia. Non oriundus ex Hispania*
dicitur, qui Toleti natus eſt, ſed ortus. At in Cod. Arch. &
Pin. vox Hispania deeſt. Ex quibus emendavimus.

Anni.
Roma

Relatus eſt S. Gregorius^a Toletanus
 Amphitriæ, nunc Fira, Toletum, & in
 Hispania inter Divos eſt relatus 20. die
 Decembris.

^a *Anne is Gregorius Pontifex Toletanus de quo nuper*
Toleti obiſſe audivimus? non credam. Imo neque Gregorium
debere ſcribi, ſed Liberatum. Id ita conſtituo: Gregorius Toleti
mortuus eſt, nec tamen Amphitriam elatum ſcimus. Cur ergo
eodem anno iterum ab Amphitria Toletum refertur? præ-
terea eo die 20. Decemb. in Martyrologijs Gregorium non in-
venio, invenio tamen Liberatum ex Amphitria apud Vſuar-
dum, Molanum, & Equilinum lib. 11. c. 17. Sed nec propterea
vim literæ facio. Potuit enim Liberatus Gregorius etiam appel-
lari, ut mos præſcis illis ſæculis. Et ita D. Auguſtinus, Au-
relius, Tertullianus, Septimius Clemens, Prudentius Aure-
lius, Sedulius, Cælius, Cyprianus, Cæcilius dicti ſunt, & fere
cæteri omnes, idque lippis, & tonſoribus notum. Hunc Gre-
gorium anno 94. Episcopum Complutenſem fuiſſe aſſeverat
idem Dexter.

S. Paulus Oroſius ſenior decedit Ro-
 mæ: eius ex uxore filius Paulus Oro-
 ſius Carthagine mortuus Romam de-
 latus eſt.

Liberio ſuccedit Damasus ex Man-

tua

Anni.
Chriſ.

tua Carpetanorum: alij faciunt ex Ige-
 ditania^b Luſitanum: alij Tarraco-
 nenſem.

Anni.
Romæ

^b *Vide opinionum diſcrepantiam inde ab illo ortam ſeculo,*
nec tamen iſta compoſita eſt, ſed ſub iudice. Nam Reſendius in
epiſtola ad Quebedium V imarenſem facit. Cum quo Vaſſezs
in crhon, ſed Panvinus in lib. de Rom. Pont. hæc ait. Dama-
ſus Antonij filius Egitanenſis Luſitanus Hispanus.

368

Frequentes in Hispania paſſim Syno-
 nodi^c dicuntur collectæ: maxime vero
 coguntur Toleti, & Variæ^d prope
 * Trucum.

1119.

^c *Id ex epiſtola D. Athanaſij ad Epitectum Episcopum Co-*
rinthiorum elicitur, affirmatque Morales lib. 12. c. 7.

^d *Varia Beronum urbs Ptolemeo, & Straboni ad Iberi flu-*
minis traiectum, hodie Logroño, ut placet Morali. Quæ ta-
men Trucas ſit, non capio. Niſi Tritium reponendum eorum
locorū metator aliquis cenſuerit ex Ptolemeo, qui π'εταδον
τῆ.τιον oppidum Beronum conſtituit, quod valde arridet.

Audentius Episcopus Toletanus ad
 quem ſcribit S. Baſilius editis libris pug-
 nat contra Arianos, & Photinianos.

Chorcheiæ^e in Hispania floret Mar-
 cius Poeta^f Lyricus.

^e *An Cartheia, vel Carceſſa? non enim Chorcheiam re-*
perio.

^f *Marcus Poeta Lyricus.) Fortè iſt eſt Matronianus de*
 quo

Anni. *quo D. Hieronym. in Catal. Matronianus provinciae His-* Anni.
 Chris. paniae, valde eruditus, & in metrico opere veteribus *Romæ*
 comparandus. *Is eo ipso tempore floret.*

Contra Iulianum Apostatam scri-
 bunt 8 plusquam sexaginta Doctores
 sapientissimi, eloquentissimi nimis
 Catholici.

h *SS. Gregorius Nazianzenus, Hieronymus, Augustinus,*
& alij, quorum opera extant. Alia interciderunt.

h *Nimis: id est. valde: Catullus in Epithal. Manlij.*

O nimis optato sæculorum tempore nati.
Claudianus. O nimium Dileste Deo, cui militat æther.

369 Synodus Romanaⁱ collecta contra *1120.*
 hæreticos Arianos.

i *Contra Auxentium à Damaso Congregata ex vita S. Phi-*
liastri à Gaudentio conscripta apud Surium 10. Julij. Baro-
nio, & alijs hoc anno.

Ambrosius ex iudice fit Episcopus
¹Mediolanensis.

1 *Hoc anno fit iudex, Episcopus tamen non eodem, sed mor-*
tuo Auxentio hæretico, cui susceptus est anno 374. quamvis
Hieronymus in chron. anno 378. Id contigisse scribat, mendo-
se, ut puto, notariorum incuria, nam hæc Ambrosij in Episco-
pum inauguratio facta perhibetur Gratiano Aug. III. &
Equitio Consulibus, qui anno 374. Consulatum gesserunt, si
Chronologis adhibenda fides.

Collegia

Anni.
 Chris.
 370.

Collegia iuvenum^m ad Clericatum
 educandorum negligentia temporum
 intermissa, diligentia sancti Præsulis
 Audentij Toletani, & aliorum Pontifi-
 cum redintegantur.

Anni.
 Romæ
 1121.

m *Eadem Concil. Tolet. 4. Can. 23. Lateran. sub Leone 10.*
Seß. de reformatione Curie. Concil. Trident. Seß. 23. c. 18. de
reformat. Concil. Aquisgran. Can. 135.

Gregorius Nazianzenus acriter con-
 tra hæreticosⁿ depugnat.

n *Adversus Eunomium, & adversus Maximum, & Iu-*
lianum Apostatam: Hieronym. in Catal.

Asturius natus in Carpetania Villa-
 fica, adolescentulus floret in Ecclesia
 Tolétana laudè pietatis, & ingenij.

Aquilius Severus domo Toletanus
 ex genere alterius Aquilij Severi, ° ad
 quem Lactantius nuncupavit volumen
 epistolarum, hoc tempore magno in-
 pretio habetur.

o *Eadem fere Hieronym. in Catal. vir. illust. ait. Aquilius*
Severus in Hispania de genere illius Severi, ad quem
Lactantij duo epistolarum scribuntur libri: compo-
suit volumen octo voluminibus totius suæ vitæ statum con-
tinens.

Valen-

Anni.
Chris.
375

Valentinianus Imperator Catholici-
cus, & vir pius obiit, P cui in Imperio
succedit filius eius Gratianus.

Anni
Roma
II 26.

P *Ammianus lib. 30. D. Hieronym. epist. 3. ad Heliod.*
Q *Qui tamen ab anno 367. Lupicino, & Flavio Iovino Con-
sulibus Augustus à patre Valentiniano creatus fuerat, ut ex
Soerate lib. 4. cap. 10. & lib. 11. de poenis in Codice Theodo-
siano elicitur*

Adelphius Rhetoricæ Præceptor Ca-
racensibus: datus in Hispania litera-
rum, ingenij, & eloquentiæ laude
clarus.

E *Eundem esse cum eo, qui à Prospero in chron. vocatur Del-
phidius, & à Severo Sulpicio in hist. lib. 2. Elpidius, palam est
ex Priscilliani dogmate, uxorisq; Eucrotiæ nomine. Inlian.
etiam in chron. vocat Elpidium.*

F *Caraensibus. in Cod. Pin. Caraensibus. Suspicio scri-
bendum: Carensibus, vel Caracensibus natus.*

Vesania Gnosticorum: à Marci dis-
cipulis in Hispania pullulantium Prif-
cillianum virum nobilem in Gallæcia
natum, Hispaniasque simul invasit, il-
leque fuit tax genti suæ, & patriæ civi-
bus, ac vicinis: acri vir ingenio.

Hæc omnia fæsus require, in Severo. in hist. lib. 2. à quo
Priscillianus nobilis, & eruditus, facundus, dives multisque
animi, & corporis dotibus clarus describitur, sed tamen va-
nissimus.

Anni. *nissimus, magicisq; artibus ab adolescentia deditus, tum etiam*
Chris. *à Marci discipulis elusus in nocentissimum Hæresiarum*
evafit. Lucas Tudenfis in chron. c. 54.

Floret Fl. Prudentius a patre Cæsar-
augustano, matre Calagurritana, natus
Sallea Consule, & CæsarAugustæ,

Asturius cognomento Serranus fit
lector ab Audentio Toletano.

U *Floret. Fl. Prudentius.) Etsi Longobardorum Reges,
multique post Vespasianos nobiles viri, ac urbes. Fl. Pr. præ
nomine nobilitari, ac clariores fieri voluerunt, idq; Paulus Dia-
conus lib. 3. & passim multa exemplanos docent, tamen Pru-
dentium aliis nobilem, ac illustrem virum, tum genere, tum
ingenio, eo usum nusquam legi. Eius cognominis, nominis, ac
prenominis integra scriptura hæc est. Aurelius Prudentius
Clemens. Testantur Theodorus Pulmanus, ac Victor Giffel-
nus, qui ex decem veterum Codicum exemplaribus opera edi-
derunt. Fuit enim vir clarissimus. & tamen in aliquibus libris
vir Consularis perhibetur, quod à Victore Giffelino negatur.
Ideo mihi suspectæ sunt notæ Fl. at si V. C. magis assentire-
mur, quibus vir clarissimus merito notaretur.*

X *Ille ipse in Peristephano hym. 18 M M.*

Nostra gestabit Calagurris ambes
Quos veneramus.

Et paulo post.

Hunc novum nostra titulum fruendum
CæsarAugusta dedit ipse Christus.

Fatetur itaque, & Calagurrim, & CæsarAugustam suos esse
ab utriusque parentis Origene, cum in omnium opinione pos-
tum sit, natum esse CæsarAugustæ; in quo Martinus Carrillus
merito refellit Petrum Mantuanum ad populos Selinos rele-
gantem Prudentij patriam.

Ll y Anno

Anni. y Anno 348. Flavio Philippo, & Flavio Salla, ut ex an-
 Chris. tiquo lapide, Consulibus. Nec audiendus est Aldus Romanus
 qui Masalianam Consulem confinxit deceptus scripturae deprava-
 tione quam primus emendavit Andreas Resendus, ut tes-
 tatur Vasseus anno 351.

Anni.
 Romæ

Gulphilas Gothus² literarum Gothi-
 carum inventor Episcopus nomine doc-
 trinae, ingenijque valde laudatur.

² Isidorus in chron. æra 415. ubi Galfilas scriptum. Rude-
 dericus Ximenez Guidilam vocat lib. 2. c. 1. Ado Vili-
 lam. Sunt qui Gulphiam. De eo etiam Lucas Tuden-
 sis in chron. c. 52.

182 Lampadius olim Præfectus urbis,^a ve-
 niens in Hispanias, vir probus, & doctus,
 fit Episcopus Oretanus.^b

1133.

^a Urbis præfecturam Lampadius gessit anno 366. Gratia-
 no, & Dagalaipho Consulibus. Is fuit qui expensas ludorum
 in pauperes Vaticano degentes erogari iussit, quam ob causam
 plebem in se concitavit, ita ut parum abfuerit quin domum
 eius combusserit, de quo Ammian. Marcel. lib. 20. homo pa-
 ganus, quiq; etiam aculeum in S. Damasum exacuit, hæc
 scripsit. Advenit post hunc urbis moderator Lampa-
 dius ex Præfecto Prætorio, homo indignanter admo-
 dum substinens: si etiam cum spueret, non laudaretur, ut
 id quoq; prudenter præter alios faciens, sed non nunquam
 severus, & frugi. Hic cum magnificos Prætor ederet
 ludos, & uberrime largiretur plebis nequens tolerare
 tumultum, indignis sepe donari, multa urgentis, ut liberali-
 ter, & multitudinis ostenderet contemptorem, accitos,
 à Vaticano quosdam egentes opibus ditaverat magnis.

^b Eam

Anni. b Eum in albo Oretanorum Episcoporum non invenio. Sub-
 Chris. cribit tamen Concil. primo Toletano, ut putatur, Lampadius,
 & iterum Lampadius alter absque sedium suarum nomi-
 nibus.

Anni.
 Romæ

Dracontius^c & Adelphius Episcopi
 in Hispania Exulant.

^c Draconius.) Ab D. Isidoro de script. Ecclesiast. c. 24. vo-
 catur Dracontius, eidemque scribit Athanasius epistolam. Eius
 opera extant in Bibliotheca Vet. Pat.

Iusto alteri Episcopo Vifensi^d scri-
 bit S. Ambrosius.

^d Plures sunt Episcopi in Hispania hoc nomine, nullum ta-
 men, quod sciam, hoc tempore ab Historiographis, aut Chro-
 nologis proditur; nec etiam in albo Vincensium Episcoporum
 Iustus reperitur.

Vifensi.) Andreas Baccius in suo de balneis opere ait,
 Vifseo oppidum Vicum aquarum ab Antonino vocari. Erra-
 re tamen eum Ortelius asserit.

Cremato ad Helenam^{*} urbem Gallia
 Valente^e Imperatore hæretico, Gratia-
 nus facit Imperij consortem Theodo-
 sium^f admirabilis Theodosij filium,
 virum pium Italicæ^g in Bætica natum.

^e In Thracia contendit hæc gesta Iornandes de Regnor.
 success. & Diaconus lib. 17. hist. Miscellæ quæ enim apud Hé-
 lenam occisus, non Valens, sed Constans fuit, ipse Diac. lib. 11.
 Eare cognita Constans fugere conatus apud Helenam

Ll 2

oppidum

Anni.
Chris. oppidum Pyrenæo proximum, nō longe ab Hispanijs
Anni.
Romæ à Gaisone cum lectissimis missō interficitur.

f Non hoc anno sed 379. *Aufonio Gallo, & Olibrio Consulibus, Socrates lib. 5. c. 2. Diacon. lib. 17. Aurelius Victor, Iornandes.*

g Habet sponsores comitem Marcellinum, Aurelium Victorem, & Claudianum, qui non obscure significat. Zosimustamen Cauca natum in Gallæcia tradit, à quo videtur mutuassee Idacius Episcopus in chron. sed nos Italice natum potius Marcellino fidem adhibemus, qui eo tempore claruit, recentioribusque ita placitum.

Priscillianus hæreticus h præcep̄s, difficultatumque patiens, versatilis ingenij, versutus, & eloquens, multum insanit.

h De quo Sulpicius Severus lib. 2. hist. Is ubi doctrinam execrabilem aggressus est, multos nobilium, pluresque populares autoritate persuadendi, & arte blandiendi allucit in societatem, ad hoc mulieres novarum rerum cupidæ, fluxa fide, & ad omnia curioso ingenio, catervatim ad eum confluebant. *Prosper Aquitanicus in chron. hoc anno.*

Gratianus Imperator valde religiosus favet religioni Christianæ, & Ecclésijs per orbem diffusis probatur.

i Dato edicto ad Hesperium Præfectum Prætorio, quo hæreses omnes legibus divinis, aut Imperialibus vetitas comquiescere iussit, l. 5. C. Theodos. & l. 2. C. de Hæreticis.

S. Au.

Anni.
Chris.

S. Augustalis^l Episcopus Illiberitanus moritur in Gallia, dum Catholicorum causa illic diu moratur.

Anni.
Romæ

l At qui si is est Sanctus Augustalis Episcopus, qui Arausicano Concilio subscribit, tempus ante versum est, cum Concilium illud celebratum sit anno 441. Theodosio Iuniore, & Valentiniano Consulibus, nec assentior venerabili Bedæ in Martyrol. 7. Septem. qui eundem Augustalem facit Arelatensem Episcopum: id ita reor, ex optima Baronij ratione in notis ad Martyrol. Rom. eo die, tamen in medio relinquo.

Martinus Episcopus Turonensis.^m
Apostolicis virtutibus eximie clarus, & gloria miraculorum celebratur.

m Habuit egregios viros, qui eius gesta scripserunt Sulpitium Severum, Paulinum Nolanum, Venantium Fortunatum, Gregorium Turonensem. Denique omni monumentorum genere tam Græcorum, quam Latinorum res eius consecratae sunt. *Adi Baron. in notis ad Martyrol. 12. Novemb. Lucam Tudensem cap. 56.*

Per idem tempus floret in Hispania Marcellusⁿ Telenis Episcopus. Est autem Tela urbs Vaccæorum prope Palentiam.

n Duo Marcelli subscribunt in Concilio Toletano I. alterum putat Loaisa Hispalensem, eo etiam iure nos quoque Telensem alterum.

Theodo.

Anni.
Chrisf.

Theodosius Imperator in Orientis partibus rempublicam collapsam reparat, & o religio[n]i Christianæ studiose favet.

o *Lata lege 6. de hæret. in C. Thed. convocata quoque synodo œcumenica Constantinopolitana, & alia provinciali, anno 383. Socrates lib. 5. c. 10. Sozomenus lib. 7. c. 12. Lucas Tuden sis cap. 54.*

384

Sub Paciano Barcinonensi Episcopo P nascitur Paulus Orosius Junior q Tarraconensis civis discipulus S. Augustini.

p *De Paciano parente sanctissimo doctissimoque viro oblata dicendi occasione virtutes eius modestie velo quasi Consul- to tegit, id posteris, & nominis eius claritudini relinquens. Excepit pietatis officium D. Hieronymus gratum amico per- acturus in Catalago scriptorum Eccles. inquit. Pacianus in Pyrenæis iugis Barcinone Episcopus castitate, & elo- quentia, & tam vita, quam sermone clarus scripsit varia opuscula, de quibus est νεπεος, & contra Novatianos. Trithemius quoque in lib. de Eccles. script. epistolas scripsisse ad Sympronianum, cohortationem ad poenitentiam, & librum de Baptismo tradit. Quæ habentur in Bibliotheca vet. Pat. um. Eiusdem festum Ecclesia celebrat 9. Martij in Martyrolog. Rom. & ea die V swardus Equilinus, & alij. De eius operibus vide Bellarmin. descript. Eccles. anno 360.*

q *Gennadius in Catalogo. Hic est Orosius, qui ab Augusti- no pro discenda animæ ratione ad Hieronymum missus rediens velliq[ua]s B. Stehani primi martyris tunc nuper inventas pri-*

mus

Anni.
Roma

Anni. *mus intulit Occidenti, meminit etiam Prosper Aquitan. in* Anni.
Chrisf. *chron. Possesvinus Biblioth. lib. 16. c. 22. discipulum S. Augus-* Romæ
tini fuisse affirmant Martinus Polonus, Vassens, Bellarminus,
M. Antonius Sabellicus, Vergomensis, Illescas, quos omnes
recenset Ioannes Marcus lib. del Origen de los Ermitaños.
c. 10. Sect. 3.

Gratianus Imper. Cathecumenus 8.
Kal. Sept. occiditur. r

r *Marcellinus in chron. & Prosper Aquitan. Diac. alij.*

Fl. Maximus vir Catholicus f Tyran-
nice a militibus Imperator Gallix An-
glia, & Hispania salutatur.

f *Merobaude iterum, & Saturnino Coss. anno precedenti*
383. Zosimus, & Victor in Gratiano.

Eucharius Presbyter Toletanus t exul
in Africa floret.

t *Is est de quo Isidorus c. 15. scripsisse refert libellum ad*
Hilarium Arelat. de laud. Eremi.

Concilio Mediolanensi Theodosius
Augustus interfuit: quo egregie ute-
batur opera S. Pontificis Cordubensis
Gregorij. u

u *Id etiam habetur in epistolis Chromatij, & Heliodori ad*
D. Hieronym. cõmentitium tamẽ hoc Concilium multis arguit
Baron. in prolegomenis ad Martyr. Rom. c. 7. quẽ silubet pete.

Tyran-

Anni.
Chrisf.

Tyrannus * per hæc tempora in Gallia regnat.

x. Pyramus per hæc eadem tempora in Gallia regnat.) in Cod. Pin. Tyrannus: quod verum, loquitur enim de Flavio Maximo, qui imperium Tyrannice invaserat. Idacius id expressius in chron. Quia in Gallijs his diebus Tyrannus Maximus potestatem obtinebat Imperij. Prosper quoque Aquitan. in chron. anno 392. Lucas Tuden. c. 54.

Emeritæ Augustæ in Hispania Idacius y Episcopus Metropolitanus Pontifex Lusitanæ contra Priscillianū Concilium contrahit.

y. Hos ego Itacios, sive Idacios olim recensui. Idacium Emeritensem, de quo nunc Dexter. Braccarensem, Ossubensem, sive Ossonobensem, Aquistaviensem, Idacium Lamecensem. Est etiam Idacius Clarus scriptor nobilis adversus Veridamum hæreticum. Eorum tamen nomina non raro depravata reperiuntur: nam pro Idacio, sive Ithacio Nardicij nomen in Sulpicij chronico invenias. Apud S. Isidorum & Prosperum, Ursacium, & in Honorio Augustudunensi. Anicium. Viderunt id Carolus Sigonius, & Ioannes Mariana, Andreas Schotus in Hispania illustrata. Ioannes Loaisa in notis ad D. Isidorum de vir illust. c. 9. suspicor etiam Itacios, non Idacios, nec Ithacios scribi oportere. Ex inscriptionis antiquæ carminibus hæc.

Inclusit tenerum pretioso marmore corpus
Aeternam in sedem nominis, ITACII.

Sed nec propterea ab antiquis Codicibus recedendum.

Syno-

137
Anni.
RomæAnni.
Chrisf.

Synodus altera fit in Lusitania, CæsarAugustæ alterum Concilium contrahitur. 2 Præfuit Phægadius a Episcopus Burdegalensis, Episcopus Toletanus, Helenensis, qui veniens ex Lusitania obiit Ganacæ Veracensi oppido Occasum versus, Toletum distans 24. M. P. interfuere etiam Idacius Metropolitanus Braccarensis, Audentius b Metropolitanus Toletanus, Aetherius c Episcopus Ossonobensis, Carterius d Vxamensis, Lupus e Episc. Telenis. Episcopus CæsarAugustanus Valerius, f & alij. * In quibus Emila Barcinonensis. Etiam ex Gallijs S. Martinus Turonensis.

z. Ex eius Concilij actis, quæ adhuc extant, licet valde decurtata; videtur initum æra 418. anno Christi 380. Rege Alarico, ut advertit Loaisa in notis ad id Concil. Baron. in Annal. unum addit annum. Recensetque Severinus Binius tom. 1. Concil.

a Phægadius Episcopus Burdegalensis.) In subscriptionibus eius Concilij Fitadius.

b Audentius Metropolitanus Toletanus.) Ibi Audentius.

c Aetherius Ossonobensis.) Ithacius ibi.

d Carterius.) Chaterius, de quo D. Hieronymus in epistola ad Oceanum.

e Lupus Telenis.) Lucius in actis eius Concilij subscribit.

f Episcopus CæsarAugustanus Valerius.) Nec tamen

Mm

stare

Anni. stare potest, quod Ioannes Loaisa in notis eius Concilij asseve-
 Chriſt. rat, hunc Valerium, & Eutyrianum Bastetanum Episcopum
 eosdem interfuisse Concilio Illiberitano, cum octoginta anni
 intercurrerint.

Anni.
 Romæ

g In quibus Emila Barcinonensis, etiam ex Gallijs
 sanctus Martinus Turonensis.) Hæc verba fallaci manu
 ab in docto scripta, & Dextri contextui addita, quis non de-
 præhendat? is enim hoc eodem anno Pacianum sanctissimum
 parentem Episcopum Barcinonensem pronunciat, postea Lam-
 padium ipsi de mortuo sufficit anno 396. Quis ergo est is Emi-
 la supposititius, & intrusus, qui legitimo Episcopo Paciano
 sedente Concilio. Cæsaraugustano Episcopus Barcinonensis in-
 terest? fuit certe aliquis Emila Episcopus Barcinonensis, sed
 necdum natus, cum hoc Concilium coactum est: cum Gundema-
 ri decretis subscripserit anno 610. & Egaversi Concilio anno
 614. Eiusdem farinae est sanctum Martinum Turonensem in-
 vocatum. Concilio Cæsaraugustano præsentare, cum tanta res
 in eius Concilij actis, & à Sulpicio, cæterisque eiusdem ætatis
 scriptoribus, qui res illius memoriæ consecravunt, minime ta-
 ceretur. Sicut nec silentio obvolvitur adfuisse sanctum Mar-
 tinum, licet compulsus, Concilio Treverensi, noluisseque cum
 Itacianis communicare, ex Severo Dial. lib. 3. Baronio tom. 4.
 anno 386. num. 6. Deinde multa commemorantur annis sequen-
 tibus, quæ licet vera sint, non tamen tempori respondent. Sed
 etiam alia sunt, quæ mortuo iam Dextro gesta coarguuntur:
 unde ut adulterina, & supposititia indicamus. Quæ cum obelo
 ferienda essent, asterisco notare contenti sumus ob exoletum
 illius characteris usum. Quæ omnia criticorum iudicio, quibus
 fas, iusque hæc sunt, aut stent, aut cadant.

Isidorus Senior Cordubensis con-
 tinuat chronicon à primo Consulatu
 Theodosij. ^h

h Isido-

Anni. h Isidorus hic, quanquam post hæc tempora fuit Episcopus Anni.
 Chriſt. Cordubensis, at nunc non Episcopus, sed tantum Cordubensis Romæ
 perhibetur, ut civitatis originem Dexter adstruat: nec etiam
 hoc tempore scripsisse, sed ab hoc tempore: cum chronicon à pri-
 mo Theodosij Consulatu Isidorus exordiat. Ipse vero sub
 Honorio floruit. Scripta eius à Trithemio recensentur super
 4. Regum, citatque D. Augustinus serm. 35. de Sanctis.

Higynus ⁱ Episcopus Cordubensis
 tactus hæresi Priscillianorum, quam an-
 te detestatus fuerat, iussu Maximi ex
 Hispania vincetus Treviros adducitur:
 postea vero criminis convictus ad exiliū
 mittitur ad Leronem ⁱ insulam Galliæ.

i Iginius Episcop. Cordubensis.) Ex actis Concilij conf-
 tat hunc Agidinum, vel Adiginum vocari: vide acta Conci-
 lij primi Toletani, s. libet, in collectione Loaisa, & Severini
 Binij in collect. Concil. tom. 1.
 l. Ad Rhodani ostia Straboni.

Ambraciani ex Lusitania Placétiam
 in Cantabria ædificant.

Ambrosius, editis contra Arianos li-
 bris, ^m claret.

m Librum scripsit de fide contra Arianos. Bellarmin. de
 script. Eccles. anno 374.

385

Audentius Episcopus Toletanus edi-
 tis contra Priscillianum libris ⁿ ac habi-

1136.

Mm 2 tis

tis publice contra Priscillianistas disputationibus mirifice floret.

n *Gennadius in Catalogo, & Illesonfus in Asturio c.2.*

Exuperantius^o ex viro militari Episcop. Vexamensis translatus Ravennam Italiae civitatem, ad quem scribit S. Hieronymus. P

o *De eo Tabula Ecclesie Ravennatis, & Rubens hist. lib. 2.*
p *Epistolam, quæ incipit: Inter omnia, quæ mihi S. frater Quintilianus. Subscripsit Concilio Tolet. 19. Episcoporum 15. loco.*

Helpidius Helpidij filius^q Hispanus vehementer floret.

q *Suspicio Helpidium hunc patrem Episcopi Helpidij fuisse, illum Priscilliani labe infectum, Habuit tamen filium dissimilem Helpidium Episcopum, qui etiam habuit Nebridium Egarensis, Iustum Vrgelitanum, & Iustinianum, quatuor Episcopos fratres ex una matre. Isidorus de vir. Illust. c. 34. & de Script. Eccles. c. 21.*

In Luco Augusto^r in Hispania S. Forcatus Episcopus.

r *Hodie Lugo. Est altera in Gallia Narbonensi. Nostram ex Pomponio Mela statuimus, vocari etiam ait Aras Sextianas, quas nuper solo æquatas dolet Morales.*

Toleti

Toleti Concilium^f contrahitur contra omnes Episcopos rebelles ex secta Priscilliani, qui vehementer urgentur.

f *Eius acta non extant, quod sciam. At fragmentum aliquod intermixtum Concilio Tolet. 19. Episcoporum sub Stilicone celebrato anno 400.*

Sexto Kal. Septem. Sex. Fl. Maximus cum Victore filio Necatur, hoc uno maxima saltem laude dignus, quod fraudes detexit Hæresiarchæ Priscilliani, eumque de Hispanijs expulit, reluctantemque parere Concilio prius Cæsaraugustano, deinde Burdegalensi, coegit ire Treviros, ac tandem dignas de homine impuro, sceleratoque poenas sumpsit, licet non servato iuris ordine, tamen convictum gladio animadverti iussit.

r *Theodosio, & Sinegio Coss. anno eodem, quia Dextro assignatur, eademque die. Ita Zosimus lib. 4. Paccatus Panegir. ad Theodos. Socrates lib. 5. c. 14.*

u *Non enim Laicus index Ecclesiasticos debuit indicare propter omnimodam in competentiam, ut loquuntur Canonistæ, in cap. de for. comp. cap. arsi Clerici, cap. decernimus de iudicijs, cap. bene est 96. dist.*

S. Augustali Illiberitano.) *Eadem fidelia duos dealbat parietes. Hoc iam ad anno 382. scripsit Dexter.*

Aliquot

Anni
Chris.Anni
Roma

Aliquot Episcopi Priscillianæ factionis^x ad Ambrosium Mediolanensem Episcopum, Hispaniæ Episcopis Catholicis fidei, ac amicitiaæ fœdere coniunctissimum, confugiunt: qui antea actæ vitæ, & suorum errorum valde dolentes confessione ad gremium Catholicæ Ecclesiæ redire satagunt, in quibus Dictinus, y tunc Presbyter, postea vero Episcopus Asturicēsis, Symphasius Episcopus ex Gallæcia, & etiam alij complures.

^x Quæ hic narrantur, habentur in actis Concilij Tolet. quæ nuper reperta, asserit Loaisa in collect. Concil. Hisp. Moral. lib. II. cap. 4. Padill. Cent. 4. cap. 70.

^y In quibus Dictinus tunc Presbyter postea vero Episcopus Asturienſis symphasius Episcopus ex Gallæcia, & alij quàm plures.) Quorum nomina in ijs fragmentis reperiantur: Symphasius, Dictynus Paternus, Comasius, Isotinus, Vegetinus. Qui omnes Catholicam fidem amplexi sunt, abiurata Priscillianæ, & sequacium impietate. At Hærenas Episcopus cum Clericis sponte Priscillianum martyrem peierantibus, Donatus, Acutius, Aemilius Episcopi à Concilio hæretici pronuntiati, sedium suarum amissione, exilioque multati sunt. De Symphasio meminit etiam Idacius in chronico. Forſitanque est is, qui enigmata scripsit Cælius Symphosius, vel Symphasius dictus. Cuius opera inter epigrammata Vetera reperiantur.

August-

Anni
RomaAnni
Chris.

Augustali in sede Bætica Illeberitana succedit Gregorius, ² ex Præfecto Prætorio Galliæ iam confectæ, & grauioris ætatis, vir a prime pius, & egregie bonas artes edoctus.

^z Succedit Gregorius ex Præfecto Prætorio Galliæ.) Sulpicius Severus lib. 2. hist. sacre Gregorium Præfectum Prætorio Galliæ nominat. Qui cum antea negotia secularia exercuisset, & ab Episcopis Hispaniæ ordinaretur sine Rom. Pont. assensu, eos grauius reprehendit Innocentius epistola 42. quæ est in 1. tom. Concil. & refertur in cap. aliquantos 51. dist.

* Severus Episcopus Malacitanus^a scripsit librum ad sororem de virginitate.

^a Claruit is Severus Malacitanus sub Mauricio Augusto ad annos 583. ut ex Nicephoro, Evagrio, & Zonara supputat Panvinius in fastis, & asserit Isidorus de viris illust. cap. 43. & de script. cap. 30. Vide quanta fuit ex scriptoris temeritas in corrumpendo Dextro, & ipsi, quæ eius non erant, inferendo. Sed quamvis pro instituto deberem eum ineptijs huiusmodi repurgare, adulterinaque hæc abijcere, tamen sciens, & prudens abſtineo, ne videar alijs viam meliora inquirendi præcluſiſſe, & quasi dictaturam gererem, præiudicium criticis, quibus hoc ius fasque est, adferre, monuisse contentus, & asterisco notasse.

Higynio Cordubensi^b successit Gregorius^c Senior: scripsit ad Orosium super annos 380.

^b Adigis

FLAVII LVCII DEXTRI,

Anni. b *Adiginus, vel Agidinus vocatur hic in actis Concilij* Anni. Roma
 Chriſt. Tolet. & apud *Moralem lib. 10. cap. 44. Padill. Centur. 4.*

cap. 58.

c *De quo in epistol. D. Hieron. ad Heliod. & Cromat.*

Prudentius Toletus, Corduba, ac Cæsar Augusta^d in Hispania egregie gubernatis, fit Dux, & habetur orator celeberrimus, & Poeta mirificus, anno 400. petit Romam.^e

d *Ipse de se testatur in præfat. Cathemerin.*

Bis legum moderamine
 Frenos nobilium reximus urbium.
 Ius civile bonis reddidimus. Terruimus reos.
 Tandem militiæ gradu
 Evectum pietas Principis extulit,
 Assumptum propius stare iubens ordine proximo.

e *Idem in Peristephano ad Casianum martyrem. Carmine heroico, & Senario.*

Hic mihi cum peterem te rerum maxima Roma
 & in fine: Audior, urbem adeo, Dextris successibus utor.
 Domum revertor. Casianum prædico.

Et in Elegia ad Valerianum Episcopum.

Innumeros cineres sanctorum Romula in urbe
 Vidimus, o Christo Valeriane sacer.

Synodus altera habetur Toleti, mortuo iam Damaso^f Pontifice Romano

anno

CHRONICI FRAGMENTVM:

141

Anni. Chriſt.

anno 384. cui successerat S. Siricius. Incipitur autem hæc eadem Synodus iam pluribus annis.

Anni. Romæ

f *Recimere, & Clearcho Consulibus, qui est annus Christi 384.*

Claudianus Poeta ex Hispania Oriundus & Romæ floret.

g *Crinitus & Volaterranus Alexandrinum ex Græcis authoribus tuentur, ab Hispania tamen oriundum, præter Dextri fidem, coniectare ex eius carminibus libet, siquidem in 4. Consulatū Honorij hæc canit.*

Animosa tuas ut Gallia leges
 Audiat, & NOSTROS æquus modereris IBEROS.

Mirifice floret Exuperatius^h Episcopus Hispanus clarus ex Episcopo Italiæ, qui interfuit Concilio Tarracoenſi.

h *Non invenio in eius Concilij subscriptionibus Exuperantium, at neque Concilio Tarracoenſi interesse potuit, siquidem celebratum est æra 554. qui est annus Christi 516. unde vel alium puta Exuperantium, vel aliud necesse est Concilium Tarracoenſe statuere.*

Vigilantius hæreticus Calagurritanus ex Gallia, hic Barcinonensem vitiat Ecclesiam, ubi Presbyter fuit, &

Nn Eccle-

Anni.
Chris.Ecclesias alias Hispaniæ: contra quem
scribit S. Hieronymus.Anni.
Romæ

i Vigilantius hæreticus Calagurritanus ex Gallia.)
At Calagurris in Hispania est. Cur igitur Vigilantius ex
Gallia? Nodum non admodum Gordio similem D. Hiero-
nymus solvit adversus eundem Vigilantium: Gallum enim
fuisse disertis verbis ait: Sola Gallia monstra non habuit.
Exortus est subito Vigilantius, sive verius Dormitan-
tius. Et mox, Iste caupo Calagurritanus, & in perversum
propter nomen viculi mutus Quintilianus miscet aquã
uino, & de artificio pristino suæ venena perfidiæ Ca-
tholicæ fidei sociare conatur. Itaque homo genere, & gen-
re Gallus Vigilantius, tamen municeps Calagurritanus ibi
cauponam exercuit.

396

A. S. viro Lampadio Episcopo Barci-
nonensi, qui successit Sancto meo pa-
renti Paciano, fit Paulinus Presbyter,^l
qui non multo post multa paupertate
spiritus præditus omnia vendidit.

1147.

l Idipse S. Paulinus testatum reliquit epistola 35. ad Aly-
pium Tagastensem, quæ inter epistolas D. Augustini habetur
hisce verbis: A Delphino Burdegalliæ baptizatus, à Lã-
pio apud Barcelonam in Hispania per vim inflammatae
plebis sacratus sum: Is Lampadius, vel Lampius subscrip-
sit Concil. Toletano primo, & à Padilla in historia Ecclesiã-
tica in verso ordine ponitur, nam Pacianum ei sufficit, sed
perperam.

Asturius cognomento Serranus, m
qui successerat. Sanctissimo viro Au-
dentio

142

Anni.
Chris.

dentio in sede Toletana, ut sanctus vir
colitur.

Anni.
Romæ

m De eo D. Ildefonsus cap. 2. de vir. illust. subscripsit
etiam 1. Concil. Tolet. ubi Asterius in antiquis Codicibus, de
eo etiam Iulianus Petri meminit. S Pontifici Audentio
Toletano succedit Asturius, cognomèto Serranus, Im-
peratoris Petronij familiaris, qui reperit corpora SS.
M. M. Iusti, & Pistoris Complutensium.

Prudentius Lyricus Poeta Cæsarau-
gustanus Romæ scribit.

398

Siricio sufficitur in Sede S. Petri Ro-
mana Anastasius. n

1149.

n Honorio, & Eutychiano Coss. Platina, & Ciaconius.

400

Hoc Pontifice Toleti contrahitur
quædam Synodus. o

1151.

o Hoc est Concilium primum Toletanum, si reliquos autho-
res spectes, at si Dextri rationem, septimum vel octavum. Va-
riant non uno loco scriptores circa tempus huius Concilij To-
letani. Petrus Alcocerius anno 392. Vasseus, & Garibaius
anno 402. coactum aperto suffragio tuentur. Diversus ab it
Baronius, qui 5. tom. Annal. ad annum 405. traicit at ipse
postea in append. cibus monuit, referendum esse sub primum
Stiliconis Consulatum. Quam opinionem sequuntur Morales,
Padilla, & recentiores, qui omnes Dextro concinunt, & an-
no 400. celebratum asserunt.

Paulus Orosius p acceptis literis Epif-
coporum Herodis, Prudentij, & Lazari:

Nn 2

Heto-

Anni
Chris.

Herodis inquam Derthofani, Prudentij Ilerdensis, Lazari Vifensis & ex Concilio Cæfaraugustano dudum habito collectis Canonibus ad Episcopos Africanos ad quoddam generale Cōcilium congregatos festine se confert.

P Ipsa Pauli Orosij consultatio extat inter opera D. Augustini in limine libri contra Priscillianistas tom. 8.

Q Horum nomina Episcoporum nullibi legi, sed apud Baron. tom. 5. anno 414. Paulus, & Eutropius Hispani Episcopi nominantur.

R Fuerunt hoc anno apud Carthaginem in Africa duo Concilia congregata. Primum provinciale, secundum generale Idibus Septembris celebratum adversus Donatistas, Vincentio, & Fravita Coss. quæ 1. tom. Conciliorum habentur. Noster ergo de 2. hoc Concilio sentit.

401 Innocentius primus huius nominis 1152
succedit Anastasio. f

f Baronius tom. 5. anno 401. calculum recte supputationis expendit, quem silubet, pete.

405 Stilicone II. & Fl. Antemio Coss. co- 1156
gitur Toleti Concilium, & ad Patres in hoc Concilio collectos scribit S. Innocentius.

T Hæc secundum Dextrum est Synodus octava Toletana cuius acta non extant. Morales lib. 11. cap. 5. & Iohannes Mariana lib. 2. cap. 1. putant hoc Concilium Toletanum non fuisse divers.

Anni
Roma

143

Anni. diversum à primo. Sed refelluntur à Garivaiio lib. 7. cap. 57. Anni.
Chris. Baronio tom. 5. eo anno, & indubitatum reditur ex epistolis Innocentij 13. & 24. quæ reperiuntur in Conciliorum tom. 1. cuius inirium est. Innocentius universis Episcopis in Toletana Synodo constitutis dulcissimis fratribus in Domino salutem.

406 Leporius Episcopus Vtiensis u in 1157
Bætica, prius Monachus ex familia S. Augustini, mutat perditam suam priorem sententiam admonitus à S. Augustino præceptore suo.

U Qui Concilio Toletano 19. Episcoporum subscripsit loco 14. de quo etiam meminere Gennadius, Casianus, Trithemius, & alij, quos recenset Ioannes Marcus, del origen de los Ermitaños lib. cap. 10. sect. 4. ubi multa pro Dextro, & Maximo.

Illorci x in Hispania Tarraconensi S. Victoria Vidua sanctitate præcipua clara à Vandalis, ut creditur, percussa.

x Hodie Lorca, Morales, & Ortelius.

Astorius Toletanus Pontifex cogno-
mento Serranus valde charus Flavio Maximo Imperatori, & S. Audentio fuit amicus.

407 Gregorius etiam Bæticus iam in ul- 1158
tima senectute constitutus, sed vegetus, &

Anni.
Chris.

rus, & integris animi, corporisque viribus, apprimè charus fuit Gallæ Placidie Augustæ uxori primæ Ataulphi Regis Vvilegotorum: deinde Constantiæ Imperatoris filia Theodosij senioris ex prima uxore, mirifice laudatur.

Cæsarobrigæ, quæ nunc prope Ambratiam in Vettonia Oliva dicitur, Iuvenicus aliquot annos agit, & natus ibi dicitur. Inde petit Salmanticam, ubi floret impendio docti, sanctique viri præclara memoria.

y Est etiam eo tractu oppidum Oliva nunc.

z De eo D. Hieronym. in Catalogo. Iuvenicus nobilissimi generis Hispanus Presbyter, quatuor Evangelia Hexametris versibus pene ad verbum transferens, dedit. Bellarminus de script. Eccles. in Iuvenico. Sed cū ad ann. 340. Mortuum fuisse ab eodem Dextro habeamus, quid est, quod iterum in Theatrum exeat? At nunc de eius memoria, & excellentis ingenij opinione, & fama tam Olivæ, quam Salmanticæ loqui non dubium est, & nequis in controversiam vocaret, expressit: Vbi floret in pendio docti sanctiq; viri præclara memoria.

S. Paternus Episcopus Braccarensis, qui Concilio Toletano 19. Episcoporum præfuit, multis laboribus, & ægritudinibus animi moritur egregie doctus, & pius.

a Præ-

Anni. a Præfedit, & subscripsit Concilio Toletano primo loco, Anni.
Chris. sed non ut Primas. Ei suffectum pro futurum ex Augustiniani Monachis vult Iulianus Petri in chron. Profuturus Præbyter Africæ venit in Hispaniam, & ob egregias virtutes, & mentis sanctitatem succedit Paterno in sede Braccarenfi. Romæ

Exuperantius, qui ex Ravennate urbe venit in Hispanias negotiorum causa, inter fuit Concilio Toletano, præclare floret, & Rufinus^b Episcopus Tarraconensis ex caufidico.

b Meminit etiam Gennadius, & D. Isidorus de vir. illust. cap. 6. & Toranium Ruffinum vocat. Est unus ex his, quos Innocentius Pontifex reprehendit in epistola, quæ refertur in cap. aliquantos 51. distinct.

Paulus Orosius Fl. Lucij Orosij filius, consanguineusque Paciani Patris mei, civisque Tarraconensis, mirifice auspiciatur Hormesta, c id est mundi chronicon, quod suscepit scribendum hortatu, literisque S. Augustini Episcopi.

c Auspicatur Hormestare.) Reposuimus Hormesta: ab eius impressis, & Trithemio de Ecclesiasticis scriptoribus. Vincencio in Speculo lib. 19. Antonino 2. part. tit. 10. cap. 10. Forfitam scriptum: oquanturq; Hormeteria. Sedes enim bellorum, & pugna terra est. In Dextri Vindicijs à V. C. T. Tamaio publicatis Orchestra inventio, quare ad acrioris iudicij eius tribunal res deducenda.

Paulus

Anni.
Chrif.
418

Paulus Mafsilienfis Epifcopus clarus habetur.

* Avitus Imperator^d Hispanias trajicit: ibique deponita imperij dignitate, magnis itineribus ad Gallias properat.

d Ergo etiam hic cuculus ova alieno finu fovenda fupponit? Avitus Imperator fuadente Theodorico Gothorum Rege, Imperium invafit an. 455. Iam inde mortuo Dextro annos undecim, nam decessit anno 444. qui ergo hæc à Dextro scripta font? Sed nec apud Maximum tempeftive, qui in suo chronico ad ann. 566. Iterum de Avito. Omnia hæc audacia, & temeritati exfcribentium afsignanda, nec ceteris, quæ suo tempori, & loco conveniant, præiudicium adferunt.

Hærefis Prifcillianiftarum multum in Hispania pullulat.

Paulo Concordienfi Lufitano^e fcribit Hieronymus.

e Cui miffit vitam Pauli primi Eremitæ. Is in ea epiftola, quæ incipit: Humanæ vitæ brevitatis: Miffimus, inquit, Interim te tibi, id est Paulo feni Paulum Seniore: Lufitanum autem addidit, sunt enim in Italia etiam Concordienfes, de his agit Plin. lib. 5. cap. 22. hodie rudera vifuntur prope Frexenal.

Constantius Imperator in regionibus Hispaniæ prædatur.^f

f Per Vvalem Gothorū Regem: tuetur tamen Celtiberiā. Ex chron. Regis Alfonfi, & Genebrardi, Moral. lib. 11. c. 17. Provin-

Anni.
Roma
1169.

145

Anni.
Chrif.
419

Provincia Carthaginēfis, & quæ una hætenus fuerat, eademque Toletano parabat a S. Elpidio, libidine quorundam Epifcoporum dividitur in Carthaginensem, & Carpetanam: quidam putant ante tempora Romani Pontificis Antheri factam fuiffe divisionem hanc, dictamque provinciam Toletanam.

g Morales lib. 11. c. 19. qui Vulfæ hiftoriam allegat.

S. Maxentia Hispana Caurienfis Tridenti floret.

Canali^h in Lufitania Monachi nigriⁱ ab annis 393.

h Canali in Lufitania.) Forte legendum Canace. Fuit inter Turdetanas Lufitaniæ urbes Ptolemæo.

i Monachi nigri ab annis 393. Fuisse ab exordio nascentis Ecclesiæ homines Christianos, qui metu persecutionum, & odium Gentilium fugientes, vel pietatis amore, abruptis delicatoris vitæ blandimentis, deferta, ac solitudines peterent, ut ibi asperioribus studiis mores formarent, palam est. Hi omnes Monachi verbo Græco, id est soli, audiebant. Qui quidem ad imitationem Eliæ, Ioannisque Baptiftæ divinis contemplationibus dediti cœlestem in terris quodammodo vitam transigebant. Hinc Nazianzenus: Præclara est solitudo, & vita hominum commertio se mota, idque docet Eliæ Carmelus, & Ioannis desertum. Et in Poemate vitæ.

Oo

Scru-

Scrutabar autem pronior, quænam via
Effet: subibat Elias menti meæ,
Carmelus eius, & novum victus genus,
Et solitudo, Prodromi dulces opes,
Ac vita simplex filiorum Ionadab.

Itaque in veteri Testamento Elias Monachorum auctor, & institutor, in novo Ioannes Baptista, Sozomenus lib. 1. cap. 12. Hæc præclaram vivendi rationem, ut quidam commemorant, instituit Propheta Elias, & Ioannes Baptista. Eam sententiam tuctur D. Hieronymus in vita Pauli. Baron. tom. 3. anno 340. num. 7. Erat enim in Oriente summum illud vivendi genus. instar Eliæ, ac Ioannis Baptistæ cunctis hominibus etiam ethnicis, & Imperatoribus ipsis, venerandum, sed & impijs quoque hæreticis reverendum, atque adeo cœlestibus civibus ad numerandum. Dixerat etiam de monachorum origine, & institutis tom. 1. anno 64. num. 6. & 7. An vero Monachi illi albis, aut atris vestibus fuerint usi, & ut modo, per familias, & vestinum colores habitusq; secernerentur, satis ambiguum est, magisque arridet, nullis vestium coloribus distinctos fuisse, sola asperitate, & abiectione contentos. Ad hoc S. Ioannes Chrysostomus homil. 69. ad popul. Antioch. Non effœminate, & enerve per terram sibi vestes trahunt: sed ita illis Præparatæ sunt, ut beatissimis illis Angelis, Eliæ dico, & Ioanni, & universis Apostolis. Sed quorsum hæc tam longo repetita principio? Nempe ut quod sentio libere dicam: asserit enim Dexter ab annis 393. Monachos nigros in Lusitania fuisse, quod mihi supposititiæ scripturæ scrupulum iniicit. Nigri enim Monachi dicti sunt sancti Benedicti alumni multis post sæculis, nisi fallor, cum Celestini ab ipsis subdivisi. Sed cū certo certius sit, plures Monachos, pluraque Monasteria in Hispania ante & post Illiberitanum Concilium fuisse, cogit nos consentiant codicum auctoritas, ut ab scriptis stemus:
forsitam

Anni. forsitam enim Augustiniana Religio recens in Africa nata
Chris. iam fretum Herculeum transfreta verat, & in Hispania ra-
dices agere cœperat: aut hi Monachi nigri Eliæ, & Ioannis
Baptistæ ex Ordine Prophetarum traduces erant. Res est cer-
te tenebris impedita.

Obijt Gregorius Bæticus, cum prius
dicasset librum de fide, m vel de Trini-
tate Gallæ Placidia Augustæ, fœminæ
lectissimæ.

1 Hunc ex nostra Bete cognomen mutuasse, tum illud ipsum, tum alij qui eo cognomine usi sunt, persuadent, nec à provincia Bærica, sed ab urbe desumpsisse. Qui enim Gregorius Cordubensis non etiam Bæticus dictus? cur non etiam Gregorius Osetanus confessor? qui omnes ex provincia Bætica fuere. Sic etiam Lucinius Bæticus, ad quem D. Hieronymus scripsit, à Bete urbe non à Bætica, S. Lucianus eius Germanus frater Bæticus etiam à Bete. Id M. Maximus luculentis verbis ostendit. Mortuus est S. Lucianus Presbyter frater Lucinij Bætics ex urbe Bæte nunc Vtricula. Meminit etiam nostri Gregorij Bætics Iulianus in chron. an. 383. Audentius Toletanus missis ad Gregorium Bæticum literis, qui videbatur favere Luciferianis, cum ab hac mente revocat.
m Extat in Bibliotheca Vet. Pat. tom. 4. fol. 1275. cum notis Achillis Stati.

Vincentio Episcopo Cæsaraugustano
Valerius n subrogatur.

n Contra in tabulis eius Ecclesiæ, in quibus Valerio Vincentius subrogatur. Valerius nempe subscripsit Concilio
Oo 2 Cæsa-

Anni. *Cæsar Augustano anno 384. At longo post tempore Vincentius* Anni.
 Chris. *Cæsar Augustanus subscribit Concilio Tarraconensi anno 516.* Roma
quare alter Valerius necessario est Succenturiandus, qui me-
diū tempus impleat, de quo noster nūc loquitur: suntque duo
Vincentijs & plures Valerij.

Theodosius Theodosij Senioris pa-
 ter, qui dolo hæreticorum obiit in Afri-
 ca, à nonnullis inter martyres refertur. °

o *Hieronym. in chron. simpliciter occisum asseverat. Nec sē*
martyr habitus esset, dissimularet. At hæc opinio aliquorum
fuit, quæ tamen non invaluit.

Ingens inter nostros Episcopos con-
 tentio orta est, p̄ quod Catholici ad
 dignitatem (quamquam bene quidem
 ad pœnitentiam) nollent accipere lap-
 sos in hæresim Priscilliani, nec ad suam
 communionem cum dignitate.

p *Non solum inter nostros Episcopos, sed etiam inter cele-*
briores Ecclesie Doctores: tandem, sup̄ita compositaque vider-
tur in cap. 15 & 16. distinctione 50. Quæ tota versatur in ea
discutienda, orta que videbatur ex Ancyrani Concilij Cano-
nibus relatis in cap. Domino sancto ea distinct.

Scribit per hæc tempora Isidorus Se-
 nior & Cordubensis Episcopus Alegoria-
 rum librum Paulo Orosio Tarraconen-
 si, & super Lucam scripserat.

q Scribit

Anni. q Scripserat per hæc tempora Isidorus Iunior.) *Immo* Anni.
 Chris. *Senior. Fuerunt plures Isidori. Senior dictus est Isidorus Cor-* Romæ
dubensis. Siquidem is etate alios præcessit, & ob id Senior ap-
pellatur, floruitque temporibus Honorij, & Arcadij, fuitque
Augustino, & Paulo Orosio fere æqualis, & ad Orosium li-
bros Regum, in quos scripsit, dedicavit. Ita Trithemius lib. 1.
de scriptor. Ecclesiast. Et Sigebertus in chronico. Possesvinus
in Apparatu litera 1. Fuit præterea Isidorus Iunior Episco-
pus Hispal. Sanctitatis, & doctrina splendore eminentissi-
mus, claruitque sub Reccaredo Rege. Fuit etiam alter Isidorus
Episcopus Pacensis, qui tempore Mixtarabum chronicon scrip-
sit barbarice admodum, & quod monstrum potius quam histo-
riam dicas si linguam Latinam spectes. Si rerum veritatem,
tolerabis. Vassens in chron. Baron. in notis ad Rom. Marty-
rol. 4. April.

Ab anno 410. cœperunt Suævi possi-
 dere Gallæciam, & Vastata Lusitania.

r *Idacius in suo chron. ab anno 414. Idem Rodericus Toletanus*
lib. 2. cap. 9. Mariana lib. 5. cap. 1. Vassens etiam in chron.
Genebrardus unum adimit annum, & 413. signat.

Merobaudes Poeta Lyricus^f cœcus
 Barcinone floret.

f *Emendatus in Idacio. Merobaudis natu nobilis, &*
eloquentiæ merito, vel maxime in poematis studio ve-
teribus comparandus.

Asturius^g Toletanus corpora SS.
 Iusti, & Pastoris martyrum intra mæ-
 nia Complutensis urbis prius translata,

basilica

Anni.
Chrisf.

basilica cohonestat, ^u cuius memoria ad gesta terra penitus interciderat, & relicta sede Toletana, scripsit manens Compluti vitam resque gestas, ac officium, & hymnum SS. martyrum, interque scriptores ^x Pontifices numeratur nonus.

^t *D. Illefonfus de vir. illust. c. 2. Julian. in chron. ann. 421.* Flavius Anulinus Asturius Serranus floret opinione sanctitatis. Hic inventis corporibus SS. MM. puero- rum Complutensium composuit Hymnos, & Missam in eorum gloriam.

^u Basilica cohonestæ cuius memoria egesta terra.) *Labem inspersam facile deterfi. Basilica cohonestat. Cuius memoria ad gesta terra penitus interciderat.*

^x *Ex omnibus Episcopis Toletanis, qui præcesserant multi scriptores fuerunt, alij non ita. Quare Asturius nonus est inter scriptores, at inter Pontifices ab Elpidio decimus quintus, excluso ab hoc albo S. Spiridione, quem Oretanum, non Toletanum Pontificem putamus.*

424

Gothi, Hunni, Alani, Suevi, Vvan- dali ^y aliæque nationes Septentriona- les, quæ Hispaniam aliquanto prius invaserant, miserandis cædibus, & in- cendijs illam vastant, multasque urbes, inter illas Tarraconem, incendentes pe- nitus everunt, multaq; hominum mil- lia, perimunt gladio, plurimiq; passim pæste, fameq; grassantibus absumuntur.

^y Mife-

1175

Anni. ^y *Miseram hanc barbarorum colluvionem, Hispaniæque* Anni.
Chrisf. *vastationem Idacius in chronico pluribus, ut testis oculatus,* Romæ
describit. Circa tempus noster cum Cassiodoro teste etiam ocu- lato, convenit. Prosper. ad anno. 415. rem gestam narrat in chro. nec tamē omnes hæ nationes uno impetu Hispaniã adgres- se, atq; ita irruptionum variarū discrepantiã in annis etiã supputandis apparet. Vide Moralem lib. 11. Rodericum Xi- men. lib. 2. Marian. lib. 5.

Theodosius Iunior, qui ab anno 402. Imperat, floret.

Petrus Iunior Presbyter Toletanus ^z in Africa florere dicitur.

^z *Invenio Petrum Ilerdensem apud Isidorum ex incerto Auctore: Petrus Ilerdensis Hispaniarum Episcopus edi- dit diversis solennitatibus congruentes orationes, &c. Sed diversum iudico. Divus etiam Hieronymus in chron. alium Petrum CesarAugustæ Rhetorem. clarum commemorat, & Padilla Cent. 4. c. 65.*

Cauriæ ^a in Hispania virgo Lusitana Catholica nomine Vincentia ^b ab hæ- reticis Arianis immémis propemodum cruciatibus afficitur, quod semel Ca- tholice tincta nollet hæreticorum in- tingi baptisinate: quæ hoc anno Idibus Martijs eadem gravissime torta virgo, & martyr migrat in cælum.

^a *Caurium apud Tholemei in Lusitania esse, non est qui am- bigat*

Anni. bigat hodie esse Coria, quæ etiam sedes Episcopalis est. At Anni;
 Chris. esse in Bætica alteram Cauriam, vel potius Cauram, quæ ho- Roma
 die non procul ab Hispali Coria vocatur, adstruere tentabo
 ex Plinij lib. 3. cap. 1. obiterque facem illi admovebo, forsi-
 tamque illustrabo. Is igitur oppida Hispalensis Conventus ab
 utraque parte Bætis fluminis passim recensens, cum prope ad
 ipsam urbem accedit, ita ait: & à læva Hispalis Colonia
 cognomine Romulensis. Mox ad dextram, ex aduerso
 Offet, quod cognominatur Iulia constantia. Vergen-
 tum, quod Iulij genitor. Hippo Caurasiarum. His ul-
 timis duorum oppidorum nominibus, ademptis, additis, con-
 fusis, literis, quatuor oppidorum nomina in ipsis literarum rui-
 nis conteguntur, ut tamen eruamus, & suus cuique nitor, no-
 menque simul restituantur, fatendum est: Plinium hic oppida
 non procul à ripa Bætis disita dextra, lævaque quasi secun-
 do flumine legere: ipse profitetur de Bæte loquens. Amæno
 blandus alveo crebris dextra lævaque accolitur oppi-
 dis. Idque etiam ab oppidorum metatione constat. Cum igitur
 Offet Iuliam constantiam cognominasset, illico Vergen-
 tum nominat, quod hodie Gelves vulgo creditum a dextra
 Bætis. Hoc Iulij Genitorem cognominat. Ab hinc, corrup-
 tio. Igitur restituiimus Iulij Genius, Oripo, Caura, Siarū.
 Singula modo lustrabimus, & illustrabimus. Cum igitur Iu-
 lij Genium in dextra collocasset, iterum ex aduerso ad lævam
 Oripone collocat. Quæ hodie Dos hermanas, duabus leu-
 cis ab Hispali in itinere ad Gades. Ibidem Antoninus consti-
 tuit. Oripone ab Hispali IX. M. P. Habeo apud me ve-
 tustum numisma æris Cyprij cum humano capite, ab altera par-
 te bos (forte Apis est) cum corniculantis lunule nota, & li-
 teris O R I P P O. Adposita est etiam uba. Nunc etiam ad fa-
 tim vincta ibi sunt, quorum copiam uba illa significat. Igitur
 cum Oripone adposuisset Plinius. Cauram ex aduerso
 etiam ad dextram fluminis locat, hodie Coria: resento prisco
 nomine. Simulq; ibi prisca oppidi rudera quotidie effodiuntur:
 iuvatque

Anni. iuvatque Plinius ipse isto capite. Qui Bætis littusque coren- Anni.
 Chris. se simul nominat. Bætis fluvius, littus Corense inflexo fi- Roma
 nu. Fecit ab hoc oppido Caura, quæ etiam Cora propter
 symbolum harum literarum o, & au, dici potuit. Inde enim
 Caurus, Corus, aurum, orum. Plaustrum plostrum, & sexcen-
 ta. An autem hæc Caura sit, de qua Iulius Obsequens inde pro-
 digijs: Appio Claudio, & P. Metello Coff. Cauræ fan-
 guinis rivi fluxerunt: incertus sum. In antiquis enim quasi
 per nebulam, & caliginem suspicamus. A Caura, iterum ad
 Siarum in læva metatum redit. Municipium hoc in agro nos-
 tro fuit, cuius rudera ab Vtricola versus meridiem decem
 miliaribus visuntur, hodieque Sarro, luxato tantillum nomi-
 ne, vocamus. Ibi etiam nunc lapides clamant.

MECILLIAE. P. F. HERENIA-
 NAE. T. AELIVS. CLODIANVS.
 VXORI. CARISSIMAE. ACCEP-
 TO. LOCO. AB. SPLENDIDISSI-
 MO. ORDINE. SIARENSIVM.
 PECVNIA. SVA. POSVIT.

Lapis alter in villa Gomes Cardaña limitanea etiam olim mu-
 nicipio Siarensi, cuius ego epigraphem, licet difficulter, fideliter
 tamen exscripsi.

DVLCINILA. MESSIA.... IVRE
 NEQVIOR. FORTVNA. DOMI-
 NA... FATO. EIVS. DEMPTA....
 COMMENDANDA. VOBIS...
 LAR. II QVAM. VIRGO.
 SINACIVM. QVARE
 NATA. IEMETIVS QVE.... ISIS

EXIMIAE.....VSTAS. ROGO.
FREQUENTES..VIGINTI. AN-
NIS. MIRA. CVM. DESSIDIA.
CELEBRETIS. PROPTER. QVOD.
OMNIBVS. ANNIS. QVO. AT.
VIXERO. DIVIDAM. MVNICIPIO.
N. SIARENSI. DVMTAXAT.
PRAESSENTIBVS. DE CVRIO-
NIBVS. SINGVLIS. X. TERNOS.
SEVIRALIBVS. X. BINOS. PLE-
BEL. VTRIVSQVE. SEXVS. ET.
INCOLIS. X. SINGVLOS. QVOT.
PRAESTABO. DVM. TAXAT.
QVO. AT. VIXERO.

*Ibi quoque in turris cementis lapis alter magnus ex marmo-
re, qui has tantum ab iniuria superstites literas habet.*

ORDINE. SIARENSIVM.

P. S. POSIT.

*Seruo etiam apud me duos nummos, alterum cum galeato Pal-
ladis capite, alterum hominis tantum, ambos tamen ab agri
fertilitate spicis calatis cum inscriptione S E A R O. Habes
iam haec quatuor Pliniana oppida quasi à literarum ergastulis
soluta, & in lucem denuo edita. Quae quia à me primum exco-
gitata sunt in antiquitatis gratiam, & à viris doctissimis ami-
cissimisque Francisco Rioja, D. Melchiore Salablanca, Petro
Lexcano. Antonio Moreno alijsque comprobata, tibi, benevo-
le lector, lubens exhibeo, tu equi bonique consule.*

*b Agit de eius gloriosissimo agone Gregorius Turonensis
lib. 2. hist. Fræc. c. 2. Pad. Cët. 5. c. 17. licet nomine prætermisso.*

Hoc

Anni. Hoc anno à Ioanne Escolano hist. Valent. lib. 9. cap. 20. & Anni.
Chris. Ioanne Marquez Augustiniano del origen de los Ermi- Romæ
taños. *Sequentia testimonia citantur, quæ ex Codice manu
scripto Bibliothecæ Cardinalis Quirogæ Archiepiscopi Tole-
tani de fragmentis Dextrî, quæ illic erant, de sumpra sunt, ea
tamen textui inserere non sum ausus, cum in Codicibus, quos
viderim, non reperiuntur, nec tamen hic omittere operæpretiū
esset, ad stipulantibus illis integræ fidei testibus.*

442 Sigibultus ad Africam contra Bonifacium se præ- 1175.
parat.

In Gallijs Exuperantius Præfectus à militibus oc-
ciditur.

Muro Cartago circumdatur, quæ ex tempore Roma-
norum, ne rebellionis esset, munimento murorum non
est permessa vallari.

Aetius Gaudentij comitis à militibus in Gallia oc-
cisi filius, cum Hunnis opem laturus Italiam ingre-
ditur.

Toleti sit. Monasterium Monachorum Sancti Au-
gustini.

Prope Tudem in Gallæcia in oppido
Vianensi^c Sancti Pontifices Maximia-
nus & , Valentinus^d confessores cla-
rent.

^c In Cod. Arch. & Pin. Vianensi, & sic reposuimus.

^d In Martyrol. Roman. 29. Octob. Maximilianus Mar-
tyr, & Valentinus Confessor perhibentur, sed tacito loci
nomine, de eis etiam, & Vsuard. ea die.

P p 2 Ruffus

Anni.
Chris.

Ruffus ex Caria Episcopus in Hispania creatur, qui per aliquot annos sequendo quendam pseudo Christum, misere deceptus de gradu Pontificio ex sententia frequentis Concilij deijcitur.

S. Asturio cognomento Serrano e in bona senectute decedenti, in Ecclesia SS. Iusti & Pastoris Compluti ædificata, sepultura datur: cui succedit in Sede Toletana Martinus: huic Olympius secundus.

e Id etiam Iulianus in chron. S. Asturius Serranus Episcopus Conplutensis Compluti moritur, & in ædícula sanctorum martyrum sepelitur i. Novem.

Hæretici Priscillianistæ ab urbe Vetonum Ambratia ignominiose depelluntur ab Splendonio f eius urbis Episcopo: similiter non minori nota à Marcello s Cauriensi Episcopo.

f Qui Concilio Casaraugustano subscripsit.

g Subscripsit i. Concil. Tolet. ubi Loaisa putat esse Hispanensem, rejicitque Padilla Cent. 4. c. 69.

Sub Olympio 2. Toletano laxantur spatia summi Templi Toletani: & illustri templum donatur Bibliotheca.

Memoria Gregorij Cordubensis
ubique

Anni.
Roma

151

Anni.
Chris.

ubique celebris habetur, qui fuit Præfectus Prætorio Capadocix, frater comitis Olympij. h

h Comitis Olympij.) *Forſitam Alypij caſtigandum, eumque eſſe ſuſpicor, de quo Ammianus Marcellinus lib. 29. Sed ſuſpicor tantum, neque aliquid muto.*

Innocentius i Hispanus ex urbe Carpetanorum Eboræ, metu Gothorum urbes Hispanas incendientium ad insulam Minoricam multis socijs fugiens, convertitur ad fidem: quem non multo post consequutus est Theodosius Iudæus.

i Innocentius Hispanus.) *Hoc eſt epiſtoliſ Severi Minoriceniſ Epicoſci circularibus perſpicuum, habenturque apud Baronium tom. 5. Ann. 418. num. 31. ubi de hoc Innocentio. Duo quidam primarij Iudæorū Meletius Theodori frater, & Innocentius, qui Hispaniarum cladem nuper fugiens cum famulis ſuis ad hanc inſulam venerat (ſicut nunc ipſi etiam cum Sacramentorum terribili interpoſitione affirmabant) ad unam ſpeluncam, vel potius rupem convenerant. Ibi etiam Theodoſium, Theodorum nominat hiſce verbis: Iudæorum populus maxime cuiuſdam Theodori auctoritate, & potentia nitebatur, qui non ſolum inter Iudæos, verum etiam inter Chriſtianos eiuſdem oppidi, & ſenſu, & honore ſæculi præcipuus. Ibi ad longum admirabilem eius, multorumque Iudæorum conversionem fuſe ſcribit Severus, quod reliquijs S. Stephani prothomartyris nuper ab Oroſio Hieroſolymis allatas, Deo annuente, tributum.*

Festum

Anni.
Romæ

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Festum inventionis sanctæ Crucis à
Sylvestro¹ institutū celebre multis est.

¹ *Iulianus anno 326.* Floret S. Sylvester, sub quo inven-
ta est Crux Domini, ut ipse scribit.

Prudentius Roma Cæsaraugustam
rediens ad Sedem Cæsaragustanam S.
Mariæ, plenus dierū, & illustrium ope-
rum, post multas pugnas cum omni-
bus hæreticis sui temporis habitas, tran-
quille moritur.

Synodus altera Telenis^m in Hispa-
nia, in qua confirmat acta Synodalia
Domitianusⁿ eiusdem urbis Episcopus.

^m Synodus altera Telenis.) *In Cod. Arch. & Pin. Te-
lensis: à quibus emendavimus. Hæc Concilium habetur tom. 1.
Concil. meminitque Ortelius in Thesauvo, Genebrardus in
chron. Mutat Baronius tom. 5. anno 418. num. 31. Concilium
Telense in Teleptense, & Domitianum Episcopum in Dona-
tianum, Concilium Hispanicum ad Africam relegans ab in-
genio tantum, & coniectura, resistente omnium Codicum fide,
Dextrique fidissimo testimonio: nec mirum: fugit enim illum
Tela urbs in Vaccæis, & Dextri Codex.*

ⁿ *Hunc Donatianum vocari, & esse Episcopum Telepten-
sem in Bisacena provincia Africa vult, ut supra diximus,
Baronius, subscripsisseque Milevitano Concilio. Noster omni-
no contra Domitianum vocari, Telensemque fuisse Episcopum
assererat, cui assentimur.*

Hæc

Anni.
Roma

CHRONICI FRAGMENTVM.

Hæc Sedes Telenis inter primas
Hispaniæ habebatur.

Fetadius^o succedit in Sede Toleta-
na sancto viro Olympio.

^o *Fuit alter Fetadius, seu Fegadius, qui subscripsit Conci-
lio Cæsaraugustano, sed ille Burdegalensis tunc erat.*

^o Honorius, Minervius, Iovianus viri
clarissimi, sanctissimique singulorum
monasteriorum curam susceperunt.

Hieronymus P. Dalmata sanctissi-
mus, doctissimusque vir in Bethlem
commorans, iam decrepitus migrat ad
cælos.

^p *Ex Prosperi chron. anno 423. alij, Theodosio Augusto
nonum, & Constantio Cesare Consulibus, qui est annus Chris-
ti 420.*

Fetadio Pontifici Toletano succedit
Iscius Monachus Palestinus, qⁱ qui
Sedulium^r amicum suum, & Oreta-
num Episcopum prædicationis gratia
Toleti detinet. Qui dono Dei in Poeti-
ca, f^roratoriaque præclarus multos li-
bros componit.

^q *Iscius Monachus Palestinus.) Nec tamen verissimile
est, hunc fuisse Hesichium Cœnobiarcham, sancto Hilarioni
valde charum, de quo Sixtus Senensis in Bibliotheca: quia
ad*

152
Anni.
Romæ

Anni
Chrif. a 1 annos 360. claruit, effeque nunc, ut credere par est, fere
centenarius: alius tamen illius instituti, quod tunc in Oriente
vigeat, esse potuit, nec literis, nec sanctitate inferior, siquidē
ad tantam dignitatem erectus.
r Is est, qui opus Paschale, sive Divinorum mirabilium car-
mine hexametro composuit, Cælius Sedulius Præbyter dic-
tus, quem Sigebertus in chron. Scotum facit, sed rejicit Nebri-
sens in comment. eiusdem Sedulij.
f Qui dono Dei in poesia.) Poetica.

Celebris habetur in Carpetania me-
moria, Rij Pontificis Olympij, cuius
liber de fide ibi, & alibi diligenter vol-
vitur.

t Scilicet primi, qui scripsit librum de fide contra Mani-
cheos, de quo Gennadius c. 24. & D. August. lib. 1. contra Lu-
lianus c. 3. & 7.

429

Iscius successorem habet Martinum,
vel Maiorianum, qui quidem inter fuit
Concilio Africano Teleptensi.

Vincentius ex Palatino fit Mona-
chus Lyrinensis, & multi Presbyteri vo-
cati, Aviti florent, cives Tarraco-
nenses.

u Aequalis fuit Casiano, scripsitque librum de prophanis
vorum novitatibus. Adi Bellarmin. de script. Ecclesiast.
anno 440.

x Duos Avitos commemorat Orosius in lib. ad August.
suosque concines dicit, Padilla etiam Cent. 5. cap. 9. Avitus
quoque

Anni.
Chrif. quoque. Fuit is, qui ex Oriente attulit reliquias S. Stephani,
de quo Gennadius in Catal. & Padilla Cent. 5. cap. 10. Anni.
Romæ

Paulo Tarraconensi Episcopo Boni-
facius etiam Caldeaquensis, ex ordine
Augustiniano succedit.

Petronius Maximus Augustus y de-
positus Compluti decedit.

y Consentit Paulus Diac. lib. 4. In eius locum Maximū
quendam substituens, Gerontius a militibus suis iugu-
latur. Maximus deinde purpuram exutus in Hispania
exulans obiit. Diversus abit Marcellinus in chron. qui Ma-
ximum & Iovinum ex Hispania extractos vinctosque ad ne-
cem affirmat Morales etiam lib. 11. cap. 11.

Gothi duce Castino^z vastant regio-
nem Carpetanam.

z Is Castinus ad Hispanias defendendas cum exerci-
tu directus erat. Qui superbus, & intemperans nihil
dignum in Hispania gessit. Ita Diaconus lib. 14. hist. Mis-
cellæ. Qui exilio Castinum pulsum affirmat, & quamquam
Consul fuit, nomen eius ex fastis Consularibus ex punctum
est l. 3. C. de Erog. mil. l. 14. C. de Collat. l. 5. C. de Don. memi-
nit etiam Prosper anno 428. Augustinus epist. ad Bonifacium
in appendice tom. 2. epist. 10. Vir illustrissimus Castinus
Sacramento se prodidit, &c.

Capreolo Diacono Toletano scri-
bit S. Caprasius.^a

a Rescripsi S. Caprasius: eumque esse, cuius est mentio
Qq apud

Anni. apud Sidonium Apollinarem in Carmine Eucharistico, qui Anno
 Chriſt. hoc tempore vixit. Inſula Lirinensis Abbas fuit. De cuius Roma
 ſanctiſſimis accolis ſic ait ad Fauſtum Sidonium.

Fratribus inſinuans. quantos. illa inſula plana
 Miſſerit ad cælum montes, quæ ſancta Capraſi.
 Vita ſenis, iuueniſque Lupi

Agitur de S. Capraſio 1. Jun. in Martyrol. Rom. Bedæ. V ſuar.
 Adone, alijs. Capreolus fuit Epif. Carthagin. de quo Baron.
 tom. 5. Ann. 431. num. 19. & 20.

Gothi non multo poſt in vadunt Cō
 plutum.

Toleti clarus habetur. Philippus diſ-
 cipulus S. Hieronymi.

Idacius Clarus^b inſignis habetur in
 Hiſpania.

^b Videtur de Idacio. claro loqui, qui adverſus Priſcillia-
 num Caſtra duxit, is enim Clarus eloquio, & cognomento à
 D. Iſidoro dictus eſt de vir. illuſt. cap. 2. forteque eius opera
 in pretio haberi. oſtendere vult. Hic enim Idacius Theodoſio
 maiore, & Valentiniano regnante. deceſſit. At ſi de Idacio
 hoc tempore vivente agit, is eſt, qui converſus ad fidem anno
 417. chron. orſus eſt à primo Theodoſij Conſulatu. Ad an-
 num 481. ut Iſidorus, vel ad annum 490. ut Sigebertus.

Meconem^c urbem prope Complu-
 tum in Carpetaniæ finibus ingenti fu-
 rore, ac crudelitate vaſtant. Gothi.

^c Nomen huius oppidi Arabicum putat Morales, ſed ſuo p-
 te ingenio fallitur. Idem ego oppidum Miacum Antonini eſſe
 reor, ſiquidem ab ipſo etiam prope Complutum collocatur. In
 itinere ab Emerita Caſarauguſtam, hodie nomen Meco.

Viginti

Anni.
 Chriſt.

Viginti fere militum millia^d contra
 Vandalos pugnancia varijs prælijs
 atrociter ſe mutuo concidunt.^e

Anni.
 Romæ

^d Id frequentibus prælijs patratum, ſed præcipue Duce Caſ-
 tino, qui ut ait Idacius: Inconſultè publico certamine cō-
 ſtigens auxiliorum fraude deceptus ad Tarraconem vic-
 tus eſugit.

^e Atrociter ſe multo concidunt.) Emendavimus: atro-
 citer ſe mutuo concidunt, vel atrociter ſe mutuo conficiunt,
 vel atrociter mutuo concidunt.

430

Sancti Martyres,^f ex Hiſpania in
 Africam tranſfretant patria Salmanti-
 cenſes, & in quibus Arcadius,^h & ſocij.

1181.

^f Sancti Martyres.) Futuros Martyres tamen deſtinatio-
 ne, ac voto, iam nomine ipſo dignos Martyres nominat. De his
 D. Auguſtinus epiſt. 180. Morales. lib. 11. c. 22. Padilla Cent.
 5. cap. 17.

^g Patria Samatuenſes.) Et hic ſimili ineptia nomen in cly-
 te urbis ſubvertit imperitus notarius, itaque ex C. Pinedæ.
 Reſtituimus: Patria Salmanticensis. Ita etiam habet Codex.
 S. Eccleſ. Hiſpalenſis.

^h Proſper in chron. Per idem tempus quatuor Hiſpani
 viri Arcadius, Probus, Paſcaſius, & Euticius dudum
 apud Giſſericum merito ſapientiæ, & fidelis obſequij
 clari habebantur, & c. Julianus etiam in chron. ad ann. 430.
 Primitiæ perſecutionis fuerunt quatuor viri fortiſſimi
 milites in Hiſpania, ſcilicet Arcadius, Probus, Paſca-
 ſius, Eutychius, Arcadius fuit Toletanus, & eorum mar-
 tyrium celebrat Maioranus. Eoſdem celebrat Eccleſia 13.
 Novemb. ex Beda, V ſuard. Equilino, & alijs.

Qq 2

Ad

Anni.
Chris.

FLAVII LVCII DEXTRI,

Ad Valerium, vel Valerianum Episcopum Cæsaraugustanum scribit Cyrillus. ¹

ⁱ Non extant ex eius operibus præter *Cathecheses*, & *epist. ad Constant. Bellarminus de script. Ecclesiast. in Cyrill. Cætera intercidernnt.*

Hoc etiam tempore delatum est in Gallæciam corpus S. Mammæ ¹ Cæsariensis Martyris, quod in monte Celso servatur: quamquam alij putant corpus esse S. Mammæ Eremitæ, qui non ante multos annos ibi quievit.

¹ Corpus S. Mammæ Cæsariensis Martyris.) *In Codice Arch. & Pined. Mammæ. Verius scriptum. A quibus reposuimus. Mammæ Cæsariensis illustrissimus Martyr à S. Basilio. Gregorio Nazianzeno, Niceta, Nicephoro, & alijs Græcis Auctoribus magno præconio celebratus. Recensetque Baron. in notis ad Martyrol. Rom. 17. Aug. Meminit etiam nostri Mammæ, sive Mammantis. Heleca Cæsaraugustanus: In paræcia Tudenſi corpus est. S. Mammetis, an sit Cæsareæ Capadociæ, an alicuius indigetis proprij, non omnino certum est. In Gallijs apud Lyngonas Caput & brachium S. Mammetis, sive Mammantis habetur, ut testatum reliquit Anonymi historia in Bibliotheca Floriacensi, fol. 226. Hodie huius Divi fanum est in Beticæ, & Lusitaniæ Colimitio non procul ab Arrucitano municipio, finitimorum populorum peregrinatione, ac votis frequentatum, habet etiam alibi Abbatix dignitatem.*

Dica

CHRONICI FRAGMENTVM.

Dica gliscit in Africa persecutio Vvandalorum ^m in Catholicos.

Anni.
Chris.

^m *Prosper. Isidorus, Victor, Gennadius, Victor Tunnuensis, & alij.*

Cohortium, quæ in Hispania sunt præstantissima hoc tempore Celtiberorum censetur, sedetque Brigantij, habetque Suellos iaculatores, ex oppido Gello corrupte dicto ab ipsi militibus Suellis, qui præstant arte iaculandi.

ⁿ *Iterum de Suellis iaculatoribus, qui à Celtiberia in Galæciam convolaverat. Itaque non uno loco considebant, ut inde pluribus populis nomen suum indidisse fateare necesse sit.*

Epistola B. Virginis ad S. Ignatium, & eiusdem ad sanctissimam Virginem ¹ manibus fidelium nunc teruntur.

Eodem tempore in Tabulario Messanenſi reperta est quædam epistola Hebraice exarata à B. Virgine ad eodem civis Messanenſes, & maximi ducitur. ^o

^o Et Maximi dicitur.) *Corrige: maximi ducitur. Advenit etiam Tamaius noster.*

Eodem tempore allata ad Hispanias reliquæ sacre Virginis Theodo-

ſia,

155
Anni.
Romæ

Anni.
Chrif.

FLAVII LVCII DEXTRI,

ſiæ P ad Cæſaream Paleſtinæ paſſæ ſub Maximiano, & ad oppidum haud ignobile, ¶ Cantabriæ dictum Salviæ terram cum maximo honore devectæ. eodem etiam anno repertæ ſunt reliquæ S. Memmij Mantij Eboreniſis in Luſitania Pontificis, & primi illius urbis Apoſtoli, qui converſo prius populo Catalaunenſi in Gallia, & poſtea in Hiſpanias traĩciens Eboræ prædicavit, ubi & martyrium paſſus eſt. Fuit civis Romanus, & Chriſti diſcipulus, & ab anno 36. Chriſti ad annũ 106. ſub Traiano martyrium, uti dixi, pro Chriſti nomine paſſus eſt.

p Theodorij.) *Repoſui: Theodoſte. licet enim aliqui Theodoram vocent; tamen Theodoſiam appellandam ad Cæſaream Paleſtinæ paſſam evincit Baron. in notis ad mart. 2. April. & ita ſcriptum reperi in Cod. Arch. & Pin.*

q Ad oppidum haud ignobile.) *Ignobilis exſcriptor ridicule læpſus ab Arabibus nomina expiſcatur, ut oppidum nobile nomen corrumpat. Itaque repoſui. Ad oppidum haud ignobile. Et in Cod. Pinedæ ita ſcriptum poſt hæc reperi.*

Per Hiſpanias celebris erat memoria Pomponij Paulati Toletani, Calidoniij Braccarenſis, Luciani Cæſaraugſtani Epifcopi: qui præter quam fuerunt ſcriptores egregij, Concilio cuidam

Car.

Anni.
Romæ

CHRONICI FRAGMENT VM.

156

Anni.
Chrif.

Carthaginēſi cum alijs Africanis interfuerunt, & ſubſcripſerunt.

Anni.
Romæ

Florebāt opera Iſidori Senioris ¶ Epifcopi Cordubeniſis ſuper Lucam, & Reges: moritur anno Domini 439. micuit egregia doctrina, & opinione mirabilis ſanctimonix. Succedit in Sede Pontificali Cordubeniſi Gregorio ¶ viro ſanctiſſimo doctiſſimoque anno circiter 400. fuit Pontifex annis triginta.

r *Quæ etiam nunc extant in Biblioth. Vet. Pat. tom. 6. Poſſevin. in apparatu lit. I.*

f. *Poſt Iginium Gregorius, poſt Gregoriũ, Iſidorus Senior.*

Cum hæc ſcriberẽ regnabat in Hiſpania Theodoredus Rex, ¶ currebatq; eius annus XXII. Romæ M. C. XCII. Chriſti CCCC. XL. Era CCCC. LXXVIII. ætatis vero meæ 72. Iam incipiente decrepita. Qui Rex ſucceſſit Vvalix; hic Sigerico, Sigericus autem Ataulpho, qui Barcinone patria noſtra occiſus XXI. Auguſt. anno 416. in cuius memoriam hoc ego carmine luſi.

t. *Sic D. Hieronymus Eufebij chronicon, & ſuum abſolvit, quem imitari videtur.*

Belli

FLAVII LVCII DEXTRI,

Anni
Christi.

Belli potens valida natus de gente Gothorū

Anni
Roma

Hic cum sex natis Rex Ataulphe iaces.

Aulus es Hispanas primus descēdere in oras

Quem comitabantur millia multa virum.

Gēs tuā te, & natos demū invidiosa peremit

Quē post cōplexa est z Barcino magnaparēs.

u. Belli potens valida natus de Gente Gothorum.

Hic cum sex filijs, Rex Ataulphe, iaces.

Hec Regis Ataulphi sepulcralis epigrapha marmore insculpta reperta fuit, Barcinone a vorum memoria. Sed quæ Ambrosio Morali, & Ioanni Mariana viris doctissimis recentioris sibi visa sit. At cum in Dextri antiquissimis Codicibus reperiamus, frustra viri illi coniectant.

x. Hic cum sex filijs.) Prolem non habuisse Auctor mihi est Lucas Tudensis, lib. 2. & Rudericus Tolet, hist. Goth. lib. 2. cap. 6: Sed Ibatnes Mariana de Rebus Hispaniæ lib. 5. cap. 2. Olympiodorum affert, qui Theodosium Ataulpho, & Placidia genitricem Theca argentea prope Barcinonem repertum. filiosque ex priore uxore de Sifegari sinu abstractos ueni a Sigerico datos affirmat. Cum quibus Dexter consentit.

y. Gens tua (tum demum nato) & te invidiosa peremit.) Reposui a coniectura, & carminis ratione.

Gens tua te, & natos demum invidiosa peremit.

Et ita apud Moralem post hæc scripta vidi.

z. Quem post complexa &.) Repone est.

SOLI DEO HONOR
ET GLORIA.

CHRONICON
M. MAXIMI
EPISCOPI
CAESARAVGVSTANI.

A D

ARGEBATVM

EPISCOPVM

PORTVCALENSEM.

SANCTO, ET

VENERABILI DOMINO

ARGBATO EPISCOPO

Portucalensi,

M. MAXIMVS SALVTEM

in Domino.

VM essemus in urbe Regia ad Concilium evocati à Dño nostro glorioso Rege Flavio Gundemaro, saepe internos cõvenimus, cum & sermo mul-

tus esset de historia Regum, quani non multo ante in lucem edideram. Tunc ad relatum nostrum deduxit sanctitas, tua, se velle habere continuationem omnimodæ historix, quana fecit Fl. Lucius Dexter: quod satis verecunde ab humilitate nostra flagitasti. Et cum tu pro tua benevolentia, & mea in te observantia, mihi iubere potuisses: maluit à me sanctitas tua precibus contendere; quod quasi pro iure suo pos-

R r 2 set

set imperare, vel potius exigere, quod iuberet. Sequemur rationem temporum more nostro per Eras Cæsaris, & annos Christi, magis quam annos Urbis, Consulium, aut Augustorum. Vtinam tam diligenter fecerim. Imperata, beatissime pater, quam conatus sum exequi libenter: produxi namque rerum narrationem ab Era. Cæsaris 469. ad Eram 650. id est ab anno Christi 431. ad annum Christi 612. Paulo post mortem Fl. Gundemari. Vitam S. Patris nostri Benedicti versibus Heroicis, expolitam primo quoque tempore ad Beatitudinem tuam transmittam. Me tuis orationibus plurimum Deo commenda, sanctissime, & venerabilis Pater. Bene iterum, atque iterum in Domino. Vale..

AD Argebatum Portucalensem Episcopum.) *Argebatum, sive Argicritus Portucalensis Episcopus subscripsit Concilio Tolet. 3. & Decreto Gundemari Regis: fuitque ex ijs, qui Arianam Impietatem abiurarunt.*

Expolitam. In Arch. Hisp. explicitam.

Me tuis ordinibus commenda.) In Archiep. orationibus. - Ex quo emendavimus, ita etiam exemplar. Ecclesie Hispal.

CRONI-

468.

Augustinus in Africa migrat Doctor gloriosus ad cælos. ^a

430.

^a Augustinus in Africa migrat Doctor gloriosus.) *Ex Possidij scriptis de vita, & obitu D. Augustini, Paulo Diacono lib. 14. Cum ab Imperatore Theodosio ad Concilium Ephesinum evocaretur, Theodosio XIII. & Valentiniano III. Consulibus. Hoc eodem anno, qui à M. Maximo signatur, quod Liberatus significat hisce verbis: Scripsit Imperator, & Beato Augustino Hipponensi Episcopo per Ebagnium Magiltrianum, ut ipse Concilio præstaret suam præsentiam, qui Ebagnius veniens Carthaginem Magnam audivit à Campolo (lege Capreolo) B. Augustinum migrasse ad Dominum.*

^b Dracontius Presbyter Iogævus moritur Osci.

^b De Dracontio agit D. Isidorus de viris illust. cap. 37. *Ille fonsus in Eugenio c. 14. liber de mundi creatione extat in Bibliotheca Vet. Pat. tom. 8. alias 6.*

Alani, Vvandalique ^c mutant nomina in Bætica: nam Ancanicum vocant Alanis: ^d Calem Cacalni: ^e Fortunales oppidum S. Nicolaj: ^f Tereses Canani: ^g & post in Tarraconensi consistunt in oppido Palfuriana, ^h ubi natus est

S. Oren-

Era.
Cæsa.

S. Orentius Episcopus Illiberitanus in
Bætica, qui moritur anno Domini 481.
Postea Alani migrantes in Lusitaniam
ex oppido Ierabrica fecerunt Alan-
querem, & Alburquerquem. ⁱ

Anni.
Chris.

e Elani Vandalique.) *Reposui Alani Vvandalique. Ea-
dem referuntur à D. Isidoro in histor. Vvandalic. Rod. Tolet.
c. 10. & 11. Mariana lib. 5. cap. 2.*

d Ancanicum vocant Alanis.) *In Archiep. C. & Pin.
Aeneanicum. Nomen retinet Alanis.*

e Caleni Calcani.) *In C. Arch. & Pin. Callem Caça-
llam. Forsitan idem oppidum est, quod vocatur à Plinio
Callet lib. 3. cap. 1. fuitque stipendiarium in conventu Hispa-
lensi. Mihi per vetustus nummus est ab altera parte caput ga-
teatum, & postica spica, & literæ. CALLET. In eo tractu
est Cala, hodie etiam Hispali contributa.*

f Fortunates oppidum S. Nicolai.) *In Plinio eo etiam
tractu. Terefibus Fortunales. Hodie San Nicolas est ibi
oppidum.*

g Terefes Canani.) *Primum in Plinio videmus, & for-
sitam est Guadalcanal.*

h Palfuriana.) *À Tarracone 17. M. P. Antonino in itin.
Vbi natus est S. Oriëtius qui moritur anno 448. At ubi
exitum eius scribit, annum 481. commemorat, quod verius.*

i Ex oppido Ierebrica fecerunt Alanquerem, & Al-
burquerquem.) *Mariana lib. 5. cap. 2. Morales lib. 11.
cap. 17.*

469

Nationes variæ ¹ in Hispania tumul-
tuantur, & hostiliter pugnant.

Vvandali, Alani, Suevi, Silingi, Gothi, Vvisego-
thi

Era. *thi interse, & cum Romanis, & Hispanis, sepissime Cadmeo, Anni.
Cæsa. infelicique exitu.* Chris.

470

Asperitas hyemis saluti plurimorum
nocuit.

432:

S. Isidorus Senior^m dedicat librum
Alegoriarum Orosio Episcopo Legio-
nis Septimæ Gæminæ in Hispania.

m *At uti ex Dextri fragmentis comperimus, iam Isidorus
Senior decesserat anno 430. ergo hæc quo ad sui principium
retro referri oportet, & librum nunc in pretio esse, & lecti-
tari ceptum fateamur necesse est: quod non semel Chronologi
faciunt per metalepsim sapius, & prolepsim etiam aliquando.*

Severus Episcopus Lamecensisⁿ flo-
ret scriptis: inter fuit primo Concilio
Toletano.

n *In Concilio Tolet. 1. subscribit Severus 3. loco Serenus 7:
sed neutri sedes assignatur.*

S. Marcellinus^o domo Toletanus.
Tribunus prius 6. Aprilis propter fidem
Catholicam Carthagine patitur.

o *Suas sedes mutarunt vocabula. Itaq; reposuimus: S. Mar-
cellinus domo Toletanus, & Tribunus prius 6. Aprilis
propter fidem Catholicam Carthagine patitur.) Vir fuit
fama notissimus, Tribunus notariorum ab Honorio in Afri-
cam missus ubi fraudibus Donatistarum pro fide Catholica
obtruncatus. De eo D. Hieronym. lib. 3. contra Pelag. Paulus
Orosius lib. 7. c. 42. Divus Augustinus eo usus est familiaris-
sime, ut plurimæ ipsius epistolæ testatur habent.*

Actius

Era.
Cæsa.

Aëtius Bonifaciū declinans ad munitoria contendit.

Bonifacius, inito certamine, P moriturus victor evasit.

P Paul. Diac. lib. 14. Idacius in Chron.

471

Aëtius ad Richilam, q̄ qui tunc Hunnis præerat, confugit, & auxilio sibi comparato, ad Romanum solum redit.

q̄ Aëtius ad Richilam.) Reponē. Aëtius. Est idem qui supra. Rem narrat Diaconus hisce verbis: Aëtius vero cū deposita dignitate agro suo degeret, ibique eum quidam eius emulus repentino in cursu opprimere tentasset, profugit ad urbem. Atque illinc ad Dalmatiam, deinde Pannonias ad Hunnos venit, quorum amicitias auxilioque usus, parem principatum, & ius interpollatæ potestatis obtinuit. Fuit etiam Richila Sævorum Rex, alius tamen ab isto Hunnorum, quem Diaconus non nominat. Idacius quoque Aëtium dignitatem recuperasse esserit.

Richila Rex Hunnorum moritur:
Bleda r̄ ei succedit.

r̄ Blada.) Reposui Bleda.

473

Theodoretus Rex Gothorum f̄ regnat in Hispania.

f̄ Theodoretus Rex Gothorum.) A Dextro Theodoretus à D. Isidoro Theodoricus, à Roderico Tolet. Theodoredus. Variante quoque in tempore, Isidor. Era 467. Rodericus 469. lib. 2. c. 8. hist. Gothica.

Bellum

Anni.
Chris.161
Anni.
Chris.Era
Cæsa.

Bellum contra Burgundionum gentem t̄ atrox exarsit, quo natio universa pene cum Rege Perefio u est deleta.

t Ductore Aetio. Sic Idacius. Aetio duce, & magistro militum Burgundionum cæsa viginti millia.

u Cum Rege Perefio est deleta.) In Pinedæ C. Rege Perefio. Suspicio legendum: Per Aëtium. Nam Burgundionū Regem Gundacarium Diaconus nominat lib. 14. His etiam temporibus Gundacarium Burgundionum Regem intra Gallias habitantem Aëtius Patricius bello obtulit, pacemque ei supplicanti concessit. Itaque legendum: Natio universa pene per Aëtium deleta est. Viderint doctiores, qui si de supercilio aliquid remittere velint, forsitan probabunt.

Ataulpho Regi Vvifegothorum x Sigericus, huic Vvalia succedit: Vvalia Theodoredus, ordine quodam inter eos servato.

x Ataulpho Rege Vvifegoth.) Isidorus, Idacius. Rodericus, Mariana, & ceteri rerum Hispanicarum scriptores.

Inter ea à Vvandalis delerur Carthago y in Africa.

y Paulus Diaconus, Prosper Aquitanicus, Idacius.

Maiorianus, vel Maiorinus z Episcopus Toletanus succedit. Esichio. Maiorinus hic fuit frater Maioriani Augusti.

S f z Maio.

Era z Maiorianus, vel Maiorinus.) *Idem etiam Martinus* Anni
Cæsa dictus à Loaisa in Catalogo, & Iuliano Petri in chron. Chriſt.

Huic postea succedit Castinus ^a vir
Consularis, pater simplicij Papæ. ^b Hic
Dux relicta militia, & sæculo, Clericus
factus electus est Archiepiscopus To-
letanus, ut suo loco dicetur. Hic dedit
nomen oppido valido in confinio Vac-
cæorum non procul Segobia, quod
dictum est Villa Castini. ^c

a Cuius nomen ex fastis Consularibus ex punctum, sed ab
Auctoribus passim redditum.

b Platina in Simplicio, & Ciaconus.

c Villa Castini.) Hodie nomen retinet.

475 Hoc anno Theodosianus Codex ^d 437.
omnium legum à legitimis Principi-
bus editarum correctus in lucem pro-
diit.

d Codicis Theodosiani promulgatio facta est Theodosio de-
cimum quintum, & Valentiniano quartum Coss. Novella.
Theodos. tit. i. hic est à partu Virginis annus 435. Sed nec
noster Auctore destituitur, siquidem suffragatur Holdander,
qui Consulatum illum Theodosij ad annum 437. trajicit.

476 Lampio ^e Episcopo Barcinonensi Bac- 438.
caugius ^f succedit.

e Is est

Era e Is est, qui S. Paulinum ordinavit, qui à Diago in Chrono- Anni.
Cæsa. logia perperam Olympius vocatur. Chriſt.

f Padilla in verso ordine S. Pacianum sufficit, & Paciano
Nundinarium, Diagus Berenguerium. Sed quo iure ipsi di-
468 cant.

Paccatis Galliarum motibus Avitus
Imperator ad Italiam redit.

g In auxilium exinanite reipub. Imperator salutatus. Dia-
con. in fine lib. 15. idē Idacius. Avitus in Gallijs, & ab exer-
citu Gallicano, & ab Honoratis (corrige: Honoracijs)
primum Tolosæ, de hinc apud Arelatum Augustus ap-
pellatur. Qui tamen breviter vita exemptus, ut Paul. Diac.
initio lib. 16. ait.

Camone Castro prope Nerium pro-
montorium ^h in Gallæcia S. Maximus
discipulus S. Martini floret.

h Eadem Gregorius Turon. de glor. conf. cap. 22. citatque
eius acta carmine scripta Molanus in addit ad Vsuardum,
& Martyrol. Rom. 20. Augusti. Nisi quod in eo Cainone pa-
rum diverso vocabulo.

477 Omnia Valentix rura ⁱ in Lusitania 439.
Alani, quibus Salida præerat, addita
fuisse dicuntur per eundem.

i Omnia Valentix rura.) In Arch. & Pin. C. Iura. Quæ
urbs sit Valentia hæc Lusitaniæ, in ambiguo est. Adi Mora-
lem lib. 8. cap. hist. Hispan.

Era.
Cæsa.
482

Fl. Lucius Dexter ^hpene decrepitus
obiit 10. Kal. Iulij Barcinone, vir plane
doctus, prudens, & pius.

I Cum vixisset annos plus minus. 76.

Sabino Episcopo^m Hispalensi extru-
so per vim maximam, eius loco in Sede
Hispalensi intruditur Epiphanius.

m Idacius in chron. Olymp. 305. Sabino Episcopo fac-
tione de Hispali depulso, in locum eius Epiphanius or-
dinatur fraude, non iure. Vassæus anno 441. Moral. lib. 11.
cap. 24. Radilla. Cent. 5. cap. 19.

Britanniæ, ⁿ usque ad hoc tempus
varijs cladibus dilaceratæ, tandem per
deditionem Saxonibus traduntur.

n Diaconus lib. 14. Sequenti deinceps tempore gens
Anglorum, sive Saxonum Britanniam tribus longis na-
vibus advehitur, quorum dum iter prosperatum domi-
fama retulisset, mittitur nihilominus exercitus multi-
plex: qui sociatus prioribus, primum hostes, propter
quos petebatur, abigit: deinde in Britones arma con-
vertit: conficta occasione, quasi pro se eis militantibus,
minus stipendia præparassent; totam prope insulam ad
Orientalem eius usque ad Occidentalem incendio, vel
gladio sibi subigit. Eadem Theophanes, & Gildo Bri-
tannus.

A pace hymni gaudeamus: ° & Ca-
tharina mirabilis P in Ecclesijs His-
paniæ.

o Apare

Era. o Apare Hymni Gaudeamus.) Duo reconciliatæ pacis Anni.
Cæsa. fœdera apud veteres hoc tempore invenio. Primum initum est Anni.
inter Actium & Albinum Romanorum duces, Auctore Leo-
ne Magno, Valentiniano quinto, & Anatolio Coss. Secun-
dum Pacis fœdus initum est cum Vandalis, & Gisserico eo-
rum Rege, Dioscoro, & Eudoxio Coss. anno Christi 442. quæ-
vis prosper in chronico horum Consulatum ad annum 445. di-
fert. Hæc secunda pax communior, & generalior toti orbi Ro-
mano fuit. De ea Paul. Diac. lib. 14. Eodem tempore pace
tocius orbis ex mirabili consensione Bonifacius ab
Africa ad Italiam per Urbem redit, accepta magistri
militum dignitate. Prosper. in chron. Totius orbis pace,
& consensione (Corrigo consensione) mirabili Bonifacius
ab Africa ad Italiam pervenit. Meminit etiam Pacis huius
Idacius in chron. Olym. 304. Victor. lib. 1. de Persecut. V
andalica. De Hymno illo: gaudeamus quid reponam non habeo,
nisi quod in primæ classis, ut aiunt, festivitibus, ab eo Missa
incipitur: Gaudeamus omnes in Domino diem festum
celebrantes. Qui forsitan ab hoc tempore initium habuit.

p Et Catharina mirabilis in Ecclesijs Hispaniæ.) Eo
ipso anno, quo pax confirmata est, celebratum est Concilium se-
cundum Vassenfense, in quo decretum est, ut Trisagium & Hym-
nus glorificationis in omnibus clausulis caneretur. Vt elicitur
ex eius Concilij Canone 4. & 5. Porro Trisagium erat canti-
cum illud, quod puer in altum elatus ab Angelo mirabiliter
cecinit: SANCTVS DEVS. SANCTVS FOR-
TIS. SANCTVS IMMORTALIS, MISE-
RERE NOBIS. Cum in urbe Constantinopolitana terra
subsultu quateretur insolito, de quo Baronius tom. 6.
Ann. 446. num. 12. Vnde mihi magna suspitionis occasio sub-
oritur hunc locum emendandi, & pro: Catharina mirabilis:
Cantilena mirabilis: sub stituendi. Quid enim nunc Catha-
rina cum Ecclesijs Hispaniæ commune habet, ut ab hoc tempo-
re ea mirabilis censeretur? Sentio corruptionem, & amoliri
non.

Anni.
Christ.
444.

*Era non audeo exemplaribus destitutus. Tu lector veritatis arbi-
Cæsa. ter æquus sedeto.* Anni.
Christi

Sancte moritur Imerius Episcopus
Tarraconensis^q interfuit Concilio Cæ-
saraugustano.

q *Himerius Episcopus Tarraconensis scripsit Damaso, qui
morte interceptus rescribere ipsi non potuit. Fecit Siricius,
misitque epistolam decretalem, quæ est in 1. tom. Concil. re-
ferturque in cap. Monachos 16. quest. 1. Vixit Himerius hic
in sede 60. annos, aut circiter: si tamen idem est, cuius memi-
nit D. Isid. cap. 16. in Siricio, ubi Ioannes Loaisa Eumetium
semper scribi in veteribus Codicibus Author mihi est.*

485 Leo Ecclesiæ Romanæ quadrages-
simus quintus^r Episcopus, qui Pontifi-
calem dignitatem iniit, meritis floret.

r *Leo Ecclesiæ Romanæ quadragesimus quintus.)
à Platina quadragesimus septimus numeratur.*

486 Alani in Hispania, Carpetaniam, &
Carthaginensem provinciam invaden-
tes, multis urbibus vastatis, possident.

Hermenericus^f Suævorum Rex pro-
pe civitatem Emeritam Augustam Lu-
sitaniæ metropolim in Ana fluvio Lu-
sitaniæ suffocatur.

f *Qui hanc procul Emerita Augusta: Quam cum S. Mar-
tyris Eulaliæ iniuria spreverat, in flumine Ana divino
bra-*

Era *brachio præcipitatus interiit. Ita Idacius Olym. 302. Ru-
Cæsa. deric. Tolet. cap. 17.* Anni.
Chris.

Richila Suævorum Rex^t pene totius
Hispaniæ Monarcha fit.

t *Idacius in chron. Olymp. 304. Rudericus in chron. lib.
unico cap. 18. Morales ubi supra.*

Synodus Arausicana^u posterior in
Gallia colligitur.

u *Conciliorum concinnatores hoc secundum Arausicanum
Concilium sub Leone referunt, vel Hilario. Baronius quoque
6. tom. Annal. ad ann. 461. de eo agit. Sed postea tom. 10. ad
annum 529. transtulit. Causam apud eum require. Forsitam si
nostrum Maximum vidisset nihil mutaret. Meminit etiam hu-
ius Concilij Iulianus Petri, vocatque Gallicanum.*

Bleda Hunnorum Rex fraude fratris
Attilæ perimitur.^z

z *Attila dum cum fratre Bleda regnum intra Panno-
nias, Daciamque gereret, Bledam suum germanum, &
regni consortem peremit, Paulus Diaconus lib. 15. Profu-
per in chron.*

S. Leo Papa scribit ad Episcopos His-
paniæ, & præcipue ad S. Turibium^y
Episcopum Asturicensem.

y *Epistolam 91. quæ habetur 2. tom. Concil. reliquæ perie-
runt. Padill. Cent. 5. c. 2. alias ea epistola est. 93.*

Præsi-

Era
Cæsa.

Præsidente S. Turibio ^a Episcopo Asturicensi S. Leonis Papæ legato, qui apud aquas Celenas ^a oppidum Gallæciæ fuerat, Toletob ^b in Hispania conveniunt frequentes Episcopi præcipue idem Turibus Asturicensis, Idacius Lamecensis, Ascanius Tarraconensis, Maiorianus Toletanus, Epiphanius Hispalensis, Balconius Braccarensis, Nundinarius Barcinonensis, ^c Petrus Cæsaraugustanus, & alij Episcopi, & Abbates contra errores Priscilliani tunc denuo repullulascentes, prius tamen iam consopitos, & tota Hispania depulso.

^z Eius Concilij acta ita habent, ipse enim S. Leo Turibi^z congregandi Concilij formam præscripsit in epist. 93. ad finem

^a Apud aquas Celenas oppido.) Corrigo: Oppidum Gallæciæ. Hæc Concilij acta immixta sunt cum alijs Toletanis Concilij. Morales lib. II. cap. 24. Porro Aquæ Celenæ hodie, S. Iorge de Codeseda vocatur.

^b Toleti in Hispania.) Immerito viri doctissimi de loco celebrati Concilij dubitarunt. In eo siquidem ita scriptum: Ipsi etiam, & supra scripta viginti canonum capitula statuerunt in Concilio Toletano. Moral. lib. II. cap. 25. Padill. Cent. 5. cap. 22.

^c Bacconius Braccarensis.) Alias Balconius: at qui potuit præsens esse Balconius? Siquidem regula fidei à Patribus tradita, ad Balconium transmissa fuit. Concilij verba accipe Incipit regula fidei Catholicæ contra omnes hæreses

Ann.
Chri.

Era. Cæsa. hæreses, & quam maxime contra Priscillianitas, quam Episcopi Tarraconenses, Carthaginenses, Lusitani, & Bætici, fecerunt. Et cum præcepto Papæ urbis Romæ Leonis ad Balconium Episcopum Galliciæ transmisserrunt. Sed non dubium est præsentem fuisse Balconium, siquidem M. Maximus affirmat: cumque Metropolitanus Galliciæ esset, ubi maiori ex parte Priscillianistarum vesania vige-
bat, necessario con vocandus erat ad Concilium. Quod autem ipsi regula fidei transmissa sit, nullum negotium facessit, siquidem tanquam Metropolitanus Provinciæ Galliciæ, etiam præsentem demandari potuit Concilij executio. Baronius aliter sagaci coniectura rem transigit: illum audi. Sic igitur haud obscure significare videtur idem qui supra Lucretius, seorsim convenisse dictarum provinciarum Episcopos, (scilicet Bæricæ, Lusitaniæ, Carpetaniæ) cum Balconio Episcopo Braccarensi. Episcopos vero Provinciæ Galliciæ seorsim de rebus penes se gestis dedisse literas ad eundem Balconium. De loco etiam celebrati Concilij Episcoporum Galliciæ, mirum est, quam cum Maximo conveniat Baronius, inquit enim: Quod vero in Gallicia sub Balconio collectum est Concilium, illud esse celebratum in municipio Celenensi apud Lucensem urbem, vetera produunt monumenta, quibus, & retentiores Hispani consentiunt. Baron. 6. tom. num. 447. num. 16.

487

Eusebius Lugdunensis Episcopus, ^d & Hilarius Arelatensis ^e egregiam mortem meritis, & sanctitate plenam finiunt.

449.

^d Hoc tempore Eucherius Episcopus Lugdunensis sanctitatis, & literarum laude florebat, suspicorque de Eucherio scripsisse: neq; enim Eusebius aliquis eius Ecclesiæ Episcopus

T t hoc ævo

Era. hoc ævo fuit. De Eucherio Gennadius de vir. illust. cap. 69. Anni
 Cæsa. Honor. de Eccles. script. cap. 63. Isidor. de script. Eccles. c. 28. Christi
 Marcellinus etiam in chron. Fuit etiam Eusebius Mediola-
 nensis, qui scripsit S. Leoni Magno Epistolam fidei suæ.
 e Vitam conscripsit Honoratus Masiliensis Gennadius
 c. 69. Martyrol. Rom. 5. Maij Isidor. c. 29.

Hæresis nefaria à quodam Archi-
 mandrita nomine Eutychete f exco-
 gitata in perniciem religionis serpit.

f Negabat duas esse in Christo naturas: damnatus est à Con-
 cilio Chalcedonensi act. 1. Theodoretus lib. 4. in fine. Liberatus
 breviar. cap. 11. Marcianus August. l. ult. C. de Apostatis.
 Victor Tunnunensis in chronico. S. Leo Magnus pluribus
 epistolis.

488 Valentinianus Iunior, & Marcianus 450.
 Imperant.

g Ille ab anno 425. hic ab anno 450. Ex Onuphrio Baro-
 nio, & Spodano.

Hoc anno 8. Maij Maiorianus h Epif-
 copus Toletanus evitā discessit.

h Aliter Iulianus Petri.

Succedit Maioriano in sede Tole-
 rana, Castinus vir militaris, i ad quem
 scribit S. Leo, sicut ad aliarum civitatū
 Præsules.

i Ma.

Era i Magister militum fuit, & Consul. de eo multa apud Pau- Anni.
 Cæsa. lum Diac. lib. 14. & 15. Idacium in chron. Iulianus Petri de Christi
 eo. Castinus S. Maioriani Archidiaconus omnium suf-
 fragijs Maioriano succedit. Nos in Dextro aliqua de
 Castino.

Hoc tempore apparuit Reipub. fa-
 cies valde miseranda, l nam nulla fuit
 provincia absque barbaro incurfore, &
 nefanda Arianorum hæresis, quæ se
 iam pridem barbaricis miscuerat natio-
 nibus, nomen Catholicæ fidei toto or-
 be pesumdedit, & miserabiliter de-
 cædavit.

l Recrudescente in Africa Vandalica persecutione: con-
 fligentibus in Italia Odoacre, & Theodorico. Gallis Britan-
 niam vastantibus. Theodorico paulo post Hispanias invaden-
 ti occurrit Reccarius cum magna militum multitudine. His-
 paniam prosternit uterque. Evulis maritima Galliciæ, & Bæ-
 ticæ depredantibus. Paulus Diac. Idacius, Isidorus, Iornandes,
 Palmerius.

490 Sancta Synodus universalis Chalce- 452.
 done coacta, m quæ damnat hæreses
 Eutychetis, & Nestorij hæreticorum.

m Victor Tunnunensis sub Marciani 8. Consulatu. Baro-
 nius tom. 6. ann. 451.

496 Toleti contrahitur Synodus, n ubi 458.
 recipitur fides Concilij Chalcedonensis.

Tt 2 n Iulian.

Era
Cæsa. n *Julian. in chron.* Frequentes in Hispania Synodi cir- Anni.
ca Concilij Chalcedonensis approbationem Toleti sub Chris.
Castino. Braccaræ sub Balconio. Hispali sub Eugenio.
Emeritæ sub Sempronio.

Mortuo Castino Toletano succedit
illi Fl. Paternus ° cognatus S. Eutropij
Nertobrigensis P Episcopi : qui Pater-
nus etiam alio nomine Campeius di-
citur.

o *Hic, ut ait Maximus, Campeius etiam dictus, & ita
in eius Ecclesie tabulis succedunt Campeius Castino, Castinus
Maiorino, vel Martino, Martinus Iscio, &c. Iulianus Petri
de Castino: Hoc anno, Castino vita functo, succedit eius
Archidiaconus Flavius Paternus Iulianus Campeius
vir consularis.*

p S. Eutropij Nertibrigenis Episcopus. *Eum esse sus-
picor Eutropiam, qui Paulum Orosium ad Africam misit su-
per animæ origine consulturum. Meminitque Padilla Cent. 5.
cap. 9.*

497 Petro CæsarAugustano, qui successit
Valerio ¶ tertio huius nominis, subro- 459
gatur Simplicius etiam Episcopus.

q *Tres Valerios à coniectura eliximus in Dextro, in hoc
Maximi testimonio confirmatur totidem, Martinus Carrillus
hic alios duos Episcopos Vincentios interijcit in hist. S. Va-
lerij, sed nos à Maximo stamus, dum res non liquet.*

Traslatio corporis S. Vincentij ¶ Con-
fessoris ad montem Vendiacum in Cel-
tiberia prope civitatem Bilbilitanam.

Vixit

Era
Cæsa.

Vixit sæculo Constantini Imperatoris.
Prius sepultus est, & ad oppidum Gror-
bios in Gallæcia à Maximiano Abba-
te Pictaviensi sepultus. Credi potest
ad Hispanias convenisse visendi sepul-
cri S. Iacobi causa. Iam natus annis 136.
annorum tunc sub Daciano Præside
Hispaniarum, civis Thesalonicensis,
cuius filiam mirabiliter sanitati resti-
tuit, cum prius graviter ægrotasset.

r *De hoc S. Vincentio, nisi sit is, de quo 20. April. in Mar-
tyrol. Roman. agitur, non habeo quid reponam. Immo fateor
ingenue totum hunc locum me non intellexisse, & ut concla-
matum peritioribus criticorum filijs, ut ipsi medicinam faciâr,
deservisse. Cetero quimplures fuere Vincentij tam in Gallia,
quam in Hispania, quos recenset Martinus Carrillus, in S.
Valerij historia cap. 10. Proverius ad Venantium Fortuna-
tum cap. 8. Franciscus Diegus Ainsa in histor. Oscensi lib. 2.
cap. 19. De monte Vendiaco, nisi sit Vindius (quod valde sus-
picor) nihil compertum habeo. Vindius mons prope Pireneos
fuit, vel illorum pars alij Montes Doca, seu Asturias, vo-
lant. Adi Ortelium in Thesauro.*

Actio, & ¶ Studio Consulibus mor-
tuus est S. Lucianus ¶ Presbyter, frater
Lucinij Bætici, ¶ ex urbe Bæte nunc
Vtricula 25. die Maij.

¶ Aestio, & Studio Coss.) *Reposui Aetio, & Studio.
Fuit hic Aetius Junior Aetij ter Consulis filius, Opilionis
frater.*

Fra frater. Ita ex Cassiodoro asserit Onuphrius in fastis. Studij Anni.
Cæsa. mentio est in l. Conventiculos, C. de Episcopis, & Clericis, & Chris.
 in C. Theodos. lib. 16. 2. & 37. Auctor fuit Cænobij Srudita-
 rum, vel Acemetarum, quod Constantinopoli in honorē. S. Ioa-
 nis Bapt. edificavit. Niceph. lib. 15. cap. 23.

t Mortuus est S. Lucius Presbyter: frequentior, ac
 verior scriptura Codicum Lucianus retinet, à quibus repo-
 suimus. Præterque Codicum fidem, id etiam Marcellinus in
 chron. de hoc Luciano Presbytero (ita cōiectamus.) Lucianus
 Presbyter, vir sanctus, cui revelavit Deus, his Confuli-
 bus, locum sepulcri, & reliquiarum corporum S. Ste-
 phani Martyris. Gennadius eadem fere verba. Lucianus
 Presbyter vir sanctus, cui revelavit Deus temporibus
 Theodosij, & honorij locum sepulcri, & reliquiarum
 S. Stephani. Nec fuit hoc tempore Lucianus Presbyter alius,
 vir quoque sanctus, ac fama notus præter hunc, cuius mortem
 hoc anno tam accurate M. Maximus signat, fratremq; tradit
 Lucinij Bæticij, & ex nostra Bete, sive Vtricula.

u Lucinij Bæticij. Ille est Lucinius Bæticus fide Catholi-
 ca, elemosynarum largitione, nobilitate, divitijs, literis, &
 multis clarus virtutibus, clarior etiam D. Hieronymi Episto-
 tolis: cui amicitiam pristinam testatus monumentum ære peren-
 nius Theodora eius relicta vidua ab Hierosolymis transmis-
 sit. Vide epistolam D. Hieron. 27. & 28.

In regione Oppidana, & in Oreta-
 nia * Hispaniæ floruit olim sub Castino
 Archiepiscopo Toletano Ruffus Mag-
 nus Festus Avienus, y qui scribit de
 Oris Hispaniæ, & situ orbis vario car-
 minum genere.

* In regione Pedania in Oretania.) Restitui. In regione
 Oppi-

Era Oppidana, & in Oretania. Oppidani populi, iisdem etiam Anni.
Cæsa. Lancienses, & Transcudani ex vetere lapide in Ponte Al-
 cantara à Morale, & Ortelio.

IGEDITANI. LANCIENSES. OPPIDANI. TALORI,

y Nobilis etiam historia Romanæ Auctor. V. C. cuius ope-
 ra ad huc extant: scilicet Ora maritimæ Hendecasyllabis,
 Descriptio orbis terrarum heroico carmine. Fabulæ Aescopica
 carmine Elegiaco. Hispanū fuisse asseverat Matamoros in de
 Academijs, Morales, & alij: vide Possevin. in Bibliothec.
 lib. 16. cap. 21.

Per hæc tempora floret in Bætica in
 territorio Arcilacensi ^z S. Victor Ere-
 mita, ^a vir egregie sanctus: de quo me-
 moriæ proditū est ab utero matris suæ,
 Dæmonibus fuisse formidabilem: cu-
 ius corpus in Gallias delatum est.

^z Scio Arcilacim in Bætica esse ex Ptolemæo, quam Mole-
 tius Alcalahorra nominat. Sed multa in illis, quo ad res His-
 panicas subleste fidei sunt. Quidam suspicantur Arcilacim in
 montibus Marianis fuisse, ubi nunc est Aracena, in cuius ter-
 ritorio altum montis ramentum præruptis caubus denso in-
 horrescit nemore. Ibi spelæa, vitreique fontes, tum convalles
 proceris arboribus opacæ solitaria vitæ silentia suo iure de-
 poscunt. Manet adhuc prisca structura sanum, villaque,
 quam vir clarissimus Benedictus Arias Muntanus loci op-
 portunitate illectus, & priscam solitariorum habitationem
 veneratus edificari fecit. Ea loca cum visitare pristini hospi-
 tis Lares salutavi Epigrammate ludens.

Mon-

Era
Cæsa.

M. M A X I M I,

Montani salвете Lares, vacuumquē cubile,
Ac olim Rupes hospite clara tuo.

Dum fleo, adeste. Audite pij. Sit funeris instar,
Magnam Montani voce ciere animam,

Cuius adhuc montes, atque avia longa reclamāt
Notmen, adhuc mœrens ingeminatq; domus.

Hicet hospes ego querula ni voce cierem
Montanum, plusquam faxcus ipse forem.

Nam mihi Montanū (facile est imponere amāti)
Rupes, antra, nemus, fons vitreusq; refert.

Hic legit: scripsit sæpe hic: arcana revolvit
Biblia Davidicis inlytra carminibus.

Gratulor hoc vobis: tamē hoc, & cōqueror: cheu
Quam citō Montanum redditis, eripitis.

a De Victore Arcilacensi, sive Archiacensi, ut est in martyrol. Rom. fit 26. Februarij, & D. Bernardus sermone 55. & 56. multa.

Sub idem fere tempus S. Pamphilus
b Valvensis in Vaccæis **c** Hispaniæ ci-
terioris populis Episcopus: Profectus
in Italiam Corfinij, & in Pelignis **d** po-
pulis prædicat, largitate in pauperes, &
gloria præclarorum miraculorum il-
lustris.

b Eadem fere Martyrol. Rom. 28. April.

c Vaccæi populi longe lateque olim excrecentes eam His-
paniæ partem occupabant, quæ hodie Castilla la vieja, circa
Salmaricam, Zamoram, & Bletissam, & alios minorum gen-
tium populos excurrit.

d Hædie

Anni
Christ.

C H R O N I C O N.

169

Era d
Cæsa. Hodie: Campi de San Pellino.

Anni,
Christ.

Appollonius, & Leontius ^e sanctissi-
mi Pontifices in Hispania clarent.

e Martyrol. Rom. 19. Martij. Vbi Baronius se nescire fate-
tur ingenue quarum sedium Episcopi fuerint. Itaque non om-
nia nostra calluit vir alias doctissimus. Leontius Episcopus
Braccarensis interfuit Concilio Niceno, ipsique demortuo
suffectus est Appollonius. Julian. Petri anno 325. Leontio
in sede Braccarensi succedit Appollonius, huic, &
Idacius.

500 Masdra ^f Suævorum Rex per hæc ea- 462.
dem tempora moritur.

f Madra Suævorum Rex.) Alij Masdram, ut D. Isido-
rus, & Rudericus Tolet. Alij Maldram, ut Idacius, & Lucas
Tuderis.

Sancto Leoni Pontifici Romano,
Hilarius ^g sufficitur.

g Hilarius est in melioris notæ Auctoribus.

Benedictus Episcopus Auriensis, co-
mes Vincentij, floret literarum, & san-
ctitatis opinione Thesalonicæ His-
paniæ.

Maioriano Imperatore ad Dertho-
sam Hispaniæ necato ^h morte violentif-
sima, succedit in Imperio Severus.

Vu h Eadem

Era. h Eadem Paulus Diacon. lib. 16. nisi quod tacita Hispania Anni.
Cæsa. Tertonensi civitate pro Dertosensi, & Hiria pro Hiberno flu. Chris.
mine depravate in eo scriptum. Eadem fere depravatio Marcellini chronicon, Iornandem, multosque recentiores inuasit. Victor Tunnunensis Romæ necatum asserit: quem nemo sequitur.

Flavio Paterno Iuliano Campeio succedit in sede Toletana Sintitio Faltonius Probus i Flavij Faltonij Probi Anicij viri Consularis filius, vir egregie doctus, & valde Religiosus.

i Fl. Faltonij Robi Asinij.) Audacter reposui, sed vere: Flavij Faltonij Probi Anicij. Consulatum gessit Probus cū Gratiano Augusto anno 371. vir omnium privatorum post Augustos maximus, cuius apud Marcellinum, & Ausoniuū frequēs mentio: Habuit etiam duos filios Consules, Olybrium, & Probinum anno 408. Horum Consulum, aliorumque eius illustrissimæ domus plura reperiuntur Romæ, alibique monumenta, quæ sedula opera Cæsar Baronius antiquitatum Ecclesiasticarum restitutor orbi legenda, visendaque profert tom. 4. anno 395. ex quibus duo tantum, quæ emendationem nostram firmant, exhibebo.

ANICIAE. FALTONIAE. IN-
LVSTRISSIMAE. ET. SANCTIS-
SIMAE. CASTISSIMAE. FOEMINAE.
HERMOGENIANVS. OLYBRIVS.
V. C. CONSVL. ORDINARIVS.
ET ANICIA. IVLIANA.

C. F. D. D.

SEXTO:

Era.
Cæsa.

SEXTO. PETRONIO. PROBO. V. C.
PROCONSULI. AFRICAE.
PRAEFECTO. PRAETORIO. QVA-
TER. ITALIAE. ILLYRICI.
AFRICAE. GALLIARVM. CON-
SVLI. ORDINARIO. PATRI.
CONSVLVM. ANICIVS. PROBI-
NVS V. C. CONSVL ORDINA-
RIVS. ET. ANICIVS. PROBVS. V. C.
QVAESTOR. CANDIDATVS.
FILII. MVNVS. SINGVLARI.
RELLIGIONE. DEBITVM.
DEDICARVNT.

Vides quam veritati consona sit castigatio nostra. At Tama-
ius amicus noster in Dextri Vindicij aliter.

501 Orōtius in sede Hispalensi succedit 463.
Pontifici Sabino. 1

1. Qui Sabinus post viginti annos, pulso Epiphano intruso, restitutus fuit. Id Vasseus, Garivanius, Morales, Padilla, & alij asseverant. In Tabulis eius Ecclesie, in verso ordine, Maximus, & Laurcanus post Sabinum sufficiuntur, post quos Orōtius, vel Orantius perperam, ut advertit Padilla in Chron. logijs.

Floret Toleti Tonantius^m Archidia-
conus, ad quem Sidonius Apollinaris
scribit.

Vu 2 m Inim-

Era m In Impresis magna barbarie Tonantus, & Silonius. Anni.
Cæsa. Restitui Tonantius & Sidonius ab eius epistola 13. lib. 9. me- Christi
minitque aliàs sepissime Tonantij preut viri amicissimi lib. 1.
epistola 7. & lib. 9. epistola. 13.

Suævi Lusitaniam compefcunt ad urbem Esurim, & Asturicam, & ad ostium Orientale fluminis Anæ, quod idem est.

n. In Impresis paulo aliter: Suævi Lusitaniam compefcunt ad urbem Esurim, vel Asturicam (quod idem est) ad ostium Orientale fluminis Anæ. Fateor in hoc loco magna me difficultate premi, nec forte facile me expediam. Quid enim est Lusitaniam compefcere ad urbem esurim, vel Asturicam? Asturica, vel Asturiaca, ut est in Codice Ioannis Pinede, valde ab Esuri disparata: Siquidem Asturica ad Astures, & mare Britannicum spectat, hodieque, luxato nomine, Astorga dicitur. At Esuris ex diametro opofita ad ostium Anæ, & ad Oceanum Atlanticum respicit, uti ex Antonini itinerario liquet. Resendius, & Barreiros volunt esse Xerez de los Cavalleros, itque ex Luca Tudensi, & Concilij Hispaniæ convincitur. Rursus disturbat glossema illud (quod idem est) si enim eandem esse urbem Asturicam, & Esurim voluit intelligi (quod à Maximi mente maxime alienum indico) scribi oportuit: quæ eadem est: ut relativum urbis nomini foeminino responderet. Iterum etiam Orientale Anæ ostiū torquet. Anas uno tantum ostio in Oceanum Atlanticum effluit, Strabone teste. Anas versus meridiem se convertit, & interceptam regionem circumscribit. Id ipsum Plinius, verumque natura testantur. Tentabam igitur legendum: Suævi Lusitaniam compefcunt ad urbem esurim, & Asturicam, & ad ostium Orientale fluminis Anæ, quod

Era quod idem est. Hoc enim pacto nulla literæ violentia infer- Anni.
Cæsa. tur, & res in apertam veritatem deducitur: cum enim Lusitania Christi
antea in longiores terminos excurreret, & Castra Caci-
lia, Castra Iulia, Placentiam, Abulam, Salmanticam, plures-
que minorum gentium populos comprehenderet; Suavorum ea
mens fuit, ut laxiores fines comprimerent, & ad ea loca scilicet,
Asturicam, Esurim, & ad ostium Anæ, quasi ducta linea,
coarctarent. Nec nos ostium illud Orientale valde sollicitos
redit, ab Strabone ita habemus. Ac deinde Anas fluvius
duobus se obvolvens ostijs, quorum singulæ sunt naviga-
tiones. Igitur alterum ostium meridiem versus hodie manet,
quo unico Anas fluvius in mare effunditur, oblimato iam
altero (ut & in Bate contigis) quod versus Orientem tendebat.
Id quia M. Maximi ævo parum, aut nihil ab altero dissociabatur,
ideo addidit, quod idem est: quasi diceret: unum, iam est cum
altero meridionali ostio. Nec hoc à lingua Latina alienum, nam
idem unum significat: Cicero promo Domo sua. Hoc unum, &
idem videtur esse, atque illud, quod de me ipse nominatim
tulisti. Et ibidem: Tam Hercule est unū, quā quod idē.
Quod si hæc ita non placent, tu nimis curiose lector,
Tiresiæ Manes consule. Ego D. Melchioris Sablancæ
I. V. Consulti, & politioris literaturæ doctissimi iudicio
contentus sum, nec alium suffragatorem ambibo.

In conventu Braccarenfi monstrum duarum naturarū cernitur, sicut & idē visum est tunc in tractu Legionensi.

503 Ajax homo Gallata^o peste Ariana infectus virus suarum hæresum nocentissimum in incautos Suævos effundit. 465.

o Audax homo Gallus.) Repesui: Ajax homo Gallata, Ex Isidoro, & Idacio. Ille in Suevorum historia. Ajax natione

Era natione Gallata effectus apostata, & Arianus inter Suævos, Regis sui auxilio fidei Catholicæ hostis emerfit. **Annus**
Cæsa. Cuius seductione Suævi à fide Catholica recedentes in Arianum dogma declinant. *Idacius in chron. Olymp. 310.* Ajax natione Gallata effectus apostata, & Senior Arianus (*forte Sævior*) inter Suævos Regis sui auxilio honestis (*corrigere: hostis*) Catholicæ fidei, & divinæ Trinitatis emergit. *De Gallicana Gothorum in habitatione hoc pestiferum inimici hominis virus advectum. Rudericus in chronico Suæv. c. 19.*

506 Per idem tempus erat Rex Gothorum Theodoricus. P **468.**

P Isidorus, & Iornandes interfectum anno præcedenti asseverant. Rudericus Toletanus vitam in hunc usque annum pro ducit, lib. 2. c. 10.

Hilarius Papa contrahit Concilium Episcoporum Romæ. ¶

¶ In natali suo anno 445. habetur 2. tom. Concil. petentibus Episcopis Tarraconensis provincie consultationem. Vnde vel numeri interciderunt, vel calculus M. Maximo defuit, qui ad ann. 468. initum Concilium traduxit, demortuo scilicet Hilario, sedenteque Simplicio.

Theodorico succedit in Regno Vvi segothorum Euricus r sub Leone Imperatore: hic misere Gallias afflictat.

r Idem qui supra Auctores Isidorus, Iornandes, & Rudericus, licet varium iactant calculum.

Huius

Era
Cæsa.

Huius Regis Eurici iussu exulat apud Sarcinium * Hispaniæ urbem f S. Volusianus Episcopus Turonensis, t & pro fide Catholica dicitur mortuus fuisse præssus ærumnis in exilio. **172**

Annus
Christ.

f Sarcinium Hispaniæ urbem. *Immo Gallia Belgica supra Cissindriam rivum, ut vult Meierus. At Ortelius Centrones affirmat.*

t Eadem fere Martyrol. Rom. 18. Januarij. Fulse Geegorius Turon. hist. 2. c. 26. & lib. 10. c. 31.

508 Ramismundus Suævorú Rex Coimbricam, & prodente Lusidio Olyssiponem, u urbes primarias crudeliter occupat. **470.**

u Idacius. Suævi Coimbricam dolose ingressi familiam nobilem (*Forfitam foeminam nobilem*) Cantabri spoliant, & captivam ducunt matrem cum filijs. Idem *Olym. 312.* Olyssipona à Suævis occupatur, qui illic præerat, tradente Lusidio. *Eadem Rudericus Tolet. lib. 2. cap. 9.*

509 Paulus Orosius Tarraconensis civis centenario maior veniens ex Africa Carthagine Spartaria moritur x unde, ut sanctissimus vir, Romam ad portatur, & in Ecclesia sanctissimi Eusebij, ubi Patruus Orosij iacebat, sepelitur. **471.**

x Vola-

Era. x Volaterranus lib. 18. Anthropologia in Africa obiisse, Anni.
 Casa. Romæque sepultum, & Tarapha eū sequutus in Arcadio af-
 firmant. Testes tamen neuter producit.

510 Sintitioni Episcopo Toletano succe-
 dit Palmatius y Paulinus, Palmatij Di-
 vi Augustini, & Hieronymi familiaris-
 simus cognatus. 472.

y Iulianus Petri: Iuliano Sintitioni Toletano Metro-
 politæ succedit in ea sede Palmatius Pammachij Ro-
 mani viri clarissimi frater, Praumatum, vel Praumatium
 nominant Loaisa, & Padilla.

511 Hunnericus² in Africa Vvandalorū 473.
 Rex Catholicos vexat.

z Hunnericus ab Isidoro: & Diacono appellatur. Sic re-
 pōsui.

512 Eiusdem iussu Liberatus, Bonifacius 474.
 Diaconus, Rusticus Subdiaconus, Sep-
 timius, Maximus Monachi Augustinia-
 ni, pro fide Catholica martyrium il-
 lustre moriendo pertulerunt.

a Martyrol. Rom. 17. Augusti. Victor Vvicensis lib. 3. de
 Persecut. Vvard. Ado Vvuardus, & alij.

Monachi Augustiniani.) Plura iam in Hispania monaste-
 ria Monachorum fuisse ex Concilio Tarracon. Can. 1. & 11.
 probatur, & cap. Monachi 16. q. coniectat Padilla Cent. 6. c. 3.
 affirmat cum Maximo Ioannes Marcus, Del origen de los
 ermitaños, ad finem.

Ilde.

Era
 Casa. 513 Ildefredus obfessa Tarracone^b urbe
 maritima perfruitur.

Anni.
 Chris.
 475.

b. Idacius, & Genebrardus.

514 Hunnericus Rex Arianus in Africā 476.
 multo crudelius^{*} sævit.

S. Sidonius Appollinaris Episcopus^e
 Arvernorum in Gallia (qui cum Palma-
 tio Archiepiscopo Toletano scripsit
 contra Vigilantium) gloria miraculo-
 rum, & doctrinæ claritate florens mo-
 ritur.

c Gennadius cap. 92. Gregorius Turon. hist. Franc. lib. 2.
 c. 23. & Spondanus hoc eodem anno in epit.

518 Petrus Mogus^d ab Ecclesia pulsus 480.
 Alexandrina Eutyichianā hæresim pes-
 tilentem miserabiliter excitavit.

d Petrus Mongogus ab Ecclesia pulsus Alexandri-
 na.) Mogus ab Evagrio vocatur lib. 3. c. 11. 17. & 18.

Mortuo Hermenerico Rege Aria-
 no Gratamundus^e pacem restituit.

e Isidorus vocat Gundemavum, Rudericus Tolct. Gunda-
 mundum, sive Guttamundum. Notat Loaisa in chronie.
 Vvandal.

Xx Telen-

Era.
Cæsa.

Telenſis Eccleſia in Hiſpania ad Pa-
lentinam ſedem, quæ in Vaccæis eſt,
transfertur, ubi multos annos adhuc
permanet.

519

Prifcianus Grammaticus † Conſtan-
tinopoli celebris habetur.

f *Julianus Petri anno 484.*

Obijt S. Orentius Epifcopus Illibe-
ritanus & ſcriptis clarus Julij die 7.

g *Julianus Petri anno 484. Orontius, Epifcopus Tarra-
conenſis vir illuſtris, quem laudat Sidonius Apollina-
ris, alij vocant Orentium, & fuit Epifcopus Illiberita-
nus in Bætica, civis Tarraconenſis. Fuit poſt hæc tempora
ſcriptor nobilis. Subſcripſit Concilio Tarracon. de quo Mor-
les lib. 11. c. 4. & 5.*

Euricus Gothorum Rex videt ſuo-
rum Palatinorum tela varijs infecta co-
loribus: h. quod prodigij loco habi-
tum eſt.

h Euricus Palatinorum Rex videt ſuorum Palatino-
rum.) Sic Impreſſi. At Gothorum: pro Palatinorum: primo
loco eſt ſuccenturiandum. Idem oſtentum narratur à D. Iſido-
ro in chron. Gothor. Era 504. Ruder Tolet. lib. 2. c. 10.

520

Euricus Rex Gothorum Arelate mo-
ritur, i cui ſucceſſit in folio Regni Ala-
ricus

Anni.
Chriſt.

481.

482.

Era
Cæſa.

ricus Rex: Regnat autem annos vigin-
te tres.

Anni.
Chriſt.

i *Iſidorus anno 484. Ruder. Tolet. 485. Padilla 483.*

521

Felix Papa ſucceſſor Simplificij Papæ
fuit. i Deſignavit in Hiſpaniam Legatū
ſuum Zenonem^m Archiepiſcopū Hiſ-
palenſem.

483.

i *Anaſtaſius Bibliotecarius, Platina, & Ciaconius.
m Epiftoſa eiſdem Pontificis quæ habetur. 1. tom. Conci-
liorum. Rom. & Venetijs 2. Non Felix, ſed Simplificius Lega-
tum ſignavit, ut ex ea epiftoſa conſtat. Scripſit etiam Felix eidē
Zenoni epiftoſam commendatitiam per Terentianum virum
Conſularem. Quæ habetur 2. tom. Sum. Pont.*

Simplicio Epifcopo Cæſarauguſta-
no ſuccedit in Sede Pontificali S. Ma-
riæ de Columna Ioannesⁿ vir egregie
ſanctus, & doctus.

n Ergo in illius Eccleſiæ Tabulis turbatus ord? Nā Ioan-
nes ſuccedit Vincentio, Ioanni alter Vincentius, huic ſimpli-
cius. Sed tamen Simplificius iſte iunior eſt, aliuſque ab eo de
quo Maximus. Hic enim Simplificius iunior, vel ſecundus,
ſubſcripſit tertio Concilio Tolet. & Cæſarauguſtano 2. anno
598. Itaque duos Simplificios neceſſario conſtitui oportet. Et
hoc ordine in albo Cæſarauguſtanorū Epifcoporū locari. V ale-
rius, Simplificius 1. Ioannes 1. Vincentius 1. Ioannes 2. V incen-
tius 2. Simplificius 2. niſi me calculus fallit.

X x 2

Syno-

Era
Cæsa.
522Synodus coacta Romæ^o habetur in
Ecclesia Vaticana.Anni
Christi
484.o *Adversus legatos prævaricatores sub Felice. 3. Libera-
tus c. 18 Baronius, & Spondanus, hoc anno.*Augustulus^P vir Consularis, ultimus
Augustorum Occidentis occiditur.p *Cassiodorus, & Marcellinus de eo in chron, sed nihil de
eius morte.*

524

Altera Synodus etiam hoc anno Ro-
mæ^q contrahitur. 486.q *Habita fuit in causa lapsorum in persecutione Vandalica
ab Hunnerico Rege Ariano inflicta.*Epiphanius Episcopus Tarraconen-
sis^r clarus habetur sanctitate.r *Qui hac tempestate claruit Epiphanius, non Tarraconen-
sis, sed Ticinensis fuit Episcopus. Nec in Tabulis Ecclesie
Tarracon. invenias. Tamen ita scriptum reperimus, nec mu-
tamus.*Trafamundus Vandalorum Rex^f
succesit Gundamundo: qui regnum
ingressus, fuit atrocissimus Catholico-
rum hostis.f *D. Isidorus in chron. Hac nova persecutio ex actis S.
Fulgentij Ruspensis colligitur. Habentur apud Surium 1. 10.
restaturque Ioannes Palmerius in chron.*

Fulgen-

Era
Cæsa.
527Fulgentius oriundus Toletæ, natus
Teleptæ^t patribus tamen Hispanis, ex
ordine Senatorio, ad Africam transmi-
gravit Monachus, & post Episcopus
tantum Ruspensis multa pro fide pa-
titur.Anni.
Christi
489.t *De quo D. Isidorus multa, sed non multis de vir. ill. c. 27.
Marieta eadem cum nostro lib. 5. c. 93 hoc anno 1625. inven-
tum est Fulgentij cuiusdam Monachi sepulcrum inditione
Marchenensi: prope oppidum Arahal, ubi sepulcra, & ossa si-
mul aliorum.*FVLGENTIVS. MONACHVS.
FAMVLVS. XPI. VIXIT. ANNOS.
PLVS. MINVS. XLV. RECESSIT.
IN PACE. VI. KAL. IANVARIAS.
ERA D. LXXXI.

528

Clodovæus Francorum Rex Turin-
gis^u bellum atrox movet. 490u *Iornandes lib. unico de rebus Geticis.*

529

Theodoricus fœdus inquit cum Odo-
acre^x de Regno partiendo. 491x *Paul. Diac. lib. 16. Cassiodorus, & Mathæus. Palmerius.*

530.

Synodus Epauensis contrahitur. &
& etiam Synodus Romana. 492

y Tem-

Era y Tempus antevertit. Siquidem celebrata fuit anno 509. Anni
Cæsa. at Synodus Romana 496. in absolutione Episcopi Miseni. Christi

532 Palmatio Episcopo Toletano succedit Petrus Presbyter Edeffenus natione Græcus^z vir doctissimus, egregius declamator, habitus in sæculo prius pater sancti Pontificis Romani Anastasij. 494

^z Ita in eius Ecclesia Chronologijs invenias. At ex vetusto Concilij Tarraconensis. Codice aliqui Hectorem interferunt. Ita Loaisa. Sed Iulianus cum nostro Petrum natione Græcum Palmatio sufficit.

534 Olympius hæreticus in sanctam Trinitatem blasphematus^a quare tribus missis fulminibus de cælo petitus interiit. 496

^a Isidorus in chron. Paulus Diac. lib. 7. Palmerius, & alij.

Reliquiæ S. Christophori martyrisc^b statura velut Gigantis in Hispanias delatæ maximæ venerationi sunt. Passus est egregius Christi athleta in Lycia^c urbe Sami, alijs Solymi.^d

^b Iulianus in chron. ad Castini tempus refert. Reliquiæ S. Christophori à Licia Toletum allatæ à S. Castino Toletano Pontifice in templo ei dicato collocatæ sunt.

^c In civitate Lycio.) Lycia provincia non civitas. Itaq; vocat civitate.

^d Urbe

Era. d Urbe Sami, alias Solymi.) Castigandum Solymæ, vel Anni.
Cæsa. Sidimæ, licet diversa sint ex Plinio. Chris.

Hector qui, & Ferrandus, e Carthaginensis Diaconus floret.

^e Victor Tunnunensis in chron. Isidorus de script. Eccles. c. 2. eius opera ab Achille Statio Lusitano Romæ edita extant.

536 Flavianus Episcopus Antiochenus 498.
fillam sedem probe regit.

^f Post Palladium Flavianus Iunior sufficitur à Genebrardo in chron. Spondano in Epitome, & alijs.

537 Synodus Romana g sub Symmacho 499.
Papa contrahitur.

^g Ad Baronium, qui harum Synodorum cogendarum tempus, & causas apprime disquirat anno 502.

Idem Symmachus Papa tertiam Synodum Romæ cogit.

538 Mandaburius h cum Arato Treverensi Episcopo disputat. 500.

^h Mandaburius.) An Ardiburius, vel Ardibures Asparis filius de quo Iornandes, Diaconus, Baptista Mantuanus in Agellarijs de eodem.

Dicitur Ardiburi possuisse Lacobriga septem Victori toties statuas, totiesque per illum Eruta Vandalicis bello insurgente procellis.

Meminit

Fra. Meminit etiam Andreas Resendius in Lusit. antiquit. lib. 4. Anni
Cæsa. in Lacobriga. Chris.

539 Petrus Tyrannus in Hispania captus
statim occiditur. 501.

Alaricus Rex longe lateque per Gal
lias evagatur.

540 Ioanni Cæsaraugustano Episcopo
Vincentius in sede succedit. 502.

541 Iustus Episcopus Ausensisⁱ in Hispa
nia literis, & sanctitate claret. 503.

i Hoc tempore claruit Episcopus Iustus literis, & sancti-
tate. Sed non Ausensis, sed Vrgelitanus Episcopus fuit, frater
Iustiniani, & Nebridij. De quo D. Isidorus cap. 21. Padilla
Cent. 6. cap. 22.

544 Alaricus Clodovæi Francorum Re-
gis filijsⁱ fœdus violat. 506.

i Alaricus Clodovæi Francorum Regis filius fœdus
violat. Nullus Alaricus Clodovæi Regis filius. Itaque la-
bes scripturæ historiam tollit. Emendo (Alaricus Clo-
dovæi Francorum Regis filijs fœdus violat. Id me docet
Iornandes de rebus Geticis: Missa legatione ad Clodoi-
Francorum Regem filiam eius Audefredam sibi in ma-
trimonio petit, quam ille grate libenterque concessit,
suos filios Childepertum, & Heldepertum, & Thuide-
pertum, credens hac societate cum gente Gothorum,
inito fœdere, sociari. Sed non adeo pacis ad concordia
profuit ista coniunctio: quia saepe numero propter Gal-
lorum terras graviter decertati sunt, & nunquam
Gothus

Fra. Gothus Francis celsit. Rei exitum Mariana eleganter des- Anni
Cæsa. cribit. hist. lib. 5. c. 6. Chris.

In Hispania Bætica apud Aquas du-
ras Constantiæ Iuliæ, quæ Offet^m di-
citur, moritur gloriose Gregoriusⁿ fa-
mulus Dei.

m Aliqui putant Offet, sive Iuliam Constantiam esse Tria-
nam, quæ Hispali ponte sublacio Iungitur, quibus minime af-
sentior. Licet enim Plinius lib. 3. c. 1. Hispali opponat, ex ad-
verso, non tamen adeo vicinum oppidum fuisse reor, & vel
esse Castilleja, vel S. Iuan de Alfarache, hæc enim longius-
cule, & fere ex adverso sunt opposita.

n Sepulcrum cum Lipsenis hodie in Alcalá del Rio ab
Hispali octo milliaribus visitur. Repertum, Ferdinando, &
Elisabetha Regibus Catholicis: tēplum erectum, quod Magna
oppidanorum religione colitur. Ibi capsula inaurata, ubi relli-
quia. Cippus etiam cum epigrammate.

IN. HOC. TVMVLO. IACET.
FAMVLVS. DEL. GREGORIVS.
QVI. VIXIT. ANNOS. PLVS. MI-
NVS. LXX. RECESSIT. IN.
PACE. DIE. NONA. SEPTEM-
BRIS. ERA. D. XXXXII.

De Sancto Gregorio Offerano, vel Aquisdurensi agunt Mo-
rales lib. 11. cap. 41. Marieta lib. 6. cap. 43. Padilla Cent. 6.
cap. 1.

Yy Petro

M. MAXIMI,

Era
Cæsa.

Petro Episcopo Toletano succedit
Hector ° in Africa Diaconus, Dicitur
etiam Ferrandus, familiaris S. Fulgen-
tij Ruspensis: qui propter eminentiam
in regimine, & in alijs dotibus dicitur
est Metropolitanus Carthaginensis pro-
vinciæ: micuit literis, & sanctitate.

540

o *Julian. in chron. Palmato Episcopo Toletano succedit
Hector cognomento Ferrandus Afer. Qui in sede Car-
thaginis Archidiaconus fuerat: vir fuit doctus. Ad an-
num 540. vivit. Suppletque opera S. Fulgentij Ruspens-
is. His consentanea narrat Isidorus de vir illust. c. 12. non ta-
men Toletanum Episcopum affirmat. Sed certe subscribit
Concil. Tarracon. anno 516. & se Metropolitanum Carthagi-
nensem affirmat. Meminere Baron. tom. 7. anno. 539. Belar-
minus de script. Eccles. anno 504. Marquez Del origen de
los Ermitaños cap. 11. §. 4. & 5. circumferuntur etiam ve-
nerande antiquitatis carmina, quæ quia non obvia omnibus,
apponam.*

Hector ave sacer Antistes, Ferrande beate,
Africa quem tellus gignit, Hibera vocat.
Annos te multos fruitur Carthago ministro,
Defensor fidei vivus, & ultor eras.
Hæreticis nomenque tuum, celebresque libelli
Exosus, qui tu malleus hæreticis.
Contigit inde tibi Fulgentius ipse magister,
Lumen & eximie religionis honor,
Iamque ætate gravis Toletum Pastor adisti,
Hanc sedem scriptis vita, & honore iuvas,
Tricenna tandem Majj sub luce beatus
Qui fueras exul, & pia turba simul

Inde

Anni
Christi

Era
Cæsa.

CHRONICON.

178

Anni
Christi

Inde tamen Libyam repetis per mille pericla.
Doctor, & Antistes sidera calce premens.
Hinc tua Montanus vestigia pone sequutus
Subsedit celebrer Pastor in urbe tua.
Forfitam ille tuus fuit hac in sede minister,
Moribus, ingenio, par quoque laude tibi.
Hector amans pecudum, vigilantissime Pastor.
O Ferrande sacer, Præsul, amice Dei,
Sit curis Carthago tibi te docta ministro,
Dummodo Toleti sit tibi cura frequens.
Illa te rosei carpentem luminis auras
Vidit, & hæc superis carpere lucis iter.
Illa dedit vitæ primordia labilis usus:
Ista resurgentem læta videbit humo.
Felix Toletum, quæ tantum nata parentem,
Illius gremio continet ossa suo.
Et quem Pontificem quondam venerata recepit,
In sua Patronum commoda voce voca.

544

Clodovæus hasta confixit Alaricum 506.
Regem. P

p *Gregor. Turon. hist. lib. 2. c. 39. Hincmarus in vita S. Re-
migi, Procopius de bello Gothico lib. 1.*

Gesalaicus Vvisegothorum q Rex
ex Hispania profugit.

q *D. Isidorus in chron. Rodericus lib. 2. c. 11.*

Hector Episcopus Toletanus mirum
in modum emicat.

547 Theodoricus Ostrogothorum Rex 509.

Yy 2 in

in Hispaniam^r venit. Vbi aliquot annos pro nepote gubernat, iens, & rediens ad Italiani.

^r Theodoricus Ostrogothorum Rex in Hispaniam venit.) *D. Isidorus in chron. Lucas Tudensis in Theodorico, Iulianus Petri anno 516.* Theodoricus Amalorus Rex Hispanus interfuit Concilio Toletano, & antea Concilio Tarraconensi. *Idem anno 527.* Secundo Septembris moritur in Italia Theodoricus Amalorum Rex, Ostrogothorum, & Vvifegothorum, cum in principio anni fuisset in Hispania. *Hanc Auctorum confessionem interturbat Morales cap. 42. & in fabulas aniles ablegandam vult Mariana lib. 5. cap. 7. idque coniecturis tantum agentes: qua tamen firma ratione ab antiquis recedam, non invenio.*

Sanctina virgo Toletana^f nobilissima eidem Regi Theodorico, priore coniuge amissa, tunc viduo nubit.

^f *Lucas Tudensis in Theodorico, Rudericus Toletanus lib. 2. cap. 14. Vassens anno 567. Padilla Centuria 6. cap. 2. Iacobus du Brul in epistola ad D. Isidori opera.*

Eboræ in Carpetania Litorius^r Litorij Ducis, qui a Gothis captus est, filius famulus Dei, vir Catholicus, in Domino quiescit.

^r *Eius sepulcrum eadem Eborensi civitate, quæ hodie Tablæra de la Reyna, arborum memoria repertum cum epigraphæ. Affirmant Mariana lib. 5. c. 7. & Padilla Cent. 6. c. 2.*

LITORIVS. FAMVLVS. DEI.
VIXIT. ANNOS. PLVS. MINVS.
LXXV. REQVIEVIT. IN. PACE.
VIII. KAL. IVLIAS. ERA.
D. XXXXVIII.

De Duce Litorio à Gothis, capto plures meminere: Paulus Diaconus lib. 14. Inter hæc Litorius, qui secunda ab Aetio patricia potestate Hunnis auxiliantibus præerat, dum Aetij gloriam superare appetit, dumque Aruspicum responsis, & dæmonum significationibus fudit, pugnam cum Gothis in prudenter conferuit, ac primum quidem magnam hostium stragem edidit, postmodum vero, suis pene omnibus trucidatis, ipse à Gothis turpiter captus est. *Idacius eadem.* Bello Gothico sub Theodorico Rege apud Tolosam Litorius Romanorum Dux in consultis cum auxiliari Hunnorum manu irruens, cæsis his, ipse vulneratus capitur, & post dies paucos occiditur. *D. Isidorus in chron. Goth.* Litorius autem dum primum res prosperas adversus Gothos gefisset, denuo responsis dæmonum deceptus in bello à Gothis, amisso exercitu, miserabiliter superatur. *Sidonius Apollinaris in Panegyrico soceri*

Litorius Scythicos equites, tunc forte sub acto
Celsus Aremorico, Geticum rapiebat in agmen
Per terras Arverne tuas

Salvianus quoque fustus lib. 7. Litorij casum deplorat. Et Prosper in chron. anno 442. Theodosio XVI. & Festo Coss. Litorius ergo filius, cum pater captus trucidatusque est, septennis erat, vel si Consulatum illum Theodosij ad annum 439. retrahas cum Baronio, & Spondano, puer quadrimulus.

Era
Cæsa.

Tres aliæ Sydoni coactæ sunt Ro-
mæ^u sub Symmacho Papa.

Anni
Chri.

n Sub Symmacho sex Synodi celebratæ sunt. De tribus ac-
tum est superius. Quarta vocata est Palmavis, quinta adver-
sus Laurentianos, sexta apud S. Petrum contra vendicantes
sibi indebita bona Ecclesiastica, Baron. tom. 7. anno 503. Seve-
rinus Bin. tom. 2. Concil.

548 Symmachus Papa^x vir sanctissimus 510.
evita discedit.

x M. Aurelio Cassiodoro Coss. anno 514. itaque si fastorum
scriptoribus fides quatuor annos ante vertit.

Gefalaicus Rex Vvifegothorū y mi-
ser, & profugus in Gallia obiit.

y D. Isidorus in chron. Gothor. Era 554. Rudericus Tolet.
Era 544. lib. 2. c. 11.

549 Symmacho Papæ in sede S. Petri suc- 511.
cedit Hormisdas.

550 Hormisdas Papa, 2° missis ad Ioan- 512.
nem Tarraconensem Episcopum lite-
ris, mirum in modum eum cohonestat.

z Datis Postridie Kal. April. sub Agapito Coss. ut Panvi-
nus in chron. Eccles. & Padilla Cent. 6. cap. 4. Julianus quoq;
meminit in chron. Hormisdas Pontifex posuit vicarios,
Ioannem Episcopum Tarraconensem provinciæ suæ
Vicarium, Salustium Bæticæ, & partis Lusitanæ, Cel-
sum Carthaginensis provinciæ.

Conci;

Era
Cæsa.
554

Concilio Tarracone congregato^a
præsidet Ioannes Tarraconensis Ar-
chiepiscopus Metropolitanus, & inter
alios Hector Ecclesiæ Toletanæ Pon-
tifex, Sedis Apostolicæ legatus.

a Celebratum 6. die Novemb. anno 516. tom. 2. Conciliorū,
Morales lib. 11. cap. 4. Padilla Centuria 6. cap. 3. Julianus Pe-
tri in chron. Carrillus historia S. Valerij lib. 2. pag. 198.

Severianus^a iam puerulus, natus To-
leti in Hispania ex Theodorico Ostro-
gothorum Rege, & Sanctina Toletana
fœmina nobilissima, filia Isidori Tole-
tani civis splendidissimi, viget.

a Rudericus Sancius in chron. Hic Theodoricus Rex pa-
ter fuit Excelentissimi Principis Severiani Ducis Car-
taginensis, qui ex nobili Theodora genuit sanctissi-
mos, ac clarissimos filios, videlicet Leandrum, & Isi-
dorum Archiepiscopos Hispalenses, & Fulgentium
Episcopum Tingitanæ (lege Astigitanum) ac Theodo-
siam uxorem Leovigilde Regis. Ioannes Vassæus sub ann.
567. Severianus ille Theodoricus Ostrogothorum Re-
gis, ut diximus, filius ex uxore Theodora in clyto Go-
thorum sanguine prognata.

Præter linguas Latinam,^b Cimbri-
cam, Gothicam in Hispania, erat lin-
gua Cantabrica, & politior Latina
Hispana; quæ copia verborum ele-

gantia;

Era.
Cafa.

gantia, & tumore à Cantabrica diferebat.

Anni
Citra

b *Mos hic usque ad Alfonso Hispan. Regem 10. perman-
sit. Testantur Garivains, lib. 13. cap. 19. Mariana lib. 13. c. 12.
Aldrete, Del origen de la lengua Castellana, lib. 2.
cap. 1. & 2.*

Concilia, leges, Acta publica: inscriptiones edebantur lingua Latina: cetera communiori lingua, vel Gothica, vel Hispana.

Qua de re extant libri integri, Hispana dialectos proprias, & vocabula nativa passim habet: multa miscentur illi ex externis.

Vincentius Abbas legionensis, ex ordine post S. Benedicti, quem accepit paulo ante quam pateretur martyrium, floret: patitur vero sub Richilane Rege Suevorum hæretico anno 546.

c *De eo fit II. Septem. in Martyrol. Rom. Flos. Sanct. Hisp. Thesaur. concion. tom. 2. & alij, ex Hispanica historia tractatoribus.*

Flavia Sanctina uxor Theodorici Ostrogothorum Regis olim, educat Catholice, & satis diligenter filium Severianum.

Florc-

Era
Cafa.

Florebat per idem tempus Salustius d
Episcopus Hispalensis, cui Hormisda Papa vices suas in Bætica, & Lusitania commisserat.

Anni.
Chris.

d *Ex eiusdem Pontificis epistolis postidie Kalen. April. anno 517. Baron. tom. 6. eo anno Padilla Cent. 6. c. 7. Julian. ubi supra.*

Canidio Episcopo Vicensi e succedit in Hispania Maxentius.

e *Reponēdū: Ausensi ex Pinced. C. & Tabulis eius Ecclesie à Padilla concinnatis. Subscribit Concilio Tarracon. primo.*

556

Hectori Toletano Episcopo succedit Celsus f natione Germanus, vir egregie doctus, & opinione rara sanctitatis clarus.

518.

f *Ita Julian. i chron. Loaisa, & Padilla in Chronolog.*

Theodoricus Rex Ostrogothorum Toleti regit Hispaniam g pro Nepote.

g *Isidorus in chron. Rudericus Tolet. hist. Goth. c. 3. Alfonso Carthagena in Anacephaleosi cap. 19. Lucas Tudensis cap. 59.*

S. Orentius Episcopus Illiberitanus h in Bætica scriptis valde floret, & fama.

Zz h Qui

Era h Qui vacat. Eius nunc famam, & scripta magni habita, Anni
Cæsa. perque omnium ora volitare asseverat. De eo iam supra. Chris

Vincentio Episcopo Cæsaraugustano succedit alter Ioannes. i.

i Forſitam est is, qui ſubſcribit Concilio Barcinon. & Ilerdenſi, Padilla Cent. 6. c. 21. & 25.

Dacius Episcopus regit Ecclesiam Mediolanensem.

Procopius de bello Gothico lib. 2. Cum belli Gothici tertius adhuc annus ageretur, ex Mediolano vir sacer quidam Dacius nomine, civesque nonnulli cum Romam venissent, à Bellifario suppliciter petierunt, modicum ad se præſidium mitteret, quo ſatis ſe poſſe aſſe-
verarent; non modo Mediolanum, ſe Liguriam omnẽ abductam à Gothis Imperatori recuperare. Baronius anno 538. num. 89.

Gilimerⁱ Dux deturbat regno Ildericum Vandalorum Regem.

i Gilimer Dux deturbat de Regno Ildericum. Gilimer: ſubſtituimus. A D. Iſidoro Ildericus vocatur Kilderis. A Ruderico Kildericus lib. unico c. 15. Paul. Diacon. lib. 7. Victor Tunnunensis. Beda in chron.

558. Iuſtinus Imperator edicit, m ut tem- 520.
pla ab Arianis ad illum uſque diem poſſeſſa Catholicis illico tradantur.

m Paulus

Era m Paulus Diac. lib. 17. in eo Principe. Cyrillus in rebus geſ- Anni.
Cæsa. tis Sabæ Anachoretæ. Chris

559 Belifarius Dux ſtrenuus, & prudens 521.
vincit in Africa Gilimerem, n quem & Constantinopoli ducit.

n Paulus Diaconus lib. 17. in Iuſtiniano Victor Tunnunensis, Iornandes de ſucceſſione Reg. qui hæc de Belifario: Elegit Belifarium, & numeros fortiffimosque milites deputans, ad Auſtralem plagam contra Vuandalos mit-
tit, qui favente Deo, qua venerat facilitate, ea celeritate Vuandalos ſuperavit, Libyamque ad corpus totius reipublice iungens, Gilimerem Regem, opeſque Carthaginiſ in urbe Regia Principi, ſpectante populo, obtulit.

560 Agnellus Episcopus Ravennas in- 522.
ſignis floret.

563 Beatus Montanus o ſuccedit Celſo 525.
ſanctiffimo viro, qui patriam ſuam Treverentem repetens, ibique prædicans vitæ Sanctimonia, ac miraculorũ frequentia fulget: eius translatio celebratur 23. die Februarij.

o Iulianus in chron. Celſo viro ſanctiffimo ad Germaniam profecto, & ibidem mortuo ſuccedit Montanus Archidiaconus Toletanus. D. Ildefonſus de vir. ill. c. 3. Loaiſa in collectione Conciliorum Hiſpaniæ, Padilla Cent. 6. cap. 12. & 13.

Z z 2 Syno-

Era
Cæsa.
564

Synodus Valentina, vel Valeriana p
in Hispania sub Montano Toletano
contrahitur, quæ tota quidem Hispania
servatur.

Anni
Chris.
526.

p Synodus Valentina, vel Valetana sub Montano
Toletano.) *Est certe Synodus Valentina, vel Valeriana,*
utroque enim modo in eius Concilij actis repetitur scriptum.
Sed hæc Era 584. coacta fuit. At sub Montano fuit hoc anno,
aut sequenti Synodus cuius initium est. In nomine Domini
Iesu Christi Synodus habita in civitate Toletana apud
Montanum Episcopum, sub die 16. Kalen. Iun. anno 5.
Regni Amalarici Domini nostri Era 565. Itaque aut men-
dam est in scriptura, aut tempus anteversum, sed mutare non
ausim.

Ausbertus Braccarenfis Episcopus q
à D. Michaelè Archangelo divinitus
admonitus in insula Tumba r prope
mare Gallaicum, nec procul à Britan-
nico templum eum suffraganeis Mi-
chaeli dedicat.

q Ausbertus Braccarenfis.) *Cameracensibus & Hanno-*
nibus præluxit mira humilitate, & Sanctimonia, Dogoberti
Francorum Regis tempore. Agunt de eo Martyrol. Rom. 13.
Decemb. is. Meminit quoque Sigebertus in Chron. anno 650.
r In insula Tumba.) *Hodie inflexo nomine, Tambo di-*
citur, manentque eius monasterij rudera, Prudentius Sando-
val anno 790.

Misera-

Era
Cæsa.
565
566

Miserabiliter vexantur ab hæreticis
Arianis Catholici.

Ausbertus Braccarenfis Episcopus,
vir egregius literis, prudentia, & reli-
gione, à Regina Crotildè Amalarici
Regis Vuisigothorum hæretici cõiuge
Catholica legatus ad fratres eius Gal-
lorum Reges secreto mittitur eodem
tempore.

Idem reversus à legatione ad Bel-
gium patriam revertitur, & prædicans
ibidem eius gentis habetur Apostolus
ad annum. 53 r.

567

Victor vir sanctus Episcopus Cartha-
ginensis f Hispaniæ floret.

f Puto de Victore Tununensi agere. Nam in Tabulis Ec-
clesiæ Carthaginensis Hispanicæ nullus Victor. Variantque
Auctores in illius scriptoris Episcopatu, alij Cummenensem,
Isidorus in Etymolog. lib. cap. 38. Turonensem corruptius vo-
cat. Fuit certè hoc eodem tempore celeberrimus, & fidei cons-
tantia, & scriptis. Vt à D. Isidoro prædicatur, de Script. Ec-
cles. c. 38 & vir. ill. c. 25. ubi Loaisa notat.

Apringius Episcopus Pacis Augustæ
in Hispania non procul ab urbe Emæ-
rita Augusta: quæ Pax Anæ fluvio ap-
posita est.

Isidor. de vir illust. c. 30. Trithemius de Eccles. scriptis
Moral.

Anni
Chris.
527.
528.

529.

Era Moral. lib. 11. c. 49. *Marieta* lib. 5. c. 15. *Padilla Cent. 6. c. 23.* **Ann**
Gala *Resendius lib. 4. Antiquitatum Lusit. Pacis Juliae, quæ hodie* **Chri**
Veja, vult esse. Sed nos Pacis Augustæ, quæ hodie Badajoz,
etiam sedis Episcopalis verius iudicamus.

569

Synodus Toletana sub S. Pontifice^u
 Mótano Toletano Metropolitano sub
 Amalarico Rege Gothorum habetur.

^u *Julian. in chron.* Sanctus Montanus sub Amalarico
 habet Concilium Toleti.

Turribius Palentinus^x à S. Benedic-
 to Romæ accipit habitum.

^x *Valde diversus à Turibio Asturicensi. De eo D. Isidorus,*
in Montano c. 3. eius corpus Labanæ apud Astures colitur.
Moralis lib. 11. cap. 48. Padilla Cent. 6. cap. 14. Prudentius
Sandovalius Episcopus Pampilonensis in histor. Episcopo-
rum fol. 274.

Celebris est memoria Italicæ^y in
 Hispania Romuli^z sub Traiano passi.

^y *Italicæ.) Magnorum Principum Traiani, Adriani, &*
Theodisij, plurimumque Augustarum & illustrium virorum,
etiam invidia renuente, alrix patria.

Olim opulens civitas

Aevo vetusto, nunc egena, nunc brevis,

Nunc destituta, nunc ruinarum ager est.

Eo loci oppidulum Sancti Pontij migravit & Sevilla la vie-
ja vulgo vocatur, manetque Amphitheatrum pene integrum,
& lateritio opere fornix, quod armamentarium à clavis ibi
suffixis fuisse videtur.

z Mar-

Era z *Martyrol. Rom. 5. Septemb. & eo die Græci in Menolog. Anni.*
Cæsa *Metaphrastes ex antiquis monumentis, quæ extant apud Lipo-*
manum tom. 6. & Surium tom. 5. fit quoque de eo in Ecclesia
Hispalensi sub duplicis officio.

Martinus post Dumienfis venit cum
 reliquijs S. Martini^a Turonensis Epif-
 copi in Hispaniam ad Gallæciam, ad
 Ricciarium^b Richilani hæretici succes-
 forem: quem Ricciarium in fide inf-
 truit in urbe Auriensi, prius dicta Obo-
 brigia Regia.

^a *Gregorius Turonensis de Miraculis S. Martini cap. 11.*
 Et admirantes suavitatem soni, interrogant custodes,
 quid hoc esset. Qui dixerunt: reliquiæ D. Martini in
 Galliciam transmittuntur. Et paulo post. Velociter ad
 portum Galliciae pervenerunt. Tunc comonitus à Deo
 quidam nomine Martinus de regione longinqua, qui
 ibidem nunc Sacerdos habetur, advenit. *D. Isidorus in*
chron. Sævor. Post multos deinde Reges Regnum Sæ-
 vorum suscepit Theodemirus, qui fidem Catholicam
 adeptus, Arianæ impietatis errore destructo, Sævos
 unitati fidei Catholicæ reddidit. Cuius tempore Mar-
 tinus Dumienfis Monasterij Episcopus, fide, & scientia
 claruit, cuius studio pax Ecclesiæ reddita est, & multa
 monasteria condita. *Gregorius Turon. lib. 5. hist. Francor.*
cap. 37. Rudericus Toletanus hist. Sæv. c. 16. Moral. lib. 11.
cap. 57. Padilla Cent. 6. c. 32.

^b Ricciarium Richilani hæretici successorem.) *At Gre-*
gorius Turon. non Recciarium, sed Theodemirum asserit con-
versum. Nam Reccarius antea Catholicus erat. Rudericus To-
let. hist. Sævorum. c. 18.

Tunc-

Era
Cæsa.

Tunc Suævorum fit solemn̄is renun-
ciatio, & abiuratio hæresis Arianæ, &
fidei cōfessio, ut post facta est sub Rec-
caredo Rege Gothorum Catholico To-
leti cum eisdem ceremonijs. Abiura-
verunt primum Rex, & Regina, & Aria-
mirus eorum filius, deinde hæretici
Episcopi, post Palatini, & populares in
Concilio, quod collegit Regis Impe-
rio Ausbertus Episcopus Braccaren̄sis
ante quam proficisceretur in Belgium
cum alijs Episcopis.

c Tunc Suævorum solennis renuntiatio, & abiura-
tio.) *Herco, an hæc abiuratio sit eadem, quæ in Concilio Lu-
cens̄i facta anno 564. Tempus aliud fateri cogit, & quæ hic
narrantur Concilio illi præcirrisse.*

Montanus Episcopus Toletanus, ^d
qui relicta uxore, ad Toletanam sedem
vocatus est, quam domi, tanquam so-
rorem habebat; accusatus quasi tunc
etiam rem haberet cum illa, miraculo-
so testimonio suam comprobat inno-
centiam, & post mortem clarus ha-
betur.

d *D. Isidorus de vir. illust. c. 3. Morales fusc lib. II. c. 48.
Padilla Cent. 6. c. 12.*

Ann̄
ChristiEra.
Cæsa.

Hoc anno Amalaricus Rex^e Gothe-
rum hæreticus à Gallis occiditur.

Anni
Christi.

e *Procopius de rebus Belisarij: Gregor. Turon. lib. 3. hist.
Franc. c. 1. Isidorus in chron. Goth. Morales lib. II. c. 46. Pa-
dilla Cent. 6. c. 13.*

Reccarius Rex Suævorū^f iam Ca-
tholicus mirabiliter floret.

f *Ribarius Rex Suævorum.) Rudericus hist. Suævorum
c. 18. Vbi tamen Reccarius, ex quo emendavimus.*

572

Iam successerat in Toletana sede pri-
maria Montano viro celeberrimo Iu-
lianus cognomento Pomerius, ^g qui in
modum Dialogi librum composuit:

534.

g *Iulianus, cuius patruus Iulianus cognomento Ro-
manus.) Labitur exscriptor, nam ab eodem Maximo habe-
mus hunc vocatum Iulianum Pomerium, non Romanum, &
sic castigavimus. Itaque sunt duo Iuliani, alter Episcopus To-
let. alter eius patruus Iulianus Pomerius. Hunc fuisse Gal-
lum asserit Isidorus de vir. illust. cap. 25. Gennadius Afrum
contendit scripsit 8. libros de anime natura. Confunditur pa-
truus cum sobrino à multis, sed perperam.*

Hic Iulianus habuit amicitiam cum
Vero Presbytero, cuius, & alterius Iulia-
ni mutuis interrogationibus, & respon-
sionibus librum, quem supradixi, Iulia-
nus cognomento Pomerius natione
Gallus^h composuit.

Hoc

Aaa

h Dño

Era h Duo fuerunt Iuliani Pomerij, alter Presbyter alter Dia-
Cæsa. conus. Vide Bellarminum de scrip. Eccles. ad ann. 680. Anni. Christi.

S. Gaudiosus Episcopus Turiafonensis sanctitatis gloria floret.

Turibius Monachus, ad quem scripsit Montanus Pontifex Tolertanus, è Monacho Benedictino fit Episcopus Telensis, vel Palentinus.

Iulianus Pomerius Gallus plenus annorum, meritisque moritur.

Eodem anno moritur Gennadius Malsiliensis scriptor nobilis.

i Eius opus de script. Eccles. extat. Fuit unus ex Presbyteris, de quibus Prosper, & Hilarius cenquesti sunt. Ad Baron. tom. 7. anno 496. fuit alius Gennadius Episcopus Asturiciensis, sed ævo sequenti.

Leander¹ Severiani Ducis filius, & Flavix Sanctinæ nepos, Murtiæ, quæ Bigastrum^m Gothis dicta est, natus ex matre Theodora Cerula fœmina nobilissima, & in æde S. Mariæ sub urbana tingitur.

l Leantri Severiani Ducis filius.) Leander, de eo D. Isidorus Germanus frater c. 28. Gregor. Pont. Dial. lib. 3. c. 31. Trithemius lib. 2. c. 6. & lib. 4. c. 130. Martyrolog. Rom. 27. Feb. V. sward. Bedæ, Ado, & alij.

m Murtiæ, quæ Bigastrum Gothis.) Forsitam Murgi. Bigastrum

Era. Bigastrum asserit Morales in eo tractu fuisse, cum eo Clusius, Anni. Cæsa. variant Florianus, & Ortelius. Noster illorum temporum Cihrf. vicinior testis potius credendus oculatus.

S. Laureanusⁿ patria Pannonius, clericus Mediolanensis post aliquot annos ibi transactos, ad urbem Hispalim Hispaniæ venit.

n S. Laureanus.) De quo Martyrol. Roman. 4. Iulij Flos Sanct. Hisp. Theaur. concion. & alij.

Severiana Theodora, quæ Leovegildo post Gothorum Reginupfit, nata etiam in urbe Murtiensi in eadem æde sacra tingitur.

o Severiano Theodora.) Severiana Theodofia.

578 Eleutherio Episcopo Braccarensi^p 540. Vigilius Papa scripsit.

p Eleutherio Episcopo Braccar. Vigilius Papa scribit) In actis Vigiliij Pape 2. tomo Concil. & 1. tom. Epistol. decretal. sed ibi Eterius. in alijs Codicibus Eleutherius, & Eucherius, ut ut sit idem est Episcopus coniectat Baron. tom. 7. Annual. anno 541. fuisse eius Episcopatum circa Oceanum. De eo Padilla Cent. 6. c. 20.

Magnus Episcopus Mediolanensis excluso Dacio, intruditur.

Aaa 2 Monta-

Era
Cæsa.

Mōtanus Episcopus Toletanus mortuus in Bætica Toletum adducitur.

Reliquiæ S. Vincentij Legionensis Abbatis, & Martyris Ovetum allatæ, anno Domini 531. mirificis miraculis celebrantur.

¶ *Meminit Morales lib. 12. c. 19. Padilla Cent. 7. c. 17 eius sepulcrum visitur hodie apud S. Claudium Legionensem, cum epigrammate, quod rudem eius sæculi Minervam spirat.*

Hoc tenet ornatū venerandū corpus Vincētij Abbatis
Sed tua sacra tened anima celeste sacerdos
Regnum mutasti in melius cum gaudia vitæ
Martyris exempla signant quod membra sacrata.

Et post multa.

Obijt in præceptis Dei Id. Martij Era DCLXVIII.

In quo lapsi sunt, qui epithaphium in sculpi fecerunt: centum enim & amplius addiderunt annos, ut à Maximi calculo convincitur, nec enim anno 668. Ariani in Hispaniâ erant, qui martyrium Vincentio Abbati inferrent, ut etiam advertit Morales dicto lib. 12. cap. 19.

Martinus Pannonius^r vir sanctissimus, & sapientissimus fit Abbas Dumiensis in Gallæcia, multorum Monachorum Benedictini Ordinis pater in Monasterio, quod prope Braccaram Augustam Rex Reccarius Suævorum Catholicus magnifice fecit exædificari.

† Marti-

Era
Cæsa.

Martinus Pannonius.) *Ipse in sepulcrali Carmine.*
Pannonijs genitus transcendens æquora vasta
Gallæciæ in gremium divinis nutibus actus.

Asserit quoque Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 5. c. 37.

Turibius Palentinus Episcopus Palentinis hæreticis maledicit.

Theodoricus Ostrogothorū Rex hæreticus male disperijt.

† *Julianus in chron. Adæmonibus in inferno precipitatur. Rudericus Tolet. Sacrilegus Arianus impiam animam Dei iudicio exhalavit.*

588

Sanctina Severiani Ducis Carthaginiensis Spartariæ (qui, & ipse Severianus elegâtes Garthagine Spartaria ædes ad portum maris nostri interni iusserat ædificari) hoc anno moritur: quæ 544. ædificarat ad S. Petrum Caradinensem celebre monasterium, quo^t Monachos transmiserat S. Pater Benedictus ex Italia ad Hispanias, & Toletu huc eius corpus deferri testamento cavit.

† *Quos Monachos trasmiserat.) Emendavi, Quo Monachos transmiserat. Narrat. Julian. in chron. anno 525. Mittit S. Patriarcha 12. Monachos cum Abbate suo Toletum, quod tunc sedes regia Gothorum erat. Anton. Yepes. Cent. 1.*

Monaf-

Anni.
Chris.

550.

Era
Cæsa.

Monasterium Dumienne fit sedes
Episcopalis in Gallæcia.

Eleutherio Braccarési defuncto suc-
cedit Lucretius. ^u

^u Ita etiam Iulianus in Chron. Præfuit Concil. i. Braccaren-
si. Vt ex eius actis constat.

Prope Oset oppidum Lusitaniæ in
Diocesi Pacis Augustæ fontes bap-
tismatis in Pervigilio Paschatis exci-
tantur. ^x

^x Fontes baptismatis in pervigilio Paschatis ecci-
antur.) *Inno excitantur: cum enim antea sacer fons siccus esset,
in pervigilio Paschatis ebullientes à mirabili illa scaturigine
aquæ erumpébant, arentemque antea fontem ad cumulum mi-
ris illis lustralibus lymphis adimplebant. De quo ita Gregor.
Turon. de gloria martirum cap. 24. Est & illud illustre mi-
raculum de fontibus Hispaniæ, quos Lusitania provin-
cia profert: piscina namque est apud Osetem (lege Oset)
campum antiquitus sculpta, & ex marmore vario in
modum crucis miro composita opere: sed & ædes mag-
næ claritatis, ac celsitudinis desuper à Christianis con-
structa est. Igitur cum dies sacer post curriculum anni
antecedentis advenerit, quo Dominus, confuso prodi-
tore, mysticam discipulis præbuit cœnam, conveniunt
in locum illum cum Pontifice cives, iam odorem sacri
perferentes aromatis. Tunc data oratione, Sacerdos
ostia templi simul iubet muniri signaculis, adventus
virtutis Dominicæ præstolantes. Die autē tertia (quod
est Sabati) convenientibus ad baptizandum populis,
adve-*

Ani
ChrFra
Cæsa.

adveniens Episcopus cum civibus suis, inspectis signa-
culis, ostia referat clausa. Ac mirum dictu, piscinam,
quam reliquerant vacuam, reperiunt plenam, sed ita
cumulo altiore refertam, ut solet supra ora modiorum
triticum aggregari: videasque huc illuc latices fluctua-
re, nec partem in diversam diffuere. Tunc cum exor-
cismo sanctificatam, conspersum desuper chrisma om-
nis populus pro devotione haurit, & vas plenum domi
pro salvatione reportat, agros, vineasque asperione sa-
luberrima tutaturus. Et cum exinde multitudo ampho-
rarum sine collecto numero hauriatur, nunquam tamen
vel cumulum minuit: licet ubi infans primo tinctus
fuerit, mox aqua reducitur: & baptizatis omnibus, lyn-
phis in se reversis, ut initio produntur nescio, ita & sine
clauduntur ignaro. *Hæc Gregorius: cum quo Sigebertus in
chron. anno 573. Hispani, & Franci de Paschate celebra-
do dissentiunt. Hispanis duodecimo Kal. April. Francis
verò decimo quarto Kal. Maij Pascha celebrantibus.
Sed Francos recte celebrasse, per hoc divinitus claruit,
quod fontes in Hispania, qui in Sabato sancto Paschæ
ad baptizandum sponte divinitus repleti solent, non in
Hispanorum, sed in Francorum Pascha repleti sunt. Ea-
dem habet Beda in lib. de Tempor. à quibus Baronius tom. 7.
anno 548. & 573. Morales lib. 11. cap. 54. Padilla, & ceteri
Hispani scriptores. In sistens igitur rei veritati, & literarum
vestigijs reposui excitantur.*

Baccauda y Athanagildi frater ex
femine Regum Gothorum succedit Iu-
liano in sede Primaria Toletana Pon-
tifex.

y Baccauda Athanagildi frater.) Ita à Loaisa, & Padilla
continuan-

Era continuantur. *Alius est etiam Episcopus Bacauda Egabrensis, Anni*
Cæsa. qui Concilio 8. Tolet. subscripsit cuius est memoria etiam in *Chri*
 lapide in oppido Egabrensi hodie Cabra. *Adi Moralem*
lib. 12. c. 30.

592 Athanagildus ex Regio semine Go- 554
 thorum, & fraterque Bacaudæ Toletani
 Pontificis, Dux acerrimus contra Agi-
 lam conspirat.

z *Isidorus Era 593. Rudericus lib. 2. c. 13.*

593 Avitus Imperator Hispanias trajicit: 555
 ibique deposita imperij dignitate, mag-
 nis itineribus ad Gallias properat.

594 Reccario Suævorum Regi^a Catho- 556
 lico filius eius Ariamirus Catholicus in
 Regia sede Suævorum foeliciter succe-
 dit: qui multum honorat S. Vincetium
 martyrem Legionensem, quem Richi-
 la^b filius Hermerici Ariani eius avus
 occiderat.

a Recciano Regi Catholico filius eius Ariamirus.)
Horum principum nomina parum sincere scripta emendavi-
mus: scilicet Ariamiri, Theodemiri, Agile. Morales lib. 11.
cap. 57. Mariana lib. 5. cap. 9. Padilla Cent. 6. 32. Ex D. Isido-
ro, & alijs.

Maxime viget in Hispania memo-
 ria S. Marinæ virginis Hispanæ Galli-
 censis,

Era
Cæsa.

ciensis (quam alij Margaritam voca-
 runt, alij Gemmam Marinam.) Passa
 est ad urbem Amphiloichium Gallæ-
 ciæ sub Olybrio^b iudice, & Diocle-
 tiano Imperatore.

b Sub Olobrio iudice.) *Hispalen. & Archiepif. habent*
Olybrio, à quibus emendavimus.

Hoc anno contrahitur Synodus^c pri-
 ma Braccarenfis sub Lucretio, quæ na-
 tionum Episcopos, nonnullos Hispani-
 arum contraxit.

c *Morales, & Boronius hoc Concil. ad ann. 563. reijciunt.*
Padilla 561. & habetur 2. tom. Concil. & in collect. Loaisæ.

Eodem etiam anno^d contrahitur ad
 Lucum Augusti^e (alij, & verius ad Lu-
 cum Asturum) nationum quædam Sy-
 nodus. Lucensis sedes Asturum electa
 fuit in Metropolitanam: ibique fiunt
 divisiones sedium Braccarenfi, & Lu-
 censi subiectarum.

d *In quo defnibus regundis actum: extantque eius acta. In*
Conciliis: Hispan. collect. & Moral. lib. 11. cap. 57. Padilla
Cant. 6. c. 37. Luca Tud. etate. 6. c. 10.

e *Hodie Lugo. Agnosciturque Ptolemao, & Anto-*
nino.

Era
Cæsa.

Fulgentius nascitur Hispali, patre exule in ea urbe, excisa Cartagine.

His temporibus, vel circiter in Bætica constantiæ Iuliæ, quæ est Offet, S. Gregorius confessor, & S. Verania monialis Benedictina. §

¹⁰ f Constantiæ Iuliæ, quæ est Offet. S. Gregorius.) *Item de Gregorio Offetano dictum supra. Deceffit anno 542. ut ex eius epigraphæ patet. Itaque eius sanctitatis famam nunc per omnium ora volitare, & in pretio esse asseverat.*

g S. Verana Monialis Benedictina.) *In Arch. & Pinedæ. Cod. Verania: quod magis ad Latini sermonis rationem accedit. Sunt eiusdem nominis plures fœminæ. In Martyrologio Rom. 1. Sept. Verene adhuc corruptius scriptum, sed ibi signanter: in territorio Constantiersi ad Aquas Duras. Mirorque Philipp. Ferrar. in Topographia ad Germaniam pagum Constantiensem detorquere. Cum ibi nunquam fuerit Offet, quæ dicta est à Plinio Iulia Constantia, in cuius territorio S. Verania deceffit ad Aquas Duras, ut sæpius in Maximo reperitur. Nec corpus huius virginis ibi ad servatum nos movet, nam in Maurorum Hispaniæ vastatione id multis sanctorum reliquijs contigit, quæ hinc ad loca remotiora exportata sunt.*

598

Athanagildus Gosiuntham nobilissimam virginem Toletanam Toleti ducit, ex qua duas filias substulit post Gallorum Reginas. §

h Gregorius Turonensis hist. lib. 5. c. 38. Caput autem huius sceleris Gosiuntha fuit, quam post Athanagildi Regis

Anni
Christi

Era Cæsa. gis cõnubium, Rex Leuigildus acceperat. *De filiabus Anni. Christi. idem Gregor. lib. 4. c. 28. Chilpericus Rex cum iam plures habebat uxores, sororem Brunichildis Galsiûrham expetijt. De his cecinit Fortunatus lib. 6.*

Toletus geminas misit tibi Gallia turres
Prima stante quidem, fracta secunda iacet.

600

Floret in Hispania Marcellinus ⁱ S. 562.
Martyris Marcellini nepos.

i *Fuit Marcellinus hic Archipresbyter Tolet. subcripsitq; Concilio 3. Tolet. sub Resuscinto. Huius meminit Sidonius Apollinaris lib. 2. epist. ad Serranum. Epistolam tuam nobis Marcellinus Rogatus exhibuit, virque amicorum, quæ primoribus verbis salutatione libata reliquo sui tractu, qui quidem grandis est, &c.*

Martinus Dumiésis Episcopus, mortuo Lucretio Episcopo Braccarensi, succedit in ea sede: emittitque hoc anno Canones Conciliorum, ¹ quos ille correxit, Patribus in Concilio Lucensi collectis.

1 *Lucas Tudensis è Græco in Latinum sermonem vertissimè ait, & sic misisse. V. assens hoc anno, Padill. Cent. 6. c. 37.*

Floret Vocontius Episcopus Castellanus in Vescitania Hispaniæ.

Idem Athanagildus in planicie suburbij Toletani ædificat Monasterium

Bbb 2 Ordinis

Era
Cæsa.

Ordinis ^m S. Benedicti in honorem S. Iuliani apud Arvernos passi dictum Agaliense ab Agallia Villula propinqua, quod distat minus quam 250. Passus ab Ecclesia Prætorienſi SS. Apostolorum Petri, & Pauli inter occidentem, & Septentrionem situm: ubi constituit primum Abbatem Euphemium Monachum natione Græcum ex Italia vocatum, qui post fuit ad Ecclesiæ Toletanæ sedem vocatus.

^m Iulianus Petri in chron. anno 558. Euphemianus, vel Euphemius, primus Abbas Agaliensis monasterij ab Athanagildo Rege Vuifegothorū ædificati, est in monasterio positus, scribitq; ad Papam Pelagium.

Severianus Dux exul mire proficit in fidei confessione.

Athanagildus Rex dicitur Christianus, Catholicusque secreto fuisse.

ⁿ Lucas Tudensis, & Vassens anno 554. Padilla Cent. 6. cap. 30.

S. Æmilianus ^o Presbyter in Cantabria moritur.

^o De S. Æmiliano Martyrol. Rom. 12. Novemb. S. Ille-
fonsus de vir. illust. in Braultione, qui vitam eius scripsit. Ex-
trat de eo sacer. Hymnus in Breuiario Tolet. agunt fustius Mo-
ral. lib. 11. c. 58. Padilla Cent. 6. c. 31. Marieta lib. 6. c. 6.

Monaste-

Anti.
ChrisEra
Cæsa.

Monasteriū Gislæ P. S. Augustini ab Athanagildo Rege Vuifegothorū Toleti ædificatur.

^p De hac monasterio agit fuse Ioannes Marcus lib. Del. origen de los Ermitaños, c. 11. §. 2.

Hermenegildus Gothus Princeps ex Theodora ^q Severiani, & Theodosiæ filia, & Leuigildo Gotho Principe nascitur.

^q Alij Theodosiam S. Hermenegildi matrem appellant, ut Rudericus Tolet. lib. 2. c. 14. Morgado in hist. Hispal. lib. 1. c. 8. Padill. Cent. 7. c. 13. ubi etiam Theodoram appellari ait. Vocum affinitas ambigendi, & variandi causam præbuit, sed quæ rerum veritati non officiat.

Isidorus Hispali Severiano patri exul nascitur.

Selvæ Episcopo Tarraconensi succedit Euphemius.

^r Aliter in eius Ecclesiæ Chronologijs. Nam post Euphemium, Artemius, Astaticus, Eusebius, Audax. Post audacem Selva.

In Gallia Gothica, vel Narbonensi mons multos dies ardet.

^r Sigebertus anno 562. Genebrardus in Ioan.

Petrus.

Era
Cafa.

Petrus ^f succedit Bacaudæ in sede Toletana primaria : præst duodecim annos, & legatus frequenter mittitur ab Athanagildo ad Reges Galliarum, & euntes eius filias nuptum eisdem Regibus apparatu Regio comitatur.

f *Julian. Petri.* Bacaudæ Toletano succedit in sede Regia Petrus cognomento Benignus, vir optimus, & Archidiaconus Bacaudæ. Ita etiam Loaisa Padillaque sufficiunt.

Exuperantius cum alijs Monachis Benedictinis Concordiæ in Bætica, quæ etiam Nertobriga dicitur, mirabilis habetur.

Reccaredus, Leuigildo Hispali comorante, nascitur.

Leander ibidem fit ex Palatino Monachus Benedictinus.

Severianus hoc anno sancte, compositæque moritur.

604 Ioannes Scalabitanus, ^t ex Lusitania Monachus Agaliensis Toletanorum causa proficiscitur Constantinopolim.

t *Isidorus de eo cap. 31. de vir. illust. eius chron. ab Andrea Schoto in Hispan. Bibliothec. compilatam est 4. part. Morales meminit lib. 12. c. 18.*

Petrus

Avitus

Ani
ChriEra.
Cafa.

Avitus Imperator, qui prius venit in Hispania. *Aviti Imperatoris memoria tam in Dextri Codicibus, quam in Maximi errat, nec utrobique recte collocata. Apud Dextrum anno. 418. Avitus Imperator Hispanias traicit, ibique deposita Imperij dignitate magnis itineribus ad Gallias properat. Sed hoc tamquam adulterinum, & in Dextro supposititium omnino proscribimus. Nam Avitus Imperium cepit anno 455. & eo ipso depositus ac mortuus est. Evagr. lib. 2. cap. 7. Niceph. lib. 15. c. 11. Gregor. Turon. lib. 2. cap. 11. Victor Tununensis in chron. Idacius anno 4. Martiani, qui tamen Imperij tres annos profert. Fasti etiam Consulares apud Onuphium Panvin. eo anno 455. consignat. Ergo ad eum annum à mandanda hæc sunt, nec bene etiam à Maximo temporis ratio habita. Vel quod tutius reor, ex scriptorum idoscitantia effectum, ut etiam alibi notavimus.*

Anni
Chri.

Res Braccarensis Episcopi mirifice florent, ex quo anno tertio Theodemi-
ri Regis Suavorum coacta est Braccaræ Synodus.

Theodosia, vel Theodora cognomēto Cerula ^u fœmina lectissima uxor exulis Severiani quondam Ducis Carthaginiensis Spartariæ, Hispali sancte moritur.

u *In suburbio Hispalensi, quod S. Bernardi dicitur ab Ecclesia illic edificata, ipsique dicata, estque ea urbis pars, quæ versus Orientem Solem respicit, avorum memoria in viridario reperiuntur est elegans sepulcrum cum epigraphe hæc.*

CER

Era
Cæsa.

CERVELA. CLA. FOEMINA.
FAMVLA. XPI. VIXIT. PLVS.
MINVS. ANNOS. XXXV. RE-
CESSIT. IN PACE. COR.
TRANSFIXIT. III. KAL. FBRS.
ERA. DC.

*Eius gentis hanc foeminam fuisse, tum ævum, tum nomen per-
suadent. Nec memoret, quod CERVELA, non Cerula, ut
nostra Theodesta, in lapide scriptum reperiamus: nam. E. in-
terijciendum, atq̃ veteribus Romanis usitatissimus. Sic Vbei,
Vtei, Puerei, Capteivei, Pro, Vbi, Vti, pueri, captivi, ut Quin-
tilianus docet lib. 1. c. 7. Sic etiam pro Trulla Truella, sepe eni
ciabant. Andreas Alciatus lib. 7. Parergon. Thomas Demste-
rus in Paralipom. antiquit. Rom. lib. 5. c. 29. Gothorum etiam
tempore, quo evanescente lingua communi Latina, Castella-
na, qua utimur, incipit, & deinceps idem pronuntiandi mos.
Et sic, à Durio Duero, ab Assula Assuela, ab Avia Abuela,
à Populo Pueblo. Rasura, Rasuera, Gothulo, Godiello. Castilla
Castiella, Concilio Conciello, in quibus, & alijs sexcentis. E.
interponitur.*

Lombardi Rege Alboino in Ita-
liam irrumunt. x

x *Paulus Vualnefridus de gestis Langobardorum lib. 2. c. 7.
Igitur Langobardi relicta Pannonia, cum uxoribus, &
natis omniq̃ suppellectili Italiam properant posses-
suri. Paulus Diaconus lib. 18. Gregorius lib. 4. epistol. 34.
& lib. 11. epist. 43. Victor Tunun. in chron. Spondanus in
epit. anno 568. Lucas Tud. 6. etate c. 66.*

Levui-

Era
Cæsa.

Levugildus Dux Vuifegothorum
Regis Athanagildi Bastetaniæ, & Ma-
lacæ Regiones hostiliter vastat. y

y *Abbas Biclarenfis in chronico. In eo tamen perperam
Bastaniæ scriptum.*

Davidi Episcopo Hispalensi succe-
dit in sede Stephanus. z

z *Vterque in eius Ecclesiæ Tabulis reperitur.*

Davidi vero Pontifici scribit Bene-
dictus Romanus Pontifex. a

a *Reperitur 1. tom. epist. decret. & 2. tom. Concil. Memi-
nitque Padilla Cent. 6. c. 41.*

S. Maclinus Monachus Benedicti-
nus Toletum veniens, à Petro Toleta-
no Pontifice, comprovincialibusque
Episcopis consecratur.

Ego M. Maximus, qui hæc scribo, vi-
xi multos dies in æde. S. Mariæ de Co-
lumna à B. Iacobo Zebedæi filio sub
regula S. Benedicti: propeque erat Mo-
nasterium Monachorum Benedictino-
rum constitutum.

Palmæ in Bætica^b S. Obdulia, vel
Othilia^c virgo Benedictina consecrata
magno apud omnes in pretio est.

Ccc b Palmæ

Anni.
Chris.

Era b Palonæ in Bætica.) Palma etiam nomen idem retinet, *Ann.*
Cæsa fuitque olim Diœcesis Italicensis, ut D. Eulogius in mem- *Cilic.*
 orial. Sanct. c. 12. affirmat. Ludovicus in vico Italicensis
 Provincia nomine Palma, quæ Singilio flumini præsi-
 det, est etiam Tarracone vetustus lapis Lucij Aufidij Secun-
 di Palmensis memoriam continens, sed non huius Palmæ ei-
 dem, sed alterius apud Minoricam insulam putat Morales in
 Tarracon. antiquit.

c *Julian. in chronico* anno 878. Translatæ sunt reliquie
 S. Obdulie virginis, & Martyris Palma Toletum. Quæ
 passa est sub Iuliano, & tempore captivitatis allatæ
 fuerant Palmam. Puto hic Iulianum decipi confundens
 Otheliam virginem, & martyrem, eum Obdulia virgine Be-
 nedictina, de qua Maximus agit. Labitur etiam in Martyrij
 tempore. Nam Othilia una fuit ex undecim mille virginibus,
 ut in Martyrol. Rom. 5. Septembris.

David Hispalensis docet S. puerum
 Isidorum, Leandri fratrem in vico Pin-
 ciacensi d Vaccæorum in Hispania.

d In vico Pinuacensi.) In Pine d C. Pinciacensi. Quod
 sincerius videtur, & ab eo reposuimus.

e S. Nonimius Monachus e Benedicti-
 nus visa claret.

e S. Nonimius Monachus Benedictinus.) Nonius in
 Archiep. in Pin. Nonius. Nullibi sincere. Nonnitum D. Alde-
 fonsi c. 10. Quis ambigat? Nonnitus post Ioannem in Ge-
 rundensi sede Pontifex accessit, vir professione Mona-
 chu, simplicitate perspicuus, actibus sanctus, &c. Moral.
 lib. 12. c. 22. Padilla Cent. 7. c. 23. Nisi forte sit Nunctus de
 quo Paulus Emeritensis, & Morales lib. 11. cap. 72. clariunt
 Nunctus

Era Nunctus sub Leovigildo. Aut Monymus ad quem D. Fulgen- *Anni.*
Cæsa. tius tres libros in scripsit: omnes hi hoc ævo claruerunt. *Christ.*

Eodem tempore floret S. Vrsus do-
 mo Arvernus, Episcopus Pacis Augustæ
 in Hispania, rarus fidei defensor.

In Hispania apud Lucum Asturum
 S. Vrsus primus ibi Benedictinus Mo-
 nachus, socius fit Leubacci Abbatis.

Sactus Romanus Abbas, f S. Lupicini
 frater, natione Gallus, veniens ad His-
 panias aliqua Monasteria condidit, mo-
 riturque in agro Aurichiensis in Lusi-
 tania, oppidoque Pannonijs. Eius cor-
 pus in pretio habetur, & honoratur.

f *Alius est ab eo qui S. Benedicto in spelunca delitescenti*
ministravit. Huius fit 28. in Martyrol. Rom. meminit Gregor.
Tur. de vit. Sanct. cap. 1. & apud Surium de eo, & Lupicino
fratre tom. 1. primo die Ianuarij, at in Martyrol. In territorio
Lugdunensi locis iurensibus dicitur quievisse, dictis à mō-
te Iura, qui dividit Sequanos ab Helvetijs. Eius tamen textus
diverse lectiones reperuntur. Beda enim, & Vsuarius le-
gunt: Locis virentibus: alij Codices habent, Locis Loren-
libus. Maximus etiam aliter: agro scilicet, Orichiensis in
Lusitania. Qui tam diversus est ab illis.

Quam si Libyam
 Remotis Gadibus iungas.

Nec ego hanc litem dissolvere facile quibo. Habet S. Romonus
 in Hispania celebre, antiquissimumque cenobium prope
 CCC 2 flumen

Era. *flumen Durium, Scindasuinthi Regis sepulchro etiam veneran-*
 Cæsa. *dum. Vulgo S. Romani de Hormisga. De eo Morales lib. 12.*
cap. 28.

*In agro Aurichienſi. Ager Orichienſis etiam hodie
 dicitur, neque bellorum procellæ nomen mutarunt. Meratum
 eſt paulo. infra caſtrum viride, oppidum non procul à
 confluente Combris, & Tergis ignobilium fluviorum.
 Ita Reſendius antiquit Luſit. peritiſſimus lib. 4.*

Leuigildus, qui poſtea fuit Rex Vui
 ſegothorum, Conteſtanos populos Hiſ
 pania ferro, flammaque depopulatur.

Theodora Ducis Severiani filia,
 uxorque Leuigildi, fœmina pudicitia,
 vitæque ſanctitate, & fidei conſtantia
 clariffima, Toleti moritur, & apud S.
 Leocadium cum maximo civitatis, &
 ſuorum Luctu ſepelitur.

Paulus Emeritensis Epifcopus^h Epif-
 copo ſuccedit fideli.

*h Paulus Emeritensis Epifcopus ſuccedit. Græcum
 gente, profefſione medicum hunc fuiſſe teſtatur Paulus Diac.
 Emerit. atque ob egregias virtutes ſtudioſorumque præſtantiam
 in hanc erectum dignitatem. Fidelem ei ſuffectum aſſerit Pa-
 dilla in chronol. ſed. invertit ordinem. Adi Moralem lib. 11.
 cap. 72.*

Imago crucifixi ſervatorisⁱ noſtri
 à quodam improbatiffimo Iudæo, per
 ſuam audaciam telo percuſa divi-
 nitus

Era.
 Cæſa.

nitus largo ſanguinis fluxu manat, to-
 ta urbe Regia admirante, & novitatem
 tanti miraculi obſtupeſcente: idque in
 ſuburbio Toletano prope ædem S. Cru-
 cis ad portam, quæ Agilanis dicitur, Pe-
 tro Toletano præſule.

*i Liber Athanaſij de Paſſione Imaginis. Synod. Nicena 2.
 act. 4. Sigebertus in chron. anno 766. Bellarmin. de ſcriptor.
 Eccleſ. in Athanaſio, & in controverſijs lib. 2. de Adoratio-
 ne Imagin. c. 9. & alijs. Alſonſus Venerius in Enchiridione
 temp. Garivaius lib. 8. cap. 19. Sed in Athanaſildi ævo, tacita
 urbe regia, referunt aliqui.*

Hoc eodem anno, defuncta Theo-
 dora priore coniuge ſua, Leuigildus
 duxit Goſiuntham^l viduam Athana-
 gildi Regis, fœminam aſtutam, & ma-
 litioſam, infectam Ariana peſte.

*l Gregorius Turonenſis lib. 5. c. 38. Caput autem huius
 ſcleris Goſiuntha fuit, quam poſt Athanaſildi Regis
 connubium Rex Leuigildus acceperat. Ioannes Biclarenſis,
 hoc eodem anno, qui eſt tertius Juſtini Imperatoris. Ma-
 riana lib. 5. c. 11. Padilla Cent. 6. c. 36.*

Leander filius Severiani Ducis, Ab-
 bas, Benedictinus in Monafterio Hiſ-
 palenſi Presbyter fit ab Stephano Hiſ-
 palenſi Metropolitanò, S. Pontificis Da-
 vidis ſucceſſore.

Marti-

Era
Cæsa.
607

Martinus ex Dumienſi Pontifice antea, factus Epifcopus Braccarenſis, ut Metropolitanus præfuit Concilio Lucenſi. ⁿ

Anni
Chriſt.
569.

^m Martinus ex Dumienſi Pontifice factus Epifcopus antea Braccarenſis.) *In verſus ordo: lego itaque: Ex Dumienſi Pontifice antea, factus Epifcopus Braccarenſis. Nec aliter verum. Lucas Tuden. c. 65. & alij.*

ⁿ Præfuit Concilio Lucenſi.) *Huius Concilij octa antiquiſſimis literis exarata ſe vidiffe teſtatur Ambroſius Morales lib. 11. c. 59. coactum eſt. Era 607. Padilla quoque de eo Cent. 6. c. 37.*

Petrus Toletanus Hiſpaniæ Primas, ducto à B. Petro, Iacoboque per alios continuo primatu, o mirifice floret.

^o Valde ſtudioſum urbis Toletanæ Maximus ſe proficitur, ut obiter Dextrum prætereamus, ſed quidē uno animo in tuendo illius ſedis primatu conſpirant, & ſe illius aſſertores ubique exhibent, quorum quidem fidem, nec latum, ut aiunt, unguem imminutum ibo: ſed rerum in conſtantia id effectum eſt, ut aliquando Hiſpalenſes Pontifices Primatus dignitate potlerent, ipſiusque ſacroſancta poteſtatis iura merito arrogaverint. Vel unum D. Iſiderum produco, quem non ſolum Archiepiſcopum Hiſpalenſem, ſed Metropolitanum, Primantem, & Epifcoporum ſummū Rudericus Toletanus, Lucas Tudēſis Alphonſus Caethagena, Vaſſeus, & Braulio, qui vitam conſcripſit, conſententur. Quibus adſtipulatur Garivains lib. 8. c. 34. Morales lib. 11. c. 44. & 73 & lib. 12. c. 12. Padilla, qui omnium diſquirat rationes lib. 12. c. 12. Barcnius autem licet pro Hiſpali ſententiam non ferat, tamen hæc ad verſus Toletanam

tanam

Era
Cæſa.

tanā Eccleſiā ait. 10. 7. Ann. 610. ann. 14. Nam quod aliqui tradunt id aſſecutam Eccleſiam Toletanam à temporibus S. Petri Apoſtoli, & ab ipſo Petro, haut probari poteſt. Quomodo enim id tunc factum potuit, ſi an primatum ipſa gereret unius provinciæ Carthagenenſis in controverſiam deductum fuit hoc tempore Gundemari Regis, ut ex ipſius edicto liquet? certe quidem id Rex minime prætermiſſet aſſerere, qui Toletano Epifcopo tantum modo tribuit, ut inter Coepiſcopos provinciæ Carthagenenſis ipſe primatus iure præcellat.

Anni.
Chriſt.

S. Fructuoſus ^q Benedictinus Abbas floret Conſtantinæ in agro Braccarenſis S. Romani, de quo ſupra, diſcipulus.

^p Qui de S. Fructuoſo Abbate ſcripſerunt Compluticæ monaſterium extruxiſſe tradunt, ibique Abbatem fuiſſe. Id ex diplomate Cindaſuinthi Regis, quod adhuc perſeverat, & ſe vidiffe teſtatur Morales lib. 12. c. 16. apparet: Compluticæ vero non inde procul fuit, ſi Ptolemæo fides, nomenque hodie retinet Compludo, in qua rudera monaſterij huius viſuntur. Padilla Cent. 7. c. 30. Vnde labem ſcripturæ inſperſam ſuſpicamur, ſed mutare religio fuit. Quo ad vero tempus, aliquot annos antevertiſſe mihi videtur: ſiquidem S. Fructuoſus Epifcopus Braccarenſis, qui idem cum noſtro eſt, Concilio Toletano decimo ſubſcripſit anno Chriſti. 656.

608

S. Maſona ^q ſuccedit in Emeritenſi ſede Paulo. 570:1

^q Huius Maſonæ, ſive Maſonæ res geſtas fuſe deſcribit Paulus Diac. Emerit. Abbas Biclarenſis anno 7. Juſtini Imp. Maſona Emeritenſis Eccleſiæ Epifcopus, in neſtro dogmate clarus habetur. Morales lib. 12. c. Padilla. Cent. 7. c. 68. Subſcripſitque duobus Concilijs Toletanis primo loco.

Petro

Era
Cæsa.
609

Petro Toletano Pontifici succedit
ex voluntate Regis, suffragijs clero-
rum Toletanorum Euphemius^r primus
Abbas Agaliensis.

Anni
Christi
571.

^r *Julian in chron. anno 571.* Petro cognomento benigno Pontifici Tolet. succedit Euphemius, vel Euphemianus, alias dictus Heladius, unus de primis S. Benedicti discipulis.

Et in Gubernatione Monasterij Agaliensis Exuperius, qui postea etiam fuit Archiepiscopus Toletanus.

CæsarAugustæ Deigenitricis Sanctum à D. Iacobo constitutum templum, quod ad columnam dicitur, per idem tempus incolis, & alijs populis celebratur.

Synodus Braccarensis^r sub Martino Episcopo collecta.

^r *Hæc est 2. illius Ecclesie Synodus coacta sub Martino Dumienfi, iam nunc Braccarenfi. Kal. Iun. Era 610. cuius meminit Idacius in chronico, Moral. lib. II. c. 62. Padilla Cent. 6. cap. 39.*

610

Leuigildus Rex Vuifegothorum
Agilam^r comitem patrimoniorum ad
Brunichildem Reginam Galliarum Ora-
torem mittit, ut illi det Ingundem
filiam

571.

Era.
Cæsa.

filiam coniugem futuram Hermene-
gildo filio suo: re dilata in septenium,
quod virgo viro non esset matura, in
Hispaniam revertitur.

Anni.
Christi.

^r *De Agila Comite, & eius ad Reges Franciæ legatione meminit Gregor. Turon. hist. Franc. lib. 5. c. 43. his verbis.* Leuigildus vero Rex Agilanem legatum ad Chilpericum mittit, virum nullius ingenij, aut dispositionis ratione peritum, sed tantum voluntate in Catholica lege peruersum.

Post Dydimum in sede Turiaffonen-
si sequitur Sanctinus, & post hunc Sa-
ctinum in eadem sede sequitur Pru-
dentius. ^u

^u Post Sanctinum in eadem sede præest Prudentius.) Quatuor nominis, & sanctitatis claritudine nobiles Prudentij fuerunt. Primus Poeta ille elegantissimus, qui dictus est Aurelius Prudentius Clemens, & is CæsarAugustanus, cui suppar fere fuit, & patria, & ætate Prudentius Amœnus Auctor Enchiridij veteris & novi Testamenti, Tertius est Episcopus Ilerdensis, qui ecclesiæ suæ præsedirad ann. 400. aut circiter. Quartus fuit Episcopus Turiaffonensis, omnes domo Hispani: Melchior Goldastus innotis ad Prudentium alium etiam Gallum nominat, quem tamen decipi puto in supputanda ætate, qua Prudentius iste Episcopus Turiaffonensis claruit, siquidem illum ad ann. 300. reijcit, nec tamen testimonio probati Auctoris munitur.

Ddd

Levui-

Era
Cæsa.

Leuigildus Rex filios Hermenegildum, & Reccaredum facit Regni confortes. ^x

^x Abbas Biclur. in chron. Duosque filios suos examinata coniuge confortes Regni facit.

Severus Malacitanus Episcopus ^y fortiter depugnat, editis libris, contra Vincetium CæsarAugustanum Episcopum hæreticum deceptum.

^y D. Isidor. cap. 30. de vir. illust. & in chron. Goth. in Leovigildo.

613

S. Donatus, ^z qui regulam Heremitarum S. Augustini locupletiolem, mitioremque primus in Hispaniam in-
vexit, & in agro Setabitano Monasterium Servitanorum ^a construxit, ut verborum meritis, & miraculis abunde nobilitatus, gloriosus migrat ad Dominum, coliturque Kal. Novemb.

^z Eximie à D. Ildefonso prædicatur lib. de vir. ill. c. 4. à Joanne Abbate Biclur. Mirabilium operum patrator vocatur. Fufe de eo Morales lib. II. c. 60. Mariana lib. 5. cap. 11. Padilla Cent. 6. c. 38. F. Ioannes Marcus Del origen de los Ermitaños, cap. 12. Carrillus in Annal. ann. 570.

^a Eius Monasterij meminere D. Isidorus de vir illust. c. 45. Waffens anno 569. Morales, Padilla, & recentiores, quos congeßit

Ann
Chri

Era congeßit Ioannes Marcus dicto cap. 3. qui annum adventus Anni.
Cæsa. S. Donati in Hispaniam, ducto calculo, supputat. Escolanus Chri.
Historia Valent. lib. 9. c. 20.

Per hos dies Nerthobrigæ, vel concordia floret Exuperantius Abbas Benedictinus, discipulusque S. Patris Benedicti.

De quo tale legi elogium: Nerthobrigæ, quæ concordia dicitur in Batica floret Exuperantius vir Dei, & ibidem ut Sanctus habetur.

Vide in
præter
missis.

616

Æmilianus Presbyter ^b ad oppidum Brigeium ^c ditionis Turiassonensis 14 Kal. April. gloriosus migrat ad Dominum.

579.

^b Nostri historici duos Æmilianos confundunt, & alterius res gestas alteri tribuunt. Marieta in Æmiliano Abbate. Padilla Cent. 6. c. 31. in fine.

^c Alijs Briviesca, alijs Leon.

Fuit alter antiquior etiam Presbyter, & Abbas S. Benedicti, de quo supra dictum est.

Fuit alter David Episcopus Hispanensis, ^d viereggius, ad quem scribit S. Pontifex Benedictus Romanus.

^d Vnum tantum Davidem fuisse suspicor, cui Benedictus

Ddd 2

R.P.

Era
Cæsa. P. P. scribit. Neque is potuit hoc anno Davidi huic scribere, Anni
cum iam anno precedenti in fine mensis Octobris decessisset, ut Christi
ex Anastasio elicit Baronius 7. tom. anno. 577.

Davidi defuncto S. Leander Abbas
Benedictinus Hispalensis Monasterij,
filius Severiani Ducis Carthaginis Spar
tariæ in Hispania, succedit in Hispalen
si sede.

617 Cōcilia celebrantur in æde S. Mariæ
Cæsaraugustanæ ad colūnam, ut olim
sub Priscilliano Synodus collecta est.

S. Martinus Episcopus Braccarensis
moritur.

Leander Episcopus Hispalensis scri
bit ad Florentinam sororem.

Exorto errore, quod nulli essent om
nino spiritus, Euphemius, vel Epipha
nius sanctæ Ecclesiæ Toletanæ Præsul,
scribit ad Licinianum Episcopum Car
thaginis Spartariæ, & ad Severum e Ma
lacitanum Episcopum, viros doctissi
mos: ipsique Severus, & Licinianus res
pondent Euphemio, vel Epiphanio.

e D. Isidorus de vir. illust. c. 42. & de script. Eccles. c. 29.

Ioannes, qui ex Monacho Agaliensi
Biclarensis fuit Abbas, f postquam
Conf-

Era.
Cæsa.

Constantinopoli redijt ad Hispanias
fidei causa, quam acerrime tuebatur,
iussu Leuigildi exulat Barcinone.

Anni.
Christi.

f D. Isidorus de eo c. 31. de scriptor. Eccles. Fuit iste na
tione Gothus, provinciæ Lusitanæ Scalabitanus. Hic
cum esset adolescens Constantinopolim perrexit, ibiq;
Græca, & Latina eruditione nutritus septimo domum
anno in Hispanias reversus est, eodem tempore, quo
incitante Rege Leuigildo, Ariana fervebat infania.
Hunc præscriptus Rex cum ad nefandam hæresis cru
delitatem (lege credulitatem) compelleret, & hic omni
no resisteret, exilio trusus, Barchinone relegatus per de
cem annos multas insidias, & persecuciones ab Arianis
perpeffus est. Qui postea condidit monasterium, quod
nunc Biclaro dicitur, ubi congregata monachorum so
cietate, scripsit Regulam ipsi monasterio profuturam.

Leuigildus Rex ædificat urbē Ric
copolim, & quæ prius dicta fuit Illar
curris in confluenti duorum fluminum
Tagi, & Gudulix in ipsius Celtiberiæ
confinio.

g Rivopolim.) Reposui Riccopolim ex D. Isidoro in chro
nico in Leuigildo, Ruderico Toletano lib, 2. cap. 14. & Ab
bate Biclarensi, qui ita ait: Leonegildus Rex extinctis un
dique tyrannis, & perversoribus Hispaniæ supperatis,
fortitus requiem propriam cum plebe refedit, & civi
tatem in Celtiberia ex nomine filij cōdidit, quæ Reco
polis nuncupatur. Nunc Almonacid vocatur, ut placet
Morali: Mariana tamen prope Paternianam, quæ hodie Pas
trana, vult fuisse. Illarcurrim Ptolemæus in Carpetania locat.
Euphe-

Era.
Cæsa.

Euphemius, vel Epiphanius Toletanus Pontifex apprime Catholicus, in Galliam à Leuigildo mittitur orator, multis viris Palatinis eum comittantibus, negotiorum causa.

Maufona,^b qui, Leuigildo procurante, in exilium mittitur, in eo exilio molestiarum rationibus opprimitur.

hi *Euse Paul. Diac. Emerit. Merales lib. 12. cap. 7. Padilla Cent. 6. c. 68.*

618

Ingūdis Sigeberti, & Brunichildis Regum Gallorum filia, ⁱ quæ & ipsa Brunichildis Athanagildi Toletana est virgo pulcherrima, sed & animi moribus, & fidei Catholicæ constantia multo pulchrior, sex decim annos nata nuptura Hermenegildo, ex Gallijs ad Hispanias deducitur, eam comitantibus Euphemio, vel Epiphanio Episcopo Toletano, multisque Episcopis, & viris Palatinis, ex prima nobilitate Franciæ, & Hispaniæ eam deducentibus: Fortunato Episcopo Pictaviensi, Salviano Aligenfi, Frontiniano Aquensi, Beltranio Burdegalensi, Gregorio Turonensi; quæ Princeps Ingundis in præsentia horum

Ponti-

Anni
ChristiEra
Cæsa.

Pontificum in Sede S. Mariæ Toletanæ nubit Hermenegildo Regi.

Anni
Christi

i Ingundis Sigeberti, & Brunichildis Regum Gallorum filia.) *Quia multa de Hermenegildo, Ingunde, Leuigildo eius; domo dicturus est, semel te ad Auctores, qui eorum res tractant amandasse sufficiat, hi sunt. Gregor. Turon. lib. 5. hist. Franc. c. 38. & sequentib. D. Gregor. P. R. Dialog. lib. 3. c. 31. Rudericus Tolet. c. 14. & 15. chron. Goth. Vassens anno 584. Moral. lib. 11. c. 64. Is Hermenegildi, cuius se devotum profutetur, res studiose disquirat. Padilla Cent. 6. c. 43. & 45. Morgado lib. 1. De la historia de Sevilla. c. 8. & 9. Martyrol. Rom. 13. April. & ea die. Beda, Vsuardus, Ado & alij.*

Hermenegildus auxilio divino, & monitis Ingundis uxoris Catholicæ, & crebris ad monitionibus per literas S. Leandri, ⁱ fidem Catholicam Concilij Niceni complectitur, Catholicorumque suscipit patrocinium.

i *Paulus Vualnefridus lib. 3. de gestis Langobardorum: Childepertus Rex Ingundem sororem suam Hermenegildo, Leuigildi Hispanorum Regis filio, in coniugium tradiderat. Qui Hermenegildus prædicatione Leandri Episcopi Hispalensis, atque adhortatione suæ coniugis ab Ariana hæresi, qua pater suus languebat, ad Catholicam fidem conversus fuerat. Eadem D. Gregorius Dial. lib. 3. c. 31. Morales lib. 11. c. 64.*

Hermenegildus cum Catholicis coniungitur, & in causa Catholicorum popu-

Era
Cæsa.

populorum à patre admonetur ne à se
deficiat.

Floret Venantius Fortunatus, ^m qui
post annum 600. obiit.

^m *Episcopus Pictaviensis floruit doctrina, & sanctitate.
Eius opera extant in Bibliotheca V. P. tom. 8. Belarmin. anno
570. de script. Eccles.*

Ingundis indigne tractatur à Gosiun
thaⁿ avia sua, quæ Principis Hermenegildi noverca fuit.

ⁿ *Gregor. Turon. lib. 5. c. 38.* Hoc illa (Gosiuntha) audiens iracundiæ furore succensa apprehensam per comam capitis puellam (Ingundem) in terram collidit, & diu calcibus verberatam iussit spoliari, & piscinæ immergi.

In dicto inter patrem Levuigildum,
& Principem Hermenegildum publico bello, ^o Levuigildus filium Hispali obsidet, ^p proditioneque Romanorum patri suo traditur: qui post duram carceris custodiam prius Hispali vincus, & cathenis alligatus vehementer premitur, sed tandem datis obsidibus dimittitur, prius tamen contra Levuigildum Regem Hispali, Corduba, Astigi in Bætica, Cartagine nova Murtia,
quæ

Anni
Christi.Era
Cæsa.

quæ & Bigastrum, Illicique, quæ & Oriola in agro Carthaginensi, Eboræ, quæ & Aquis in Carpetania, & alijs civitatibus Regi prius Hermenegildo morem gerentibus, quæ patri tandem traduntur.

Anni
Christi.

^o *Abbas Biclarensis in Chron. Marianus Scot. & Sigebertus anno 586. Michael Rixius Neapol. lib. 1. de Regibus Hisp. Marian. lib. 5. c. 12.*

^p Hispali obsidet.) Abbas Biclær. Leonegildus Rex ad Rempubicam commigrantem Hispali pugnando ingreditur, civitates, & castella, quas filius occupaverat, cepit: & non multo post, memoratum filium in Cordubensi urbe compræhendit, & Regno privatum in exilium Valentiam mittit.

619

Levuigildus iterum Hermenegildum filium obsidet ad Offet oppidum Lusitanæ, captumque Toletum ducit, ibique carceri mancipat, ubi Synodum Episcoporum Arianorum ^q suæque factionis contrahit: cui Pascasius Episcopus S. Eulaliæ Toletanæ præsidet. Conveniunt eo Vincentius Episcopus Cæsaraugustanus, Sumnia, & Nepotianus Episcopi Emeritenis Ecclesiæ intrusi, Vgnus Barcinonensis, Murila Valentinus, & Argimundus Portucalensis,

581.

Ecc Gardin-

Era
Cæsa.

Gardingus Episcopus Tudensis, & alij eiusdem sectæ.

Anni
Christi

¶ *Abbas Biclar. Mariana lib. 5. cap. 12.*

Benignus Episcopus Braccarenfis floret: ad quem Gelasius Papa secundus huius nominis scribit, eumque de constantia fidei, deque alijs præclaris virtutibus laudat.

Episcopi Catholici à Leuigildo in exilium^r mittuntur.

¶ *Gregorius Turonensis hist. lib. 5. cap. 38.* Magna eo anno in Hispania persecutio fuit Christianis, multique exilijs damnati, facultatibus privati, ac diversis supplicijs trucidati sunt. *Eadem habet Abbas Biclarensis, & Divus Isidorus in hist. Gothorum.* Denique perfidiæ furore repletus, in Catholicos persecutione commota, plurimos Episcoporum exilio relegavit, & Ecclesiarum reditus, & privilegia tulit.

Leander Episcopus Hispalensis Metropolitanus, Lucianus Episcopus Carthaginis Spartariæ Metropolitanus (itque Constantinopolim, ut legatus plebium Catholicarum) & Mausona Episcopus Metropolitanus Emeritæ Augustæ, civitatis Lusitanæ, Euphemius, vel Epiphanius Metropolitanus Toletanus, & Ioannes Abbas Biclarensis Bar-

cino.

Era
Cæsa.

cinonem, Bonitus Complutensis Cæsaraugustam, Epiphanius Toletanus Iriam Flaviam, & alij complures Pontifices alias exulant.

Anni
Christi

620

Leuigildus Rex Baddam foeminâ clarissimam ex prima Gothorum nobilitate, filiam Fonsæ^r Comitis patrimoniorû filio Reccaredo in matrimonium dat, ex eoque matrimonio natus est Flavius Suintilla, qui postea Rex Gothorum fuit.

582.

f *Fonti Comitis patrimoniorum.) In Archiep. Pined. & ex Concilio 3. Tolct. subscriptionibus. Fonsæ sincerius.*

Frovistus^r Episcopus Oxomensis, hoc tempore floret.

t *In Concilio Tolet. 3. subscribit Frovisclus, sed nec addito sedis nomine, cum ceteri omnes habeant.*

621

Leuigildus iterum filium Hermenegildum Hispali obsidet.

583.

À temporibus Apostolicis ad hæc tempora celebris est festivitas S. Iacobi Apostoli filij Zebedæi, qui primus omnium Apostolorum prædicavit in oris Occidentalibus.

Petrus^u per Hispanias totas cû exercitu grassatur.

Ecc 2

u Hoc

Era u Hoc tempore Romani in Hispania pristina libertatis me- **Anni.**
Cæsa. mores sæpius in Gothorum Reges, resumptis viribus, in cur- **Cihur.**
 sarunt, & forte an Petrus iste Dux eorum fuit, nec memini
 me legisse.

622 **Levuigildus** exercitum contrahit
 contra **Hermenegildum** filium. 584.

Mironem Suævorum Regem in au-
 xilium suum x contra filium, & Hostes
 multos y vocat.

x **Abbas Biclari.** **Leonegildus** Rex civitatem Hispa-
 lensem, congregato exercitu, obsidet, & rebellem filiū
 gravi obsidione concludit, in cuius solatio **Miro** Suæ-
 vorum Rex ad expugnandam Hispalim devenit.

y In auxilium suum hostes multos vocat.) *Quare ergo
 si hostes in auxilium convocat? Cur si amici, ac fœderati non
 socios, & auxiliares? Hispanorum idiotismus, ac sequio-
 ris ævi nota locutio, qua maiores nostri militum copias, sive
 exercitus Ostes, Huestes, & nunc Guestes appellant, multa
 passim in antiquis historijs, & legibus talia monumenta, ut in
 l. 1. tit. 2. Fori iudicum. Si el que à mil Cavaleros en guarda
 en la Oste, & in l. 4. tit. 18. partit. 2.*

Artuagus z cognomento **Gothus** ex
 ordine **S. Augustini** Monachus **Toleti**
 floret opinione sanctitatis.

Iulianus Episcopus **Asturicensis** val-
 de floret.

z **Astuagus** cognomento **Gothus.**) *Emendavi Artua-
 gus, Iulianus Petri.* **Artuagus** Monachus **Augustinianus**,
 vir apprimè fervens zelo fidei. *Entrandus Era 631. Pri-*

mo

Era. mo die Maij moritur Sancte, compositæque Sanctus **Anni.**
Cæsa. **Artuagus** Monachus **Augustinianus.** *Scriptere etiam* **Chris.**
*Ambrosius Coriolanus, & Iordanus Saxoferratenfis, de re-
 bus Augustiniane familie, Padilla Cent. 7. c. 17. Ioânes Mar-
 cus Del origen de los Ermitaños, c. 11. §. 2.*

Vincentio Cæsaraugustano a Episco-
 po succedit **Simplicius** Episcopus bacer
 rimus fidei defensor Catholicæ.

a *Qui Regis Levuigildi blanditijs, donisque à fide ortho-
 doxa desciverat, & in impietatem Arianæ perfidiæ transie-
 rat. Ruderic. Toletan. D. Idorus de script. Eccles. c. 31. Seve-
 rus Malacitanæ sedis Antistes, collega, & socius Lici-
 niani edidit librum unum adversus Vincentium Cæ-
 saraugustanæ urbis Episcopum, qui ex Catholica fide
 in Arianam pravitatem fuerat devolutus. Morales, Padi-
 lla, ceterique scriptores.*

b *Qui Concilio Tolet. 3. subscripsit, & a. Cæsaraugustano.*

623 **Porcillorum** familia in Hispania 585.
Tarraconensi urbe **Bigastro**, quæ nunc
Murtia dicitur, à Romanorum gente
 trahens originem, clara, & insignis ha-
 betur.

Porta huius urbis ab hac familia dic-
 ta est **Porcilla**, ut **Carthaginis** **Sparta-**
riæ **Topilla**, à **Topilio** cive Romano.

S. Licinianus c **Carthaginis** **Sparta-**
riæ Episcopus, & **S. Pontius** **Porcanus**
Abbas **Lirinensis** ex hac gente fue-

runt

Era.
Cæsa.

runt maximi in Hispania, Galliaque fidei defensores.

Ani.
Chri.

c Vocatus est etiam Lucinianus. De quo D. Isidor. cap. 42. de vir illust. eius Epistola ad D. Gregor. R.P. cum ipseus Moraliibus editur. Julian. in chron. & Panvinus. Morales lib. II. cap. 70. Cent. 6. c. 50.

Hermenegildus Hispali dilapsus, d & Cordubæ captus, primum Hispali, Toleti deinde, Valentiaque aliquot menses captivus exulat: deinde à patre Tarracone cum exercitu adductus in custodia e arctissima multum manet.

d Eadem Biclarenfis in chron. Gregorius Turon. hist. Franc. lib. 5. c. 38. Ille vero, Leovigildus, apprehensum osculatus est eum, & blandis sermonibus delinitum duxit ad castra: oblitusque Sacramenti innuit suis, induitque eum veste vili: regressusque ad urbem Toletum, ablatis pueris eius, misit illum Hermenegildum, in exilium cum uno tantum puerulo.

e Ibidem misera custodiæ mancipatione.) S. Gregorius Papa lib. 3. Dial. c. 31. Cumque ille Hermenegildus, respondisset, nunquam se veram fidem posse relinquere, quam semel agnovisset, iratus pater eum privavit Regno, rebusque spoliavit omnibus: cumque, nec sic virtutem mentis illius emollire valuisset, in arctam illi custodiam includens, colum manusque eius ferro ligavit.

Ibidem misera custodiæ mancipatione detentus ab Euphemio Tarraconensi,

Era.
Cæsa.

nensi, Euphemio Toletano, ibidem exulante, & à Ioanne Biclarenfi Barcinone exulante, clam animatus ad patientium pro Christi fide fuit.

624

S. Hermenegildus in ipso paschatis Pervigilio, f quod de manu Paschasij Episcopi S. Eulaliæ Toletanæ Episcopi Ariani intrusi sacram communionem, iubente patre, suscipere noluit: iussu patris Leovigildi, hoc facto tunc furibundi, à Sisberto Prospathario capite percussus decimo tertio Aprilis 8 martyri fit. Qui mox multis illustratur miraculis à Deo: hunc Euphemius Tarraconensis, Euphemius, aut Epiphanius Toletanus, Ioannes Biclarenfis Abbas, & alij Episcopi, Catholici Pontifices, virique nocte sublatum multis cum lacrymis Tarracone, in æde S. Teclæ virginis, & martyris, Principem, & clarum martyrem sepelierunt, ubi passus est.

586

f Paschatis Pervigilio.) Gregorius R.P. lib. 3. Dial. c. 31. Superueniente Paschalis festivitatis die, intempestæ noctis silentio ad eum perfidus pater Ariannum Episcopum misit, ut ex eius manu sacrilegæ consecrationis communionem perciperet, ac per hoc ad patris gratiam redire mereretur. Sed vir Deo deditus Ariano Episco-

Era po venienti exprobravit, ut debuit, eiusque à se perfi- Anni
Cæsa. diam dignis increpationibus repulit, quia & si exterius Chriſt.
iacebat ligatus, apud se tamen in magno mentis culmine stabat securus. Ad se, itaque reverso Episcopo, Arianus pater infremuit, statimque suos apparitores misit, qui constantissimum cōfessorem Dei, illic ubi iacebat, occiderent; quod & factum est. Nam mox, ut ingressi sunt, securim cerebro eius infligentes, vitā corporis abstulerunt. *Referturque in c. cœpit 24. q. 1.*

g Decimo tertio Aprilis.) *Martyrol. Rom. Beda, V suardus, Ado, & alij, circa tempus variant: Marianus Schotus, & Sigebertus in chron. cum nostro conveniunt. Gregor. Turo. duos addit annos. Detrahunt Morales; & Baronius, & Iulianus Petri mediam sequutus 585. Christi anno Martyrium S. Hermenegildi patratum signat, utram eligas tui indicij esto.*

h Tarracone in æde S. Teclæ virginis, & martyris, Principem, & clarum martyrem sepelierunt, ubi passus est.) *Abbas Biclar. quem Garivaius sequitur lib. 8. cap. 22. Iulianus Petri contra. Era 623. hisce verbis. Decimo tertio Aprilis in Pervigilio paschatis ante mediam noctem, postquam incipiebat 13. dies S. Hermenegildus Rex filius Leuigildi Regis Vuifegothorum, sanctificatis carceribus Hispali, Cordubæ, Toleti, & Tarraconis, Tandem Hispali, quod à Paschasio, dicto etiam Achaio Episcopo hæresiarcha noluit accipere communionē, iussu patris à Lisiberto occisus est. Ita ab illis sæculis corrivata traditio constanter Hispali retinet, ubi carcer in excelsa turre ad Cordubæ portam per angustus, & horridus, sed magna Hispalensium Religione excultus, ihī antiquitus templum edificatum; quod anno 1611. Augustiori forma iactis denuo radicibus additisque aditus, & sacellanis stipe conlata, erectum est, curante Ioanne Suario probitate spectabili Sacerdote. Iuliani opinionem Hispalensiumque traditionem mordicus retinet Morales lib. 11. cap. Morgado lib. 1. cap. 9.*

Padilla

Era Padilla Cent. 6. cap. 47. & alij cum Martyrologio Romano, Anni.
Cæsa. & Breviarijs antiquis Ecclesiæ Hispalensis. Chriſt.

S. Prudentiusⁱ Episcopus Turiassonensis Vxamæ moritur: succedit illi in eadem sede Stephanus Episcopus.

i *Martyrol. Rom. 28. April. V affeus in chron. fuisse Episcopum Tarraconensem, & vixisse Diocletiani tempore affirmat. Sed in utroque deceptus, decepit etiam Melchiorum Goldastum innotis ad Prudentium, qui anno 300. floruisse assererat, subscripsit Concil. 3. Tolet & Cesaraugustano. Agunt de eo Flos Sanctor. Hisp & Thesaur. concion. tom. 2. Padilla Cent. 4. c. 31.*

Sabarienses, & Vascones, dictos Turcones^l, subiugavit Leuigildus.

l *Abbas Biclar. Rudericus Ximen & Carrill. in Annal.*

Ingundis Regina, ^m uxor martyris Hermenegildi, Marito perēpto, primū ad Africam, deinde ad Sicilia delata, (crepto filio sibi Theodorico, & Constantino olim allato) Panormi moritur, & ibidem honorifico sepulchrali carmine decorata dicitur.

m *Ingundis Regina.) Hæc fusc Paulus Vulnefridus lib. 3. de Gestis Longobardorum. Ingundis vero post mariti, & martyris funus de Hispanijs fugiens, dum Gallias repeda revellet, in manus militum incidens, qui in limite adversus Hispanos, Gothosq; residebāt, cum par-*

Fff

vo

Era. vo filio capta, atque in Siciliam deducta est, itaque
 Cæsa. diem clausit extremum. Filius vero eius Imperatori
 Mauricio Constantinopolim est transgressus. *Et plures
 Gallici scriptores. Morales lib. 11. c. 69.*

Mausona, qui Compluti exulat, valde dolet de morte S. Martyris, & Principis: Leander vero, viso infantulo Constantinopolim delato, mirum in modum tristatur.

Leuigildus rediens Toletum ex bello contra Suævos suscepto, n̄ ibidem graviter infirmatur per multos dies.

Reccaredum Gallijs redeuntē victorem Toletani gratanter excipiunt læta victori comprecantes.

n̄ Ex bello contra Suævos suscepto.) *Abbas Bielar.
 anno 2. Mauricij, Moral. lib. 11. c. 71. Rud. Tolet. lib. 2. c. 14.*

625

Leuigildum Regem, in gravescente morbo coram, aliquot Episcopis vere pœnitet, ° & occisi filij, & erroris Ariani tam pertinaciter defensi, & Catholicam ille religione amplexus, quam ex animo videtur confessus fuisse, composita moritur 2. die Aprilis Feria 4. die festo S. Theodosiæ ad Cæsaream Capadocum passæ, dilucescente die, & postri-

587

Era
Cæsa.

postridie sepultus est in Templo S. Mariæ vetustioris ad Toletum.

Anni.
Chris.

o Coram aliquot Episcopis vere pœnitet.) *Tur. lib. 8. hist. Franc. cap. ultimo* Post hæc Leuigildus Rex Hispaniarum ægrotare cœpit: sed ut quidam asseverat, pœnitentiâ pro errore hæretico agens, & obrestans, ne huic hæresi, quisquam reperiretur consentaneus, in legem Catholicam transijt, ac per septem dies infletu perdurans, pro his, quæ contra Deum molitus est, spiritum exhalavit. *S. Gregorius, nunquam ad veram pœnitentiam pervenisse asseverat.* Pater vero perfidus, & patricida cōmotus pœnitentia, hoc fecisse se doluit, nec tamen usque ad obtinendam salutem pœnituit. *Ruderic. Tolet. lib. 2. cap. 14. Ado, & alij.*

Rex morti proximus commendat in testamento suo se, Regnum, & Reccaredum filium Mausonæ, Leandro, Fulgentioque exulibus, quos filio mandat suppliciter statim ab exilio revocari.

Cuius Regis supremis halitibus interfui ego M. Maximus cum Domino meo Simplicio Cæsaraugustano Pontifice Archidiaconus, ac eius pœnitentiam lacrymasque notavi.

Feria 5. ante meridiem, sacris operante Simplicio Cæsaraugustano Pontifice, post Leuigildi parentalia, in eadem æde sacra Reccaredus Regni suscepit gubernacula, ab eodem unctus.

Fff 2

Eodem

Era
Cæsa.

Eodem mense Ecclesia S. Mariæ, quæ polluta fuerat cæremonijs, ritibusque Pontificum Arianorum reparatur, more Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ab aliquibus Præfulibus, qui interfuerunt.

626

Theodoricus puer filius S. Martyris Hermenegildi, & Ingundis Reginae Catholicæ præclarissimæ Constanti-nopoli moritur.

Sisbertus patricida P S. Martyris Hermenegildi ob admissum grave scelus iussu Regis Reccaredi, iam infulis Regni decorati, Toleti penas dedit turpi calvitio, & oculorum effusione vec-tus super asinum, pro freno caudam in manu ferens.

P Sisbertus patricida, S. Martyris Hermenegildi.)
Abbas Biclarensis. Sisbertus interfecto Regis Hermenegildi morte turpissima perimitur. *Morales in Poemâ S. Hermenegildi.*

Sisbertumque vocat: Fuit hic sævissimus unus Gothorum genti in visus, quondamque latronum De grege pro tractus, Regis fuit inde fatelles.

q Toleti pœnas dedit turpi calicitio. *In C. Joann. Pin. Calvitro. Nestivi: Turpi Calvitio.*

Turpe capud mutilum, turpis sine gramine campus,
Et sine fronde frutex, & sine crine caput.

Atton-

Era
Cæsa. *Attondere enim, & abradere caput apud plerasque gentes ignominie, & turpitudinis nota. Petronius in Satyrico. Hic continuo radat utriusque, non solum capita, sed & supercilia. Apuleius lib. 9. Milesiar. de ijs, qui pistrinis erant mancipari. Frontes literati, capillum semirasi, & pedes annulati. Ab hoc ritu Iuven. Satyr. 5.*

Pulsandum vertice raso

Prebebit quandoque caput: nec dura timebit
Flagra.

Apud Philostratum etiam in vita Apollonij Thyanei coma, ob ignominiam, abscissa. De crinibus dicamus, qui iam abscissi sunt, ita ut accusationem invidia præveniret. Non solum ignominie nota, sed etiam pœnæ nomine illata capitis abrasio ellicitur à S. Cypriano epist. 77. ubi ad metalla damnati capite abradebantur. Qui mos hodie in damnatis adtrivremes perseverat. Gothorum certe peculiaris ea consuetudo fuit. Abbas Biclarensis de Andeca tyranno Regni Suevorum: Andeca vero Regno privatus tondetur, & in fine chronici de Argimundo alio tyranno: Ipse autem Argimundus, qui Regnum assumere cupiebat, primum verberibus interrogatus, deinde turpiter decalvatus, post hæc dextra amputata. In Concilio etiam Toletano 3. capitis attonsisio solemniter pœnitentibus indicitur, Lucas etiam Tudensis in chronico 6. etate c. 4. Passimque in legibus Gothorum, & Longobardorum, sed iam satis multa pro hoc ritu.

Linguarum Græcæ, Syræ, Hebraicæ,
Arabicæ, Latinæque peritissimus Fulgentius, (qui post quatuor annos præfuit Ecclesiæ Carthaginensi) habetur.

s *Eius opera testantur, & Iulianus presb. in chron. Fuit etiam*

Anni.
Chrisf.Anni
Chrisf.

588.

Era. *etiam Fulgentius Episcopus Ruspenfis vir doctissimus, sed Anni*
 Cæsa. *hic longe alius à Fulgentio Astigitano, nam Ruspenfis deces-*
serat anno 525. ut notat Cardin. Baron. tom. 6. Annal. & Bel-
larmin. de script. Eccles. anno 500. in Fulgentio. De nostro
Fulgentio hæc habet Marinæus Siculus lib. 5. de rebus Hisp.
 Fulgentius primo Astigitano Episcopatu, deinde Carthaginensi præfuit. Concionibus suis, & miris operibus Arianos omnes fortiter oppressit. Fuit autem vir eruditissimus, quippe qui linguam Hebræam, Græcam, Latinam, & Arabicam callebat.

Mense Iunio consecratur Rex Reccaredus^f in Ecclesia S. Mariæ.

(Mense Iunio Rex Reccaredus consecratur.) *Id est inungitur, qui mos Gothorum fuit. De hac inunctione Gregorius Turon. lib. 9. c. 5. Tunc intelligens veritatem Reccaredus, postposita altercatione, & accepto signaculo sanctæ crucis cum Chrismatis Vnctione credidit Iesum Christum filium Dei æqualem cum patre, & Spiritu Sancto regnantem in sæcula sæculorum.*

Leander, Euphemius, Mausona, Ioannes, & alij ab exilio prius revocati mirem Gothorum promovent.

Octavo Idus Septembris Constantinopoli moritur non sine vehementi suspitione veneni Licinianus Carthaginis Spartariæ Metropolitanus, cui suspectus est Dominicus ex Presbytero Hispalensi, homo iam ætate ingravescens.

t Con-

Era t *Concilio Cæsaraugust. 2. subscribit Dominicus. Sed nec Anni*
 Cæsa. *eum esse suspicor, nec in actis Concilij Toletani 3. invenio. Chris*

Hic S. vir Dominicus subscripsit tertio Concilio Toletano, in quo hæresis ab universis Gothis est abiurata.

627

Severus Episcopus^u Malacitanus, acer fidei Catholicæ defensor contra perfidiam Arianorum incunte anno, moritur.

589.

^u *De quo Divus Isid. cap. 43. & in histor. Goth. anno 590. Abbas etiam Biclarensis in chron. & Iulianus, qui Martyrem cum facit, sed fallitur.*

Libri perfidiæ Arianae foris Toletanis comburuntur. Gosiuntha Regina uxor Leuigildi de maximo scelere accusata, ac de prodicione contra Regem convicta, ut eius scelera merebantur, Toleti publice laqueo finivit vitam, multorum iudicum damnatione condemnata.

^x *Libri perfidiæ Arianae comburuntur) Edicto Reccaredi Regis. ita cautum, ut ex actis Concilij liquet, notatque Baron. tom. 7. ann. 589, num. 43. ex Aimonio de rebus Fræc. lib. 3. cap. 77. Abbas Biclari. 7. anno Mauritiij. Vldila Episcopus cum Gosiuntha Regina. insidiantes Reccaredo. manifestantur, & fidei Catholicæ communionem, quam sub specie Christiana quasi sumentes projiciunt, publicantur. Carril. in Annal.*

Euphe-

Era
Cæsa.

Euphemius Tarraconensis y Metro-
politanus vivebat Tarracone, florens
opinione sanctitatis, & doctrinæ.

y Euphemius Tarraconensis.) *Sergio sufficitur in eius
Ecclesiæ Chronol.*

Anni.
Christ.

628

Octavo Idus Maij ipso die apparitio-
nis S. Michaelis Archangeli, Toletano-
rūq; pervetusti tutelaris, magna Syno-
dus 72. Episcoporum ^a Hispaniæ, &
Galliæ Narbonensis Toleti contrahi-
tur in Templo maximo S. Mariæ in Se-
cretario dicto Hierusalem: interfuerūt
cum alijs octo Metropolitanis, videlicet
Mausona Emeritensis, Epiphanius, vel
Euphemius cognomento Helladius
natione, Græcus Metropolitanus Tole-
tanus, Leander Hispalensis, Nigesius
Narbonensis, ^a Nitigesius Lucēsis ^b per
procuratorem, Pantardus Braccaren-
sis, Euphemius Tarraconensis, ^c Domini-
nicus Cartaginensis Spartariæ Metropli-
tanus: Leandro concionem habente, ^d
& eodem cum Eutropio rerum ad Cō-
cilium pertinentium curam habente.
Item interfuerunt, idem gloriosus Rec-
caredus Rex, Badda gloriosa Regina,
& Abbates, videlicet Eutropius Servi-

tanus,

590.

Era
Cæsa.

tanus, Exuperius Agaliensis, Aurastius
sanctorum Cosmæ, & Damiani. M. Ma-
ximus Abbas, ^e prius Benedictinus san-
ctarum Mastrarum CæsarAugustæ, tunc
Archidiaconus CæsarAugustanus. Ste-
phanus Abbas Ratenis. Ordinis S. Be-
nedicti, Emila S. Eulaliæ Bascinonen-
sis, qui postea fuit eiusdem civitatis
Episcopus: omnes isti ex ordine S. Be-
nedicti. Item Fulgentius Presbyter,
Elias Abbas S. Leocadiæ Toletanæ. Eu-
genius Diaconus Toletanus, Isidorus
Diaconus Hispalensis, Ioannes Mona-
chus Agaliensis Abbas, postea Biclaren-
sis, & Episcopus. ^f Ex Pallatinis au-
tem Helladius illustrissimus aulae Re-
giæ Comes, qui inter Proceres aulicos-
que Regis nomine interfuit Concilio:
fuit, & rerum publicarum gubernator:
Fonsa Comes patrimoniorum, & so-
cer Regis, Asula ^h Comes Spathario-
rum, & Procer Sisenandus, Comes Scā-
tiarum, & in hoc Concilio Præses, qui
& Procer. Gundemarus Comes, qui
mox fuit, & Rex. Claudius Comes Li-
mitaneus, & Dux. Vintericus Comes
stabuli: Bressinus, Flavius Avila:

Anni.
Christ.

Ggg Araul-

Era.
Cæsa.

Ataulphus Diacia, Odoacer Comites
& ex Regis Concilio Gudila Comes
Toleti, Ophilo Comes Hispalensis, Ni-
colaus Comes Scantiarum, cognatus
Ophilonis, Stephanus Comes, ex Re-
gia nobilitate Ophilonis pater, & fra-
ter Fōsa, Regis soceri, Toleti Princeps:
& multi alij Catholici viri: habita est
Synodus 2. Feria, qui dies annis se quen-
tibus Gothis celeberrimus fuit, & post
Evangelium hæresim Arianam, quanti-
privatim Gothi abiuraverant, ex con-
sensu Regis, Regina, Cleri, Plebium-
que publice nonnulli simul abiurant:
sedebant à latere Regis dextro Ponti-
fices, & Abbates, & post eos retro Pres-
byteri: stabant Diaconi: ad sinistram
vero suo ordine Palatini omnes.

z Magna Synodus 72. Episcoporum.) *Abbas Biclar.
Sanctal Synodus Episcoporum totius Hispaniæ Gal-
liæ, & Galliciæ in urbe Toletana præcepto Principis
congregatur Episcoporum numero 72. Iulian. in chron.
eodem anno. Acta eius concilij extant in collectione Loaisæ.
De eo etiam Moral. Padil. Carrill. & alij.*

a Nigellus.) *In actis Concilij Nicæni, vel Migeſini.*
b Nitigentius Lucensis.) *In actis Concilij Beccilla Epif-
copus subscribit & se Lucensem fatetur. Vide Loaisam in no-
tis eius Concilij.*

c Euphemius Tarraconensis.) *In actis Concilij non in-
venitur,*

Anni.
Christi.

Era
Cæsa. nec Dominicus Carthaginis Spartariæ. Scilicet multorum Anni.
Episcoporum nomina interciderunt. Christi.

d Leandro concionem habente.) *Extat in eius Conci-
lij actis. Afferunt etiam Paul. Diac. Emeritenſ. in chron. Ru-
dericus Toletan. lib. 2. cap. 15. D. etiam Isidorus Germanus &
suus frater vocat illum Primatem. ipsissimis verbis inter-
fuit tunc dignitate Primas ille Catholicus, & ortho-
dorus Leander Hispalensis Episcopus, & Romana sedis
Legatus, sanctitate, & doctorina perspicuus.*

Eodē cum Eutapio.) *Reposui Eutrapio ex Abbate Bi-
clar. Isidor. in Eutrapio, Tritemio, & alijs. Quamvis Baromus
Euprepium tom. 7. ann. 589. num. 44. nominat. I
e Marcus Maximus Abbas.) Qui hæc Chronica scripsit,
& præfuit monasterio sanctarum Massarum. Quod celeberr-
mum CesarAugustæ fuit. Zurita in Annal. Hispan. lib. 2. c. 73.
Blancas, Carrillus, Murillus, & alij Aragonensium rerum
scriptores, de Maximo. Testatur etiam Iulian. in chron.
f Ioannes Monachus Agaliensis Abbas postea Bicla-
rensis, & Episcopus.) *Hunc Biclarensē. Abbatē suspi-
cor, nan Bidariensem: suscripsit etiam Concilio Barchinensi,
Toletano 4. & Gerundensi.**

g Socius Regis.) *Socer Regis.*

h Asula Comes.) *Asicla Cod. Pin. & Arch.*

629 Fides, & Religio Catholica in His- 591.
panijs valde floret.

Dominicus Episcopus Metropolita-
nus Carthaginis Spartariæ adiutorem
per epistolam petit ab Rege Catholi-
co Reccaredo: accipit autem Flavium
Fulgentium Presbyterum Hispalensem.

630 Fl. Fulgentius Presbyter Hispalensis 592.
Ggg 2 succe-

Era
Cafa. succedit Dominico iam ætate morbi-
que confecto in sede Carthaginis: fuit
frater Leandri.

Anni
Chris.

631 Ioannes ex Abbate Biclarenfi, Mo-
nachus Benedictinus, succedit Alapio
Pótifici in sede Ecclesiæ sanctæ Gerun-
denfis.

593.

i- Succedit Alapio.) *In eius Concilij actis. Alicius sub-
cribit.*

l In sede Ecclesiæ S. Gerunlifij.) *Eo dementia Imperiti,
& oscitantes exscriptores venerunt, ut Ecclesiam S. Gerun-
densem barbariei suæ tenebris obruerent, & nobis S. Gerun-
lisium novum calicem conflarent. Reposuimus ab litterarum
vestigijs: In sede Ecclesiæ Sanctæ Gerundensis. Neq; est
Apollinis magis verum, atque hoc responsum est.*

Badda Regina Catholica,^m uxor Ca-
tholici Regis Vuifegothorum Recca-
redi, Toleti moritur 4. Decembris, & in
æde S. Mariæ sepelitur.

m Badda Regina Catholica.) *Sic est in eius Concilij
actis, quod pro titulo Catholicorum Regum Hispanie nota,
etiam Reginis communicatum.*

635 Rex gloriosus Reccaredus mittit Ro-
mam nuntios, & munera S. Petro, &
Gregorio: prius misserat post Conci-
lium nuntios.

597.

Euphemio, vel Epiphanioⁿ cogno-

mento

Era
Cafa.

mento Helladio, natione Græco, To-
letano Pontifici succedit Exuperius Ab-
bas Agaliensis, ° cui in eiusdem monas-
terij moderamine præficitur Adel-
phius.

Anni.
Chris.

n Euphemio, vel Epiphanio.) *Subscribit post Masonam.
Iulianus Euphemianum etiam nominat.*

o Exuperius.) *Eo etiam ordine Iulian. in chron. sufficit.*

Helladius Rector rerum publicarū^p
fit Monachus Agaliensis.

p De eo D. Ildelfonsus de vir. Illust. *Helladius post Aua-
sum sedis eius adeptus est locum Regiæ Aule illustrissimus,
publicarumque rerum extitit Rector, sub seculari habitu Mo-
nachi votum pariter explebat, & opus.*

636

Mense Aprili moritur Exuperius Epif-
copus Toletanus, succedit in eadem
sede Adelphius, ¶ ex Abbate Aga-
liensi.

598.

q Succedit in ea sede Adelphius.) *Iulianus in chron.
Loaisa, & ceteri.*

Cogitur Toleti Synodus^r sub Adel-
phio, & Rege Reccaredo.

r Cogitur Toleti Synodus sub Adelphio.) *Ex eius
Concilij actis 15. Kal. Iun. Era 635. qui est ann. Christi 597.
itaque in nostro est unius anni metachronismus.*

Rex

Era.
Cæsa.

Rex Reccaredus ducit Gosiutham, f
ex semine Regum Gallorum, quam
Adelphius patria Metēsis adducit, alijs
comitantibus.

Anni.
Christi.

f Ducit Gosiuntam ex semine Regum Gallorum.)
*Clodofundam vocat Gregorius Turon. hist. Francorum lib. 9.
cap. 26. & 28. falliturque illustrissimus Baronijs unam, ean-
demque Baddam Reginam, & Clodofundam Childeberti &
Brunichildis Regū Gallorū filiā dicēs, nam Badda Regina His-
panā fuit, filiāque Eanſæ Comitjs patrimoniorum, qua ademp-
ta, duxit Gosiuntam, siue Clodofundam ex Gallia, ut ex
Maximo perspicuum.*

Isidorus, qui ab anno 595. succes-
serat Leandro fratri in Metropolitana
sede Hispalensi; opinione sanctitatis,
& doctrinæ claret.

t Ita in Concilio 8. Tolet. Isidorus prædicatur. Canone 2.
Nostri sæculi Doctor egregius, Ecclesiæ Catholicæ
novissimum decus, præcedētis ætatis postremus, doc-
trinæ comparatione non infimus, sæculorum finitorum
doctissimus, cum reverentia nominandus Isidorus.
*Eius vitam scripsit Braulio Cesaraugustanus Episcopus, D.
Illefosus, & inde omnes nostri historici. Quoad annum obi-
tus S. Leandri aliter in ipsius carminis sepulchralis epigraphæ
invenio, sed equidem à Maximi supputatione sto, utpote cer-
tiori. At me tibi gratum facturum spero ipsa carmine exhi-
biturum, quæ ab antiquissimo manuscripto Nicolai Fabri se
hausisse assererat Constantinus Caietanus in sacris concerta-
tionibus: sunt autem huiusmodi.*

Crux

Era.
Cæsa.

Crux hæc alma gerit sanctorum corpora fratrum
Leandri Isidorique priorum ex ordine vatum:
Tertia Florentina soror Deo devota perennis,
Et posita consors sic digna quiescit,
Isidorus in medio disiungit membra duorum.
Hi quales fuerint libris inquirito lector,
Et cognosces eos bene cuncta fuisse locutos.
Dogmatibus sanctorum cerne crevisse fideles,
Ac re Dominio, quos impia iura tenebant:
Utque viros credas sublimes vivere semper,
Aspiciens sursum pictos contende videre.

Anni.
Christi.

Obijt felicitis memoriæ Leander Episcopus die III.
Kal. Martias, Era DCXLI.

Obij sanctæ memoriæ Isidorus Episcopus die II. No-
nas April. Era DCLXXIV.

Obijt piæ memoriæ Florentina Deo devota Kalen.
Sept. Era de LXXI.

Reccaredo Regi Catholico post cō-
versionem res feliciter succedunt.

u Reportata à Francis insigni victoria per Claudium Du-
cem, Isidorus & Biclarenſis in chronicijs: Moral. lib. 12. c. 2.
Mariana lib. 5. c. 14. Pad. Cent. 6. c. 52.

Reccaredus Rex hortatu sancti Pon-
tificis Adelphij Toleti reædificat mo-
nasterium sanctorum martyrum Cos-
mæ, & Damiani ad Septentrionem po-
situm, quod Toleti distat plus duobus
passuum millibus, & largam elargitur
elemo-

Era
Cæsa.

eleemosinam, ut in urbe Metēsi patria
S. Pontificis alterum ædificat ordinis
Benedictinorum.

Erat autem Toletanum, & antiqui-
tate temporis, & continuis Tagi flumi-
nis inundationibus, ad cuius margi-
nem ædificatum erat, pene collapsum.

S. Stephanus Rate prope Braccaram
Augustam.

Secundinus domo Cæsaraugusta-
nus, * solitarius in Italia conclusus mo-
ritur: ad quem S. Gregorius literas, &
dona mittit.

* *De Secundino Monacho Divus Gregorius lib. 7. c. 53.*
Herulphus Episcopus provinciæ Galliarum civitatis
protulit. Vbi intercætera Secundinum servum Dei in-
clusum Galliæ docuit dicens. *De muneribus quoque ibidē*
idem D. Gregorius meminit. Ideoque direximus tibi ima-
ginem Salvatoris, & S. Deigenitricis Mariæ, Beatorū-
que Petri, & Pauli Apostolorum continentes per su-
pradictum filium nostrum Diaconum; & unam Cru-
cem, & clavem pro benedictione à sanctissimo corpo-
re Apostolorum Petri Principis. *At differunt in provin-*
cia, nam Maximus Italiam signat, Gregorius Galliam.

Exuperius floret, Menasque Episco-
pus Telenfis in Vaccæis, dictus etiam
Episcopus Telesinus: Romam dein-
de petit.

Anni
Christi.Era
Cæsa.Anni
Christi.

Leāder miraculis claret, qui Era 633.
discessit è vita.

Adelphius y relicta sede Toletana, it
prædicatum suis Metensibus, ibique
exercet Pontificalia prædicandi, & or-
dinandi munera: clarus miraculis di-
cessit è vita. * Augusti in cuius lau-
dem Venantius Toletanus composuit
homiliam, quæ incipit: habet hoc Adel-
phij Antitistis sanctus animus: quæ fal-
so inscribi solet Petro Ravennati cog-
nomento Chrsologo.

k *De S. Adelphio, sive Adelpho agit Martyrol. Rom. 29.*
August. de quo apud S. Petrum Chrsolog. est sermo. 126. Me-
tenses sunt in Germania iidem, qui Mediomatrics. Hæc die
Mets. De eo etiam Iulianus Petri in chron.

S. Adelphio succedit in sede Toleta-
na Tonantius, z vel Venantius.

z *Conantius à Loaisa nominatur, à Iuliano Petri Comātius,*
vel Venantius, & Abbatem fuisse S. Cosmæ, & Damiani
affirmat.

Fulgentius ex Cartaginensi Episco-
po Hispaniæ sic Episcopus, Astigitanus
in Bætica, ut seditio exorta ex Præsule
sedaretur.

Lean

Hhh a Vasseus

Era a Vassens etiam anno 591. & Maurolicus 1. Ian & in To. Anni.
Cæsa. pographia, ex Astigitano Cartaginensem formant. Sed testi Chri,
oculato credendum, magis, quam decem auribus testibus. Mo-
rales lib. 12. c. 5. Padilla Cent. 7. c. 13.

640 Venantius Toletanus b. Episcopus. 602.
dum negotiorum causa ad Pannonias
Galliamque Narbonensem pergeret,
ut quidam volunt, fit Martyr gloriosus
1. die mensis Aprilis.

b Fit de eo Tacito Natalium, sedisque nomine in Martyrol.
Rom. 1. April. Baronius in notis eius Divi ingenne fatetur, se
nescire cuius urbis Episcopus fuerit. Sed eius corpus ad ser-
vari in oratorio apud Baptisterium Constantini.

Venantio S. Martyri Abbati SS. mar-
tyrum Cosmæ, & Damiani Episcopo
Toletano succedit Aurasius c. Abbas.
Agaliensis.

c Ita etiam Iulianus Petri, Loaisa quoque, & Padilla, no-
visimeque Tomas Tamaius adnumerant. Sed miror D. Ilde-
fonsum de vir. illust. c. 5. Adelphio sufficere, prætermisso
Tonantio, sive Venantio. Aurasius Toletanæ Ecclesiæ
Pötifex Metropolis urbis post Adelphium in loco ad-
sciscitur Sacerdotis. Thomas Tamaius vult Tonantium qua-
si Coepiscopum fuisse, & ideo in album Episcoporum Toleta-
norum non positum.

Orosius Monachus Benedictinus ex
sorore S. Orosij Presbyteri Tarraco-
nensis

Era
Cæsa.

nensis filius floret in Celtiberia ad quæ
S. Gregorius Papa literas dat, qui ge-
nus duxit ab oppido Lusitanix dicto
Monte sancto Græce vero Orosio. d

Anni.
Chris.

d. Monte Sancto dicto Græce Orosio, Suidas ad hæc.
'oros in divina Scriptura mons sanctus olim fuit. Ad-
illum pag. 701.

Sub Vuiçterico Gothorum Rege, fit
Rector Toleti Forganus, ad quem ex-
tat epistola Sancti Aurasij, Episcopi To-
letani.

Decima quarta mensis Aprilis Li-
vua adolescentulus e S. Regis Rec-
caredi filius (quo tempore Helladius
Procer fit Monachus Agaliensis) reg-
nare cœperat: indigne tamen a Vuiçte-
rico necatus est: quem in æde S. Mariæ
Toletana civitas memoriæ parentis
obsequiosa cum lacrymis sepelivit.

e Isidorus in chron. Gothorum, eisdemque. Isidori verbis
Rudericus Tolet. lib. 2. cap. 16. At in hoc diversus abit Ru-
dericus, quod Maximus Vuiçtericum Era 641. Regnare cœ-
pisse tradit. Ille vero 645. Isidorus 642.

Vuiçtericus ab Aurasio Toletano
Archiepiscopo in æde Sancti Petri Præ
Hhh 2 toriensi

torienſi, præſentibus, Palatinis inunctus
coronatur.

Fl. Sifebutus ^f fit Comes rerum pu-
blicarum.

f De quo Mariana lib. 6. cap. 3. Sed Sifselum, ex Codicum
veterum fide reponendum, castigato Sifebuti nomine, monet.

Librum Mythologicum ^s componit
Fulgentius Episcopus Carthaginis Spar-
tariæ.

g Liber hic Mythologicus cussus Basiliæ apud Ioannem
Hervagium anno 1535. inſcriptus est Fulgentio Episcopo-Car-
thaginenſi, non Ruſpenſi, nec tamen negari poteſt, quin dicendi
genus floridum characterem Afrum ſapiat.

Hoc anno Gregorius Papa absolvit
libros Dialogi. ^h

h Quos tamen incæpit ſcribere anno 593.

Fulgentio in ſede Carthaginenſi ſuc-
cedit Vincentius, ⁱ qui ſedem tenet
nunc Carthaginenſem Hispaniæ.

i Bonifacius eſt in eius Eccleſiæ chronologijs. Loaiſa Cau-
rienſem Episcopum affirmat in not. ad 6. Concil. Tolet. Mo-
rales tamen Carthaginenſem, cui Padilla conſentit.

Floret Philippus Episcopus ⁱ Lameccæ

ſis,

ſis, confanguineus Secundini domo
Cæſaraugultani in Italia concluſi.

i Floret Philippus Episcopus Lamecenſis. *ſuſcripſit.*
3. Concil. Tolet.

Huius Philippi ^l celebris extat me-
moria literis S. Gregorij.

l Lib. 12. epistol. ſeu Regiſtri epistola 7. ad Theodelindam
Reginam fit mentio Secundini Abbatis. Vt alibi apud D. Gre-
gorium lib. 7. epist. 5. ad Secundinum.

S. Maufona Metropolitanus Emeri-
tenſis moritur prima die Novembris,
ut ſanctus habetur, & in æde S. Eulaliæ
ſepelitur.

643 S. Helladius Monachus Agalienſis, 605
mortuo Richilane, ^m Rector patrimo-
niorum alterius monaſterij creatur.

m Abbas is fuit Agalienſis, ad quem ſcripſit Iuſtus Hella-
dij diſcipulus, & in pontificatu Tolet. ſuſceſſor D. Ildeſon-
ſus de vir. illuſt. cap. 8.

644 Rex Vuittericus precibus quorundã, 606
maximeque ſancti Pontificis Auralij,
ædificat monaſterium ordinis S. Bene-
dicti Tago impoſitum in loco edito in
honorem SS. Martyrum Petri, & Feli-
cis, & Sanctæ Crucis, & in gubernatio-
ne illius primus Abbas eſt Egila.

Mahu.

Era.
Cæsa.

Mahumetus n̄ homo impius, & flagitiosus grassatur per Hispanias.

Anni.
Chris.

n̄ Id ab aliquibus nostrorum historicorum traditum. Hist. Regis Alfonsi, Fortalitium fidei. Bledz lib. 1. c. 15. quod vanū omnino convincitur, cum vanissimus hic vates sectæ suæ mysterijs non miraculorum fide, aut plausibili aliqua ratione, sed armata manuviam præstruxerit, brevique temporis spatio, quo postquam se prophetam suis confinxit, semper in bellis fuit, ita ut ad remota terrarū ora divertisse, impossibile sit. Ita Mariana lib. 6. cap. 3. Padilla Cent. 7. cap. 22. Nec tamen antiquis scriptoribus omnino contra ire ausim. Venisse saltim credim̄ eius pseudo-Prophetæ mystas aliquos, ut animos Hispanorum tentarent, aut saltim dolis aliquos fallacisq̄ pellentes, in eam vesaniam inducerent.

Fides Catholica feliciter triumphat de erroribus Arii.

In urbe Clunia, sine Celtiberorum celebratur S. Simplicianus: 17. Kalen.

Septembris.

o De quo in Martyrol. Rom. ea ipsa die: Tabulæ Mediolan. Ecclesiæ, cuius Episcopus fuit. Paulinus in vita S. Ambrosij. Augustinus lib. confes. c. 2. 3. & 5. nomenque eius invenitur in Concil. Charthag. Canone 48.

648 Vuitorico succedit in solio Regni Gundemarus P Catholicus. 650.

p Rudericus Tolet. 4. annos Vuitorico adimit lib. 2. c. 16. sed Mariana cum Maximo consentit lib. 6. cap. 2. Padilla Cent. 7. cap. 4.

Rege

Era.
Cæsa.

Anni.
Chris.

Rege Gundemaro, & Toletano, Præsule Aurasio Primate, viro sanctissimo, & accerrimo fidei Catholicæ, & propriæ dignitatis defensore, habentur Concilia duo, in quibus divisa provincia Carthaginensis ad eum usque diem, iussu Regis, & consensu Patrum redintegratur, & Primatus Toletanæ sedis imminutus ad pristinum redigitur.

q̄ Horum Conciliorum cogendorum causas require apud Marianam lib. 6. c. 2. Padilla Cent. 7. c. 4. quæ tamen nec dum causa extra seriem reliquorum habentur.

Episcopus Vianensis in Gallæcia reducitur ad Tudensem.

r Episcopus Vianensis. In Cod. Archiepis. & Pined. Viarenfis.

648: Aurasius Toletanus mire depugnat contra hæreticos. 652:

Isidorus Hispalensis Episcopus libros scribit, & mire sanctitatis, & doctrinæ singularis exemplo micat.

Dracontius alter Poeta Hispanus habetur.

Toletana Ecclesia cum Romana, Africana, & Mediolanensi sociatur.

Theca.

Efa.
Cafa.

Theſalonicæ in Carpetania, ſ quæ alijs eſt Aſcalon hæretici venientes aliū de, ibique commorantes, diligentia ſanctiſſimi, doctiſſimique Pontificis Auſaſij Toletani expelluntur.

f Theſalonicæ.) *Nec tamen apud Geographos invenitur in Hiſpania hodie putatur Eſcalona.*

Magna cura ſervatum eſt per Hiſpanias, ut in Dyptichis^c Episcoporum quieſcentium in principio aliqui ſanctitate notabiles ponerentur, ex aliquibus civitatibus, & poſtea Catholici illius civitatis Episcopi, ſervato tamen ordine, nullusque poneretur, qui fuiſſet hæreticus: idque cautum eſt diligenter, & ſervatum, potiſſimum in Eccleſiis Metropolitanis: ſcilicet Tarraconenſi, Braccarenſi, Hiſpalenſi, Toletana, Emeritenſi, & Narbonenſi: & ne numerus in Miſſarum ſolemnijſ eſſet oneroſus, numerabantur recitabanturque propinquiores, cum illa generali additione: & omnium ſanctorum Pontificum in pace Chriſti pauſantium animæ requieſcant.

f Magna cura ſervatum eſt per Hiſpanias, ut in Dyptichis

Anni
Chriſti

Era^c tificis Episcoporum quieſcentium.) *Dyptichis reponendum: Anni-Chriſti. erant Dypticha gemina Tabula (inde enim Dypticha dictæ) in quibus nomina Episcoporum continebatur, altera vivorum, altera mortuorum. Ad Ioannem Meurſium in Lexico Græco barbaro. Durantum de ritibus Eccleſiæ lib. 2. cap. 43. ubi multa pro hoc in veterato Eccleſiæ ritu, nec huc à me tranſcribenda cenſui, ne manifeſto me plago involvam.*

Pro Papa Romæſi, Rege Gothorum, Episcopo, & prole Regia, & populo fiebat quotidiana commemoratio.

Erequentes in Hiſpania Synodi ubique ſunt habitæ.

Iſidorus meditatur corrigere officium Gothicum, ut per univerſam Hiſpaniam unum, & idem eſſet.

In urbe Cæſaraugustana frequentiffime viſitatur Eccleſia S. Mariæ Primogenia à S. Iacobo condita, quæ confluentibus ex varijs locis peregrinis in pretio eſt, & miraculo.

Tota civitas Cæſaraugustana per inde ac Roma, ut noſter teſtatur Prudentius^u paſſim madet ſanguine martyrum.

u *In Hymno decem & octo martyr.*

Vix parens orbis populosa Pœni,
Ipsa vix Roma in folio locata,
Te decus noſtrum ſuperare in iſto
Munere digna eſt.

Iii

Omni-

Fra
Cafa.

Omnibus portis facer immolatus
sanguis exclusit genus invidorum
Dæmonum, & nigras pepulit tenebras.
Urbe piata.

Anni
Chris.

Per hæc tempora in monte Libani.

si * Asturum celebris habetur memoria
Sancti Tolobei Episcopi Braccarenfis
in Hispania.

x *Labanenses à plinio, hoc tractu nominantur lib. 3. cap. 3.
Ptolemæus Libanam nominat, quæ vicinior nostro est, eadem
tamen gens.*

y *Tolobei Episcopi Braccarenfis.) Iulianus Petri in
chron. S. Tholobeus, alias Lobeus in cremo Libani est,
qui prius fuerat Episcopus Braccarenfis.*

S. Turibij Palentinae sedis Episcopi,
ex Monacho Benedictino, cuius anni-
versarius dies est 1. Novemb. memoria
celebris habetur in monte Libaniensi,
ubi corpora, & sanctissimi Monachi
Episcopi, & Episcopi iacent.

Comites missi à S. Benedicto in His-
pania sanctissime quieverunt, Euphe-
nium, Exuperius, Venantius, Exuperan-
tius: Adolphus, & alij, quorum aliquos
de facie novi.

Euphemium, vel Epiphanium, ego
quoque M. Maximus Monachus Bene-
dictinus,

Anni
Chris.Era.
Cafa.

dictinus, & in mea pueritia S. Patriar-
chæ Benedicti carus, Archiepiscopum
Toletanum de facie novi, & missis ul-
tro citroque frequenter literis, eius cõ-
suetudine sum usus.

Euphemius, vel Epiphanius dicitur
in Africam traiecisse ab hæreticis male
tractatus, de quo nihil certi est hac-
tenus.

Mihi beata est memoria S. Regis
Reccardi fidei Catholicæ vindicis,
quem credo in cælo cum fratre vive-
re beate.

Tonantius, vel Venantius, Toleta-
nam, quam composuit homiliam, de
vita moribus, & egregia liberalitate in
pauperes S. Adolphij Toletani Pontifi-
cis, ad Metenses mississe dicitur.

Tonantius, vel Venantius Toleta-
nus, eximius fuit concionator, quem re-
diens optavit audire S. Adolphus Epif-
copus: ex Metensi civitate Toletum
missit ad Tonantium, tunc Toletanum
Archiepiscopum, ut pro suorum elee-
mosinis mitteret grandem summam.
Quod primo tulit agre Toletanus, quia
erant anni nimis steriles missit tamen:

quod idem in homilia, quæ continet eius laudes, docet.

Per hæc tempora celebris erat memoria sancti Narcissi Episcopi Braccarenfis in Hispania, Apostoli Rethoriorum, in urbe Gerunda: passus est sub Aurelio, ^z fuit hic civis Scalabitanus in Lusitania, qui divinitus admonitus, relictis Braccarenfis, Vindeliæ petijt.

z *Hic est Lucius Aurelius Aurelianus Augustus, qui cum Julio Capitolino 2. Consulatum gessit. A. V. C. 1027. Christi 275. ut ex veteri lapide docet Panvinus in fastis. Nec audiendus Baronius tom. 2. anno 303. num. 138. ad Diocletiani imperium reiiciens. Nam in Calendario Rom. 18. Martij, sub hoc Principe Aureliano passum esse Narcissum habemus. Quod cum nostro apprime consentit. Ioannes quoque Vassæus anno 260. qui tamen etiam pro Chronismo peccat 15. annorum. De Lucio Cæsonio Lucillo Macro Rufiniano, qui Consulatum gessit cum Gallieno Imper. anno. A. V. C. 1008. mentio est in veteri lapide in fastis, Consule Panvinum.*

Passi sunt Gerundæ sub L. Cæsonio Macro Lucilio Rufiniano viro Consulari, Hispaniæ citerioris Preside. L. Domitio Aureliano August. 11. C. Julio Capitolino Coss. Narcissus Tribus acceptis vulneribus in gutture, & in ore, & crure, tandem cum Archidiacono Felice consummatus est.

Succedit

Succedit Narcissus Calydonio, ad quem scripsit S. Cyprianus, cuius epistolas transmittit ad omnes Hispaniæ Metropolitanos.

Celebris est memoria Pomponij Paulati Toletani Pontificis per Hispanias: ad quem scripsit S. Cyprianus Carthaginensis, magnusque fuit usus amicitiae, & consanguinitatis cum Narcisso.

Fuit hic apprime nobilis frater Pomponij Bassi ^a Consularis bis Consulis patruus alterius Pomponij Bassi etiam Consularis.

a *Pomponius Bassus Consulatum administravit cum Aurelio Fusco anno A. V. C. 1011. & 1012. cum Fulvio Aemiliano. Eius meminit P. Victor in Claudio. Alter Pomponius Bassus fuit Consul anno A. V. C. 1025. fuit etiam Anius Bassus, qui Consulatum gessit cum Quinctiano 1091. fuere & alij huius gentis viri clarissimi.*

Floret memoria S. Felicis Hispani, Toletani Diaconi, qui cum a S. Melantio Toletano, cuius Archidiaconus erat, Hispalim mitteretur ad Sabinum Hispalensem Episcopum ² Maij Hispalipatitur.

Floret memoria per Hispanias utrius-

que:

Era.
Cæsa.

que Florentij^b Hispalensis: prioris (qui dictus est Rusticus, ad quem scripsit Plinius Secundus) martyris sub Traiano Pafsi; alterius confessoris sub Zenone Episcopo Hispalensi.

b Subtulit dubitandi occasionem auctori *Theſauri concionatorum*, & *Ioanni Marietæ*, ac reliquis *Historiographis*, qui unum eundemque putabant Florentium, alique eum martyrem, alij confessorem fuisse affirmabant. De martyre Dexter egregium conservat monumentum ad annos 116. Christi, & *Martyrologium Roman.* 27. Octobris, quo die, *Beda*, *Vſuardus*, *Ado*, *Padilla Cent.* 5. cap. 35. *Marietæ lib.* 6. c. 13. Florentij Confessoris asservantur in *Ecclisæ Hispalensis Hierotheca sacra lipsana*, magnaue religione coluntur, lapisque sepulchralis ibi repertus cum hac epigraphæ.

REQUIVIT. IN. PACE.
FLORENTIVS. VIR. SANCTVS.
DIE. X. KALENDAS. MARTIAS.
VIXIT. ANNOS. LIII.
ET. DEPOSITVS. EST. DIE. III.
IDVS. MARTIAS. ERA.
DXXIII.

Rutilij pafsi sub Traiano in Africa, qui profugus venit ad Hispaniam, & mansit Cordubæ, postea celebris hic est memoria.

In Africa celebratur memoria Rutilij,

Anni.
Chrif.

Era.
Cæsa.

tilij martyris, cuius mentionem facit celebrem Septimius Tertullianus lib. de fuga.

Gothi per id Tempus possidebant, hic quidquid est à Kara Tagi, ° id est, à capite Tagi, quod est planicies, dicta Tagus, ubi fluvius hic nascitur in Celtiberia usque ad immersione meius in Oceanum prope Olyssiponem.

c Quidquid est à Kara Tagi. Iam ab eo ævo invaluerat Hispanismus, evanescente lingua Latinâ, nunc quoque ea locutione utimur, De cara, de frente.

Celebratur memoria Sancti Secundi Astensis in Italia, & in urbe Astæ Hispaniæ pafsi^d Colonia Romanorû, & sub Apostolicis temporibus sede Episcopali. °

d De quo Dexter sub annum 208. Secundus Astensis floruit in Hispania, passus in Bætica prope flumen Tanagrum, aliàs vocatum Lethem. *Er iterum sub anno 301.* Astæ in Hispania Bætica S. Secundus Martyr colitur. Et eisdem fere verbis refert *Iulianus Petri in chronico.* Astæ in Hispania Bætica S. Secundus Christi Martyr. Quod monuisse maxime gaudeo pro Astensibus nostræ Bætiæ, hodie Xerez de la Frontera (cum quibus magna mihi necessitudo est) nã Astenses Itali nostrum Secundum ad se trahere conantur, cum *Martyrologium Romanum non signet Italiam*, & nos pro nostræ Bætiæ tres habeamus gravissimos Auctores.

e Itaque

Era e Itaque fuerunt plures Episcopatus in nostra Bætica, quo- Anni.
Cæsa. rum nomina raro reperiuntur: veluti hic Episcopatus Asten- Chris.
sis, alibique Diensis, aut Soliensis, Vticensis, & tempore Go-
thorum Gaditanus, & Mixtarabum Marchenensis, & extra
Beticam inuenio Episcopatum Placentinum in Cantabria, au-
dioque inibi antiquum populum esse Placentiam, sunt, &
alij quorum memoria nunc non succurrit.

Ego M. Maximus mercatus à Deo sanguine Christi, servus indignus, Cæraugustanus Episcopus transtuli Tarracone caput, & bonam corporis partem sancti Principis Hermenegildi martyris Cæsaraugustam, & collocavi in æde B. Mariæ de Columna: quem martyrem ego de facie novi, & sæpius allocutus sum, cum esset in custodia P. Hispali, mox Cordubæ, rursus Toleti, Valentia, & postremo Tarracone, cuius ut devotissimus vitæ, sanctissimique martyrij, carmen hoc ei qualecumque dicavi, quod est index pietatis in eum meæ.

Hermenegilde sacer martyr, clarissime Prin-
Martyr, quo felix Tarraco clara fuit; (ceps
Illa tuos cineres habuit compluribus annis:

Hos ego nunc urbe tranfero dive meæ.
Munere id Eusebij cõcessum Præfulis almi est,
Munc.

Era
Cæsa.

Munere quo nullum gratius esse potest.
Hospes amice veni, tēploq; canende vetusto,
Cura Iacobæi, quod patris alma facit.
Respice nos præsens, & nostris prospice rebus,
Gothica quam retinent regna, tuere fidem.
Et Gundemaro Regi pater esto secundus,
qui tenet infractam cum bonitate fidem.
Protege, quã reficit solertia Cæsaris, urbem
Augusti, hostiles fac revocare dolos.
Morbos, & pestem de nostris mænibus arce:
Te, pace incipiat, nos adeunte, frui.

Mirifice florebat memoria S. Anastasij Pontificis Brixiani, qui contra Arianos prædicavit in Italia, in Africa, & in Hispania, præcipue in urbibus Celtiberiæ.

Provincia Africæ mire afflictabatur missis à Genferico Rege Ariano in exilium Catholicis omnibus Episcopis: in Hispania vigebat etiam Regum Gothorum hæresis Ariana.

Valeriæ prædicat S. Anastasius, Libanæ, Villæ excussæ, Cæsaraugustæ, Valentia, Salmantica, & in alijs urbibus Hispaniæ.

Celeberrima est in Hispanijs memoria decem mille militum martyrum

KKK in

Anni.
Chris.

Era
Cæsa.

M. M A X I M I,

in Ararath passorum, magistro, & socio
Hermolao Toletano Archiepiscopo,
qui eos imbuat in fide, & animavit.

Erant isti sancti milites maiori ex
parte Hispani, quorum Dux Heliodas,
& præcipui milites cū Duce Agathius,
& Primicerius.

Conciliorum Toletanorum primum
celebratum est, Paterno Braccarensi
Præside, Consulatu primo Stiliconis:
ante quod celebratum est Aquis Cele-
nis in conventu Lucensi Concilium
contra hæresim Priscilliani hic pullu-
lantem.

Præfuit idem Paternus: interfuerunt
Florius, Leporius, Statius, Aurelianus,
Lampadius, Exuperantius, qui etiam
interfuit primo Toletano non multo
post Toleti coacto.

Ante hoc anno 380. coactum est Cæ-
saraugustæ nationale Concilium con-
tra Priscillianum, confluentibus eo His-
panis, & Aquitanis Episcopis, quo
etiam venit Martinus Episcopus Tu-
ronensis.

L A V S D E O.

ADDI-

Anni.
Chris.

Era.
Cæsa.

ADDITIONES

222
Anni.
Chris.

S. BRAVLIONIS

C Æ R A V G V T A N I
E P I S C O P I.

A D M. M A X I M I E P I S C O P I
C R H O N I C O N.

342

E R Hæc tempora
Catholici Valētini
ad Littus maris Sa-
gūtini nobile San-
cti Vincentij sepul-
chrum erigunt, &
intra sacrarij aram

304

imam in profundo loco corpus invic-
tissimi martyris religiosissime recon-
dunt: quod templum assidua visitatio-
ne frequentatur fidelium.

Etiam ubi carcer, ubi martyrium pas-
sus est, loca frequentant, & Religione
quadam singulari percolunt.

350

Barcinone S. Eulaliæ virgini marty-
ri, ac civi, suæque Tutelari cives Barci-
nonenses ædem ad mare construunt.

312

KKK 2 Tolc.

ADDITIONES AD

Era
Cæsa.

Toletani fideles S. Leocadiæ martyri, ac civi sacram ædem, ubi sepulta iacet, erigunt, quæ secunda domus sacra est in illa civitate, maximeque frequentatur.

352

Cæsarangustæ Templum Augustissimum B. Mariæ, à B. Iacobo Zebedæi filio constructum, laxatis spatijs integratur, nec minore pietate, ac frequentia colitur.

Abulæ Templum etiam erigitur sacris martyribus Vincentio, Sabinæ, & Christetæ in loco, ubi patiuntur: (aliaq; templa præterea, & hæc sumptibus Reginæ sanctissimæ Helenæ Augustæ (ubi que locorum.

ADDITIO HELECÆ EPISCOPI
CAESARAVGVSTANI.

CÆSARAVGVSTA Felix putanda est, quæ duos sub Valerio Pontice habuit Vincētios, utrumque Archidiaconi laude præstantem: alterum Oscensem ex Hispania, Agennensem alterum in Gallia: antiquior Agennensis, quem in Galliam

missit

M. MAXIMI.

223

missit prædicationis gratia S. Valerius. Ei successit Iunior Vincentius, qui præclarum virtutis, & innocentia præbuit specimen: uterque passus in persecutione Diocletiani: hic anno 287, ille vero 304. uterque postea sepultus in urbe Valentia Hispaniæ. Prius allatus est ad promontorium sacrum, hinc verò ad Gallias, ad monasterium Castrense anno circiter 850. Hispanus 750. obsidente Valentiam Abderraghmene. Vtrumque celebrat Prudentius. Leviter Agennensem cum dicat.

Inde Vincenti tua palma nata est,

Clerus hinc etiam peperit triumphum.

Oscensem fusius cum ait:

Nonne Vincenti peregre necandus.

Vsque ad multos versus poematis habere isti sanctissimi Levitæ multas templorum sacras ædes in Hispania, & Gallia Toleti fuit ædificatum ab Gundemaro in laudem S. Vincentij Hispani Levitæ, & à Iuliano Archiepiscopo Toletano alterum in honorem S. Vin-

centij

gentij Agennensis in ædita parte urbis
Regiæ, cuius devotissimus fuit, & fecit
illi hoc carmen.

VINCENTI pateris constans qui
martyr Agenni,
Et Levita facer sanguine ad astra vo
Macro tibi caput eripuit funestus: at illo (las
Laurea sacra tibi non moritura datur.
Gallia te genuit, docuitque Augusta ministrū
Cæsareæ, & Valeri sub pietate viges.
Gallia teq; iterū recipit sacra verba docentē:
Maximianus inops mentis at ipse necat.
Post cineres te præsul amās quoq; Murila ve
Ipse Valentinus ad sua tecta vigil. (Stat
Tādē te ad patrios revocat volvētibus annis
Andualdus ovans iussus, & ipse lares.
Ora pro nobis Vincenti splendide martyr,
Cui Iulianus opem postulat ipse tuam.
Qui tibi sub charo cōstruxit pectore tēplum,
Et dedit exterius, quo venereris, opus.

Hoc tempore duo Severi Barcino-
nenses Episcopi martyres cum gloria
miraculorum, & signis dicuntur clare-
re: Senior sub Diocletiano claruit, alter
sub Constantino.

Memo-

Memoria, diesque festus ab ipsius
in Hispaniam ingressu S. Iacobi Zebe-
dæi filij, celebris habetur: qui post quā
Hispanias, adijt Ephesum, comitatus est
sanctissimam Virginem una cum Ioan-
ne fratre, non prius quam in Hispaniā
veniret, sed reversus ad Hispaniā: inde-
que reversus Hierosolymam, prædicās-
que fortiter, & constanter gladio per-
cussus est.

Quem S. Apostolum morientē Hie-
rosolymis viderunt Hermogenes, &
Philetus, & cum alijs discipulis comi-
tati sunt eius corpus in navi ad Hispa-
niā, & post eius appulsum Iriam flaviā,
Gallæciæ civitatem, Hermogenes ad
Italiam se contulit, & in persecutione
Neronis Syracusis prædicans cum alijs
occissus est. Philetus vero in Hispania
mansit, prædicansque per diversas ur-
bes vidit S. Petrum, Paulum, Clemen-
tem, & Philemonem ibi prædicantes:
tandemque in persecutione eadem 28.
Martij cum alijs socijs Carthagine ve-
teri urbe Hispaniæ interfectus est.

Sacræ Scripturæ Arabicæ translata
à Presbyteris Catholicis habentur, &

cum

cum scholijs circumferuntur: præcipue novum Testamentum Evangeliorum: Epistolæ S. Pauli, Epistola Iacobi Zebedæi Missa ad Hispanos, ex dispersione Iudæos iam conversos: Epistola Petri, Ioannis, & Iudæ, quæ licet Missa sit ad omnes ex Iudaismo, præcipue tamen ad Hispanos, ex duodecem Tribubus collectos: Apocalypsis S. Ioannis, & liber de vitis Patrum, & historia Latina, Iuliani, Dextrii, M. Maximi, & aliorum, & Chronicon Eusebij, & libri de Civitate Dei Sancti Augustini, propterea quod iam lingua Latina evanescebat.

In Britannis celebris est memoria multorum martyrum: præcipue S. Aristobuli unius de 72. discipulis, qui dictus est etiam Zebedæus, pater Iacobi, & Ioannis martyris, Mariæ Salome, qui cum Petro Romam petivit, inde relictis domesticis suis missus est in Angliam Episcopus, occubuit martyr in 2. anno Imperatoris Neronis sævissimi.

Alpheus qui, & Cleophas unus de de 72. discipulis (ut docet Sanctus Hieronymus) & frater Ioseph Sponsi sanctissimi

ctissimi

sanctissimæ Virginis in Castello Emau te pro Christo à Iudæis occiditur.

Hoc tempore, crudeliter vexantur Muzarabes a Sarracenis: præcipue Cæsaraugustæ, Cordubæ, Hispali, & Toleti.

Iosias in pretio habetur apud fideles Hispanos, quod cum S. Iacobo Patrono suo, cuius corpus sacratissimum Coptellæ honorifice colitur, pro Christi fide Hierosolymis passus est.

Salome, quæ Verulis dicitur quiescere, non minus honorifica, quam devota memoria colitur apud Hispanos.

S. Petrus in honore habetur in Hispanijs: & eius uxor Concordia passa Romæ sub Nerone, non multo prius quam ipse pateretur: fuit hæc (ut docet M. Maximus) filia Aristobuli, vel Zebedæi, & Salomes, Socrus etiam Andrææ, qui duxit alteram sororem Concordiæ, & Iacobi, & Ioannis: fuit autem Aristobulus cognomento Zebedæus, frater Barnabæ Apostoli Domini.

Idem Zebedæus, & Barnabas, consobrini Ioannis, Marci cognomento, & & nepotes Mariæ, ubi Christus Cœnâ

L II ulti.

ultimam celebravit, & ubi Spiritus Sanctus venit in Apostolos.

Ex eodem M. Maximo, quæ superius dicta: & etiam addit: Mariam matrem Ioannis cognomento Marci post transitum B. Virginis comitatam esse Sanctum Paulum, cui nimis famulata est: & Epheso venit Romam, ibique vixit, & sancte mortua est, cuius meminit. S. Paulus cap. 16. Epistolæ ad Romanos.

Maria mater Marci cum Rhode, & alijs venit Romam: Memoria celebris habetur Ioannis cognomento Marci, qui filius à quibusdam dicitur Sancti Petri, & Mariæ, quæ alias dicitur Concordia, quæ laudatur ad Romanos eodem cap. 16.

Epistolam sancti Petri Romæ scriptâ (cū esset in vinculis cū Paulo) docet, idem M. Maximus, & alteram paulo post omnibus ex Iudaismo conversis, præsertim Hispanis: & etiam Epistolam S. Iudæ Apostoli: ex eodem M. Maximo.

Rhodæ, quæ Rosulia dicta est in persecutione Traiani (ut idem refert Maximus super acta) passa est pro fide

cum

cum alijs martyribus in insula Sardinia, quo petivit.

In præssuris Christiani Doctores Epistolam sancti Pauli, Petri, & Iudæ evolvunt, in quibus multa ad Hispanos pertinent, ut admonitio S. Iudæ in fine epistolæ dicentis: vos autem charissimi memores estote verborum: & ad monitiones secundæ epistolæ, sancti Petri quæ præcipue ad eosdè Missa est, quæ secunda est earum epistolarum, quas sanctus Petrus scripsit ad hos, & alios dispersos.

Supererant in Hispania anno 880. vestigia errorû Priscilliani, quos Marcus, & multo ante cum Menander Hæreticus, & Perinthus per Hispaniam seminare conati sunt anno Domini 66. quos admonet S. Iudas, & prius sanctus Petrus.

Celebris memoria est apud Hispanos S. Mariæ Salome, sancti Iacobi Matris, & uxoris Zebedæi, quæ cum attigisset annû nonagesimum, anno Christi 42. sub Iacobo filio Alphæi Episcopo Hierosolymitano die 24. Maij sanctissime decessit ad cælos. In Italia, & Hie-

lil 2. rosoly-

rosolyms plurimis miraculis eius mors nobilitata fuisse dicitur.

Fama etiam est, cum sanctus Iacobus venit in Hispaniam, Mariam Cleophé, & Salomem Matrem, & ^a Mariam quandam Magdalenam eum fuisse comiter comitatas, & rediisse cum illo, venisseque cum corpore, & utrasque Cleophé, & Magdalená obijisse civitatési oppido in Lusitania, die Aprilis 10. Magdalenam vero Lazari sororem cū Lazaro Maximo, atque Chelidonio, Marcella, Iosepho, Abarimathia, venisse in Galliam Aquitaniam, ibique prædicasse Domini Iesu sanctum Evangelium, ut docent luculenter Gallorum historia, & est traditio, ubique satis recepta illius regionis.

^a *Plures fuisse Magdalenas ostendit. D. Ambrosius in Lucam disputatque eleganter Bulingerus in Casaubonum. Diatribæ 3. cap. 5. qui videndus pro multis.*

Maria Salome, vel Iacobi rediens cum ipso Iacobo filio, peragratis partibus Germaniæ Angliæ, & Italiæ, ubi prædicavit, cum Verulam permisset ætate confecta ibi requievit 24. Maij.

Cele-

Celebris apud Vascones memõria sancti Fermi Episcopi primi, & Apostoli Pompilonensis, qui passus est in persecutione Antonini Pij, die 8. mensis Octobris: fuit consecratus ab Honorato Episcopo Toletano, & aquis salutaribus tinctus à S. Saturnino Episcopo Tolosano sancti, Petri Apostoli Principis discipulo, misso prædicatū Tolosã.

S. Honoratus in Hispania celebratur, natione Cantaber, Episcopus Toletanus, qui dum prædicat per diversas provincias, & ad patriam Conchanam prædicationis gratia revertitur, moritur confessor gloriosus 31. Decembris ann. Domini. 140.

Memoria celebris habetur, & in Gallia, & in Hispania, sancti Philippi, quæ præmissit S. Clemens ante Eugenium in Hispanias, & Gallias: venit Rhotomagum cum Leone Episcopo Rhotomagensi, postea vero Vasconensi, & Gervasio: prædicat in Gallia, Catabria, Vasconibus, & per Hispanias: dictus est cognomento Phililotheus, qui provinciam Arenatum sub Nerone Ethnicus administravit in Hispania.

Hic

Hic sanctus Philippus, qui Diaconus
erat, comesque Leonis, reversus Romam
adhuc vivente Petro, anno 67. & inter
fuit eius Paulique, martyrio, consecu-
tus S. Clementem, ut magistrum, ab il-
lo effectus est Episcopus, & postea mis-
sus est legatus in Hispaniam.

Omnes Episcopi fere iacent in bea-
ta sede S. Mariæ de Columna dicta, in
quibus Maximus vir sanctissimus, &
& eximia doctrinarum cognitione con-
spicuus, & Ioannes S. memoriæ frater
in pace requiescunt.

HELE-

HELECEAE

CÆSARAVGVSTANI

EPISCOPI

FRAGMENTA EX M. MAXIMI
CARMINIBVS.

Prima domus Mariæ sacrata est dicta
columnæ.

Hanc eadē Iacobo tradidit alma pa-
Cum primū hic iaceret divini femina verbi,
Præco sacer lustrans oppida Ibera fide.

Astitit hic genitrix hominisq; Deiq; verēda,
Et iubet in magna surgat, ut urbe, domus.

Quæ ceu prima foret præcunctis sedibus una,
Vndique collecti, quam peterent populi.

O domus excellens, magnorumq; aula beata
Cælicolum sibi, quam deligit alma parēs.

In terris cælum, si quis desiderat unquam,
Offerat hic matri vota, precesque Dei.

Experietur enim hic præsentia numina ma-
Rebus in afflictis hinc feret auxiliū.

Ingressis timor, & subito reverentia surgit
Matris, & inde loci, cælicolumque chori.

Quid mirū domus hæc divinæ numine ma-
Plena solū moveat? nā movet illa polū.

DE

DE S. ATHANASIO PRIMO
Cæsaraugustano Episcopo.

Primus Athanasius nostra fit Præsul in
urbe (cus,
Angelicæq; domus Pastor honorifi-
Per Carpetanos iactat sacra semina tractus,
E Celtiberis prædicat in populis.
Macte animi pietate senex, Præsulq; paterq;
Discipulus Iacobi, Pontificumq; decus.
Ora pro populo commisso splendide Pastor,
Anchora qui fidei diceris esse, fave.
Obijt Prope Cæsaraugustam ann. 59.
colitur. 1. Novemb.

IDEM MAXIMVS DE S. ENCRA-
tide virgine, & martyre.

ENcratis obniveos mores, niveumq; pu-
dorem, (lo est.
Et mage martyrij nomine chara po-
Christo spõsa placet, superũq; hominũq; parẽ
Cæsareæq; urbis certa patrona manet. (ti:
Sanguine, nobilitat quã, fuso, & corpore se-
Pectinibus, busto, sola relicta, suo. (cto,
Tepla dicata sibi videt hæc in corpore, deges,
Digna vigore animæ, laurea dignus honor.
Meq;

Meq; meũq; gregẽ sanctissima respice virgo,
Qui tibi pro tẽplis, pectora nostra damus.
Hinc patrona tuis mala quæq; amænib' arce,
Nosq; salute bea, hostibus obde fores.

DE S. VINCENTIO ARCHE-
diacono martyre.

Vincenti egregiam refetens ab agone
coronam,
Atq; Levitarũ dulce Levita caput.
Sacra domus firmæ, quæ nomen adepta colũ
Hæc tibi victuro pulvis, & umbra fait. (næ,
Maxime de septẽ celebrata in sede ministris
Martyr ades votis, supplicibusque tuis.
Hinc prodis rutilas fidei spectadus in armis,
Inde Valentino das documenta solo.
Inque Illiberitano das maxima cætu
Signa tui infracti pectoris, & fidei.
Testis es, ò Valeri genitor fortissime, tanti
Pectoris, hoc socio prælia nonne subis?
Archilevita facer (cui secretaria cordi
sunt tibi) qui cõstans agmina sacra doces,
Sanguis erat tuus ille potes Laurentius: ignes
Extinguere de totis artubus ille potens.
Ille tibi documenta dedit præclara micandi,
Ipseque das alijs: estis in arte pares.

Mmm Ille

Ille parit Romæ, patriæ paris ipse coronam,
 Patria utrique eadem, laurea, robur idem.
 Respice nos præses stellata in veste minister,
 Atque tuos cives civis, & ipse, iuva.

S. BRAVLIONIS EPISCOPI
 Cæsaraugustani pro M. Maximo Episc.
 Cæsaraug. carmen.

Maximus hic situs est dictus cogno-
 mine Marcus, (gil.
 Nobilis historicus, præco, Poeta, vi-
 Qui Benedictinæ soboles clarissima gentis,
 Cæsaris hic fulgens Præsul in urbe fuit.
 Ambitione procul, meritis sed gradibus au-
 Suscipit invitus Pontificale decus. (ctus
 Vita gravis, mores nivei, præstantia vultus,
 Dignum fecerunt Præsulis officio.
 Larga manus, doctrina decēs, & lingua difer-
 Ingeniū præstans, eloquiumq; grave. (ta
 Confectus senio superas revocatur ad arces,
 Cuius membra tenet dicta colūna domus.
 In qua Pontificis præclari munere functus
 Iudicij extrema luce resurget ovans.

HIC

HIC QUIESCIT. IN. PACE.
 FAMVLVS. DEI. M. MAXIMVS.
 CAESARAUGVSTANVS. EPIS-
 COPVS. XIII. KAL. OCTO-
 BRIS. ERA. DCLIII. ANNO. V.
 SERENISSIMI. REGIS. SISE-
 BVTI. VIXIT. ANNOS.
 CIRCITER. LXXII.

DE S. THEODORO PRIMO
 Archipresbytero S. Athanasij.

Hispaniæ figunt paribus vestigia curis
 Divus Athanasius, tum Theodorus
 amans,
 Presbyter iste fuit primus, docuitq; libenter
 In Celtibero dogmata sacra solo.
 Cūq; quater decies cōpleisset Cynthius orbē,
 Cinctus fronde caput sidera clarus adit.
 Consors alterius Theodori, cui data cura,
 Custodire sui busta verenda patris.
 Macæ animo Theodore sacer, servator ovilis
 Cæsareæ fulgens religionis honor.
 Ante Deum supplex pro nobis, sedulus ora,
 Qui, duce te, fidei carissimus ambrosiam.

Mmm 2 AD

ADDITIONES AD
AD SANCTOS PRIMOS CÆ-
saraugustanos Episcopos M. Maximi Pon-
tificis Cæsaraugustani, Carmen
saphicum.

EN pie sacris adolemus aris
Thura, nardūq;, & solitos odores
Præsulum turbæ, sibi quos patro
Urbs habet ista. (nos
Quos habet patres, fideique primos
Præsules, istis quoque sub magistris
Cæsaris floret nimis urbs, quibusque
Dedicat ædes.
Laudo te nunc Athanasi sacer,
Teque præstanti Theodore cantu;
Non minus nostris Epitecte Præsul
Dignus es odis.
Tertium, & primum videt ipse Iberus
Fortiter passum, sed enim secundum
Sacra per tractus Libycos ferentem
Clara Cyrene.
Hic cubant sacri cineres sepulti,
Quos dolens crescens sepelire mandat,
Hinc iuvat crescens graviore causa,
Frater, & hospes.
Et comes supplex Irenæus illis,
Qui Levitarum caput esse fertur,

Atq;

M. MAXIMVM MICA
Atq; lectores duo, sed necantur
Quatuor ense.

Martij sena quater, alma luce,
Plebs tibi, & supplex socijsq; sacris,
(Quo die passos memorant) celebrat
Festa quotannis.

EIVSDEM HYMNVS AD
sacrum Templum Cæsaraugustanum
Columnæ.

O Cæsaraugustæ decus,
Et dulce patrocinium,
Gentis Iberæ Columnen,
Templum Columnæ immobilis;
Quæ diceris plus omnibus
Sacris Iberis sedibus,
Hierusalem mirabilis,
Domus pudicæ virginis.
Te præ Solis cubiculis
Elegit ipsa genitrix,
Quæ gessit almo in utero
Magnum tonantis filium.
Hæc nam Iacobo Apostolo,
Et suo consanguineo,
Ædem iubet conficere,
Cunctis manentis seculis.
Ostendit illi se hilarem,

Suo

ADDITIONES AD

Suoque natalitio
Conceptionis aureæ,
Templo manent encomia.

Conceptionis hinc diem.

Iacobus Hispanos docet,
Et prædicat, ceu ceteri,
Quacumque labe liberam.

Hinc mos habet principium

Hunc celebrandi iugiter

Populis Iberis diem,

Qui durat usque hodie.

Hinc, & vocare singulas

Episcopales Cathedras

Hierusalem, & ab hac domo est,

Factum vocandi initium.

O grandis apparitio

Iacobo facta primitus,

Anno nono tricesimo,

Natalis almi Domini.

CARMEN VALDEREDI EPIS-
copi Cæsaraugustani in tumulo S. Taionis
Episcopi Cæsaraugustani.

V Alderedus ego Taionis, & ipse mi-
nister (mul.
Cæsarea indignus Præsul in urbe si-
Carmi-

Carmina dilecto funebria sacro parenti,
Pectus in hoc clare testificata meum.
Taio fuit, dum vita manet, virtutibus almus,
Nobilis ingenio, sed gravis eloquio.

Hispani debemus ei morale volumen
Gregorij Magni, quidquid, & ille dedit.

Hac causa petijt Romam, divinitus autem
Admonitus miris reperit eius opus.

Inde redit fama melior, virtutibus idem,
Gregorijque super grande laborat opus.

Iamque gravis senio factis repletur opimis,
Vivo larga manus, vitæque honesta fuit.

Mortuus antiqua tumulatur in æde Colunæ,
Et volat ad superos mens bona Pontificis.

Obijt sanctissimus Pontifex in pace
famulus Dei Taio Cæsaraugustæ. Era
697. 4. Kal. Februarij.

EIVSDEM VALDEREDI DE VI-
tali martyre, patre SS. martyrum Complu-
tensium Iusti, & Pastoris.

S Alve Vitalis martyr sanctissime Christi,
Qui quoque martyribus diceris esse
parens.

Patria Cõplurú, sed Thermedarustica sedes,
Iustum, & Pastorem te genuisse ferunt.

Vos

Vos eadem rabies correptos intulit astris:

Nō locus est idem, sed prope tēpus idem.
Nā paucis annis genitor propè Funcia perfert
Anterior natis, palma sed una tribus.

Gaude forte tua Vitalis, forte tuorum
Fœlix natorum, iure beatus eris.

Te modo victorem binis amplectitur ulnis
Arcobriga, hæc Capuæ proxima terra solo.
Ter tua membra loco direpta fuere, ter ipsa
Antiquam sedem cœlitus acta petunt.

Inibi terra tenet Hispani martyris ossa,
Invidet Hispanus hoc decus Italiæ.
Ora pro nobis Vitalis splendide martyr, (es.
Esto memor patriæ, ceu memor Hispaniæ

TAIO CÆSARAUGVSTANVS
Archidiaconus sanctissimo Pontifici Hono-
rato Germano suo Cæsaraugustano,
Archiepiscopo Hispalensi, Carmen
sepulchrale Dicat.

PRAESVL Honoratus successerat hic
Ilidoro,
Hispalis illius ossa beata tenet.
Iamque novem lustris gaudēs, dum vita ma-
neret,
Spiritus astra tenet, corpus in urna iacet.

Vita

Vita fuit melior lingua, sed lingua modesta,
Nunc ovat, hostiles nec timet ille minas.

Obijt idem Pontifex pridie idus No-
vembris, æra Dclxxix. in honore vi-
xit annis quinque mensibus sex.

*Ipsius Honoratiani sepulcri operculum marmoreum His-
spali diu inter abiecta edificiorum rudera in glorium iacuit
donec vir clarissimus Benedictus Arias Montanus, sacre
cultor Minervæ, & totius antiquitatis amator, ab illo squa-
lore erutum domum transtulit, sed succedente temporis iniu-
ria, iterum oblivione iam sordidum, Ioannes de Torres Alar-
con Hispalensis, professione Theologus, diligens antiquitatis
conquisitor, ad suam instructissimam Bibliothecam iterum re-
duxit, ibique inter magnam Codicum antiquorum, selectorum
voluminū; numismatum, diplomatumq; suppellectilem, aliq;
illustria monumenta, quæ ad historiam suæ patriæ ait magno
sumptu comparasse, omnibus videndum, legendumq; cōservat.
Prima duo epigrammatis carmina, divulgato lapide, perierunt:
has tamē literas, quas ego fideliter exscripsi, superstites habet.*

: : : : : : : : : : : : : : : :
: : : : : : : : : : : : : : : :

BEATA TENES
IAM QVE NOVEM LVSTRIS GAV
— DENS DVM VITA MANERET
SPS. ASTRA TENET COR
PVS IN VRNA IACET
OBIT IDEM PONTIFEX SVB. D. PRI.
IDVS NOEMBRES
ERA DCLXXVIII
IN HONORE VIXIT ANNOS
QUINQUE MENSES VI
NON TIMET HOSTILES IAM LAPIS STE MI
NAS Nnn Ha-

Habes itaque ab hoc antiquissimo epigrammate perspicuum fidei solidissimæ nostrorum fragmentorum testimonium: quæ si nec aliunde fulcirentur, omnem ab ipsis amoveret impostura suspicionem: quantique faciendum sit, æqui antiquitatis aestimatores arbitrabuntur. Eius ope iniuriam sanctissimæ Ecclesiæ Hispalensi illatam, suffecto Theodisolo, sanctissimo Præsuli Isidoro, pro pulsabimus. Et quamvis Autores Hispani, exteriq; de anno mortis D. Isidori inter se discrepēt, certissimo calculo assero de mortuum esse anno Christi Dcxxxvj. qui rite incidit in Eram Dclxxiii. Ita Redēptus Isidori discipulus, qui præsens ad fuit, Codexq; ille Nicolai Fabri, ubi Leandri, Isidori, & Florentina sanctissimorum fratrum epitaphia continentur, testatum habent: quamvis quo ad D. Leādri obitum, haud sincere scripta in eo sit Era DCXLI. cum decessisset Era DCXXXIII. Sed D. Isidori diem obitus accidisse pridie Nonas Aprilis Era DCLXXIII. Ex eodem præterea Redempto facili negotio probatur, certum Isidori obitus annum fuisse ipsum Dcxxxvj. Etenim ille Isidorum inducit, quadriduo ante mortem, populum sic aloquentem: Ita ut sacri fontis unda, quā hodie devotus est populus percepturus sit vobis in remissionē peccatorum: & hoc osculum inter me & vos maneat in testimonium futurorum. Completis his omnibus, ad cellulam reductus est: & post diem confessionis, vel poenitentiae, quartum, pastorem iugiter curam, & finem suum consummavit in pace. Amen. Sub die pridie Nonas Aprilis Luna XIX. Era DCLXXIV. At si paschales cyclos consulas, isto anno sane reperies, Pascha fuisse pridie Kal. Aprilis. & ita baptismum catecumenorū solemnem quadriduo præcessisse Isidori mortem. Est & alia ratio, qua lis omnis perimitur: nam D. Idori obitum quarto die Aprilis fuisse, certi iuris est, & in hoc omnes conveniunt, at anno 2. Chintila Regis, qui est Christi Dcxxxvij. mense Ianuario, Honoratus Præsul Hispalensis subscribit Concilio 5. Toletano, ergo iam antecessor

Isidorus

Isidorus descefferat? Cum ergo Honoratus vixerit in honore Pontificatus annos quinque, & menses sex, mortuusque sit pridie Idus Novembris. Era DCLXXIX. qui est annus Christi DCXLI. liquido cōstat inter D. Idori supremum diē, quo ad beatæ perennitatis usuram evolavit, & Honorati inaugurationem, intercurrisse dumtaxat triginta, & octo dies. Quo ergo pacto tam parva temporis intercapedine, Isidorus sepulturæ mandari, eligi Theodisclus, convinci hæreticus, deponique à Synodo potuit, denuoque Honoratus eligi? Restat igitur, ut qui hoc comminiscuntur, Anticyras navigare mandemus. Et sanctam Hispalensem Ecclesiā tam sædi Præsulis opinione pollutam, ab ipsius Pontificum albo Theodisclum confectum eijcientes, liberemus.

De S. Gaudio.

Miraculis multum fulget S. Gaudio. sus Episcopus Turiassonensis, S. Victoriani in teneris annis discipulus; postea adultior uxorem duxit; gratissimus Mauricio Augusto, factus est Præfectus Prætorio Africae: postmodum relicta uxore Syrica, electione populi Cleriq; Turiassonensis, ac Gundemari gloriosissimi Gothorum Regis, Stephano sufficitur: vivens, mortuusque multis nobilitatur miraculis.

Obijt in pace S. vir, æra, Dclxviii. fuit adhuc sæcularis Gregorio Magno charissimus, ad quem scribit epistolā, & eius per honorificè meminit.

ADDITIONES AD

Succedit S. Gaudioso Elpidius in Sede, vir probus, interfuit Concilio quarto Toletano cum alijs.

Extant Gaudiofi literæ ad Isidorum Hispalensem, Maximum, Braulionemque Cæsaraugustanum, Fulgentium Astigitanum de rebus sacris, & quædam poemata, contraque eorundem ad ipsum etiam responsiones.

De S. Victoriano.

Anno Domini Dxx. venit in Hispaniam de secessibus Italiæ progrediens S. Victorianus, & in monasterio Assanij in Celtiberia Hispaniæ constitit, vitam ibidem heremiticam primum instituit, & post crebescente fama virtutum, ac miraculorum, S. Benedicti cucillum iam senior induit; plurima per Hispanias monasteria fundat; more Benedictinorum nobilium: filios, & in ijs S. Gaudiosum, moribus & doctrinis luculenter imbuit. Plenus dierum, & meritorum xij. Ianuarij moritur. Viuus, & mortuus plurimis miraculis claret. Obijt autem anno vij. Regis Gothorum Athanagildi, cui apprimè charus fuit, & eius ordini profulè favit.

De

M. MAXIMUM.

235

De S. Orosio.

Tarracone memoria floret S. Abbatibus Orosij, ex Orosiorum genere; quem S. Gregorius Papa primus misit ad constituendum, reparandumque monasterium in insula Gorgone, in dictione septima, epistola 49. & 50.

Quintanus Episcopus Helenensis interfuit Concilio decimo Toletano, & transtulit reliquias S. Gaugerici Episcopi Zamorensis, ex gente sua consanguinei, Helenam; ubi S. Gaugericus dicitur esse, & pietate religiosa circumiacentium oppidorum colitur.

In Pæræcia Tudensi corpus est S. Mæmetis. Ansit Cæsareæ Cappadoeciæ; an alicuius indigetis proprij, non omnino certum est. Quod si prioris est, constat cum corpore S. Pantaleonis à quibusdam monachis allatum.

Concilium Egarense contractum est Egaræ, sub Sisebuto, anno eius iij. æra Dclij. Conveniunt Eusebius Metropolitanus Tarraconensis, Nunius Calaguritanus, Ioannes Gerundenfis. M. Maximus Cæsaraugust. Emila Barcinonen. Ruffinus Derthosanus vir sanctus, Vi-

sus

sus Lavoracensis, Vincentius Egaren-
sis, Stephanus Emporitanus, Pompe-
dius Vrgelitanus, Sueffarius Ilerdensis,
Iustus Pompilonensis, Gemaraulus
Ausonensis.

Victorinus Ecclesiæ Tudensis Pres-
byter (qui Berto Tudensi successit)
scripsitque contra Manichæos, & Mar-
cionistas carmine, multorum manibus
teritur.

Sanctorum Ruffi Alexandri memo-
ria, Simonis Cyrenæi (quibusdam, &
Niger est) filiorum celebris est; venit
cum filijs Simon in Hispaniam: comi-
tatur S. Paulum, ubi prædicavit; quam
prius adierat comitatus Divum Iaco-
bum, & ibi prædicavit tunc; quem di-
citur consecrasse cum alijs S. Petrus in
Episcopum.

Obijseq; dicitur Hierosolymis; coli-
tur prima Decembris.

Per hæc tempora translata est bona
pars corporis S. Æmiliani Episcopi Ver-
cellensis (primò Heremitæ in Arago-
nia) & allata ad oppidum Turris Palca-
rum, & ibi sepulta.

Nec .

Nec minùs celebratur memoria S.
Caij oppij Cornelij Centurionis (qui
fuit ille Centurio, cuius famulum ad
Caparnaum Christus suscitavit) post
ea sociatus Apostolis, neci S. Stephani
interfuit: Petrum, & Paulum ad Hispa-
nias venientes comitatus est: Tandem
prædicans Scepsiniensibus propè Idam
mortuus est; prædicat in Hispania, lon-
gè hic alius à Cornelio Centurione
cohortis Italicæ, hoc Cornelio multò
Iuniore, ille Senior.

HOS ERGO TALES ET TAN-
TOS AB OMNI AEVO, AB
OMNI ORBE LITERARIO, ET
TESTES, ET IVDICES, QUI
NON AVDIT, INDIGNVS
EST, VT ILLVM NOS
AVDIAMVS.

HISPALI,

EX OFFICINA

Matthiæ Clavigij, Typographi.

Anno MDCXXVII

PRÆTERMISSA.

CUm hæc prælo mandarem, aliqua sub
incudem recurrerunt, quæ festinantibus
operis, suis locis commode inferi non potue-
runt: nec tamen omittenda omnino censui-
mus, vel hic lectorum utilitati prospicientes, ut
etiam, si forte Deo dante, hanc Spartam se-
cundis curis adornare instituerimus, sua cuiq;
loco commodius addantur. Jam & illud ab ali-
quibus amicis petiitum, ut aliquarum inscrip-
tionum antiquarum formulas, quæ singulari-
bus literis, pro veterum more, vulgus etiam
Doctorum fugiunt, interpretarer. Quibus ut
obsequer animam induxi meum, neq; enim
omnes aut amant, aut capiunt antiquitatem.
Itaque illarum singularium literarum, maxi-
me tamen difficiliorum, interpretationem ex
literatorum plebiscito subijciam.

Fol. 5. p. 2. post annum 34. linea 24. à Diribi-
tore oblitum, ac prætermissum in textu.

Claudia Procula, uxor Pilati admoni-
ta per somnium, in Christum credit, &
salutem consequitur.

Fol. 10. p. 2. Vbi agitur de Hispanis, qui Do-
minum

minum viventem visuri Hierosolymam perre-
xerunt, adde Fr. Ioan de la Puente, in Concor-
dantia. Mon. lib. 2. cap. 6.

Fol. 24. p. 2. De quo hæc habet Demochares,
pag. 43. *S. Martialis unus ex septuaginta discipu-
lis Domini anno 47. has sedes Episcopales in hono-
rem Dei, & B. Mariæ Virginis Aniciensem, Ruthe-
nam, Arvernam, Mimiaticensem, edificasse, ac dica-
se dicitur. Idem quoque sub nomine, ac titulo B. Ste-
phani Protomartyris quinque has Ecclesias Cathe-
drales Lemovicensem, Bituricensem, Cadurcen-
sem, Agenensem, & Tolosanam, construxisse
fertur.*

Fol. 68. p. 2. post annū 134. lin. 22. Cum Præ-
tores pro arbitrio populis annua iura edicerent,
Salvius Iulianus Prætor Hadriani Augusti ten-
pore, anno scilicet hoc 134. Edicta varie disper-
sa collegit, & in ordinem digesta Edicti perpe-
tui titulo edidit. Testatur Iustinianus l. 2. §. Si-
cut igitur, C. de vet. iur. enuc. & l. 10. C. de con-
dict. indeb. Eutropius ad hæc lib. 8. *Post eum Di-
vus Iulianus Rempublicam invasit: vir nobilis, &
iuris peritissimus, Nepos Salvij Iuliani, qui sub Dē-
vo Hadriano perpetuum composuit edictum.*

Hoc à Iuliano compositum edictum perpe-
tui nomen merito in libris iuris vindicat, cuius
ordinem sequutum se in libris Epitomarum.

Her-

Hermogenianus Iuriconsultus profitetur. l. 2.
ff. de statu hom. vide Brisonium lib. 5. de ver-
borum signific. verbo. Edictum. Ceterum illo
præsertim cavebatur, ut omnes orbis Romani
civitates Romanorū legibus viverent, moref-
que perpetuo servarent. Petita nempe inde oc-
casione, Ecclesiam Inanibus Dijs, moribusque
Gentium adversantem, persequendi, substulit
tamen Edicti diritatem Constantini Magni
pietas, deindeq; Iustinianus in l. 1. C. de Edict.
D. Hadria. Tollendo.

Fol. 89. p. 2. linea 8. Nec frustra Ionas Aurelia-
nensis affirmat: Hispaniam semper viros Ca-
tholicæ fidei assertores accerrimos, & invictos
produxisse: Erasmus quoq; in Panegirico ad Phi-
lippum. I. *Fatalem fidei Catholicæ murum, unicum
que religionis Christianæ propugnaculum appellat.*

Fol. 138. *Placentiam in Cantabria.*) At Placen-
tia in Hispania multis post sæculis condita ab
Alfonso Rege. Est cetera alia Placentia hæc.
Fuitque Episcopus Placentinus, ut ex Conci-
lio 5. Toletano elicio, in quo Prothasius Epif-
copus Placentinus subscribit, forsitam ab hac
Dextri Placentia nomen mutuatus. Nec tamen
stare potest, quod Ambrosius Morales vir alio-
qui doctus, ac de rebus Hispaniæ optime me-
ritus, in hoc tamen fœde lapsus, animadvertit,

§ 2 lib. 12.

lib. 12. cap. 23. Scilicet Prothasium Valentinum
Episcopum fuisse, sicque Codices Corrigen-
dos; cum in eodem ipso Concilio Toletano
Mustracium Valentinae Sedi praesidere, pro eo-
que Piberinum Diaconum interesse, & subscri-
bere compertum habeamus. Nec enim duo
eiusdem Sedis Episcopi esse eodem tempore
potuerunt. Itaque habemus ab illo Concilio 5.
Toletano Placentiam cum suo Episcopo, ho-
dieque in eadem Cantabria est populus Placen-
tia dictus.

Fol. 198. *Nertobrigae concordiae floret Exuperantius Abbas Benedictinus.*) In ruderibus Nerto-
brigae, quae nunc Valera dicitur non procul ab
oppido Frexenal Hispali contributo lapis sepul-
cralis Exuperantij repertus est, servaturque in
domo B. Arix Montani viri clarissimi, qui has
litteras habet.

EXUPERANTIVS
FAMVLVS DEI
VIXIT ANNOS PLVS
MINVS LXXXVIII. RE-
QUIEVIT. IN PACE
SVB. D. VI. KAL. IVNIAS
ERA. DC. XVI.

Fol.

Fol. 192. Ex Cœruelæ inscriptione deleatur illa
verba: *Cor tranfixit.* Nam in ipso lapide sepul-
crali, quem vidi, non sunt, & à Morgado in his-
toria Hispalensi deceptus sum, qui vel illum
non vidit, vel neglexit.

Fol. 201. p. 2. *Benignus Episcopus Braccaren-
sis ad quem Gelasius Papa secundus scribit.*) Cor-
rige *Pelagius.* Hic est, ut in textu fideliter à Ma-
ximo scriptum, Pelagius secundus, annus au-
tem eius Pontificatus 4. qui ritæ incidit in annu
Christi 581. quo anno Epistolam Benigno scrip-
sit, quæ sic incipit: *Lectis fraternitatis tuae literis.*
Habeturque tom. 2. Concil. Meminitque Ba-
ronius tom. annal. 7. num. 1. nec quid de Isidori
Mercatoris fide dubitaret, si Maximum vi-
disset.

Fol. 224. *Sacra Scripturae Arabice translatae.*)
Hæc etiam Iulianus Petri in Chronico. Rude-
ricus Ximenez lib. 4. cap. 3. de Ioanne Episcopo
Hispalensi viro sanctissimo. *Fuit apud Hispa-
lim gloriosus, & sanctissimus Ioannes Episcopus,*
*qui ab Arabibus Cœit Almatran vocabatur, & mag-
na scientia in lingua Arabica claruit, multis opera-
tionibus gloriosus efulsit. Qui etiam sacras Scrip-
turas Catholicis expositionibus declaravit, quas ad
informationem posterorum Arabice conscriptas re-
liquit.*) Vide ego eadem Hispali Bibliorum
volu-

volumen antiquissimum Arabice scriptum,
quod magnæ Hispalensis Ecclesiæ Bibliotecæ
scrinijs adseruari adhuc credo.

INSCRIPTIONES.

IN Epistola dedicatoria. Q. B. F. Q. S. quod
bonum faustumque sit.

In Præfatione L. F. GAL. idest. Lucij filius
Galeria. D. M. Dijs Manibus.

Fol. 5. E. A. V. &c. Ex ante diem quintum Ka-
lendarum Iuliarum Tiberius.

Fol. 25. M. F. M. NEP. Marci filius, Marci
Nepos.

Fol. 55. AVG. QVIN. Augur quinquenna-
lis. PED. C. XLVI. &c. Pedes 146. & ultra tur-
rini pedes 11. Decreto decurionum faciendum
curavit, impesa Quæstoria pecunia. Vel ut Mo-
rales: iuuitque pecunia. Alij forsitam aliter, qui
bus libens subscribam.

Fol. 63. D. S. P. D. D. de sua pecunia dedica-
verunt.

Fol. 64. SEX. F. QVIR. Sexti filio Quiri-
na. Coss. III. Cohortis tertiæ. M. Municipij Ar-
vensium.

Fol. 65. ANN. XXX. & Annorum 42. men-
sium 7. dierum 24.

Fol. 79.

Fol. 79. COS. CIVI. ASTVRIC. &c.
Consuli civi Asturicensi legionis septimæ Ge-
minæ piæ felicis, annorum 45. stipendijs. 24.

Fol. 87. Q. D. E. R. &c. Quod de ea referri
placuit, de eo ita censuerunt.

Fol. 99. ANN. XXVI. &c. Annorum 26. Hic
sita est, sit tibi terra levis. Quod etiam sepe ob-
vium habebis, sed semel hic dixisse sufficiat.

Fol. 149. X. Ternos. Denarios. Idemque in re-
liquis huius inscriptionis locis eadem nota. X.
significat. OLYBRIVS. V. C. Olybrius vir
Consularis. C. F. D. D. clara fœmina dedica-
verunt.

F I N I S.

I N-

INDEX RERVM
NEMORABILIVM,
QVÆ IN HOC OPERE
CONTINENTVR.

A.

- A**BLAVIVS Præf-
ectus Prætorio occif-
sus 123.
Absalonius, & Heraclius. mm.
Augustobrigenses 102.
Aëtius Bonifacium declinat 160.
Agatha virg. & m. Catanæ 103.
Adelphius Rhetor Caracësis 132.
Aiax Gallata hereticus Suevos
inficit. 171.
Alani mutant populorum nomi-
na in Batica 159. vāstant His-
panias 163.
Alexander Episcopus 121.
Agathode m. Octogesse 51.
Agathopus 28.
Agathodorus Episcopus Tarra-
conensis 15. fit martyr 27.
Alexander, & Antonina virgo
Ulcadenses 94.
Alexander Confessor 81.
Agnellus Episcopus Ravennas
insignis 182.
Alaricus Rex Gothorum 174.
vagatur per Gallias.
Alexander frater Ruffi Dertoffe
Episcopi 63.
Alpheus unus de 72. discipulis
occiditur 224.
Aquila Pontifex Heraclæe in
Hispania 38. cum Priscilla in
Asia Martiana Hispaniæ 52.
Aquilinus Severus Toletanus 132
Agilla Comes patrimoniorum
mittitur legatus 196.
Amalaricus Rex Gothorū subq;
Toleti habetur Cōcilium 183.
occiditur 184.
Ambraciani Placentiam in Can-
tabria edificant 138.
Amphitheatrum Romæ incensum
84. & 86.
Ambrosius ex Indice fit Episco-
pus 131. Floret 138.
Antonius Eremita nascitur in
Ægypto 86.

I N D E X.

- Antoninus moritur 72.
 Andeolus mart. Nivariensis 82.
 Anatolius Laodicenus 94.
 Antonina virgo Ceensis 100.
 Annus Millennium celebratus Romæ 86.
 Anastasius Presbyter, & Genesius Olyssiponenses martyres 115. 125.
 Annanias, & socij Iuliobrigenses 118.
 Antoninus mart. Pamienfis 118.
 Anacletus succedit Lino 43.
 Antonia Maximilla uxor Egææ. consanguinea Plinij Iunioris. martyr 57.
 Antoninus orationibus Christianorum vincit 74.
 Anastasius Brixianus Episcopus celebratur 221.
 Apostoli provincias mundi sortiuntur 7. Creant Diaconos 8. Petrus, & Paulus Romam redeunt 36.
 Apollinaris Episcopus claret 74.
 Apollonius, & Leontius Episcopi Hispani 169.
 Apollonius Chalcidius, & Basilides Philosophi 71.
 Apollonius Senator Christianus offert Senatui librum pro religione, & capite truccatur 80.
 Springius Episcopus. Pacis Augustæ 183.
- Ara Augusto posita 77.
 Aræ Montani Rupes, & lares salutati 168.
 Arabes à Severo Imperatore victi 81.
 Arnobius Rhetor in Africa clarus 122.
 Ariannus, & Maximus Tyrius Phil. 71.
 Arcadius & socij martyres Salamanticenses 154.
 Argeatus Episcopus Portuacensis 158.
 Arthuagus Monachus S. Augustini floret 202.
 Ariamirus Rex Catholicus succedit Reccario 188.
 Arcadius Episcopus Iuliobrigensis discipulus S. Iacobi 15. 27.
 Arcadius Vrsaonensis mart. 61.
 Asia Provincia obtigit Ioanni Apostolo 7.
 Asianus Sardicensis Philosophus 74.
 Asclepiades Episcopus Antiochenus 83.
 Asturius cognomento Serranus Episcopus Toletanus 141. Carus Imperatori 143. invenit corpora SS. Iusti, & Pastoris 147. sepelitur 150. floret Villacica 132.
 Astu sedes Episcopalis 220.
 Asinius Pollio moritur 4.

Athana

I N D E X.

- Athanaagildus Gosiuntham Ducit 189. edificat monasterium S. Iuliani in Agalia Villula 190. dicitur oculte Catholicus 190. conspirat contra Agilam 188.
 Athanasius D. Iacobi discipulus, primus Episcopus Casaraugustanus 15. prædica per Celtiberiã 22. & 23. sepelitur 26.
 Athanasij Alexandrini absolutiones recensentur, & inibi Concilium Cordubense statuitur sub Osio Episcopo 126.
 Atilius Regulus in Gallicia 70.
 Ataulphi Regis tumultus 156.
 Augustus Tiberium adoptat 3. census agit 4. moritur ibi.
 Avitus Imp. ad Italiã redit 162. Hispanias trajicit 188.
 Auditus mart. Blitabrensis prope Segobiam 82.
 Ausbertus Braccarenfis edificat templum D. Michaeli in insula Tumba 182.
 Aulus Altimas Toletanus S. Petri discipulus 67.
 Aulus Cornelius Palma Duumvir Tolet. 49.
 Avitus Barcinon. Episcopus 98.
 Audentius Episcopus Tolet. 183.
 Aviti multi Presbyteri 152.
 Augustinus migrat gloriosus ad caelos 159.
- Augustalis Episcopus Illiberitanus, moritur in Gallia 135. 140.
 Augustulus ultimus Romanorũ Imperatorum. 174.
 Aulus Victor Barcinonen. Episcopus. 70.
 Aurastius Episcopus Toletanus succedit Venancio. Pugnata contra hereses. 213.

B.

- B** Adda Regina subscribit concilio Toletano 209. moritur 210.
 Baccanda Athanaagildi frater Episcopus Toletanus 188.
 Basilij duo Divi Iacobi discipuli; alter Episcopus Carthaginiensis Spartariæ 15. Alter Braccarenfis secundus 15. Fui ille civis municipij Florentini Illiberitani 15. martyrio coronatur 27.
 Bassa, Paula, & Agathonica Carthaginenses martyres 113.
 Barcinonenses celebrant S. Euliam tutelarem 222. Episcopi miraculis clarent 223.
 Baudelius Iulia, & alij martyres Senticenses, seu Zamorenses. 127.
 Barnabas in Cypro occisus 30.

22 Basi-

Basilissa, & Anastasia Setabitanæ martyres 32.

Basilides hæresiarcha, à quo Gnostici 69.

Beturius Centurio Christianos persequitur. 100.

Bellum contra Sauromatas 66. Burgundionum 161.

Benedictus Episcopus Auriensis floret Thesalonice Hispanicæ 169.

Belisarius vincit Gilimerem. 182.

Benignus Episcopus Braccarensis ad quem scribit Pelagius Papa 201.

Bilbiliani Christo credunt 51.

Bona ætas adolescentia, aut iuuentus 1.

Bonosius, & Maximus Blandenses martyres 72.

Britanniæ dilaceratæ traduntur Saxonibus 162.

Bonifacius Caldeaquensis ex ordine Sancti Augustini 153.

Brictius Episcopus Eborensis multa patitur pro fide Mirtyle in Lusitania patitur 111.

Briena, & Ferbonia martyres seculares 115.

Britanniæ celebris est memoria Aristobali, qui dictus est Zebæus 224.

C.

Cæsaraugustæ primum templum de Columna dictum insu virginis edificatum à B. Iacobo 11.

Cæsaraugusta felix Episcopus, & martyribus 222.

Cæsar Baronius antiquitatis Ecclesiasticæ restitutor 196.

Cæcilinus Episcopus Illiberitanus ad fuit sepultura Sancti Iacobi 20.

Cæsonius Maximus Pætus floret 35.

Caius Oppius Centurio Hispanus credit Christo in Cruce morienti floret 6. Baptizatus à B. Barnaba 8. Mediolanensis Episcopus, refert Hispanis Christi mortem, & Eclipsim 9.

Caius Oppius Malacitanus 24. eius memoria celebris 236.

Caius Oppius C. filius Imperatori Hadriano Carus 32.

Calvitium ignominie, & turpitudinis nota. Mos apud Gothos frequens 207.

Capito primus Episcopus Lucensis S. Iacobi discipulus 15. patitur 27.

Calydonio Episcopo Braccarensi scribit S. Cyprianus 91.

Cary-

Carytinâ virg. & mart. Carthaginensis Hispan. 97.

Catharina virgo, & mart. Alexandrina 110.

Carthaginensis provincia dividitur in Carpetanam 145.

Canidius Episcopus Vicensis cui succedit Maxentius 181.

Caprasius scribit Capreolo Diacono Tolet. 153.

Castinus vir Cõsularis pater Simplicij Papæ Episcopus Tolet. dat nomen Villæ Castini 161.

165.

Candida Carthaginensis m. 113.

Carpophorus, & Abundius martyres Hispanenses 98.

Karadinense monasterium fundavit Sanctina 187.

Calocerus Sancti Iacobi discipulus Episcopus Ravennas, centenarius 15. predicat in Carpetania moritur 66.

Carilippus, & socij Cappareses martyres 44.

Cerula clara fœmina Hispani 192.

Celerina Lusitana excipit in Portu Sinenfi reliquias S. Torpetis 90.

Centolla virgo, & Helena vidua martyres Seorienses 103.

Celsus succedit Hæctori Toletano Episcopo 181.

Citerioris Hispaniæ forma vetus mutata 2.

Civitas exteris data 9.

Claudianus Poeta Hispanus, origine 141.

Claudia Paphe martyr 56.

Claudia Xantippe, in quam iocatur Marialis 56.

Clemens Alexandrinus Presbyter, & Pantenus 81.

Clodoveus occidit Alaricũ 187.

S. Clemens scribit Iuliano Carpetano 51.

Clypeus Claudio Imper. in Curia appensus 92.

Cyprianus Episcopus Carthaginensis mart. 98. florent eius scripta 94.

Cyriacus, & Iulita martyres Hipponenses in Carpetania 84. Istonij reperta eorũ corpora 99.

Cyrillus scribit ad Valerianum Cæsaraugustanum 154.

Collegia in venum ad clerum educandorum in Hispania instituta 132. & 79.

Concessa virgo Carthaginis Spartariæ mart. 103.

Cornelius Centurio Caparnaunensis Hispanus 7. repletur Spiritu Sancto 17.

Concilia Toleti sub Sixto 90. Illiberitanum 99. Suesanum 101.

Tolet. 120. Ancyre 121. Neocesariæ 120. Nicæ 121. Tolet; 122. Cordubæ 126. Illyricanũ.

Roma.

I N D E X.

Romanum 131. Mediolanense
136. Emeritenfe 136. in Lusitania 137. Casaraugusta 131. Toleti 139. 140. 141. 142. Arausicanum 164. Chalcedonense 166. Romanum sub Hilario 174. Epaunense 175. Cöcilia plura Romæ 176. 179. Tarraconense 180. Valentinum, vel Valetanum 182. Toletanum 183. 208. 216. Braccaræ 189. 196. Casaraugusta 148. Lucense 189. Frequentia in Hispania 217. Casaraugusta contra Priscillianum 221. Egare 225.
Concordiæ uxoris S. Petri genus, & cognatio 225.
Codex Theodosianus 161.
Conceptionis Illibata dies festus à S. Iacobi prædicatione celebratur in Hispania 113.
Constantinus Imperator mirabili signo Crucis admonetur de futura victoria. 120. moritur. 122.
Corduba non est Betis urbs 76.
Cohors Cæltiberorum, sive Suelli Iaculatores 46.
Christus nascitur, Lentulo, & Messala Consulibus 3. disputat 4. prædicat 5. accusatur, & crucifigitur resurgit. 6.
Crispinus Astigitanus Episcopus

patitur sub Haloto 32.
Crispulus martyr Tarraconensis. 128.
Christophori Gigantis reliquia Hispanias allata 175.
Cucufas Iriensis martyr. 101.

D.

DAcus Episcopus Mediolanensis 181.
Daci, & Quadi à Romanis expugnati 74.
Damasus Carpetanus Mantuanus, Igeditanensis, Bimarensis 130.
Davidi Hispalensi Episcopo succedit Stephanus 193.
David Episcopus Hispal. docet S. Isidorum puerum in Vico Pinciacensi 193.
David alter Episcopus Hispalensis 198.
Decem mille martyres in Avath 68. eorum memoria celebris 221.
Dexter Præfectus Prætorio Orientis dedicat opus Omnimode historiæ Hieronymo, & Paulo Orosio 1.
Dionysius Corinthiorum Episcopus 74.
Dionysius Areopagita dicat Evangelio libros de Divin. nomen.

I N D E X.

35. Hispanas visitat 59.
Diocles Hispanus Auriga 65.
Dionysius, & Ammonius Rhodienses mart. 107.
Dionysius, Zoticus, Victor, Arcadius, Casarius, Severina, martyres 107.
Didacus de Leon Episcopus Columbriensis Vtricolanus. Inter fuit Tridentino 78.
Dypticarum mos in Ecclesia magna cura servatus, & quid sit Dypticha 216.
Discipuli S. Iacobi Illiberitani flammis exusti, alij Cherrorensi prope Valentiam 27.
Domnina virgo cum socijs martyres 72.
Donatus, & socij martyres Concordienses in Lusitania 71.
Domitius, Pelagia, Aquila, & Theodosia Tarraconenses martyres 103.
Donatus, ad quem scripsit Lactantius librum de Ira Dei 128.
Donatus Monachus primus invenit in Hispaniam regulam S. Augustini. Condidit Monasterium Servitanorum 197.
Dominicus Presbyter Hispalensis sufficitur Liciniano Episcopo Carthaginensi 208.
Doctores scribunt contra Iulianum apostatam 131.

Dracontius Poeta Hispanus 216.
Drusus veneno perijt 5.
Dracontius Poeta, & Adelphius 134. moritur ille Osca 159.
Dumienfe monasterium fit sedes Episcopalis 187.
Dux de Alcala Baticæ Apollo 76.
Dux Arcensis Principum Nestor 63.

E.

ECclesiæ Hispaniæ pacem ab Ethnicis mercantur 79.
Ecclesiæ Cordubensis Concilium sub Osio 126. 127.
Ecclesiæ Casaraugustanæ Tabulæ ordine turbatæ 174.
Ecclesia S. Mariæ Toleti hærese Ariana polluta expiatur 206.
Ecclesia Casaraugustana à Sancto Iacobo condita. Totaque civitas madet martyrum sanguine. 217.
Ecclesia Toletana cum Romana, Mediolanensi, & Africana coniungitur 216.
Ecclesia Hispalensis ab iniuria conficti Theodiscli vindicata. 233.
Ega tulit ex Oriente Hispaniam, memoriam S. Catherinæ. 119.

I N D E X.

- Elpidius S. Iacobi discipulus primus Episcopus Toletanus 15. patitur 27.
 Eleutherius, Theodesius, & Zoilus Telcenses martyres 96.
 Eleutherius Episcopus Braccarensis ad quem scribit Vigilius Papa 186.
 Elpidius Episcopus Turiassonen-
 sis succedit Gaudioso 234.
 AEmilianus Presbyter in Can-
 tabria 190. 198.
 AEmilianus, & Geronius mar-
 tyres Caracenses 47.
 Emerita Augustæ urbis præstan-
 tia, & magnitudo 118.
 Ephren discipulus S. Iacobi Epis-
 pus Asturicensis 15. 27.
 Epistola Canonica Divi Iacobi
 Zebedei Iudæis Hispanis Mis-
 sa 11. 14. 224.
 Epistola S. Ignatij ad B. Virginē.
 224. Teritur manibus fidelium.
 155.
 Epirectus, vel Epiritus Ambra-
 ciensis Episcopus 92.
 Eperetus Sextifirmi Episcopus
 22. moritur 30.
 Epitacius Cæsaraugustanus Epis-
 copus 59.
 Episcopi Priscillianistæ ad Divū
 Ambrosium confugiunt 139.
 Epiphanius Episcopus Tarraco-
 nensis Clarus 174.
 Episcopatus Vianensis reducitur
 ad Tudensem 216.
 Epistola S. Petri Missa ad Hispa-
 nos Iudæos dispersos 226.
 Etherius S. Iacobi discipulus 15.
 patitur 27.
 Aethiopia obtigit Matheo 7.
 Eucherius Toletanus 136.
 Euphemius, vel Epiphanius To-
 letanus Episcopus scribit ad
 Licinianum, & Severum Epis-
 copos pro expugnandis errori-
 bus hereticorum 198. mitti-
 tur orator ad Gallias 199. Ad
 Africam migrat. 218.
 Euphrasius Episcopus Illiturgi-
 tanus 25.
 Eutyrius S. Petri discipulus Te-
 læ in Vaccæis 62.
 Eusebius, Palatinus, & alij mar-
 tyres Metellinenses. 69.
 Euphemius Toletanus Pontifex.
 196.
 Euphemius Toletanus Pontifex.
 196.
 Euphemia virg. & mart. Galle-
 cie 70.
 Eulogius, & socij Tarraconenses
 martyres 91.
 Eusebius Laodicensis Episcopus.
 93.
 Eutyriani martyris memoria in
 Tela 97.
 Eucretis virg. & martyr Brac-
 caren-

I N D E X.

- carensis, 108.
 Eusebius Lugdunensis Episcopus,
 & Hilarius Arelatensis mo-
 riantur 165.
 Euthyches hæresiarcha 165.
 Euricus Hispaniæ 171. Videt
 Palatinorum tela varijs colo-
 ribus infecta, & moritur 173.
 Eugenius primus Episcopus Va-
 lentiæ S. Iacobi discipulus 15.
 Exuperantius Episcopus Vxamen-
 sis, & Ravennas 138. 141.
 143.
 Exuperantius Monachus Bene-
 dictinus Nertobrigensis, mi-
 rabiliter floret 191. 198.
 Exuperius succedit Euphemio To-
 letano Episcopo 210. moritur.
 211.
 Exuperius, Menasque Telen-
 sis florent. 212.
 F.
 Faacundus, & Primitivus
 Ceenses martyres 70. & 71.
 Felix Presbyter Vallatensis scri-
 bit Cypriano 86.
 Felix, Fortunatus, & Archileus
 martyres Valentiæ in Vetto-
 nia 88.
 Felix, & Regula Turigenses mar-
 tyres 95.
 Felix, & Iannarius Hæraclæen-
 ses martyres 97.
 Felix Episcopus Accitanus præest
 Concilio Illiberitano 99.
 Felix Archidiaconus Toletanus
 colligit Canones Concilij Illi-
 beritani 100.
 Felix, & Luciolus Eborenses.
 101.
 Felix, & Maximus Gerunden-
 ses 107. martyres.
 Felix Episcopus, & socij Cartha-
 gin. martyres 107.
 Felix Hispalensis, & Toletanus
 martyr. 107. 219.
 Felix Papa simplicij successor 174.
 Festum inventionis S. Crucis 151.
 Fetadius succedit Olympio Epis-
 copo Tolet. 152.
 Fides, & religio Christiana val-
 de floret in Hispania 210.
 Fides, & Sabina Agunenses mar-
 tyres Hispaniæ 98.
 Firmus Pompilonensis martyr 60.
 Firmus Mellariensis martyr. 100.
 Firminus Apostolus Pampilonen-
 sium à S. Saturnino Baptiza-
 tus 227.
 Flavius Clemens vir consularis
 martyr. 45.
 Flavia Domitilla Sabina martyr.
 55.
 Flavius Episcopus Antiochenus.
 176.
 Florentius Hispalensis martyr,

☉ Flavius Rutilius florēt 26.
 ☉ 64. duo Florentij Hispanienses 219.
 Flavij prænomen Illustrissimorū virorum 132.
 Fontes Baptismatis in Oppido Offet excitantur mirabiliter 187. 188.
 Forcatius Episcopus floret Laci Augusti 138.
 Forganus fit Rector Toleti. 214.
 Fortnatus, ☉ 28. socij martyres Vxamenses 92.
 Fronto Petragoricas petit 34.
 Frovistus Epif. Vxamensis 202.
 Fructuosus Abbas Benedictinus floret Constatina in agro Bracarenfi. 196.
 Franciscus Parra Canonicus Vxamensis Vtricularius 78.
 Fulgentius Leandri frater nascitur Hispani 189. linguarum, Latine, Græcæ, Hebraicæ peritissimus 207. Præst Ecclesiæ Carthaginensi 207. 210. 213. componit librum Mythologicum 214.
 Fulgentius Oriundus Toletus Episcopus Ruspenfis 175.
 Fulgentij Monachi sepulcrum in ditione Marchenensi prope oppidum Arahal 175.
 Fultra Episcopus Barcinonensis. 83.

GAllenus Pergamennus floret Romæ 71.
 Gaudiosus Episcopus Turiasonensis floret 185. miraculis clarer 234.
 Gaudianus Episcopatus Gothorū tñmpore 220.
 Geminianus Antiochenus, Hippolytas, ☉ Berillus Episcopi clari 84.
 Germani Italiam irrumpunt 91.
 Gennadius Massiliensis moritur 185.
 Gessalaicus Rex Gothorum fugit ex Hispania 178.
 Gilimer deturbat Regno Alaricum 181.
 Gentiles qui Philippum rogant, ut videant Christū erant Hispani 10.
 Glabrio Consul martyr 48.
 Gothi per Imperium Romanum grassantur 106. 147. 153. 220. abiurant heresim 209.
 Gosiuntha Regina de Maximo scelere accusata laqueo moritur 208.
 Gratianus Episcopus Carthagin. Hispan. natus Vage, quæ dicta Thiar. 125. consecrat templum Lybisosse ibi.
 Gregorius Episcopus Toletanus succer

succedit Olympio 125.
 Gregorius Nazianzenus pugnat contra hereticos 132.
 Gratianus Imperator fauget religioni Christianæ 134.
 Gracilianus, ☉ Felicissima martyres Salarienses 85.
 Gregorius Episcopus Cordubensis scribit ad Orosium 140. floret eius memoria 150.
 Gregorius Papa absoluit libros Dialogi 215.
 Gregorius Beticus carus Galle Placidia 145. dicat ipsi librum de Trinitate 146.
 Gratha mundus Rex pacem restituit mortuo Hermenerico 173.
 Gulphilas literarum Gothicarū inventor 133.
 Gundenes virg. ☉ m. Carthaginensis Spartariæ 82.

H.

HAlotus Iudex Neronis 25.
 Spadonocētissimus 26. 33.
 Hadrianus Imperator Bibliothecam reliquit Athenis 68.
 Helena Adiabenorum Regina Christiana 34.
 Helpidius floret 138.
 Helladius Rector Rerum publicarum fit Monachus Agaliensis 211. 215.

Heraclius, ☉ Zosimus martyres Carthagin. Hispan. 92.
 Hermenericus Emerita in flumine perijt 163.
 Herodes pueros necat 3. perijt 4.
 Herodes Antipas cum Herodia depulsus in Hispania moritur 6.
 Herodias super Sicorim saltans summergitur iller de 6.
 Hector Episcopus Toletanus 181.
 Dicitur Ferrandus Carthagin. Diacon. floret 176. succedit Petro 177 micat. 178.
 Hermogenes, ☉ Philetus comitantur S. Iacobum ad Hispaniam vivū, ☉ mortuum. Ad Iriam Flaviam 224.
 Heretici in Thesalonica Carpetaniæ morantes expelluntur ab Toletano Episcopo 216.
 Hermenegildus Princeps nascitur ex Theodosia, ☉ Leuigildo 191. Ducit uxorem Ingundem 199. ad fidē convertitur 200. coniungitur cum Catholicis, ibid. Hermenegildus obfidetur Hispani. Aufugit. Corduba capitur. Exulare mandatur. Carceri mancipatur 203. patitur Tarracōne 203. Hoc in dubiū vocatur 204. eius caput a M. Maximo Cesarangustam translatur, carmen illi dicat 220.

I N D E X.

Hermolaus Archiepiscopus Toletanus cum decem mille martyribus 69.
Hispania Iacobo Zebedeo obtigit 7. *prima ad Occidentem Evangelizata* 10. *Prima in persecutione Neronis* 27. *crescit in ea fides* 55.
Hispani mittunt legatos ad Apostolos, ut eos doceant 10. *Idolorum templa diruunt, Helena, & Osio curantibus* 121.
Hippolytus Episcopus Carthagin. Spart. martyr. 92.
Hispalis urbis Principatus contra Iosephum Scaligerum 118.
Hispali B. Mariæ templum vivèti erectum 17.
Hispalis Colonia Romula 63. 64.
Hierosolymæ excisse 42.
Hierotheus Hispanus Episcopus Segoviensis 42. & *ibi an Afrigitanus.*
Hieronymus Dalmata moritur. 152.
Hymni Gaudeamus, & Catharina mirabilis 163.
Hyginus Episcopus Cordubensis Priscillianista relegatur 138. *Succedit illi Gregorius* 140.
Honorius, Minervius, Iovianus Monachi 152.
Honorius, Eutyechius, & Stephanus martyres Astenses 62.

Hormisda Pontifex scribit Iohanni Tarraconensi 179.
Honoratus Episcopus Hispalensis Isidori successor. Carmen sepulchrale ipsius hodie Hispali visitur 237.
Honoratus Cöchinensis Cantaber Episcopus Toletanus 67.

I.

Iacobus maior dictus Zebedæus peragrat urbes Hispaniæ 11. *Probatum multis testimonijs, ibi. Constituit multos Episcopos ex socijs, quos secum portavit* 15. *Hierosolymam revertitur obiterque invisit Gallias, & Britannias Venetiæ populos* 18. *præest profectiõni aliquorum Apostolorum, ibi. martyrium patitur* 19. *dies adventus eius in Hispania cultus* 19. *corpus eferitur Iope Iriam Flaviam, ubi altare erigitur à discipulis* 49. *festus etiam dies* 202. 224.
Idacii Episcopi Hispani plures. 136.
Idacius clarus 153.
Ildefredus Tarraconè capit. 173.
Ignatius scribit ad B. Virginè. 65
Ignis in Cælo visus ferri ab Oriente in Occidentem 72.

Indale

I N D E X.

Indaletius Episcopus discipulus S. Iacobi 24.
Imerius Episcopus Tarraconensis sancte moritur. 163.
Innocentius Hispanus Iudæos cõversus ad fidem, & cū eo Theodosius, & alij in Minorica. 151.
India obtigit S. Thomæ 7.
Imagines sacræ à S. Petro Apostolo Hispanias delatæ 21. *S. Christophori* 82. *Christi servatoris telo percussa manat sanguine* 195.
Ingundis Regum Gallorum filia nubit Hermenegildo 199. *Vexatur à Gosiuntha avia heretica propter fidem* 200. *marito perempto, exulat. Moritur Pauormi.* 205.
Ioannes Episcopus Casaraugustanus succedit Vincentio 181.
Ioannes Scalabitanus Monachus Agaliensis Constantinopolim proficiscitur 191. *Redit Hispaniam, & pro fide exulat* 198. 199. *Episcopus Gerundensis.* 210.
Ioannes Theologus Ephesi prædicat. Non deserit virginem 18. *scribit ad Caium Malacitanum* 39. *revocatur ab exilio* 49. *scribit ad Drusiam Electam.* 58.

Ioannes succedit Simplicio Casaraugustano 174.
Ioannes cognomento Marci memoria celebris 226.
Jonas Dionysij discipulus prædicat Castris Cæcilij 47. 61. *in Galijs* 67.
Iosias in pretio est apud Hispanos 225.
Iosephus Scaliger reiectus 34. *eius oscitantia in recensendo Ausonio* 118. 119.
Iscius Monachus Palestinus Episcopus Toletanus 152.
Irenæus Episcopus Lugdunensis. 79.
Isidorus Senior Episcopus Cordubensis 137. *scribit Alegoriarum libros* 146. 156.
Isidorus Hispali nascitur 191. *succedit Leandro, & floret opinione sanctitatis* 211. *Epigraphæ sepulture eius* 212. *scribit* 216. *eius annus, dieque mortis assertus* 233.
Iudæi Rebellant 3. *nomen religionis aliquando non regionis* 10. *in Hispania ex dispersione gentium* 11. *Ipsis Epistola Missa à S. Iacobo Carpetani convertuntur* 15. & 16. *fuere ante Christi mortem in Hispania* 16. *accipiunt literas in mortem Christi* 17. *dimicant inter se*

se

I N D E X.

- se 64. ab Adriano Imp. disber-
si 66. vastant Palestinam 69.
rebellant in Samaria 81.
Iulianus Toletanus martyr 49.
Iulianus Dativus, & Vincentius
martyres Aquis Quintianis.
52. Acatucci, ibi.
Iulianus cognomento Pomerius
succedit Montano 185. ami-
cus veri Presbyteri, ibi.
Iulianus Episcopus Asturiensis,
flore 202.
Iustinus Imperator Catholicus
templa restituit 181.
Iulianus Petri Chronici Auctor
correctus 34. 70. 127. lapsus,
193.
Iustinus Philosophus Christianus
librum pro fide componit 71.
Iustus Episcopus Ansenfis 176.
Iulianus adolescens martyr Fla-
viobrigensis 92.
Iuvenus Poeta degit Casaro-
brigæ 143. Salmantica 123.
Iustina virgo Carmoniensis 94.
Iustus, & Pastor Complutenses
martyres 97.
Iustus Visensis Episcopus 99.
- L.
- L**actantius Firmianus His-
panus 121.
Laurentius Levita Hispanus
martyr. 90.
Lambertus martyr Barcinonen-
sis 108.
Laureanus Pannonius Hispalim
venit 186.
Laureolus comedia Romæ exhi-
bita 44. 45.
Laureolos, Theodolos, Icaros vo-
cât Martialis martyres, ibi
notatu digna 28. & 29.
Lazarus, & Martha comitantur
virginem 19. exulat cum so-
roribus, & Massiliam appel-
lit 20.
Lampadius Episcopus Barcinonen-
sis succedit Paciano. Ordinat
S. Paulinum 141.
Lampadius Episcopus Oretanus
fuit Præfectus urbis 133.
Leander Severiani filius Martie
nascitur 185. fit Monachus Be-
nedictinus 191. Presbyter ab
Stephano 195. Episcopus His-
palensis 198. Viso Theodorico
Principe S. Hermenegildi fi-
lio tristatur 205. concionatur
in Concilio Toletano 209. mi-
raculis claret post mortē 213.
Leo martyr Vrsanenſis 64.
Leonides Origenis pater m. 81.
Leotadia virgo, & martyr Toleti
108. Ordinis Carmelitani 109.
templum ipsi dicatum 222.
Leo Rom. Pont. flore 163. scribit
Episcopis Hispaniæ 164. sus-
ficitur.

I N D E X.

- feitur ipsi Hilarus 169.
Leuigildus Dux Bastetaniæ vas-
tat 193. Contestanos 194. Du-
cit Gosiunthā 195. petii Ingū-
dem Hermenegildo filio uxo-
rem 196. facit Reccaredū, &
Hermenegildū Regni cōsortē,
197. edificat Recopolim 199.
Obsidet filiū ad Offet cōtrahit
synodū Ariariorū 201. mittit
Episcopos Catholicos in exiliū
201. iterum Hermenegildum
obsidet Hispali 202. contrahit
exercitiū cōtra filium: Mironē
Regē Suævorū, & hostes mul-
tos 202. Toleti agrotat 205.
in gravescente morbo pœnitet:
Leandrum, & Mausonam ab
exilio revocat. Obijt 206.
Leporius Vticensis Episcopus in
Betica discipulus S. Augusti-
ni 143.
Læthes fluvius dictus Tanager.
putatus Chrisus 83.
Liberatus, Bonifacius, Rusticus,
& alij martyres, Monachi Au-
gustiniani 172.
Lingua Latina, Hispanica, Go-
thica, & Cantabrica in Hispa-
nia 180.
Licinianus, & Porcanus Abbas
Lirinenſis agēte Porcilla. 203.
Licinianus Episcopus Carthaginē-
sis moritur Constantinopoli ve-
neno 207.
Libri Ariani Toleti comburun-
tur 208.
Lirna Reccaredi filius necatur a
Vniclerico 214.
Linus succedit Petro 37.
Licerius Ilerdensis Episcop. 92.
Licerius Episcop. Carenſis 120.
Litorius Litorij Ducis filius Ebu-
ra in Carpetania moritur eius
sepulcrum 178. 179.
Longobardi Rege Alboino Italiā
adoriuntur 192.
Lucius Poeta, & insignis orator
Romæ, domo tamen Vtricula-
nus Baticus 75.
Lucius Barcinonenſis Episcop. 82.
Lucius Papa 89.
Lucius Valerius Hispanus Bero-
si fragmenta digessit 100.
Lucia v. & m. Heraclæensis 105.
Lucia virgo, & martyr Iuliobri-
gensis 101.
Lucianus Presbyter, frater Luci-
nij Batici moritur 167.
Luciani reliquiæ Vicum transfe-
runtur 113.
Lucretia martyr Emeritēsis 118.
Luparia Betica, & Gallicēsis 27.
Lupus, & Philippus mart. 56.
Lupus, & Saturninus martyres
Deiobrigenses 95.
Ludovicus Messia Iurisconsultus
Vtricularanus 78.

I N D E X.

M.

- Macarius, Iustus, & Rufinus Hispalenses martyres* 63.
Macedonica martyr. 56.
Margdalena quædam, & Maria Cleophe venerunt in Hispaniam obieruntque in Lusitania 226.
Mahumetus homo Impius grassatur per Hispanias 215.
Mammæ martyræ reliquæ Galæciam allatæ 154.
Maiorianus succedit Hesichio Toletano Episcopo 161. 165.
Mandaburius disputat cum Arato 176.
Mademarius Episcopus Barcinonensis 98.
Mancius, vel Manlius Episcopus Eboresium 48.
Maclinus Monachus consecratur Episcopus 195.
Magnus Episcopus Mediolanensis, excluso Dacio, in traditur. 186.
Marcialis Lemovicentium Apostolus in Hispania 24.
Maria Virgo sanctissima Collegio præsidet Apostolico Consilio, & Luce doctrinæ 8. *Apparet B. Iacobo Cesarangustæ in Columna* 17. *invisit loca passionis cum Ioanne, ibi.*
- Martinus Episcopus Turonensis celebratur* 125.
Marcellus Telenus Episcopus. 135.
Martinus, vel Maiorinus succedit Iscio Toletano 152.
Marcellinus Toletanus martyr. 160.
Marchenensis Episcopatus Mixtarabum tempora. 220.
Marcus Marcellus Martyr Romæ 42.
M. Marcellus Eugenius Toletum venit 50. *legatus, S. Clementis constitit Toleti* 53. *rem priatus tractat* 59. *Concilium congregat* 61. *Tolosæ prædicat* 66. *patitur* 67.
M. Marcellus Orator, & Poeta 54.
Marcus hereticus Hispanias perit 73.
M. Marcellus Romæ Præfectus, & Questor in Hispania 54.
M. Marcellus, Eugenij sobrinus carus Hadriano Imperatori. 61.
Marcellus Episcopus Soliensis. 103.
Marcus, & Hadria martyres Castulonenses 33.
Marcus primus Episcopus Hierosolymitanus 69. *ex gentibus.*

Mar-

I N D E X.

- Marciana filia Catelli Reguli* 86. *soror octo aliarum virginum.* 87.
Marina, vel Margareta Amphilothenus martyr 70. 99. 188.
Martinus Pannonius fit Abbas Damiensis, & Episcopus 190. 184. *Episcopus etiam Braccarenensis. Præst Concilio Lucensi. Corrigit Conciliorum Canones* 195. *moritur* 198.
Martyrologium Romanum illustratur 57. *emendatur* 63.
Martyres decem mille in Ararath plurimi Hispani 73. *plures in Hispania.* 106.
Marinus martyr Hispanus 92.
Martyres innumerabiles Cesarangustani 108.
Marcus, & socij martyres Caparenenses 118.
Marcellinus nepos Marcellini mart. floret in Hispania 190.
Martialis illustratus 47.
Maria mater Ioannis cognomêto Marci comitatur S. Pulvum 226.
Maria Salome moritur Verulis in Italia 222.
Masdra Sævorum Rex moritur. 169.
Maxentia Cauiensis floret Tridenti 86.
Maximianus, & Valentinus Viennenses confessores 150.
Maximus, qui hæc chronica scripsit, vixit in æde B. Mariæ de Columna 193.
Maxima, & Dadas martyres octaviolenses 96.
Maxima virgo, & martyr Cauariensis 128.
Mausona Emeritensis Episcopus succedit Paulo. Exulat profude 199. *Valde dolet de morte S. Hermenegildi* 205. *moritur, & ut Sæctus habetur* 215.
Messanenenses mittunt Epistolam B. Virgini Mariæ 47.
Melchides nascitur in Hispania 80.
Melantius Episcopus Toletanus. 95.
Merobaudes Poeta Lyricus Barcinonensis 147.
Milicium multitudo confecta Cadmeo prælio 154.
Meletius Dux exercitus, & alij martyres Clunienses 111.
Montanus, & Maxima Sirmiensis martyres 53.
Modestus, & Iulianus martyres Carthaginenses 72.
Monachi nigri in Lusitania Canali 145.
Monstrum duarum naturarum Braccaræ 171.
Montanus succedit Celfo Episcopo Tolet. 182. *accusatur* 184. *moritur* 186.

c Monachi

I N D E X.

Monachi à S. Benedicto missi sanctissime quieverunt 217.
Mos pulsandi sexta Feria aera Cymbala ligneis instrumentis à Constantinopoli 106.
Mons ardet in Gallia Gothica. 191.

N.

Narcissus Gerundenfis martyr 93. eius memoria 218.
 Narcissus succedit Calydonio Braccarenfi 219.
 Natalius Toletanus succedit Melentio 120. mittit Constantino Augusto natales martyrum 121.
 Natanael in urbe Tregua 59.
 Nestor palentinus Episcopus S. Iacobi discipulus 15.
 Nercus, Archileus, & Domitilla recreati à Marcello 49.
 Nonius Asprenas vir Consularis, & eius familia 24.
 Nonimius Monachus Benedictinus 193.
 Nummia Varia Veneris Sacerdos, mulier præstâtissima 87.

O.

Omni modo Historiæ vox nõ primum à Dextro concinnata. fol. I.

Olympius Episcopus Toletanus succedit Natalio 123. 125.
 Olympius hæreticus blaphemus in sanctam Trinitatem tribus fulminibus de cælo petitur. 175.
 Othilia, vel Othilia virgo Benedictina Palmensis 193.
 Ophirina Regio à nepotibus Ophir in Lusitania hodie. A feira 36.
 Onesimus S. Pauli discipulus prædicat in Hispania 42.
 Orontius Episcopus Hispanensis Sabino successit 170.
 Orentius Episcopus Illiberitanus moritur 173. scripta eius 181.
 Ovidius Episcopus Braccarenfis 52.
 Origenes celebratur 83. 85.
 Orentius, & Patientia martyres Oscenses 85.
 Orosius Orosij Patruus 124. 130. Monachus Benedictinus 214.
 Ofius scribit Cõstantino libere 125. pie moritur. Eius innocetia defenditur 127. 128.

P.

Pacianus Episcopus Barcinonensis 135.
 Palmatus, vel Paulatus Episcopus Toletanus 85. 155. 172.

Par-

I N D E X.

Parmenæ reliquia Cordubam allata ex Perside 109.
Papius martyr Segisamone III.
Paulus Apostolus venit Hierosolyman 17. ad Hispaniam, & in Libyssa convertit Xã rippem 31. scribit ad Hebræos Hispanos 35. patitur 36.
Paschatis questio sub Victore Papa 81.
Patrias quis eodem tempore habere potest plures 129.
Paternus Toletanus fl. ret 62. patitur 67. succedit Castino. 166.
Pantheon Romæ incensum 62.
Paulus Episcopus Emeritensis succedit. Fideli 194.
Pax aurea redit Ecclesijs sub Constantino 119.
Paulus Sergius prædicat Hispaniæ, & Cordubæ 43.
Paulus Orosius nascitur 135. pergit ad Africam, auspiciatur Hormesta mundi 144. Obijt centenarius 172.
Patruinus succedit Pelagio, Toletano Episcopo 72. 80.
Pateranus Episcopus Braccarenfis moritur 143.
Paulus Mafiliensis Episcopus clarus habetur 144.
Paulo concordienfi Lusitano scribit Hieronymus 144.

Paulus Diaconus correctus 169.
Pamphilus Valvensis Episcopus. 168.
Petrus Apostolus septem Episcopos creat, & ad Hispanias mittit 15. 20. venit ipse in Hispaniam, multis comitantibus. Hinc ad Africam migrat 21. patitur Romæ 36.
Pelagius Episcopus Toletanus à sancto Honorato 69.
Peregrinus Philosophus rogose iniicit 74.
Petrus Toletanus Presbyter in Africa floret 148.
Persecutio in Ecclesia orta primus post sancti Stephani mortem 9. quindecim mille Christiani fugantur. Ex quibus quingenti nave cypro educti Hispaniam appellunt 9. mortem Christi denuntiant. Fiunt Aliqui Episcopi à B. Iacobo. Ibi. Persecutio Neronis Hispaniæ coepit 26. Galbæ Imp. 38. Severi 81. Maximini 85. Decij 86. Valeriani 89. Diocletiani 95. 106. Vandalorum 154. 155.
Pestis grassatur 73. 74. 88.
Petrus primus Braccarenfis Episcopus à S. Iacobo consecratus 11. Rate oppido patitur 20. claret 36. 60.

I N D E X.

- Petrus Castrius Archiepiscopus Granatensis, Hispalensis invenit reliquias. Discipulorum S. Iacobi 25. 26.*
Petrus Edessenus succedit Palmario Episcopo Tolet. 175.
Petrus Magnus Eutyrianus hereticus 173.
Petrus Tyrannus in Hispania. 176. 202.
Perseveranda virg. & m. 129.
Pelagius Toletanus discipulus S. Petri 43.
Philippus Ferrarius in Topographiarum 189.
Petrus Episcopus Toletanus Primas floret 195. vocatur in dubium Primatus 196.
Peregrinatio ad loca sancta Hispania 39.
Petrus succedit Baccandæ Toletano 191.
Pius D. Iacobi discipulus primus Episcopus Hispalensis 15. ad est sepulture D. Iacobi 20.
Pimenius patitur Aquis prope Toletum 67.
Plinius maior illustratur 148.
Placentinus Episcopatus in Cantabria 220.
Plinius Iunior Novocomensis 63. conversus ad fidem 68.
Plutarchus, & alij clari Philosophi 66.
Phileman, & Divinus Cartaginenses martyres 102.
Philibertus, & Felicianus Monachi 113.
Philippus Episcopus Lamecensis floret 214.
Philippus discipulus S. Hieronymi clarus Toleti 153.
Philippus Laminitanus conversus à D. Paulo 31. 227.
Philippus cognomento Philotheus predicat Hispali 49. adit Barcinonem 51. 59.
Philetus, & Leda martyres Barcinenses 69.
Pontius Pilatus in Iudæa 5. scribere statuit Tiberio 6.
Pontificum Romanorum successio 90.
Polycarpus venit Romam 71. patitur 73.
Polyrates mirabilis Massienus. 72.
Polyrates, & Bachillus Episcopi clari 81.
Procorus scribit Evangelium, & res gestas Ioannis 51.
Pracellius mart. Hispanus 95.
Proculus, & Hilarion Serpenses martyres 112.
Priscillianus inficitur heresi Gnosticorum 132. 134. 144.
Priscilianistæ ab Ambratia in Bettonia repelluntur 150.
Priscianus Grammaticus Constantino.

I N D E X.

- tinopolitanus 173.*
Prudentius Cesaraugustanus Poetapius, & elegans 133. fit Dux 140. 142. redit Cesaraugustam, & obiit 151.
Prudentij quatuor Hispani, viri nobiles 197.
Prudentius Turiaffoneris moritur 205.
Porcillorum familia in Hispania clarissima à Romanis trahens Originem 203.

- Q.**
Quadratus Episcopus Vliensis 70.
Quadratus discipulus Apostolorum Hadriano offert librum 66.
Quartus discipulus Apostolorum predicat Berele 58.
Quintanus Episcopus Helenensis affert reliquias S. Gaugerici.
Quingenti viri ex conversis ab Apostolis Hispanias pertingunt 11. & 12.
Quæstio gravis orta est inter Episcopos Hispanos an lapsi Admittendi essent ad poenitentiam cum dignitate 146.

- R.**
Ranismundus Olyssiponem occupat 172.
Recciarus Suevorum Rex Catho-

- licus 185.*
Reges Magi Christi adoratores martyres 39.
Regulus Gallæciæ 30.
Reccaredus Rex Hispali nascitur 191. Ducit Baddam filiam Fonse Comitissæ 202. Victor vedit à Gallis, Toletique grantanter excipitur 205. ungitur Rex 207. mittit nuntios Romanam 210. Ducit Gesuntham mortua Badda 211. reedificat Toleti monasterium 212. beata eius memoria 218.
Restitutus Illipulensis magister Castoris adfuit Concilio Illiberitano 105.
Richila Suevorum Rex 164.
Romulus Italicensis martyr 53. eius memoria celebris 183.
Rome muri ab Aureliano reedificati 93.
Rhoda, qui, & Rhosulia martyr Sardinensis 226.
Romanus Abbas Benedictinus edificat monasteria moritur in agro Orichienfi 194.
Ruffus Thebanus Episcopus ad Hispanias venit 53. venit cum eo Alexander frater 235.
Ruffus Episcopus ex Caria de gradu deicitur 150.
Rura Valentia in Lusitania addita ab Alanis 162.

I N D E X.

Rutilius martyr de quo meminit
 Ferrullianus 65. 219. 220.

S.

Scripturae Arabicae tractatus
 Latina cum Scholijs circumferun-
 tur 224.

Salome Maria colitur apud His-
 panos 225.

Salvius Iulianus edidit perpetuum
 edictum 68.

Sabinus Probus conversus à Pau-
 lo, Revennas Episcopus 55.

Sabinus Episcopus Hispanensis
 extruditur ab Epiphanio in-
 iuste 162. ex urbe Bete, sive
 Vtricula, ad fuit Concilio Are-
 latenfi 25.

Sancina virgo Toletana nubuit
 Theodorico Regi 178. educat
 Theodoricum filium 180. fun-
 dat monasterium Karadinen-
 se 187.

Sancinus, Dydimus, & Pruden-
 tius Episcopi Turiassonenses.
 197.

Saturninus, & 355. martyres Clu-
 nienses. 97.

Saturninus, Felix, & Fortunatus
 martyres Patavonienses 105.

Saturninus Theophilus, & Revo-
 cata martyres Argenteolen-
 senfes 105.

Saturninus Toletanus 63.

Salustius Episcopus Hispanensis
 Papæ Vicarius 180.

Scythia obrigit Philipo cum Gal-
 lia 8.

Secundus cum Indaletio, & So-
 ciji adest Iacobi sepultura 20.
 ad Castrum Altum 54.

Secundus Astensis martyr 83.
 104.

Secundinus Cordubensis 110.

Secundinus Casarangustanus so-
 litarius ad quem Sanctus Gre-
 gorius scribit, mittitque mu-
 nera 212.

Scriptores Catholici contra Por-
 phyrum 89.

Seneca Centurio verus Christia-
 nus 22. Seneca Fabius centi-
 natiannus ibidem. Eorum fami-
 lia celebris 23.

Seneca Cordubensis Christianus
 occultus, scribit Paulo 30. inter-
 fectus 35.

Seleucia urbs Syriae cum trecen-
 tis millibus hominum corrui-
 t. 72.

Septizonium, & Thermae Roma.
 81.

Severus Barcinonensis martyr.
 95. 124.

Serennus Grannius scribit Ha-
 driano pro Christianis 66.

Severianus Theodorigi filius To-
 leti

I N D E X.

leti educatur 180. proficit in
 fide 190.

Severiana Theodora nata in urbe
 Murtieri 186.

Servitanum monasterium D. Au-
 gustini 197.

Severus Episcopus Lamacerfis.
 160.

Selva Episcopus Tarraconensis,
 cui succedit Euphemius 191.

Severus Malacitanus pugnat con-
 tra hereses 197. moritur 207.

Sincius, & Theopompus marty-
 res Nertobrigenfes 110.

Sidonius Appollinaris claret mi-
 raculis 173.

Simplicius Casarangustanus suc-
 cedit Vincentio 203.

Sisebutus fit Comes Rerum pu-
 blicarum 214.

Simplicianus celebratur Clunia.
 215.

Sylvester Braccarenfis martyr.
 116.

Sisbertus patricida S. Hermene-
 gildi poenas dat turpi Calvi-
 rio, & morte 206.

Sinticio Faltonius Toletanus suf-
 fitur Paterno, vel campeio.
 163.

Soles tres apparent in Hispania
 nativitatis nocte 3.

Solis defectio 123.

Sotera virgo, & martyr Pala-

ncensis 105.

Spiridion Oretanus Episcopus.
 104. Ordinis Carmelitani.
 105.

Splendonius Ambracienfis Epif-
 copus 150.

Stephanus Raterfis 212.

Stacteus, Symphorcisa, & socij
 martyres 58.

Seter Pontifex Romanus 74.

Strabonis locus illustratur 77.

Straton, Rufinus, & Rufinianus,
 Artmiderus, & Savinus
 martyres Vtriculani 116.

Sufana Irierfis martyr 100.

Sufana Braccarenfis 110.

Sunagijs, vel Seragijs Bracca-
 renfis Episcopus 96.

Suevi possident Gallaciam ab
 anno 410. fol. 147. Lusitaniam
 comescunt ad Esurim 170.
 abiurant heresim 184.

T.

Tagus, vel Tygus flumen
 33.

Tarraco in Cessetania, non in La-
 letania 2. post Casarangusta-
 num templum Virgini ibi edi-
 ficatur 17.

Templum Casarangustanum to-
 tius orbis primum 17. celebra-
 tur à fidelibus 196.

Telensis

I N D E X.

Telenfis sedes inter precipuas
 Hispanie 152. transfertur ad
 Palentinam 173.
 Templi Toletani spatia laxantur.
 150.
 Templum Serapidis incensum 79.
 Therme Romæ edificatae 80. 84.
 Tetricus, & Zenobia Aureliani
 currum præcedunt. 93.
 Tertullianus floret 83.
 Theodiscus Episcopus Hispalen-
 sis confectus 233.
 Theodosius Episcopus Barcinonē
 sis 51.
 Theodosius, & Philippus marty-
 res Osenses in Berica 69.
 Theophilus, & Saturninus Via-
 nenses martyres 89.
 Theodosius admirabilis 107. in
 Erenio.
 Theodosius Theodosij Augusti
 pater dolo hæreticorum occi-
 sus 146.
 Theodoræ Virginis reliquiæ ad
 Hispaniam delatæ 155.
 Theodoretus Rex Hispania 160.
 Theodoricus Rex Gothorum 171.
 inijt fœdus cum Odoacre 175.
 Theodoricus Ostrogothorum Rex
 venit in Hispaniam 178. illâ
 pronopote gubernat 181. ma-
 le disperijt 187.
 Theodora, vel Theodosiacognomē
 to Cerula Hispali moritur 192.

Theodora Ducis Severiani filia
 Toleti moritur 194.
 Theodoricus puer S. Hermenegil-
 di Constantinopolim amanda-
 datur 205. ibi moritur 206.
 Thraseas, Helvidius, Bareas, vi-
 ri optimi 45.
 Theodorus, Lucas, Oceanus, &
 Clemens, martyres Hispalen-
 ses 117.
 Theodorus Oceanus, & Iulianus
 martyres Tucillenses 117.
 Theodosius Italicae in Hispania
 natus eligitur Imperator 134.
 Terræ motus Romæ 27 Gallia
 62. Anti. ch. 64. Orientis. 123.
 Teatrum Pompeij fligrat 5.
 Thesiphon petit Romam 19. præ-
 dicat Baste, & Osee in Bati-
 ca aliisque urbibus 25.
 Theodorus Episcopus secundus
 Casar Augustanus martyr in
 Africa 43.
 Tiberius Dalmatas subijcit dic-
 tus Iulius 4.
 Titus cognomento Iustus prædi-
 cat in Carpetania 68.
 Titianus vir eloquens Rhetor
 Præfectus Prætorij 123.
 Titus Livius moritur 5.
 Tonantius Toletanus floret 170.
 mittit Homiliam Meteribus.
 216.
 Tolobeus Libanæ celebris 217.

Topilla

I N D E X.

Topilla porta Carthaginis à To-
 pilio cive Romano 203.
 Toleti B. Mariæ templum erect-
 um. 17.
 Torquatus Malaca, & Acci præ-
 dicat 24.
 Toletani cum Barcinonensibus
 amicitia, & progressu in fide.
 54.
 Trophimus, & Onantius, Eustor-
 gius, Vxamenses. 48.
 Trasamundus succedit Gundamū
 do Regi Vuandalorum 174.
 Turibius Toletanus Episcopus suc-
 cedit Patruino. 80.
 Turibius Palentinas Monachus
 Benedictinus 183. fit Episco-
 pus 185. hæreticis maledicit
 187. celebris Libanæ 217.

V.

Valerius Casar Augustanus
 Episcopus martyr Vrenæ pa-
 titur 98.
 Valentinus hæreticus 71.
 Valerius Pampilonensis 111.
 Valentini edificant templum S.
 Vincentio ad litus Sagunti-
 num 222.
 Valentinus, & Armentarius 94.
 Venetice venit Romam cum Do-
 mini vultu 21. sanata à Chri-
 sto à sanguinis fluxu. Ibidem.

Verania, vel Verene Monachâ
 Benedictina Offetensis 189.
 Venantius Fortunatus floret 200.
 Venantius Toletanus comparit
 homiliam in laudem Adelpnij
 213. fit Episcopus Toletanus,
 & martyr ibidem.
 Verissimus, & Maxima Olysi-
 ponenses 115.
 Vincentius Episcopus Mavita-
 nus martyr 56.
 Vincentius succedit Quinctiano
 Toletano 84.
 Vincentij reliquiæ transferun-
 tur ad montem Vindiacum. 166.
 167.
 Victore Arcilacensis Demoni-
 bus formidabilis 168.
 Vincentius Episcopus Casarau-
 gustanus succedit Ioanni. 176.
 181. 146.
 Vincentius martyr Benedictinus.
 180.
 Victo Cartaginensis floret 183.
 Vincentij Abbatis reliquiæ Ove-
 tum allatæ 186.
 Vincentius succedit Fulgentio
 Episcopo Carthaginensi 214.
 Victorius martyr Vndumenensis,
 & Episcopus Valentinus 58.
 Vitalis Avitus insularum For-
 tunatarum Episcopus 59.
 Vitalis Archipresbyter Tolera-
 nus 60.

d Victor

I N D E X.

Victor, *Flaviobrigensis* martyr. 79.
Victoria martyr *Turbulensis* 88.
Vitalis Hispanus martyr *Thermedensis* 96.
Vincentius, *Sabina*, & *Christeta Abulenses* martyres 109. 222.
Vincentius, *Orentius*, & alij martyres *Pax Augustani* 119.
Vincentius, & *Letus Ebureses* martyres 124.
Vincentius Cordubensis 129.
Vigilantius hereticus Calagurritanus 141.
Victoria vidua Illocensis martyr 143.
Vincentia Cauriensis egregia virgo & martyr 148.
Vincentius Palatinus fit. *Monachus Lirinensis* 152.
Victorinus venit in *Hispaniam* de *Secessibus Italiae*. *Miraculis claret*. 234.
Victorinus Presbyter Tudenfis scriptor 235.
Vlpianus Iuriconsult. floret. 84.

Vaconius Episcopus Castellanen- 190.
Vologessus Rex Parthorum 72.
Vrsus Episcopus. Pacis Auguste rarus. *fidei defensor* 194.
Vuilgefortis virgo, & martyr *Amphilochiensis*. In *Gallacia* 70.
Vuictericus Rex coronatur, *adificat monasterium* 214.

X.

X *Antippe Libyssa* con. *vertitur a Paulo* 31. *cum Polixena* 56.

Z.

Z *Ebedeus*, qui & *Aristobulus Britannis* celebris 224.
Zebedeus Consobrinus Ioannis cognomento *Marci* 226.
Zeno, & mille ducenti martyres *Hispani* 96.
Zeno Archiepif. Hispal. legatus *Hispan.* a *S. Felice Papa.* 174.

INDEX

I N D E X.

PROVINCIA RVM,

VRBIVM. OPPIDORVM, FLVMINUM, & aliorum *Hispaniæ* locorum, tum veterum tum recentiorum, quæ in hoc opere continentur.

A.

A <i>Bula.</i>	109	<i>Avila del Rey.</i>
<i>Acatucci.</i>	52	<i>Iunto a Guadix.</i>
<i>Acci.</i>	24	<i>Guadix.</i>
<i>Alba.</i>	110	<i>Arjona.</i>
<i>Alone.</i>	23. 24	<i>Alicante.</i>
<i>Amphitria.</i>	36. 51	<i>Hita.</i>
<i>Amphilochium.</i>	69	<i>Parte de Galicia.</i>
<i>Ambratia.</i>	92	<i>Bracia.</i>
<i>Aque Quintiana.</i>	52	<i>Aquecaldes.</i>
<i>Aqua.</i>	67	<i>Cerca de Toledo.</i>
<i>Agalia Villula.</i>		<i>Donde estuvo el celebre monasterio Agaliense.</i>
<i>Aque Calida.</i>	102	<i>Orense.</i>
<i>Aque dura.</i>	117	<i>Alcala del Rio.</i>
<i>Aque Celena.</i>	164	<i>S. Iorge de Codeseda.</i>
<i>Ancanicum.</i>	159	<i>Alanis.</i>
<i>Arcilacis.</i>	168	<i>Aracena.</i>
<i>Arcensis Colonia.</i>	65	<i>Arcos de la frontera.</i>
<i>Arvenses.</i>	64	<i>Alcolea.</i>
<i>Argenteola.</i>	105	<i>Madules.</i>
<i>Arenates.</i>	227	<i>Rueblos cerca del capo de Mõ</i>
<i>Affota, vel Erotus.</i>	56	<i>Ofica.</i>

d a Astigi.

I N D E X.

Astigi.	33.65	Ezija.
Asta.	104.61.83.	Xerez de la Frontera.
Asta Martiana.		
Auricensis urbs.		Origuela.
Asturica.	86	Astorga.
Augustobriga.	102	El Pedroso.
Augustobriga.	102	Aldealmuro.

B.

Baga, seu Thiar.	125	Iunto a Cartagena.
Barcino.	69.95	Barcelona.
Basta.	25	Baça.
Betis urbs, sive Vtriculum.		Vtrera.
Bellica.	87	Cerca de S. Cruz de la çarça.
Besulci, seu Bocori, & Concor-		Pueblos de Portugal.
dienfes.		
Beyela, Betyrus, uel Gontio-		Vera.
lum.	59	
Bilbilis.	51	Bambosa.
Blanda.	72	Blanes.
Blitabrum.	82	Cerca de Segovia.
Berones.	59	Pueblos de Castilla la vieja.
Braccara Augusta.	110	Braga.
Brigantium.	46	La Coruña.
Brigegium.	198	

C.

Calet.	159	Cala.
Calet.	159	Caçalla.
Calpe.	109	Gibraltar.

Camò

I N D E X.

Camone.	16	Camoins.
Cale.	112	Oporto.
Caraca.	47	Guadalajara.
Cappara.	44	Ventas de Caparra.
Carteia.	23	Algezira.
Carteia.	74	Cartaya.
Caurium.	148	Coria de Galisteo.
Caura.	148	Coria junto a Sevilla.
Canalis.		Pueblo en Portugal.
Carthago Spartaria.	72.81	Cartagena de Levante.
Carmo.	74	Carmona.
Carmonia.	94	En Castilla la nueva.
Castulo.	33	Castlona juto a Linares.
Castra Cocilia.	47	Caceres.
Castra Lelia.	112	
Castrum altum.	54	Castralla.
Cesarangusta.		Zaragoça.
Cea.	100	Cea.
Cherronesus.	27	Peñiscola.
Cherronesus.	27	Isla de Cadiz.
Corduba Patricia.	43	Cordova.
Cesarobriga.	143	Oliva.
Concordia in Lusitania, uel Bo-		Pueblos de Portugal.
cori.	71	
Clunia.	97	Coruña del Conde.
Complutum.	97	Alcala de Henares.
Charcheia.	131	
Constantina.	196	Cerca de Braga.
Complutica.	196	Compludo.
Ciuitatenses.	226	Ciudad Rodrigo.
Concana.	67	Lugar de Vizcaya.
Cuminaria.	87	Santa Cruz de la çarça.
Cisla.	191	Un monasterio.

D.

I N D E X.

D.

D <i>Deitanum</i>	56	Totana.
<i>Deiobriga.</i>	95	
<i>Damium.</i>	187	Dumio.

E.

E <i>Ehora.</i>	48	Ehora.
<i>Ebura.</i>	101.124	Talavera de la Reyna.
<i>Eliocrota.</i>	25	Lorca.
<i>Eluroca.</i>	56	
<i>Emerita.</i>	118.136	Merida.
<i>Esuris.</i>	170	Xerez de los Cavalleros.
<i>Erenium Metelinense.</i>	107	Ellerena.

F.

F <i>Flaviobriga.</i>	79	Vilva, o Bormeo.
<i>Fenarius.</i>	113	Henares Rio.
<i>Portuales.</i>	159	San Nicolas.

G.

G <i>Gerunda.</i>	93	Girona.
<i>Ganac.</i>	137	Junto a Toledo.

H.

H <i>Eraclea.</i>	38	Gibraltar.
--------------------------	----	------------

Hispalis.

I N D E X.

<i>Hispalis.</i>	26.63	Sevilla.
<i>Hispalenses propé Gallias.</i>	117	Espellates en los Pireneos.
<i>Hippo.</i>	84	En Castilla la nueva.

I.

I <i>Lerda.</i>	6.92	Lerida.
<i>Ilici.</i>	201	Origucla.
<i>Illiberis.</i>	24.25	Pinos, o Granada.
<i>Illiturgi.</i>	25	Anduxar.
<i>Illipula.</i>	105	Peñafior, o Niebla.
<i>Ilipla.</i>	105	Niebla.
<i>Ilorci.</i>	143	Lorca.
<i>Ierabrica.</i>	159	Alanquer.
<i>Illarcurreis.</i>	199	Almonacid.
<i>Iulij Genius.</i>	149	Gelves.
<i>Italica.</i>	134	Sevilla la vieja.
<i>Ituriffa.</i>	107	Sanguessa.
<i>Iuliobriga.</i>	100.118	Logroño, o Aguilar del Cã
<i>Iria Flavia.</i>	100	El padoron. (po
<i>Interammium.</i>	74	Fuente encalada, o Ponfer-
<i>Istonium.</i>	99	rada.

L.

L <i>Ibyssosa.</i>	31.125	Lezuza.
<i>Lebrisa.</i>	56	Lebrilla.
<i>Lamecus.</i>	160	Lamego.
<i>Libana.</i>	217	Liebana.
<i>Lucus Augusti.</i>	138	Lugo.

M.

M.

M <i>Afsia.</i>	73	Marchena.
<i>Marcia.</i>	74	Medellin.
<i>Metellinum.</i>	69	Madrid, o Villamanta.
<i>Mantua Carpetanorum.</i>	86.98	Veger de la miel.
<i>Mellaria.</i>	100	Mertola.
<i>Munobrica.</i>	102	Monda, o Róda la vieja.
<i>Myrtilis.</i>	111	Meco.
<i>Munda in Celtiberia.</i>	115	Isla cerca de Cartagena.
<i>Munda in Batia.</i>	115	
<i>Meco.</i>	153	
<i>Mavia.</i>	56	
<i>Mevania.</i>	56	

N.

N <i>Ivaria.</i>	82	Nieva.
<i>Nertobriga.</i>	100	Almuña.
<i>Nertobriga quæ, & Concordia.</i>	71	Valera junto a Frexenal.

O.

O <i>Bulco.</i>	110	Porcuna.
<i>Octogeffa.</i>	51	Scatron, Hitona, o mequi- nensa.
<i>Olyffo.</i>	115	Lisboa.
<i>Olcades.</i>	55.94	Ocaña.
<i>Octaviolea.</i>	96	
<i>Oretum.</i>	104	Almagro, o alli junto.
<i>Oripo.</i>	149	Dos hermanas, o Alcalá de Guadaira.

Ophi-

<i>Ophirina regio.</i>	36	A Fei ra.
<i>Oppidani.</i>	168	Pueblos de Portugal.
<i>Oriola.</i>	201	Origuela.
<i>Offet.</i>	177	San Juan de Alfarache, o Caf- tilleja.
<i>Osca in Betia.</i>	25	Guescar.
<i>Osca in Vescitania.</i>	88	Guesca en Aragon.

P.

P <i>Axaugusta.</i>	32	Badajoz.
<i>Piotium.</i>	52	En Castilla la nueva.
<i>Postela.</i>	56	
<i>Peluinum.</i>	87	Cerca de S. Cruz de la çarça.
<i>Paravonium.</i>	105	En Asturias.
<i>Pania.</i>	118	En Castilla la vieja.
<i>Palma.</i>	193	Palma junto a Genil.
<i>Pompilona.</i>	227	Pamplona.
<i>Pinciacensis vicus.</i>	227	Valladolid.
<i>Palamos.</i>	105	Palamos.

R.

R <i>Roda, vel Rhodiopolis.</i>	107	La Roda.
<i>Romula Colonia.</i>	63	Sevilla.
<i>Riccopolis.</i>	199	Almonacid, o Pastrana.

S.

S <i>Abarienses.</i>	205	Gascones.
<i>Sardinia.</i>	226	Cerdeña.

Sarci-

I N D E X I

<i>Sarcinium.</i>	172	Centrones.
<i>Salviaterra.</i>	155	Salvatierra.
<i>Salmantica.</i>	123	Salamanca.
<i>Salavia.</i>	85	Alcaçar do sal.
<i>Secura.</i>	115	Segura.
<i>Segissamone.</i>	111	
<i>Seori.</i>	103	Sierro.
<i>Serpa.</i>	112	Cerpa.
<i>Siginia.</i>	125	Sefcña.
<i>Secuntia.</i>	43	Siguença.
<i>Sentica.</i>	127	Zamora.
<i>Suel in Celtiberia.</i>	47	
<i>Sirmium.</i>	53	
<i>Sextifirmium.</i>	22	Velezmalaga, o Motril.
<i>Sints.</i>	90	Sines en Portugal.
<i>Siarum.</i>	149	Sarro, o Sarracatin, junto a Vtrera.
<i>Solia, sive Idiensis.</i>	103	Pueblos de Andalucia.
<i>Sicoris.</i>		Rio Zegre.
<i>Suel in Batica.</i>	46	Fuengirola.

T.

T <i>Ader quæ & Secura.</i>	115	Segura.
<i>Tagus, vel Tygus alter in saltu Castulonensi.</i>	112	Guadalimar Rio.
<i>Tanagrum.</i>	128	Iunto a Coria de Galisteo.
<i>Tarraco.</i>	91.103	Tarragona.
<i>Termeda.</i>	96	Termeda.
<i>Tela.</i>	97	Iunto a Palencia.
<i>Tagonium.</i>	113	Vn Monasterio.
<i>Toletum.</i>	52.53	Toledo.
<i>Trigundum.</i>	59	En Galicia.

Trenga.

I N D E X .

<i>Trenga.</i>	59	Iunto a Leon.
<i>Trucus.</i>	131	
<i>Tugia.</i>	54	
<i>Turiasso.</i>	204	Taraçona.
<i>Tude.</i>	89.02	Tui.
<i>Turigium, vel Tigurinum.</i>	95	
<i>Turbula.</i>	88	Cerca de Baça.
<i>Telca.</i>	96	
<i>Tucci, Tocina, vel Tocilla.</i>	117	Tocina.
<i>Tumba.</i>	182	Tambo.
<i>Turris pallearum.</i>	235	
<i>Tyle.</i>	64	Chillas en el Axarafe de Sevilla.
<i>Titulcia.</i>	113	Bayona.

V.

V <i>Accæi populi.</i>	168	Pueblos de Castilla la vieja.
<i>Valata urbica.</i>	86	
<i>Valentia.</i>	88	La de Estremadura.
<i>Valentia.</i>	73	En Portugal.
<i>Valentini.</i>	222	Valencia del Cid.
<i>Viana.</i>	89	Viana en Galicia.
<i>Vlia.</i>	70	Montemayor.
<i>Virgilia.</i>	25	Varciles.
<i>Vtica in Batica.</i>	33	Iunto a Montoro.
<i>Vrci, seu Murci, Murcia.</i>	24	Murcia.
<i>Vndumeni.</i>		Iunto a Valencia.
<i>Vrsaone.</i>	61.64	Ossuna.
<i>Vtriculum: seu Batis.</i>	75.116	Vtrera.
<i>Vestini.</i>	87	Pueblos cerca de Santa Cruz de la çarça.
<i>Vxama Barca.</i>	92	Osuma.

Vrena.

I N D E X:

<i>Vrena.</i>	108	<i>Vruña.</i>	
<i>Voluce.</i>	104	<i>Villadolce.</i>	
<i>Vrgabone.</i>	112	<i>Arjona.</i>	
<i>Varia.</i>	131		
<i>Villacica.</i>	132	<i>Villacastin.</i>	
<i>Villacastini.</i>	161	<i>En Aragon.</i>	
<i>Vescitania.</i>	190	<i>Gascuña.</i>	
<i>Vascones qui, & Turcones di-</i>			
<i>cti.</i>	205		
<i>Vindiacus mons.</i>	166	<i>Montesdosa.</i>	
<i>Vxama. Argella.</i>	48.102		

F I N I S.

H I S P A L I

Apud Matthiam Clavigium
Typographum.

Anno M.DC.XXVII.

